غزلیات

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الف)

صورتگر چه ښه صورت په دیوال ساز کا　　کل عالم ئې په صفت زبان دراز کا
د هغه نقاش په صنع نظر نه کا　　چه له څه ځاځکي نه دا نقش و طراز کا
سترگي ورځي پوزه نور کښېږدي په مخ کښ　　غاښ و شونډي ژبه خوله سره پرداز کا
یو سر بل سر په سر جوړ کا دوه غوږونه　　چي په دواړو اروېدنه د آواز کا
بند په بند د لاسو گوُتي و بله کښېږدي　　سر تر پایه درست صورت سره یو راز کا
که څوک زر کتابه وکښي له دې بابه　　که په کښل شِي زر به نور پسې آغاز کا
هر وېښته چه به صورت باندي لیده شي　　که پر ځیر شي د شناخت ور به درته واز کا
خاص بنده د خدای هغه گڼه خوشحاله
چه د ځان په معرفت ئې سر فراز کا

اورنگزیب چه آرایش د تخت و تاج کا　　تخت و تاج به ئې مرگي تاخت و تاج کا
په جهان کښ به ئې پاتو ښه بد نوم شي　　ده زده چاري د کسری که د حجاج کا
زه غمجن په عید په جشن خبر نه شوم　　که درست خلق د دهلیَ ابتهاج کا
اوبه سترگو لره لاړې اور د زړه شو　　څوک به څرنگه ژوندون په دا مزاج کا
چه په دگ مي گوُتی کښېږدي رنگ ئې زیر شِي　　طبیبان می به په څو دَ رنج علاج کا
جدائي دِ ما په زړه کا هسې چاري　　لکه باز ئی په تارو یا په دراج کا
دوه مین چه په هواد و بله بېل شِي　　خدای ئې څه شکل د تش سلام محتاج کا
ځما اوښي د کوگل په جوش پیدا دي　　لکه اور چه له کبابه نم اخراج کا
هر ناوک چه د قضا له شسته خېژي
زمانه د خوشحال زړه ورته آماج کا

بازیگر چه د بازیو صندوق وا کا　　په یوه زمان کښ څو بازئ بر پا کا
ننداریچي چه ورته گوري حیرانېږي　　بازیگر چه په بازیو کښ بلا کا
عارفان د سر په سترگو گوُتي کښېږدي　　د خپل زړه په سترگو گوري تماشا کا
دا عالم لکه طفلان ورته ښکارېږي　　د طفلانو په بازي پوري خندا کا
همېشه خوښي د چا ده، د هغه ده　　چه په زړه کښ د دنیا چاری فنا کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه په وفا څه خوښي خوشحاله
چه وفا در سره کا بیا زر جفا کا

بیا رباب د مغني ښه سرایت کا   په نغمه کښ نوی نوی حکایت کا
شیخ دي کنج د صومعې زه به گلگشت کړم   د بهار گلونه ما ته هدایت کا
گدایانو لره غم د گیډي ډېر دئ   بادشاهان دِ غم د ملك و ولایت کا
د وفا مهر کرم به ئې لا څه وي   په جفا کښ چه دا هونبره عنایت کا
په مانې ئې هم خوشحال شم هم دلگیر شم   لکه څوك چه له چا شکر و شکایت کا
دا دِ ما دَ بخت اثر نه دي نو څه دئ   له رقیبه چه شکوه پدا غایت کا
په دا ښهد کښ څرگند شراب خرڅېږي   محتسب د باده نوشو رعایت کا
که د کښلیو[1] د دیدن مینه گناه ده
سکه خوشحال خټك درست عمر جنایت کا

په هر ځای چه طمع خپل هنر څرگند کا   ډېر هوښیار ماهی مرغونه طمع بند کا
بادشاهی د بحر و برده که باور کړې   قناعت دي که په خشك و تر خورسند کا
په هغه ځما سلام خرم دي اوسی   چه د چا سره نه مهر نه پیوند کا
خلق واړه داند وه په دریاب ډوب دي   کله کله له دریابه سر بلند کا
درویش بخره خوښي غم د هغو دَئ   چه په شمار دَ زرو ناست دي چون و چند کا
هوښیارانو څخه ډېری اندېښنې دِي   چه ملنگ د مسلې، هغه انند[2] کا
و نور چا وته به څه وته څه وایی
و خپل ځان وته خوشحال خټك دا پند کا

په عاشق باندي غوغا غماز پدول[3] کا   چه گلونه پرې کوي اغزي قبول کا
ارسطو تر افلاطون ښه وُ سکندر ته   په جهان کښ هر څوك مینه پخپل کول[4] کا
څو مې زړه په ببغمیَ پسې درومي   هونبره نور تازه غمونه را وصول کا

---

[1] ښکلیو.

[2] عیش.

[3] بیهوده.

[4] یا به مصدر وی په معنی د (کردن) یا به مخفف د کهول وی په معنا د کورنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا تازه تازه مضمون چه په بیاض کښم — خبر نه یم چه له کومه را نزول کا
آشنایي لکه ښه تول[۱] چه ورته اش[۲] کړي — جدایي لکه ژلی وراني د تول کا
یو ښکاره د قیامت علامت دا دئ — په فاعل باندي چه اوس تېري مفعول کا
دربغه یَو هسي پیدا شي چه په عشق کښ — دا دِ ما لېونی زړه څه خو معقول کا
زه د عشق په کنج توانگر یم که نور خلق — ټولول د زرو مال، متاع د پول کا
څما روې سترگي ولاړي ته څلور شوې — که ښکاره د یار له لوریه خداي رسول کا
گنُدی وي چه د وصال په خوښي خوښ شي
چه خوشحال په جدایي کښ ډېر نول[۳] کا

په اختر په جمعه څه غرض زما — زه مجنون یم سر نیولَي په صحرا
هغه وخت د ما اختر ما جمعه ده — چه دیدار راته ښکاره کا د لیلا
عاشقان له عشق له کاره انکار نه کا — فاسقان به پخپل زړه کښ لَری غلا
د یاریَ لایق نه دي رنگ ئی ورک شه — چه ئی نه وي په یاریَ کښ وفا
د رښتیني[٤] یاریَ لافی ډېر عالم کا — ولی ما پکښي و نه لیدل رشتیا
هی توبه د عشق د پټو سرو لمبو نه — نه واښه نه ئې لرگي لکي په تا
په یرغ په مصلحت د عشق کار ندی — په لیدل په اروېدل شي را پیدا
نه په پندِ لوېږي له هر کاني بڅیري — دئ سوخته سره بکرْ[۵] لَرِي سودا
دا رنگیني معنی چېری دي خوشحاله
چه را درومي لکه گل په بیاض ستا

په سپین جمال چه تار په تار دوې زلفي عنبر فام کا[٦] — محبوبه غواړي دا چه رښا ورځ په عاشق شام کا
چه ډېري د یار زلفي یادوم مقصود مي دا دئ — چه ما د یار د زلفو د حلقو دیوانه نام کا

---

[۱] کښت.

[۲] په پښتو کښ د تعجب او مسرت کلمه ده.

[۳] غم، ویر.

[٤] رښتني.

[۵] بکرئ.

[٦] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاشق چه په جهان کښ خپل ژوندون له خدایه غواړي — د زړه مقصود ئې دا دي چه ځان ځار تر دلارام کا
زه مست بیخوده پروت یم په یوه پیاله د میو — ساقی ښیښه نیولې راته فکر د بل جام کا
په مخ د ښو محبوبو زه مین چه هونبره نه یم — چه یا به ئی څوک وکښي یا ئی شرح څوک مدام کا
دلبره چه له دله د عاشق په مرګ راضي شي — د سترګو په کاته کښ و عاشق وته پیغام کا
چه تا منع کوي د بت په عشق کښ ورته وایه — کعبه د کانیو ګوره ترو دې څه خلق احرام کا

که غټ د عنایت په سترګو وګوري خوشحال ته
د ده مقصود به واړه په یوه نظر تمام کا

تا وې چه غم مه کړه نور زه ستا یم ته ځما — زه خو دِ ژوندَي کړم که دروغ کړې که رشتیا
څه بلا زیبا ئې، بې نظیره محبوبا ئی — که دا عیب دِ نه وي په زړه سخته ئې بلا
که کل جهان خوبا شي په هر لوری محبوبا شي — عجب که لا پیدا شي یَوهَ تا غندي زیبا
په هونبره ډېر مقتولَ ته لا هیڅ نه ئی ملوله — که سل خونونه وکا د جلاد ترو څه پروا
چه ګل غواړم له تا نه، ستا له باغه له بوستانه — که خس را عنایت کړې هم په ګل نیولي ما
څو زه بنده زنده یم، د هغو زلفو بنده یم — چه تل ئی سل سل زړونه په هر تار دي مبتلا
که لوی دي که هلك دي دواړه ستا په نعره[1] ورک دي — په ښهر کښ څوک نشته چه مِیَن نه دَې په تا
د سبر ونه ګوره په زمان شي نامنظوره — چه وخوځې په باغ کښ ته په دا قد و بلا

نسیه جنت سبا دَئ، د زاهد دئ د ملا دئ
په لاس جنت موندلي نن خوشحال دئ ستا لقا

تل که دا وي د خوبی طمطراق ستا — نور دي لاس له ځانه پرې وینځې عشاق ستا
نن پدا دور هغه ښایسته ته ئې! — چه په هر لوري ثنا وائي آفاق ستا
دواړه شونډې دي ترياق، زلفې ښامار دي — جار وتلي دا ماران دي تر ترياق ستا
لږ شکیب ورته په مثل د لوی غره دي — په شکیب کښ به په څو پائي مشتاق ستا
د بازیو دي موندلي یم غلوه مي — د هلك غندي رشتیا ګڼم مزاق ستا
ته خپل ځان لره مهمیز کړه څه پروا کړی — که قدم د چا په سر کښېږدي براق ستا
خلق وائي چه دوږخ شته پسله مرګه — په حیات صورت دروږخ نه دئ فراق ستا؟
لکه تل وه همیشه په هغه شان دِ — هیڅ ملا مرشد بدل نکړ اخلاق ستا

لکه باد د صبا راشي ګذر کا
ما خوشحال چه آزمیلي دَئ میثاق ستا

---

[1] په لوري.

تلم په خپله لار را سره مله شوه نګارا   شوخه غمزه ګره خنده رویه خود آرا
رنګ ئې د سرې وُ اما خوې د ښاپېریو   تن ئی لکه سیم وُ په زړه سخته سنګ خارا
راغللم په ښهر لاس په لاس شوه له ما ورکه   کوې په کوې جار وزم پسی غواړم بخارا
ډېرې لرې نخښې[١] د صورت د زیبایی   څخو درته وایم یو څو نخښې آشکارا
دنکه[٢] تازه کنکه[٣] قد عرعره مو کمره   ښه ئې تر ګلونو د ګلابو عذارا
غاښ ئې د ګوهر په لب شکر ابرو کمانه   تور باڼو ناوک په دواړو سترګو خونخوارا
پوزه ئې غنچه وه د زنبق سیب سپینه زن ئې   منبك د مخ خالونه په مخ کښلې مه پارا
هار د جواهرو دوه لړی د مرغلرو   تور وربل وُ دلی زلفی ئی عنبر سارا
واړه ئی د تن جامې ګلګونې زرنګارې   درسته سره لمبه وه چا لیدله خدارا
بیا هسې مدد کړه چه خوشحال سره دې تل کړ
بخته! د دې ورکې سراغ نخښه[٤] و مارا

ځان ئې سر تر پایه جوړ کړ بیا بلا کا   د زلفینو په هر وله د زړونو غلا کا
معشوقې ته چه ئې هونبره حسن ورکړ   دا په دا چه د عاشق خونه تالا کا
په هر ځای چه څو محبوبه[٥] سره کښېنې   هغه ځای مې تر جنت ښایسته لا کا
دوه مین که سره هر څو، مرور وې   خپله مینه ئې بیا زر سره پخلا[٦] کا
تور باڼو ئې تور توبرې دې را څرخېږې   که را پورته محبوبا سترکې شهلا کا
څو د شاه په کښلې مخ باندې خالونه   ما به هم په هونبره داغ مبتلا کا
همګې ئې ستا له مخه ګفتګوې شې   چه دردمن وبله ټول شې مشغولا کا
په خیر خیر ئې مخ ته مه ګوره خوشحاله
په خاطر به دې اور لمبې والا کا

---

[١] نښې.

[٢] د سید راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معنی د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[٣] د دې کلمې اصل نسو را معلوم. په پښتو قاموس کښ کنګه په معنی د غټه، غوړه (پیغله) دئ.

[٤] نښه.

[٥] محبوبی.

[٦] پخولا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه عجب دلخوا دي دا صهبا   چه ساقي ئې راکوي په مرحبا
د غنچې خندا محاله په چمن ده   که نسیم پر گذر نه کړي هر سبا
مصلحت ئې د بلبل په کار کښ دا وُ   چه صبا کړ د غنچې کمیس قبا
د بلبلي قدر زده کړه اې گله!   که هر څو ئې په دا خپل حسن زیبا
چه علاج ئې وابسته پخپل مطلوب دئ   د عاشق له رنځه څه زده اطبا
بې د یار د زیبا مخ گمان مکړه
چه خوشحال به په بل مخ شي شکیبا

چه یار مهر وفا نکاندي څوک څه کا   چه بې جور و جفا نکاندي څوک څه کا
د جهود به هم زړه سوي را باندي وشي   چه یار رحم په ما نکاندي څوک څه کا
ما وې زړه ئې گُندی نرم په ژړا کړم   چه اثر پر ژړا نکاندي حڅوک څه کا
که وصال ئې په دنیا له عمره خوږ وي   چه تل عمر وفا نکاندي حڅوک څه کا
حال دي هیڅ له یاره پټ نه دي خوشحاله
عنایت چه په تا کاندي څوک څه کا

چه په ما باندي ئې زړه سیځې تپاک کا[١]   الحذر چېري به ځان د اور خوراک کا
ما پخپله ملامت وته ځان ساز کړ   عالم عالم دي په ما سل ځله بلغاک کا
که د خضر په چشمه باندي مي کور شي   د فراق اندوه به هور ته ما هلاک کا
چه بقا ئې په چمن کښ یوه ورځ وي   لاله ځکه د کمیس گریبان چاک کا
د اسمان له عاشقانو سره کست دي   هر زمان ئې په هجران سره غمناک کا
ترې به سل رنگه گلونه شگفته شي   هر سړی چه خاکساري واخلي ځان خاک کا
زه خوشحال په هغه چا پوري حیران یم
چه له یاره نه جدا شي په څو ژواک کا

چه د پلار سره دروغ نفاق خلاف کا   د نور چا سره به څه رنگه زړه صاف کا
گوره بیا ئې کوم دروغ نفاق په زړه دي   منافق پخپل گناه چه اعتراف کا
نه به زه د ناخلف گناه مراف کړم   نه به خداي د عزازیل گناه معاف کا
دا واړه غرونه لا هیڅ ندي راضي یم   که په میان کښ مو خداي غر د کوه قاف کا

---

[١] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال[١] د خپل زوي ئی خپل پلار وته معلوم دئ حؤک به څه لره د عاق راته اوصاف کا
نه به ده غندي دروغ دروغجن وائي نه به ده غندي سړی مکر و گزاف کا
هم هزار رنگه دروغ خلاف په زړه کښ هم هزار رنگه په خوله د صدق لاف کا
په ژوندون ئې دیدن مه وینم هاله هم پسله مرگه که د مار د گور طواف کا
چه مي هسي تربیت د ناخلف کړ دا په دا چه دي له ما سره مصاف کا
په ژوندون به ئې ارمان وزي له دله
زمانه که د خوشحال سره انصاف کا

چه دنیا ورته ښکاره شوه بی وفا و دنیا ته به مخ نکا بې قفا
د غرض یاریٔ هیڅ یاریٔ نه دئ که یاران دِي خو اخوان دِي د صفا
که کاته دي که لیده که اروېده دئ دا د ښو یارانو واړه دي شفا
چه په چا باندي مین شوې قبلوه ئې سل نازونه سل نا سازي سل جفا
که په وصل کښ ئې هر ساعت یو کال شي لا په دا د عاشق نه وي اکتفا
له ما خوار سره څو قاف[٢] وهې ورې کړې جگي جگي څه خو لا وطې وفا[٣]
دا بیدرد عالم پرې هیڅوک خبر نشو
و خوشحال ته ئې خوله ورکړه په اخفا

څوک چه مخ کا په مذهب د خپل مولا د هغو په خدمت ودري دنیا
څوک چه مخ په لمو روان شې خو دي گوري چه سایه ور پسې درومي په قفا
درویشان که اشارت وکا و غره ته د غره کاني به هم شي لکه طلا چه کیمیا
کیمیا کیمیا یادېږي په جهان کښ کیمیا څه ده ښه نظر د اولیا
که د تخت د پاسه ناست وي صاحبي کا د درویش په زړه کښ هیڅ نه وي هوا
خیري زنگ ورځني نن دي چا وللي د درویش جامه له ځایه[٤] ده صفا
مړه و ده وته ژوندي وي ژوندي مړه وي د درویش هونبره قوت دي د دعا

---

[١] ځان.

[٢] ق،هـ، ر: قهر.

[٣] ل، ط، ف: لطف.

[٤] ځانه.

مگر چېري د درویش په مهر یاد شي
چه خوشحال ئې کړ دا هسي بې نوا

چه خپل خوي شې په جهان بد خواه د چا — د خپل خوي دي نه چه دي تباه د چا
من فلیل په یوه مچ سره بد بوي شې — بد دي نشي یو زمان همراه د چا
کانې لعل د بدخشان، گیا کیمیا ده — چه ئې نه بېژني ته گناه د چا
چه بادشاه ئې ستمگر شي خلق خوار شي — خداي دئ نکا ستمگر بادشاه د چا
زه که سل ځله وفا کړم یار جفا کا — بخت دي نشي په دنیا سیاه د چا
د جمشید او د سکندر فلك پرې نښوې — پرې به نږدي همېشه کلاه د چا
دا دنیا لکه لولی ده خوشحاله!
که ئې گورې گاه د چا شي گاه د چا

جار تر هغه مخ شم چه به ما په ځان مین کا[١] — سحر دئ که دم دئ که څه نوري فتنی فن کا
زړه بویه چه خوی ئي د بورا یا د بلبل وي — درومي کرزي غواړي خو په گل باندي وطن کا
وسیځي په اور کښ پتنگ، هو چه پتنگ نه وي — و تښتي له اوره ځان پخپله دروغجن کا
ډېر په باغ کښ کړ شي څوک خالي وزي له باغه — څوک ئې مېوه وخوری په گلونو ډک دامن کا
ما ئې چه مزه د خوږو شنډو ده موندلې — ناست وم که ولاړ وم زړه مي هرکله من من[٢] کا
خیال ئې د زلفینو لکه غل د خپلي خوني — هر کالي لیدلي فراغت ئې دزدیدن کا
سترگو ته ئې وگوره څه څُنې توري زلفي — څړ په سنبل زار کښ دوه هوسیه د ختن کا
هر چرته چه گرزي لکه سرو سمه درومي — هر چرته چه کښېني هغه ځاي لکه گلشن کا
تن ئې آزارېږي په کمیس د سري[٣] صافو
گل د چنبې بویه چه خوشحال ئې اغوستن کا

چه مي ولیدې دا توري سترگي ستا — زه به نکړمه هېر نوري[٤] سترگي ستا
یا د باز یا د طاوس یا د شاهین دئ — یا د تور هوسي که گوري سترگي ستا

---

[١] دا بدله په چاپي نسخه کي نسته.

[٢] د اغزو خواږه.

[٣] یو ډول کالي وُ.

[٤] نور هېری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه وژغوري کبلې په مرغزار کښ   د خواره وربل تر سیوري سترکي ستا
لکه پټ سپاره د جنګ نېزه په غاړه   دا اوږده باڼو پری پوري سترکي ستا
چه دئ هسي و هر در وته ولاړ کړ   د عاشق دي اور په کوري سترکي ستا
لکه څوک په میو مست شي هسي مست شم   زه چه ووينم مېخوری سترکي ستا
که شېخان که زاهدان که عابدان دئ   د هر چا د زړونو چوري[1] سترګي ستا
چه دي غوښت هغه دیدن دي ورته ګوره
که خوشحال ندئ[2] کوري سترګي ستا

چه مي ښکته پورته اوښکي تګ و پو کا   د خپل یار په طلب ګرځي جستجو کا
زه په دا طمع د شاه د سپیو مل شوم   ګوندي ما د خپلو سپیو سره تو کا
هر چه ستا په کنبلي مخ باندي مین دي   هغه درسته شپه له ما همه ګفتګو کا
که زه ورو وایم خبري ګرم مې مه کړه   ځایګي ویشتلي تل خبري ورو کا
ستا له غمه چه و چا وته ویل کړم   لا مي حرف ویلی نه وي چې هو هو کا
په هر ځاي چي درې څلور و بله ناست وي   چي پرې غوږ باسم خبري د مهر کا
پادشاهان يې ارزومند د ننداري دئ   ګدایان به ئې د خولې طمع په سو کا
د ګلونو دور تل نه وي خوشحاله!
ښایسته به په خپل حسن کبر څوک کا

حقیقت راته معلوم شو د هر چا   باور نشته په آشنا په نا آشنا
چه په سر دي سوګند خوري ورځني ډار کړه   یوه ورځ به ستا د سر وکا سودا
د هر چا نه چه دي طمع د وفا وي   هم هغه درته ښکاره شي بې وفا
یا څو وُ دا جهان واړه بې وفا وُ   یا د ما په دور ډېره شوه جفا
آدمیت له آدمیانو نه خداي واخیست   تر دوه پایو نه بهتر وینم چارپا
که هندو که مسلمان که بل فریق دئ   په هیچا کښ به ښې نه مومې رشتیا
نه د دین د چاري شناخت مهر و وفا شته   نه په شرم ننګ حؤک ښر دې د دنیا
د تقلید رسم عادت یاري خپلوي کا   د هر چا نظر پخپله مدعا
همګي واړه یاران د خپل مطلب دي   بیهوده ناز و منت کاندي په تا

---

[1] غلې.

[2] نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ دي په ثنا په صفت سر شي   سل بلا دربانديٰ وايي پسي شا
د دو دام ترې سرېونه بهتر دئ
اې خوشحاله ځه له ښهره په صحرا

خداي دي مخ د هيڅ غافل را ښکاره نکا   د غافل سره دي ما آواره نکا
په هر لوري نو بهار دي غوړيدلې   سترگي وخوره چه به دا ننداره نکا
هغه څوک چه د الفت په توري پوه شو   نور په ساز د سوختگانو ناره نکا
د چار پايو په حساب دئ سړي ندئ   چه په ساز د سوختگانو ناره نکا
هغه څوک دي چه په حال ځما خبر شي   چه گرېوان به تر لمن پاره نکا
په يوه نظر ئې هر څه له ما يووړه   چه هيڅ نشته نور نظر دوباره نکا
طبيبان د رنځ و هر لوري ته ډېر دي   رنځوران ولي د وخته چاره نکا
د تقوی غليمي دف کښېږده له لاسه   په وهلی ّهر څوک نقاره نکا
وړه ستا دا توري سترگي خوشحال وژني
دا قتلونه څه طالع ستاره نکا

خدای چه تار په تار ياران بيا سره ټول کا   تروري خاوري په په سر د رنتبول کا
د جهان غمونه يو سر ځما بل سر   که سړی ئې د باور په تله تول کا
نه مي يار نه مي غمخوار شته په دا غم کښ   لکه بي اوبو څوک بند په گرم چول کا
که په پوهه کښ دانا د زمانې وي   د زړه غم ئې تر هلکو کچو کول[١] کا
چه ئی ډول واهه ځما په دلگېری   اوس دي تر په[٢] پخوا هم په دغه ډول کا
چه مستان د يوه جام دي غم ئې نشته   که ئې هر څو زمانه په لاس کچکول کا
د پسا له صفت ئې شي د رنگ ئې نشي   څوک چه پوري په بدرنگي ناوې پسول کا
که د اسپنو کلا وي چه بخت يار شي   خاوند خدای به ئی آسانه لکه شپول کا
چه گلونه د بهار واړه تمام شي   د زړه سود شيدا بلبله په ختول[٣] کا
خال ئې مست خوني هاطي دئ سنبال کړي   چه ښکاره شي شا به ورته د غم غول[٤] کا

---

[١] په قلمي نسخه کښ يوه محشي "نادان" ورته کښلي دي.

[٢] ترپي.

[٣] يو خود رويه گل دي.

[٤] په قلمي نسخه کښ محشي (فوج) ورته کښلي دي. ممکنه ده چه دا د پښتو يو ورک لغت وي، په قندهار کښ داسي ويل کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال د رنج علاج په یوه خدای شي
چه له درده سره تل ښوري آشول[1] کا

خپل عمل چه سړی سپك کا لکه خس هسي ئې ورک کا
بد عمل لیونی سپیَ دئ چه حملی پخپل کندک کا
مگر نه گوري و ځان ته چه احوال پېغور دَ پك کا
مزري ښکار کا د گاوزو پیشو گرزی ښکار[2] مږک کا
دا خبره ده که کېږي که کیسه د دو تك کا
چتی[3] باز په پرونو نشو گه آلوزی پر پرک کا
چه بیزو د بازیگر شو نن څه ناسته په انډک[4] کا
ځما ژبه نده اور ده گذاروُنه دَ توپك کا
چه ځما اختیار ئې خور کړ خداي دي خوار هغه خټك کا
خوشحال ناست په برَموَل دئ
ارمانونه د اټك کا

د دنیا یاران په خوي دي د دنیا بی وفا لکه ئې مخ هسي ئې شا
که د دین دپاره تا سره یاري کا له هغو غواړه که غواړي څه وفا
د دنیا ښادئ غمونه سره گډ دي په خندا خندا دي ژر کا په ژړا
چه فتنې ترې پیدا کېږې واړه نفس دي نفساني یاران به نه وي بی بلا
اولیاء د اولیاء سره بد نه وي دا پدا چه ئې د نفس نشته هوا
په دنیا د بادشاهانو سره ضد دي امرا سره دښمن وي امرا
یا په نه یاري کښ سود دي که پوهېږی یا په نه ویل کښ سود دي د دانا
بیا هاله د بل جفا وته نظر کړه که ته نه وینې په ځان کښ هیڅ جفا

(غولی غولي خلق راغله) ممکنه ده چه د دي دوو کلمو اصل یو وي یعني فوج فوج،

[1] په قلمي نسخه کښ محشي آه و فریاد ورته کښلي دي، ما تر اوسه دا لغت ندي اوریدلي.

[2] یعني ښکار د مږک.

[3] یعنی شب پرک.

[4] پر یوه انډی ناسته د تکبر علامه ده محاورتاً.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه تا سره څوک څه کاندي خوشحاله
ته هم هسي زیست روزګار کړه له هر چا

د مرغه ئې که وزر شته الوته کا   څه په دور لکه باز هسي خاته کا؟
که مته[1] غندي تېره لري مرګ داړه   څه مته غندي ګزار وته واته کا؟
په ارمان د دیدن مرم پرې سلام دئ   چه ځیر ځیر مي د یار مخ وته کاته کا
ښایسته په جهان ډېر دي ښه هغه دي   په ښه خوي چه د عاشق د زړه ساته کا
لکه سترګي تصویري ځنبل مي نه وي   چه مي سترګي ښه جمال وته کاته کا
څه خوښی ئې پکښې یښې دي پوهېږې   هر نفس چه د واته ننواته کا
په هر څه کښ ئې لذت فرحت راحت دئ   لکه ساه چه وواته ننواته کا
که په تن خوشحال خټك دئ ځنې لرې
د ده زړه د یار په کوي کښ جار واته کا

د عشق په بادیه کښ مرده ګام د تمنا[2]   هغه څه عاشق ندي چه وړي نام د تمنا
زار[3] ځما د زړه دي، زار ځما دي په دا کار کښ   که دا طور به تل درومي ایام د تمنا
مرم له یار له شوقه سره دواړه نه جوړېږي   آغاز د یار د وصل او انجام د تمنا
څه شوه هغه مینه چه د سترګو په کاته کښ   بنو به ئې را واستاوه[4] پیغام د تمنا
قدم زده د هغه عاشق په پله باندي خوشحاله
چه کام ئې خپل موندلي په هنګام د تمنا

دنیایي یاران چه طمع د دنیا کا   عاقبت په یوه طمع ځان جدا کا
دیدني یاران په کار دئ په دنیا کښ   چه یاری د دیدن په تمنا کا
د ګونګټ مینه په غول په غوښایه ده   خاصګي مینه په ګل باندي بورا کا
که پخپله رضا درومي چاره نشته   که ځما په رضا درومي خوله به را کا
په بار بار د هغه یار منت را باندي   چه پلو په مخ نیولي مخ ئې وا کا

---

[1] محشي په خربیشوي ترجمه کړي دي،

[2] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[3] په پښتو زار په معنا د زحمت او مشقت عموماً راغلي دي.

[4] را ستاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سل رحمت د عاشقانو په همت شه   چه په طمع د دیدن د سر سودا کا
په رقیب به ئې بې تیغه مرگ روا شي
که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دل سنگین سره پیوند کا   عاشق له ډېره خیاله ځان پروین سره پیوند کا
بلا کاندي خوله وازه د فتنو آتش تازه شي   چه نازو جلوه دواړه نازنین سره پیوند کا
آزاد تر سینه درومي د جگر دننه کښېني   چه غشي لینده دواړه مه جبین سره پیوند کا
که نور مهر دي نشته څه خو کړه د حال پوښتنه   چه تا په زړه ویشتلي سر بالین سره پیوند کا
څه زه څه مي مجال دي، چه دي وصل غواړم دریغه   که ځړه توره شړي ځوک وریښمین سره پیوند کا
که ځان غواړې خوشحاله له چشمانو ئې حذر کړه
خپل ځان وژني قځري[1] چه شاهین سره پیوند کا

دوې دي توري سترگي لکه دوی توري بلا   دوې د توري ورځې لکه دوې توري تر ملا
بیا دي تور باڼو د دواړو سترگو کربلا[2]   بیا دي توري زلفي تر ښامارونه بلا
له هسي رنگه حاله، راته ووایه اصلا   د هغو به څه احوال شي چه په تا وي مبتلا
عاشقان دي واړه سر کړل همېشه په واویلا   چه هسي رنگ ستم به په هیچا نه وي اصلا
د خاطر بخچه مي هسي تا خالي کړله تا لا   لکه غل د خپلي خوني همېش روږد یي په غلا
نه به بل څه وکښي نه به کاندي نور املا
دا بنده خوشحال او ستا له عشقه مشغولا

د خوبی نوم دي ولاړ د بد خو هم لا   پخپل کلي په اولس په هر سو هم لا'
ته چه هسي په دا خپل جمال نازېږی   گله ستا به دا جمال نه وي بو هم لا
چه بد مست شي په مجلس کښ هغه نه یم   که کډو د میو تش کړم سبو هم لا
ستا له جوره له ستمه هورته لاړي   هغه ځاي چه آدم نه وي آهو هم لا
د نماستي په وخت ئې واکړه آزار مه شه   د وربل غوټي کوځی د گیسو هم لا

---

[1] بله املا د دې کلمې تنزري دي په معنی د تیهو او کبك.

[2] تر دې کلمه لاندي محشي (لویه بلا) لیکلې ده، ممکنه ده چه مخفف د (کره بلا) وي، یعنی خاصه او خالصه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټک دپاره چه میخور شو
په مغان مي وښي کښېښوول باهو[١] هم لا

دوه زړونه چه یو شي غر به هم پاره کا — ځار تر ېګانګي چه نعمتونه را ښکاره کا
توري زلفي بویه خط و خال زرو زیور هم — مخ چه ښایسته وي خلقه ئې ننداره کا
څوک چه په اخلاص و بله مین شي په دنیا کښ — زر سازي نا سازي په دنیا کښ آواره کا
خلق په شیطان باندي لعنت لرینه — چاري په سړیو واړه نفس اماده کا
سل رنګه غمونه لور په لور د نفس لاله سه — دوه سوه د حرص له مخه نور را اجازه کا
چه وېش وي د شکرو ډېر عالم ورباندي ټول شي — چه واخلي خپلي بخري نور ځانونه کناره کا
خو بي د خپلی چاري څوک په مټ په کوښښ غواړي — څوک خپل کارونه واړه حواله په ستاره کا
ځار تر یکرنګی چه زړه ئی یو یو ئی اقرار وي — هر چه دو زبان وي خخل غمونه دو باره کا
هر ځوک دي دعا کاندی چه حاجت ئې چا ته نه وي — ولي بادشاه نه وي چه حاجت ئې بیچاره کا
ګل و سرِي ورکړه چه خوشحال په یوه ګل شي
خره غوایه نظر کله د ګل په پشتاره کا

د بې ننګو پښتنو له غم ما — لوئي پرېښوه وینو له کم ما
دا هم ښه که پدا کار کښ هونبره کار وي — چه که واخیست انتقام له ګرم ما
چه د ننګ ګوهر مي مات شو دواړه سترګي — په ژړا کړې یو دم بی نم ما
هغه درومي په لاس نه راغي[٢] ښېریه! — استاده کړه په ساحل له یم ما
هغه ملا مي چه په هوډ سره لوي غر ده — په ناکام کړه و مغل ته خم ما
هم د بخت و ماته شا شوه هم د خلقو — په مغل کړ ځکه مخ له هم ما
که مي لاس وئ په رضا می به کښې نښول — د مغل په لوري دوه قدم ما
د هغو د خولې کړې خبري اروم — چه خبره ورته نکره سم ما
دم د خپلو د پردیو را معلوم شو — که هر څو ساته خپل ځان له دم ما
په هغو لویو خبرو شرمسار یم — چه هر چا وته ایستې له فم ما
سل غندنې پېغورونه را دو ځار شول — چه به ځان ساته همېش له ذم ما
دا الم مي هیڅ الم سره سم نه دئ — که لیدلي د هزار الم ما

---

[١] بله املا ئی (باوُ) دي، په معنی د بنګړي چه د ښځو یو پسول دې.

[٢] نه راځې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر بخت را سره بیا مدد آغاز کا   چه فارغ کا د اندوه له سم ما
هاتی ځکه په سر لوني دا خاوري
چه خبر کړ دي خوشحال له غم ما

راته څه وائې چه یار در سره څه کا   که وفا کا، که جفا کا واړه ښه کا
دا تل دود د ښایسته وو، د یاری دي   چه یك لخته د زړه مهر په چا نه کا
سل بلا ئی قبلوه ور پسي درومه   ښایسته د جهان کل واړه خپل زړه کا
چه د کبر خیال دماغ وته ئې گورم   اندېښنې مي ویښ بیدار ورته اوده کا
که په نه عمر ئې نه گڼم زه خوار شم   هغه عمر چه جدا له یاره تله کا
تېره چار به د هیچا په لاس را نشي   که په ډېره ژړا سره دواړه لېمه کا
د بتانو په دیدن د زړه نشاط شي   لکه باغ پاڼي گلونه په اوبه کا
[1]په درتللو ئې شرېې په تلو ئې بولي
چه ئې نه پرېږدې په هېڅ کښ خوشحال څه کا

راشه وگوره نن دا طراز ځما   حقیقت سره قرین مجاز ځما
درست عالم ئی په بازار په کوڅه وایي   لا و چا ته ښکاره ندئ راز ځما
د نیازمنو عمر غواړم په دا څه شي   که بی نیاز وگړي نه وړي نیاز ځما
د عمزی په تېغ مي وژنه صرفه مه کړه   څوک به نه غواړي لتانه ساز ځما
د مسجد محراب د چا دئ د عابد دئ   په محراب ئې د ابرو نماز ځما
ښایسته د بڼ طاوس ور لره بویه   دا واړه ښکارونه نه کا باز ځما
چه په خوږو زړونو بلوسي سزا مومي   ښه چه خوار شو پدنیا غماز ځما
ته په ما باندي تل ناز کړه معشوقه ئې
زه خوشحال ختك عاشق یم نیاز ځما

زړه چه نه وي مبتلا   پری دي سازه شي بلا
تر عاشق دي صدقه شي   که زاهد دي که ملا
عاشق هر زمان غزا کا   په تېره توره د لا[1]
که عاشق د یار په تېغ مري   پرې منت دي د یار لا
زاهد خوښ کنج د خلوت کړ   عاشق خوښ د یار بالا

---

[1] نفی له غیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل د عشق دي غوړېدلي — و عاشق ته ده صلا
دا د ني چاري ادني وي — د اعلا چاري اعلا
که شېخي زاهدي غواړی — پخپل لاس کښ ده لالا
لکيور[۱] د ستا په سر کړه — سر وهه په مصلا
يا مسواک کښېږده په سر کښ — يا ئې و ټونبه تر ملا
په تسبيح خو ځوه شونډي — نور ټکي کوې که غلا
مرد هغه گڼه خوشحاله
چه ئی کېږي مشغولا

زه تا پېژنم هوا — واړه تا کړم[۲] سر هوا
چه هميش ئې په عالم کا — د جهان گوره غلوا
په نوا ئې بې نوا کړل — بې نوا شول په نوا
د هر رنځ دارو موندل شي — د بد خوي نشته دوا
عاشقی ځني په گور کړل — ځوک پراته دي په زگروا
چه مي ويني د کوگل خورې — ويني کله دي روا
د چمن گلونه وا شول
د خوشحال نه شو زړه[۳] وا

زاهدان چه د رندانو تل پېغور کا — که توانيږي ازلي قسمت دي نور کا
ښه چه سپين د زهد ليري له ما گرزي — چه و تورو ته نزدې شي سپين هم تور کا
که رشتيا وايم ويل ئې په ما اور دي — ځوک چه ما سره بی عشقه بل بيور[٤] کا
که په خوله مهر وهلي د عقشق دي — په سينه کښ ئی ززه وگوره څه شور کا
د ليلی نه نوريده د مجنون مينه — چه مي زړه له ياره نيسی خلق زور کا

---

[۱] دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا املا ليکل سوی ده، په يوه نسخه کښ (لکور) په بله کښ (لکيور) په بله کښ (لکه يور) کښلې ده، په يوه نسخه کښ محشي (سمله) هم ورته ليکلې ده. ممکنه ده دا د کاتب غلطی وي او په اصل کښ (لکی ور) وي.

[۲] واړه تا کړمه رسوا.

[۳] زړه نه شو وا.

[٤] تر دې کلمی لاندي محشی (مشغولا) ترجمه کښلی ده، د سيد راحت په لغاتو کښ بيوره په معنی د ښکاره، او ظاهر او روښان کښل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نازنيني د دې ښهر واړه بويه   چه نن ناز و غمزه ستا له سترګو پور کا
ځما يار په هر محفل باندي چه راشي   په ښايست د ښايسته وو بازار خور کا
يو زمان د زړه خوښي په لاله زار کښ   دا فلك ئې بل زمان را باندي اور کا
چه ديدن د مين نه وي زه ئې څه کړم   که ګلونه شګفتن راته هر لور کا
تېر ياران به نورو نه ويني په سترګو
که خوشحال ورپسې دوه سترکي څلور کا

ستا له چمه به وا نه وړي عاشقان ستا   که هر څو تېره دندان لري سګان ستا
چې قدم له تا نه اخلم زړه مي نه شي   پا بسته يم د زلفينو په ريسمان ستا
ته لا اوس لکه غونچه په غوړيدو ئې   د ښايست خبري لاری په جهان ستا
په ښايست د ښايسته يوسف ثاني ئې   په دوه کونه ښه ديدن دي رايګان ستا
په جهان کښ که تر مرګه ګران څه نشته   زه تر مرګه لا بتر ګڼم هجران ستا
زه به نوم د سلطانيه باندي کښېږدم
که تش نوم د خوشحال تېر شي په زبان ستا

سور پېزوان دي په زرګر نوي سو اريا[1]   بيا د زړونو آزار اخلې پاريا پاريا
په خاوند مي دي سوګند وي باور وکړه   چه هيڅ دم مي له خاطر نه ئې و ساريا
زه هر ګوره دماغي په ځان غره وم   ولي ستا سترګو ځما دماغ او تاريا
د چړې د کټارې حاجت هيڅ نشته   د ښو په غشيو تا بېچاره ماريا
کله کله ئې له حاله خبر آخله
بېچاره خوشحال خپل زړه در پسي هاريا[2]

ښه سړي د چا په بدو نظر نه کا   که څوک بد ورسره کاندي دوي به ښه کا
په بارداره ونه تل ورېږي کاڼي   ورته ګوره چه بارداره ونه څه کا؟
د جهان کينی غصې واړه تر شا کا   که سړي په وخت د قهر مرګ تر زړه کا

---

[1] په دې بدله کښ د بيتو وروستي کلمات ټوله هندی دي چه د لمړي بيت د لمړي مصراع د اخيري کلمې اصل نسو را معلوم، د دغه بيت پاريا په معنا د کناره ګېرۍ او د دوهم بيت آخر په معنا د فراموشۍ او دريم بيت پاي په معنا د کښته اي څلورم په معنا د وېشلو او څلورم په معنا د ويشتلو دي، په څلورم بيت کښ د کټراي کلمه په معنا د خنجر ده.

[2] بايلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا پدا چه خود بیني ور څخه نشته　　د جهان ننداري ځکه دوه لېمه کا
په کینه په حسد هیڅ د چا و نه شي　　هر سړی چه حسد کاندي ځان اوبه کا
نصیحت د نیکو ښه دي نه د بدو　　کم بدبختان به بد فعلي د چا په خوله کا
و سړي ته ئی اختیار ورکړ هوښیاره　　که په هره چار کښ خداي واړه خپل کړه کا
ورځ او شپه په لار رواني قافلې دئ　　نیك او بد د قافلې په لاري تله کا
یك تنها په لاري تله[1] نه ده خوشحاله
په دا هسي لار څوک څه د لاري مله کا

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ کا　　چې د عشق سیلاب پرې راشي واړه نوړ کا
ما ته مه وایه عاقله چه عشق څه دئ؟　　که مین شي تا به هم له عقله موړ کا
زه به هیڅکله له عشقه نه وانه وړم　　عقل څه په قهر تل د گوتو مروړ کا
زه که هر څو خپل پېوند شولم له عشقه　　ولي ما او عشق خداي لا ویله جوړ کا
زما عمر په حساب تر شلو زیات دي　　د عشق غم به مي په دیرش کاله کښ زوړ کا
که ئې چیري د خپل یار په وصال لاس شي
بیچاره خوشحال به هم خاطر پرې سوړ کا

که بې نمازه د قیامت په ورځ ممتاز کا　　و جنت ته ئې روان په ډېر اعزاز کا
نماز گذارو ته ئې هسي حکم وشي　　چه فرښتې ئې د دوږخ په اور کذار کا
اولیا او انبیا به هیڅوک نه وئ　　چه تر شونډو به بیرون نری آواز کا
تر عاصي نه لا بتر هغه عابد دئ　　چه په خپل طاعت به عجب یا به ناز کا
دا ځاي کار د هیڅ تاعت ندئ خوشحاله
گوره څوک به پخپل فضل سر افراز کا

که یو ځل دي د وصاله بهره مند کا　　په هر دود به دي خرم خوشحال خورسند کا
په زمان به دي پیوند له هر چا پری کا　　که محبوبه دي د ځان سره پیوند کا
نوې میاشت به دي په مخ گوري وگري　　که په مخ باندي دي جوړ سم د سمند کا
زه به ځان لکه پتنگ ترې صدقه کړم　　که له ورایه د دیدن مشغل څرگند کا
مبتلا خاطر مي مري د یار له لاسه　　بیا له میني هم د یار په سر سوگند کا
چه له سوزه له گدازه ئې حذر شي　　زمانه به ئې گلاب نه به ئې قند کا

---

[1] تلنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر چا قدر قیمت پخپل هنر وي   د ګني قدر څرګند د ګني خوند کا
چه د عشق د لېونیو په حلقه شي   کله وي چه هغه غوږ د چا په پند کا
د جاهل سره ګلګښت لکه دوږخ دي   له دانا سره راضي یم که مي بند کا
که د خپلو سپیو نوم ورباندي کښېږدي
خوار خوشحال به په عالم کښې سر بلند کا

که دي زړه لري بها[۱]   ځان به نه کړی کم بها
څه وې څه به شي خبر شه   ابتدا په انتها
چه به کانده[۲] تنها کېږي   خو لا نن ښه ئې تنها
چه ئې نور له تا آخلي   پخپل لاس ئې کړه رها
ته خبر نه ئې له ځانه   چه په تا کېږي څه، ها[۳]
درته وایم نه پوهېږي   څه غفلت لرې ها ها
بل مخ مه ګوره خوشحاله
مخامخ شه په شها[٤]

که د یار پسې څوک سپیني جامې رنګ کا   اواره دي د نیمګړې دنیا ننګ کاه
شپه او ورځ دي پسې ژاړي یار دي غواړي   که مین وي په رښتیا ځان دي ملنګ کا
و اشنای وته د یار مینه څرګنده   لکه قصد چي له ډیوي سره پتنګ کا
دا د غم کښتي چه ګرځي په دریاب کښې   یوه ورځ به ئې ذرې ذرې نهنګ کا
ښایسته بلا دي ولیده خوشحاله!
اوس که زړه منع کوې سترګي دي جنګ کا

---

[۱] لمړۍ بها په معنا د روښنوالي او دوهمه په معنا د پلور ده.

[۲] ښایي چه د کاتب غلطي وي او اصلي ئې دا وي (چه په کانده تنها کېږي).

[۳] "ها: د افسوس کلمه ده که یو ځاي (چها) وویل شي، هم صحیح دي.

[٤] شها یا شهی په ښښتو کي لکه لیلا د معشوقو عام نوم دي.

[٥] دا شعر د عبدالغني کاسي په تذکره کښې د خوشحال د اشعارو په برخه کښې اخیستل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دلبري نه مي خوله غوښته اما   ډکه خوله ئی راته دا ووې "له ما"؟
د ماڼي په وخت ئې تل هسي خواب وُ   گوره بيا ئې په څه زړه بد دي له ما
هسي يار سره څوک څه لره ياري کا   چه له کبره ئې نظر وي په سما
زه به هېڅکله له عشقه نه وانوړم   پند گويانو خپل پند وساتي شما
څه خبر بې چه اول په عشق کښ څه ځي   په اول وصلت[1] ئې ځې د سترگو ما
د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دئ   د يوه نصيب ساړه د بل گرما
که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم   دا گټلې دنيا واړه رونما
زه خوشحال چه ستا په مخ باندي مين شوم[2]
پارسايي غواړې له ما نه صنما؟

نو بهار شو بيا نرگس په باغ مستي کا   چه صبا مي په سنبل دراز دستی کا
په پنځه ورځي کښ گل د باغ تازه وئ   په شپږمه ورځ فنا خپله هستي کا
مبتلا بلبله سر د گل په پښو ږدی   لکه برهمن د بت بت پرستي کا
تواضع زده کړه په تن له سرو وني   چه په هسي بلندئ[3] کښ پستي کا
کرلاڼي لا نور شراب نوشلي ندي
دا مستي واړه په جام الستي کا

ناديده په نادانی څه بلا کا   الف بې ئې لوستي نه وي ځان ملا کا
روستايی تر دښته نه وي رسېدلي   بيهوده ويل د دښت کربلا کا
و کافرو[4] ته روغ کړې د دين توره   مسلمان ته ئی مشرک سړی تر ملا کا
و دانا وته بلا شوه خپله پوهه   چه ئې تل په سل غمونو مبتلا کا
دا همه د بد خويی علامت دئ   چه سړی زنا خونونه، ټگي غلا کا
په جهان کښ چه خويونه د بدی دئ   يو دروغ تر زرو بدو تېري لا کا

---

[1] يا به وهلت وي يعنی پلا، په بله نسخه کښ رحلت هم راغلي دي.

[2] يم.

[3] چه په هسي بلندي کښ ئې پسي کا .

[4] په بله نسخه کښ داسي دي "وكافر ته روغه كړې د دين توره".

(c) ketabton.com: The Digital Library

عطارد[۱] دي نور قلم له لاسه کښېږدي چه په دا خوبي بهرام انشا املا کا
دا خبري د خوشحال و چا ته نه دي
خو هم دي له خپله ځانه مشغولا کا

نشته په دا ښهر څوک چه نه دي خريدار ستا[۲] ځرنګه ډېر تود دي چه مي وليده بازار ستا
ښه ده سرو ونه نه چه ښه ده ستا تر قد شهد که شيرين دي نه شيرين دې تر ګفتار ستا
ښې د هوسی سترکي دي، نه ښی دي ستا تر سترګو ښه د زرکو يون دي چه ښه دي تر رفتار ستا
څوک دې چه تا ووينې مين در باندي نشي هر لوري ته ډېر دي که ئې ګورم خريدار ستا
چا چه تا ته کړي يو نظر دي په درسست عمر څو په دنيا پايي نور به تل وي طلبګار ستا
زه به ورته نه وايم سړی چه تش کالبد دئ هر چه ته ئې وليدې لوټ نشو په ديدار ستا
ګل د لاله داغ لري سختي د رابيل پاڼي چا وې چه لاله دي يا رابيل دي ګلعذار ستا
ډېر طبيبان راغله لکه راغله هسي ولاړل راشه حال ئې ګوره چه څه حال لري بيمار ستا
وې مي و طبيب ته چه د رنج دارو مې وکړه وئي چه دا دارو کړم اور بلېږي په پرهار ستا
سر لري خوشحال درته پېښکښ که دي په کار دئ
به تر دا نور څه چه د چا سر راشي په کار ستا

واړه مست شه بد ويل کا و سريو ته ښکنځل کا
سل بلا تر خوله وباسي په تېره توره ورژل[۳] کا
چه خپل زړه و چا ته ورکړي هغه چاري په تاتل کا
زه به څه مانه له چا کړم په ما دا چاري زړه خپل کا
ځان به واچوم و سيند ته څوک به دا هونبره زغمل کا
ده پخپله دا فتنې زده که بد خواه ورته سنبل کا
نه ئې ويره د آزاد شي به مي رحم په ژړل کا
چرته ځم په چا فرياد کړم څوک به داد ځما د دل کا
بل تاراج نشته خوشحاله
واړه عشق دي چه نتل کا

---

[۱] ستوري چه منشي د فلك ئې بولي.

[۲] دا بدله هم په چاپی ديوان کښ نسته.

[۳] غوښي کوټل او ټك ټك کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر بیمار چه د[۱] طبیب سره شدت کا — که ئې گوري و خپل ځان وته آفت کا
د ماهي ژوندون دریاب دي گه ترې ووت — په خشکي کښ به دي کله فراغت کا
شاپېرک چه له آفتابه نه پټېږي — د افتاب د کومي چاري خسارت کا
و مهتاب وته د سپیو غپا کېږي — په غپا غپا ځان هسي فضیحت کا
د گونگټ[۲] د گل د بویه نه بلا ده — ژواک ژوندون واړه په بوي د نجاست کا
انبیاء چه کافرانو وته بد شول — واړه چاري د شیطان په مصلحت کا
خوار هغه چه د غلیم په نغوته[۳] درومي — مدعي غلیم د نیکو نصیحت کا
یو د رود په غاړه ترې تشنه لب مري[٤] — هر خسیس په خساست کښ خپل عادت کا
د فرقان په هدایت فاروق پوهېږي — نه بوجهل بولهب ته هدایت کا
طهارت د مسلمان کېږي خوشحاله
نه اودس غسل د کبر طهارت کا

یار په څه بې وفایي کا — چه بې جرمه جدائي کا
لکه شمعه له ما درومي — په بل ځاي به روښنائي کا
عاشقي دي هغه کاندي — چه قبوله رسوائي کا
څو ښایست دي دلبره — هونبره کبر و منائي کا
خوار خوشحال ته د سرو شونډو
بوسه ورکړه گدائي کا

یار مي مرور دي که څوک وي چه ئې پخلا کا[٥] — ژر پاڅه رویباره ځما زړه پسې بلا کا
تل به د جفا په دریابونو کښ غوټې خوري — څوک چي زړه د دور په دلبرو مبتلا کا

---

[۱] له طبیب.

[۲] جعل.

[۳] یعني اشاره.

[٤] دا بیت په بله قلمي نسخه کښ داسې دي "بو تیمار د رود پر غاړه تشنه لب مري"، اما دغه صورت ئی لکه چه صحیح دي بوتیمار په پښتو ککوی بولي، چه د رود پر غاړه سوي سوي نارې وهي او مشهوره ده چه دا نارې ئې له تندي وي.

[٥] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ګنده عالم دئ مه ئې دود وي مه ئې رسم[۱] وړي په ځاي پرېږدي و مړو وته صلا کا
هيڅ سزا ئې نشي باندي لاس د ما د زړه شوي توري زلفي ستا دي چه دايم د زړونو غلا کا
ستا د تورو زلفو ظالمی څه پټه نه ده مست چه زورور وي ظالمی په ملا کا
ته چه عاشقي کړې قبلوه په عاشقي کښ تل په عاشقانو باندي خلق الالا[۲] کا
ستا خونخوارو زلفو زه تنها نتلي نه يم څو به د ما خوار غندي لا نور هسي جلا[۳] کا
راشه که ئې ګورې دا پخپل جمال مغروره
څو رنګه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

يار چه تل هسي جفا کا ظلم، جور، سل بلا کا
نور څوک هم شته په دنيا کښ خو که تل به ئې په ما کا
راشه ګوره ستا له لاسه څوک خندا کا څوک ژړا کا
د هغو په حال خبرېږه چه په در، درته دعا کا
که رشتيا ور څخه نشته مرګ ئې مه وه تل رشتيا کا
څه ئې شته په زړه پوهېږم دا چه ځي نظر تر شا کا
مخ ئې ګل دئ زه بلبل يم تل بلبل د ګل ثنا کا
هيڅ مانه مکړه خوشحاله
ښايسته خپله رضا کا

(ب)

خوار عاشق په خاصيت دي د سيماب څو ونه مرې ځنې نه ځي اضطراب
ولي هسي خپل عاشق په جفا وژني نه ديت شته نه فضا شته نه عذاب
ستا د سپېږو سره ګرزم ستا په کوي کښ ګندي ما ورسره ګډ کړې په حساب

---

[۱] څه ئې دود دي څه ئې رسم.

[۲] يعنی شور او غوغا، په بله قلمی نسخه کښ "غل غلا" کښل سوي دي.

[۳] سوځل او بلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو خوښي دي د خپل يار د ديدن مومم — که په وېښنه ميسر شي يا په خواب
دا چيستان د يار له شونډو راته حل شو — ارويده شو يو ځای نقل او شراب
چه په ډکه خوله دی ووې ياري نګړم — د بلا په خوله دي ورکړم زه خراب
په ملال ملال کاته عاشقان[۱] وژني — ستا په سترګو کښ چړې دي د قصاب
ماته څه وايې چه وايه څك دي وژني — ته له خپلو سترګو غواړه دا خواب
که دي زړه وي چه به زړه د خوشحال ګورم
راشه وګوره په اور يښي کباب

خپل بيمار مي حواله کړ به نصيب — ورته زهر شوې ګولی د طبيب
برامد وربانديي صوت د غراب شو — خوشامد ورته آواز د عندليب
طبيعت چه مخبط شي سود ئې نشته — بن په پند څه نصيحت نه په ترکيب
په اعجاز د محمد خلقو اقرار کړ — د بوجهل تل نارې وې د تکذيب
عمارت لکه خطا هسي خطا ځي — په اول ئی چه خطا پر ېوزي ترتېب
نصيحت د ناصحانو باندې باد شي — چه زوال د چا د چاري شي قريب
دانشمند دي خپل دانش ليري ساتلي — د تعليم او هنر اثر په ذئب
د پخو په حال اومه کله پوهېږي — د مقيم په حال خبر نه وي عريب
نصيحت بې ځايه واړه جګر خون دئ — ځکه ژبه تر غاښ لاندي کړه اديب
د هلك مينه په چا وي په هلکو — د لبيب قدر په چا وي په لبيب
په زرګونو مي دنيا و هر چا ورکړه — په جهان کښ پيدا نشو يو حبيب
د خوشحال خټك په شمار په حساب ندئ
په هر ځاي په هر ديار لري رقيب

ما د مځکي په مخ وليده مهتاب — چه خجل ترې دا مهتاب دي هم آفتاب
د زلفينو تر نګهت ئې مشك شرمېږي — د خولې[۲] تر بوي ئې نه رسي ګلاب
د وربل په هر هر پېچ کښ ئې نافې دئ — مشاطه ئې چه پرانزي[۳] پيچ و تاب

---

[۱] په يوه قلمي نسخه کښ داسي دي: په ملال ملال کاته زړونه ورژلې.

[۲] د خولو.

[۳] پرانځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور شراب ورته اوبه د تر خوبې[۱] دي چه ئې مست وي د لبانو په شراب
وې مي زړه مي ستا د مخ په اور وریتېږي وې ئې پرېږده چه ښه وریت شي دا کباب
ستا په زار مي صورت سر تر پایه پر دي زړه مي ګوره په تصویر کښلي کتاب
عاشقان مي کشتګان د معشوقې دي کشتګانو څخه نشته سوال ځواب
که ته څه خو اشارت وکړې د سترګو
د خوشحال خټك به ووینې شتاب

نول د تن د ځان شیون د زړه آشوب یوه څه بده بلا دئ عاشق توب
وايي ته په چا مین ئی راته وایه بې له تا له نورو مینو توبا توب
خوله چېیه ده د حیات په تور ملسل[۲] کښ نوم ئې شته لا هیڅوک ندي پرې خړوب
ستا له تورو شهلا سترګو ئې سیالي کړه نرګس ځکه کښېښ سر د دار په چوب
خار و خس به دي په لاري کي پری نږدم چه ئې تورېم د مژګانو په جاروب
واړه شونډې په لذت سره یو نه دي څوک حلوا دي د نباتو څوک اتوب
لکه باز خال دي تارو دا ښکار د ده دئ که څه شي ځما د زړه په تلا توب
دا ځما د سترګو اوښي وینې بدي د ویشتلي زړه له سترګو ځي زهوب
ستا د مخ په یاد ئې دواړه له زړه ولاړل
د خوشحال د زړه آرام د سترګو خوب

(ت)

په جهان کښ څلور قسمه دي نعمت عاقلان ئې دِي خبر په حقیقت
لمړنې نعمت د علم، د ښه خلق دئ دا نعمت په دواړه کونَ دَی راحت
بل نعمت په دا جهان د ډیر دولت دئ چه هر شان پرې ابلهان کا فراغت
بل نعمت د ریاضت دئ که ئې ګورې په هغه جهان راحت دلې محنت

---

[۱] په چاپي نسخه کښ "تر خولي" لیکل سوي دي چه معنا ئې نسوه را ښکاره.

[۲] مطلب ځني زلفي دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپل مټ، په خپل کوښښ نه ده خوشحاله
هر آزاد بنده ته رسي خپل قسمت

چه مین شوم د بلندي په قامت راته ودرېده دار د ملامت
چه بلا ئې د قامت راته ښکاره شه گویا پاڅېده بلا د قیامت
چه محراب ئې د ابرو راته ښکاره شه هغه دم مي ناره وکړه قد قامت
د مژگانو ناوکي ئی هسي نه دئ چه به څوک ورحئي درومي سلامت
چه نه مي نه معشوقه نه کښت د گلو تېر ئې عمر دي په غم په عرامت
نن د کښلیو د دیدن ننداره گوره او کنه کانده به درشي ندامت
چه د کښلیو ننداره ور څخه ولاړه خبر نه یم کوم گناه وه کوم شامت
چه نظر به د کرم پر خوشحال کاندي
لا به کله وي دا فضل و کرامت

چه مي ولیده په سترگو ستا ښایست ښاپېریو څخه نشته دا ښایست
هم هغه درباندي هسې شان مین کړم چه درکړي ئې و تا دي دا ښایست
مخ ئې کله د لاله غندي زیبا دې د لاله تر گل ئې ډېر دي لا ښایست
گرمه نه ئې چه خپل ځان ستایي نگاري وایي نه لري قمر ځما ښایست
لور په لور به د بلبلو ږغ پرې وشي که صبا کا د گلونو وا ښایست
د نرگس گلونه هم هر گوره زیب کا ستا د سترگو وینم لا زیبا ښایست
عاشقان دي پرې پتنگ کړل چه وریتېږي خدایه تا کړ په جهان پیدا ښایست
ملاحت وه نزاکت وه لطافت وه
د خوشحال دلبره سر تر پا ښایست

چه د پلار بد گوئی سر شي پوت[۱] صد لعنت د ده د مور په گنده چوت
چه د مور په چوت ئې خیر و برکت وي له هغه موره به نه زېږي کپوت[۲]
بختور ئې هغه پلار هغه ئې مور وي چه له موره نه فرزند زېږي ثبوت
د بد زویه ږغ د فسق و د فساد ځي د ښه زویه ځي ناری په ملکوت

---

[۱] محشي فرزند او زوي ورته کښلې دې.

[۲] محشي " نه زوي" ورته کښلي دي چه مطلب ئې نالایق دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مزرې په خوي پيدا شي ځني زويه ځني غواړې د گيدړ غندي خپل قوت
چه ئې نوم په جهان پاتو شي د نېکو هغه زوي خو عمل گوره كرتوت[۱]
د سپين توب چه مزه نه وي په څه كار دې كه ښه خوند لري ترې ښه گڼه تور توت
ډېر ځوانان چه احمقان دي لكه پياز دي
و خوشحال ته هوښيار مښك دي پير فرتوت

د شوم سرې له كوره كه اوبه وي د حيات په ما باندي لگېږي لكه زهر د ممات[۲]
موسى څخه هيچ نه وُ ور څخه يوه عصا وه قارون څخه دنيا وه خود ئې وليده آفات
هر چا څخه مال وي و بال هم ورسره مل وي دانا به هسي كار كا چه ئې نه وي و بال زيات
د گل د عمر كار، د دنيا مال، د سفله مهر دا درې څلور كارونه بې بقا دي[۳] بى ثبات
چه شرم ننگ ئې نه وي نه هنر لري نه پوهه[٤] په مال ئې نظر مكړه مه په حسن په ذات
دانا په جگرخون كښ د نادان خوښي افزونه عالم واړه حيران دي په دنيا كښ دا واقعات
عادت د فلك دا دي هم دِ ښاد هم دِ غمجن كا كه هر څو ښه صفا وي بيا زنگ ونيسي مرآت
خوشحاله څه اندوه كړې خوښ پدا اوسه خوښي كړه
چه بې ما له غني دئ نه ئې حج نه ئې زكات

كه عطار د خپلو مښكو كا صفت[٥] په دا څو ئې روان نشي نگهت
مشاطه دي د دړيو ارايش كا ولي دريغه كه د ناوي وي صورت
كه د خره زين د سرې واړه سره زر كړې خر به آس نشي په دا زيب و زينت
كوري هم لكه ياقوت هسي لېده شي جوهري ئې خبر دار دي په قيمت
د هوښيار چه زيست روزگار شي له نادانو شيرين عمر بزي تيريږي په حسرت
په نصيب ئى دغه دواړه تو كه نه وي چه هم بخت هم ئې د عقل وي نعمت

---

[۱] دا كلمه عيناً وليكله سوه په ټولو نسخو كښ دغسي ده.

[۲] دا بدله په چاپې نسخو كښ نسته.

[۳] وي.

[٤] چه شرم ننگ ئې نه وي نه مهر دي نه پوهه.

[٥] دا بدله په نورو نسخو كښ نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال که نه د تن يې نه د ګيډي
و سفله لره ورشه په حاجت

ما جه نظر وکړ په ذرات په موجودات — ګول په جهان راغلم ترې په ګول درومم هيهات
يو ځادر تر ميان وي فهم پاتو شي له کاره — دا هونبره کيسي هونبره ادراک د سماوات
هيڅ بني ولي ئې درست اسرار موندلن ندئ — لويه کارخانه ده که وګورې کائنات
وزېږي[1] له نوح د طوفان په موج فنا شي — زوي د آذر و مومي له ناره نه نجات
کار د بل حکيم دي چه څه کاندي هسي کاندي — واړه سردرګم دي د آبا دا امهات
دخل د ساعت د طبيعت دي که د نور څه — نيك زېږي له بدو له بد ذاطو نه نيکذات
هونبره[2] علم زده کړه چه فرښتو ته سبق ورکړي — بيا به خبر نه وي د جهان په ترهات
رد دئ که مقبول دئ که معقول که نا معقول دئ — ګوره ننداره کړه، تر دا دم مه وهه زيات
سر په سجده کښېږدي وايی نمونځ کوم خوشحاله
زړه ته نظر نه کړې، بکښې څو لات و منات

نن مي وليده هغه مست — غنچه خوله ئې نيست و هست[3]
په دوو زلفو عنبر پاش — په دوو سترګي[4] مي پرست
څه[5] شېوې دِي په جهان کښ — دَ همه شېوو همدست
منفعل ئې ګل تر مخه — تر ښه قد ئې سرو پست
اوس مي بيا مونده په کور کښ — چه دايم ئې وم په مرست
دَ بالا[6] بلا ئې ښه دَه
دَ خوشحال سَره پيوست

---

[1] مطلب ځني د نوح زوي دي چه کافر وُ او د آذر زوي ابراهيم وُ.

[2] همره شي عالم چه فرښتو ته.

[3] خوله په اعتبار دَ تنګی ګويا نيست دهَ.

[4] سترګو.

[5] چه.

[6] چه مطلب ځني قد دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ټ)

که د شمع غندي ښکښناستې مخ پټ   تجلي دي د جمال وينم تر څټ
ته ورځه په نجاست باندي پېرې کړه   د گلزار له گلو څه غواړې گونگټ
د چندڼ دوني لړ لرگي تحفه دئ   نه د بلي بدي وني درسته سټ
په وکښلو به ئې څوک وي چه بد وايي   د گنډ هېرونه که خېژي تر بنسټ
که په څو را باندي و خېژي خطا شي   راته وايه چه دي پرېوزه دواړه مټ
مگر مرگ ئې په ارمان و بله جدا کا   د جيجي[1] جدائي نشته له لويټ
چه دي زړه هغه به ووينې خوشحاله
خون يوه قطره که تېر شی تر دا خټ[2]

(ث)

چه بد نه کاندي خبيث   نور به څه کاندي خبيث
ځني طمع د ښو مکړه   کله ښه کاندي خبيث
چه د بل ښېگړه ويني   ځان اوبه کاندي خبيث
که ئی ځاي وکړی په زړه کښ   خوږ دي زړه کاندي خبيث
که ځما په خوله شي خداي دئ   زر ړانده کاندي خبيث
چه جهان ور ځني خلاص شي   خداي دي مړه کاندي خبيث
د مېړي غندي خوشحاله
الوته کاندي خبيث

يار مي بيا د سترگو تور کا الغياث   واړه جور ظلم زور کا الغياث
په ما خوار باندي ئی نر ناحقه لېږدي[3]   سل بلا د ځنگه نور کا الغياث
زاهد هم هسي له عشقه خالي ندئ   په عاشق به څه پېغور کا الغياث

---

[1] محشي ورته ليکي: چه جي جي او لويټه د وه مرغونه دي چه يو له بله هيڅکله نه بېلېږي.

[2] خط.

[3] تلنگ او راهي کېده او لېږل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د وصل په دولت وي[۱] سره جمع جدایی به هغه خور کا الغیاث
د خزان دوک ئې لیدلي دي په سترګو چه بلبلي هونبره شور کا الغیاث
هونبره اور چه د خوشحال په خاطر بل دئ
څوک به مړ دا هونبره اور کا الغیاث

(خ)

چه صاحب نفر پرور نه وي هم هیڅ په نفر کښ چه هنر نه وي هم هیڅ
په پالنګ د معشوقې ورځې سر تېري هر عاشق چه تېر تر سر نه وي هم هیڅ
له معشوقي نه شېوه بویه څو رنګه د عاشق چه پرې نظر نه وي هم هیڅ
که په زر رنګه خوبی اراسته وي چه زلمی په بلا بر نه وي هم هیڅ
هوښیرانو لره عقل فکر بویه لېوني چه بی خبر نه وي هم هیڅ
چه له شور و شره خلاص دي مردګان دي د ژوندیو چه شور شرنه وي هم هیڅ
که بادشاه څخه بی شماره خزانی وي چه ئې ښه جنګې لښکر نه وي هم هیڅ
مړني چه بې وسلې شو په څه کار دئ چه سخی سړی تونګونه وي هم هیڅ
زوړ سړی که تر څنګ کښېنوي ښه ناوې چه قوت ئې د ذکر نه وي هم هیڅ
سوداګر که وقوف دار د هر کالي وي په کیسه کښ چه ئې زر نه وي هم هیڅ
که سړی د جهان واړه علم وکا چه د ده د عمل چر نه وي هم هیڅ
باز که لوی کتِه خو شرنګ د ډېر صفت وي چه تېز پر په زره زړه ورنه نه وي هم هیڅ
یو د بل له حاله پند اخلي خوشحاله
د سړی چه دا سیر نه وي هم هیڅ

---

[۱] دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ح)

کلك خراباتي یم له ما غواړه صلاح ډکي پیالی اخلم تر صباح تر رواح
څوک دئ چه د نمر خوبي به ستا مخ په څېر کا نمر مثال څراغ دي ستا جمال لکه صباح
مه پوښه زاهده د ښه مخ له نندارونه سترګي چه دا کار دي په فتوای د عشق مباح
توي کړه په هنګام د حادثې ساقي په جام کښ مي چه باد را پاڅ‌ث په زجاج کښ ښه مصباح
پاڅه محتسبه خوشحال راغي جنګ ته جوړ شه
غسل په مي وکړه د مومن وضو سلاح[1]

---

[1] الوضوءُ سلاح للؤ من عنی اوسد د مومن وسله ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(د)

د خداي عرفان می وشو په عرفان د محمد　　پاک دَي محمد پاک دي سجان دَ محمد
راشه نظر وکړه په طه او په يسين[۱] کښ　　خدای دي صفت کړي په قرآن د محمد
ډير خلق پيدا دي انبياء که اولياء دي　　نشته په خلقت کښ يو په شان د محمد
خداي سره موسی په کوه طور کړلې خبري　　دَی د عرش د پاسه لامکان د محمد
پيك ئې جبرئيل وُ دَ رفرف جلب نيولَي　　پاس ئې چه معراج وُ په اسمان د محمد
خوان د موسی خوړمن سلوي يو لك وگوري　　انس و جن مړيږي تل په خوان دَ محمد
خواست به نور ځوک نکا دَ خسته وُو عاصيانو　　خواست به محمد کا، خاندان د محمد
لاس دي لگولي ما خوشحال په دواړو کونه
غم اندوه مي نشته په دامان د محمد (صم)

ډير عالم ځما په ياد　　راغَي تير شو لکه باد
هم دا هسي راشي تير شِي　　په ځَاي نه لري ايستاد
عجب لويه کارخانه ده　　چه پيدا کړه لوي اُستاد
و حباب وَته نظر کړه　　ځه حباب ځه ئې بنياد
هسي نه ئې که پوهيږي　　ښه مثال شو درته زباد[۲]
هيڅ خبر نشوې له ځَانه　　هي فرياد، فرياد، فرياد
غمجن والي دي په ځه وِي　　بيا په ځه شي هسي ښاد
ځه سختي لرې خوشحاله
دا دي زړه دَي که فولاد

سپَی چه ولامبی په رود　　لا بد بوی شی دا دَی دود
په بهار او په خزان ئی　　هيڅ و نه شو ځما سود
ليونی لېونی تر شِی　　ځو چه شِی ورته سرود

---

[۱] رشه نظر وکړه په طه په يسين باندي.

[۲] يعني پاد او بيان او ثابت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سوړوالی کښی چه کار شیِ و هیچا ته مه شه تور
چه ئی قصد د گزار نه وئ هغه نکا زغره خود
که ته کام غواړې خوشحاله
کام نه مومې په مښود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد   مرگ دي هر سړَی همېش لَرِی په یاد
چه د عمر ئې بنیاد په هوا اِیښَي   په دا هسي ژوندون څه دَي اعتماد
د آدم خاوري د غم[١] په اوبو نم دئ   خمیره[٢] [٣]په قدرت کړې چل بامداد
انبیاء او اولیاء لاړل و کور ته   ته به وائې چه دَ دوي نه وُ بنیاد
د دنیا ژوندون هیڅ ندي که ئې گورې   چه هیچا ځَني بیا نه مونده مراد
همېشه که ژوندون[٣٣] غواړې درته وایم   همیشه کَه د نفس سَرَه جهاد
مسافر چه ئې سفر وِي څو دوړاند   په مقدار دَ هغې لاري آخلِي زاد
راشه زړه له غیرو پریکړه اې خوشحاله
په امید ئې دَ دیدار لَرَه زړه ښاد

و دِ نه زېږ فرزند   د بابا په غولي وند[٤]
د مریخ په کوکب شوي   شوخ بې باک بلا لوند
دَ زهره په ستوري زېږه   خوش خرم خوشحال خورسند
نحس او سعد اُوه ستوري   تر دا نور شته لا بلند
په هغه طالع چه وشِي   په عالم کښ شِی څرگند
بختور دانا مخ دُوڼَي   دَ وگړی دلپسند
دَ ده زړه په هره چار کښ   دَ همت سَرَه پیوند
هَمگي په خوږو ډک وي   د گني غندي بند بند
د ده علم عطائي وي   نه سبق دَ دانشمند

---

[١] د مرگ په اوبو.

[٢] خمرت طینة آدم اربعین صباحاً.

[٣] یعني ځما گله.

[٤] سید راحت وند په معني د خندق او غنډۍ را وړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه تر ژبه څه وَباسِی نصیحت وِي وعظ، پند
پخپل شرم ننگ راغلَي نه په شخوند وِي نه په خوند
دا ته څه وايې خوشحاله
خرو ته څه ورکوې پند[1]

هر گروه له خپله گروهَ دَي خوشنود هر سڕَی لَرِي نظر پخپل مقصود
دانشمند دَ دانشمند په صحبت خوښ دَئ د جاهل په صحبت گډ شِي جاهل زود
مسلمان ئې په بزرگي په لويي پوه دئ د جيند له حاله څه پوښتې جهود
د جماع په لذت حيز کله خبر دَئ که ئی حوره په پالنگ کښېنی څه سود
چه په خوي دي خبر نشو غير جنس دَئ
غير جنس سَرَه خوشحاله کوم بهبود؟

(ذ)

د خوړو شونډُ وې ډير دَی تلذذ تر همه خواږه ئې تير دَئ تلذذ
ما وې زه به ئې غسل سره نسبت کړم د دشنام ئې په بل پير دَئ تلذذ
له شکرو زړه نيوه شِي نه له ده نه د پيو[2] روي[3] په څه څير دَئ تلذذ
څو مي ياد د هغې خولې دَ مچي خوند دَئ نور می کل له دله هير دَئ تلذذ
د ناوک ئې[3] هم[4] لذت تر حساب تير دَئ ولي زيات ئې[4] دَ[1] شمشير دَئ تلذذ
لکه وُ د زنخ سيب په هغه شان دَئ نه چه اوس ئې تير و بور دَئ تلذذ
ستا دَ ژبي دَ سر ډير منت را باندي په دا يم ئې را بر سير دَئ تلذذ
په هجران دَ شکر لبو په جهان کښ
په خوشحال زهر و گنډ هير دَئ تلذذ

---

[1] قند.

[2] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري (پيو وړي، پيووري) ام اصل يې (پېروي) دي چه په پارسي ئې قيماق بولي.

[3] دِ.

[4] دِ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ر)

آه دا هونبره استغفار   چه ئې تل کړې په اسحارَ
گه رشتیا دا استغفار دَئ   بیا گناه څه گناه کارَ!
که دا کار دې په دروغ کړې   شرم وکړه له دې کارَ
هم دروغ کړې هم گناه کړې   ترس د نشې[21] د قهارَ؟
هم توبه کړم هم گناه کړم   ته مې وینې گردگارَ
زه عاجز بنده عاصي یم   پرده پوښ مِې شې ستارَ
د خاصونو توبه راکړه
ما خوشحال ته استوارَ

با تو خلوت برگزینم در تو بینم ځیر ځیر   گر چه وقت نو بهار است باوجودت هېر هېر
پنج روزي بیش نبود صحبت گل با هزار   ای دریغا در گلستان گر بماندې ډېر ډېر
بار آن صبر است این سیب زنخ در دست ماست   کز رقیبان تو می بردیم جور تېر تېر
آهوی چشم تو از شیران عالم دل ربود   گر چه بر شیران ندیدي هیچ آهو چېر چېر
گفتم ای جان جهان از من گهی یاد آیدت   گفت وقت قتل می آیی بیادم ډېر ډېر
می نیاساید دمی خوشحال بې دردت بلې
لشکر دردِ تو اکنون کرد دل را زېر زېر

تا غُندِي به نه وي یوه کښلې په دا دور   یُون دي دَي د زرکی دواړه سترکې دي د میور[2] [3]
وخت دَ نو بهار دَي راغ و باغ واړه گلزار دي   راز دَ کردگار دَي دا گلونه نه طور طور
بار[3] [4]دربانِدي مه وه زه هم زړه لَرم ویریږم   باز خوري دَ زړه غوښي، یا ئې ته خورې یا ئې بور[4] [1]
نور عالم بې غمه زه دا یم په درد و غم کښ   عشق نه دَي بلا دَي چه ئې وینوم په ځور

---

[1] ترس دِ نشته.

[2] یعني طاوس.

[3] په قلمي نسخو کښ پار هم راغلي دي.

[4] یعني پړانك.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي شته چنګ و ني شته ساقي راشه باده راکړه تَل به بهار نه وِي چه تیریږي وخت دَ ثور
کښېنم وَ رودبار ته چه رواني اُوبه ګورم عمر غُندِي دروميٍ چه ښه وکم باندِي غور
یار دي که دَ کور[1] دین قبول کا پدا څه شِي شرط دَ محبت دَي ته هم واخله دین د کور
مینه [2]دَ مجنون په لیلا لا شوه ډیره ډیره[2] څو چه عالم وَرباندِي وکړه هور زور
طبعَ دَ خوشحال ده لکه ښه باغبان په باغ کښ
ګل و هر چا ورکا چه ئې زړه وړي علی الفور

په تازه عاشقي مهر کوهَ مهر چه آشنا شو نور که مهر کړې که قهر
که دَ زهرو پیاله وِي ستا له لاسه تر عسلو به لا ښه وِي هغه زهر
چه له لویو له هلکو جفا اروم مګر دود دَ وفا نشته ستا په ښهر
په عالم کړي بلا ستا سترګي نزولي څوک به څه لَرَه تهمت وایي په دهر
زه هاله له دَ عافیت ناوِي قبول کړم چه مي خپله تمنا ورکړه په مَهر
د وصال ورځِي هلکی تر ګړی دِي بی لیدلو میاشتی کال شوې ګړَي پهر
د دیدن تږَي بې حده تلوار کاندي ګوره کله به خروب شي ستا په نهر
خوار خوشحال ئې لکه خس هسي لاهو کړ
چه دَ عشق سیلاب را وخوت لهر لهر

ته چه مخ په آینه کړې برابر ربنه[3] شي په دا مخ کښ مخ دَ نمر
مَرَني سپاره دَ مخ دِي دا دوه توګه توري ورځي توري سترګي مخ لښکر
چه پلو له مخه واخلِي زه دعا کړم هر چا زده چه دعا ښه دَه په سحر
د یوسف غُندِي مخ پټ کړه په برقع کښ چیري نه وِي چه پری ولګي نظر
مخ هغه چه ئې ستاینه درست عالم کا نه هغه چه لکه ستایي د لال خر
زاهد مخ په محراب وینو سجود کا ستا د ورځیو په محراب نه دَي خبر
مخ دي هسي شان لیده شِي په خالونو که ئې ګورې لکه ګل دَ پیغمبر

[1] محشي تر کور لاندي کافر کښلي دي.

[2] مینه د مجنون به په لیلا وشوه لا ډېره څو به چه عالم ورباندي ډېر کړ هوررزرو

[3] دا توري د هري نسخې لېکونکي په جلا ډول غلط کزي دي، چه هیڅ معني نه ښندي مګر ربنه صحیح دي، د سپوږمی سپکي رڼا ته وایي، یا نوره سپکه رڼا.

ستا د مخ مخي به نه کړم نور مخونه   نور که ستوري دَ آسمان دِي ته يی نمر
دا دَ مخ خوبي ئې وګوره خوشحاله

دَ شرابو دَ مستي لَړئ اثر

چه مرغونه دَ آسمان ساتي دا کار[1]   دَ هوښيار دَي دَ بيدار دَي خبردار
زه دا نه وايم چه زه هوښيار بيدار يم   د ما هم له لاسه ولاړ دِي څو دينار[11]
دَ نادان خطا لا هسي ګرانه نه وِي   که خطا دَه خو خطا دَه دَ هوښيار
هو دا هونبره تفاوت تر منځ ليده شِي   چه مير ښکار سَړی پوهيږي پڅپل کار
سرښته دَ مير ښکاری ور څخه نه وِي   بيهوده مرغه ضايع کا نا مير ښکار
ښه مرغه د نامير ښکار تر لاس ور مه شه   او که ورشِي يا به خاوري شِي يا خوار
د خوشحال خبره نغوږه پرې عمل کړه

تجربې ئې دي ليدلي دَ روزګار

څه سړی څه ئې تدبير   هم هغه شِي چه تقدير
که جهان شِي تېره توره   ستا په مرګ شي خلق خير[2]
بی تقديره به وَ نه مرې   نه په توره نه په تير
بی اجله مرګيي نشته   تېغ وَهَه مکړه تقصير
لکه کار دَ مړَني دئ   هسي کار نه دَئ د پير
دَ غازيانو شهيدانو   پروا نشته دَ سعير
ګُل ګټنه دَه دَ توري   که کابل دَي که کشمير
مَړَني دِي چه[33] يادېږي   په سندرُو هم په وير
چه دروغ دَ توري لاف کا   د هغو[4] نه يم دلګير

---

[1] محشي روته کښلي دي چه يو څو اينار بازونه.

[2] ځير.

[3] که يادېږي.

[4] په هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

توره بخره دَ خوشحال ده کان[١١] په کان خلق خبیر
تر اووُ پېړېو پورې واړه مړه په تېغ په تېر
دا دَ خان ستاینه نه دَه
حقیقت وایم په ځیر[٣٢]

چه له خپله هوډه نه ووابښت منصور که وګړی په سولي[٣٣] کړ مخ ئی سور
ملامت چه په عاشق باندِي وایه شِي په مذهب دَ عاشقانو دَي معذور
عاشقان په معشوقه باندِي پتنګ دِي له جهانه به ولاړ نشِي دا دستور
څو دَ عشق مینه زیار تېرِي په کوګل کښ دَ عاشق په پوهه نورُ علي نور
دَ عشق کار په لېونتوب دَئ نور څه ندئ راشه واوره، نه په عقل نه شعور
معشوقې وته بادشاه لکه بنده شِي که قیصر دَئ که خاقان دَئ که فغفور
روغ ئې هیڅ په حال خبر نه وِي له درد که په درد کښ قراري نکا رنځور
زړه مي سر تر پایه واړَه اَبله دَئ په فراق کښ، لکه وَړي دَ انګور
هر ګروه له خپله ګرده سَره سرور کا د ما هیڅ نه شِي له چا سره سرور
عاشقان په عشق کښ واړه ناصبور دِئ
څه خوشحال یواځې نه دَئ نا صبور

چه مکې لَرهَ څوک درومي[٤٤] په خره سپور که حاجي شِي نه ئې ننګ وِي[٦٥] نه پېغور
چه خبر په هنر نه هغه کم عقل چه دَ خط سترګيِ ئې نه وِي هغه کور
چه ئې خداي و چا ته ورکا دَ هغه[٦٦] دي بخت دولت نه په کوښښ دَي نه په زور

---

[١] کال په کال.

[٢] څېر

[٣] یعني دار.

[٤] ورشي.

[٥] شته.

[٦] د هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصالت هنر چه دواړه سَرَه یَو وِي   لکه ښه کښبیده روغه[1] په انځور[2]
په[3] خصلت هنر سیرت دانش باقي وي   قد قامت صورت فاني دئ سپین و تور
دا همه له نا پوهَی پیدا کیږي   خر خښې دعوې نا سازي شر و شور
پېرځوینه، ښه سلوک، نمځنه[4]، عدل   که دِ دا خویُونه شته څه غواړې نور
کبر جن، حریص، بې زړه چه دروغ وایي   دَ یارِیَ لایق نه دِي دا څلور
که وعده ئې قیامت وي دَ غوښتنِي   د هوښیار سړی به نه وِي په کار پور
که طالع ئې دَ دولت په شربت ډک کا   بیا آخر شِي دَ کم عقل جام نسکور
دَ یارئِ دَ دوستی لایق هغه دِي   چه آزاد ورځي نه وِي پلار و مور
که ځوانمرد یې ځوانمردي به دِ هاله وي   سل بدئِ آواره کړه دَ خپل ورور
په ایمان په ځان په دواړه خرفه نکا   چه دَ خپلي ژبي وَلګېږي اور

دَ هوښیارْ سَرَه مجلس ښه دَئ خوشحاله
دَ نادانه سَرَه ښه ندَئ بیور

خپل پردَی[5] راته په خوله وایي زر زر[5]   و عالم ته تر هر څه دي بهتر زر
اوس په دا دَور ما وَلیدَل خواړه دِي   تر پدر تر برادر تر پسر زر
نورُو چارُو وته څه ګورې دا ګوره   چه صاحب دَ مسلمان کا کافر زر
که دِ قصد کښښنه حسد ور سَره پرېوزي   په وژو دَ سید درست کا محضر زر
فیروزه الماس با قوت لعل له کانه   له دریا به نه وَکاږی ګوهر زر
مځکه څه دَ اسمان ښایست په زر دي   ستوري زر دِي آفتاب زر دَي قمر زر
شاهزاده بې زرو ګُښي تنها ګرزي   دَ هندو سَرَه روان کا لښکر زر
زور، قوت، حرمت هورې درومي چه زر وي   دَ پادشاه په سر څوک کښېږدي افسر زر

---

[1] جوړه.

[2] نقش یا د نقاشي اسباب.

[3] چه.

[4] دا کلمه په ځنو نسخو کښ فقط (نمنځنه) لیکلې‌ده، چه معني ئې نسوه راته جوته، ممکنه ده چه نمنځه حاصل مصدر وي له نمانځل څخه یعني لمونځ کول.

[5] خپل پردي په خوله په زړه وایې زر زر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ ما دَ قانعانُو په حساب کا   چه و ديو وته يَو دي حجر زر
ښه ځوانان ئې ليدَل نه مومي له ورايه   دَ نامرد په غېږ کې ورکا دلبر زر
جوهري قدر قيمت زده دَ جوهرو   قلب سَرَه سَرَه جدا کا زرگر زر
دَ گيدړُو نوم په خوله څه لرَه اخلی   دَ زمري له تنه هم پرې کا سر زر
هر مراد چه دَ سړِی دِی په دنيا کښی   دَ طلب په وخت ئی ورکا در بر زر
که چميار دَي که نداف دَي که جولا دي   تر اصيل سړي ئې کښېنوِي بر زر
نه به دي په لړُو زور نظر وَکا
نه به پرېوزي و خوشحال ته غر غر زر

دَ غريق اوبه چه پاس واوړي تر سر[۱]   د جهان له حاله هيڅ نه وِی خبر
خبر دار ئې په پساره په اوړده نه وي   چه درياب تر کومه لاړ دَي پهن تر
اوس مي درست صورت دَ غم په درياب ډُوب دَئ   په هيچا باندِي مي نه لگي نظر
اندرون بيرون همه په غم کښ ځار شوم   هم دَ غم سَرَه مِي يَو شو درست پيکر
ژواک ژوندُون مِي همگي واړه په غم شو
غم په مثل لکه اور زه سمندر

دَ دولت لَمن نيوه نشِي په زور[۱]   ړوند که سترگي په سمه کا لا پېغور
دولت څه دَئ په مثال ښايسته ناوې   دَ نامرد کره ئې عمر وِي په اور
د گنده ټټو نه بد ټټو پيدا شِي   ښه آسونه دَ ميدان راوړِي ښه مور
دَ دولت په آس دِي هر نا سور سوز نشِي   که سواري ورباندِي کاندِی خو شاه سور
چه په کور کښ می اول ټټو راغلَي   د ما بخت وُ لا اول له ځايه تور
ټټوگي دِي تازهگي دي ترې زوولي   همېشه کا په پايگاه کښی شر و شور
نه يَو ښه لايق فرزند دَ پلار په خونه   نه دَ سرو دَ سپينوُ گنج دَ ده په کور
ربه ډېر اولاد دي را کړ منت دار يم   دَ خوبی بړغ ئې بيايې په هر لور
چه په ورُونو کښ نفاق کا نا لايق دي   يا ئې ښه کړه يا ئې مه گرزوه نور
دَ خوشحال په دعا غوږ دَ سترگوُ وَرکړه
که بهرام[۱] عابد[۱] دِي واړه کر و کور

---

[۱] بهرام او عابد د خوشحال خان زامن وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بازوُنو ښکار د چا دَئ د زردار   هم زردار هم بې پروا قلندر وار
که ئې غم دَ هوس کا دَ زيان ئې نکا   که ئې مرِي په قوشخانه کښ څو دينار[11]
دَ هغه سړِي څه کار دَئ په بازُونو   چه بنده دَي دَ درم او د دينار
دَ ښکار کار په مصلحت په سيالِی نه دئ   دا يَو عشق دَي چه ئې ورکا کردګار
چه په اصل کښ شجاع عالي فطرت دِئ   دَ هفه په زَړه کښ حُب پرېوزي دَ ښکار
قمار باز به له قماره صبر وکا   مست نه هم شِي له شرابوُ توبه ګار
زه خوشحال به دَ بازوُنو ښکار پرېنږدم
څو ژوندَی[2] يَم دا مي کار دَئ دا روزکار[2]

زه ژولېده تر يم که مجنون ژوليده تر   هيڅ خبره مکړه[33] سَرَه دواړه سر په سر
ګوره چه څه حال دَي ستا په زلفو کښ دَ زړه مِي   باد را لَرَه راوړ نن پرېشان پرېشان خبر
مخ دي مسلمان دَئ واړه[44] زلفي دِي کافري   دواړه مِي قبول دَي مسلمان دَي که کافر
ګل د لاله ښه دَي راته وايه که بارخو مي   ستا زيبا بارخو نه له ګياه کړم برابر؟
نه په ګښت دَ باغ ځِي نه په سيل دَ ګلوُنو   څوک چه په کوڅه دَ دلربا لَرِي مقر
تا وَته دَ خپلوُ شونډوُ قدر ښکاره ندئ   ما زده چه عسل دي يا نبات دي يا شکر
مخ په پلَو پَټ کړِې رڼا ورَځ ور باندي شام کړِې   بيا چه پلَو واخلی په عاشق شِی سپين سحر
ډېر[15] په غېږ کښې پروت قدر ئی هيڅ نه نه ئی زده شِی   چا دَ سر قيمت زده جوهري صاحب نظر
سترګو ته ئې وګوره خوشحاله باڼُو ورځِي
ستا دَ مرګ دَپاره په څو جوړ لرِي لښکر

---

[1]محشي ورته کښلي دي: يعني دينار بازونه، ممکنه ده چه يوه نوعه د باز وي.

[2]په ژوندون ئ له ما نه درومي دا کار

[3]نده.

[4]توري زلفي.

[5]در په غېږ کښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ بهرام دَ نفاق چر | گاه سني گاه را فضي گهي کافر
کله ښه زوىَ دَ پلار ښه ورور د ورور شِي | گاه له دواړو توګو ګرزي پر پر نځر[۲۱]
دا تاثير دَ بد پټي دَئ که د تخم | چه غنم باندي کرې کېږي جودر
که لوګي دَ اور فرزند دَئ په دا څه شوه | چه دَاور غُندِي ئې نشته خير و شر
په ما درکښ ئې بلا وِئ که په پلار کښ | چه دا هسي ځَني زېږي ګيدي[۲۲] خر
بهرام خان[۳] دَئ سعادت دَي هم يحيى دَي[۳] | په خصلت کښ سَرَه يَو[٤] ترْبل بدتر
و خانِی وته ځَغله هنر هيڅ نه | و عالم وته پيدا کړه درد سر
خاني کار دَ هر چا نه دَئ دَ هغه دَئ | چه صرفه ئې نه په زر وِي نه په سر
يکباره ئې په نظر کښ شرم ننګ وِئ | دَ دنيا په سود زيان نه وِئ خبر

دَ خوشحال خټك که سل زويه نمسِي دِي
لا لايق دَ خاني نه وينم پسر

راشه مه کوَه دِېر جور | زه هم خوي لَرَم يَو طور
زه فرهاد دَ زمانې يَم | ته شيرينه دَ دې دور
دَ غماز په خولې[٥] مي وژنې | نه انصاف لَرې نه غور
په خبرو دِي پوهېږم | زه ته رنګ لَري دَ ميور[۱]
ګُندي راشې په منګلُو | درته پروت يَم لکه بور

په خوشحال کړې ځَني چاري
دَ غمزې په هور زور

شپه ئې وينځَه بې بې نور | تور زنګي نوم ئې کافور
مرده شوي چه منافق دَئ | مړ جهود بولي مغفور

---

[۱]دا کلمه په چاپه ديوان کښ پزنځر او په نورو که هم ېول ېول لېکلې ده چه حل طلبه پاته سوه.

[۲]سيد راحت ګېدي په معني د زره را وړي دي.

[۳]بهرام، سعادت، يحيي د خوشحال خان زامن دي.

[٤]سره يو تبله بتر.

[٥]په خوله مي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نادیده چه ،منیه[1] لولي   ځان ملا کانډِي مشهور
سفله ټول کا څو درهمه   تر خواجګانوُ شِي مغرور
دروغجن تر ټوپه[2] ورشي   د کابل کانډِي مذکور
خپله بل وته نیولِي   په پردِی باندِي غیور
پُټي ډکِي پیالېِ اخلي   ښکاره مه خوره یَو انګور
موحد دَ رسالو شه   تر ځان کوز ګڼه[3] حضور
د خوشحال سَرَه خندا کړه
بیا ئې ژاړه په سرور

عشق تر ځوانَ نه زوړ کا ژر نسکور[4]   په پخه ونه لا ښه لګېږِی اور
اندرون دَ هر چا شین دَ عشق په شین دَئ   دا یو اور دَي لګېدلَی لور په لور
چه په عشق کښی څك پېغور تړي په نورو   هم په دَه پوري به لګ وِئ دا پېغور
زاهد وَرچانی[4] انکار کاندي له عشقه   نلدمن[5] لیلا مجنون لولِي په کور
چه دَ مځکښي دَ اسمان په منځ کښي څه شته   زه همه وینم له عشقه سپین و تور
زه حیران یم دا مي څه دي په کوګل کښی   چه ورَځ و شپه پر تل وي شر و شور
په وصال کښي سل هراسه دَ هجران دِي   په هجران کښي خو غم یو دَئ نه وي نور
جهان واړه کور دَ عشق دَ محبت دَي
په خوشحال باندي بانډه[6] شو رنتبهور

---

[1] د فقه له لمزنیو کتابو څخه دي.

[2] په ننګرهار کښ دَ یوه زاړه عمارت کنډواله ده چه ښایسته ټوپ ئې بولي، دا ټوپ زما په خیال له هغي زړې کلمې ستوڅه څخه پاته دي، چه پخوا ئې دَ بودائي دین معابدُو ته ویله.

[3] منصور.

[4] یعني دروازه تړي.

[5] د یوه عاشق نوم دي چه جلا کتاب لري.

[6] یعني کوچني کلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فلك کا دا هسي چارِ   دَ ده چاري دِي مردارِ
دوه یاران سَرَه جدا کا   بیا ئې بند کا سره لارِ
گاه دِ زړه وِي په ښادي کښ   گاه دَ غم ژړا چیفارِ
گاه دشواري کا آساني   گاه اساني کا دشوارِ
دواړه توگِ گزران شِي
بده دا هم نه ده بارِ

که په خوله را سره جنگ کا هغه یار   په زړه مهر رنگارنگ کا هغه یار
چه له ما سَرَه راځي غاړه غړیَ   څه مِي لیري له زړه زنگ کا هغه یار
هیڅ حاجت دَ توري نسته مانَي بس دَئ   که مِي مرگ وته آهنگ کا هغه یار
چه مشال ئې دَ جمال راته ښکاره کړ   بیا به ما باندِي پتنگ کا هغه یار
چه ملنگ دَ مسلې غوارِي خپل مخ ته   عاقبت مِي به ملنگ کا هغه یار
له هر چا سره خندا په اَرت زړه کا   خو په ما باندِي زړه تنگ کا هغه یار
مرصع بسیر[۲۱] دِ نور لَري په پوزه   اکتفا په تور لَونگ کا هغه یار
زه فقیر یم دَئ بادشاه دَي باندي ښائي   که ځما له یارئ ننگ کا هغه یار
رقیبانو وَته نرم شِي تر مومَ
و خوشحال وَته زړه سنگ کا هغه یار

که مسجد گورې که دیر   واړه یو دِي نشته غیر
یو مي بیا موند په هر څه کښ   چه مي وکړ دَ زړه سیر
هغه ځاي په سیر گرځم   چه تر نه رسېږي غیر[۲۲]
په احوال باندي یو دوه شِي   ځکه نشته باندِي خیر
خوشحال یَو وینِي خوشحال دَئ
ورته ورک دي غیر و زیر

---

[۱] دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا بول لیکلې ده، په چاپي کښ بیر، په بله کښ پسرده، چه اصل ئې نسو را معلوم.

[۲] طیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دي زلفي نه وي تار تار　　ما به نه ژړله زار زار
ستا له خاره خاره عشقه　　په سینه کښ مي خار خار
چه په تا ئې دَ زړه مینه　　هغه تل گرزي خوار خوار
زړه دَ یار له لاسه مرینه　　بیا مدام وایې یار یار
توري سترگِي دي گواښ گرندي　　بانه ستا وایي مار مار
ستا دَ شکرینو شونډُو　　اشتیاق لَرم بار بار
خوشحال ستا له مخه وایي
واړه ښه وایِي ځار ځار

لکه کار لَرِي نظر　　هسِي ژبه کا اثر
ماهیت ئې مونده نَشِي　　چه څه ځیز دَئ دا بشر
هم ترکیب دَ نیك و بد دَئ　　هم معجون دَ خیر و شر
هم فرښته دَئ هم حیوان　　هم مومن دَئ هم کافر
کله اور کله اوُبه شِي　　کله توره کله سپر
کله څورب شِي له باده　　کله بیا په هیڅ ډنگر
لکه دَی دَي په جهان کښ　　بل به نه وي دیده[۱۱] ور
دَ څلورُو[۲] میندو[۲] زويَ　　دَ اتو پلارُو پسر
څه خو لږ تر خداي را کوز دي　　که ئې نه دي برابر
دا وَ چا ته کړې خوشحاله
د مستي شور و شر

لېوني سَرَه[۱] به څه کړې نور تدبیر[۱]　　لیوني لَرَه زندان بویه زنجیر
دما زړه ئې په حلقه دَ زلفو یوور　　لکه لوي ماهی په شست دَ ماهي گیر
که خوښي دِه په جهان کښ دَ لیدو ده　　نه خوښي دَ بادشاهیَ دَ سریر

---

[۱] د پدر.

[۲] مطلب له څلورو مندو څخه څلور عنصر دي، او اته پلاره به ممکنه ده، اته عرض وي، په اصطلاح د قدیم حکمت، مگر په بعضو نسخو کښ (د نو پلارو پسر، دي چه محشي ورته کښلي دي مطلب ځني نه فلك دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که یوسف ئې دَ کنعان دَ ښاهَ وَکیښ   په نیك بخت ستوري زوولَي وُ بشیر
دَ شکرو په دکان هندوُ بچه دَي   که تور خال دَي ستا په سرو شونډو جایګیر
دَ بهار په وخت په بوږه[١] د سراي ګرزه   نه په بوزه دَ کابل او دَ کشمیر
دَ لنډی[١] اوبه هغه ګڼه خوشحاله
چه یادیږي په جنت کښي جوي دَ شیر

مرد به نشې په ګفتار   ځو پیدا نه کړې کردار
چه دي وښکنځي مرد نه یې   که له تا نه وِي په ډار
چه څه دَي خو انتقام دئ   دَ مردانو کار و بار
عفو هورته ځاي لَرینه   چه نه عیب دِي نه عار
چه غیرت ور څخه نه وِي   هغه مرد نه وِي پکار
هم مهره لَري هم زهر   ښه مردان وِي لکه مار
چه هم تندره هم باران دئ   تر هغو مردانوُ ځار
مرد به غم دَ خپل هنر کا   نه دَ زر نه دَ دینار
مرد به غم کا دَ خپل شرم   دَ عزت دَ اعتبار
نا مرد فخر په نسب کا   مرد نه مور لَرِي نه پلار
دَ خوشحال خبري ګوره
لعل و دُر پیئي په تار

نه مي لاس رسي په یار   نه طاقت دَ انتظا
دا ستم په ما خپل یار کا   که ګردش دی دَ روزګار
پکښي ستا غمونه ځاي دِي   که یَو زړه دَی که هزار
تر وینښته ضعیف وجود مي   ستا دَ زلفو دئ یاد ګار
غم دَ یار دَ بیلتانه دَئ   چه تر هر څه دَئ دشوار
خپلي اوُښي ميي دریاب شوې   پکښي نه مومم کنار
چه مي تل په دیو زورې   ستا په شونډُ ولَرم کار
چه ځوک سوځي، هغه سوځي   هم پتنګ ګوره، هم نار
ځما زړَه څه اسان ندي   چه ئې وږې نه ترس نه ډار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بوسی وعده دي وکړه
زه خوشحال لرم تلوار

ننگیالي قبلوي گور[۱۱]   گور خو نه وِي[۲۲] رنتبهور
لس په کال پرېِ نَنوزِي   ځَني وزِي درېِ څلور
مور زادي بلا پروټ[۳۳] یَم   چه بلا هورېِ مِي کور
ننگیالی دَ ننگ دَ پاره   په هر څه لگَوِي اور
سر په باد دَ سرِي پېوزه   چه ئېِ وِي ژوندُون نور
چه په نام و ننگ اَړ نه وِي   خو دِي نشِي وَيي[٤٤] سپور
سر په دار لك شوي ښه دي   نه لك شوي پر پېغور
په همت سرَی پرده دَئ
نه دَ مست هاتي په زور

نه د ما د هنر شته حؤک طلبگار   نه د ما دَي ددې ملك منر په کار
خپل ځُانونه هوښیاران کښي نادان دئ   خداي د ما د هسي خلقو کړ روزگار
په یو ژبه ویل سَرَه پښتو کړو   ولي هیڅ ځَبله[٥٥] نشو خبردار
چه دَ سوات په ملك کښي ما ننداره وکړه   بل اولس تر یوسفزیو نشته خوار
زور زیاتي خو د پسندي خصلت دَ واړُو   هر سړي ئې طمع خواست وته تیار
که په کور کښ مال دولت لَرِي سترگ وړِي   ملکان ئې لا تر نورُو دِي مردار
حقه چار به دَ عزیز کاندي نا حقه   که په بدِي رشوت مومي یَو دینار
ختِکیَ له ختِکی نه رنگ آخلي   عالمان شیخان ئې لا دِي نا پکار

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[۲] خون دي.

[۳] وټ لاري او سړک ته وايي.

[٤] په یوه لمي نسخه کښ وهي لیکلي دي.

[٥] وَبله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مې وليدَل له نورُو خبر نه يم   دا خو واړه[1] يا غوايه دِي يا حمار
دا په هر ديار کښې سيل هم بد نه دَئ   چه خوشحال وته څرګند شو هر اسرار
چه د سوات د سيمي خاوري خوشحال بوي کړې
يَو سړَی[2] به ځَنې نه وِئ وفادار

نخښه نه ولي هميش لښدی په سر   کله منځ کله ښَي کيڼ کله لَر بر
دا يو لحظه دَ هوښيار غلطي نه وئ؟   يا هر ګز دَ لانبوزن نه وِئ خطر؟
په زمان کښې به خپل ځَان تر هر چا ښه کا   دَ سړی که لاس رسيږي په قدر
بخته! چېري يې له ورايه را ښکاره شه   چه مي ښه تر عراقی شې لا شه خر
دانشمند په خواري خوار جاهل کامران دئ   دَ سړي طالع په کار دَي نه هنر
هنر مند سړی په هر ديار عزيز وئ   په ځَاي قدر قيمت لَريي سره زر
دَ بلبلو په کار ګل دَي نه دا نور څه   په چمن کښې خار و خس بلا بتر
چه دَ زرکو ښکار په غره کښې پيدا کيږي   باز په دا سبب نيولَي دَي لوي غر
اول فکر دَ زړه وکړه بيا وَيل کړه   کاتبان تر کښو پخوا وهی مسطر
هيڅ خبر دَ ورځو شپو په حساب نه دَئ
هميشه ښه دَ خوشحال خټک اختر

ولي په کوڅه دَ هغه يار نکړې ګذر   وَرلَرَه دِي بولي ته لا ګرزې در په در
خاورِي دي په سر شه چه به ورپه ورجار وزې   زده کړه دا خبره در په در خاوري په سر
يار دي په ښايست کښې دَ بهار تر ګلو ښه دَئ   ولي ئې له مخه لاله ګل ته کړې نظر
هر چه ته ئې غواړې هغه يار درته حاضر دَئ   دواړه سترګې وَخورې هيڅ په ځَان نه يې خبر
دا يم درته وايم ستا بد خواه نه يَم نېکخواه يَم   فکر دَ توښې کړه چه پخوا لَرې سفر
زرکی تور تارو تمځَری هر لوری ته ډېر دی   هسی باز در څخه تا ئی وَترل سهپر
تخم شته هم مځکه هم قبله لَري تياره   هر اسباب دِ جوړ دَئ ولي نکړې کار د کَر
کانده به حساب وي مو بمو به سوال ځَواب وي   څه دِي پکښې کښلي راشه ګوره خپل دفتر

[1] دا خو بې غوږو لکی دي حمار.

[2] به پکښې نه وي.

مه اوسه بې غمه غلیمان لکِي له همَ
فهم کړه خوشحاله چه دا لار لَرِي خطر

هر ساعت چه په چا ځِي هسِي بې کار   تر هغه نه زه لا ښه ګڼم بېګار
رنځوران که کا روبار نکا معذور دِئ   روغ سړی به ولي نکا خپل روزګار
که هیڅ کار و بار دِ نه وِئ درته وایَم   هَسِي مه کښېنه بېکاره نا پکار
په هر څه چه غم غلط شِي واړَه ذوق دَي   که په نرد که په شطرنج وِي که په ښکار
سړی هر ساعت هر وخت په بل بل[٢١] حال شِي   همېشه په يَوَه حال دَئ کردګار
ستا به نوم په جهان پاتو شِي خوشحاله
يَوَه لویه مشغولا دَه ستا دَ کار

يَو دا هسِي ښه بهار   بیا پرې صوت دَ هزار
څوک سپاره په عراقیانوُ   تر چا لاندِي ښه رهوار
په لاس ناست خاصه بازوُنه   په هر لورِي خاصه ښکار
ښه کرجي[٢] وړاندِي نیولي   دَ باز ونوُ سَرَه یار
ښه تازی په دور ترلي   پرانتلي په وار وار
زړه فارغ له هره لوریه   پکښې واړه خیال دَ یار
تر دا هسِي هوس به
زه خوشحال کړم دنیا ځَار

ړ

په سرو شونډوُ دِي بازار دَ شکر مات کړ   تورُو زلفو دِي ناموس دَ عنبر مات کړ
چه دَ صبر په آهن مي وه ترلِي   تا دَ زلفو په حلقه هغه ورمات کړ

[١] بېل بېل.

[٢] په قلمي نسخو کښې کرځي لیکلي دي، یعني زوړ باز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې ستا دَ خط و قد ننداره وکړه　　صورت گرو مي پر کار و مسطر مات کړ
سحر گرُو اوس دَ سحر دکان ونغښت　　دواړُو سترگوُ دي دَ سحر هنر مات کړ
په دا دوه سپاره دَ مخ يعني ستا سترگي　　تا مي درست دَ بارسايَى لښکر مات کړ
په هوس هوس راځې طره پرېيښې　　گوره بيا دي دَ چا نَويَ سنگر مات کړ
چه اَرزو لرم په زړه کښ ستا دَ ورځيو　　دې ارزو مي په ځگر کښ خنجر مات کړ
تا وې نور به قول مات نکړم سوگند دَئ　　په سوگند سوگند دي لا څه بهتر مات کړ
په بارخو دَ مار حلقه شو که صبا مي　　ستا دَ تورُو زلفو خولې وته سر مات کړ
ماتوه دَ خوشحال زړه بيا به وَوايې
چه مي څه لره دا هسي گوهر مات کړ

په دا شکر چه ئې بوي ښکاره آتش کړ　　اگر[1][1] درست صورت وَا ورته بېشکش کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه لاړ نشو　　دَ ذلفينو ئې هر تار ورته دلکش کړ
دا بېغش شراب دَ کومي ميخانې دِي　　چه ځما دَ زړه ئې ليري غِل و غش کړ
لېونتوب ئې مبارک شه تَل ترتَله　　چه ئې يار دَ زړه په غوره پرېوش کړ
په يادى ئې نر باحقه نازېدلَم　　بېهوده مِى په سراب دَ اُوبواَش[2] [3]کړ
مشوش ئى کړ روزکار دَ پرهېز گارُو　　چه کاکل ئې په جبين را مشوش کړ
ما وې سپينه خوله به ورکړې وَ خوشحال ته
په خندا ئې له نا خوا له پنځ و شش کړ

چه مِي زړه دَ مال و ملك په هوا نه ولاړ[3]　　[1]که په کښليو پسې لاړ شو ښه چه ښه ولاړ
عقل و هوښ صبر و آرام ور پاتو نشِي　　دَ هر چا چه په دلبرُو پسې زړه ولاړ
هر چه خوږ دَ کښلي مخ په مينه نه وِئ　　دَ جهان په مخ اُوده راغَي اُوده ولاړ
هم مي زړه په غمزه وړي هم ځان نادان کا　　راته وايي وايه بيا دِ زړه په څه ولاړ
محبت دَ کښلي مخ ځما په زړه کښ　　باور وَکړه لکه اور په وچ واښه ولاړ
دَ هجران په شپه ئې درست ټوکر ټوکر شو　　په ژړا ژړا مِي زړه تر دوه لېمه ولاړ

---

[1] عود.

[2] د تحسين او تعجب کلمه ده.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته. .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار را څخه وایې هر گز نه وُ   هیڅ مې نه زده که همېش را سره وه ولاړ
هر زمان به ئې شا راته په مانې وه   یوه ورځ بې غمه نه وه تلتل ته ولاړ

نور به بیا په بېارته را نشی خوشحاله
گذشته عمر پسو لکه اوبه ولاړ

چه مي ښه توریت[1] دَ خپلي چاري ځیر کړ[2]   ځان مي واړه حبطه پخپل تدبیر کړ
لکه واچوي دانه دَ دام په منځُ کښ   خلقو ما سره په مهر کښ تروير کړ
ما پدا سترگړ لیده دَ دنېا خلق   څو ئی ډېر دَ دنېا سود[3] هونبره ئی ویر کړ
مور زادی کاڼه هر گز نه هوښیارېږي   نصیحت په تور زړگي کله تاثیر کړ
په ناپوه باندي بې غمه بې غمي ده   دَ دانا آفت ئې خپل ضمیر منیر کړ
راشه وگوره یو گز مځکه نیولې   چه ئی مېـ دَ خپلی خوني په توفیر کړ
دَ ارمان لاسُونه مړه مړي په گور کښ   چه مو ولي په نیکیَ کښ تقصیر کړ
دَ هر چا مي خپل هنر بلا دَ ځان دئ   خپلو پرونو په خزه بندي کجیر کړ
چا ئې وصل پخپل مېـ حواله کړَي   چا دَ هري چاري حکم په تقدیر کړ
لیونی د لېونتوب په سبب بند شِي   مست هاتي خپلي مستِی په زنجیر کړ
په بار بار دَ خپل استاد منت را باندي   چه له زنگه ئې صفا ځما ضمیر کړ
دَ زړه ښهر مي چه ځاي د قناعت دئ   په ناحقه مي حرص بکښی امېر کړ
که وَیل ئې دَ غماز منلي نه دِئ   بیا ئې ولي له حیرانه زړه دلگیر کړ
پوره زر اتیا کلونه په کابل کښ   دا غزل مي په بیاض باندِي تحریر گړ

دَ خوشحال دَ زړه خوښي نشِي بې سرايَ
خپل وطن ئې په هر چا باندِي کشمیر کړ

څو ئې بوي په هر طرف بهیر و نه کړ[4]   په گلونُو عندلیب نفیر و نه کړ
ځما اوښیو کاڼي هم په مخه یووړل   ولي ستا په زړه ئې هیڅ تاثیر و نه کړ

[1] د طالع ستوري، نجوم.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[3] سور.

[4] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ژړا په بی صبري له لیدَل مومم　　ما په دواړو توګه هیڅ تقصیر و نه کړ
په خندا خندا دي مرګ وته نیژدې کړم　　ترو دي څرنګه په ما تزویر و نه کړ
خو لا زه یم چه له غشیه نه دي دروممم　　ګنه هونبره مې په تور نخچیر و نه کړ
مګر زه سهل غرڅه وم ستا تر فهمه　　چه ځما په مرګ دِي هیڅ تکبیر و نه کړ
اوس به څرنګه خلاصېږم له دې غمه　　چه لمَری مي دَ خلاصی تدبیر و نه کړ
د کعبې په لار به څنګه برَی کړې　　چه هر ګز دَ یوه شپه شبګیر وَ نه ګړ
په صورت به دَي تل وېر وئ پسله مرګه　　که د ځَان دی په ژوند وني ویر و نه کړ
زه خوشحال چه سر و تیر ځم ستا له تیره
هیڅ ارمان دي دَ غمزې په تیر و نه کړ

خداي یَو هسِي فکر راکړ[۱]　　چه ئې ملك راته رڼا کړ
چه په ملك په ملکوت دِي　　پرې خبر ئې زړه دَ ما کړ
په اعلی په اسفل واړه　　را ښکاره ئې هر اشیا کړ
که په نورُو توره شپه دَه
په خوشحال ئې سپین سبا کړ

لکه خداي چه دَ یار حسن بې نظیر کړ　　هسی ما دَ زړه په سر باندي تصویر کړ
د مجنون غُندي په درد دَ عاشقی کښ　　پخپل حال مي همګي خلق خبیر کړ
ما وې کندي تفحص وکا پخولا شِي　　تر پرونه نه ئې نن مانې کبېر کړ
ښایسته د قندهار دَ چا په یاد دئَ　　پدا حسن ئې بنده واړه کشمیر کړ
دا څه حسن څه جمال څه ئې اقبال دَئَ　　چه شالانُو ئې په وَر کښ ځان فقیر کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه ولاړ نشو　　دَ زلفینو ئې هر تار ورته زنجیر کړ
نه ګناه نه ئې خطا نه نیت ئې نور دي
نر ناحقه ئې خوشحال په زړه دلګیر کړ

مخ ئې فکر دَ نسرین را څخه یووړ　　خط و خال ئې مشك چین را څخه یووړ
د ترسا زلفي زنار شوې را تر غاړه　　شکر شکر چه ئې دین را څخه یووړ
بې د یار دَ شونډُو تل چه یادوم ئې　　میني نور ذکر تلقین را څخه یووړ

---

[۱] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

درسته شپه ژړا نارې آه و فرياد کړم — بيا ئې خوب په څه آئين را څخه يووړ
دواړه سترگي ئې شاهين شهپر ئې زلفي — ځما زړه کوتر، شاهين را څخه يووړ
په راتله ئې درست آرام را لَرَه راوړ — او په تله ئې درست تسکين را څخه يووړ
د چمن گلُونه کوز گوري دا واړړ — چه دلبري هر تحسين را څخه يووړ
چه مِي زړه وړي ما وې پاسه په اسمان ده — ولی تُرکي په زمين را څخه يووړ
زه هاله دَ عافيت ناوِي قبول کړم — چه هوس ئې په کابين را څخه يووړ
تل اوبه په نري ځاي باندِي ما تيږي — عقل و هوښ ئې نخستين را څخه يووړ
هغه ورَځ مِي زړه له خپله ځانه موړ شو — چه له لاسه دل سنگين را څخه يووړ
چه دعا ځما دَ صبر کا وَگړِي — عشق دَ دې دعا آمين را څخه يووړ

ما وې زه به ئې لا فکر دَ علاج کړم
ولی خوار[١١] خوشحال زړه خوږين را څخه يووړ

ما دَ کښليُو ننداره کړه زاهد ننگ کړ[٢٢] — ښه خو دا چه خداي دَي هم د ما په رنگ کړ
هغه وخت چه را په ياد شِي ډېر خوشحال شم — چه به ما درته دعا کړه تا به جنگ کړ
زما زړه ئې په قلاب دَ زلفو يووړ — ور سَرَه ئې اوده کړي په پالنگ کړ
که ژوندی نشي له خوبه[١] عمر ئې شوم دَئ — چه په خاک ئې دَ پايلو باندِي شرنگ کړ
کښلي مخ ئې لکه څراغ هسِي بليږي — خوار عاشق ئې پدا څراغ باندِي پتنگ کړ
ملنگان ئی دَ دربار دروېزه مومي — ما هم ځکه ځان دَ يار دَ ور ملنگ کړ

ته دَ ځايه هسي نه وې دا څه حال دَئ
چه په ما باندِي دي زړه دا هسِي سنگ کړ

---

١ ولي خوار عاشق زړه.

٢ دا بدله په چاپي نسخو کښ نست له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز

پر د قاز شته پر د باز[1]   لکه پر هسِي پرواز
لکه سترګي لیده هونبره   لکه خلق هسِي آواز
لکه قد جامه هم هونبره   لکه حسن هونبره ناز
دَ دانش کښيده بویه   نه دَ سرو زور طراز
بېړۍ کرزِي په ببله[2] کښ   په قلزم ګرزي جهاز
سګ لاهو غُندی خو نشته   مږک که هر څو وي اوباز
په دا پړانګ نشو خوشحاله
که پړانګ پش[3] دَي پړانګ ته ساز

چه هر یار ته مي تر خوله ویوست آواز[4]   زر په واړه عالم خور شو هغه راز
که دیِ زړه دَئ چه سوا په هیچا نشيِ   د قلوب دننه ښه دئ ساز ناساز
که آواز دَ زرکُو وَئ په درو کښ   چا به چېږي ور پسيِ ګرزاوه باز
چه ناريِ کا تور تارو په مرغزار کښ   باز جره ئيِ بتي یوسي د طراز
چه ځما تر خوله و نه ووت چا وَ نه ويِ   خپل نفس دَئ په سړی باندي غماز
په سبا به هغه راز په کلي خور وُ   چه په شپه به ما وَزوي ته ويِ په ناز
ډېر یاران مي تر سرتېر دئ ځوان وَم زوړ شوم   په زرګونو کښ پیدا نشو دمساز
پخپل زړه کښ جګرخون کوَه خوشحاله
خپل پردیِ ته دَ زړه راز مکړه آغاز

لکه غشي لَرَه بویه تیر انداز   هسي شعر لَرَه بویه سحر ساز
همېشه دَ زړه په لاس تله دَ وزن   زیات وکم دَ وزن یو توري غماز

---

[1] دا بدله له یوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] یعني جزیره.

[3] د زنګله یاغي پېشي چه له پړانګ داسي ده.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تور آس دَ حقیقت ناوې سپَره کا | په سپین مخ پلَو نیولَي دَ مجاز
سل جلوې سل کرشمې سل مکیزُونه | په نظر کښ ئې ښکاره دَ سترګو ناز
دَ صنعت زیور په حؤ رنګه پرېوزي[1] | د تشبیه چندن چووه باندِي طراز
دَ تجنیس پایلي جوړی[2] په پښو کړي | د تر صیع منی[3] په غاړه اوږد دراز
د مضمون د نزاکت غمزه ور ځخه | سر تر پایه درست صورت سَرَه یواز
که په نظم کښ کارګه او ټپوس را وړي[4] | هم دَ زړونو په ښکار ګرزي لکه باز
چه یوه وینا ئې وکړه هوښیار هغه | عاقلان به وَیل کاندِي په ایجاز

و پښتو ژبې ئې ډېره خوبي ورکړه
چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

---

[1] پر ېوزي یا پرې پوري.

[2] ځړي.

[3] امېل.

[4] دا درې بیت په نورو نسخو کښ نسته، له یوې نسخې ځخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(س)

په رموز د عاشقانو عاشقان پوهېږي بس
په طلب دَ طالبانُو طالبان پوهېږي بس[۱]

په ضمير دَ نخلبندُو نخلبند سرَی خبر وِئ
په تصوير دَ نقاشانو نقاشان پوهېږه بس

چه کښتیِ پکښي بيايي په عظيم درياب گډېږي
په بيلو د کښتیِ ملاحاان پوهېږي بس

چه گردش ئې ورځ و شپه کا دَ کامل انسان دپاره
په اسرار ئې کاملان يا دا آسمان پوهېږي بس

سپينیِ ږيرې وَته بويه چه نظر پخپل قوت کا
او هوس دَ شوخي شنگي پدا ځوان پوهېږي بس

نادانان دَ ملك څښتن کا دانا هسي ورته گوري
دغه پوهه دَ چا نه دَه پرې سجان پوهېږي بس

چه خوشحال ئې په بياض کښ دا تازه تازه خبرِی
نو په دا تازه خبرُو سخندان پوهېږي بس

په درست کلی کښ مي يار دَئ هغه کس
چه په درست تومن اوښار دَئ هغه کس

که په شکل شمايل سرَی ليده شي
سر تر پايه پر يوار دَئ هغه کس

ځکه زه وَر باندِي هسي عندليب يَم
چه په حسن يَو گلزار دَئ هغه کس

که هر څو راته ښکنځَل کا يا قهرېږي
په خوله واړه شکر بار دَئ هغه کس

که ئې زلفي که کاکل که ئې گيسو دي
همگي مشك تا تار دَئ هغه کس

چېرِي نه چه په ټولی کښ ئې غلط کړې
هوسی سترگي گلرخسار دَئ هغه کس

دَ جايفل په ځای به سر ورته ښېښکښ کړم
که په سرمی مينه دار دَئ هغه کس

چه زه خوله ورځني غواړم نور ښکنځَل کا
بې حسابه ستمکار دَئ هغه کس

سر تر پايه زرزری جامې آغوستي
سر تر پايه زرنکار دَئ هغه کس

زرکی! څه لَرَه پخپل رفتار غره يې
لا تر تا نه خوش رفتار دَئ هغه کس

چه صورت سيرت ئې دواړه سَرَه جوړ دِي
دَ خوشحال دَ زړه پکار دَئ هغه کس

په لحد کښ به هوا نه وِی هوس[۲]
در سَرَه به خپل عمل درومي نور بس

بې طوطی نه قفس هيڅ نه دَئ باور کره
روح په مثل دَ طوطي دَي تن قفس

فهم وکړه چه ضائع در څخه نشِي
لکه در بې بها دَي دا نفس

چه دا در بې بها هسی تلف کا
دَ ښارويو په شمار دَي هغه کس

د خانانو په خاکونُو گذر وَکړه
زرغونه ئې په خاکونو خار و خس

هر چه شوِي نه بدلېږی دا په څه کړې
هونبره ډېرِي اندېښني هونبره وسوس

نصيبه له جهانه يو کفن وړي
هغه هم اته يا نه گزه يا لس

دا به واړه له تا پاتو شي اې جانه!
که ښې جونه که آسوُنه که اطلس

---

[۱] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[۲] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

تیاربېږه وخت دَ کوچ راغي خوشحاله
په هر لورِي نارې اَروې دَ جرس

ته څه زړه لرې څه لاس   واړه گنج ئې کوز و پاس
گاه دَ مځکی طراحی کړې   گاه په عرش کښېږدې اساس
لکه ډک شې هسي تش شې   د د شناځ دَئ ستا اماس
لکه پونډ[۱] يې وَ اور ته   وَ اُوبو وَته قرطاس
هم گوهر يې هم شبه يې   هم کُتني[۲] يې هم کرباس
هم ملك يې هم ملِك يې   هم خنزير يې هم خجاس
په افلاس کښی دِ دولت دی   په دولت کښی دِ افلاس
ته له ديوه په هراس يې   دَی تا نه په هراس
نه اطلس دَئ نه زربفت دَئ   لا څه ښه دَئ ستا لباس[۳]
واړه ښه وايې خوشحاله
وايه هيڅ نشته وسواس

چه ئې غم لرې دَ مخ هم دا وصال بس[٤]   انديښنه ئې د جمال دَ خط و خال بس
بادشاهان دِئ زر زری جامې اغوندِي   دَ قانع گداي په شا باندي يو شال بس
په بهاندُو اُوبو کښېنه ننداره کړه   دَ جهان دَ تېرېدَلو دا مثال بس
خو يوه گېده خواړه دوه درې خرخوړی   که دانا يې په جهان کښ دا جنجال بس
و حريص وته درست مال دَ دنيا لږ دئ   و قانع ته يَو فلوس دَ دنيا مال بس
زاهد سترگي ترې پوښي زه کښلي گورم   که جنت لَرَه مي بيايي دا وبال بس
که لايق ئې دَ جمال دَ ليدو نه يَم   که ئې بيا مومم وصال په خوب و خال بس
دواړه کوَنه د هغه چه ئې طلب کا
ستا دَ سترگو ننداره د خوار خوشحال بس

خدايه که زه تا ته نيژدې کېږم په افلاس[٥]   زر مي گند په غاړه کړه يَو مات کچکول په لاس
ته که په دا خوښ يې چه خاوند د ملك و مال وم   مال و ملك مي هونبره کړې چه تېروي تر قياس
هسي مال را مه کړه چه ئې ځاي وي تر زړه کښته   هسی اموال را کړه چه ئې ځاي دَ زړه دَ پاس
لاس مي همېش بر لَره په واړُو غليمانو   دوه می غليمان دِي يو مي نفس بل مي خناس
طمعَ که حسد وئ که حرص که بد خويونه   واړه له ما پرېکړه د خپل فضل په الماس
توان د طاعت راکړه چه اخلاص ور سَره مل وئ   نه هغه طاعت چه شِي په رسم په لباس

---

[۱] يا پونړ دا يو راز قديم اورلگت وُ، چه وچ لرگی او نور وچ اور اخيستونکيي مواد به وه.

[۲] هم کيمخا يې.

[۳] ستا پلاس.

[٤] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[٥] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا بارَ کریمه! د خوشحال ختِك دا خواست دَئ
تل دَ ده په زړه کي لرِ ټېنګ دَ دین اساس

زه هغه سړی یم چه قلم واخلم په لاس[1]
ناظر مي عطارد دَي چه به څه کښ په قرطاس
نائب دي د تقدير د ما تدبير په مصلحت کښ
صائب دَي ځما فکر د هر امر په اساس
د تورُو په میدان کښ چه سودا وِي د سرونو
هغه زمان مي ګوره تل به سور وِي د ما آس
حاسد مي لکه کاڼي د صحرا په هیڅ حساب دئ
په قدر په قیمت کښ یا یاقوت یم یا الماس
که حاصل مي د قضا په حکم هسي محول وي
قمر وَته نظر کړه کله بدر کله کاس
ظاهر لکه شهباز یم که وَ ما وته نظر کړِ
باطن لکه خورشید یم هیڅ مي مه غواړه په قیاس
که لافي د کوزئِ د هسکی وهم باور کړه
تر تورُو خاورُو کوز یم تر اسمانه یَم لا پاس
ویَل کوِ و چا ته چه د ما ویل سَرَه زر دِي
ړوند و وته خوشحاله لکه زر هسي رصاص

سړی ښه دئ حق شناس
سر دئ خورِي ناسپاس
دَ یوِ داني اوربشي
احسان ډېر دَئ تر قیاس
چه احسان وته ئې شا شوه
مخ ئې تور شه نه دَئ ناس
څو اخلاص ور سَره نه وِئ
یاري نَشِي په لباس
یار ئې مه ګڼه اغیار دَئ
چه ته پرېوزِي درکا لاس
تل خالي دَئ[2] له خلله
دَ رشتیا میني اساس
که دي یار دَئ هغه یار دَئ
چه خپلوی ئې بې وسواس
بې وفا دِي دا دری توکه
توره، ښځه، دریم آس
دَ خوشحال خبري دُر دِي
چه ئې کښلي په قرطاس

کله باز کا و مرداري ته هوس
دغه کار دَي د کارګه و د کرګس
و ګفتار وَته ئې غروه سترګي
په کرده په عمل ګوره کس ناکس
که ئې سر په لکی اوړي هغه دئ
په هیڅ رنګ به نور څه نشي سګ مګس
په ظاهر شماره که لس سَرَه دوه پنج وِئ
د ابجد په حساب نوي وګڼه لس
ده سړی په باغ کښی ګډ شي یَو ګل ګوري
دویم ګرزي په طلب د خار و خس
زه دا یم په بېلتانه کښ له هغو یم
چه دَ یار بې یادوندی یو نفس
که هر څو ښایسته روغ دي څك ئې څه کا
د طوطي له مخه ښه یشي[3] قفس
خوار شوخحال به ځني څو شړِي په جور
که سړِي شوندِي دي شکر دي دَ مګس

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[2] وِئ.

[3] یعنی ښه ایسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د موږ نفس کښ څه وِئ لکه وئ هسي به اوس[۱]　　چه په څه دئ زړه مينه هم هغه مينه به بوس
لاس دَ زړه دَ پاسه کښېږده چه څه حال درته معلوم شي　　څه تسپې په لاس کښ نموړې څه په ړمنځي زيره پوس
که د باغ دئ که دَ راغ دئ په څو لونه دي دا وني　　حڅک سپيدار څوک چنار دئ څوک پلو[۲] دئ حڅک پلوس
اينځر نه لري گلوُنه مېوه سپينه لَرِي توره　　د انگورو ژنکوري گوره مېوه گل لَرِي نلگوس[۳]
دا جهان پټې پټې دَئ جنس دَ جنس سَرَه خوښي کا　　چه په خيال په هوا گرزِي زير پړوني سر مندوس
الحذر دَ عشق له اوره که دئ لاس رسي زړه ژغوره
دَ دلبرو مينه اور دَه اې خوشحاله زړه کړه بوس

ش

توراني خو د جنجال دِئ د پرخاش[٤]　　دروغجن سوگند خواره بهتان تراش
ايراني د آشنايئ د وفا دِئ　　د خلقت د مروت دِئ دَ معاش
پښتانه دَ بد نيتئ د خصومت دِئ　　په حيا په شجاعت ئې وکړه شاش
که بلوڅ که هزاره واړه چرکين دئ　　نه ئې دين نه ئې مذهب ستر ئې فاش
که هندي دِئ که سندی دِئ مخ ئې تور شه　　نه حيا نه ئې وفا نه نان و آش
کشميري که نرکه ښځي واړه هېڅ دِئ　　د مردئ ور څخه نشته هيڅ قماش
د آدم له نسله نه دِئ گوره څه دِئ　　دواړه ورک شه يو اوزبك بل قزلباش
لغمانی بنگښ سواتي تيراهي واړه　　موت مټر لوبيا چڼه دئ مهي ماش
هر احوال ورته ښکاره دَئ دَ وگړي
د خوشحال خټك په پوهه کړه شاباش

ښ

دا ښايست چه ئې په تا باندِی کښېښ　　دَ زړه داغ به ئې په ما باندي کښېښ
که جمال ئې و يوسف نه وُئ ورکړَي　　چا به غم په زلېخا باندِي کښېښ

---

[۱] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

[۲] دا کلمه عيناً وليکه سوله حل طلبه ده.

[۳] د دې کلمې تلفظ د قندهار په خوا کښ نرگوس دئ، مگر دلته په ټوله نسخو کښ په لام ليکي دئ، نو موږ هم پر دغه املا پريښود.

[٤] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر گل په اشارت کښ ورته وَ وې   چه[١] بلبل تېر په ما باندې کښېښ
که دَ زلفو[٢] مار ئې وخوري عاشق گرم دئ   چه ئې لاس په اږدهار باندې کښېښ
زه که ستا په لړ شوبو[٣] باندي پروت نه وئ   دَ سپي نوم به دئ په چا باندې کښېښ
که هر څو به دئ شاړه له خپله وره
خوار خوشحال به قدم لا باندې کښېښ

ض

له تا به ستا له تېغه عاشق چېري کا اعراض   د شمع د اور پښتی[٤] مينه نه ځي په مقراض
د خپل خاطر احوال به زه خپل يار وته معلوم کړم   بيمار به له تبيبه په څو پټ لری امراض
تر دانه به ته کوم طاعت ته به مومې اې دله   چه يو ساعت مي کښېني دَ زاهد سَرَه مرطاض
سودا ئې د چشمانو په ژړا ژړا بتر شوه   دا اوښيو محرمي[٥] ئې اوس وړينه په بياض
د يار کوڅه مي بيا مونده دَ يار له بويه پُره   هوا به دَ گلونُو نوره څو کړم دَ رياض
خوشحاله مستعد اوسه و فيض ته قابل يې[٦]
وربېږي دَ قابل په زړه تل فيض دَ فياض

ظ

چه دَ کښليوُ په ليدَل نه وِئ محظوظ   د سرود په اَرويدل نه وِئ محظوظ
چه حاصل ئې دَ خپل يار ننداره نه وئ   په گلزار ئې سوخته دل[٧] نه وِئ محظوظ
که شيخان که زاهدان که عابدان دي   په دا خپل عمر به تَل نه وِئ محظوظ
چه ئې دواړه شونډي کښل کړم پری محفوظ شم   څوک به هم په مي خوړَل نه وِئ محظوظ
کله کله هسي وخت په سړی راشي   چه دَ گلو په کتَل نه وِئ محظوظ

---

[١] چه بلبلي تېر بيا باندي کښېښ.

[٢] د زلفينو مار کښ وخوري.

[٣] دا کلمه عيناً وليکه شوه حل طلبه ده.

[٤] يعني پټن.

[٥] د اوښيو محرر ئې اوس درينه په بياض.

[٦] شه.

[٧] خسته دل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال ویل[1] هنر دي هغه خر دئ
چه به دَی په دا ویل نه وِئ محظوظ

زړه مي بې له عشقه په بل کار نه وِئ محظوظ[2]
ببله ګښلیه مخه په ګلزار نه وِئ محظوظ
کله مړنَی دي چه د توري په میدان ګښ
دَی دَ تېرې توري په پرهار[3] نه وِئ محظوظ
هر چه عاقلان دِي په فتوی دَ عقل کار کا
هر چه عاشقان دِئ پدا کار نه وِئ محظوظ
هر چه بل ئې وَولِي بیا دي پرې غشي لك کا
هیڅکله ښکاري په هغه ښکار نه وِئ محظوظ
خاوري ئې په سر حبطه ئې عمر تېر شو
هر چه نن دَ ګښلیُو په دیدار نه وِئ محظوظ
عید شو هم بهار شو وَ صحرا وته خلق ووت
زار دئ دَ هغه چه پخپل یار نه وِئ محظوظ
دور دَ عاشقانُو دَئ که وګورې په عشق ګښ
پند که ورته وایي پخپل پلار نه وِئ محظوظ
هر کله چه راشې ورته وخاندې له ورایه
خوار خوشحال به ولي په بار بار نه وِئ محظوظ

ع

سخت ساعت دَي دَ وداع
په آشوب و په صداع
چه یَو ځَل سَرَه څوک ببل شِي
بیا په بخت وِي اجتماع
عجب هر زمان نیاز کا
نوې نوې اختراع
چه په لږ ماتي وه نزع
ترو به څه وئ په نزاع
هم مي وغلوي بیا وایي
نه پوهېږي په خداع
شونډه بوڅه په نخوال[4] کا
چه مي وَویني اوضاع
دَ بورجل غمجن په رقص
دَ پایلو په سماع
چه ترې دَ لیدو لارې
څه دِ خیر دَئ مناعَ!
نه ئې یو دیدن خوشحاله!
نه دَ درست جهان متاع

---

[1] د خوشحال ویل هنر نه د هغه دي.

[2] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

[3] ګزار.

[4] نا خوال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غ

خلقي سَرَه ياري کا په دروغ   و به نه ويني دوه زړُونه سَرَه روغ
د شودو پيو عوض ئې وِي په زړه کښ   چه سفله و چا ته ورکا چيړی دوغ
د هغو صحبت کيميا دَئ که ئې مومې   چه ئې بيا مومې په ناسته کښ فروغ
د دې دور ياران واړه منافق دي   په خوله تا سره هو هو کا په زړه يوغ[1]
په قيامت به ئې په کوم عبادت پټ کا   په آزاد دَ خپل پدر ترلَي توغ
نور کارُونه اوس په کار ندي خوشحاله!
يا و چا څه ورکوه يا الچوغ[2]

که يو گل و ما نه راکړې دَ خپل باغ   خداي دئ تا تر و تازه لَرَی تل باغ
ستا له باغه يو گل ما لره دولت دَئ   نه په سل رنگه گلوُنه دَ بل باغ
چه ورتله دئ باندِي نه وِئ سپيره ډاگ وئ   په راتله دي شی درست ملك و بورجل باغ
په خوږو خوږو مېوو په گلُو ډک وِئ   چه ښکاره کړې راته ته په ښکنځَل باغ
دَ ښه مخ دَ گلستان بلا هجران دي   تل گلونه به خزان رېژول باغ
نور باغونه دَ نوروز په وخت غوړېږي   په اهاړ کا غوړېده دَ کابل باغ
همېشه به پرې نارې وِئ دَ بلبلو
دا چه ساز کړ نن خوشحال په وَيل باغ

ف

را معلوم شو دَ اورنگ عدل و انصاف   دَ ده ښه مسلماني ښه اعتکاف!
سَکه ورونه وار په وار واړه وژلِي   پلار په بند کښ اچولَي په مصاف
که هزار ځله څوک سر وهِي په مځکه   يا په صوم تر شمځَي ورولي ناف
څو نيت[3] د ښه عمل سَرَه جوړ نشِي   عبادت، طاعت دي واړه دِي خلاف
چه دَ ژبی لار يَوه دَ زړه ئې بله   په چاره ئې شه ځگر شگاف شگاف
مار په تن دَ پاسه ښه ښاېسته روغ دَئ   ولي ننه[4] اندرون لرَي ناصاف
مرنی په کرده ډېر وَيَل ئې لږ وِئ   د نامردُو لَږ عمل وِئ ډېر ئې لاف
که دلې دَ خوشحال لاس په ظالم نشته
دَ قيامت په ورَځ ئې خداي مکړه معاف

---

[1] د دې کلمی معنا حل طلبه ده.

[2] دا کلمه هم حل طلبه ده.

[3] څو دي نيت.

[4] د دننه مخخف دئ په جاپي نسخو کښ دا مسرئ داسي ده: ولی تن ئې اندرون لري ناصاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ق

چه بنیاد ئې پیدا شوی په نفاق[۱]   د هغه[۲] نه طمع مکړه اتفاق
چه وودلې وِئ په ذات توره شړیَ   سپینول ئې وَ هر چا وَته دِئ شاق
چه په باغ کښ رنگارنگ مېوه پیدا شِي   لَون لَون ئې مزه وِي په مذاق
دَ عسل سَرَه ئې خوره خوږه به نشِي   مَړَ غونې چه ترخه دَه په میثاق[۳]
دَ دانا به دَ ناپوه سَرَه څه زیست شي   کونگی[٤] هیڅکله دَ باز نه وئ مشتاق
که اخلاقِ ناصري په یاد وواېي   په اخلاق کښ به ښه نشِي بد اخلاق
دَ طاوس سَرَه که زاغ په قفس بند کړې
تر وصاله ئې خوشحال وي په فراق

خر دَ سرو زرو دَ زین نه دي لایق[٥]   ښه څړَی ور لره بویه موافق
بوالهوس چه عاشقي کا عاشق ندئ   په خالي هوس ئې مه بوله عاشق
نفساني تاریکه شپه صادق هغه دئ   چه سهار غُندي سینه لَري صادق
څه په علم په تلقین سَرَه نور نَشِي   چه راغليَ له ازله دَي فاسق
د سینا[٦] زويَ له ځایه شیخ ملا وُ   آراسته نشو په درس په خوانق
په ادب آداب به نه فائق تر چا شِي   چه له ځایه په فطرت نه وِي فائق
صالحان له ظالمانو نه پیدا شِي   له زاهدَ نه پیدا شِي غل سارق
دَ بد خوي دَ خوي علاج ملك الموت دي   نه په ډېر علاج خبر حکیم حاذق
هغه باغ هغه باغوان هغه ئې گل دئ   چه فرهاد باندِي بلبل وُ یا وامق
زړه سوخته مینان ډېر دي په جهان کښ   څه یواځې یَو مجنون ندَئ عاشق
که کارگه غندی ئې فهم وِي خوشحاله!
هیڅ استاد به شین طوطا نکړي ناطق

ډېر دَ خیال سپاره ترې لاړل معلق[۷]   سپور په شا پریښي نه دَي دې ابلق
په دا طشت کښ هَره ورځ ویني توئېږي   ښکاروَل ئې هر ماښام کاندِي شفق

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۲] د هغونه.

[۳] یعني په ازلی تړوُن.

[٤] یعني جغد.

[٥] دا بدله هم په چاپي نسخو کښ نسته.

[٦] بو علی سینا د اسلام مشهور حکیم او فیلسوف د څلورمي هجري پېړی.

[۷] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ازل چه دا نسق دَ بېلتانه دي تر ابده به وران نشي دا نسق
و گداي وته به څرنگ پاتو کېږِي د بادشاه له تنه خېژي دا يلمق[1]
روغ به هاله دَ دردمن په حال خبر شي چه په زړه باندِي رسا وَخوري شلق
پيدا کېږِي، فنا کېږِي، نه ښکارېږِي پدا سيند کښ جهازوُنه هم زورق
که د مرگ سبق دِي هېر دَي گورې گوره خپل ياران به درته ياد کاندي سبق
که هر څو په سود سودا گرم ليده شِي تر ماښامه دَئ دَ دې بازار رونق
عاقبت به واړه سترِي شي خوشحاله
که څوک ژاړِي ناړِي مرگ گڼي ناحق

دريغه سره تش کړَې دا ډک زړُونه دَ فراق[2] ټول کړلي په تله دَ چا زيات شوي اشتياق
مرگ به ما قبول کړ نه بېلتون له خپله ياره څه کړم چاره نشته حکم دا وُ په ميثاق
وېش چه په ازل وُ دَ هر چا دَ قسمتونو غم وُ که محنت وُ په نصيب شو دَ عشاق
څوک په عاشقي ولاړ چه څه پاتو هجران وتوت[3] اوس به له ما څه غواړِي وَگړِي خوي اخلاق
هر محنت، آفت، شدت، نکبت په جهان ښه دئ يَو بېلتون بلا دَئ تر هر څه په اتفاق
عشق ئې دَ زلفينو لکه زهر دَ مارُونو[4] ښوری په ځگر کښ د واړه لب ئې دِي ترياق
تل سبا بيگا باندي دَ آه د ناوکيو ووري [5]سپين توبري څه ښادي کا اهل نفاق
تل شهد و شکري که خوشحال خوري گمان مکړه
چه بې هغو لبانُو به خوږ شِي دَ ده مذاق

که دَ سرو شونډو سَره غواړې تحقيق[6] دَ يمن په ملك به نه وِي دا عقيق
خوله ئې هسته دَه که نېسته نه پوهېږم دا رموز دَئ و هر چا وَته دقيق
په زرگونو راته لاف کړي دَ يارئ ما يَو يار بکښي وَ نه ليده صديق
په هر لور مي غورزَوِي په سر لگېږم زمانې کړم لکه سنگ دَ منجنيق
اول غم دَ يار وَ ما وَته غليم وُ اوس تر دَه نه بَل څوک نلَرم شفيق
په لُمړِي قدم دي سر له تنه پرې کا چه قدم کښېږدې پدا خوني طريق
چه دَ عشق په بحر ډُوب دَئ حال ئې گوره دَ دنيا په حال خبر نه دَئ غريق
طلبکار ئې دَ وصال په لوي طلب وی له ازله ئې راوړَي دا توفيق
آزاده عالم بندی دَی که ئی گورې د زلفينو په خنځير ئې دِی عتيق

---

[1] محشي ورته ليکي چه يو راز کالي دي.

[2] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[3] دا کلمه په نورو ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده مگر په يوه نسخه کښ داسی ده: چه څه پاتو وه هجران يو.

[4] مارانو.

[5] دَ اوسپني توبري څه ښادي....

[6] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګېه زيان دَ عشق يوازي دَ عاشق دَي
اميد قطع کړه خوشحاله دَ رفيق

يَو څه بحر دَي عميق   دَ سيماب غُندي حريق
په شنا تري واته نشِي   څو چه بخت نشی رفيق
په ساحل وَلاړو څه زده   چه څه حال لَرِی غريق
حال د ما يو معما دَئ   چا مي حال نه کړ تحقيق
که هندو که مسلمان وئ   پَت پالي د خپل فريق
چه مي يار دَ طريقت وه   په کار نشو هيڅ طريق
يو له بله بهره مومي   په اخلاص او په توفيق
چه ئې زه لَرم په زړه کښ   عجب فکر دَئ دقيق
سل بلا دَ جهان کل وَئ   جدايی نه وَئ تفريق
په نامه به شقيق[۱] نشِي   که څوک نوم کښېږدِي شقيق
پدا ښهر کښ اکبر دَئ
دَ خوشحال يار شفيق

ک

چه په رُوي به ئې بخښل ښي پاک نا پاک[۲]   بل سرِی نه دَي صاحب دَي دَ لولاک
تر هلال ئې صدقه شم تر بلال (ص)   په اخلاص يَم زه دَ دُوي دَ تلي خاک
دَ بوذر (ص) او دَ سلمان (ص) ئې درويزګر يم   تَل دَ دُوي په محبت دَئ ځما ژواک
ذوالفقار ئې اږدهار وُ دوي ئث ژبي   چه دَ دين مخالفان ئې وُ خوراک
په دا هسِي مرنتوب ئې آفرين وُ   چه په کار ئې محمد (ص) شو فرحناک
که سپاره ئې مرَنيِ دَ لښکر ډېر دئ   لاس ځما دَ دلدل سوار دَ زين فتراک
د خيبر په کوټ ئې هسي زور ښکاره کړ   چه له وېخ ئې را و لوړل تاک[۳]
محمد (ص) دَ علم ښهر دَی ئې وَرُوُ
تر قنبر ئې شه خوشحاله خټک فداک

---

[۱] حضرت شقيق د بلخ يو لوي ستانه دئ.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۳] چه له وېخ ئې راونړول پاګ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دال[١] و د محرم دَ صفر[٢] اک[٣]   دَ ړومبی خوري دروښیم څه یك[٤]
دَ دوهمي خور ړونبیه اتلسمه   دَ دریمي خوري یا[٥] مه وکړه شك
څلورمي خوري[٦] دال چه سَره ید شِي   دَ رجب دي ب[٧] ویج د شعبان دک[٨]
دَ روژې د میاشتي جك[٩] پوره حساب دئ   حې[١٠] شوال ذي القعده بط[١١] ذوالحجه وک[١٢]
چه په هَرَه میاشت کښ دوې ورَځِی دِي نحسي   هم دغه دَي چه حساب وشو خوبك
بیا وروستیَ چارشنبه دَ هري میاشتي
نحسه ورځ دَه، وایي ښه خوشحال خټك

که زه نه وَی تا به ځَان لَره بلل څوک   په پالنگ به دي دا هسي در ختل څوک
واړه عشق دَئ چه ئې سر راته گیاه کړ   گڼه[١٣] زه په ځَان مین دَ سر ښندل څوک
چه پتنگ ته روښنایي دَ څراغ ښکاره شي   نور له څراغه نه ئې غواړي جار وتل څوک[١٤]
بدرگه که محبت را سَرَه نه وِي   یك تنها به په خونخواري لاري تلل څوک
دَ دې[١٥] مېُو پیالې ډېرُو دِي آخستي   ولي ما غُندي به نه وئ لا یعقل څوک
دَ زنخ په څادِي بند دَ شونډُو مست وي   روغ هوښیار به په کوهي کښ پرېوتل څوک
چه پخپله[١٦] راته وواېي چه وایه   گڼه زه دَ میني راز ښکاره وَیل څوک

---

[١] دال یعني څلورمه او (و) یعني شپږمه ورځ.

[٢] په دې بدله کښ پر زاړه نجوم مطابق د ابجد په حساب د هري میاشتي نحسي ورځي بیان سوي دي.

[٣] ا یعني لمړی او ک یعني شلمه ورځ.

[٤] ی یعنی لسمه اوک یعنی شلمه ورځ.

[٥] ی یعنی لسمه یا یعنی یولسمه ورځ.

[٦] ی یعمي لسمه او دال یعني څلورمه ورځ چه دواړه حروفونه ید کېږي.

[٧] ب یعني دوهمه او یج یعني دیرلسمه ورځ.

[٨] دال یعني څلورمه او ک یعني شلمه ورځ.

[٩] ج یعني دریمه او ک یعني شلمه ورځ.

[١٠] ح یعني اتمه او ي یعني لسمه ورځ.

[١١] ب یعني دوهمه او ط یعني نهمه ورځ.

[١٢] و یعني سپږمه او ک یعني شلمه ورځ.

[١٣] کنه.

[١٤] نور له څراغه د ده غواړي جار وتل څوک.

[١٥] د دیو میو.

[١٦] ته پخپله راته وواېي چه وایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې وژنه دَ قصاص اندېښنه مکړه   دَ خپل خون په تور به ونسم[۱] یو بل څوک
ښه خو دا چه دَ چا نوم پکښې یادېږي   په فاني دنیا به نه وِئ ژوندي تل څوک
تا پخپله سپینه خوله و خوشحال ورکړه
گڼه دَئ دا هسې شونډي کښلول څوک

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک   دَ عالمه سَرَه خوږ په زیست و ژواک
مخ ئې مخ، قول ئې قول، عهد ئې عهد   نه دروغ، نه ئې فریب، نه تش تپاک
لَږ ویل ډېر ئې کوَل په خاموشي کښ   دَ غنچې غُندي خوله ډکه سینه چاک
چه خبره د پسی د بلندئ شِي   په لوئي لکه اسمان، په پستي خاک
په تمکین کښ لکه سبر په پستي[۲] کښ   په هر لور څانگي ړنگوري لکه تاک
لکه گل شگفته روي تازه په باغ کښ   همېشه دَ ښو بلبلو پر بلغاک
چه دا هسي ښه ویل کا زه حیران یم
چه خوشحال راوړ له کومه دا ادراک

نه[۳] په خوله گولی خوږې دَ ټوپك   نه نمړئ دَ لیئمانُو دا ښانك
که دَ تن ویني یو جام وڅښې لانبې دِئ   نه اوگره دَ بخیلانُو یَو کاشك[٤]
که اوبه دئ دَ بخیل دَ منگی وڅښې   ستا دي وَخېژي دانه په چنغړک
نه دَ شوم دَ لاسه سل ببري خوړلی   نه[٥] د مرد دلاسه پاڼې دا پالك
دَ نامرد سَرَه مکې ته رسېدلي   ښه دا مرد سَرَه په ببد ببد یا ورک
مخ دئ سوَي دَ دوږخ په لمبو ښه دئ   نه چه سم کړې وَ ممسك وته ورسك[٦]
دَ منت سره حلوا مه خوره خوشحاله
تر حلوا نه لا بهتر دَي وچ کنډک[۷]

---

[۱] ونسیم.

[۲] په سخا کښ.

[۳] ښه.

[٤] د قاشق مفغن دئ.

[٥] ښه.

[٦] ورسك: وربوز درلودنکښی او گردنه درلونکي غر یا د کلا برج (سیند).

[۷] دلته کنډک په معني د یوه ټوک ډوډئ دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ل

اقربا راته اقرب شول | رضا من مِي په تعب شول
دوارِه ترُونه مِي ناا‌هلَ | ابو جهل، بو لهب شول
زه ئې بند کړم په مغلوُ | په خانی[۱] او په منصب شول
رشوتونه ئې قبول کړه | په تلاښ کښ زوز و شب شول
دا لوي زویَ مي لوي مشه | دَ زرو بلا سبب شول
زه ئې هند لَره روان کړم | په نشاط او په طرب شول
خپلخانه می شوه په غُرونو | پرې کارُونه پېښ عجب شول
ناز پروره زوی مي وارِه | په فریاد و په شغب شول
چه ئې نمر لیدلَي نه وُ | په ځنگلو تشنه لب شول
درست اولس قبیله وارِه | گرفتار په ډېر غضب شول
په آه آه دَ فراقجنو | زړُونه وړی دَ عنب شول
خوشحال نه مونده ختِکوُ
که ئې هر څو په طلب شول

بد زحمت شی په بازُونو یو یو کال | نوم ئې څه دئ پارسي سیه پیخال
طعمه اَچَوِي طلب دَ اُوبو ډېر کا | ور پیخال کاندِي دَ لویو په مثال
په نبات دَ غوا په غوړ سرَه باز صاف کا | یا علاج د سنگتا وکړه دم در حال
دَ سنگتا و ترتیب اوبه دَ دریاب واخله | د صحرا په غوشیو تاوده سفال
پکښی اچوه چه ښې اوبه په جوش کا | بول[۲] ناس، نبات بکښي مثقال مثقال
دا سنگتا وکه دَ اوبو سرَه باز څښینه | فائده ئې تجربه دَه دَ خوشحال
که یوه ذره لونگ هم پکښي وینه
په ښیښه کښ ئې ساته په ماه و سال

په درست جهان به نه وئ یو د ما غُندي رسوا بل[۳] | ورځَم توره وکښلې چه مین واروم په تا بَل
یو تیر دي وَویشتمه چه د ما دَ درد داروُ شو | هان اې د ما طبیبه! چه ښه روغ نه یَم یَو بیا بل
که سبر که عر عر که صنوبر ستا تر قامته | څه نوري دَ باغ وني؟ چه په څېر ستا دَ بالا بل
نن ما وته چا ووې چه اشنا غوارِې خپل تېغ ته | دَ خداې دَپاره کوم به له ما به وی اشنا ستا بل
ستا زلفو مي زړه یووړ سترگی ستا راته پځو دی | تاراج به دا ترکان کا نه به څېز یوسي په غلا بل
نه ننگ لَرِي نه شرم تا وې هر چه عاشقان دئ | بې ننگ دِي که بیشرمه هیڅ عاشق نشته تر ما بل

---

[۱] په خانیو په منصب شول.

[۲] یعنی د انسان بولي.

[۳] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملا ئې فتنه گر دئ ور ښئي فتنې جنګونه
تعليم ته ئې خوشحاله زر پيدا شوي يَو ملا بَل

چه په زلفو ئې پابست شول   دَ ماهيِ غُندي په شست شول
دَ خمار وېره ئې نشته   چه دَ شاه دَ سترګو مست شول
چه په لام[1] و بې ئې مينه   دَ سرو ميو مَي پرست شول
دَ هغو ښادي به تل وِئ   چه دَ شاه دَ غم تر دست شول
چه دَ خولې رموز ئې بيا موند   عاشقان له نيسته هست شول
دَ خوشحال خلاصي له کومه
چه ئې تا غُندِي په کست[2] شول

خپل پردِي چه دَ شمشېر شول   کشتني تر شماره تېر شول
توره وَنغاړه خوشحاله   اوس به څو وَژنې چه ډېر شول
که صاحب[3] و که تُر سم وُ   ختِك ډېر دَ دُوئ په څېر شول
هسي چارِي کا ستا زوئ   چه اَتش[4] شاهي بيګ هېر شول
چه نظر وَکړم خپل ځان ته   څو غمُونه را چاپېر شول
دا پېرى ده که طالع دَه   چه ګيدړ وه راته شېر شول
هيڅ دم مه وهه خوشحاله!
ګه نبات درته ګنډهېر شول

دَ ښه يار ديدن وَئ تَل   سرَه ځاي چمن وَئ تَل
تر کنار او تر آغوش مِي   هغه ګلبدن وَئ تَل
لکه سيب ځما په خوله کښ   غه[5] شيرين ذقن وَئ تَل
رقيبان وَلاړ له ورايه   له ما هم سخن وَئ تَل
جدايِي نه وَئ له ياره   سرَه ځان و تن وَئ تَل
مه مانې وَئ مه عتاب وَئ   په رقيب شيون وَئ تَل
دَ خپل يار دَ کوڅې خاوري
دَ خوشحال وطن وَئ تَل

---

[1] لب: لب.

[2] قست.

[3] که ساهب وه که تور سم وه.

[4] د مغولو طرفداران او د مرحوم شاعر مخالفين وه.

[5] غه مخفف د هغه دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشَه بر چشمم نشین اې شاه خوبان چګل[۱]   لمعۀ خورشید را بر چشم باشد جای تل
تا وَیل قند و نبات و شهد یکجا دیدۀ؟   آری آری آن دهان و آن لبان و آن وَیل
سر[۲]دهم تا هر چه فرمائی ترا فرمان رواست   از تو حکم ای پادشاه مهو شان از ما منَل
ځار و قربان تو گردم گر به تیغ خود کشی   نی به تیغ دیگران خونم ترا باشد بحل[۳]
نن بمن میگفت در کوی تو میرفتم رقیب   شوخ چشمی بر نه میگردی ازین کوبر شړل
څو په تن ګتّم ضعیف و لاغر و خوار و نحیف   نیست اندر فرقت خوبان مرا خوب وخوړل
تا جفا و جور از حد و نهایت بیش کړ   من نیاز و عجز و زاری مینمایم یَو په شل
تل سبا بېګاه آه و ناله و فریاد ماست   بر دل سختت نشد تاثیر زاری و ژَړل

هېچېری مثل تو دکبری نیاید در نظر
زین سبب خوشحال میل دل نمیدارد په بل

مخ دی لاله ګل دئ لا بهتر تر لاله ګل   سرې شونډِي دِ مل دي لا بهتری دِئ ترمُل
ډار کړمه لازم شم چه پرېشاني کړې خبري   مښك دئ که عنبر دِئ ستا پرېشان پرېشان کاکل
زلفي دي ښکاره کړه خجل شِی کار کښ   څه لَره ښېوه کا لکه ستا زلفی سنبل

نه زه ملك غواړم نه مال   نه دَ دهر نور جنجال
نه په تله دَ جهان غم کړم   نه په راغله ئې خوشحال
دَ اسفل فکرُونه نه کا   په اعلی ختلَي[٤] فال
په اسمان باندي ببره کړم   دَ همت په پر و بال
دَ خپل خداي منت را باندِي چه ئې رانه کړ بل خیال
بخارا بخښم هغه یم   په دیدن دَ یوه خال
وَ جهان وَته ئې شا دَه
که خوشحال مُومِي وصال

یو ځَله که ووینمه بیا وچلوی دَیار خپل   نور به تر قیامته شکر وایم دَ دادار خپل
هر چه بار ئې پرېووت په ځَاي پاتو شه له ملونُو   بې وفا یارانو تېارَي وَکړ دَ بار خپل
ښه سَرِی پردَي په دلاسا په نېکي خپل کا   کومه ښاغلتیا دَه چه څوک بد کا زړَه دَ یار خپل
درد دَ زړه پنهان ساته که ویني دِ ځَګر شِي   مه وایه دښمن ته که دِئ دم خېژِي اسرار خپل
زه خو امید وار یَم ګندي وِئ چه مرهم کښېږدِي   پسله انتظاره په پرهار دَ امید وار خپل
حکم حکم ستا دَئ که آشتي کوې که جنګ کړې   ما له لاسه واچوه اوس حکم انتظار خپل
زړه که عافیت غواړې نظر په کښلیو مکړه   هر چه کښلي ګورِي نور دِئ واچَوِی قرار خپل
ګبر که ترسا دَئ که جهود که مسلمان دَئ   دین قبله لرِی، د ما قبله دَئ مخ دَ یار خپل

---

[۱] چو ګل.

[۲] سرور ماهر چه.

[۳] بحل عربي دئ یعني بخښلي.

[٤] ئې قیل و قال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه وایه و چا ته دَ خاطر له درده دُوکه　　اې ځما لېمه چه څوک به نه مومې غمخوار خپل
یَو ځله دَ زړه په غوږو فهم کړه خوشحال ته
تا وته چه عرض کا ګښُې ګښُې دَ زړه زار خپل

م

آشفته دي دَ جمال یم　　همېشه دي پدا خیال یم
نورُو مینُو ته مِي شا کړه　　مین ستا په زلفو خال یم
چه مِي اُوښي په ګرېوان ځي　　دا په تا پسې بې حال یم
ځاي مِي ته يې په خاطر کښ　　ته ریحان يې زه سفال یم
نور مي هر څه فراموش دي　　آرزو من دي دَ وصال یم
لا د مهر وَیَل پرېږدَه
په ښکنځلُو دي خوشحال یَم

په مردن پروا دار نه یم　　په زندان پروا دار څه[1] یم
یو غصه دوهم ببلتون دَئ　　چه په اور په اوبه زه یم
اشرفخان[2] دي راته کښلي　　څه خو خوښ په خط دَ ده یم
پنځه میاشتِي یم په بند کښ　　بابا ډېر ډاډه په زړَه یَم
زویه ما خو غم دِ تا کړ　　چه ته ښه يې زه خو ښه یم
چه فلك سَرَه سر باسي　　په همت کښ هغه زه یم
کړه يې نه دِي بې حکمته
زه خوشحال دَ ده په کړه یَم

په زړه تر یار ځارېږم دَ پتنګ غُنډي پېرې کړم　　یَو راز دَي په دا کار کښ که په خوله ورته ښېرې کړم
ېو باغ دَئ دَ ګلونو نُو چه وَما وَته غوړېږي　　چه یار را سَرَه ناست وِي ورته زه دَ ناز هېرې کړم
عاشق می باتو نشو پرېږده پڅي پردې اوسي　　ښائي چه بوالهوس ته دَ عمزې توري تېرې کړم
چه ځاي مِي په ګلشن وُ هغه زه وم راشه ګوره　　په هر چرته چه درومم په ګلخن باندي دېرې کړم
دا زړه دئ که قسمت دَئ که څه نور څه کوډي مویي　　چه زه ئې مبتلا د ستمګري په څېرې کئم
چه ته له ما نه ولاړ شې، که بالښت که نهالی وي　　په درسته شپه چه ژاړم په ژړا دواړه ترې کړم
که پایم په دنیا کښ زه خوشحال په دا زوړ والي
دَ خپلوُ دَ پردیُو به لا حُو میني سپرې کړم

---

[1] نه یم.

[2] د خوشحال خان د زوي نوم دئ، چه تخلص ئې "هجري" او د پښتو یو مقتدر شاعر دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دلبره که عذار يې زه وامق يم — ستا په مينه کښ هر ګوره موافق يَم
ته که له ما نه پايې معشوقه ئې — زه به بې له تا په څو پايم عاشق يم
ته تل خانده هوسيږه ځما زړه بې — غم به زه کړم چه همېش دَ غم لايق يم
پتنګ خان په اور کښ وَويشت دا ئې ووې — که مي لاف دَ ميني وَواهه صادق يم
که د غشيو باران را باندِي وشي — که به سترګِي له تا واخلَم منافق يم
چه و تورو خاورُو هسي حسن ورکا — زه حيران پاتو په صنع دَ صادق يم
د نيمګړو طبيبانو دارو اور دَئ
زه خوشحال په طلب ستَړي دَ حاذق يم

تا چه زلفي کړې خم خم — ځکه نه وايې سم سم
تا چه سترګي کړې را پورته — پکښي زه وينم غم غم
څو به ته لکه هوسی يې — تل له ما ګرزې رم رم
دَ خوبیَ کار په تا دئ — نن په دا دور تم تم
که دِ ډېر نه وِي په زړه کښ
خوشحال ياد لَرَه کم کم

تا خو ياری پرې کړه واړه زه در پسې درومم — څو در پسې درومم هونبره ډېره خواری مومم
هيڅ په ما پوهېږې نوم مي څه دئ ستا په عشق کښ — قيس دَ ليلی وُ، تا ويشتلي ليس نومم
زه څه هغه نه يم چه خوښي غواړې له ما نه — تل دِ د غمونو لبالب جامونه شومم
هر چه شهسواران دي واړُو وَتېځلي [1]وړاندی — زه دَ دُوي په منډه دا يم[2] ځم ورپسې درومم[3]
ځار تر تا رسول[4]! تا مي يار ليده په سترګُو — راشه را نيژدې شه چه دِ دواړه کَسِي چومم
يو لوري مِي نشته ميني هسِي سر هوا کړم
باد غُندِي خوشحاله په هزار طرفه درومم

څه عجب زيبا صورت دَئ چه زه بيبست دَ ده يم — راشي وګوري عالمه چه پسو تر دست دَ ده يم
دواړه زلفي ئې دَ زړه په قصد سرَه شکست کړِ — زه په ځان و زړه بندِي په هر يوه شکست دَ ده يم
زه حيران يم له دې حاله چه دا چا عالم ته ووې — چه همه عالم خبر شو، چه زه هم نشست دَ ده يم
آوازه شوله په دهر نيك بد واړه خبر شول — چه ځما اشنا يَو بت دئ زه هم بت پرست دَ ده يم
درسته شپه ئې په هر غولي زه وَلاړ نارې وَهمه — چه اې خلقو عيب نشته که مستي کړم مست دَ ده يم
که دا خپل صورت دي نيست په عشق کښ نن کړې اې خوشحاله!
بيا دَ ځان دَ هستی[5]لاف کړه، وايه زه هم هست دَ ده يم

---

[1] يعني تاخت ئې وکي.

[2] يعني لار او شهراه.

[3] لغومم.

[4] ځار تر تا رسول شم.

[5] دا هسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي دِ له جوره مشوش یم   له آزاده مي حذر کوه درد کش یم
که قوت دِ دَ هاتي په زړه مزري يې   زور قوت را باندي مه کوه آتس یم
دَ جنون بخره مي اوس نده هاله وه   چه مین په هغه یار پرېوش یم
څوک به ما غُندِي يَو هېښ په زړه ساده وي   چه وفا غواړم له کنبلیو په دا اش یم
راته څه وایې، چه ته په چا مین يې   په ایمان به درته وایم پنج[1] و شش یم
که مریي مي زر خرید گرزي بې شماره   و خپل یار ته زر پېرو دئ دَ حبس یم
طعام خورم مزه مي نه درومي تر کومي   همېشه د شیرېنی مزه چش یم
غم د اور له تا وه زر لَري چه قلپ وي   ځما څه اندوه له اوره چه بې غش یم
د دې دور حریفان که شوده پی دئ
زه خوشحال دَ شودو پیو په سررش[2] یم

ځما خوب له اندېښنو نه شي بیدار شم   و عالم وته په دا تهجد گذار شم
غرُونه غرُونه گناهُونه را په یاد شِي   وَ خپل خداي وته گویا په استغفار شم
استغفار په خوله په زړه دَ شر فکرُونه   بیا له خپله استغفاره شرمسار شم
دَ دې دور دَ شیخانو حال مي وکوت   چه ساعت ور سَرَه کښېنم ترې وېزار شم
ما دا هسي شیخي دوي[3] وته بخښلې   په محشر دِ دَ رندانُو سَرَه شمار شم
چه حلال کسب ئې نه وئ شکرانې خوري   خدایه بخَن په شېخي دَ شیخ مکار[4] شم
دانا تار چه په جلي ذکر شیخان کا   که زه په تاخت راضي په دانا تار شم
چه څرگنده سر بازي کاندِي دَ تورُو
زه خوشحال ختِك تر هسي هنر جار شم

چه دَ عشق په ملك ندیم یم   دَ اندوه په ملك مقیم یم
نه بهښت وَته هوس کړم   نه په وېره دَ حجیم یم
بند دَ یار په اختیار یم   آزاده له هر نعیم یم
سینه زه لَرم روښانه   تا ته تور سیه گلیم یم
هغه قول چه حما کړَي   په هغه قول مستقیم یم
خلیفه[5] اصل ځما دئ   لوي نسبت یم که یتیم یم
که نور اوس دَ میني لاف کا   زه عاشق په یار قدیم یم
په غه اور چه عشق ئې نوم دی   گه براهیم کله کلیم یم
دَ یوه نفس دَ پاره   په امید، وهم، په بیم یَم

---

[1] محشي ورته لیکي، چه د ابجد په حساب ۵۰، و) پنځه او شپږ راځي، چه (هو) ځني جوړېږي، یعني په هومین یم.

[2] محشي ورته (پیروي) معني لیکلې ده، په یوه نسخه کښ (د مخ رش یم) هم راغلي دَئ.

[3] دیو ته.

[4] په ځنو نسخو کښ د مکار پر ځاي رحمکار راغلي دئ، په دغه مسرئ کښ د (بخن) معنی حل طلبه ده.

[5] تلمیح دي په دې آیت شریف اِنی جاعل فی الارضِ خلیفه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خوشحال په خرابات[1] کښ
گرم په امانت عظیم یم

چه ستا له زیبا مخه چېري گل وته نظر کړم — پخپلو سترگو خیر شم چه که ښح[2] پکښي خنجر کړم
چه ستا له زیبا مخه ځوک بل مخ راته وستایي — یو هسي قهر راشي چه که غوږ ئې دغه[3] سر کړم
که هر ځو دَ بهار گلُونه ښه دي په چمن کښ — یو گل به په ښایست کښ ستا له مخه برابر کړم
دا مه[4] وایه و ما ته چه ته ولي وَر په ورشوې — خپل مخ وته وواېه چه ئې ولي ور په ور کړم
خاطر مي څه خو خلاص وُ فراغت وم له غمونو — چه مخ دِ را ښکاره کړ زه دِ بیا په نارو سر کړم
که واړه خزانې دَ شاه جهان بادشاه ځما شي — همه واړه به زه په یوه خال دَ خوبا ورکړم

رشتیا خبره ښه دَه راته غوږ باسه خوشحاله
که تېر تر سر و مال شوې ځما ځانه خوله به درکړم

څه زه څه مي مجال دَئ چه به وَوایم ستا یار یم — دا هونبره عزت لړ دَئ چه گداي دِ دا دربار یم
چه ما زهد، تقوی، طاعت، بندگی لَره ځوک بولي — زه کله ستا له عشقه وَ بل کار وته وزکار یم
په لویه ورځ به ستا په گریوان ښخي کړم منگلي — څه ته څه دِ وېل دئ، ستا د خون څه پروا دار یم
په ما باندی ته تل د واړوُ سترگو عزیز یې — که ستا تر فهم هر ځو تر دا توروُ خاورو خوار یم
سودا دَ یار دا وصل که په سر شي پایمال شي — دَ سر و مال به هیڅ صرفه وَ نکړم خریدار یم
چه وَمرم عزیزانوُ تور کفن را لَره بویه — پدا سبب چه زه دَ توروُ سترگو سوگوار یم
هزار ځله په کال کښ یَوَه میاشت دَ گلُو وخت وي — دَ یار په صحبت زه محبوبَ تل تازه بهار یم

څه جك وهې ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې
در درومه خپل روزگار کړه زه خوشحال پخپل روزگار یم

چه نظر د په ټیك[5] د تور وربل کړم — دَ جهان بادشاه دَ ځان مخي ته بل کړم
لا د ما طالع بهتره تر هر چا دي — چه دا هسي کښلیو سترگو ته کتل کړم
دَ سرو شونډوُ په شرابوُ چه بېخود شم — د مستی رقیبانوُ ته ښکنځل کړم
اجابت به ئې لا کله تاثیر کاندي — چه دعا دئ دَ وصال په سحر تل کړم
چه مي زړه ورپسې سه[6] هونبره سرېږي — چه په مخ ئې پرهارروُنه په چیچل کړم
د ښه مخ مینه می نه درومي له دله — که تَل غوږ دَ ناصحانوُ په ویل کړم
په صورت می پرهارُونه دي خوږېږي — په وار وار دَ هر پرهار داروُ به تل کړم

---

[1] په خیر آباد کښ.

[2] سیخ.

[3] که غوږ د هغه سر.

[4] و مه وایه.

[5] یو پسوال دئ چه ښځی ئې پر تېکو ځروي.

[6] سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا داغُونه چه مى سرِ په زړه بنځوس دئ تر بل کال به ئې دَ عشق لا لاسه سل کړم
چا په زور را لَرَه غم نه دَئ راوړي وَ خپل زړه ته ئې پخپله راوستل کړم
ازلي مي دَ غم بخره ده راوړې غم که نورُو لَرَه درومي زه ئې خپل کړم
يو نېيبخت ساعت به وِي چه راته غوږ کا چه په وَرئې په ياد فرياد ژَرَل کړم
چه لا ښهر دَ دهلى شته خوشحاله
څه فائده که وران په آه سَرَه کابل کړم

چه په خوب شم ستا له خياله سَرَه خواب کړم چه بيدار شم دَ مخ سود دِ په آفتاب کړم
چه مي ستا دَ خولو بوي تر سپږمو تېر شو نور به څه مينه په مښك او په گلاب کړم
بې نصيبه ليدل نه ميسر کېږي په ليدو پسې که هر څو اضطراب کړم
ښه ليدَل ئې په مثال آب حيات دئ دا تشنه خاطر به کله پرې سيراب کړم
په ښکنځا مي کله کله سر افراز کړه هغه دم چه دَ سوال هيله په خواب کړم
ما ته څه وايې چه چا هسې خراب کړې چه دَ حال پوښتنه نه کړې تا خراب کړم
ما ته مه وايه چه ولي پېچ و تاب سوې ستا دې تورُو زلفُو هسې پېچ و تاب کړم
چه له مخه دِ پَلَو واخيست لمبه شوې
بېچاره خوشحال دِ درست سَرَه کباب کړم

څو ژوندَى ئې دَ زرق مه کوَه هيڅ غم خپل قسمت به در رسېږي بېش و کم
قابل غم د ننگ و نام کا په دنيا کښ نه په غم وِي دَ دينار او دَ درم
قارون لاړ تحت الثرى لَرَه لا درومي موسى (ص) پاس په عليين کښېښ قدم
پسله مرگه ښخ دَ مرد تر قدم ښه يم گور مي مه شه دا نامرد له گوره سَم
دَ خوشحال قدر که اوس په هيچا نشته
پسله مرگه به ئې ياد کا ډېر عالم

چه په ما باندِي مين باندِي مين يم چه څما په غم غمجن زه ئې غمجن يم
ما وې يَو زمان که ببل شم زه به ومرم چه جدا پايم له ياره دروغجن يم
که دَ پېښو خاورى[1] ئې نه يم باري شکر چه دَ گرد په دود ئې نښتي په لمن يم
په نور څه مي دَ خاطر دلاسا نشي په جهان کښ آرزومن دَ ښه ديدن يم
خوبه راشه! ما اوده کړه چه پخشو[2] شم په فراق کښ په ژړا ژړا کړمن يم
که رقيب په دا خبر شي ترو به څه کا چه له ياره سَرَه زه لاس و گردن يم
يماني چهره مي ولاړه حبشي شوه دَ فراق په اور ئې سوَي لوغړن يم
زه دَ دوو په ځاي درې گواه لَرم په عشق کښ رنگ مي زير، سترگي لندې، زبون په تن يم
ته محبوبه له شيرينه د دې وخت يې!
زه خوشحال دَ اوسنِي دور کوهکن يم

---

[1] خيري.

[2] د دې کلمې معنى نسوه را ښکاره عيناً وليکه سوه، په يَوَه نسخه کښ بخشو راغلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک خو به کېده واړه به نه وه سَرَه سم[1] ته د کښلیو سر یې، نور تر تا دِي واړه کم
یو کلي یا دوه چه ئې ستاینه کا دا ډېر دئ چون کښلي هغه دَئ، چه ئې ستايي درست عالم
وخوځه په باغ کښ رنګارنګ ګلونه ګوره ګل دئ دَ ګلابُو داَ ګلونو مقدم
څه لَرَه اې میاشتي ته خپل مخ ستایې و ما ته دَ یار په مخ مي نورځِي ستا په مخ درومي تورتم
مخ ئی لکه اور دئ، پرې پرې دِي توري زلفي څه رنګه بازي کا په سره اور کښ تور ارق
ځوک چه ډېر ډېر ګوري یار، دَ زړه مینه لږېږي ځو ئې ډېر ډېر ګورم، پرې مین شم دم تر دم
تا وَیل خوشحاله که مي غم لرې په زړه کښ
خوښ اوسه خَوښي کړه تل تر تله ستا څه غم

چه بازیِ په جهان کړم هغه زه یم هم ئې پوسم[2] هم ترې پوسم اړې پر نه یم
و اغیار ته لکه کاڼي موم و یار ته په سختي او په نرمي کښ هغه زه یم
و بلا ته دَ اختیار توره په لاس کښ و قضا وته تسلیم په شان دَ مړه یم
لکه بوټي دَ کیمیا په مرغزار کښ چه په حال مي خبر دار شِي دَ هغه یم
تندر هم ځما له ذاته نه پیدا دئ په سپین زړه که دَ باران سپېڼي اوبه یم
په هر نام چه دِ رضا هغه مِي بوله آدم زاد، فرښته، پري، بوده، لېوه یم
دَ کونینُو ننداره دَ زړه په عین دَ وېښ والي په دود کړم تا ته اوده یم
دَ هر چا بازار ځما په سودا تود دَئ خبر دار په سود دَ بحر هم دَ غره یم
هم دَ اُوښ غُندي هلك سَرَه په لار ځم چه په بده لار مي بیایې هلته نه یم
هم مي ځیز هم مي نا ځیز کا په زمان کښ
زه خوشحال په حال خبر نه یم چه څه یم

ځو به ستا دَ دیو غمونو زغمل تل کړم دَ یارانُو کمي نشته یار به بل کړم
په قراره قراري دِ یاري پرې کړه دَ نېمګړي نیت و چا وَته ویل کړم
چه وعده دئ دَ وصال چېري خطا شِي په ژړلو خاوري ختِي دَ بورجل کړم
هر طبیب لَره چه وریشم ناقص وي چه له حاله ئې خبر شم ځَني تلَل کړم
نور به هسي يك تنها له خلقو اوسم دَ هر چا سَرَه چه کښېنم غم حاصل کړم
بلا پېري زړه لرم دا ئې عادت دَئ غم وَ بل لوري ته درومي زه ئې خپل کړم
چه منګي مي تشول دَ میُو زه وم اوس نور ډکي پیالې اَخلي زه کتل کړم
منکري دَ عاشقیَ سَرَه مله دَه په انکار که دروغجن یم دروغ سل کړم
خالي لاس ورځني ځم هیله مي نه وه چه ډک زړه به ئې له ډکه باغه تلَل کړم
پدا هونبره هوښیاریَ هسي هېښ یم ځوک چه زهر راته نوش کا، هم مَنَل کړم
غر ګناه راته دَ خس غُندِي ښکارېږي چه په مهر کرم رایشم بخښل کړم
هر غزل مي په بیاض باندِي وګوره
زه خوشحال ختِك دَ زړه په وینُو کښل کړم

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

[2] پوسل: تربیت او روزنه او پالنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مين دى د زلفينو په سلسل يم — خود پخود وَ لېونتوب وَته مائل يم
وايې ته به دَ مجنون غُندې مين وې — که وَ چا رُوته مى گورې ترې فاضل يم
ما به څه پوښتنې چه څه لَرَه زړه تنگ يې — ستا دَ تنگى خولې په فکر کښى تنگدل يم
دَ گلونو په ليده دى مخ را ياد شي — ځکه هسى په گلگشت دَ چمن تلل يم
په ځېر ځېر راته کاته کړې ځېروې مي — چه دِ زړه هسى جفا کړه اوس دى خپل يم
لکه څوک چى پخپل دين کښې مستحکم وئ — هسي زه دَ يار په مينه مستقل يم
چه جدا له خپله ياره ژوندة پايم — زه په دا ژوننَون له ياره تل خجل يم
دَ نفر غُندې مي عذر چاره نشته — هر چه ما وآته څه وايې په منَل يم
لکه څوک چه خواړه شهد وَخورِي خوښ شي — هسِي خوښ دَ شکر لبُو په ښکنځَل يم

زه[1] خوشحال په گلرېزي کښې بهار راغي
په زيبا وَيَل هر گل ته مقابل يم

حيران يم نه پوهېږم چه زه څه يم څه به شم — له کومه يم راغلي بيا به کوم لُورِي ته ځم
خبر دَ هغو تلليو بيا په بيارته چا رانه وړ — له حاله له احواله ئې که هر څو څوک پوښتم
دلې چه څوک ليده شِي نن[2] ئې ّپه پدا باندِه[3] کښ — آخر ئې له دې ځايه وار په وار واته گينم
جهان يَو کټوري شُوه زه په مثل دَ مېږي يم — حيران پکښ جار وَزم لاس وپښې پکښې وهم
په هيچ[4] کله زړه ښه کړي کله زړه په هيڅ بيا بد کړي — په کام که په ناکام دي واړه باد د دې پيما يم
دنيا وَته چه گورم کار و بار ته دَ وگړي — دَ اورکيو تماشې دئ زه ئې هم ور سَرَه کړم
چه ته پرې مبتلا يې که دِ مال دَئ که دِ ملك دئ — دا واړه بې له خوبه بې له خياله نه وينم

چه تور وښته دِسپين شول خوي دِ نور نشو خوشحاله
باور کړه اوس ناحق دَ سرِی نوم در باندِي ږدم

دا صفا په لارِي نه ينبي قدم[5] — هميشه له دروِېشي وهي دم
هغه کله شيخ، ملا، ولي، درويش دئ — چه نظر په سود زيان په مدح و ذم
درويشان په تفاوت ندي راغلي — خپل پرَدي په سترگوُ واړه گوري سم
دَ درويش تر زړه به نه رسي دا دواړه — آئينه د سکندر که جام دَ جم
و درويش علم په درس په مکتب ندئ — تل نظر لَرِي په لوح او په قلم
که څلورر دِئ که پنځه که شبږ اوه دِئ — دَ درويش نشته دا هېڅ اتم انم
ما و تا وته ديوار شته غاړي غرونه — په درويش تر شرقه غربه دئ يوسم

---

[1] د خوشحال.

[2] نن ميشه په دا.

[3] له کلي جلا يوه کوچنى بنا باندة بولي.

[4] که زړه په هيڅ ښه کړي که نه زړه په هيڅ بد کړي.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په نون دئ نه په میم دَئ نه په جیم دئ[1] / کامل پاس په لام وهلَی دَئ علم
چه ذره طلب دَ نمر کاندي خوشحاله
په همت مه شه ته هم تر ذرې کم

دا نه وایم وَ چا ته، چه پارسا یم فاسق نه یم / دَ خداي منت را باندِي چه هر څه یم منافق نه یم
یا ما زده ستا په حسن، یا ځما په مینه تا زده / که هر څو کبنلي ډېر شی نور په هیچا عاشق نه یم
د مخ مثال دي بل کړ دَ پتنگ غُنډي پرې راغلم / بیا ته به راته وایې، چه په عشق کښ صادق نه یم
که ته لکه لیلی یې ما مجنون بوله په عشق کښ / که ته لکه عذرا یې زه هم کم تر وامق نه یَم
یا مست یا لېونَی یم یا مي نه زده کار د میني / ښکاره ښکاره وَیل کړم دَ رازُنو سارق نه یم
دَ هر ښهر په کوي کښ ناقصان طبیبان ډېر دئ / که هر څو پسی گرزم زه لا پېښ په حاذق یم
څو ذکر څو مذکور کړې تل ځما دَ گمراهئَ / انصاف ښه دَي زاهده زه مخلوق یم خالق نه یم
دروغ وعده هم ښه دَه دَ سرې دَ زړه امید شي / یو تش مهر خو وَکړه که دَ ډک دِ لایق نه یم
که وایې هغه وایه چه دَ عشق دَ محبت دِئ
که نور څه راته وایې زه خوشحاله شایق نه یم

دَ خپل یار میني په زړه هسي بیمار کړم / چه په درد کښ ئې هر گوره ناقرار کړم
چه ناقص مِی دارُو کا پرې نه رغېږم / دَ حاذق طبیب طلب په کوم دیار کړم
توري سترگي، توري ورځې، توري زلفي / دا همه توري بلا وی[2] زه ئې خوار کړم
که یَو تَش نظر دَ مهر راته وکا / دَ دنیا واړه منصب، مال به ترې جار کړم
زه خو هسي نادیده نه یم اې خلقه! / چه به بِه تر مخ گلُونه دَ بهار کړم
دَ بهار گلوُنه اور شِی زه پرې سوځم / چه بې کبنلیه مخه سیل دَ گلذار کړم
بې له ځانه په بل چا مي پېرځو نشِي / چه کاته د مهو شانُو په دیدار کړم
چه ډېر ډېر پرې کبنلي مخ ته کتَي نشم / دواړه سترگي ئې مزري دِئ ځني ډار کړم
ما خوشحال په ځان پخپله چارې وکړې:
چه په ملك كښ یو ناترس وي زه ئې یار کړم

دَ تقوی د پارسایَی دعا تل کړم / چه د عامي اثر نکا څه ویل کړم
زړه مي خداي مین کوي په ښایسته وو / هسي نه چه زه پخپله زړه مایل کړم
چه عالم مي اړوي دَ عشق له کاره / زه اقرار ورته په خوله انکار په دل کړم
مگر زه فسق او فجور لرَه پیدا یم / چه بیا بیا ئې ماتوم که توبې سل کړم
واعظ حوري ښه کوي تر دا دلبرُو / که هوهو ورته لَرَم کله منل کړم
زه پدا سبب لیمه غواړم له خدایه / چه دلبرو ته دَ سترگو غَروَل کړم
چه دَ عشق غموُنه نور گا لَرَه درومي / زه ئې مخي لَرَه ورشم واړه خپل کړم
عاشقان به دَ جهان په ما پېغور کا / زه که اوس په عاشقَی کښ خوي بل کړم

---

[1] په دې بیت کښ نون اشاره ده ناسوت ته او میم ملکوت او جیم جبروت، وا لام عالم لاهوت ته، چه دا د تصوف په اصطلاح خاص عالمونه دئ.

[2] بلا دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و هر چا وته ئې راز وايم دَ ميني
د هر چا سَرَه چه يار شم يار خجل کړم

زه لمړی په آشنايَی بازېدلم — واړه غم وُ چه پرې ښه وَ پوهېدلم
د زړه زور دَ صورت توان را څخه لاړ شه — چه درانه دَ بېلتانه پېټی آخلم
آشنايي ياري په مهر په رضا شِي — پدا کار کښې په چا نشي زور و ظلم
سر اول دَ يار دَ ياد په بالين کښېږدم — له غه پسه په پالنگ باندی څملم
چه دَ سر په ځَاي سينه راته بده[1] کا — هم هغه به دَ ښو په غشيو ولم
ښايسته لکه گلوُنه زه طوطی يم — چه و هر لوري ته ځَم په گلو ملم
که سيالي له مَرَهَ[2] شِي نه ئې له بخته — شاه پخپله بې ريباره و بللم
هوسی چا په دَو نيولِي دِئ خوشحاله
بيهوده په غزاله وُو پسې زغلم

زه چه هسي په تعجيل او په شتاب ځَم — خرابات لَرَه په هيله دَ شراب ځَم
د ساقي له لاسه مي چه تناول کړم — بيا په بيارته به بيخود دَ مست خراب ځَم
دَ ساقي دَ مخ جذبه مي مخ ته بولي — چه دا هسي ميکدې ته په ترتاب[3] ځَم
درد د درد مي ئې له خمه دِئ نوشلي — اوس په هيله په اميد دَ مي ناب ځَم
چه مي نشِي بله يو سر بل سر سترگي — له جهانه مخ پوښلَي په نقاب ځَم
له دوو سترگو مي روان دَ اوښيو سيند شو — د دې سيند دَ پاسه زه لکه حباب ځَم
خوب و خور مي له خاطره فراموش دي — دَ جمال په خيال ئې سرسته شپه په خواب ځَم
دَ محبوبي دَ جمال شغلې آتش دِئ
زه خوشحال ئې له لېدَلُو زړه کباب ځَم

زه چه تل هونبره ناسازي دَ عالم وړم — دَ خپل يار دَپاره دا جور و ستم وړم
دَ لاله غُندِي داغدار په جهان راغلم — هم دا داغ به له جهانه د صنم وړم
په وصال ئې دَ جهان خوښې راشي — چه له کښليو جدا کېږم ځَني غم وړم
په عالم دَ مجنون بِږغ دَئ مرد مي بوله — په محشر که ځَني وراندي خپل علم وړم
هر قدم په ځَگر خون بِدم توئي مشه — دَ شرابُو پيالې ډکي په تور تم وړم
چه نرگس ته نظر نکاندي له کبره — و هغو ته څه گلوُنه دَ شرشم وړم
کار کنان دا کار فرماي په حکم کار کا — زړه چه حکم فرمايي هوري قلم وړم
هونبره ډېري خرخښې فتنې جنگونه — بيا به وايې چه زه ستا غنجونه کم وړم
په هر دم دا هغه يار منت را باندي — چه ئې هسي ډير خيالُونه په هر دم وړم
مخ به چېری راته سم کړي په يارِیَ — که دا خوي به همېشه له عمره سم وړم

---

[1] محشي ښښانه ورته کښلې ده.

[2] له نره شي.

[3] يعني غم، افسوس، ساندي، نارې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په کوي کښ دِ مقیم شم دروغجن یم که به نوم په ژبه چېړي د ارم وړم
راته وایې نن زړه څه رنگ وړې له ما نه
که دِ خوړین کړ هم ئې خوښ خوشحال خرم وړم

زه چه خپل قدم دَ عشق په خوني راه ږدم هر زمان له تنه سر لکه گیاه[1] ږدم
دَ جمال خوبي دي زیاته تر آفتاب ده دَ نظر دَپاره نوم دربانديِ ماه ږدم
درسته شپه چه ستا له غمه سره تاو شم هر سحر په افلاکُونو باندي آه ږدم
که ته تیغ دَ جفا وَکاږې و ما ته ستا وَ تیغ وَته به سر لکه گیاه ږدم
که مي چېړي لاس و واک در وَرَسېږي په سپین مخ به دي دَ غاښ نخښي سیاه ږدم
بېچاره خوشحال چه ستا دَ ور گداي شو
ځکه زه ورباندېِ نوم دَ بادشاه ږدم

ښه به هغه وخت وي چه به یار لَرَه ور درومم وایم چه زه باغ و بهار لَرَه ور درومم
زلفي ئې ښکاره کړې مښك غنبر ئې په ما توي کړه اوس به له دې پسه څه عطار لَرَه ور درومم
خداي په کور کښ راکړه، هغه توری سترگی تُرکه اوس به ئې په مرسته څه فرخار لَرَه ور درومم
زار دَ خوږوُ زړوُنو، خوښ خرم زړونه آزار کا غم اندوه مي دا دئ چه خپل زار لَرَه ور درومم
هر چرته چه خار وِي، هغه ځاي مومي گلوُنه ځکه پدا هیله هر هر خار لَرَه ور درومم
کوم سحر ئې وکړ په ما خوار باندی حیران یمه مرگ و ته مي ناست هغه خونخوار لَرَه ور درومم
هم ئې په ما وکړل څو څو رنگه ستموُنه بیا له ناځاریَ ستمگار لَرَه ور درومم
یار مي په ښایست کښ لکه گل دَ نو بهار دئ سود ئې دَ جمال کړم چه گلزار لَرَه ور درومم
ښه خواږه یاران چه ما خوشحال لیدل په سترگوُ
اوس ئې په ژړا ژړا مزار لَرَه ور دورمم

که مین زه په گلزار یمه په حُاي یم که دَ مخ ئې په ننداریمه په حُاي یم
چه جدا ورځنی پاتو یم عالمه! په ژړا که په چیغار یمه په ځاي یم
یار می ولاړ شو پدا لار وریسې درومم که دېر ستړی پدا لار یمه په ځاي یم
بې له عشقه بله چار نشته بهتره که دایم دَ عشق په چار یمه په ځاي یم
په جنت کښ هم دَ حوروُ صفت کېږي که طالب دَ ښه نگار یمه په ځاي یم
له خوږوُ شونډو وې سرې شکري اوري که طوطي دَ شکر بار یمه په ځاي یم
زه خوشحال په لېونتوب کښ خوشحالي کړم
لېوني دَ پري وار یمه په ځاي یم

که مي هر څو ته بادشاه یې زه گدا یم مخ له ما نه مه جار باسه مبتلا یم
زه چه ستا له غلامیَ داغ لَرَمه هیڅوک ځان سرَه سَم نه کڼم بادشاه یم
دَ خاطر ور مي ترَلي دَئ په غنو[2] له عالمه سرَه ناست په فکر ستا یم

---

[1] لکه کلاه.

[2] د اغزونو ونو ښاخونه، چه کروُنکي ئې پر کښت د ساتني د پاره را کرزوي، یا ئې د باغ په ورکښ د ترلو دپاره ږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دی څوک په درد دردمن دی زه دردمن یم — که دئ څوک د تلي خاوري زه خاکپا یم
کله ستا دَ راز خبري په کاغذ کښم — کله ستا له مخه حال قلم ته وایم
دَ ښه مخ دَ عاشقانوُ دي شمار نشته — ولي زه په همه واړوُ کښ یکتا یم
خادمانُو له شمارېِ مي محروم مکړه — که دَ نوروُ انعامونو دي تر شا یم
که په ما مهر کرم کوې ته ښایي — که پما جور و ستم کوې سزا یم
تا خوشحال وته ویل چه څه پکار یې
که په کار که نا په گار یم خو هم ستا یم

که همېش دَ ملامت کاڼي په سر خورم — غم مي نشته چه په تور ئې دَ دلبر خورم
که دَ سپیوُ دَ کَودِي اوُبه ئې مومم — زه به وایم چه په تن آب کوثر خورم
لکه باد په نرگس ولگي تازه شِي — دَ رقیب څپېړه هسي په بصر خورم
زه به لا ورته تلوار کړم لکه تَړي — که تل ستا له لاسه توره یا خنجر خورم
چه په ښاخ ئې ډَول ډَول مېوې زانگي — لا به کله دَ وصال دَ وني بر خوعم
تا ویل خوشحاله چپ شه خوله مي واخله
زه طوطي یم چیغار وکړم بیا شکر خورم

که گناه نه کړَي آدم — ترو په چا به شو کرم
سکه کرم لَره بایده دئ — چه پیدا شوَي نور عالم
په یَوَه توبه گناه ځَي — دَ سرِي له عمره سم
گرد غبار چه په گل پرېوزي — شست و شو ئې کا شبنم
دَ مؤمن گناه په غاړه — دَ شیطان وِئ ښېش و کم
شاهزاده چه بدي وکا — دَ ندیم سر شي قلم
دَ ده بد په نور وېشل شي — یار تر یاره ندي گرم
په لا تقنطوا خوشحاله
تل خوشحال اوسه خرم

گرم خو نه یم که ارمان کوم لا ژاړم[1] — دَ باغ گل مي غوړېده زه ځَني لاړم
بل بادشاه نشته اورنگ مي عدل نکا — که سبا ښېگا ئې تل په دربار ناړم
دَ طلب غړي مِي لاندِي شول تر غرونُو — هغه ښېل یاران په کومو غریو غواړم
دَ هواد یاران مي هر زمان یادېږي — چه ئې مخ په خوب کښ ووینم وَویاړم
چه قاصد دَ یار دَ خولې کتابت راوړي — څو ئې لوند په اُوښیو نکړم نه ئې نغاړم
زه خوشحال پخپل قسمت پوري حیران یم
چه په چرته گرزېدم، په چرته ولاړم

گرم خو نه یم که له درد سَرَه ښورم — نور به ډکي پیالې اخلِي زه به گورم
لاله زار به شگفته په هغه ملک شي — چه باران دَ دواړوُ سترگوُ باندي ووړم

---

[1] دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي زړه له ما نه وَژغوره که ښه کړې   کشکي ستا له لاسه خلاص شي زه ئې ژغورم
ځان به درکړم، مچه راکړه ښه سودا ده   که ئې ته په بهار پېرې زه ئې پلورم
په دا راز به هر بې نياز کله خبرېږي
چه خوشحال راته دعا کا زه ئې زورم

که غمونه د دې خپل خاطر کباب کښم[1]   بويه دا چه دفتر وُ نه يا کتاب کښم
په بيان په قصيده به تمام نَشِي   که نا سازي دا سپهرو دا شهاب کښم
دَ فراق غمونه لور په لور انبار دِئ   په کاغذ باندِي دَ کوم يوه حساب کښم
په ډېر غم کښ هيڅ خبر نه يم له حاله   چه زه دا ويَل په ويښه که په خواب کښم
که جفا دَ زمانې وه که دَ خلق   زه به دا واړه په حکم دَ وهاب کښم
په فلك باندِي دَ هيچا حکم نشته   چه ئې ظلم، ستمونه، انقلاب کښم
دَ آگرې په کوټ کښ بند شاه جهان دئ   دَ دارا به هغه کوم فاني جناب کښم
نه به زړه ځما سړېږي نه به لاس کړم   ورځ و شپه که سلامونه په احباب کښم
خراب شوي دَ فلك له لاسه ډېر دِئ   اوس به حال دَ هغه کوم يَوَه خراب کښم
که دَ خوږ خاطر له حاله چا ته کښل کړم   يا آهونه يا ژړا يا به عذاب کښم
يَو مکتوب دَ خپل اشنا را لَرَه راغي   اوښي بغرگي تويَوَم چه ئې ځواب کښم
حاسدان مي په حساب لکه گِلاب دئ   حيف ندي چه به جور دَ کِلاب کښم
ما خوشحال په خوب دا حال نه وُ ليدلَی
چه به دا دَ غم بيتونه په پنجاب کښم

له هنره چه څوک وو وايي لَرَم   چه مي بخت نه کا يارِي څه وَوايم
په جهان کښ دَ وفا هنر کيميا دئ   زه ئې څه لَرَه له چا هيله کوَم
دَ وفا مېوه دَ هر چا په باغ نشته[2]   بېهوده ئې هَرَه وَنه لَټَوم
غه باران چه په درياب باندي ورېږي   په باران به ئې زه څه حسابوم
نا داني مِي غلبه په هوښيارِي شوه   مرغلَرئ په درياب کښ تويَوَم
له قسمته به نه لږ نه به څه زيات شي   غه روزي چه ځما نده نه ئې خورم
چه ځما له رزقه زيات ځما څخه وئ   امانت غُندِي ئې بل لَرَه ساتم
کوم مکان دَ زمانې له مکره خلاص دئ   چه هغه لوري ته تېښت ورځني کړم
که په تښتي خلاصېدي[3] ځني به خلاص شوم   دَ قضا له لاسه کُوم لوري ته ځم
زمانه مي دَ فتنو په کاڼيو ولي   زه ابله دَ ښيښې سپر په مخ کښېږدم[4]
چه په راغله ئې ښادی را سَرَه نه وه   په هجران به ئې څه زړه[5] زهيرَوم

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[2] دَ وفا مېوه د دهر ه باغ نشته.

[3] خلاصي وئ.

[4] په مخ کښ ږدم يا په مخ کښ ورم.

[5] زړه څه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ویَل چه صبر نخښه دَ بري دَئ
زه خوشحال په صبر ځکه زړه تړَم

لا به کله خپل مقام وَ دلبر ورکړم[۱] چه ګټَلَي مال همه ورته وَلورَ کړم
یو ویَې دَ دلاسا راته پرې نږدي ځان که هر څو خپل مین ته مرور کړم
هیچا نه وکړه ځما دَ زړه ساتنه هر سرَی مې زړه دردمن کا چه زړه ورکړم
په درست کلي کښ یَو هسي دلبر نشته چه خپل زړه دَ ده په وصل بهره ورکړم
خبر دار به شي عالم ځما له درده که دَ آه په اور دړوزي پېښور کړم
ستا دَ خولې خبري نوري دَ زړه نوري
زه خوشحال خټك پوهیږم پرې باور کړم

ما شراب خوړلي نه په حد واهه شم که ئې وَخورم خبر نه یم چه به څه شم
په هر لوري چه نظر کومَ اغیار دئ دَ زړه حال وَ چا ته وَوَیلي نه شم
زماني را باندې وکړې هسې چارې لکه دُر دَ خر مهر و سرَه پېیه شم
دَ اورنګ بادشاه په دور عدل نشته تر طناب لاندي په ښهر کښ لوټه شم
که دَ رنځ دارُو مې کړې طبیبه وخت دَئ هاله ستا دارُو وَ مشه چه په تله شم
خپل خوني و چا ته څه ښیم په ګوته چه دَ چا دَلاسه مرمه خود لیده شم
درسته شپه لکه اَغزي په زړه څرخېږي دَ فراق غمونه، څنګه اوده شم
هیڅ په سترګو لیده نشي یو قصاب دئ نه ئې لاس نه ئې چاړه په زړه ورژه شم
لکه وُ په هغه شان په وفا ټینګ دَئ چه تر یار ئې خجل نکړم ځار تر زړه شم
په دا لوڅو پوڅو نه رسم تر یاره دَ سیمایا علم مي نشته چه مرغه شم
خلق تشي تسلې کا زه له ځلي دَ هلك غُندي َ هر سرَی په خوله شم
اللهداد چه بند په بند ګوتي په تار ړدي دَ خوږ زړه دمه مي شې څه خو تابه شم
نه شیخان نه طبیبان نه ساحران شته چه له دې رنځُه دَ چا په سبب ښه شم
زه خوشحال له نورُو څه لَره فریاد کړم
په زړه زړه واړه پخپل غشي ویشته شم

ما بې دوده توسني کړه منځېدلمَ[۲] عاقبت ئې په کمند وَ څکېږلَم[۳]
وړاندې ورُوستو ئې را واچَول بندونه په اَخور ئې کیزه کړَي وَ تړَلم
هغه ډیچي[٤] هغه ترنډي[٥] له ما ولاړې چه به خوشي په جلګو کښ ګرزېدلم

---

[۱]دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

[۲]منځېدل: پورته پورته عمودي غورځېدل.

[۳]یعني پېچل او بندول.

[٤]یعني نه رام والي او نه اہل والي.

[٥]دا کلمه له ترهند څخه جوړه سوې ده یعني توند والي، د آس هغه هال چه توربېږي چه په فارسی ئې رم بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رياضت ئې دَ مولا[1] را باندِي کښېښ
رنگ په رنگ ئې په حلب وَپوهَولم
چه مي لاس دا چا تر شا نه وُ راغلي
اوس پخپله شا پخپله زين اَخلم
دَ سورلی هنر ئې وښايه و ما ته
په تېمار او په راتب ئې وَ ساتلم
ورځ و شپه مِی دَ تپاک خبر اَخلي
که خوراک خورم که وَلاړ وم که څملم
هم ئې نوم دَ ډېري ميني په ما کښېښ
هم ئې زه پخبله ژبه وَستايلم
بيهوده زغاسته واړه له ما لاړه
چه په هر لوري ئې حکم هورې زغلم
چه په ما به ئې نظر په حقارت کړ
هغو واړُه په هنر کښ وَپسندلم
اوس مي قدر يو په سله يَو په زر دي
چه اول په څو درمه پېريدلم
اوس په هر توکي خوشحال خورسند خرم يم
پخپل قدر په قيمت وَ پوهېدلم

مست يم مَی پرست يم رندي کړمه کړمه کړم
واوره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
نور شراب مي واړه نور عالم وَته بخښلي
لام و بې مِي مَي دئ پسې مرمه مرمه مرم
موړ به ځَني نشم زه دَ ميو مستسقي يَم
تل که هسِي ډکي پيالې څښمه څښمه څښم
لار دَ محبت دَه تل به روغ سلامت نه وم
زه چه په دا هسي لاري تلَمه تلَمه تلَم
څه وائې وَ ما ته حال دئ څه وُ په هجران کښ
نور خبردار نه يَم په زړه سومه سومه سوم
خلق راته وايی رنگ دِ بيا زير شو عاشق شوې
هيڅ منکري نکړم خلقه شومه شومه شوم
دود دَ عاشق دا دَئ چه په عشق کښ ملامت وړی
ځکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وړم

نور به مخ په آئينه برابر نه کړم
نه به دواړه سترگي توري په رانجَه کړم
نه به سپين لاسُونه سره کړم په نکريځيوُ
نه به نور په ږمنځي ساز دَ سرو پېښته کړم
نه به ماتی ماتی څوښی په مخ پرېږدم
نه به لاندِی باندی لب په پانُو سره کړم
چه دَ مينی يار می نشته چه ئې گوري
دَ صورت سينگار وَ کوُم يَوه ته وه کړم
درست صورت مي سرې لمبې شي شنې ډېوزی
چه دَ خپل مين دَ ميني راز تر زړه کړم
که ژوندُون تر هر چه خوږ دَي په جهان کښ
اوس بې ياره په ما تريخ شو زه ئې څه کړم
هغه يار چه چرته دَي خوشحال دِ اوسي
دَی دِ خپله خوشحالي کا غم به زه کړم

هغه دم چه دَ ساقي پياله نوش کړم
په مستی ئې دواړه کونه فراموش کړم
په معنی کښ هم شراب يَم هم ساقي يم
طالبان دَ ميو شته چه ئې مدهوش کړم
ناصحان راته دَ عقل دفتر لولي
خداي به نکا چه ئې زه په وېلَ گوش کړم
دَ زاهد په صومعه کښ مي زړه تنگ شو
له دې پسته به خدمت د ميفروش کړم
زه بلبله خوش نوا د دې چمن يَم
په موسم دَ گلو څرنگه خاموش کړم
چه په زړه ئې اثر نه کېږي خوشحاله
څه فايده که تل په ور ورته خروش کړم

---

[1] د سورلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هله مخ راته ښکاره کړه ديوانه شوم　　په همه واړه عالم کښ افسانه شوم
لا مي ستا دَ مخ څراغ لېدلَي نه وُ　　زه زړه سوَي لا هاله پرې پروانه شوم
اشنايي دي له ښادئ نه وه غم وه　　چه دا هسي له ښادئ بيگانه شوم
ستا دَ زلفو دام مي وليده په لاري　　له مسجده نه مقيم په بتخانه شوم
ستا دَ زلفو دَ زنځير هوس مي وکړ　　نه چه زه له بې عقلی ديوانه شوم
آغرين[1] دي د ښو نه وُ بلا وُ　　چه په ځان وزړه ئې هسي نښانه شوم
زه چه تل دَ لېونيوُ په شماره وم　　بيا له کومه په ساعت کښ فرزانه شوم
زه خوشحال هم بې نظير يم په عالم کښ
چه مين په بې نظيري جانانه شوم

يَوَه نخښه درته وايَم دَ بې شرم　　په وعده په قول نه وي نرم گرم
خدايه ما دَ هغو مل مکړه په لاري　　چه ئې نه وي په يارئِ کښ آزرم
دَ ناکس ياری په مثل دَ اُورو ده　　چه دَ باد په مخ کښ دړومي ترم ترم
يوه بده زمانه شوه دربغه دربغه　　په هر چا چه دَ يارئِ باور ورم
که هندو که مسلمان د پَت په کار کښ　　چه مي وليدَل دَ هيچا نشته برم
څوک چه نرم ويل کا عمل ئې گوره　　ټگان هم په خوله ويل کا نرم نرم
دَ هغو وَ مخ ته مه گوره خوشحاله
چه ئې سخت په بې شرمي کښ دَ مخ چرم

ن

په کاته شم وَ عالم وَته حيران　　چه دا نس دَپاره څه کا دا سگان
هَسي چارِي ئې پيدا شِي له وجوده　　چه په فکر ذکر نه وِي دا شيطان
تل قرآن دَ وړاندي ېسی قرآن لولِي　　ولي هيڅ عمل ئې نه وِي په قرآن
په کوم لوري پسې ځم چرته ئې غواړم　　دَ کيميا غُندِي ناياب شول دانايان
ښه سړی لعل و ياقوت دَي مونده نشيي　　لکه نور کاڼي لږ ندِي ناکسان
که په نور خلقو کښ ښه سړی موندل شي　　ولي ښه سړی به لَږ وِي افغانان
له هر څو ورته دا پند خبري وايې　　دَ پلار پند ئې هم ښه نه لگِي په ځان
هره چار دَ پښتانه تر مغل ښه ده　　اتفاق ور څخه نشته ډېر ارمان
دَ بهلول[2] او د شير شاه[3] خبري اورم　　چه په هند کښ پښتانه وه بادشاهان

---

[1] دې کلمې ته په يوه قلمي نسخه کښ محشي "غشي" معني ليکلې ده، په دوو قلمی نسخو کښ آغزين راغلي دي، منسوب وَ آغزي ته يعني خار دار.

[2] سلطان بهلول په هندوستان کښ د لوديانو کورنی مشهور باچا دي وروسته تر څلوېښت کاله پاچهی په (۸۹٤ هـ\۱٤۸۸ع) کښ وفات شوی دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپېږ اوه پېږی ئې هسي بادشاهي وه   چه په دُوي پوري درست خلق وه حيران
يا هغه پښتانه نور وه دا څه نور شول   يا دَ خداي دَي اوس دا هسي شان فرمان
که توفيق دَ اتفاق پښتانه مومي
زوړ خوشحال به دو باره شِي پدا ځوان

په تېرو تورُو، ور درومي يکرنکان   په لمبوُ[١] باندِی ځان ولي پتنکان
دَ کنجکو قدر يَو، د دُرو بل دي   ننګېالو سَرَه څه ژوي بی ننګان[٢]
ارتګي دَ زړه دليل دَ جنتي دَه   دَ دوږخ دَ اور لايق دِي دلتنګان
دَ بادشاه په سلطنت پوري خندا کا   په سپېرو ايرو لَړلي ملنګان
نور ماهي ئې تار په تار درومي له مخي   ماتوي لويي ببړِئ نهنګان
دَ هاتي دَ پاسه سپور ورته پيکه وي   چه دَ ميو پيالې اخلِي سرهنګان
څه دَ ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرهارژلي پلنګان

بېهوده په ځان غره دَي دا انسان   په ساړه په غارمه چينګه خوله حيران
لېونی ملال دلګير دَ خوب په وړل کښ   نه دَ لوږي نه دَ تندِي لَري توان
په يوَه ذره خبره خوار خسته شي   په يَوه ذره سر خوږي شِي په ځان
پدا هسی رنګ څو کبر څو لوئي کا   چه نظر ئې له خودئ وِي په اسمان
واړه عمر تېروي پدا غفلت کښ   تر هغه پوري چه ومري پدا شان
په ژوندُون چه دَ خپل ځان فکرونه نکا   پسله مرګه به هغه کا ډېر ارمان
زاهدان شيخان وَ هر لوري ته ډېر دِي
دَ خوشحال ختك پکار دِي عارفان

پنډِ بد روز بکر حيران بهاردر خان   هدايت ترين سوخته وُ تر دا ميان
شېخ ستار ماشه ټوپك عبدالرحيم وُ   دَ ټوپك کُنده خداي يار جامکی کامران
دَ ټوپك کُنده هر ګز نه وي بې سيخه[٣]   حق ناحق ئې پکښي جوړ کړ جهانخان
دَ تسمو په ځای ګويا دا نور عالم وه   اسفند يار غَندی يو څو ګېډِی پاجيان
مردکی دارو همه خواجه صادق وه   بند و قچی صاحب صوبه وُ پخپل ځان
پدا هسي غرځه روخ دَ ګذارنه وُ   په آزار به ئې ګډ وډ کا خداي جهان
په مثال خواجه خضري غرڅه خوشحال وُ
چه ګزار ورباندِي وشو ناګهان

---

[٣] شير شاه د پښتنو د سوری کورنی مشهور د هندوستان پاچا وُ، چه په (٩٥٢هـ\١٥٤٥ع) کښ وفات سوی دی، په عدل او انصاف مشهور دي.

[١] په سوځونکو لمبو سوځی پتنګان.

[٢] ننګيالی سره زر کنجکی بې ننګان.

[٣] بې سيخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ګلرنګی چهرې راغلې په جهان　بیا فنا شوې لکه ګل دَ ګلستان
یو رمق دَی راته پاتو په فراق کښ　چه په مرګ له ما جدا شول ښه یاران
که دَ زړه سترګي دِ شته ننداره وکړه　په وصال کښ مهیا ګڼه هجران
دَ هغه بقا فنا ده، بقا نده　چه تبدیل ئې په دنیا شِی هر زمان
دا څه توري خاوري ندِي چه پرې دروميِ　خاوري شوی کښلي جونه دي ځوانان
چه را یاد شي ښه یاران و ګور ته تللِي　تل په ما وي دا غمونُو ګڼ باران
همګي تر مځکي لاندِي شول خوشحاله
اوس دَ مځکي پر مخ نشته راز داران

څو خبر په قباحت نشي انسان　نېك و بد هوښیار نادان کښي یکسان
که یو کس په زر کس بیا موميِ هم ډېر دي　په هر لوري صد هزار دِي ناکسان
هونبره ترس ځما له ډېره خو که نشي　څو په زړه یم له جاهله هراسان
دانایان په ناکامي کښ خوار حیران دي　کامراني دَ جهان څوک کاندي؟ خسان
پخپل ښکار باندي غوټې وهي بازونه　په مرداري باندي ګرزي کرګسان
تفاوت ئې په کرده په فعل ګوره　مچ، مچی دِي سَرَه واړه مګسان
چه په درست عمر کښ یو ځله تېره شي　نور اصیله توره نه غواړي متان
چه هر ډوډ ئې وار ووته هوس کاندي　دَ زربفتو هنر چېرِي دَي آسان
که دِ زړه دَي چه لذیذ شعر ووایم
د خوشحال غُندي پیدا کړه خپل لسان

خوږ ژوندُون په سرِي تریخ کاندي ښلتون　په سوزانو لمبو پاس کښښېږدي لړمون
چه څه زور قوت دَ زړه وِي په کوګل کښ　وار په وار ئې له دوو سترګو کا بیرون
تر دا هسِي عمر، نه عمر بهتر دَي　چه تېرېږي ورځ و شپه په ځګرخون
په ځګر ځګر مي ولي صرفه نکا　دَ غم لیندېو راته وواهه زنګون
ځما زړه طومار دَ مهر دَ وفا دَي　څیراوه شِي چا ئې زده نکړ مضمون
که کتان چه مهتاب څیري کا ګانډه شه　سکه ځما دَ زړه دَ یار له لوریه کا څوک ستون
په هجران کښ که امید دَ وصال نه وي　زه همېش په هغه هسِي لار کړم یُون
یَو دَ بل په ځاي کښښِي دَ دنیا دود دَي
زه خوشحال قائم مقام یم دَ مجنون

دَ زیبا جمال ئې ډېر دَی زیب و زین　ولي زړونه دَ عالم وړي په عینین
یَوَه سترګه ئې رحمان بله رحیم شوه　چه همه مراد پکښې دي د کونین
چه دَ ښهر زاهدان شیخان پیران دي　زړه دَ هر یوه کښان وړي په زلفین
لکه عین دِ خپل پلار خوني وژلي　پسو سرِې سترګي راځې په شین شین
واړه لواړ سرونه نغرِي دَ دردمنو　دَ مزري تر خولې بتر دي د عشق عین
پخپل یار مي باور شته چه بل به نشي　غمازان که غمازي کا تر دا بین

په رضا ئې خپل خاطر ورکړ خپل يار ته
په خوشحال محصل نه وُ دَ چا تين

دواړه شملې پرېږدې برېښوي ورته خپل ځان   گوره هغه تُرکه به نظر کا په کوم ځوان
څو گلرنگ مخونه پدا خاورُو کښې بدرنگ شول   څو دَ خيال کړې بگړې ياد لَري جهان
دور دَ دلبررُو دَ ښايست دَي يو څو ورځې   ژر له برمه پرېوزي لکه گل دَ گلستان
سرې سترگې اَوښتې لکه ډېر خونُونه کړي   خدايه خيريت کړې چه را درومي پدا شان
زړه مي لکه گوي دَي دَ مستې په ميدان کښ   تل ئې هغه ترک وهي دا زلفو په چوگان
تل دَ تن هډونه را وگاږم په نوکونو   غم ئې دَ ناوک خورم چېري مات نشې پيکان
پټه په نقاب وَه دَ هر چا ورته نظر وُ   مخ ئې را ښکاره کړ، ورته خلق شه حيران
مخ په وړاندې درومي پټ په څنگ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله ښا ښه پېر وکړ اسمان

را ښکاره شوې کج فهمى د جهان   دَ جهان دَ کج فهميو الامان!
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وينې   په بازونو چه غوټې وهي کارگان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وينې   چه مغل کاندې بازى په افغان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وينې   چه گيدړ په وازدو[1] ډک وَړى زمريان
دا هم ځاي دَ تعجب دَ حيرانى دَئ
چه لښکري په خوشحال کا بهرام خان

عارف سړى هغه دَئ چه ئې شناخت وشو دَ ځان   دَ ځان په معرفت کښ معرفت دَئ دَ سجان
چه وېرې دَ زړه نه وِئ نه عمل لَري دَ نېکوو   په دا ئې نظر مکړه چه په ياد لولي قرآن
په کور کښ دِ بلا دِى دا دَ نفس غلطي چاري   که ته په ځان شيطان نشې بل هېڅ نشته شيطان
حرص مکړه هوا پرېږده له هر چا نه پرېکړه طمعه   بل نوم به پتا نږدم په ځان نوم کښېږده سلطان
چه خداي ئې په لار نکا په وَيل نه په لار نشې   که پاڅوې له کوره وَ هغه وَته لقمان
عيسى په معجزه سَرَه ړانده سړى بينا کړه   دانا ئې په دعا نشو په عمر يَو نادان
که هيڅ ور څخه نه وِى غم دئ نکا که دانا وِئ
خوشحال خټک گواهي لِي دَ دانا نشته ارمان

گوره راته څه وايي دا ستا دواړه چشمان   نور عالم نور ښکار کا، موږ دَ دين او دَ ايمان
مرې چه لينده ويني کارگه ستا داخال دَ ورځيو   ناست دَئ تورکارگه په څو په موتى د کمان
راغله په خندا خندا وړه وړه پوښتنه   چا ورته وَيَل دا په رقيب نکړم گمان
ورتې ورتي اُوښي تل ساړه ساړه آهونه   ستا په درد و غم کښ زه هم دا لرم سامان
نوره پيښکښى را څخه نشته په فراق کښ   يار لَرَه به وړمه دُر دَ سترگو په دامان
يَو زمان مي نه ځي هغه يار دَ زړه له سره   څه شي که ئې زه په زړه ياد نه يم يَو زمان
پاتو يم له خپله ياره ليري لا ژوندي يم   خداړو په دا خپل ژوندون هر گوره يم پښيمان

---

[1] وازگو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیا به ئې لا کله د بهار په سپوږمی درېغه   ونیسم په لاس کښ توري زلفي ډېر ارمان
خوښ اوسه خوشحاله دَ خپل یار په درد و غم کښ
درد دَ یار دَ میني لا بهتر دَئَ تر درمان

که همېش دِ همنشین وِي تور ماران   ښه دَئَ دا نه چه قرین وِي بد کاران
هر چه ستا عیب وَ تا وته ښکاره کا   په جهان کښ هم هغه ګڼه یاران
په کردار کښ یار اغیار سرَه بېلېږي   تر یارانُو ډېر لباس کا اغیاران
دَ کمذات یاری به هیڅ وفا وَ نه کا   لا په تېره بې نمازان او مَي خواران
لکه تخم هسي بر هسي ئې بوټي   نه ئې خوند مځکه بدل کا نه باران
دَ زړه راز و چاته نه وَیلَي بویه   چه دَ مځکِي په مخ نشته راز داران
په قیامت به یو په یو واړه ځواب لي   که مېږي ملخي پیمال کا شهسواران
دَ خوشحال باندِي سلام بادشاه دَ وخت دئَ
په سپېرو ایرو لَړَلِي خاکساران

که هر څو ښایسته یې نه یوسفت یې دَ کنعان   که هر څو ډېر هوښیار یې نه مخَي یې دَ لقمان
که هر حڅ ډېر حشم لرې بادشاه دَ مملکت یې[1]   په زړه کښ فکر وَکړه څه بادشاه وُ سلیمان
څو کښلي ښه مخونه څو هوښیار څو بادشاهان وه   چه راغله هسي لاړل اوس ئې نوم دَئَ په جهان
یو نوم دَي پاتو کېږي نور به هېڅوک پاتو نشي   په بد بدان یادېږي په نېکِي یادوِي نېکان
که نوم دَ حجاج اروې نوم دَ نوشیروان   په عدل کافر ښه شو، ظلم بد کړ مسلمان
که ښه کړې ساعت دا دَئَ چه په شمار یې د ژوندیو   نه سود نه به فائده وِئَ که په ګور کښ کړې ارمان
کافر سرَی هغه دَئَ چه دَ نفس په هوا درومي   مؤمن سرَی هغه دَئَ، چه تل غم کا دا ایمان
هیڅ شك پدا کښ نشته چه په مرګ به واړه ومرُو   خو شك پدا کښ کېږِي څوک به مومي ګورستان
سخ به دَ هغه وِئَ چه ایمان سرَه ئې مرګ وِئَ   ګور په عزت بیا مومي پسې لولِي قرآن
وخت دَ ځوانی تېر شو اوس پېري راغله خوشحاله
نور کارونه پرېږده خو دَ ګور کوه سامان

نس مي افریدی دَي څه غم نه لَري دَ دین   ښه فکر ئې لږ دَئَ ډېرو بد ووته شین
زه دَ درویزه[2] غُندِی ایمان ښیَم وَ ده ته   دَئَ دَ پیر روښان غندِئَ دَ کفر کا تلقین
دوشپېته کالُونه په حساب لرم خپل عمر   تور وېښته مِی سپین شو لا می زړه ندی هیڅ سپېن
نشته هغه دور دَ سرو یاقوتو په دبلی کښ   نه هغه نرګس دَئَ نه دَ باغ هغه نسرین
زه بې غمه خوب کړم په پاسته بالښت سریښي   پرېواته په ګور کښ چه ځما وه هم بالین
ډوبی شوې پېرِئ دَ فنا په اباسیند کښ   ډېر پکښ لاهو شول چه ځما وه همنشېن
څه دَ غم پلَو دَئَ چه ځما په سترګو پرېووت   نه وینم په سترګو حقیقت واړه مبین

---

[1] که هر څو ډېر حشم لَرِی بادشاه دَ مملکت وی.

[2] اخند درویزه د پښتنو لوی مبلغ ملا دی دَ پښتو مخزن الاسلام لیکونکی چه د مغولی اکبر پاچا په عصر ئې د پیر روښان (پیر تاریك) د عقائدو پر خلاف تبلیغ کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هونبره رنځ په ځان کښ طبيبان پدا جهان کښ   مرم دارُو خپل نکړم پدا هسي کار نفرين
ولاړ ځای ئې سقر شو مګر خدای پرې کوم وکا ء
نفس و شيطان دواړه له خوشحال سَرَه قرين[1]

ندِي لب دئ جان من[2]   ښه ياقوت دئ دَ يمن
نن ما خپل ګټې له طنزه   ما خو نزده هونبره فن
بختور مي ئې نوم کښيښ   لا که نشي دروغجن
څو نې تاو کا چين ئې ګورم   شي بنده درته ختن
پښتنې په چين چين څونِي   بخښي چين، تبت، ختن
ښې ښې ځي په شين شين   ښه غبغب ښه ئې ذقن
په پښې فيض ځني زېږِي
په زمين چه ځِي په فن

---

[1] چه خوشحال لری قرين.

[2] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه نقل سوه، په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و

آفرين دِ پدا سرو سترگو خونخوارو   چه بې تورو پرهاررُونه کا په خوارو
تورِي سترگي ئې تور بازبانه ئې نوکي   چه ځما خاطر ئې يووړ په نوکارو
چه اوچت اوچت وَهَل کا هغه باز وِئ   پخپل باز باندِي نظر وِي دَ بز دارو
دَ وربل په هر هر تار ئې زړونه بند دئ   مشاطه وربانديِ نور پېښئ په تارو
په مذهب دِ عيادت مگر گناه دَئ   چه دِ هيڅ پوښتنه نشِي دَ پمارو
لا دِ پیِ له دواړو شوندُو نه څڅېږي   په ځواب دی ژبي بند کړې دَ هوښيارو
خپل ياران به په پېغور کړې دَ وگړي   چه دِ دا د مهر نظر دَی په اغيارو
په ښايست که ښايسته تر ښاپېرئ يې   ولي دا جهل دِ بد دَي په دا چارو
تل په تشو تسلو عاشقان تېر کړې   تا څه لږ غلولي ندي په دا چارو
بلبلان دَ گلستان په منځ کښ گرزِي   کرگسان گرزي په طمعه دَ مردارو
زمانه به ئې په سر گلونه نږدِي   هغه سر چه سزا وار وِي دَ لارُو لارُو
نيژدې يار سَرَه ورو ورو خبري کېږي   ليري يار وته وېل شي په چيغارو
يك تنها ئې دَ خوشحال خاطر يو نه وړ
په جمال ئې زړونه يووړه دَ بسيارو

آفرين دِ په ولول تورو سنبلو   چه ئې ځاي دَ پاسه ونيوه په گلو
ما چه ستا دَ شونډو مَي سره مزه کړل   مستغني شوم دَ جهان له واړو ملُو
که په اصل پښتنه دَ هندوستان يې   دا دَ ظلم خوي دِ زده کړ له مغلو
مگر مور دِ دَ خطا دا ملك هوسی وه   چه دَ مښکو بوي دِ درومي له کاکلو
زه په هونبره تمنا کښ دا به څه شِي   چه ته هر کله په هونبره تغافلو
دَ هر گل ثنا صفت کا په زر ژبه   پدا باغ کښ چه غوغا دَه دَ بلبلو
دَ خوشحال په زړه ئې هسِې چارِي وکړې
لکه باز چه زرکه يوسي په منگلوُ

بيا له کومه لوريه بوي راغَي دَ څوښيُو   چه خاطر مي په هاي و هوي راغَی د حوڼيُو
دا اوږده اوږده غمونه پرېشانِی   چه ځما دِئ دا ئې خوي راغي د حوڼيُو
هم پدا مي به دَ زړه پرهار گاندِه شِي   شکر شکر چه ئې موي راغَي د حوڼيُو
په هر مخ باندِي څه څوښي ښايست نکا   لايق شوي يَو يَو روي راغَي د څوښيُو
چه په خيال ئې په سپين مخ باندِي وَلول کړې   نو بهار ئې په هر سوي راغَي د څوښيُو
پدا کوي کښ چه مقيم شوم خلقه ځکه   چه نگهت ئې پدا کوي راغَي د څوښيُو
بيا به هم دَ مښکو نوم په ژبه واخلِي
چه خوشحال لَرَه ئې بوي راغَي د څوښيُو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بند و بست دَ کائنات دَئ په خبرُو | يو تر سله صدقه شه سل تر زرُو
د ُهمت په بال و پر سرِی الوزي | مرغه پورته اَلواته کا په وزرو
ورته وايه توره کښېږده په صندوق کښ | هر سړَی چه مړَنَي وِئ په تلبرو
يا دَ سپيني توري مرد شه يا عاشق شه | چه يادېږي په بدلو په سندرو
دَ عاشق بخره خواري زاري نادرئ[۱] ده | دَ معشوقي څه پروا له مَرَوَرو
له يوه دريابه خېژي فرق ئې ډېر دئ | که نظر کړې دَ درياب په مرغلرو
چه ئې غم دَ غليم نشته بختور دَئ | خدايه ما کړې په شمار دَ بختورو

دَ خوشحال خټك خوښي په هغه وخت وِئ
چه برېښنا دَ سپينو تورُو شِي دَ زغرو

پرې غوغا کاښي بلبلو | تل به وخت نه وِئ دَ گلو
دا گلونه مسافر دئ | کال به تېر کا په راتللو
ستا په مخ به ئې څښنمه | ساقي مهر کړه دَ ملو
ځايکی دِ وَ ويشتَلم | کم خطا يې په ويشتلو
که صورت ژغورې له غمه | سترگِي نسه له کتَلو
دا دَ مهر وَيل پرېږده | زه دی خوښ يم په ښکنځلو
ما وې څو مي به لا سوځې | په خندا ئې وې تر تلو
نه به باز نه به شهند شم | نه به راشې په منگلو

وعده درسته کړه خوله راکړه
خوشحال ندَي دَ غلولو

چه مي وليده په زړه کښ حال دَ وارُو | مهو شاني قبلَوي و بال دَ وارُو
په جمال غره که ډېر و بله ټول شِي | ستا جمال خجلَوي جمال دَ وارُو
دَ کشمېر که دَ فرخار که دَ تاتار دئ | ښايسته ځما ښه يار دَی سيال دَ وارو
ما ئې ښه تحقيقي وکړه چه عاشق شِي | په هجران باندِي وخېژی فال دَ وارو
سل و سل خبري کاندِي مرگ ئې مه وه | په يوه ځواب پوره کا سوال دَ وارُو
چه ورتله کا تله به هم ورځي کاندِي | سلامت به پاتو نشي مال دَ وارُو
و عنقا وته به څه لَرَه څوک دام ږدي | چه پرې راشِي څيري کاندِي جال دَ وارُو
که شيخان که زاهدان که عالمان دِئ | له عمل سرَه جوړ ندي قال دَ وارُو

چه ئې لافي دَ يارئ د اشنايی کړې
و خوشحال وَته ښکاره شو حال د وارو

چه په لار دَ رحيل راغَی روا رَو | څه کسرا او څه پرويز او څه خسرو
ناست په تخت څوک له منزله خبر نه وِئ | چه تخت څرنگه په باد درومي په دَو
نوي کور لَرَه را درومي راشه گوره | ځوانان څرنگه اَخته دئ پخپل لَو

---

[۱] يعنی پېغور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي سازه کړه دوهه د ملنګئَ　　ما فيها دَ زماني شول راته جَو
هم ئې وينم هم ئې اَروم ترې تېرېږم　　چه په څنګ راته بَړوه کا بَوبو
دَ زړه نوي ښه ياران ور ځَني لاړل
دَ خوشحال دَ زړه ژوندُون وُ په دانو

دَ شهی زلفو مختولو　　سر هوا پرېشانو طولو[١]
چه ئې لافي هر سړی کا　　عشق آسان ندئ فضولو
ځما راز مو په ملك خپور کړِ　　اې ځما اوښيو پدَولو
په کوڅه کښ دَ دلبرُو　　حساب نشته دَ مقتلو
تاسو مشوِی ټولی　　ګښی ګښی دَ زړه نولو
دا خبرِي چه خوشحال زده
نه دِی دا دَ نامعقولو

دَ ښادمنو په خندا ږو[٢]　　د غمجنو په ژړا ږو
دَ رندانو په رندیَ　　د شيخانو په تقوا ږو
دَ وصال په سل خوښیَ　　د هجران په زر بلا ږو
د بهار په ښو ګلونو　　د بلبلو په نوا ږو
چه ترې سبروني هيڅ دئ　　په هغه قد بالا ږو
چه مکحولِي دِي له نازه　　په هغو سترګو شهلا ږو
چه نرئِ تر وېښته دَه　　په هغه باريکه ملا ږو
چه عاشق ور پسې مرينه　　په هغه جمال زېبا ږو
چه راځِي دَ يار له لوريه　　په هغه باد صبا ږو
چه پيغام راورِي وصل　　د هغه ناصد په پا ږو
چه دوهمه پکښي نشته　　د رشتينو په رشتيا ږو
پدا هونبره سوګندُونه　　صد هزار ځله بيا بيا ږو
چه تر ځان پتا مين يم
زه خوشحال خټك پتاږو

راته مه وايه پتا ږو[٣]　　چه پتا نه ږو په چا ږو
ته ځما دَ سترګو تور يې　　پدا تورو سترګو ستا ږو
مخ دِ ورځ زلفی دِ شپه دي　　په سبا ږو په مسا ږو
په جهان کښ مي ځان ته يې　　نه چه نور، پتا جانا ږو

---

[١] يعنی اوږدو.

[٢] ږو په پښتو کښ د قسم کلمه ده.

[٣] دا بدله له يوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد مي ته يې په خاطر کښ   هر زمان پخپل مولا ږو
ستا دَ پښو خاوري توتیا دي   چه ما ستا په خاکِ پا ږو
تمنا لَرم ستا دېره   پدا خپله تمنا ږو
تر خندا پوری دِ هیڅ دي   لال و دُر ستا په خندا ږو
یار خو ستا یم دَ چا نه یم
زه خوشحال ستا په لقا ږو

ستا په ورد سر فرازُو   تل سجود دَي د پې نېازو
ستا ملالو سترگو پوچ کړ   واړه کار دَ سحر سازو
سا یِوه وینا تېرِي کا   تر هزار سخن طرازو
سپین او سره دَ دنیا دارو   دَ عشق گنج دَ جانگدازو
دَ خوشحال وَیَل هم واروَئ
راشي اې نوا نوازُو!

سپینو وازدو لَرَه ورغله پیشو   خوله به ونسي له وازدو نه په څو
د عاشق په زړه کښ خیل دَ معشوقې وي   دَ هندو په زړه کښ فکر دَ ټیکو
د لولِی پرتوگاښ پیه پرانزِي   محبت ور سَرَه نشي بې پیسو
په خالي کیسه به نه رسي تر کامه   څه حاصل که بوعلي شي په کِسو[١]
د هغو بخره خواري ده تل تر تلو   چه زکوة خوري د کتاب په مسئلو
چه په هره کوڅه گرزِي هرزه کار شي   تر دا هسي کښت زنجیر ښه دَئ په پښو
یو خوشحال څه زړه کباب ندي لتانه
تا د خلقو زړونه کښېښول په لمبو

عجب کار دَئ ستا دَ شونډُو   ښه روزگار دَئ ستا دَ شونډُو
پرې پنډو دَي د ځوانانو   څه دربار دَئ ستا د شونډو
په کالونو له ما نه ځِي   بد خمار دئ ستا د شونډو
کله ستا زلفینی زړه مِی   په کنار دئ ستا د شونډو
د یمن یاقوت آبدار دي   که آبدار دَئ ستا د شونډو
په صورت کښ مي ځان څه دئ   یو یادگار دَئ ستا د شونډو
په هجران کښ سرې سرې اوښي   دا نثار دَئ ستا د شونډو
ځکه ځان هسي عزیز دَئ   پرې گزار دَئ ستا د شونډو
چه د خضر ترې مایه ده[٢]   چشمه سار دَئ ستا د شونډو
ځان بې ستا له شونډو پائي   شرمسار دَئ ستا د شونډو
دَ خوشحال ختك په زړه کښ
انتظار دَئ ستا د شونډو

---

[١] کِسه له قصې څخه مفغنه شوې ده.

[٢] چه د خضر تر ماء به دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د زړه څه خو ترس دار وَئ څه به ښه وُ | لږ دِ مهر په ما خوار وَئ څه به ښه وُ
زه چه ستا له غمه راز کړمه په ور کښ | که دِ غوږ ځما په زار وَئ څه به ښه وُ
چه په ما باندِی پېغور کاندِي په عشق کښ | ستا له حسنه خبر دار وَئ څه به ښه وُ
هر چه نن دَ زهد لاف کا په جهان کښ | په ليدو دِ پرهېزگار وَئ څه به ښه وُ
پسله مرگه مي يو هسي مکان گور شوي | چه پرې تل د کښليو لار وَئ څه به ښه وُ
ستا په کوي کښ ډېر کوټه تازی پراته دي | زه هم گډ دَ دُوي په شمار وئ څه به ښه وُ

ستا په غم به پدا لږ عمر موږ نشِي
دَ خوشحال عمر بسيار وَئ څه به ښه وُ

کل قربان شه تر جمال دَ ښو يارانو | ور ځارېږه تر مقال د ښو يارانو
دا صورت می څه ژوندَی په اروا ندئ | تل ژوندَی دَئ په وصال د ښو يارانو
په خاطر کښ می بل حب محبت نشته | پکښ ځاي دَئ دَ زړه خيال د ښو يارانو
که دوي ستا په رضا درومي يا نه درومي | ته هر کار کړه په اقوال دَ ښو يارانُو
په جهان کښ دَ هر څه مثال مونده شِي | ولي مه غواړه مثال دَ ښو يارانُو
په هر زيان زوال راضي يم پدنيا کښ | خو دِ نه وِي يو زوال دَ ښو يارانو
مرگه ستا علاج که شوَي په هر څه وکړِي | چه قتلان کړِي په هر کال دَ ښو يارانو
په جهان کښ که څه دِئ خو ښه ياران دِي | خبر دار شه په احوال دَ ښو يارانو
گښي گښي ځان او زړه لَرَه راحت دئ | که ئې گورې خط و خال دَ ښو يارانو

دَ يارانو د يارى په لذت پوه دئ
چه ثنا کاندِي خوشحال دَ ښو يارانو

ليوني شول پښتانه په منضبونو | خدايه ما ژغورې له هسِی غضبونو
د کنگاش علم دَ چا دَی دَ تورزنو | لکه څوک لولِي قرآن په مکتبونو
د کنگاش له علمه هيڅوک خبر ندئ | خبر دار يم دَ هر چا په مشربونو
پښتانه لَرَه لوي عيب دئ که ئې گورې | چه نازېږِي دَ مغل په لقبونو
شرم ننگ نام و ناموس ئې په ياد ندي | خو ويل کا دَ منصب دَ ذهبونو
دَ مغل سَرَه ليده په طمعه مکره | که کښېدَي چېرى په نورو سببونو
خټك واله بلنځه ښه ځما تر ملا ده | نه ښېږه دَ نوکرى په قصبونو
د بادشاه د زندان شپه ځما په ياد ده | چه تمامه شپه مي تله په ياربونو
پښتانه که جنگ مغل سَرَه په تېغ کا | هر خټك نيوي مغل تر جلبونو

د خټك دَ ننگ جرگه نشته خوشحاله
را وَتَلِي دِئ له کومو نسبونو

ما خوب ليده په خدا ږو، چه زه ته سَرَه پخلا يُو | خوږې خوږې خبرِي دَ زړه حال وَ بَله وايُو
ما څخه کتاب دَئ پکښې واړه غزلونه | تا څخه مينا ده دَ گلزار په تماشا يو
لاس تر لاس نيولِي سَرَه گرزُو کښېنو پاڅو | خپله خوشالي هوا هوس کړو په خندا يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاله کړې راته ډکه زه ئې ستا له لاسه واخلم   دَ شونډو بوسه راکړې بیا په نوره تقاضا یو
مطرب راته له ورایه په تارونو لیندی ښئي   په بم په ځېر جار وزی موږ ئې محو په نوا یو
ته کل واړه خوبی لرې زه واړه کامرانیَ   ښادی ته مخامخ غم و اندوه ته شاپشا یو
ناګاهه له دې خوبه دَ سحر په وخت را ویښ شوم   نه ته وې نه دِ وصل زه دا کار سَرَه جدا یو
څو پایم په دنیا کښې دَ چا کار را سَرَه نشته   یو زه یم یَو دې غم دَئ، سره دواړه خواپخوا یو

خوشحال یواځې ندئ څو په ملك کښې عاشقان شته
په خوب په بیداري کښې سَرَه واړه باد پیما یو

ما هغه سړی شمارلي دئ په ورکوُ   چه په خوي کښې بې وفا عادت په سپکو
هغه باز تر مښګیر که لا بتر دَئ   چه غوټې ئې دِي په شلانډو[1] یا په مږکو
غافلان له دې دنیا سَرَه کا لوبې   لکه پېغله جن بازی کا په لوڅکو
عراقی په اشارت کښې ځان څرګند کا   ټټو سم په لارې نه ځې بې چابکو
چه ئې ډېري اندېښنې دَ دنیا نشته   زه پدا خبره خوښ یم له هلکو
دَ عالم سَرَه خواړه نه خوري له کبره   لا تر روغه نه بهتر دَی کار دَ پکو
که په شهد ئې ساتي مزه ئې نه وئ   ناشپاتې دَ ثمرقند دَ هند په مځکو

دَ خوشحال وَیل که دُر قیمت بها دئ
وَ ناپوهو ته بتر دِئ تر کنجکو

مونږه مَې پرست یُو[2]   دَ ازل په میو مست یُو
په سما مو قدم ینښې   لکه مځکه هسې پست یو
هغې خولې وَته نظر کړه   هغه هسې نېست و هست یو
که په تخت دَ پاسه کښېنو   بیا یو مات کچکول په دست یو
حؤک دَ وصل خبرې کاندې   موږه خوش پخپل بربست یو

تل مو زړه پدا خوشحال دَئ
چه خپل زړه سَرَه پیوست یو

وَ دِ نه وینم زه ستا وصال په سترګو   که بې تا را درومې بل جمال په سترګو
مېلمستیا مې دَ زړه ویني ورته کښېښوې   چه مېلمه مې شو دَ یار خیال په سترګو
هغه دم مې دَ زړه داغ له دله دور شو   خو چه راغی ستا دَ ورځیو خال په سترګو
چه ډېر خلق سَرَه ناست وي عجب ښه شي   دَ مَیَنو سَرَه قیل و قال په سترګو
په غمزو په کرشمو په مکیزونُو   نن دِ نه وینم په ملك کښې سیال په سترګو
عارفان دَ قناعت په ګنج تونګر دي   چه ئې نه راځي د خلقو مال په سترګو
دَ مکې دیوال به نور په خوله یاد نکړم   ما چه ولیده دا ستا دیوال په سترګو
ستا په ګوتو کښېده رومال چه راغی   زه له مینی موږم ستا رومال په سترګو
هغه مخ چه مې به تل لیده اوس ګوره   چه ئې نه وینمه ماه وسال په سترګو

---

[1] یعنی چونګښو.

[2] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښې نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به چېږي کښېږدم دا وبال په سترګو چه بې ستا له زيبا مخه بل مخ ګورم
لکه وَويني لوغسيٰ[1] تهال په سترګو وَ ښه مخ وته له ورايه ځَلبلاند شم
نور عالم خو دَ يارانُو ناز په سر وړی
تل بازونه وړي دَ يار خوشحال په سترګو

دَ خبرو لذت ښه دَي تر شکرُو هر نا اهل مزه څه زده دَ خبرُو
يَوه ښه خبره بهَ دَه تر زرو چه دانا ئې په دانش سرَه انشا کا
ياوه ګوي ګرزي په لوړو په ژورو بې استادَ دَ شاعري بې لاري تله دئ
برابر نه دئ شبه دَ مرغلرو تفاوت دَ خاص و عامو سرَه ډېر دئ
مچ او ماشي چه الوزي په وزرو دَ شهبازو دَ عنقا برابر ندئ
که اسمان ته الواته شوَي په خبرو په چهارم اسمان به ناست لکه عيسی وم
عام به چېږي دَ خوشحال په وَيل پوه شي
دَ ګوهرو قدر څه زده ښيښه ګرو

يا ئې ورکړَي صبوری وَ عاشقانو يا په زړه کښ مهر ځَاي وَئ دَ بتانو
يا ئې هونبره جورمه وَئ دَ چشمانو يا حيران عاشق په مرګ وَ مرَي چه خلاص شوي
څه عجب خاصه مشرب دَئ دَ رندانو چه ظاهر باطن ئې دواړه سرَه جوړ وئ
زه پدا رسم مَيَن يم دَ هندوانو چه په يار پسې روغ ځَان سېځَي په اور کښ
چېري زړه نشي را ښه د رقيبانو دَ خپل يار په بدو خاندم هوسېږم
لکه ډغ دَ خلاصی وشي په بنديانو چه مي نوم په ژبه واخلي هسي خوښ شم
بيا به صبر دَ خوشحال خټك اُلجه کا
را څرګنده شوه سره کړې خوله په پانو

دَ دې داغ علاج و نه کړ سستو پستو يو څه داغ لَرَم په زړه دَ نادرستو
چه هوسی په پره ور يشیٰ[2] دَ چستو يا ئې عين په زړه وَخوري يا زخمی ځَي
خداي به واړه چاري ښې کا وړاندي وروستو دَ بې ننګو بې ننګي مي به ارمان شي
دا دَ تن جامه مي نه وِئ دَ اغوستو دَ ښو اوښي مِي ويني شِي ترې څاڅِي
که ئې وايې ښکاره نه وِئ په تندرستو دَ دردمنو حال دردمن په قياس معلوم کا
دا غزل چه دَ خوشحال ورشي تر سرايه
ښه ياران به ئې نارې وکا په لوستو

هـ

تر نظر ئې له وسوسه هم بده ابلهي بد ګماني تر هسي حدَه
سکه ورونه ئې پرَدي کړل له حسده بد ګويي خست بد نيت تر دا پهورته
دا ئې واړه له زړه لاړ له خولې له يده که ښه نيت که ښه خلقت، که سخاوت دَي
بَل مذکور پکښ خطا بې خوشامده په مجلس ئې برآمد له منځَه تللې

---

[1] يعنی لکه دَ لوشلو حيوان چه تهالی او دَ لوشلو لوښی ووينی او لوشلو ته نه درېږی.

[2] ورسی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په ملك دَ پلار غليم هغه ئې سترګي   په دوستانو ئې دَ پلار کينه بې عده
که دَ باغ انګور ئې ډېر وِي وَ خپل پلار ته   مګر درست ژنکوري ورکا له سبده
يا دِ ښه زويَ پيدا شِي له ښه پلاره   يا دِ هسي تنها اوسِي بې ولده
د ژونديُو دَ زړه رنج دَي دَ مړو شرم[1]   په ژوندُون دَ بابا ورشه تر لحده
دَ خوشحال عقل خطا نه وُ نور څه وُ
چه خاني ئې په بهرام کړله نامزدَه

آرزو لَرَم ساقي يو څو اقداحه   که ئې را کړې دَ خاصه ښيبې له راحه
چه دا هسي نوبهار درومي بې مَيو   دا خبره په هر چا دَه نا صلاحه
ځما پير وايي دَ ميو توبه ګار شه   دَ بهار په وخت توبه دَه نا مباحه
تل به وخت د نو بهار نه وِي ګلګښت کړه   په دا باغ کښ تر صباخَ تر رواحه
د نرګس ګلوُنه پلي سپاره راغله   ننداره ئې د بهار کړه افتتاحه
رنګارنګ غنچه دِ وا کړه په چمن کښ
د خوشحال دپاره ښه راغلې صباحه!

اورنګ زيبَ بې دليله!   په ظاهر باطن عليله!
لکه مچ په انګبين کښ   پسو بند شوې په قليله
په تسپو کښ دِ بلا دَه   هي توبه ستا له تهليله
دَ يوه صورت دَپاره   خپلخانه دی کړه قتيله
نه په زويه نه په پلار يې   په هر چا باندِي بخيله
پدا هسي بې عدلیَ   هلاکوُ سَرَه عديله
بېله خدايه بل يَو نشته
دَ خوشحال په سته سيله[2]

آه هم دا هونبره آهونه   دم په دم بيا ګناهونه
هم هغه پکښی پرېوزي   چه کښې چا ته څاهونه
لکه باد هسِي تېرېږي   دَ فانی دنيا جاهونه
اور دَ آه هسی لګېږي   لکه اور په ګياهونه
ګوره بيا به په چا سر شِي
دَ خوشحال ساړه آهونه

---

[1] دَ زړه رنځ د مړو شرم.

[2] طرفتداري او حمايت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اې پخپل گمان کښ برِوسه ١له اصلی کاره مايوسه
دانه نه يې چي دي مغز وِئ بې دانې حبطه بوسه
وَ خپل عيب وَته رُوند شوي دَ پردې عيب جاسوسه
چه پيدا ئې خوشبويي شوه اگر ښه شو تر آبنوسه
د طوطی برابر نه يې که نگار لرې طاوسه
که غوټه يی[2] په چرگوړيو په دا باز نشوې ټپوسه
لعل و در پرې حبطه دِئ چه رنگ نه لَرِي عروسه
راشه مخ په آئينه کړه چه چهره شِي در معکوسه
دَ خوشحال ختِك توبه دَه
ستا له زرقه له سالوسه

ای چه مخ دِ ښايسته دَي په خالُونه پدا خپل ښايست ډېر مکَوه خيالُونه
همېشه به دِ دا هسي ښايست نه وِي دَ گلشن گلُونه نه وِي تر کالونه
چه دَ خپلو عاشقانُو ويال اخلې هونبره ښه نه وِي په غاړه و بالونه
کله ما وته دعا، کله ښکنځل کړې درته چا ښيل دا هسي جنجالونه
ډېر دِ ما غُندي غلولي په رنگ رنگ دي څه بلا ئې په لباس په ټېټالونه
ستا دَ ورځيو خال کوتره دَ هونيا[3] دَه تورِي زلفی دِ چاپېري ترې جالونه
دَ بلبل په خاطر هونبره بلا نه وِي چه غنچه کا غوړېدل په اهمالونه
نه به باز نه به شاهين نه به شنقار شِي که ټپوس دَ اَلوتو لَرِي بالونه
پدا څو توکه دِ هيڅوک باور نکا په وعده دَ کښليُو خوب دَي که فالونه
دَ مجنون په ښېرِی ناست دي مرگ ئې مه وه چه په سپينو خولو ئې وښندَل مالونه
خبر دار ورباندي روغ لېونیَ ندي
په خوشحال کښ چه پراته دِي دا حالون

اې چه ستا دَ يار له غمه استغفا دَه که سينه دِ له زنگاره نه صفا دَه
هيڅ دَ خپل مَيَن دَ بدو غارت مشه دَ اغيار تر وفا ښه دَ يار جفا دَه
دَ يار بد هم لکه ښه هسي حساب کړه هم پدا دَ عاشقیَ اکتفا دَه
که ئې نېښ زياده نه گنې تر نوشه بېهوده دِ طمعه کړې دَ سفا دَه
مخامخ دَ يار و غم ته وَدَرېږه که دِ غيرو اشنايی وَته قفا دَه
آه که يو ځله مې وليدې په سترگو چه مې تل تل ستا له غمه وا اسفا ده

---

[1] د برِوس کلمه سيد راحت په معنا د خفه او ناراض راوړی ده، په محاوره کښ هم دغسي دئ. مگر د عبدالحميد ماشوخيل په ديوان کښ هم دا کلمه داسي راغلی ده: که هزار ځله مي بروس دارو درمان کا – دا غ مي کله مرور دي ستا له درده. دلته يو محشي بروس ته طبيب کښلی دئ، چه هم دلته هم هلته له موقع سره دا معنا سمه راځي.

[2] کې.

[3] د دې کلمی معنی مطلوبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال دَ رنځ علاج به څوک په څو کا
چه زګېر وائې له طبيبه په اخفا ده

اې چه اصل دِ يَوَه قطره مني ده | پدا هسې رنګ وجود دِ څه مني ده
راشه زړه ورپورې مه تړه نادانه | که ئې ګورې دا فاني دنيا دني ده
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو | په غافل باندِې شيرينه تر ګنی ده
له ګدايه نه لا څه خو مخ جار باسِی | تل تشنه ناسته په وينو دَ غني ده
روغ ئې واړه په کمند دَ مکر بند کړه | آزادي که ځني شته دَ لېوني ده
تل دِ خوښ دَ خوشحال زړه دَ عشق پکار وِئ
خو يو عشق دَی چه دَ ده خوښي هني ده

بذګر چه دانې لوني په مځکه | دَ يوې دانې زر طمعي لَرې ځکه
حقيقت دَئ که مجاز درته ئې وايَم | يَوه ښه ښايسته جل[1] بله کوچکه[2]
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي | خداي به نکاندِي خواري دَ هيچا ورکه
که خبر نه ئې خبر شه حال څه دَئ | په ظاهر ډېر ټګي لَرې له ټکه
هر زمان به دَ اوُبو په فکر نه وُ | بې اوبو که ماتېدَي د تړيَ[3] سکه
دا پريشان پريشان وَيل مي د مستی دئ | چه دي مزي دَ ژوند بولم[4] څو ټکه
تر ليدلُو نه ئې نه ليدَل بهتر دِي | چه و مخ ته ئې نظر کېږي په کرکه
د دې باغ ګلونه واړه ښايسته دِئ | چه همېش ئې بقا نشته په کځکه
چه ئې مينه دَ زړه سنګو روزي نشوه | په قيامت به دَ هغو تله وِي سپکه
که بوسه دَ هغې دنکيَ[5] دَ خولې غوارِې | يا ئې دواړه څوني نسه يا څونګه
دا دی واړه ناپوهي نه دَه نور څه دَه؟ | چه دَ لويو چارِي غوارِې دَ هلکه
دَ بد ګوي دَ خولې خبرې واړه روغي | چاړه[6] توره بې سندانه بې[7] څو ټکه
دا مي شعر په بياض کښ نه دَئ جمعَ | په کجکول کښ مي پرانه دِئ څو کنډکه
چه سرې شنوبې[8] ئې چېنم په وخت دَ اوُرِي | بادشاهي دَ اورنګ زيب ځما غرکه
کوم ياغيان هوډيان دئ پرې يستل له هوډه
چه دا هوښره ډېر دماغ لري خټکه!

---

[1] يعني نجلی.

[2] لوچګه.

[3] محشي ورته کښلي دئ: تنده.

[4] يعني زلف.

[5] دسيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معني د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[6] چړې .

[7] کوچنی مطرقه ده.

[8] شلوبې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بر سېرن شول پيوندونه   په دل[۱] نه لَري پندونه
که پدر دَي که پسر دَي   سَرَه بېل لَري سندونه[۲]
نه امېد شو سَرَه پاتو   نه باور په سوگندونه
نه سزا دا بد کردار شی   نه دَ غله ځَی مرِوندونه
دَ اورنگ په ظلم مات شول   دَ بابر دَ وخت بندونه
پدا هسي وخت خوشحاله
مرگ بهتر دي له ژوندونه

بيا ځَيره۳ په سر کړه کښېږده له خياله   چه خوبا دي په خوله نوم واخېست خوشحاله
پيا سينه پسې په دواړه لاسه مړم   لکه باز د هونائي[٤] ووزِي له جاله
زه لا هسي کچو گول ناديده نه يَم   چه لاله به بِهوَم ستا له جماله
که دَ مښکو انبارې مې په لاس کښېوزِي   همگي به صدقه کړم ستا تر خاله[٥]
ځَما مينه هسِي نده چه نوربېږِي   که هزار رنگه جفا کړې ځَما لاله
دَ عاشق عمر کوتاه دئ لا پدا يم
که دَ عمر هَرَه ورځ ئې شِي سل کاله

بيا له ورايه په خندا راغله نگاره   دَ ښه کال خوبي ښکاره وِي تر بهاره
مختوری دَ رقيبانُو دَ يار وصل   فلك ښه را سَرَه وکړه دا دوه کاره
دَ گلزار گلوَنه څه دِي راشه گوره   تر گلونو ښايسته دواړه رخساره
لکه روح چه له قالبه نه واته کا   په دا شان مي جدايي کېږِي له ياره
دَ مانې توره ئې څه توري پرې باسِي   چه په زړه ئې يَو گزار وِي سل پرهاره
ځَما خوار سَرَه چه تل غاړه غړي وه   اوس نظر را باندِي نکاندِي له عاره
دَ عاشق په لاس ژړا دَه تَل دِ ژاړِي   معشوقه چه وېره نکا له آزاره
د معشوقي دَ پالنگ لافي خطا دِي   څو ځَما په سر کښ پروت يې دَ سر ډاره
دَ دې کلي طبيبان واړه نا ترس دِي   دَ دارُو په طمعَ مه اوسه بېماره
که هر څو ئې پټوې پسې ئې غواړې   په دا باغ کښ به يَو گل نه وِي بې خاره
هر ساعت سَرَه يَو نَوي نَوي خيال وِي   که ځَما دَپاره بيا ور شې ريباره
که څوک غواړِي چه خپل زړه په غم اخته کا   آشنايي دَه لاس په لاس فتنه تياره
په يرغ په مصلحت نه دَه ځَايي ده   دَ خوشحال چه سريکار شه له اشعاره

---

[۱] پدل.

[۲] يعنی کناره او گوښه.

[۳] دا کلمه فقط په چاپي سنخه کښ (چيره) ليکلې ده چه په معنا ئې نه وپوهېدم.

[٤] د دی کلمې معنا هم حل طلبه ده.

[٥] له خاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که پوستې له پوستو واوړي ګُندې واوړي
دَ خوشحال خو جار واته نشته له ښکاره

بيا مې څه دَ نورُو يار بولې تور مکړه   په ما خوار دِ ظلم ډېر وکړ نور مکړه
وايې سپی غُندې مې څو په کوڅو ګرزې   څو ژوندَی په جهان پايم، بېغور مکړه
سر تر پايه اخلاصي يم په ياري کښ   په ناحق مې لباسي بولې زور مکړه
چه په دوه پيالو دَ ميو بد مستي کا   هغه څوک په مجالس کښ ميخور مکړه
يَو عجيب دَ ميو جام دَیٔ ساقي راوړه   خداوند ئې په دا منځ کښ نسکور مکړه
چه حرمت دَ عاشقانو بکښ نه وِیٔ   په هيڅ رنګ مې په هغه کلي کور مکړه
آشنايي دَ ناکسانو دَ ځان غم دَه   ناکسان له خپله ځانه خمسور مکړه
زه چه نن دَ بېلتانه په اور وريتېږم   دَ دوږخ لمبه نسبت پدا اور مکړه
راز دَ عشق دَی فهم دار اوسه خوشحاله
ښکارَوَنه ئې پخپل زوي و ورور مکړه

بې اخلاصه دَ يارئِ جواز نشته   خود پوهېږې بې اَودسه نماز نشته
دَ دانش مرغه هسې پورته ولاړ شه   چه هورې دَ کټه بازو پرواز نشته
که هر څو ئې په سَره اور کښ لولپه کړې   دَ ياقوت دَ اوبو ډار دَ ګداز نشته
هغه باغ چه تل مأوا وه دَ بلبلو   اوس په ده کښ دا بلبلو آواز نشته
دَ زړه راز وَ چا ته وَوايم حيران يم   په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته
توکلتُ علي اللّه وينا يَوَه دَه
دَ خوشحال دَ زمانې سَرَه ساز نشته

باغ وَیٔ دَ ګلونو بکښ ناست وَیٔ زه او ته   ګل وَیٔ غوړېدلَي باندې نماست وَیٔ زه او ته
زيره زعفراني شوي يا ګلګونه معطره   لاس تر لاس نيولي سَرَه زغاست وَیٔ زه او ته
سپينه خوله دیٔ راکړَه بيا مې هم در څخه غوشتَي   نورخواستونه نه وَیٔ خو دا خواست وَیٔ زه او ته
تل مي درد و غم وَیٔ دَ زړه کاست او مهر مينه   تل پدا دنيا دا کم و کاست وَیٔ زه او ته
رنګ دَ غماز ورک شه راست روزګار دِ در ناراست کا   ځاي دَ ناراست نه وَي سَرَه راست وَیٔ زه او ته
نمر خېژي خوشحاله چه خروس دَ سحر بانګ لي
شرط دَ پټ نياز دَیٔ چه بر خواست وَیٔ زه او ته

بيا د مار غندي راضي له خپله بختَه   چه د غم له پوسته ووتم يك لختَه
بيا هغه حسن و جمال هغه ليده دِي   كه د بخت سترګي مي خوږ وِي څو وختَه
ګرد غبار لړي وريځي تر منځ ولاړې   بيا د نمر سترګه ښکاره شوله له ويختَه
خداي دِ وار، همت ورک نکا دَ مردانو   په دنيا کښ باندي راشي ګرانه سختَه
زمانې په هر بازار و ګرزَوَلَم   خبر دار ئې کړم د هر بازار له رختَه
د بهار په وخت ئې بيا نشو و نما وي   په خزان چه پاڼې پرېوزي له درختَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك طالع تر خرم[۱] ښه دي
چه بندي شو خاوند بېا وروست تر تختَه

پارسائي ئې دَ پارسا له لاسه يووړه   دانائي ئې دَ دانا له لاسه يووړه
چه مي كړې وه توبه له مي خورُئ   په چشمانو ئې دَ ما له لاسه يووړه
معجزه چه دَ احياء ده په دوه لب ئې   لاس په لاس دَ مسيحا له لاسه يووړه
دلبرانو چه دعوا دَ دلبرئ كړه   دا دعوا ئې د هر چا له لاسه يووړه
راته پاتو دا يَوَه مسلماني ده   دا مي هم هغي ترسا له لاسه يووړه
ما وې زه به دَ عشق راز لَرم په زړه كښ   دا خبره مي ژړا له لاسه يووړه
چه دَ زړه صبر دَ يار له مخه غواړم   محبت مي دا دعا له لاسه يووړه
كه دَ نورُو هوښياري په عشق كښ پس وړي[۲]
د خوشحال ئې لا پخوا له لاسه يووړه

پدا ساه نشته وېسا   هر دم ته وايه اللّه
هر نفس يو غنيمت دَئ   پهره دار اوسه دَ ساه
دَ سالك وَيَل كار كړه   كه دَ ځان نه يې بد خواه
دا سالك وَيَل هم دا دئ   ته ئې وايه بې اكراه
چه له خلقه نه زړه پرېكړه   زړه پيوند كړه له اللّه
كه هوا دِ كړله تركه   نور قبول يې دَ درگاه
بادشاهي به دَ هر تن كړې   كه دَ خپل تن ئې بادشاه
مُوتوا قَبُلَ اَن نموُتوا[۲]   پدا راز شه انتباه
په جوار ئې دَ قربت كښ   دَ كم شناختو نشته راه
دَ بيدارو دِ نصيب وئ   ښه دولت دَ سحر كاه
څه اميد دور و دراز كړې   پدا لَږ عمر كوتاه
تل توبه كوَه خوشحاله
چه دِ محو شِي گناه

په جهان كه لويه چارده دَ مير ښكار ده   كه دا چار گورې هر كار لَرَه پكار ده
څو قابو تالاښ دا واړه دِي په ښكار كښ   چار دَ جنگ دَ مړنتوب كه دَ پيكار ده
ورته هيڅ دَ ښكار دَ ذوق خبري مكړه   دَ هغه سړِي چه طبعه دَ بيكار ده
آلوده دِي په ډېر غم دَ عمر ورځِي   چه په شمار دَ عمر نده ورځ د ښكار ده
په خوشحال باندِي دِ ښكار هوا ژوندُون شِي
مرده دله كه پتا باندِي بېگار ده

---

[۱] محشي شاه جهان ورته كښلي دي.

[۲] حديث شريف دی: يعنی تر مړينی دمخه ځانونه مړه كي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوني هاتي سوره شوه مي پرستَه — زه هم مست هاتي هم مست دَي دا هم مستهَ[1]
خداي دَ دريٖ واړه مستانو سره سر کړ — بله نشته يا به نيست شِي يا به هستهَ
نندارو لره ئيٖ راشي نندارچيو — يوه لويه هنګامه شوله پيوستَه
چه ئيٖ ستا زلفيني ګنبېوتيٖ په لاس کښ — لاس ئيٖ پرېوزه که ئيٖ دَی پرېږديٖ له دستَه
يار د ما څخه په کور دننه ناست وُ — زه بيٖ روحه ګرزېدم دَ ده په مرستَه
نه ياري نه آشنائي واړه لباس دي — چه خبر شوم د وګړي له بربستَه
ما په وړېو سترګو ډېر ياران خوړلي — په ځَير ځَير دِ مخ ته نه ګورم له کستَه

د خوشحال په ځَان د ډېرو غشي لګ دِي
خو هم ده زده دَي مرِي د چا له شستَه

په خوله کلمه لولي نمونځ روژه کانديٖ کافر شته — دعوی کا دَ شيخیَ تر شيطانه لا بتر شته
منطق معني لولي درس فتوی قاضي ګري کا — اکثر پدا فرقو کښ که ئيٖ ګرويٖ کون خر شته
له ګوره لوټه واخلِي استنجا لَرَه وران شِي — تقوی تر هسي حده په اولجه ئيٖ وړي که زر شته
دَ بل کرَه چه ورشي پخپل روي بنديان پرانزي — په ځَان بانديٖ چه راشِي کله روي دَ پيغمبر شته
يو ځَای آلوده ندي په دا هسِي دروېشانو — پدا دور که ګوريٖ دا ناپاک په هر کشور شته
بادشاه قطب اقطاب دي اُمراګان چه روته ګرزِی — کږيٖ څير ترلي دَ هر چا په سر ميزر شته[2]
چه خاص د زمانيٖ دِئَ حال ئي دا دَئَ نور وګړي — دَ غواوُ د خرو کلِي خالي نوم بانديٖ بشر شته
چه حال دَ پرهېز ګارو سراسر واړه دروغ شو — رشتيا غواړيٖ له چا نه چرته پاتو دا هنر شته
نه مهر محبت نه مروت نه وفا صدق — عالم سرَه برهم دَئَ څو دا دور دَ قمر شته
اشنا له هيچا مشيٖ له پخوا آشنايي ښه وه — چه اوس له چا آشنا شي نور ئي څو رنګه خطر شته
تر ديٖ ژوند يو ښه دِی مړه پراته په ګورستان کښ — چه نه ئيٖ دا مکرونه نه دا فعل نه دا شر شته

دروغ وَيَل هغه کا چه ئيٖ وېره وِی يا طمع
خوشحال پدا اِړ ندي حق به وايي څو ئي سَر شته

په دا سرو شونډو ئي نه ده وينڅه توره — راشه خضر دَ حيوان په چشمه ګوره
مخ دَ يار له خطه وخاته مستغني دَي — دَ غني وِي هر اسباب له خپله کوره
چه ئيٖ سيوره په ما وه لکه بادشاه وم — همائي وه ستا دَ تورُو زلفو سيوره
ستا بارخو بله لمبه وربل دِ څه دَي — لکه تور لوګي چه تول پاځَي له اوره
دَ خپل پله خاوري دِ بيَه په عنبر کړيٖ — درته چا ويٖ چه په دا بهار ئي پلوره
په څو بل لوري ته ګوريٖ ځَان نادان کړيٖ — چه په ما بانديٖ غوغا شِي لور دَ لوره
ته په دا حسن دَ ګل غُنديٖ زيبا يي! — که زوولي يي له خپله پلاره موره
چه په خوله ئي نوم اخلي روخ ئي نه دَي — عاشقي چه وېره کانديٖ له پېغوره
زه له ميو توبه وکړم توبه ګار شم — دَ ساقي پياله مي بيا کا توبه نوره
چه ئي څوک په کوڅه پَل ږديٖ هغه سر خوري — په جوار بانديٖ ئي مه ګرزه سر خورَ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] کږيٖ څيرِئ ترلی د هر چا په سر ميزر شته، دا مصراع په دو نسخو کښ دوه ډوله ده په قلمی نسخه کښ تر ميزر لاندی محشی پرونی کښلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې ناز وَي که خیال وَي ما به یووړ   ولي ما سره ډېر کبر کا هرګوره
زور ئې واړه دَ خپل مخ[1] ورته ښکاره کړ   خوار عاشق ئې ځکه درست پرې یوست له زوره
چه معني ور سَرَه نه وِي وَيَل سپور وِي
خداي به نکا دَ خوشحال خبره سپوره

په ښوه ښوه رفتار کاندِي غزاله[2]   وایې یېښې په مځکه نه کښېږدي له خیاله
و غمزو وَته ئې حکم دَي چه وژنه   هم هغه چه مینه کا ځما له خاله
دَ زړه حال ئې امانت پکښې لیده شِي   چه ئې تن په صافي صاف دَئ تر زلاله
له دوو سترګوُ خبر واخله چه ئې وژنې[3]   نور به څه پوښتې ځما دَ زړه له حاله
که شیرین اشنا وفا در سره نکا
په جفا ئې هم خوشحال اوسه خوشحال

په دا ښهر ګښ دي نه وینم څوک سیاله[4]   خبر دار نه یَم دَ بل ښهر له حاله
په ښایست کښ دئ ارمان دَ صورت نشته   دریغه دریغه په خوي هم وی څه خوساله[5]
په دردمنو کښ نن زه یَم بې مانند   په دلبرُو کښ نن ته ئي بې مثاله
په دا سپین تندِي دئ طعن په آفتاب شِي   په آبرو دي ګرو وَرِی له هلاله
نن به ته دا کبر نه کړې نور به څوک کا   چه په خلقُو دئ نارې دئ دَ جماله
که تل جنګ و خرخښې کړې زه برې خوښ یم   ښایسته دَ جهان نه وئ بې جنجاله
چه د حال پوښتنه نه کړې مرګ مي راغي   کله کله مي خبریږه له احواله
په پنځه وخته چه لاس په دعا هسك کړم   ستا دَ عمر دعا[6] کړم په ډېر ډېر کاله
دا بې وخته سپین وېښته نه وُ بلا وُ
چه دَ کښلیو زړه ئې تور کړ له خوشحاله

په دا باغ کښ به دئ پاڼې نه وِئ ګله   که خبر شې دَ خزان له تطاوله
دا څو ورځې غنیمت ګڼه په باغ کښ   چه په تا باندِي سینه وهي بلبله
مرتبه دَ هغه باغ څه پاتو نه وِئ   چه خالي وِئ دَ بلبلوُ له غلغله
و هغې ښېښې ته نه غړېږي سترګي   دَ ساقي څخه چه تشه شِي له مله
په دا پُل باندِي دَ خلقو ګزر ګوره   څوک پر بوزي، ځني پور بوزِي تر پله
په درست عمر به ئې نه ووزي له یادو   چه لیدلي وِئ تا رُو دَ باز منګله

---

[1] ځان.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] چه مي وژنې.

[4] دا بدله هم په چاپي دېوان کښ نسته.

[5] محشي ورته کښلی دئ یعني میانه.

[6] دعا ګویم په ډېر کاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدر به په هيڅ رنګ مبدل نشي
که په ځان باندي تل لولې څلور قله
عاشقان چه عاشقي کا غم به نه کا
دَ رقيب او دَ غماز او له چغله
څه کړم لاس و دست مي نشته قلندر يم
کنه ما به دنيا وبازله کله
په پالنګ به خوب په څو بې غمه کاندي
چه خبر وئ دَ فلك له تزلزله
هسي يار لَرَم ښايست ئې تر دا قياس کړه
چه دَ مښکوُ بوي ئې هيڅ دَئ له کاکله
دَ دلبروُ په ماڼي کښ هم مزه شته
بيچاره خوشحال ئې مري له تغافله

په راحت کښ په دولت کښ ياری ډېري
په محنت کښ په زحمت کښ ياران چيري
نه به هر کله بهار نه به خزان وي
دا د ستوريو[1] چاري ونيسه په تېري
که مي لاس لکه درياب[2] له درو تش وي
ولي سَترګي مي درياب غُندي دي سېري
له يوې فتنې ئې ځان په دعا خلاص کړم
فلك بيا نَوې فتنې کا را بر سېري
دَ دې دور په يارانُو باور نشته
په زمان ورته اغيار شي يار دَ غوېري[3]
چه به ما ورته کاته له جاهَ نکړه
له هغو خبري اَروم تېر و ببرَي
پرورښ ئې که په شهد و په شکر کړې
دَ خرما تر خوند به نه رسېږي ببري[4]
دَ دستار دَ مرتبې به نه رسېږي
که په لعلو مکمل کړې پائزېري
په ژوندون ئې دَ خوشحال دَ زړه دَ باسې
ستا کردې به ئې په ګور کښ نشي هېري

په طلب کښ د سستي وينم دروېشه
چه وتَلي يې د دې خونی له وېشه
نعمتونه رنګا رنګ دئ په هر لوري
په غوښتوني باندی نده جفا پېشه
څو طلب هونبره موندل دئ په دا دور
بلکه لا تر طلب بخره مومي ښېشه
د عسلو خواږه کله هغه مومي
چه حذر کا دَ مچی له بده نېشه
لا دَوخته دَ طبيب طلب بايده دئ
څو لا پايې په دنيا دَ زړه له رېشه
په هيڅ دين کښ ما وفا ليدلې نه دَه
خبر دار يم د هر چا له دين و کېشه
په هر غشي چه زخمي شوم بيا مي وکوت
هغه غشي وُ په تن ځما له کېشه
هيڅ پروا اندوه دَ بل د بدُو نکړم
خوْ[5] دي پانڅي بلا له ځانه خوېشه

---

[1] دا د ستور، يوه چار ونيسه.

[2] لکه صدف.

[3] په بله نسخه کښ غېر راغلي دَي، غوېره او غوره سيد راحت په يوه معني راوړي دَي يعني منتخب.

[4] دَ هغه وني مبوه دَه چه په عربي ئې سِد يا نبق او په پارسي ئې کنار بولي.

[5] څو مي پانه څي بلا له ځانه خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پیغام د بوسې[۱] سود نشي خوشحاله
چه ځما[۲] په خوله مین یې را نېژې شه

په هر لورې دَي فغان دَ مرگ له لاسه — په هر لور په هر مکان دَ مرگ له لاسهَ
دَ آدم صورت ئې مرگ لَرَه پیدا کړ — خرابی شوه په جهان د مرگ له لاسه
همگي پیغمبران که اولیاء وه — دُوي په مځکه شول نهان د مرگ له لاسه
عاقبت به شي بې شکه بی گمانه — دا وَدان کورُونه وران د مرگ له لاسه
راسه ته هم دَ توښې په سر انجام شه — کاروانونه شول روان دَ مرگ له لاسه
اې خوشحاله که په تن شاه جهان شې
هم به درومې په ارمان دَ مرگ له لاسه

په هره کوڅه گرزم که مي چا لیده رنگینه — گل مخه عنبر بویه هوسی چشمه مه جبینه
په خوله غنچه دهانه، په غاښونو در دندانه — په دواړو خوږو شونډُو تر شکرو لاشیرنه
په زنی لکه سیبه په غبغبو دلفریبه — په غاړه لکه زانې سبر قده تن سیمینه
په تور باڼه ناوکه په ابرو لینده بې شکه — په پوزه لکه لندي[۳] چه را پاڅي له کمینه
گلگُوني ختي واړه مرصع مني په غاړه — ټېکه پر تندې اېښی په زلفینُو عنبرینه
په خوی خونی خون تېزه مهر چنه چنگ امېزه — بې باکه عاشق کشته بې پروا له دا دودینه
که زر خونُونه کاندې زړه ئې نشې لاندې باندې
لا نور ورپسې غواړې خوشحالېږي څو چه مرینه

پدنیا کښ نعمتونه رنگارنگ شته — دَ دیدن دَ نعمت کوم نعمت همسنگ[٤] شته
عاشقی دِ هغه کا چه لېونی وئ — دَ هغو غرض پرې څه چه ئې فرهنگ شته
ما په عشق کښ دا همه واړه تر شا کړه — ته لا ښه یې چه دِ غم دَ نام و ننگ شته
ما وې زه به دَ زړه حال ورته عرضه کړم — یَو غماز ئې تر شیطان بتر تر څنگ شته
په آشتی کښ کشتن دَئ عاشق وژني — همېشه ژوندون هم دا دَئ چه ئې جنگ شته
خدایه ژر یو بل اورنگ لَره پیدا کړه — په جهان کښ ښاَدی نشته چه اورنگ[٥] شته
په وار وار ئې دَ خوشحال خاطر صیقل کړ
ولي کړه[٦] ته ئې لا پاتو څخو زنگ شته

---

[۱] په پیغام د بوسې سود د خوشحال نشي.

[۲] که ځما.

[۳] د دی ټکی معنی مطلوبه ده.

[٤] هم څنگ.

[٥] یعنی اورنگ زیب چه پاچا وُ.

[٦] ولی کښته ئې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروت یم ستا په ور کښ په خیرات مي یاد لَرَه   دانا ښاد خاطر مي په پوښتنه ښاد لَره
څو کړې ظلم جور په څو رنګه طور طور   وکړه فکر غور اندېښنه دَ داد لَره
خیال دماغ دِ ډېر دَئ تر حساب تر حده تېر دئ   مرګ قیامت دِ هېر دَی ښه دا هونبره یاد لَره
مرم په انتظار کښ نشي په زاري زار کښ   سخت څما پکار کښ تر سندان فواد لَره
شرعَ شته کتاب شته دَ عذاب دَ خوي عذاب شته   ښه که څه ثواب شته ته دا خوي معتاد لَره
خداي وته څرګند دَئ چه د خپل خاطر پسند دئ   څه مهر پیوند ئې هونبره دا عناد لړه
خوي خصلت چه ستا دئ واړه پټ ندي پیدا دي   مهر نازک دا دَئ ته ئې تل بنیاد لَره
ملك شته کښته پورته ګورم ستا دَ سترګو لور ته   مه درومه بل لور ته ځاي پدا سواد لَره

زلفي دِ زنجیر دِی پکښ ډېر زړونه اسیر دئ
څوک پدا تدبیر دِئ، چه خوشحال آزاد لَره

پدا کلي کښ څوک نه لرم نېکخواه   چه رشتیا وایَم هم دا لَرم ګناه
له ځوان مرده په خندا په هوس درومې   له نامرده جدا کېږې په آه آه
لکه سیوره وراندِی وروستو را سَره ځې   چه و هر لورې ته ځَم سبا بېګاه
لکه لاس په شمار دَ زرو پول توربېرې   په دوستی ئې سړی هم شِي روسیاه
زه په رغم دَ صوفي خراباتي یم   چه دَ مکر ذکر کا په خانقا
دَ زاهد پکار کښ څو رنګ اشتباه وِئ   دَ اوباش پکار کښ هیڅ نشته اشباه
که څوک زړه سوځې په ما ځاي دَ زړه سوي دئ   که مي لاس وَئ زه به ولی وم اکراه
چه ئې لافی دَ پاکی کړې څه ناپاک شه   راشه ګوره چه څه حال لَرِي تباه
وایې سر په عاشقی کښ درته څه دَئ؟   درته وایم که باور کړې یو ګیاه

رعیت لکه عیال ساته خوشحاله
په یاغی باندِي مهم کاندِي بادشاه

په هر کار کښ مصلحت شته   خپل پرَدِي ته نصیحت شته
چه لر بر له مصلحت شې   کله خیر برکت شته
دَ سړي هونبره ښادي دَه   چه په زړه کښ ئې همت شته
چه همت دَ سړي نه وِئ   مهیا ورته نکبت شه
سر هاله په تنه ښه دئ   که دَ سر سرَه عزت شته
دَ سړي چه عزت نه وِئ   دَ ژوندون ئې څه حالت شته
په صحیح غني هغه دَئ   دَ هر چا چه قناعت شته
دَ نېستی ئې اندوه مکړه   که په تن کښ دِ صحت شته
چه صحت دَ صورت نه وِئ   څه په کار که دِ دولت شته
دین دنیا دِ مبارک شه   که دانا سرَه صحبت شته

اوس یاري مکړه خوشحاله
دَ یارئ سرَه آفت شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخپل قسمت راضي شه، تل دَ بل قسمت مه غواړه   فراغت دِ مبارک شه که دِ ونیوه دا دواړه
دَ ژوندون پیوند تړَلي په یوه اومه سپنسي دئ   دَ جهان غمونه پرېږده نور به څه ژاړې ځان ژاړه
خپل دِئ که پردِئ دِئ قلم وځکوه په واړو   دور دَ فساد شو پخپل زوي و ورور مه ویاړه
هر چرته چه گرزم ځنی هسِي چاري وینم   کار مدار په نن شو، دَ سبا اندېښنه ولاړه
گوره کوم یِو باد دَئ چه په درست جهان را والووت   زړه په چا ښه نشی لباسی شه خلق واړه
ما وې کلی مېشت دَی چه په کلي باندِي راغلم   تش کنده پراته دِئ خالي مېنه دَه اوجاړه
هر چرته چه گرزې په لاحول ترې تېرېږه   سل بلا په زړه کښ سل داني تسپې په غاړه
ډېره سودا وشوه سل دعوې دَ سود په طمعه   وخت دَ مازدیگر شو دلَ دادکان ونغاړه
تل وایې خوشحاله چه دنیا وته به شا کړم
لا خو دا دنیا دَه مخامخ درته وَلاړه

بړ بړ راشه نور وزه دل افروزَه   ستا په وخت مي آسوده شي سترگي پوزه
ستا په وخت سترگي دَ باغ گلَونه گوري   پوزه هم کاندي دَ بوي خوښي اندوزه
غوږ لا هم ستا له طفیله حظ حاصل کا   مغني شي عندلیب په څو څو سوزه
په وصال دَ معشوقې عاشق فیروز شِي   دَ گلزار په وخت بلبله وِئ فیروزه
خپل غوږُونه ورته څك[١] کړه کنُدي واروې   راز دَ میني دَ بلبلو له لوزه
د نوروز له فیضه بوټي خالي نه دي   فیض رسي هم تر سپاندِي هم تر ځوزه
که همه عمر دَ باغ گلُونه گورم   ځما خوا به پرې سړه نشِي هنوزه
دَ بهار هوا هر گوره ښه هوا دَه   که آفتاب ورپسې ته نه وي تموزه
په راتله ورلَرَه ډېره خوښي راوړی
په خوشحال باندِي دي قدر دَئ نوروزه

پلاو وخورې يَوه لپه   ننه پریوزې اندر غپهَ[١]
هیڅ خبر نه وي له ځانه   نه له راسته نه له چپه
نه درود وي نه دي ذکر   هندو هم به وي بې جپهَ[٢]
چه هوا وی درته ښه کا   زړه دي ځي په هغه هپهَ[٣]
په هر ځاي چه له چا کښېني   یا د راز وي یا د گپهَ
ته به ځان تر هر چا ښه کړی   که ښه کېږې په غردپه[٤]
که پخپل فهم طبیب یې
د خوشحال تر فهم ټپهَ[٥]

---

[١] غپ د سپې ږغ ته وایي، دلته نه ورسره جوړېږي ممکنه ده چه غپه وي یعنی غوطه، یا به خپ وي یعني پټ او مستور.

[٢] په هندي ذکر کول او خداي یادول.

[٣] خواهش او هوس.

[٤] په چاپي نسخه کښ (غړوپ) کښلې دي، چه معنا ئی نه ده جوته، اما لکه په قلمي نسخه کښ چه غردپ کښل سوې دي، معنا لري یعني غر او دپ چه ځان لوړ گڼل او بړ بړ ویل دې.

[٥] په چاپي نسخه کښ رطب کښل سوي دي چه معنا ئې نسوه راته جوته اما د قلمي نسخو ټپ لکه چه صحیح دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رشتیا ویل غوړېږي د زړه غوټه　　دروغجن خو دي لکه سپيَ د غُلو سوټه
په دریاب کښ خښته واچوي هیڅ نشي　　په ړو څو څانڅکي خوره شِي اُومه لوټه
د هغې ښځې صحبت لکه دوږخ دَي　　چه مېړه وته تل کښېني په مخ نوټه[۱]
پدا کار نادان هوښیار واړه پوهېږي　　د کابل خربوزه بِه ده تر پهوټه[۲]
حڅوک خمونه تَشَوِي مستي ئې نه وي　　څوک دَ میو عربده کا په څو گوټه[۳]
د هغه یاري په کار نده خوشحاله
چه له خپلي خولې وباسي وینا جهوټه[٤]

په هره تنگه خوله کښ برابر ندي خواږه　　په څنو کښ حلوا دي څوک نبات لَرِي تاږه
سَمِي کږې دېږي پخپل زړه لرې خپل یار ته　　څکه دِ دَ زلفو وېښته سَم وِئ هم کاږه
بخت دَئ چه ئې اوس ستا له لبانو سرَه ځښمه　　تا مي چه دَننه زړه په سره پېزوان ځاړه
زه دَ زړه بدخواه وم ما پرې وکړ پرهارونه　　څه لَره مي وَئ دَ یار غمزو لَره لاړه
اور لرې په مخ کښ چه پتا مین کېدلم　　ما به پدا بله لمبه ننه زړه ځاږه
زلفی دِ تور مار دي زه ئې هسي وخوړلم　　مرَم راباندِي نه څِي دَ دم گریو هیڅ پاړه
مست یم مَي پرست یم زه خوشحال په خرابات کښ
له میو به وانوړم که مِي وژنی په وراړه

تا وې نورِي تر ما ښې دِي پسې دروهه　　راته وایه تر تا ښه دَه بله کومه
چه مِي ستا وَ خرخشو ته نظر وَکړ　　دَ جهان په مخ به نه وئ هسي سلومه[٥]
دَ خاطر مرغه مي ستا په زلفو بند شو　　اوس به چرته څِي چه نښتي دَئ په لومه
دا چه وایې دروهه صبر کړه له ما نه　　بیا مي کومه بې صبري وه در معلومه
په عاشق باندي ئې تل ظلم و ستم وِي　　ستا دَ سترگُو وېره نشِي له مظلومه
زه لا اوس په زړه تنگي نوي عاشق یم　　په خندا خندا بورجل لَرَه را دروهه
په خوشحال باندي که تل نارې سورې وِي
باز پروا کا دَ کارگانُو له هجومه؟

تا هنر دَ سرداری نه زده بهرامه　　سرداري دِ په خپل دور کړه بد نامه
هم تمامي خېلخانې لَرَه بلا شوې　　هم خپل څان لَرَه بلا شوې بد فرجامه

---

[۱] یعني په ترېو تندي وا نارضایي، په بله قلمي نسخه کښ دا مسری داسي ده چه مېړه وته کښېني په نغر لوټ.

[۲] محشي ورته لیکلي دِي چه یو ډول بې خونده خټکي دي مگر دا د هند مشهوره مېوه ده.

[۳] یعني یوه هنده او یوه جرعه.

[٤] یعني دروغ، دا کلمه هندي ده.

[٥] څرگند، نوموړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا طاهر دَ کم عقلی په جرگه مړ کړ
اوس فارغ شوې دَ طاهر[1] له انتقامه
تا خپل ځان لَرَه دَ مرگ رخنه پیدا کړه
خېلخانه دِ په بد خوي کړه بې آرامه
په دا هسي بد خویی بې بخت نه یې
چه لا نه یې دَ خوني هاتي تر زاله
مشر ورور دی په زندان کړ ته خاني کړې
دا خاني دِ شه په ځان پوري حرامه
چه خانی ته دِ هوس دئ زړه په زور کړ
لا ځایي وه ستا دَ زړه اندېښنه خامه
نور دِ نوم د ما دَ زویُو په شمار شمار مشه
د خوشحال خټك وینا پدا تمامه

تل په ځان کښښېږدې تازه تازه نومونه
زه دِ پېژنم دَ زلفو په خمونه
نه ئې څوک ویني په سترگو نه په خون کښ
چه را رسي ستا له غمه دا غمونه
که مي ته دَ زړه له سوزه خبر نه یې
خبر دار مي پدا حال دي عالمونه
لکه ستا بانه په شمار په حساب ندي
هسي ستا دَ سترگو ډېر دِي ستمونه
بیا مِي هسي دا غمزې په غشیو وله
لکه تل دِ په ما خوار کړل کرمونه
نه چه زه یواځې ناست یمه ویرژلَي
لور په لور دي ستا له لاسه ماتمونه
ستا دَ تورُي دَ گزار حاجت هیڅ نشته
په وکښل ئې د عالم خېژي دمونه
مگر څوک په غاړُو غرونو ژوندی گرزي
ستا سپروُ په ویڼُو وَلړل سمونه
چه ډېر ډېر به ئې کښښول پرې پرهارونه
طبیبانُو څخه ورک شول مرهمونه
اوس دي غم لکه لوي غر دَي راته پاتُو
غر به نه اوړی دَ جا په اړمونه
یا دِ ستا دَ مخ ثنا خوشحال خټك کښ
یا دِ نه نیسی په گوتو قلمونه
چه خوشحال ئې په کاغذ یا په قلم کښ
په خاطر کښې هنوبره ندی المونه

تل چه ارته لمن څکوې په محَکه
غره توب لرې دَ مخ په خوبي ځکه
په ببسر دي رنکارنگه ټکي گوره
پدا شان به ښایسته نه وِي لوڅکه
چه دا هسي شېوه گره ځني زو وې
سَړی نه وُ ښاپېرَي وُ ستا ادکه
دَ مستی له مخه دا پرېشان ویَل کړم
چه دئ مزَي دَ ژوندون بولم څو ټکه
زه به تا وَته نژدې شم تا به گورم
که د ما گنده نه کېږي ستا کرکه
په بوسه مي دَ لبانو سر فراز کړه
همېشه په زړه لَرَم دَ شربت سکه[2]
لېونی دي د جمال نه یَم نور څه یم
چه پخپله خونه نه پرېږدم کڅکه
لَون لَون شو لانونه[3] دَ شاهانوُ
دَ هر در رالَرَه بس دئ څو کنډکه
سر بازم وصال دئ غوارم هغه زه یم
لکه څوک چه په بل لوري غواړي ورکه
دَ ښایست بخره ئې ورکړه د ترکانُو[4]
محبت را پیدا کېږي له تاجکه

---

[1] ظاهر.

[2] محشي تنده ورته لیکلې ده په چاپي نسخه (څکه) لیکلي ده، یعني ذائقه.

[3] محشي ورته طعامونه لیکلي دئ.

[4] و ترکانو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې توره په کار نه وئ حبطه دَه   که ئې روغه وئ دَ سپینُو زرُو تکه[1]
مگر تا څخه سامان دَ سلطنت دَئ:
چه په هوډ مې سپېنه خوله غواړې خټکه!

تور وربل دِ په سپین مخ را آشفته شه   سمن زار دِ په سنبل کښ نهفته شه
عاشقانو دِ آرزو وکړه لیدن ته   چه دَ کښلِی مخ صفت دِ شنفته شه
څه خو سر له غرفې هسک کړه وئې گوره   لاله زار دِ په جوار کښ شگفته شه
تا چه زلفی پېچاپېچ سَره وَلول کړې   په گلونو کښ یو تور منگور خفته شه
هغه دُر دِ فخر کا که ئې تمېز شته   چه ئې پاسه دَ ټېکی په تار سفته شه
ستا دېوال مگر دَ عشق په خښتو روغ دئ   چه ئې شیخ تر سیورې کښېناست آشفته شه
ځکه هسې رنگه بوي لَرې خوشحاله
دا غزل چه دَ بهار په وخت گفته شه

په زړه مې هسې نهال یې اې له دوو سترگو غایبَه   که بله نامه وایم نامه ستا راشي په ژبه
هر دم مې دېره څله اضطراب شي ستا دیدن ته   په تَړې باندي تل وي دَ اوبو مینه غالبه
تروه ترخه که نه وَې خوږو قدر به نه وُ   سکه ځکه جدائي شوه آشنایی سره واجبه
یوه دَ بېلتانه رنځور گرانه ده که نه وې   نور همه زحمت آسان دي که نس خوږې دِي که تبه
نا څاپه دوه مشتاق چه سَره وَویني په سترگو   تر دا به بله نه وِي په جهان کښ عجائبه
په ډېر ضرور خوشحال دَ یار له مخه جدا کېږي
اروا کله راضي وِي چه بېلېږي له قالبه

په هغه جهان به خلاص وِي له عذابهَ   که دلې ئې سریکار وِي له کتابه
واړه زه یم چه مي هسې شراب بد کړل   گنه کومه بدي غواړې له شرابه
د شیطان له چارو لیري لیري گرزه   یو درنگ مه اوسه بې چنگ بې ربابه
د ښه مخ په ننداره کي خیریت دَئ   که ځما له لوریه چار نشي خرابه
چه دا هسې ارت ملك په خپل سر تنگ کړې   په خلوت کښ دِ چه څه سود دَي شیخ و شابه
چه ئې سرې لمبې په ځان کړې قبولي   د ښه بوي نفس پیدا شوله گلابه
هم حېوان ئې هم سړی یې هم ملك یې   که ته ښه په ځان خبر شې له حسابه
که خبر له حاله نشې درته وایم   په بَل نام به باله نشې بې دوابه
که پخوا ئې خرابي ده چا لیدلې   بیا به هم وِي د وجود مېنه خرابه
هر طناب ئې و دانا وَته معلوم دَي   دا خېمه وَلاړه نه ده بې طنابه
دَ خوشحال خټك په ژبه برکت شه
چه ویَل کا په پښتو له هَره بابه

ته چه هسې په غوغا درومې سیلابه   ولي هسې په ساعت کښ شې بې آبه
آفرین دِ په همت دَ لوي دریاب شِي   چه په هیچري ئې چار نده کربابه

---

[1] د قندهار په اصطلاح تېکی یعني غلاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په پورته د کاغذ وګړئ درومي   که رشتیا ده دا دِ درومي بې طنابه
د طوطي ژبه استاد غواړي د نطق   ګڼه دَی به لا بتر وُ تر غرابه
چه په مخ کښ دِ نابود شي واړه ستوري   د اسمان په ستوریو وَ خېژه آفتابه
که لمبې ور باندې بلې کا اېرې شي   د ژوندون هنر به نه ځي له سیمابه
له یاقوته دِ هاله سیالي شبَه[۱] کا   که دَ اور په تاو کښ دا نشي بې آبه
چه مرغونه وزر بیا مومي آلوزي   هیڅ مقصود تر سرَه نه ځي بې اسبابه
په ځوانی کښ اوده وُ په زوړ والي
د خوشحال سترګي بیداري شوې له خوابه

توره چه تېرېږی خو ګزار لَرَه کنه   زلفي چه وَلَول شي خو خپل یار لَره کنه
ولي راته وایې چه په کښلیو نظر مکړه   سترګی چه پیدا دي خو دیدار لَره کنه
شیخ دِ نمونځ روژه کا زه به ډکي پیالې اخلم   هر سړَی پیدا دَئ خپل خپل کار لَره کنه
تا وې چه ځما دَ خولې بوسه لکه دارو دَه   غواړم دا دارو دَ زړه پرهار لَره کنه
ویني مې د زړه خوري مګر نور څه لَره ندي   زړه ځما پیدا دَي تا خونخوار لَره کنه
څه ژړا فریاد کړې دَ شهی دَ تورو زلفو   ته ورتلې پخپله دې تور مار لَره کنه
خود به ستا تر مخه دَ ګیاه غُندی څرګند شي   ګل دَ لاله راوړه خپل رخسار لَره کنه
مَی شته چنګ و نَي شته دَ خپل یار سرَه خوشحاله
خپل بیاض په لاس کښ خو ګلزار لره کنه

تونګران په ملك و مال لَري تکیه   دروېشان په ذوالجلال لَري تکیه
دَ عارف ژبه ئې بند ګړه له مقاله   عالمان په قیل و قال لَري تکیه
دَ عاشق سرَه چه هونبره استغنا کا   ښایسته پخپل جمال لَري تکیه
که تکیه دَه خو تکیه دَ یوه خدای دَه   چه په بل ئې کړې څه حال لَري تکیه
دا نابودي تکیې ګوره دَ وګړي   چه په ستوري چه په فال لَري تکیه
دَ دنیا تکیې ئې ولیدې په سترګو
نور به چا وته خوشحال لَري تکیه

تر هر چا دَئ د ما یار ښه   شکر لب و شیرین بار ښه[۲]
تر سنبولو ئې ښې زلفي   تر ګلونو ئې رخسار ښه
توري سترګي تورې ورځي   تور ګېسو ئې تار په تار ښه
تنګه خوله ئې نېسته هسته   لکه خوله هسي ګفتار ښه
لکه دُر هسي غاښونه   لا تر درو سپین هموار ښه
تر وېښته ئې ملا نرئ   تن ئې لا تر سپېین چوتار ښه
قد ئې ښه تر سبر وني   لکه قد هسي رفتار ښه

---

[۱] په چاپي نسخه کي لمړی توري زبر او دوهم توري زور لري، په قلمي نسخه کي محشي (مشکې) ورته کښلي دي، چه مصنوعي مرَی ځني مطلب دي.

[۲] خدایه راکړه د ما یار ښه   شکر لب و شیرین کار ښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هر ځای وته ئې ګورم سر تر پایه پریوار ښه
خدایه ماتې هغه خولې کړې چه به وایي هندو بار ښه
هونبره کلي ډېر ښهرونه پکښې نشته یَو نګار ښه
چه پکښې خواږه یاران دئ پېښور تر هر دیار ښه
په موسم دَ ښو ګلونو[١] تر هر څه دَ میر ښکار ښه
ښه په هند کښ چنبا ګل دئ تر دا ګل دَ وطن خار ښه
دَ سرای قدر نور چا نزده
په خوشحال دَي تر فرخار ښه

تا وژلی هم له خپله لاسه ښخ کړه له دِ زړه باندي یخیږي زړه پرې یخ کړه
رقیبان دي لکه سپي دې په کوڅه کښ چه انګئِ دِ پاکیزه شی واړه چخ کړه
دَ جنت مبوې[٢] مې نورُو ته بخښلي کله کله ځما په خوله سېب دَ زنخ کړه
هغه واړه مهیا دی په هجران کښ چه واعظ وَ ما ته شرحَ دَ دوږخ کړه
که پرواز دِ دَ شهباز دَ شاهین ندئ دَ مطلوب په لوري پرونه دَ ملخ کړه
چه دَ قدر دَ وصال نه وُ خوشحاله
په فراق دِ ښو یارانو اوس اَوخ کړه

ته چه دا حسن لرینه ځکه هونبره کبر کړینه
تورِې سترګي په کجلو په تنبولو شونډي سرینه
په مثال لکه شاهین یې چه دَ زړُونو غوښی خورینه
که ته هر څو ښایسته یې کبر مکړه وَ به مرینه
دَ خوشحال خاطر مفت ندي
فهم وکړه چه ئې وړینه

چه پلَو له مخه نه اخلې دلبره مګر شپه دَ خوار عاشق شوه بې سحره
نه ئې زړه په ما نرمېژې نه ګروهېږې[١] خدایه څه مې سریکار شُو له کافره
نه مې خوب نه مې قرار نه مې آرام شته همیشه را باندې تبه وې شېبره[١]
دَ وصال امید رمق دَي لَږ را پاته او کنه بېلتانه وَوژلم اکبره!
په یوَه نفس کښ زر خطونه راوړي په هر لور چه غورزَوَم دَ زړه کوتره
دَ معشوقي په پالنګ به هغه خېژي چه له سَرَه نه بیرون کا دَ سر ویره
غلېواز چه هنر نه لَرِي آزاد دَي باز په دوارُو پښو بندي دَي له هنره
څه وه څه شوه خبر نه یَم بیا به څه شي اې یوه خدایه ځما په حال خبره
څه یَوَه نېزه څه دوه څه تر دا زیاتي دَ غریق اوبه چه پاس واوړې تر سره
مګر خضر مي مدد شي دعا را کا چه لاهو بېړی مې وَوزې له خطره

[١] دا درې وروستني بیته له یوې قلمی نسخې څخه را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

[٢] منې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ئې ځله هر ساعت شي هونبره ځله
دَ خوشحال سینه لګېږي له حجرهَ

چه دا هسي په پالنګ راغله نوخېزه — الوداع دَه دَ خوشحال ختك پرهېزه
عقل لو عشق چه سَرَه دواړه په دعوه شي — بل مجال دَ عقل نشته بې ګرېزه
هم پخپله جنګ آغاز کا جنګیالیِ — هم پخبله صلح کاندی صلح آمېزه
په بازي بازي وژلي کُټل نشي — په خندا خندا خونونه کا خونرېزه
زه د کښليوُ په دا کار پوري حیران یم — چه له چا نه زده کَوِي هونبره مکېزه
که له دله ئې شلوم شلوله نشِي — دَ دلبرُو یاري څو ده دلاوېزه
غچول ئې هسي نه دِئَ چه څه پرېږدِي — تر الماس ئې دَ غمزې توره دَه تېزه
قند و ګل سَرَه دا هونبره لذت نکا — چه خوله ورکا دَ زورل سَرَه آمېزه
د معشوقي نوم عاشق په جهان خوز کا — د شیریني بازار تود دَئ له پروېزه
که مي بې له تا نه نوره یاري وکړه — راته ګوره را څکوم حدیث په بېزه
په کاته کاته زړه لا درته تاوتاو شِي — دَ لرګي لښتي په غاښ کړې رېز مریزه
چه ئې سوز نه وئ له سازه — یا ئې سر له[1] سرو نازه
دَ ژوندون راحت ئې کوم دَئ — راته وَوایه همرازه!
غم می واړه تار په تار شِی — دَ هر تار له ښه آوازه
په هر ځاي چه ښایسته وي — ترې سلام مي دَئ له نیازه
ځما لاس له کاره ووزِي — چه په کار کښ شې شهبازه
چه دَ کښلیو ننداره کړَم
ورته پاتو شم خوله وازه

چه له عشقه بله چار ګنِی افزونه — تر دا بله اندېښنه نشته زبونه
باور وَکړه چه د عشق په کاروبار کښ — که زیات نه یم کم هم نه یم تر مجنونه
ظاهري ګونه دَ زړه په حال ګواهي لي — که هیڅوک ندي خبر له اندرونه
ته ناترس به ګوته هم پرې لنده نکړې — که له دوو سترګو روان کړم دوه سیندونه
چه دَ زړه له تاوه وَوزي غه خبره[1] — اثر وکاندي آخر په واړه زړونه
کل عالم دَ بېلتانه له لاسه زار کا — زه په څو خبرو خوښ یم له بېلتونه
یو ئې قدر دَ وصال راته څرګند کړ — بل ئې سهل را ښکاره کړه نور غمونه
چه تا شان دَ لیلي کړ زه پوهېدلم — چه به ستا له لاسه ځاي کړم غاړي غرونه
چه یك لُخته دِ خوشحال له زړه نه وَیوست
در پوهېږم ډار دِ نکېږی له خونه

چه وفا ئې له چا نه مونده په مځکه — وَ اسمان وته روان شو عیسی (ص) ځکه
په زرګونُو راته لاف کړې اوس یو نشته — آشنایِي له هر چا ښه دَه بې ختکه
دَ هغو له خولې کړې خبرِي اَورم — چه به ما وَرته کاته کوَل په کرکه

---

[1] هغه خبره چه د زړه له تاوه ووزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ راحت په وخت چه تَل تر تا ځاربېږي   په سختي کښ وېزاربېږي له ابکه[1]
ما وې واړه په احسان ځما بنده دَئ   همگی ئې زیست روزگار وُ له کوتکه
دَ معني په سترگو گوره له دانا یې   په ظاهر جامه که ښه برېښي لټکه[2]
مروت یاري ترې مه غواړه خوشحاله
هر سړَی چه اُوبه وَڅښي له اټکه

چه ئې تا غُنډِي را درومي په پوښتنه   رنځوري دَه دَ هغه رنځور سودمنه
دَ بسیر موتي د لاس د سکندر کړ[3]   ښوریده ئې اشارت په جار و تنه
تل په تا پسې غمجن یم هونبره نکړې   چه مي وَ پوښتې څه حال لرې غمجنه
که دِ سر له ما نه غوښت لتا مي دریغ کړ   بیا هاله وایه وَ ما ته دروغجنه
زړه مي ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ   هلك څه زده دَ زیبا طوطا ساتنه
خداي دي لاس دَ هغه چا په ته کښ پرې کا   چه په قصد به پرې کوِي دَ گلو وَنه
که يو ځَل ئې طماغه[4] له سَرَه پرېوزي   چوز و باز ووته څوک ښئي وهینه
که دَ کښلیوُ وعده هر کله خلاف دَه   خداي دي تا دروغجن نکاندِي په ژمنه
وَ خوشحال ته خو هم دا وایه مطربه
چه ځار ځار کله به رایشې مینه!

چه نه لَرِي ننگونه   وئې مه وینې رنگونه
دا د ننگ دَپاره گرزم   پدا هسي گرنگونه
صد رحمت را باندِي ښایي   پدا هسي آهنگونه
په څو به ځَني درومې   چه دَ زړه لَرم زنگونه
مهدي له غاره ووزه   کښېږده پښه په پلنگونه
نه دین شته نه آئین شته   شرم لاړ په فرسنگونه
مختورن[5] ظالمان ډېر دِي   چه آخلي قلنگونه
دَ عدل توره واخله   ملك اسلام کړه په جنگونه
بیداره اوسه زرکی   شاهین[6] گرزي په څنگونه
خوشحاله فهم وکړه
چه پر ېوزي خرسنگونه

---

[1] یعني پلار.

[2] یعني هغه توره چه په جنگ کښ کار نه کوی، پڅه ئي مخ اوښتې توره.

[3] د بسیر لولو د لاس د سکندر شوه.

[4] محشی ورته ټوپی لیکلې ده.

[5] مختوري.

[6] شهباز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسی ښاېسته ئي زيړه گله ځکه تا په ځان شېدا کړمه بلبله
چه ئې طور ستا دَ تورُو زلفو واخيست ځکه بوي دَ مهر نه ځي له سنبله
دَ لبانُو بوسه بيا ورکړه مشتاق ته چه مستي ئې لا اثر وکي تر مله
چه په پټو سترگُو ناست ليدل دَ يار کړم خلق څه خبر له هسې رنگه شغله[1]
راشه خپل وژلې گوره پخپل وَر کښ په غمزو په خرخښو په تغافله
چه دَ خلقُو له نظره ئې امان وئ همېشه وربانډې لولم څلور قله
لکه يار را سَرَه وُ په هغه شان دئ ښه چه بيا دئ مخ توري وشو چغله
لا به کله سر ځما په غېږ کښ کښېږدي چه دَ مښکُو بوي دئ دروُمي له کاکله
څوک چه صبر ستا له مخه راته وايي ځما څه غرض له صبر و تحمله!
درست عالم دئ په خوشحال بانډې غوغا کا
باز پروا کا[2] دَ کارگانُو له غلغله

چه ئې بخره ازلي راغله اصيله[3] دا فلك ئې همېشه گرزي په سيله
چه عزيز ئې پخپل فضل و په کرم کړل چار به نشِي د هغو چېري ذليله
چه پخپله ئې عطا په خلقُو نه کا دَ هر مال بخره به واخلي له بخيله
دَ حاتم په مسند ناست هغه زلمَی دئ چه دنيا ئې په هر چا بانډې سبېله
دَ عارف په بخره علم لدُني دئ په الست ئې روزی شوی بې تحصيله
چه ئې واړه آمنا و صدقنا کړه دَ دانا وينا به نه ويي بې تاويله
دَ دې دور دروېشان خليفه بس دئ اوس خپل ځان لَرَه بل کار کړه عزازيله
که کامل دئ په جهان هغه کسان دي چه فارغ دي دَ دنيا له قال و قيله
عالمان دِي ره زنان چه غواړي نغاړي عالم عالم لَرَه زده کړي څو دليله
دا جاهل شيخان شيخان نه دئ شيطان دئ چه فساد ئې پيدا کېږي له تهليله
که دَ ياره نه جدا وئ دوه درې لوېشتي و عاشق وَته ښکارېږي دوه درې ميله
زه هم ځکه په جهان کښ بې عديل يم په جمال مې معشوقه دَه بې عديله
چه آرام ئې دَ خپل يار په ليدوُ وشو
دَ خوشحال له دله څه غواړې تعجيله!

څه به وواېي خوشحاله له تکميله له کماله
د هغه مرغه څه نوم دئ چه په اور کښ لَري ځاله
هم بېچون هم بېچگون دئ هم بې مثله بې مثاله
هم بې سره هم بې پايه بې وزره هم بې باله
په يَوَه نفس آلوزي څو عنقا درومي څو کاله

---

[1] شخوله.

[2] باز پرواز کا.

[3] دا بدله په چاپی ديوانو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَئ میوه د هغه باغ خوږي چه ئې ونه نا نهاله
چه په دا مشکل خبر شې[۱]
ځان به خلاص کړې[۲] له جنجاله

چه په درست تومن اوڅارهٔ نن هغه ده ځما یارهٔ
لا جنوټې سر کنډي چه حجاب نه کا له پلارهٔ
یو سورکی پیزوان په پوزه ور بلوټې یو څو تارهٔ
مخ نسرینه مه جبینه سنبل مویه پري وارهٔ
شکر لبه پر طربه هوسی سترګې ګل رخسارهٔ
قد عر عره مو کمره سر تر پایَ قلم کارهٔ
په زړه سنګه شوخه شرنګه جفا خویه زره آزارهٔ
زه ئې قتل په لیدل یم دا را نه ده پروا دارهٔ
چه مي نوم ورته څوک اخلي و ښکنځولوُ ته تیارهٔ
څه کړم کوم فکر علاج کړم دم واهه نشې له ډارهٔ
د دې خوي خصلت دا هسي ځما دَه مینه بسیارهٔ
دا یَو څه علامت وشو په ما خوار دَ خداي دَپارهٔ
که پَتِ نیاز ورځَني غواړم په نیاز نه ده خبردارَه
که خپل زور باندي ښکاره کړم خیلخانه لَري خونخوارهٔ
که ئې وغواړم په زرُو زر هم ډیر غواړي بې شمارَه
نه په زور شي نه په زر شِي په جهان دِي دا دوه کارهٔ
دَ خوشحال تکیه په خداي دَه
بیا پتا دَه شیخ رحمکارهٔ

چه مي ستا کوڅه مأوا شه غم ځما له زړه سوا شه
ستا کوڅه لکه بهښت ده په بهښت کښ مې زړه وا شه
زړه مي ستا دَ مخ په دور له چمنه بې پروا شه
هغه راز چه دَ خلوت وُ وَ هر چا وَته رسوا شه
عالم درد لَره دوا کا دَ یار درد ځما دوا شه
شانه ورو وهَه په زلفو پکښ زړه مِی سر هوا شه
چه ته مهر باندِي نکړې
خوشحال ځکه بېنوا شه

چه مِي ولیده پخپل انګڼ ولاړهٔ ما په ټیکي سترګي بیا مونده بیا ولاړه
که ښه مخ وته کاته کَول ګناه دِئ دا ګناه دي وِئ دایم د ما په غاړه

---

[۱] محشي ورته لیکلي دي، چه مراد له دې هم مذکوره حقیقي زړه دئ.

[۲] خلاص کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څه بځَن[1] زړه ئې راکړ هسې وایم   چه د ما وَي دَ جهان دلبري واړه
زه جدا له یاره کوم خیر ناصحه!   په ژړا کښ راته وایه خیر غواړه
دَ ښه یار په جدایَی کښ گرم نه یې   که دې دواړه لېمه ووزې لا هم ژاړه
دَ طوطي خوراک شکرې دې خوشحاله ته
جگي جگي څه خو ورکړه دَ خولې لاړه

چه د زړه اخلاص دِ نه وِي له معبودهَ   لا عجب که ئې راضي کړې له سجودهَ
محرمانو اجازت موندلَي نه دَي   گڼه ډېر به ئې خبر کړل له دې سودهَ
محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا   خبر واخله له ایازه له محمودهَ
خداي ځما تر فهم ښه[2] د عشق هنر کړ   که دا جار ده نور عالم وته نابودهَ
تورو زاغو د گلونو قدر څه زده   له جماله ئې بلبله شوه خوشنودهَ
په سند به د همه زړونو مردود شې   که دِ چار شِي تر یوه پوري مردودهَ
تر مطلوبه پوري شرط دَ رسېدو دَي   که تمامه لار په وینو شې آلودهَ
خو یو بخت دِ ناسازي را سَره نکا   تل کینه کوه له ما سَرَه حسودهَ
کل مقصود دَ زړه هورې چه هغه یار وي   بخته را شه ته مي ور وړه تر مقصودهَ
ما خوشحال ئې سودا کړې نادیده دَه
که کالي په بهانه ځي بې نمودهَ

چه دَ دواړو سترگو شېر در څخه شته   پرئې خوره له ځانه شېر در څخه شته
آئنې وته نظر کړه او گل بوي کړه[2]   چه خپل مخ دَ گل په څېر در څخه شته
که د زړه ځما په زړه دَئ چه ئې تول کړې   تولَوَه ئې چه کمشېر[3] در څخه شته
ډېر به ما غُندِي په عقل تېر و بېر کړې   چه وربل دِ تېر و بېر در څخه شته
تل دعا دربانډِي کا ځني خبرېږه   یو څو خوار له دله هېر در څخه شته
که جمال که ناز و خیال که کرشمې دِي   دا تر شمار تر حساب تېر در څخه شته
لَږ دَ مهر دَ وفا خویونه زده کړه   دَ جفا خویونه ډېر در څخه شته
عاشقان غریبان وژنه صرفه مکړه   دَ غمزې تېره شمشېر در څخه شته
کله ډک مهر دَ خولې په خوشحال وکړه
خو که تش مهر برسېر در څخه شته

چه دا هسي رنگ ماڼي کړې بې گناهَ   ویره نه کړې دَ عاشق دَ زړه له آهَ
چه په هر لورِي روانه په شیوه شې   در سره ځما دعا درومي همراهَ
چه دِ هونبره ډېر دماغ وته وَگورم   بل دِ سیال په جهان نشته بې بادشاهَ

---

[1] په اصلي نسخه کښ بځَن دي ئه معني ئې نسو را ښکاره، د پښتو مرکې په لوي قاموس کي بخن په معني د رنگ لیکلي دي په قندهار کي هم دا کلمه سته مثلا واېي تور بخن، ژړ بخن وغېره، دلته هم ورسره جوئېږي یعني څرنگه زړ۰ ئې راکي.

[2] نظر کړه گل بسو کړې.

[3] د دې کلمې معنی حل غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

معشوقه مي دَ عاشق غندنه نه کا　　گل بورا وته ونه وې توره سیاهَ
یا په ما باندِي مَیَنه کړې دلبره　　یا مي مینه ځَني ما ته کړې اللّهَ
چا ته حال دَ زړه معلوم کړم خبر نه یم　　یَو نېکخواه په جهان نشته بې بد خواهَ
رقیبان دي غوغا کا پروا مې نشِي　　شېر به کومه اندېښنه کا له روباه
په یوه گزار ئې درست مقصود پوره شو
چه نګاه ئې په خوشحال وشو ناګاهَ

چه له هر چا طمعه پرې کړې سلطاني ده　　که دِ زړه په خاموشي کښ سبحاني ده
دَ خاتم دَ سخاوت خبری مکړه　　لا پدا کښ هم دَ طمعي نښاني ده
په څو رنګه دَ یارئِ صفت کېږِي　　زباني یاري، ناني یاري، جاني ده
تر جاني یارانو هر څه صدقه کړه　　هم پدا سبب پکار دنیا فاني ده
دَ دنیا په پرېشاني کښ جمعیت دَئَ　　دَ دنیا په جمعیت کښ پرېشاني ده
چه له دوسته له دښمنه ښه سلوک کا　　دَ هغو سَرَیُو ښه زندکاني ده
چه په کور کښ مي څه وُ تر واړو تېر شُوم　　و خپل یار وَته مي هسي مهماني ده
په زرګونه کتابونه ملا لولِي　　الف بس که ئې غرض مسلماني ده
په نادان بادِندي هم رحم شته خوشحاله
معذرت د نادانانو، ناداني ده

چه دا هسي ئې اغازه عربده کړه　　مګر تشه ئې له میو میکده کړه
عقل ډېره شعبډه لَرِی په میُو　　ساقی تار پتار ئې هره شعبده کړه
ښه جمال لَره پیدا کړه ځما سترګی　　له غه پسه ئې جمال مشاهده کړه
یَو ځَل بیا له زېبا مخه پَلَو واخله　　دا په غم کښ پراته لا په غمزده کړه
ستا له غمه چه ډېر ډېر همېشه ژاړم　　د واړو سترګو مِي خجله نربده[1] کړه
دَ ویشتلو اه چه ولګي ښه ندئ　　لا دَ وختله ئې دَ زړه له حاله زده کړه
دَ قلم له سَرَه تور لوګي روان شو
چه خوشحال دَ دې غزل مسوده کړه

چه ئې میاشت کړه دَ اسمان دَ پاسه شقه　　چه اَفتاب ئې را ښکاره کړ له شفقه
چه په سر باندِي ئې ابر سایه بان وَه　　چه ئې پاتو جبرئیل شوله ابلقه
چه خوږې ئې دَ خولې لاړې تر عسلو　　چه همه علم ئې زده شو بې سبقه
چه جمال ئې ښایسته په ملاحت وُ　　چه دَ مښکو بوي ئې هېڅ وُ تر عرقه
چه سایه ئې دَ وجود په مځکه نه وه　　چه بره ورته ګویا شو له طبقه
چه ئې تار په تار دَ باد په مخ خواره[2] کړل　　دَ تورات و دَ انجیل واړه ورقه

---

[1] "نربدا" یو رود دی په هند کښ.

[2] خپاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواړه[١] کوَن په طفیل دَ هغه دِي مرتب او مهیا په ډېر رونقه
چه د دوست دار دَ څلور یار دَ اهل بیت دئ په هغو دَ ښو ګواهي وله مطلقه
دَ عربو[٢] ثنا هیڅ ورنه رَسېږي
دَ خوشحال ژبه مښود کاندي ناحقه

چه ئې خوب په پالنګ نه وُ بې د پرو له بالښتَه
راشه ګوره ننداره کړه تر سر لاندي اومه خښتهَ
چه فاني دنیا دني دَه بود ئې نشته ناهني[٣]ده
ځکه دا ده اې نادانه د هوښیار تر فهم زشتَه
دا دنیا خارشتي بزه ده په ساتل ئې څه مزه ده
شېون ئې وشرې له بزو نه چه ئې پوه شي له خارښتَه
چه هم تول ځي هم دلیٔ[٤] دا طوفان دَئ که ژلئ
چه ئې ویرې[٥] موندي نشي، هي توبه له هسي کښتَه
ما لیدلې پدا چشمانو وراني مېني دَ شاهانو
یکباره ورځني ولاړه چه ئې درسته دنیا غوښتَه
د لکونو پیدا غول[٦] کړه د جهان ګنجونه ټول کړه
نه به ته نه به ستا پښت وي، بیا سنجرشو یو څو پښتَه
د سیلاب په مخ دَ کور دَي دا دَني فکر دِ نور دي
چا به نکړه هورته خونه چه به دا په سیلاب رغښتَهَ[٧]
په دنیا کښ که شداد شې بیا به ته په بلا یاد شې
که بهښت په دنیا روغ کړې څه دِ سود دَي له بهښتهَ
هغو[٨] یو وړله له ځانه دا فاني دنیا اې ځوانه!
چه ئې تار په تار خوره کړه نه هغو چه ئې ونغښتَه
ما ئې ولیدل کارونه طور طور رفتارونه:
په ورتله په ستغ[٩] ختَنه په تلَه کندِي غُندي رغښتَه
که کم عقل که کانا[١٠] یې که هوښیار یې که دانا ئې!
د میر باز غُندي ورزغله د خوشحال غُندي ترې ترتښتَه

څو دَ ملك وارث و نه وهي سرونه
هونبره چېري قرارېږي سمي غرونه
یا به ستا په وره ناره وِي یا به ژاړي
یا دِ تا له لاسه ویر دَ چا په ورونه
رخنه ګر دَ ملك پرې ږده پخپل ملك کښ
په حکمت په زر وزور، په لښکرُونه
څُو په تورو، په توبریو، په نېز وشي
صد چندان شي په تدبیر په هنرونه
ورور او زوی دَ ملك په کار کښ قتل کیږی
نور په واړو باندِی جوړ شول محضرونه
بې دَ تېغ له آبه نوری اُوبه نشته
چه جنګجوی سَرَه ساړه کا ټټرونه

---

[١] چه کونین په طفیل.

[٢] چه عرب ئې و ثنا ته نه رسېږي.

[٣] تر دې کلمې لاندي محشي "نا هضم" کښلي دي.

[٤] درمن، د غلې کوټه.

[٥] وېرَي.

[٦] په مجهول واو لښکر او فوج.

[٧] چه په مخ د سیلاب رغښتَ.

[٨] هغه.

[٩] په غره کي نرئ او سخته لار.

[١٠] محشي ناپوه ورته کښلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سردار دَ رياست و نه په وينو په لیږ شنو دَ اعداء کا ثمرونه
په ميدان کښ توئي ښې دِي دَ سر ويني نه چه ډکه سينه وړي له ځگرخونه[1]
يا دَ مرد غُندِی شمله دَ دستار پرېږده يا په سر کړه لکه شځّه مېزرونه
خدايه چا وته ئې کښم څوک به پرې پوه شِي
ما وَېَلي هر يَو بيت دَي دفترونه

څوک به څه ساتې په پوهه په پندونه په وېښته سَرَه ترلي پيوندونه
په يَوه قفس کښ بند کارگه طوطا کړه سَرَه ببِل به وِی دَ هر يوه سندونه
يا کُشتي د زورَوَرُو سره مکړه يا د دُوي غُندي پيدا کړه مړوندونه
موږ پدا عقل روغ نه يُو لېوني يُو معشوقه چه و عاشق وته غندونه
عاشقان دَ شاه دَ خولې يُو زر مو نشته که په سر ئې ليدَل مومو سرښندونه
چه باور دِ په رشتيا خبره نکا وَ هغو وَته به څه خورې سوگندونه
چه ناپوه سَرَه تېرېږی ډېر افسوس دي دَ دانا سړی کيميا غُندِي ژوندونه
پخپل ښکار پسی به څرنگ باز آلوزي چه باز دار ئې پسِې وا نکا بندونه
دَ شکرو خوند به هيڅ ورباندِی نه وِي چه خبر وِي دَ خبرو په خوندونه
تا دَ زلفو په زنځير کښ خوشحال بند کړ
آفرين دِ پدا هسي شان بندونه

څوک خبر دي له فتنو د دې جهانه نوِي نوي را پيدا شِي له دورانه
ما و تا غُندِي به څو باد وړي ياد کا که خبر واخلې له مځکي له اسمانه
چه له باده دمه ډک وه که ئې گورې باد ئې خاوره په ملکونو کړه پرېشانه
په شان شان مي دَ وجود ننداره وکړه بيا به هم شِي څو رنگه په څو شانه
نه ئې زر نه جواهر شته يو تاوان دَئ که به ښه کړې ځان ئې خلاص کړه له تاوانه
زمانه مي شوه په غاړه اې خوشحاله
که ئې گورې نه لتانه نه له مانه

څه به وايم د دې نفس له آزميښتهَ نفس آدم دَي را يستلي له بهښتهَ
چه پکښې دَ دواړو کَونو مراد مومې هغه چار دِ تر نظر لاندي کا زشتَه
د کيميا د بوټي گل کله مونده شِي چه د پښو تلي گلگون نشي په غوښتَه
د سړيو په عظمت پوري حيران يم چه په گور کښ توري خاوري هونبره نشتَه
بيا به څله څوک طلب دَ دنيا کاندي چه ئې خلاص نه وِي يو دم د کار له کښتَه
که تر سر لاندي بالښت کښېږدِي د َپرونو عاقبت به تر سر لاندي کاندي خښتَه
د دنيا مينه په مثل د خارښت ده هيڅوک نه وينم خالي له دې خارښتَه
د صحرا په کاڼي رخه[2] د شيطان شوه عيسي سر په مځکه کښېښو له بالښتَه
د زړه مينه په مثال لکه پټك ده چه د گوي څښتن وَهَله هورته رغښتَه

---

[1] نه چه خوړين له عيبه غاړی ځگرنه، يا نغاړي ځگرونه.

[2] حسد، کينه.

غم ئې واړه د آشنا دَ بېلتانه دَئ
د خوشحال څه سریکار شه له جوړښتَه

څه بلا ډېره ښه ئې د بهار دَ گلو وخته[1] که ژر در پسې نه وي د خزان سیلۍ سختهَ
په وخت دښو گلونو د وساله باده نوشلي د زړه اندوه دِ واړه دا عشرت یو سي یکلختَه
په وخت د ښو گلونو په خلوت دَننه ناست یې را وزه ننداره کړه ناسوتي شیخه بدبختَه
هر گل وته چه گورې گوښي گوښي ئې نگهت وي په رنگ سَره یَو ندِي نه یَو سَم دَ بل له رختَه
په سم دِئ که پهٔ غره دِئ د بهار خاص گلونه آخر به ئې رژون وِي د گلونو له درختَه
چه تعین[2] دا هاړ گرمه سیلۍ راشي په چمن کښ گلونه د لاله لکه بادشاه پرېوزي له تختَه
چه کښته پورته زانې مرغاوۍ تله راتله کا
خوشحال خټك خوښ کړي په جهان کښ دا دوه وختَه

څه دَ بدُو بړغ وُ چه ماښام را باندي وه شه تندر وُ یا توپ وُ پرې مِي تخني تخني زړه شه
څه خوښي دَ ده وه، چه بیا ژر پسې اندوه وه چا وې چه په رنځ کښ معظم[3] په خوب اوده شه
دا ژوندون هیڅ نَدئ چه مي ساه وینی دا خلق زه په ځان پوهېږم اوس مي کار لکه دَ مړه شه
ما وې زړه می سنگ دَئ، چه په هیڅ به نرم نشِي راشه که ئې گورې په ژړا ژړا اُوبه شه
ما دَ معظم په لیدو مینه ماته نه کړه: څه دَ قضا رنځ وُ په هفته کښ څه وُ څه شه
رنگ ئې تر خوي ښه وُ، خوي ئې لا ښه وُ تر رنگه گل وُ دَ گلابو شگفته شه نور په تله شه
دریغه دریغه که ئې مرگ په بد لېده وئ څو به مي پرې ورکړل ولي مرگ مېلمه دَ ده شه
زور و ستم نه وُ، نه څه جنگ توري نېزې وې بل علاج ئې نه وُ، دَ ده مرگ دَ خدای په کړه شه
زه یواځِی نه یم ډېر عالم پسې کباب دَئ آه دَي پس کېږِی. روزي نه وُ روزي نه شه
ښه تاریخ ئې راغَی "بې بدل معظم"[4]
خوشحال د دَه نیکه دَئ، دَ نیکه ئې داغ په زړه شه

څه غم د نعمتونو چه اختر راغَي درویشه[5] په طمع په امید اوسه دَ هر غني له وېشه
یو گل مي په دا باغ کښ ناگهان په نظر کښېووت عجب ئې خوشبویي وَه تر هر گلوُنو بېشه
چه ما وکړه پوښتنه دغه گل له حقیقته ده کړي تحمل وُ د یوه اَغزي له نېشه
نافې چه له اوله خپل ځگر وَکړ سرې ویني له ورَوسته ئې روانه خوشبویي شوله له رېشه[6]
په څو به دَ ویشتلیو له احواله نه خبرېږې چه هیڅکله دي نه ده چېري پښه په اغزي رېشه

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] چه تعینه دا هاز گرمه سیلۍ شي په چمن کښ.

[3] معظم د خوشحال خان کوچنی لمسی وُ، چه دا بدله ئې د هغه په مرثیه کښ ویلې ده.

[4] کلمات دَ "بې بدل معظم" د ابجد په حساب (۱۰۹۸) راځِی، چه دغه نو د معظم د وفات سنه ده.

[5] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

[6] له خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دو اویا مذهب سَرَه به ساز وکړي له دله
خوشحاله که خبر شې په تحقیق دَ عشق له کېشه

چه بنیاد دَ عاشقۍ چا کاوه — دا ئې څه پدا کار نه پوهېده
په جهان ئې یوه څه بلا پیدا کړه — یوه خدایه کور ئې وران کړې د هغه
دَ هغه جهان دوږخ په غوږو اروم — دا دوږخ مي پدا سترګو ولیده
څوک ناحق دَ بېلتانه له لاسه ژاړي — آشنایي دَه چه تاختونه کا په زړه
دَ هلك له لاسه والوزي مرغۍ — په ژړا ور پسې سرَه کا دوه لېمه
هغه وخت چه دَ زانګو او دَ وُنِي وُ — په مرغۍَ هیڅ نظر نه وُ دَ ده
څو لوئېږي آشنایی پرې دېرېږي — درومي درومي په اورو کښ ښه وېښته
دَ وصال قدر غمجنو دَ فراق زده — دَ تشنه ژوندُون په څه دَئ په اُوبه
په حدونو سَرَه ولاړو اوس خوشحاله
په کوم لور نه سَرَه مُو مُو زه او ته!

ځما عشق په هغه شان دَئ لکه وه — ستا خاطر هغه سندان دَئ لکه وه
که ته هر څو بد قولی او بد عهدی کړې — قول عهد مي مهمان دئ لکه وه
خو خښې دِ لکه وې په هغه شان دي — فتنه ګر دِ سور پېزوان دَئ لکه وه
دَ رقیب خبره مه نغوږه اې یاره — چه رقیب هغه شیطان دَئ لکه وه
دَ بڼو په ناوکیو دِ غلبېل کړ — نښانه مي درته ځان دَئ لکه وه
په خاطر باندې مي داغ دَئ ستا له لاسه — ولي هسي بې درمان دَئ لکه وه
بل ګمان فکر خاطر لره در موړه — خوشحال ستا دَ بندګان دَئ لکه وه
چه دِ زړه هسې پرې ناز کوهَ دلبره
په خوشحال دِ خاطر ګران دَئ لکه وه

څو را سَرَه خلقه جفا ډېره هغه کس کړه — خداي مي پدا خوي کښ په ده مینه یَو په لس کړه
زار دَ خوار عقشق دَئ دَ محبوبي څه پروا ده — زه وَ غم ته روغ یَم ته تل خانده تل هوس کړه
زړه ئې دَ کافر دَئ خو په خوله کلمه لولي — څه ئې راته ستایې ما لیدلې دَه نور بس کړه
ګرزې په ګلونو کښ ګندګي ور پسې غواړي — څه ئې په جهان کښ بده بخره دَ مګس کړه
ښه چه را پیدا شوې دَ بهار زیریه ګله — تَل دِ یادَوَنه غندلیب په هر نفس کړه
لېږ دي روانونه سبا کېږي اې ساربانه! — پاڅه دَ شتر په غاړه پوري اوس جرس کړه
ځه هغه شهباز شه، چه دِ ځاي په سر درو دَئ — نه لکه دَ کلي کارګه ګرزه غم دَ نس کړه
بخت دَئ که طالع دَئ که دا خپله فقیري ده — خداي مي چه شرئَ برابره دَ اطلس کړه
قدر دَ خپل ځان دَ عافیت ور څخه نه وُ — ځکه عاشقي هسي آغازه بوالهوس کړه
نورو حریفانو واړه ډکی پیالې نوش کړې
ښه چه دَ خوشحال پیاله ئې ډکه په بکس[1] کړه

---

[1] سید راحت زاخیلی لیکي: چه بکس په معنی د خورا لږ او نه څه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو جفا را سَرَه ډېره هغه کس کړه خداي مي مينه په ده باندې يَو په لس کړه[۱]
ښه چه راغلې دَ بهار زيريه گله! انديښنه دِ عندليب په هر نفس کړه
دَ گلزار په گل غرض نکا غُل غواړي په جهان ئې بده بخره دَ مگس کړه
که زه خوار دِ دَ گلونو لايق نه يَم ستا له باغه عنايت را خار و خس کړه
درست عالم پدا خبره خبردار دَئ چه بلبله خپلي ژبي په قفس کړه
ته ئې شناخت، علم، ادب لَرَه پيدا کړه نه چه گرزه بيهوده چاري عبس کړه
دَ ژوندون په قدر هيڅ خبردار نه وُ عاشقی مي چه آغازه بوالهوس کړه
کله سول کله ژوندُون بخښل وَ ما ته دَ عشق اوره په ما چاري دَ قفس کړه
دَ دنيا غمونه لږ ندي خوشحاله
نن دَ يار وَ مخ ته گوره واړه پس کړه[۲]

چه په عشق کښ ئې و نورُو ته پېغور شه اخ چه لاس په لاس په دَه پورې دا تور شه
محتسب چه په اهداد وُ دَ مستانو دَ رندانُو سَرَه ناست دَئ باده خور شه
چه پرون ئې فاسقانُو سَرَه جنگ وُ نن هغه تر فاسقانُو لا څه نور شه
چه غيبت ئې بداوه دَ بل تر زنانه[۳] راشه گوره په غيبت دَ پلارو مور شه
که دَ ډيرِي په وکښل ئې ورته وايم نصيحت دَ نېکخواهانُو باندِي اور شه
گوره څو عالم به لاندِي کا تر چلو نن چه دا درياب را وَخوت موج ئې زور شه
صنوبر چه هونبره ډېره لوئي غوښته ځکه هسي په باد ته په باد نسکور شه
چه ئې زړه تر گانِی سخت هغه مي يار دَئ بدي بخري څه ځما گانِی په کور شه
توري سترگ ئې بلا دِي عاشق گوره په بلا باندِي ور درومِي کر و گور شه
دا دَ خپل عمر دليل وکړه خوشحاله
چه لاله په باغ کښ وَغوړېده خپور شه

چه گټل خورول بخښل کا ځوان هغه چه توره[٤] لَرِي دَ توري خان هغه
کان دَ لعل دَ ياقوت دَ گوهر څه دَي چه احسان ترې پيدا کېږي کان هغه
چه ئې ته په گېډه وخورې حبطه شِي دَ مجلس سَرَه چه خورِ شِي خوان هغه
که د مال دَئ که دَ ملك دَئ که د لېچو چه ئې توان دَ چا پکار شي توان هغه
په تمامه شپه په ورځ په مياشته کال کښ چه دَ خداي په يادو درومي آن هغه
چه دِ څوک دَ وراندِی وروستو ځَي دا څه شِي په تنها وجود چه شان دَي شان هغه
وَ نور چا وته وران مه وايه خوشحاله
چه په قول عهد وران شو وران هغه

---

[۱] خدای می لا وربانډی مینه يو په لس کړه.

[۲] هر څه بس کړه.

[۳] تر زيانه.

[٤] د دې کلمه معنی حل غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان چه پېژني که ګورې ښه هغه   چه ناحق په ځان غره دی څه هغه
واړه زړُونه فراغت وي په ښادي کښ   چه په غم کښ مردانه شي زړه هغه
سلامت لَره ئې نور عالم پيدا کړ   ملامت لَرَه چه روغ دَئ زه هغه
يا ياري يا اغياري دَه که ئې ګورې   په دا دوه کښ نه ته دا شوې نه هغه
چه تر تا نه وړاندی وروستو ځي مله ندي   چه په لار در سَرَه سَم ځي مله هغه
چه په عشق سَرَه ژوندی دئ هغه نه مري   چه بې عشقه ژوندی ګرزي مړه هغه
چه دروغ تر خوله وَ باسِي کله خوله دَه   چه رشتيا تر خوله وَباسِي خوله هغه
هيڅ حجت له هيچا مه کوَه خوشحاله
هر چه تا وته څوک وايي ته هغه

څه لَرَه زړه وړې چه دَ زړه ساتل دي نه زده[۱]   مست يم مستي کړمه ګڼه هر هنر مي ښه زده
تل په اوښيو وينو همېشه ژړا آهونه   نور را خبر نشول يا مي سترګو يا مي زړه زده
ذکر فکر نمونځ روژه طاعت ور لَره بويه   شيخ ملا زاهد عابد صوفی په ميُو څه زده
کله دَ طوطيانو په ګفتار کښ دا لهجه ده   راشه که ئې ګورې زرکِي تا کله دا تله زده
روغ عالم به څېري دَ دردمن په حال خبرېږي   درد چه په چا تېر دَي په دردمنو هم هغه زده
څه زړونه ئې وړي ستا بارخو پرېشاني زلفو   ښه وه دا خبره چه يا غله زده يا ئې مله زده
ستا دا سور پېزوان چه فتنه ګر دَي بې حسابه   څو رنګه فتنې چه دَ جهان دِي واړه ده زده
څېري به له دِله يَو بِک مهر را بر سبر کړې   تل دِ که دا هسِي دلاسې تشي په خوله زده
څه پوښتې خوشحال دَ بېلتانه په اشتياق کښ
سترې په منزل پوهېږي تږَي په اوبه زده

چه پيدا څېري په ملك کښ يو حبيب شه   لکه خار ورته په څنګ کښ بل رقيب شه
محمد (ص) ته ابو جهل نصيحت کا   راشه ګوره څوک رنځور شه څوک طبيب شه
دَ دانا پخپل وطن کښ قدر نه وِي   دُر هاله قدر پيدا کړ چه غريب شه
په چمن کښ رنګارنګ ګلونه ډېر دئ   دَ زړه داغ مي دَ لاله دَ زړه نصيب شه
که ئې رنګ و بوي و ګل نه وَئ ورکړي   مبتلا به باندِي ولي عندليب شه
راشه تور و سپين دَ سترګو ننداره ګره   هغه يار را سَرَه لا تر دا قريب شه
چه پرون را سَرَه يار وُ خبر نه يم   نن له ما نه بيا وېزار په کوم تقريب شه
تناوُنه ئې دَ زلفو دِی دا زړه مي   لکه ملك دَ ياغي لاندِي تر تخريب شه
چه ئې پرېښوه يارِي دَ لېونيُو
ګمان مکړه چه خوشحال خټك لبيب شه

چه مي زړه پرې ښه کېده له واړُو بد شه   ښه خو دا چه اوس يواځي دا حد شه
که ژوندُون دَ خلقو دا دَئ ګه ليده شي   ښه وَ ما ته مري خلق دَ لحد شه
دَ دنيا ياران مِي وليدَل په سترګو   هر سرَی ځما په سترګو لکه دد شه

---

[۱] تا د زړه ساتنه نزده   مست يم مى پرست يم ګڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه حیا شته نه وفا نه خپلوي شته — خلق واړه په معني لکه مرتد شته
چه ئې نن کانده له ما سړه خپل قوم کا — مګر دا جور له قومه په احمد شه
تفحص دَ تور و سپین نشته په چا کښ — دَ همه عالم په سترګو کښ رمد شه
تور به چا ته یادوَم چه رد ګمراه دئ — چه پیدا ځما له ځانه خلق رد شه
فرزندان چه مې له ګېډې نه پیدا دئ — پوخ ځما له ناخلفونه کبد شه
په طالع په بخت دَ مال و ملك څښتن دئ — بخت هغه دَئ چه په بخره دَ بخرد شه
له هغه بخته ځما توره بلا دَه: — چه له هَرَه نا هماره په مدد شه
چه دَ پلار له ځانه ښه زویه پیدا شي — ته به وایې چه ژوندون ئې مجدد شه
چه قابل ئې پیدا نشي په اولاد کښ — که هزار زویه دَ پلار وِئ بې ولد شه
دَ بهار ګلونه هیڅ دي چه تېرېږي — ښه هغه وَ ما ته ګل دَئ چه سرمد شه
که په ذات کښ دَ خوشحال آل و اولاد شته — په صفات کښ لم یلد و لم یولد شه

یخ دَ نمو وَ تا وته نه دَرِی خوشحاله!
په دا څه که یَو ورَځې منجمد شه

څو په باغ کښ لا یو ګل دَ نو بهار شته — دَ بلبلو دَ طوطیانو پرې جیغار شته
نن دِ غم له ما نه ځان ساتي که ښه کا — چه په سېل دَ بهار را سرَه یار شته
چه له یاره سرَه مست دَ ګلو کښت کړم — محتسب که را نیژدې شي پایزار شته
شیخ ملا دِ ځما غم په بهار نه خوري — چه رباب و سرینده غُندې غمخوار شته
نه به زه دَ میو جام کښېږدم له لاسه — نه ځما له پارسایې سرَه کار شته
ما وَ خپلې پارسایې ته رخصت ورکړ — په دا نورو پارسایانو مې اوس ډار[1] شته
ساقي بیا ځما دَ ښهر خبر واخله! — لا یو څو په کوڅو پاتو پرهېزګار شته
ګل و مل ساز و سرود ساقي سرې سترګي — [2]لا به ډېر عالم رسوا کا چه دا چار شته
چه په هَرَه پیاله عقل له ما زدویي — دَ ساقي منت را باندې په بار بار شته
دَ ګلونو په موسم کښ خوار هغه دَئ — چه ئې نه پیاله په لاس نه ئې نګار شته
نن هغه شاهِ جهان دَ زمانې دئ — چه دسته ئې دَ ګلونو په دستار شته
چه نا اهل په غفلت ورباندې نه ځي — ځکه وصل دَ هر ګل په څنګ کښ خار شته
دَ بهار زېبا ګلونه سوداګر دئ — لخلخه به ځني پېرې چه خریدار شته

نن خوشحال دَ زړه داد دَ عشرت ورکړ
دا څو ورَځې غنیمت دِي څو ګلزار شته

څو په باغ او په بوستان کښ لا لاله شته — دَ بلبلو دَ طوطیانُو پرې ناله شته
نن دِ غم له ما نه لېرې لیري ګرزي — چه په وخت مې دَ بهار په لاس پیاله شته
که مې یار په لاس باده واخلې ساقي شي — پرې مې ډار شي چه ئې زهد صد ساله شته
را ئې وښیه چه ځم تر پښو ئې پرېوزم — که په دهر کښ څوک ما غُندې واله شته
دَ بهار په زېبا ګلو ډېر وېرېږم — چه باران شي دَ باران سرَه ژاله شته

---

[1] وار.

[2] ساز و سرود د ساقی سترګی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار په سيل تل درومه خوشحاله
يو څو ورځې چه دَ گلو پر کاله شته

چرگ دي خپل چرگ والي کا که ئې رضا دَه چه له بازه بازي کا دَ ده قضا ده
هغه چاربه مخامخ په مخه ورشې چه دَ چا دَ هغې چارې تقاضا ده
ځوک به خوښ سَرَه پرېښږدي په جهان کښ دا دَ ځَايه دَ دې دهر اقتضا ده
تېره چار چه يادَوې فايده ئې کومه وَ دانا ته مضا واړه مامضا ده
دَ گمان لړې به تار په تار خپرې کا دَ يقين اندېښنه بهَ تر بيضا[1] ده
دَ خوشحال په ويل غوږ او فکر بويه
چه موندنه دَ خبرې په امضا ده

خپل پرَدِي چه چا لينده په لاس اَخيستهَ هر يوه کړه ما تشه درسته درستَه
چه قضا د ما د چا په غشِي نه وه د بادشاه لينده ئې هم کړه په ما سستَه
چه تعليم ئې د سيفې[2] له ما نه اَخست بيا هغو د ما د بدو وسيفي لوستَه
په زرگونه راته لاف کړې د يارئَ په دولت کښ ئې د ما بلا اَخستَه
اوس چه ورځې د نکبت راغلې يو نشته چه ځما دپاره ووزي له بايستَه
که بادشاه له تخته پرېوزي نا آشنا شي بادشاهي ده د دولت په تار اَمستَه[3]
د نکبت ورَځې په مثل د دانو دِي ښايسته سرَي وباسِي له ښايستهَ
هنرونه ئې عيبونه شي خوشحاله
د سرِي چه چار دَ بخت شِي سسته پُستَه

چه مي وليده دَ زړه په سترگو خپل زړه دَ خپل زړه غُندي مې وَ نه ليده بل زړه
عاشقي دَ خداي بلا دَه عاشق مشې ځوک په سرو سکروَ ټوينښي لَړي تل زړه
په وَيل وَيل مي هيڅ تقصير وَ نه کړ که ستنېږي له دلبرُو په وَيل زړه
عاقبت به اَفت سر لَرَه پيدا کا چه جار وَزِي دَ بتانو په بورجل زړه
ور ئې واچَول دَ زلفو خنځَيرُونه که هر گز آموخته نه وُ په ترل زړه
دَ خپل سر په مهر هم دا هسي نه وِئَ[4] لکه خوښ شِي دَ دلبرُو په ښکنځَل زړه
ډېر ئې صبر شکيب وَکړ نه پاېئږې نور له تنه جدا کېږي په نيوَل زړه
دَ خوشحال خټك فرياد له نورُو ندِي:
په دَه هونبره چاري وکړې واړه خپل زړه

---

[1] محشی ورته کنبلی دی چه مطلب لمر دی.

[2] محشي ورته ليکلي دِي چه يوه دعا ده.

[3] محشي ورته ليکلي دي "پېيلي"

[4] د خپل پېر دعا هم هسی رنگه نه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وایم هغه نکا دا ځما زویه گمراه   اغېزه هیڅ پرې نشي یا خو ما گڼی بدخواه
که کار په دیو نشي په شماره دي دَ غوییو   کمیي دَي دا دَ دیو که د ما دئ دا گناه
که ما دَ ځان بدخواه گڼي دا لا بله بلا ده   هیڅ پلار به په جهان بدخواه دَ زویه وِي آه آه
چه پلار دَ چا مزَري وئ مزر کتَي ورځني زېږي   د ما زویه وگوره دَ جیفې گیدړ روباه
څو ډېر دئ که قابل وَي دا به څه بلا ښه کاروُ   یو شیر دَ درگه ښه دَئ نه گیدړ پکښ پنجاه
د نورو نو څه اخلم د تومي[1] بیوجه څو دي   یا عاق یا عاق ته روغ دي خو دَ وارړُو مخ سیاه
دَ ما په نامه زرشول دَ بی بی په ذات زرنیخ شول   زرنیخ په نرخ دَ زرو کا قدرت لَری آله
هر کار ئې په تقلید دئ تحقیق نلَرِي پذات کښ   نه نام نه ملگري شته[2] هونبره گنج هونبره سپاه
ارمان ارمان چه زوړ شوم یوَ قابل زویه مي نشته
چه زه خوشحال دعا گرم په سبا او په بېگاه

چه تا وَته نظر کړم نور مي هېر دِي ښایسته   په طور دِ مین یم گڼه[3] ډېر دِي ښایسته
هم ځان راته ښکاره کا هم مي ورک شِي ژر له سترگو   پدا کلي کښ واړه پري څېر دِي ښایسته
تلخي ئې دَ هجران بده بلا ده عاشق وژني   چه دا ئې را په یاد شِي څه گنډ هېر دي ښایسته
یاران لَرى زرگونه دَ هر چا سرَه ساز باز گا   په قول په وعده ځکه تېر بېر دِي ښایسته
تل جور تل جفا ستمونه په عاشق کا   په دا واړو کارونو کله سېر دِي ښایسته
دَ چین او دَ ماچین مي اروېدلي دِي په غوړو   په سترگو مي لیدلِي دَ بونېر دِي ښایسسته
ځوانی ولاړه خوشحاله راوړه زر که عاشقي کړې
یا زر دِي یا ځوانی چه ورته زېر دِي ښایسته

چه پرېوزی څوک له پانه مومیتایی ور لَره بویه   په کور کښ چه تیار شي روښنائي ور لَره بویه
چه کار دَ چا مشکل شِي تدبیر و بله کښېني   دا کار څه آسان ندي دانا ئې ور لَره بویه
په کاني کښ مرآت شته دَ کیمیا بوتي په غره کښ   طلب چه د دې کار کا بینائې ور لَره بویه
که لُور دَ اورنگزېب وِئ معشوقه په اصل لویه   دا کار ئې منظور ندیَ پارسائي ور لَره بویه
که هر څو ښایسته وِی معشوقه په هنر پسنده   دا کار ئې هم پکار دَی بخت ځائی وع لَره بویه
که څوک ښایسته غواړِي په کوڅه کوڅه دِ گرزي   په هر ښهر په کلي گدائي ور لَره بویه
یَو زړه دَ خوشحال ندئ چه جهان پکښی لیده شِي
دَ هر چا زړه مرآت دَئ صفائي ور لَره بویه

حیران یَم نه پوهېږم چه له یاره مخ پوښل څه   اغیار وته په قهقه لا له ورایه خندېدَل څه
که نه ئې وِي په زړه کښ دَ عاشقه سرَه مهر   سکه ده وته دا غنج و دا دلال او دا ښکنځل څه
هغه مي چه لیدلَي دَ خپل یار ښایسته مخ دئ   که حوري که پري وِي وَ بل مخ وته کتل څه

---

[1] د دی کلمې معنی حل غواړی.

[2] نه ملك گېری شته.

[3] که نه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه ئې دِي ويلي چه زړه يو دَي يار دِ يو دئ   ښه ده دا خبره چه سر يَو او سودا سل څه
وخت دَ يار دَ وصل کوک په کوک نارې وهَل څه   زار ژړا هغه کا چه د يار له مخه دور وئ
خوشحال دِ ښه چه مړ کړِ ته په کوم توکي دلگير يې
تر سر دِ صدقه شم گنُدِي تا ته چا ويل څه

خپله پوهه به لَرم خپله لَره   وَ هر چا ته خپله پوهه دَه کره
که فاسق يم که فاجر يم دَ خپل ځان يم   دَ زاهد دَ عابد څه دِئ را سَرَه
ليونی که مسخره دَئ و عالم ته   عالم هم وي لېوني ته مسخره
په معني پانې گلونه دِي خبري   دَ سرِي کرده دَ ونې ثمره
نن يوازِي يك تنها له ياره ښه يم   څوک د غيرو د وهم نه وِئ را کره
دَ نور چا غرض پرې نشته چه صراف وِئ   هم هغه زده په سَرَه په نا سَرَه
په ښوره مځکه کښ کله شِي گلونه   درته چا وې چه گلونه پرې کره
شاړي[1] تل په کُن پره گرزي[2] خوشحاله
مرَنی ليندئ به ځِي په سر پره

خواړه عمر غُندي تلنه کوې ښه[3]   په مدت دَ ديدن ژمنه کوې ښه
په ناستې دِ رغبدن دَ بيمار وشي   په وَلاړي پېښې پوښتنه کوې ښه
خوي دِ درست دَ ترهېدلي غرڅه واخيست   وراندِي ځې تر شا کتنه کوې ښه
دا دَ زړه ښهر مي ستا دَئ چه په سترگو   باندِي هر کله ختنه کوې ښه
په خوله ما سَرَه دروغ دروغ يارئ   وېزارِي دَ زړه دذَنه کوې ښه
هم په څو رنگه غموُنه باندِي کښېږدي   بيا گله له دې غمجنه کوې ښه
هم په څو رنگه عتاب کړې بيا پخپله   بورجل ځاي ته مي بلنهَ کوې ښه
په زمان کښ يو گلزار دَ وصل نهال کړې   بيا پخپل لاس ئې وکښنه کوې ښه
وصل هجر دِ دا دواړه پخپل لاس دِئ   چه مانه له خپل مينه کوې ښه
دَ خوشحال په زړه دِ کښېښول داغونه
پرې دَ مالگو دُوړَوَنه کوې ښه

خوله مِي غوښته له نگارِی را ئې نکړه   دَ رقيب په خوله شوه اَري را ئې نگړه
ما وې دروم‌م ستا له وره دعا راکړه   په فرياد او په چيغاري را ئې نگړه
صبوري له جفا کاره ياره غواړم   را ئې وکړې ځني چاري را ئې نگړه
په يوه جلوه له ورايه رغبدې نور   دا ځما سترگي بيماري را ئې نگړه
دَ يوې غمزې په طمعه ورته گوره   عمر تېر شو پدا لاري را ئې نگړه
په اميد وم چه يَوه پياله به را کا   هغه مستي شراب خواري را ئې نگړه

---

[1] شاړ يعنی سست او کاهل.

[2] درومی.

[3] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمی څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَيِ در به کړم بوسه دَ خوږو شونډُو   را نېژدې نېژدې شوه باري را ئې نگړه
گلدسته ئې چه له باغه وه ويلې   که ئې ورکړه وريباري را ئې نکړه
هسِي نه چه ئې د زړه دلاسا نزده   دلاسا لَرِي تياري را ئې نکړه
زه خوشحال دَ يوه ښکلي په طلب وَم
دا فلك لَرِي بسياري را ئې نگړه

خاتمه که دَ سړِي په خيريت ده   تر صحت ئې چار بهتره دَ زحمت دَه
په زحمت کښ ئې نخوت له سَره وزي   رنځوري نافي دَ کبر دَ نخوت دَه
هر زحمت چه دَ سړی په وجود ورشي   معافي ئې دَ گناه په روايت دَه
په يوه تبه چه لَړه په چا ورشِي   هغه هم د گناهونو کفارت دَه
په هر چا باندِي چه ډېره تبه ورشي   په صحيح چه دغه چار دَ مغفرت دَه
هغه کس ولي دَ خداي دَي گمان نشته   دَ هر چا چه صبوري په مصيبت دَه
غم ښادي چه وَ سړی وته رسيږي   همگِي واړه له ځَايه په قسمت دَه
په ښادي کښي دي ئې شکر سړی کاندي   په غمونو کښ دَ صبر چار فرحت دَه
چه دا دوه چاري لَرِي حبيب اللّه دئ   په وَيل نده دا چار په عنايت دَه
وار په وار به په خوشحال باندِي ور دورمي
هَرَه چار چه دَ محنت يا دَ راحت دَه

دا تاو تاو زلفي ښکاره کړه تر نقابهَ[۱]   چه ځَار ځَار ئې شم له هره پېچ و تابهَ
زه چه چېري تا ته سوال کړم ته ښکنځل کړې   نور به څه غواړم تر دا خاصه ځَوابَه
د سمند سمونه سره په وينو درومې   گوره بيا دِ د چا مېنه کړه خرابَه
تا به هسي بې صرفه قتلونه نه کړل   که دِ وېره شوَې له خونه له عذابَه
لکه څوک چه له تېرو تورو وېرېږي   هسي ډار کَوم زه هم ستا له عتابَه
چه د ښکلي زيبا مخ نظېر دِ غواړم   په نور څه مي نظر نشِي بې آفتابَه
که فتنې او خرخښې د ښکليو دود دي   نه چه هسي هونبره ډېري بې حسابَه
زه خوشحال که له تا خواست کړم مستحق يم
خوله زکوة راکړه د حسن له نصابَه

دا ځَما زړگی پخپل زړگوټی[۲] نَسه[۳]   چه دي زړه دَئ ځَما زړه هم هسي کَسَه[٤]
دا دَ وړکيو خوي د څه ونيو په لاس[٥] کښ   چه زر زر څه ورکوي بيا ئې را نَسه
زه به هيڅکله د تا له وره وانوړم   که هر څو وايې چه مه راځَه ناغسه

[۱] له نقابَ.

[۲] زړگوټ کسه.

[۳] دا بدله په جاپي ديوان کښ نسته.

[٤] هسی نس.

[٥] په لاسو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو دَ شندی[۱] گل څه ښه لیده شِي   روخ ئې ندي چه سیالي کا له نرگسه
چه ئې تل و غوا و غېلو[۲] ته سورې دي   خداي دي واخله دَ بېدردُو مجالسه
هر دم دار ئې پخپل کار کښ دَئ خوښ کړي   که سړی دي که پېری که کوس[۳] وغسه
چه یو هم دَ زړه ساتوني پکښي نسته   توبه توبه دَ ختکو که اولسه
زه خوشحال چه په مزریو باندي تیغ[٤] کړم
تا ته څه رنگه گیدړ شوم رترومي[٥] کسه

دلربا پسره راشه   ای زېبا بشره راشه
چه دَ ښهر ښایسته دِئ   تر هر جا بهتره راشه
سر تر پایه واړه ناز یې   ځما ناز پروره راشه
په خوږو خبرو شهده   په خندا شکره راشه
چه دي نه وینم هېڅ عیب   تمامي هنره راشه
توره شپه دي تورِي زلفي   په ښه مخ سحره راشه
د سما قمر بوسه کړم   د عنبرا قمره راشه
دَ راتلو لاري دي گورم   اې ځما دلبره راشه
څه به وایم چه بې تا مرم   اې په زړه خبره راشه
چه پسو تر و تازه ځې[٦]   د چنډن شجره راشه
چه دي نه ویني نور ړوند شي
دَ خوشحال بصره راشه

دَ یار غم به په تنها صورت زغممه   دا بیدرد عالم به نه را خبرومه
چه دا اوښِې مِي غمازئ دَ فراق دِئ   زه ئې ځکه په گرېوان کښ تویَومه
همېشه ئې پدا فکر در مانده یم   چه دَ خوږ خاطر علاج په څه کومه
ملامت ئې دَ عاشق دَ سر بگړی دَه   دا بگړی له سَرَه چرته اچومه
دَ هجران دَ آتش لا لمبې تازه شِی   څو دَ صبر اُوبه زه پرې پوړومه[۷]
آشنائي له جدایَی سَرَه ښه ده   دَ مرهمو قدر داغ څخه گڼمه
له طبیبه خلق هیله دَ شفا کا   زه خسته دَ خپل طبیب له لاسه مرمه

---

[۱] یوه ونه ده چه ترخه میوه لري په هندي ئې پکائن بولي.

[۲] چه هم ئې تل د غوا د غېلو نه بیور دئ.

[۳] د دې کلمې معني نسوه را ښکاره.

[٤] تېځل یعني د اَس تند ټوپ.

[٥] عیناً ولیکل سوه.

[٦] یې.

[۷] په خوله او په نفس سَرَه اوبه څاڅکي پاشل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاره ته چه جدایي جدایي وایې
زه خوشحال دَ دې خبري توان لَرَمه؟

دَ اسمان په حکم څه فتنه بر پاي ده ــ نزده چا چه قراري ئې په کوم ځاي ده
بندیوان ئې اورنگ زېب لَرَه روان کړم ــ ننداره مي په هر ښهر په هر سراي ده
پښتانه مي چه حال وَوینِي کباب شي ــ په لیده مي دَ هر جا ژړا هاي هاي ده
لوي هلك مي نندارو لَره را درومي ــ دَ هندو دَ مسلمان ناره واي واي ده
زه هر چا وته موسېږم ترې تېرېږم ــ چه دَ واړو اندېښنه راته نماي ده
نه یواځې په ما ظلم، ستم وشو ــ زمانه دا هسي تل کا پخپل راي ده
په هر ځاي مي په څوکی راځې فوزونه ــ د بد به مي دَ مزري یا دَ هماي ده
په وَلاړ کښ هاتي شمار په یوه غره دئ ــ اوچه پرېوزې په دوه غرونه ئې آواي ده
زړه مي درست سوري سوري لکه غلبېل شو ــ محرومي دَ لیدو بده غم افزاي ده
گنُدې وې چه بازي بیا را وَجار وزي ــ همگي عالم وَیل کا چه اوس باي ده
که په اور کښ دَ سرو زرو وَښي پرېوزي ــ عیب نشته پدا کار کښ ئې جلاي ده
نورې واړه تکیئې تار په تار خپرې شوې
دَ خوشحال خټك تکیه په یَوَه خداي ده

دَ جهان خوښي همه دَ هغه کس ده ــ چه میشته ئې دَ محبوبي په جوس[١] ده
دَ ښه مخ له نندارې چه نظر نیسي ــ که ئې گورې هم دغه هوا دَ نس ده
که سوگند راځني غوارې هم به وکړم ــ تر اول مي پتا مینه یَو په لس ده
دېرى میني آشنایی څه په کار ندي ــ یَوَه زړه لَره یوه آشنائي بس ده
چه دوه ښه خواږه مَین سَرَه دلگیر کا ــ دَ غمازُو وینا څه دَ سترگو خس ده
بې پروا بې فهمه مه راځه خوشحاله
په پالنگ مي دېره وېره دَ عسس ده

دَ چمن په لوري وخوځه له کاخهَ ــ چه د گلو نندراه شِي انتساخه
گل چه ستا تر لاسه دراغي تازه شو ــ لاس دِ لا لَرِي شرف د گل تر ښاخه
غنچه گل ستا له خولې سَرَه سیالي کا ــ خوله ئې باد په طما چه کړله فراخه
د ښه مخ خوبي دِ ښه دَه لا تر گله ــ په زړه هم سختي لرې تر سنگلاخه
چه تر اور تر اوبو وزي هاله ور شيِ ــ سور پېزوان د ستا د پوزې[٢] تر سوراخه
غه خبري چه بې ستا له مخه کېږي ــ له هغو خبرو ونیوَي صماخه
په بېمارو سترگو تل پهي[٣] کښېښوې شِي
د خوشحال په لېمو پښه کښېږده گستاخه

---

[١] محشی دې کلمې ته په قلمی نسخه کښ کوځه او غولی لیکلی دی.

[٢] دَ شاه دَ پوزې.

[٣] پتی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ښایست په کار کښ نه لرې څوک سیاله — دَ یارئ په کار کښ نه یې هونبره[1] ساله
هونبره کبر خیال چه ستا دَئ دَ چا نه دئ — څو به زار کړم ستا له کبره ستا له خیاله
ستا په تش لیدو څما دَ رنځ علاج شِي — کښه مرمه وَوېرېږه له وبا له
تا ویشتلَي یَم پخپل گزار پوهېږې — چه دَ سترگو دِ گولی دِي څو مثقاله
پرې د صبر پهي[2] ږدم واړه خسا[3] کېږي — چه په زړه باندي مي داغ دَئ ستا له خاله
جگي جگي مانې مه کوه پخولا شه — خرخښو فتنو دئ زه کړم بې مجاله
خرخښو فتنو دی مرگ وَته نږدې کړم — چه یَو دم را سَرَه نه یې بې جنچاله
راته گوته ښوروې نا خواله وایې — حال به وَوینې دَ مور دَ ځان زواله

دَ خانی دَ توري ځاي نشته په عشق کښ
معشوقې وته مریَي اوسه خوشحاله

دَ عشق بخره ازلي دَه په جنگ نده — په کتاب په مسئلو په فرهنگ نده
په قسمت ئې له ازله دَه راوړې — دا دَ سولو بخره اوس دَ پتنگ نده
خلقې ئې سَرَه درغښي[4] ککر کړې — لا دَ مستي دَ غمزې توره رنگ نده
تل دَ یار دَ صورت نخښې پکښې گوره — له دنَنه آئینه دَ زړه رنگ نده
دا پیاله چه ما نوشلې دَه پرې مست یم — دا پیاله مي دَ شرابو دَ بنگ نده
دَ اغیار سَرَه یَو دَم ناستي ښه ندئ — هیڅ خپلوي مي دَ زجاج او د سنگ نده
دَ گلونو په موسم کښ هغه خوار شول[5] — چه گلرنگه معشوقه ئې تر څنگ نده
لېچي څه لَره غړي توره وکاږې — که دَ خوارو دَ وژو په آهنگ نده
که زه نه یم لېونَی په آهو سترگو — مسله مي دَ آهو پسې لنگ نده

کله کله خوار خوشحال وَته نظر کړه
دَ عاشق نمنځنه هیڅ عیب و ننك نده

دَ مجاز عاشقي عین حقیقت ده — وَ هغې ته زینه ښښې دَ صورت ده
تر ثرا تر ثریا که فهم وکړې — په څلور کنجه غوغا دَ محبت ده
په جهان به هیڅوک نه وُ که عشق نه وِئ — د بد به دَ عشق قائمه تر قیامت ده
چه په مینه کښ یو زړه او یو ابان وِئ — تر هر چا دَ هغو چار په برکت ده
دا یوه وینا دَ زړه په غوږو واروې — چه بهتره دَ اورنگ تر سلطنت ده
سر دِ درومي مال دِ درومي پت دِ نه ځي — د سرې د چارې کل خوبي په پت ده
چه یَو ځله زړه دَ چا په مینه بند کړې — په شلول ځني کمي دَ مرموت ده
چه د نیت غلطي لَري بلا به ورشي — تر هر څه بده بلا غلطي دَ نیت ده

---

[1] محشي میانه ورته کښلي دئ.

[2] یعني د زخم پټی.

[3] یعنی بد بوي او متعفن.

[4] د دې کلمې معنا حل غواړی.

[5] هغه گرم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې خداي ورکا وَ چا شکر دِ کاندي　　په جهان کښ لويه بخره دَ همت ده
په تېره الماس دَ پاسه قدم ږدي　　يوه څه باريکه لار دَ شريعت ده
چه کښو ته نصيحت وايې خوشحاله
وايه څه فائده ستا دَ نصيحت ده

دَ سپېرو خاورو غوغا ده　　چه پکښې غوزري هوا ده
و حباب وته وگوره　　څه دِ نوره تمنا ده؟
گمان نکړم چه به ستا شي　　دا چه ته وايې ځما ده
چه به کانده فنا کېږي　　کانده نده نن فنا ده
دَ هلکو لوبې گوره!　　سرشته دَ هر چا دا ده
ته لا طفل دَ اوښي يې　　که دي ړيره کربلا ده
دا درکاه يوه بوډۍ[1]　　گه خندا که د ژړا ده
چه ئې يو ځله اړاند کا　　دا هم لويه تماشا ده
راشه وگوره په سترگو　　چه دَ چا وه اوس دَ چا ده
خو يو وهم خوب و خيال دئ　　کوم ژوندون کومه دنيا ده
دَ نور چا نده خوشحاله
ستا دَ خولې وينا هم ستا ده

د شرابو مستي زر شِي نيست و هستهَ　　لا يزاله مستي نه درومي له مستهَ
چه مي نوم په جهان لاړ شو درندیَ　　درندیَ کار به نه پرېږدم له دستَه
که بادشاه ئې په زندان کا غم ئې نه وِي　　د آزادو آزادي دَه له الستَه
نه ياري شته نه خپلوي واړه غلول دي　　چه خبر شوم د وگړي له بر بستَه
د ښادیَ په اميد اوسي په غم کښ　　تل په شپه پسې را درومي ورځ پيوستَه
د مقصود گوهر په لوي درياب کښ پرېووت　　غواصان پکښ غوټې وَهِي په مرستَه
په ادراک له قعره نه گوري ساحل ته　　هغه کب چه وېره وَويني له شستَه
د عاشق خاطر او خيال لکه درياب دَي　　چه څپه ئې کله لوړه کله پستَه
د خوشحال له زړه د يار محبت نه ځي
لکه مينه د خپل بت له بت پرستَه

د سبا نسيمه! راشه[2] و گلشن ته　　د گلونو انتظار دي شگفتن ته
زاهد څه خبر له عشقه چه عشق څه دَي؟　　د گلونو له حاله څه وايې زغن ته
زاهدان چه په پنځه وخته سجود کا　　زه دا يم په سجده پروت يم و وثن ته
د ليدو په ننداره ئې نه مَرېږم　　که هر څو په ځير ځير گورم و ديدن ته

---

[1] دا ځائی یوه بوډۍ.

[2] زر راشه گلشن ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته خوبا، د شقايق په زړه کښ داغ يِدې   چه په شين[1] شين درومې و چمن ته
قهر مهر دِ دورځيو په منځ وينم   د جبين تخته دِ ښښې و لوستن ته
کله جنگ و خرحښې گرې کله مهر   زه په زړه ساده حيران شم هونبره فن ته
که د ما په مرگ دِ زړه دَي دايم زه هم   ستا جفا جور نزدې کړم و مردن ته
اوس دِ اور را باندې بل کړه په ستنه[2] شه   چه لوگي دِ ننه نه وزي پيرهن ته
که تل ستا له لاسته توره د ستم وي
ما خوشحال قبوله[3] کړی و گردن ته

د خوبا له بې نيازی سل اوخه   چه ځما له کاره تښتې په فرسخه
د يارۍ په کار و بار کښ فهم وکړه   چه را نه شِې د بدانو سينه يخه
ځان او زړه صبر آرام ئې له ما يووړل   له ژوندونه خو هم دا څه وُ را څخه
که جهان په تا ښندم ته ئې قبول کړه   دَ مېږي په لاس خو پښه ده له ملخه
هر چه نن د محبت په اور وريته شول   ترو ئې کله پروا کېږي له دوږخه
ډېر بندي ئې د زلفينو په کمند شول   کله وِي چه به دوي خلاص شِي له دې پخه[4]
خوار خوشحال چه بکښ پرېووت وتي نشي
څه بلا يې دَ شهی چاه زنخه

دواړه شونډې کړه په بيارته   دُر ريزي وکړه خپل يار ته
زه چه ستا و مخ ته گورم   زړه مي نه کېږي گلزار ته
گل له شرمه خولې پرېږدِي   چه نظر کا ستا رخسار ته
که مي وار در باندې جوړ شي   منتظر يم و خپل وار ته
گله دا درباندِ[5] ښايي   چه ځير ځير گورې و خار ته
که وفا کا که جفا کا   يار، دم مه وَهَه اغيار ته
آئينې وته نظر کړه   که دِ مينه شِي گلزار ته
زار وَ چا ته کړې خوشحاله
چه دِ نه گوري څوک زار ته

درته چا وې چه دَ يار سرَه جفا کړه   دَ اغيار سرَه وفا، مهر خندا کړه
چه دَ پله خاوري دِ سترگو لَره غواړي   دَ هغه سرَه فتنې جنگ و غوغا کړه
هغه ته يې چه له ما دِ محبت کړ   که غه هونبره مينه ما سرَه نور چا کړه
که په اور مي کښينوې په اور به کښېنم   چه دِ ځای په سترگو کړم راته دِ شا کړه

---

[1] تر دې کلمې لاندې محشي ناز او خيال کښلي دي.

[2] ستنه يعني واپس او تر شا .

[3] ما خوشحال ده قبول کړې.

[4] محشي زندی تر لاندې کښلې دَه، مگر په بله قلمي نسخه کښ مخ ليکلي دي.

[5] ورباندِي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بادشاه دَ گداي څه وُ دَ يارىِ ــــ څه کړم خداي مي ستا په مخ مينه پيدا کړه
که ځما په مرګ دي زړه تېغ را واخله ــــ دَ قصاب غُندِي مِي بند په بند جدا کړه
زه خوشحال څه جيوارى[۱] د سبګل نه يم[۲]
دَ دنيا خونه مي ستا په مخ ببېديا کړه

درسته شپه دئ په کوڅه کښ مرم له سوړه ــــ لاس مى مات شه که دِي نکړم روړبوړه[۳]
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالى کړې ــــ ځما غاړه په ژړا در پسې بوړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَره يو رنګ دَئ ــــ سر هوا لويي دا هوببره سَمَه کوړه
حال دِي واړه وار په وار راته معلوم شو ــــ تګه ياره په زړه تريخه په خوله خوږه
ځما يار چه ميخوري کا په بدل ئې ــــ ولي ما لره راځه د دردو روړه
پکښې زړه دَ خوار خوشحال دَئ چه خوړ[٤] نشي
ډمي ورو ورو دَ شهى زلفيني نموړه[٥]

د ماړه تر فهم هيڅ نده غنمينه ــــ ولي وږي ته حلوا ده اوربشينه
په تونګو باندي اطلس لکه شړۍ وئ ــــ په نادار باندِي سرِيه ده وربښمينه
وَ مجنون ته دَ ليلى خبري وايه ــــ نه له علمه، له مذهبه، نه له دينه
هغه خداي چه دَ هجران غمونه را کړه ــــ که دَ وصل ښادي را کا توان لرينه
خدايه کله به ديدن دَ آشنا را کړې ــــ چه به زه پرې ماتَوم دَ زړګي مينه
يَو ځل بيا په حيات وليدي په سترګو ــــ بيا له پسه لکه مردن وِئ هم دي وينه
نمر په کوم لوري پرېوزي چرته خېژي
په خوشحال باندِي يوه شوه توره سپينه

دَ ګلونو قدر چا زده ــــ يا بلبلي يا بورا زده
په جهان کښ به يَو يوَ وِئ ــــ چه هنر ئې دَ کيميا زده
چه وفا ور ځَني غواړې ــــ بې وفا کله وفا زده
که جهان در خبر ندَئ ــــ ما په تا زده تا پما زده
ته ښادي کړه زه به غم کړم ــــ تا خندا زده ما ژړا زده
رنګ دِ ښه دَي خوي دي بد دَئ
زه خوشحال يم ما رشتيا زده

---

[۱] د دې مسرى معني حل غواړي.

[۲] د دې مسرى معنى حل غواړى. په بله نسخه کښ دا بيت په دې ډول دى:

خوشحال نه د يواليا نه قمار باز دى ــــ د دنيا خونه ئې بيا تالا تالا کړه

[۳] که ونکړم روړ پطړم پي دې بدله کښ دَ سوړ، روړ، پوړ، روړ، نموړ، معناوي تحقيق غواړي.

[٤] چه خور نشي.

[٥] محشي ورته کښلي دي: يعني ږمنځوه.

دَ صبا باده گذر په چمن بیا کړه   په چمن کښ رنگارنگ گلونه وا کړه
زه دِ توان دَ خرخښو لرلَی نشم[۱]   که دِ زړه ځما په مرگ دَئ دا ادا کړه
بې نیاز څه خبر له نازه چه ناز څه دَئ   ستا دَ سترگو بلا واخلَم ناز پما کړه
زه له خپله بخته چا وَته فریاد کړم   چه پرُون ئې راته مخ وُ نن ئې شا کړه
خوله مي ډکه شوه په شهدو په شکرو   چه سحر مي ستا دَ لام و بې[۲] ثنا کړه
عاشقي که سرا سر واړه بلا دَه   ما په ځان دَ زړه قبوله دا بلا کړه
زه خوشحال کم زوري نه یم چه به ډار کړم
په ښکاره نارې وهم چه خوله ئې را کړه

دَ دانا په ځان بلا شوه خپله پوهَ   چه هر گز ئې خالي نه وِي له اندوهَ
چه فلك وَ چا ته عیش و عشرت ورکا   هونبره ډېر ورباندِي کښېږدِي څو ستوهَ
کله ونه دَ خزان په وخت لغړه   کله بیا خوبي دَ پاڼیُو پرې انبوه
په ناحق ئې په میدان په سَمَه غواړې   چه دَ غرونو غرڅه نه گرزِي بې کوه
چه مي ولیدې څو خولې هونبره خبري   را څرگند شول واړه دو اویا گروه
پخپل زوي او ورور باور نشته خوشحاله
غافل مشه دا جهان له مکره دروهَ

درسته شپه دِ په کوڅه کښ مرم له سوبړه   لاس مي مات شه که دِ نکړم روبړه بوبړه
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالي کړې   ځما غاړه په ژړا در پسې بوبړه
هم مي بې حسابه پوري کړه په سترگو   دَ رنجور غُندِي مِي بیا له سترگو توبړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَرَه یو رنگ دئ   سر هوا لوئي دا هونبره سَمَه کوبړه
حال دي واړه وار په وار راته معلوم شو   تګه یاره په زړه تریخه په خوله خوبړه
ځما یار چه میخوري کا په بدل ئې   ولي ما لَره راځه دَ دردُو روبړه
پکښي زړه دَ خوشحال دَي چه خوبړ نِشي
ډمي ورو ورو دَ شهی زلفیني نموبړه

دَ ناکس له آشنایی توبه توبه   دَ شونټی[۳] له روښایی توبه توبه
چه پردې ئې په الماس جراحان پرېکا   له دې هسي بېنایی توبه توبه
چه وَ لَور ئې په زرگونو جن بدرنگه   له دې هسي کتخدایی[٤] توبه توبه
چه په جهل و حماقت دانا ځان بولي   دَ احمق له دانایی توبه توبه

---

[۱] د خرخښو لرم چه کړې ئې.

[۲] ل او ب: لب.

[۳] یو راز لرگی دی، چه د څراغ پر ځای ئې د روښا دپاره لگوی عموماً د لرگو څراغ ته هم شونټی وائی.

[٤] که خدایی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سفله دِي دَ سيفه دِي واړه توکي   له خودی خودستايی توبه توبه
که هزار رنګه شيخي، زهد، تقوا کا   دَ جاهل له پارسايی توبه توبه
چه عمل ورسرَه نشته تش وَيل کا
دَ خوشحال له ګويايی توبه توبه

درخو[١] خود په اَدم خان باندِي شيدا وه   تر دا منځ دَ ميروګي ژبه بلا وه
چه په منځ کښ دلال نه وئ وصال نه وئ   په مجنون باندِي مَيَنه که ليلا وه
پخپل يار پسې ژړا ننه په زړه کښ   دَ عالم سرَه په زور ځما خندا وه
چه غوټی ئې شګفته کړه په چمن کښ   که دِ زده دا چاره واړه دَ صبا وه
چه ئې ګل دَ بهار ستا وَ مخ ته ونيو   ستا دِ مخ خوبي تر ګلو لا زيبا وه
هونبره رنځ محنت اَفت ځني پيدا شو   څو ځما دَ خوار خاطر مينه په تا وه
دا نن شپه چه په ما تېره شوه بې ياره   ته به وايې په دوږخ کښ مي مأوا وه
نن خپل بخت را سرَه درسته مخامخ کړه   چه پرُون راته يګلُخته شا په شا وه
ما وې زه يم چه پياله لَرم په لاس کښ   ولي دا پياله په لاس کښ دَ هر چا وه
بس چه بيا ئې ستا جمال په نظر کښېوت
دَ خوشحال خټك د زړه ځله[٢] همدا وه

دَ يوه بادشاه په حکم شوم اګاه   امر نهی مي قبول دِي دَ بادشاه
يا مهدي يې يا عيسی چه را ښکاره شوې   په جهان دي غلغله وشوه ناګاه
دَ مهدي او دَ عيسی دَ وړاندي څه دئ   هم د جال هم دَ دجال واړه سپاه
خير اَباد لَره دِ را يشي لښکره   چه احوال دَ غليمانو شِي تباه
چه خيبر لَره ما بولې قضا کېږي   ډېر کارُونه په دا ملك دَ خير خواه
دريا خان درويزه واړه په حضور دي   ګويا زه هم په حضور يم دَ درګاه
خواه ناخواه که امر دا دَئ چه را درومه   دا بنده به در روان شِي خواه نا خواه
دارنده دَ عريضې ځما دَ لوريه
زباني خبري هم لَرِي همراه!

د سپي غُل د دروغجن په خوله کښ تل کړه   په رشتيا خبرُو خوله دَ سړي کښبُل کړه
هر عمل چه سړی کا مصمر به نشِي   درته چا وې چه لوګي مکړه اوربل کړه
ګه پوهېږې چه دَ بل جهان حساب شته   ته پدا جهان نظر پخپل عمل کړه
ستا د خولې چينه حنظل دَه هم عسل ده   وَ هر چا ته تويَونه دَ عسل کړه
چه دَ دين دنيا کارونه درته پيښ شي   دَ دنيا تر کاره کار دَ دين اول کړه
چه دَ مښکو دَ نافې شميم را خپور شي   را څرګندي توري زلفي تور وربل کړه
ساقي وخت دَ نو بهار دَئ شراب راوړه   دَ شرابو سرَه نقل دَ خولې مل کړه

---

[١] درخو او آدم خان په پښتنو يوسف زو کښ دوه مينان وه چه په عصر ګښ د مغولي اکبر پاچا تېر سوی دی، ميروئې ريبار وُ.

[٢] هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خلل دَنَي اومَي مکړه زاهده — چه موسم دَ بهار تېر شِي بيا خلل کړه
چه يَو دم دَ عشق له اوره خالي نه وئ — خدايه څه دِ دَ عاشق ټېر منقل کړه
ستا دَ مخ په دَور زه جهانگير شاه يم — راته کښېنه کرشمې د نور محل کړه
ستا دا توري سترگي خو توري بلا دئ — درته چا وې چه ئې توري په کجل کړه
که هزار ځَله شيخي کوې خوشحاله
چه ښه کښلي در نيژدې نور ئې کښل کړه

د ښايست سَرَه سل نوري چاري بويه — چه عاشق په ځَان مَين کاندِي مهرويه
تل دَ مښکو بوي روان په بستر نه وئ — دربغه دربغه دَ مهرويو گفتگويه
عاشق يو لکه لېوه په شمال پائي — بل په غتي سترگو خوب کا لکه سويه
په سبا پسى ئې مرم نه سبا کېږي — دَ هجران شپه ئې پما سوه تر کال لويه
ځما دواړه سترگي جوي ته سبر قد يې — سبرونه جدا ښه نده له جويه
اوس دَ جونو هوس مه کَوَه خوشحاله
پښتنې جونه ترهېږي له دوه مويه

دَ ليلې دا مخ څو ډېره زيبائى ده — دَ مجنون ور پسې هونبره رسوائى ده
که مي سل هنره کړل تر سَرَه نشول — يوه څرنگه نابوده آشنائي ده
چه د سترگو ئې تقوا سره مېرځي ده — په ناحقه مي نېولې پارسائى ده
چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم — ستا دَ تورو زلفو سيوره همائى ده
په وار وار را څخه يووړل عاشقيه — که هر څو را څخه پوهه دانائى ده
چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت شته — تر دا هسې وصل به جدائى ده
دَ خپل يار په مخ اوس ندي مين شوي
د خوشحال په زړه کښ دا مينه ځَائي ده

د دنيا دَ سود دَپاره کوڼ او کوره — څه خو شرم مروت وته وگوره
په درست عمر هغه ځَاي ورپسې غواړې — چه دِ پرېوزى له پلوه چرته توره
په زړگي باندي د توره سوى داغ شِي — چه دِ توره يا پيسه وزي له کوره
د لوي غره گنډي پتا باندي پريوزي — چه دَ کوره دِ ډوډي وزي نان کوره
دَ دنيا مينه پتا باندِي درياب شوه — ته پدا درياب کښ ډوب لاړې هر گوره
که پدا درياب کښ هر څو لا نبوزن يې — عاقبت به پکښې بيا پرېوزې له زوره
که هر څو پخپل حرص کړې دنيا ټوله — دا به واړه دَ اجل سيلى کا خپوره
گورستان لَره به هسى شان مفلس ځې — لکه وَزووې اول له خپلى موره
چه ئې خوښه عقيده دَ قلندر شوه
خداي به نکا دَ خوشحال عقيده نوره

دَ دلبرُو په ستايَنه — ما پخه کړه خپله ينه
ناترسي دَ ديو گوره — چه په حال نکا پوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به ولي هسي خوار وم   که دَ حال وَي گوېږنه[1]
تل ئې خيال دَ تورو زلفو   شندي کا په زړه دننَه
چه جمال ئې را په ياد شِي   لاله گل ته کړم کَتَنه
دَ زړه سود دَ ده دَ قد کړم   په شمشاد په سبروَنه
نه سلام شته نه پيغام شته   نه ئې پيك شته نه ئې ژمنه
په ارمان ئې ورځ و شپه مرم   يوه نه لرَم نيازمنه
سپينه ږيره نده غم ده   ډېره مه کړه لَټَونه
چه نه زر وِی نه ځوانی وِی   عاشقي ده دروغژنه
پدا هونبره ډېره مينه   يوه نه لَرَم ميَنه
چه خوشحال نده موندلې
دغه دَي دغه غوښتنه

دَ جهان په مخ به ډېر وِي ښه مخونه   ولي زړه مي ستا وَ مخ ته وکړ خونه
کله کله مي له حاله خبر واخله   که دِ چېری اندېښنه کېږي له خونه
دَ فراق په شپه سور کټ په ما سور اور شِي   يَو زمان مي باندِي نه لگی اړخونه
په ښو مي زړه وَ سترگو ته را گاڼِي   لکه مست لَرَه کباب ځِي په سيخونه
نو بهار ئې په راتَللو شگفته شي   دَ لاله تر گلو ښه لَري بارخونه
څو غمزې ښېږې فتنې جلوې مانې کړې   هونبره کېږي په خوارانو شواخونه
که دا سرې شونډې د لعل غاښ دِ گوهر دئ   شرارې دي ستا په غاښو کښ ميخونه
توري زلفي دِ په لېچو باندِي زانگِي   ښاماران دي دَ چندڼُو په ښاخونه
چه ئې يو زمان له سترگو جدا کېږي
دَ خوشحال په مخ دَ اوښيو ځِي ورخونه

دَ جهان په مخ به نه وِي هسَي تا غُندي دلبرهَ   پريرويه، عنبر بويه، سنبل مويه، سمنبرهَ
گلعزاره زلفي ماره شهسواره خوش رفتاره   باده نوشه ميفروشه قصب پوشه مو کمرهَ
دلنوازه سر فرازه عشوه سازه لعبت بازه   خود پسنده سر بلنده شکر خنده لب شکرهَ
طربناکه گرېوان چاکه تَل بېباکه تش تپاکه   خود آرايه خود نمايه خود ستايه خوش هنرهَ
غزلخوانه خوش الحانه دُر دندانه لب خندانه
عنبر خاله پُر خياله تل خوشحاله د زړه غورهَ

دا ښه گل چه ئې کمي دَ جمال نشته   دَ وفا ئې حيف دا دَئ چه حال نشته
که وفا بقا ئې هم وَئ څه به ښه وُ   دَ ښايست ئې پدا دور څوک سيال نشته
عالم زړه په هيڅ خورسند کا چه وصال وئ   دَ هر چا بخره هجران دَئ وصال نشته
چه ئې وصف دَ جمال کاندِي تر سره   هر چا زده دَ واصفانو مجال نشته
منو نه منو نه ظلم جور پکښي پروت دئ   دَ ناترس خاطر ئې مهر مثقال نشته
دَ غمزې په تيغ عالم وژنی غم نکا   ته به وايې چه ثواب دَئ وبال نشته

---

[1] گروېږنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ډک په ښو گلونو په هر کال وُ   دَ دې باغ هغه گلونه سږ کال نشته
راته څه وایې چه یار پتا مین دَئَ   مختصر به درته وایم څه حال نشته

ما خوشحال وَته په زوره نارې وکړې
چا وَ ما ته ځواب راکړ خوشحال نشته

دا غلیم سرَه به نکا مکر دروه   مگر ډېر تر بلا تېر په عقل پوه
بد خوئِی به دَ خپلوانُو سرَه حؤک کا   چه پخپله پخپل ځان پسندي اندوه
ما چه ولیدَل اتلس زره قومه   دَ خپل ذات سرَه الفت کا هر گروه
دَ محنت په وخت یَو مل را سرَه نشته   دَ راحت په وخت زرگونه وُو انبوه
په خوښیه کښ زاړه لکه زلمي شي   ځوان زلمی تر زاړه لا کاندِي ستوه
دَ گزار په ځاي اوس نه وینم هوسیه   په ځواني مِي له کبلي لیده په کروه
غر به هم لکه وېښته هسِي نرَی کا
که غمونه دَ خوشحال کښېږدي په کوه

دم به نه وَهې له خپله زورَ زرَه   که[1] دي وَ ویني یار وار وِې کورَ کرَهَ
چه وَتا وَته نیژدي شِي هغه تور شِي   په ستنه راځنِي گرزه تورَ ترهَ
یو یو هور[2] دي چه شاهین ځني آلوزي   مشگیرک لکړ مکړ له هوره هرهَ
دَ صبا په یاد نشاط وِي دَ گلونُو   که جنبش کا دَ بلبل له شور و شرهَ
پېښکښې غواړي دَ اوښیو مرغلري   دا گوهر په دواړُو سترگو وودهٔ[3] ورَه[1]
د خوشحال شعر حلوا دَئَ دَ شکرو
ستا په دا حلوا څه کار غُل خوره خرهَ

دواړه زلفي ئې پرېشاني په څوشانه   په جبین خورې ورې په لب خندانه
له مستَی ئې سر تور گرېوان شلېدلي   صراحي په لاس نیولې غزلخوانه
په خمار ئې سترگي سرې و بله اُوښتي   نیمي شپې را باندِې راغله ناگهانه
سپینه خوله ئې ځما غوږ وته نېژدې کړه   په نرمي ئې دا وینا کړه را بیانه
زه خورې زلفیني ستا په پالنگ راغلم   ته تر اوسه لا اوده یې ځما ځانه
هر عاشق لَرَه چه هسي شاه ور دروُمي   نور ئې کومه آرزو وِې له جهانه
څو پیالې ئې پیاپي وَ ما نه راکړې   دَ توبې پرده ئې واخیسته له میانه
چه له هسي رنگه حاله خبر نشوې   شیخه ځکه ځما چار دَه په تا گرانه
عشق راغلَي دَ توبې په ماتَول دي   هیڅ بدی را باندِی مه وایه نادانه
که خوشحال غُندِي دِ یار باده پرست وَي

---

[1] که ئې ووینې.

[2] محشي ځاله ورته لیکلې ده.

[3] یعني اورو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا به هم کړه دَ توبې خونه ويرانه

ذرې ته چه هسې برېښنې منوره
که پوهېږې دا برېښنا دِ ده له نمره
وايې لار دَ ختو نشته وَ اسمان ته
زه به لار درته پيدا کړم بې هنره
دَ عشق شور که دَ عاشق دَ زړه قضا دَي
له دې شوره خالي مشې ځما سرَه
هم دَ خلقو ملامت هم ستا ناسازي
دا به شوې چه يار مې ته نيوې په غوره
راز ئې ولي ښکاروه ښه چه په دار شُو
دَ منصور سزا تر دا وه لا بتره
وير مې دا دئ چه له کښلو به جدا شم
څه له خپله سرَه نه دَه ځما ويره
زه به غوږ دَ ناصحانوُ په پند نه کړم
که ئی اروې دا وينا ده مختصره
وايِې وَمرَه چه دې زه له غمه خلاص شم
حُما دا دعوه لنډېږي تر محشره
دَ خوشحال ژړا په دا دَه نور څه نه ده
چه په مهر ورته نه خاندِې دلبره

راشه که ئې اروې دا خبره ده نادره:
چه وَواته له سترګو هغه ووزې له خاطره
مرم چه جدا کېږې ته مي روح يې که پوهېږې
مه درومه لمانه راته تل اوسه حاضره
بخت مِي مَرَور شِې چه په نورو دِ نظر شي
بخت راته ناظر شي چه وَ ما ته شې ناظره
هر حسن دِ ډېر دَئ دَ ليلا تر حسن تېر دئ
زه چه دِ مجنون کړم په چشمانو ئې ساحره
ډېرې دِې نګارې هوسی سترګې پرې وارې
تا غُندې به نه وئ شوخه شنګه دلاوره
شونډې دِ ياقوت دې غاښ دې دُر دَ زړونو قوت دئ
درسته دِ دا تنګه خوله حقه دَ جواهرو
لام و بې ئې ځبېښه چه ښه کښلې شِې در پېښه
تل شکر وَکاږه چه شکرې خورې شاکره
ډېر دَ ملك شاهان دِې چه دَ کښليو غلامان دې
تا دا قدرت ورکړ وَ دلبروُ ته قادره
تل له ډېره خياله څو پېښې کړې له خوشحاله
هم روغه، هم جنګ کړې، مهر جنه هم قاهره

راته نيسې جانانه، دَ شرابو پيمانه
دَ شرابو پيمانه، راته نيسِې جانانه
معنې په چغانه، راشه بيا کښېږده لېندئ
راشه بيا کښېږده ليندئ، معنې په چغانه
کور دَی دا که بتخانه، بکښې ټولې جونه ناستې
پکښې ټولې جونه ناستې، کور دَئ دا که بتخانه
پاس په سر د آشيانه، تور کارګه قمر تر لاندِې
تور کارګه قمر تر لاندې، پاس په سر د آشيانه
ګوره جوړ دام ودانه، زلف و خال د هغې مستې
زلف و خال دَ هغې مستې، ګوره جوړ دام و دانه
په ګيسو کښېږده شانه، چه دَ مښکو بوې لا ډېر شي
چه دَ مښکو بوې لا ډېر شي، په کيسو کښېږده شانه
عشق مجنون کا فرزانه، شك ګمان نشته پدا کښ
شك ګمان نشته پدا کښ، عشق مجنون کا فرزانه
ته عاقل زه ديوانه، څه مو روخ دَ ملګريه[۱]
څه مو روخ دَ ملګريه، ته عاقل زه ديوانه
دا غزل دَئ رندانه ما خوشحال ختِك ويلې
ما خوشحال ختِك ويلې، دا غزل دئ رندانه

---

[۱] ته عاقل زه ديوانه څه مهرخ د ملګريه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنگینه کالي اغوستي را ښکاره شه ناگهانه   راته وگوره وَخانده خوشحالي مي کړه پر یوانه
خداي دِ تا له وړیو سترگو نه وژغوري دلربایه   چه تېکه په جبین کښېږدې او سینگار وَکړې ځو شانه
هغه دم چه تور گیسو پخپل صورت باندې خپاره کړې   خوشبوئي دَخاصه مښکو په درست غولي شي پرېشانه
ځان و زړه مي هم چاپېر ور سَرَه درومي اې نگاري   چه گهي په شین شین په انگڼ کښ شي روانه
دین و زړه صبر و آرام را حئي ولاړل اوس پوهېږم   چه یَو ځان دَی راته پاتو دا به هم یوسي له مانه
دَ یارۍ دَ آشنایي دودونه هېڅ له تا پېټ ندي[1]
ولي ځو کړم په خوشحال باندي خاوند کړَلې نادانه

زړه مي بیا واله مجنون شه ښه چه شه   پخپل یار پسې مفتون شه ښه چه شه
هغه غم چه په مثقال په شیرشاهي وُ   اوس تر منو نو لا افزون شه ښه چه شه
بې دَ یار د مخ له خیاله بل فکرت مي   له خاطره نه بېرون شه ښه چه شه
دَ وصال په وخت مي قد لکه الف وُ   په هجران کښ لکه نون شه ښه چه شه
لکه قدر دَ وصال را څخه نه وُ   چه په بخره مي بېلتون شه ښه چه شه
په هوا په اشتیاق ئې دَ سرو شونډو   که مي ویني درست لړمون شه ښه چه شه
زړه هر گور په غیرو چارو مبتلا وُ   چه له غیرو چارو ستون شه ښه چه شه
زه ئې درست له هره حاله نه خبر کړم   چه دَ هند پلار مي یون شه ښه چه شه
هیڅ مکتب له یوه فیضه خالی ندئ   چه می ځای دَ سر زنگون شه ښه چه شه
عاشقان په عشق کښ هر کله زبون وئ   که مي زړه په عشق زبون شه ښه چه شه
چه ئې توره دَ غمزې راته په لاس کړه   که مي آس ورته هارون شه ښه چه شه
چه ئې پښه دَ دلبرۍ په رکاب کړه
دَ خوشحال زړه ئې شگون شه ښه چه شه

زړه را پسې سر شو راته وایي چه وئېږه   وایه وایه وایه له وَیلو مه درېږه
تش شه له خروشه، ځو په تا کېږي له جوشه   ژاړه ژاړه ژاړه په سبا بېگا نخولېږه
ظلم جور ستا دئ چه په نر ناحق پما دئ   مکړه مکړه مکړه له آزاره وَ وېرېږه
سوی لوغړن یم، تل په آه و په شیون یم   وسوم وسوم وسوم درومه اور در وَلگېږه
اوس خو بې پروا یې که زه وَمرم بیا به وایې   مرمه مرمه مرمه ځو لا پایم وَ پوهېږه
څه وایم چه څه کړې، سراسر واړه ښه نکړې   جگي جگي جگي په رشتیا مي مه قهرېږه
تل دِي تېرېده دي ښه له هر چا سَره ښه دي   ښه کړه ښه کړه ښه کړه دَ جېکخواه خبري نغوېږه
کبر لوئي مکړه چه دعا گټي هغه کړه   وینه وینه وینه ولي مهر کړه تېرېږه
رېږدي غاړي غرُونه دَ خوشحال په فریادونه
واروه واروه واروه راشه څه خو وکروهېږه

زړه مي یوور[2] یو خورد ساله   ښایسته پري مثاله
په دوو زلفُو عنبر پاشه   دواړه ورَځیي ئې هلاله

---

[1] دودونه پېټ ندي له تانه.

[2] زړه مي یووي خورد سال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توري سترگي ئې تور زاغ دئ　　را پيدا دَ باز له ځاله
گلعذار ئې لاله گل دئ　　غاښ ئې دُر شونډې ئې لاله
تر ښه قد و تر قامت ئې　　سبر هم بې اعتداله
تر وَيل ئې نه رسېږي　　دلربا شيرين مقاله
تر يانه پورى پوچى[1]　　دَ خطا دَ ملك غزاله
دَ خوشحال معشوقه دا ده
خوله ئې ميم زلفي ئې داله

زه يو يار غواړم زيبا ښه　　سر تر پايه دلربا ښه
ښايسته په شپږ جهته　　هر اندام جدا جدا ښه
څو دَ ښهر ښايسته دي　　دَئ په حسن تر هر چا ښه
تن ئې ښه دَ گل تر پاڼيو　　تمامي قدر و بالا ښه
دواړه زلفي عنبر پاشي　　گلغدار تر لاله لا ښه
توري سترگي توري ورځې　　تور باڼه اوږده والا ښه
تنگه خوله حقه دَ لعلو　　غاښ ئې دُر قيمت بها ښه
گبينه ئې سر دَ ژبي　　دواړه لب ئې تر حلوا ښه
گلرېزي کا په خبرُو　　تر شکرو په خندا ښه
څړه نيازو څړه ناز وئ　　په جفا ښه په وفا ښه
که مي وژني تېغ را واخلي　　دَ ده تېغ لگي په ما ښه
که هوا ده دَ ښه مخ ده　　نشته ښه تر دا هوا ښه
هر چه دا هوا ئې نه وِئ　　هغه ندئ په دنيا ښه
دا غزل چه خوشحال ووې
څوک به ووائي تر دا ښه

زمانه راته په څو پرته په څو وه　　زه ئې واخيستم خوني مزري درَو وه
وداني ئې په ډېر غم په ځگرخون وه　　ويراني ئې راشه گوره په څه دَو وه
دَ بېدردُو ياري ما غنم گڼله　　چه مي وليدله سر تر پايه جَو وه
تندر تل په مناره باندي پرېوزي　　دَ خسوف بلا دَ مياشتي په پرتَو وه
حق نا حق ئې وچ لانده وبله کښېښول　　ظالمي دَ اورنگزيب پره د لَو وه
هغه تور هندو بچه به چرته غواړم　　چه ځما دَ زړه متاع باندي گرَو وه
دَ زړه نوي ښه ياران وُ خداي جدا کړه
دَ خوشحال دَ زړه دمه په هغه نَو وه

زه خبر ور ځني نشوم بهار تېر شه　　د گلونو لَون واړه په بل پېر شه
حيف دا چه دَ گلونو عمر لږ دَئ　　په جهان کښ دَ اغزيو عمر ډېر شه

---

[1] بوڅي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار بلبلي نه راځِي په سيل[1] — مګر زړه ئې دَ بهار له سيله سېر شه
هغه ګل چه دَ حمل وُ په جوزا کښ — ځاي ئې پاسه په سوات يا په بونېر شه
خوږ ژوندون جدا له ښه شيرينه ياره — په ما خوار باندِي يا زهر يا ګندهېر شه
هونبره غم دَ بېلتانه لَرِي په زړه کښ
دَ خوشحال له دله ګښت دَ بهار هېر شه

زه هم چېرى فرزانه يم فرزانه يم لا تر اوسه — تَل بيخوده ديوانه وَم، ديوانه يم لا تر اوسه
جدايي نشته وصال دَئ ځَني[2] بعد هم خيال دئ — له هغه چه[3] همخانه وم، همخانه يم لا تر اوسه
چه راغلي په جهان يم خبر شوي پخپل ځان يَم — دَ رازُونو خزانه وم، خزانه يَم لا تر اوسه
په عالم ځما خبري، خلق کا په نيژدې ليري — په وګړي افسانه وم، افسانه يَم لا تر اوسه
چه د مخ پلو ئې واشو، يو مشال وُ چه نما شو — هغه دم پرې پروانه وم، پروانه يَم لا تر اوسه
ناوکی ئې د مژکان دِي چه بلا د ما د ځان دي — ورته عمر نښانه وَم، نښانه يَم لا تر اوسه
چه ئې ځان سَره آشنا کړم له هر چا ئې شا په شا کړم — له عالمه بېګانه وم، بېګانه يَم لا تر اوسه
هغه بحر چه محيط دَئ په افراط او په تفريط دئ — دغه بحر در دانه وم، در دانه يَم لا تر اوسه
هغه شان له خپله ياره بې وکيله بې ريباره
زه خوشحال چه يګانه وم، يګانه يم لا تر اوسه

ساقيا آتش مزاجه — له صفا مينا زجاجه
دَ شرابو پياله راکړه — د همه زحمت علاجه
نه يَوَه پياله دَ ميُو — نه د درست جهان خراجه
زه او مَي اې محتسبه — که مي خو نه سِي تاراجه
ور ګدا دَ ميخانې شه — که شاهي غواړې له تاجه
د رندانو بازار تود وِي — دَ شرابو له رواجه
صومعې ته تله له ديره — ياره کار دَي بې منهاجه
دَ ساقي پياله را واخله — بکښ ډېر دَي ابتهاجه
ساقي هر کله دِ وينم — مه جبينه، مخ سراجه
دَ بلورو پياله ډکه
د خوشحال دَه احتياجه

ستا په داغ راغلَم له موره — خداي مِي مکره د غمه[4] نوره
کم خدمت يَم په خدمت کښ — ځُان لازم وينم هر ګورَه
که زه هر څو کم خدمت يَم — ته خپل شرم وته ګوره

---

[1] د بهار په سيل نه راځى بلبلى.

[2] ځني بعد و هم خيال دئ.

[3] چا.

[4] تغمه.

خانه زاد بندي کمين يَم — هم بې توانه هم بې زوره
توان او زور مې واړه ته يې — بې تا نه پېړم[1] په توره
بد غليم راته په ځَو[1] دي — له غليمه مې وَژغوره
ته شفيع دَ قيامت يې
خوشحال وساته له اورهَ

ستا دَ زړه سختي مي سر تر پايه وليدله — سنگ به سينه ووړ کړي ستا له هسې سنگه دله
څه خورا ښکاره شوه په خيل دَ سترگو ولاړه — ما وې دَ اسمان برېښنا وه نه مي بېژندله
نوره دنيا نشته چه څه وه را څخه خلقه! — وار په وار مې واړه په دلبرُو وَښندله
ناز که کرشمې دي که غمزې فتنې جلوې دئ — اوس مي په دا کار کښ سرَه درست وپسندله
گل چه شگفته شي عندليب باندي نارې کا — نشته يَوَه کښلې چه پرې وبولم[2] بدله
ياد مې هغه وخت دئ چه په شپه به سرَه ناست وُو — شمعي به ژړا کړه، صراحي به خندېدله
اور چه په ځان بل کړي پخپل ځان باندې لگېږي — اوس مې دا خبره په زړه ښه وَلگېدله
تل گونه وَهلې، هر زمان ساړه آهونه — ما چه عاشقي کړه خود په ما به دا کېدله
سرې لمبې ئې بلې دَ خوشحال ختَك په زړه کړې
سرې ختي اَغُوستي په دا لاري تېرېدله

ستا په سترگو کښ فتنې کاندې خوابونه — تورې زلفې دي هم ډېر لَرې تابونه
که ته زر حجا به ونيسې په مخ کښ — را ښکاره وې ستا جمال تر حجابونه
دَ جنت حورې که وَگورې ستا مخ ته — نور به واچوَي له شرمه نقابونه
که شعلې دِ را ښکاره شي له جماله — لور په لور به سر څرگند کا آفتابونه
زه چه ستا دَ بېلتانه په لمبو وَسوم — نور مې څه دِی دَ دوږخ په عذابونه
ستا دَ خيال مېلمه مي ناست دَئ په کوگل کښ — تل مي خورې دَ زړه دَ غوښو کبابونه
تا وې ما وَتا ته ډېر ځله خوله درکړه — دَ يارۍ په کار کښ هم شي حسابونه
زه وَ تا ته دعا کړم ته ښکنځل کړې — هم لتا ښائيِ دا هسې ځوابونه
ته چه حال دَ خپل عاشق غواړې په شرح
بويه دا چه خوشحال وکښې کتابونه

ستا دَ راغلو منت ډېر لَرم نسيمه — چه گلوُنه غوړوې ځما په سيمه
و صبا وَته ئې هيڅ بېځايه نه دئ — چه خبر شوم دَ گلُونوله تسليمه
دَ بلبلوُ بې خودي بې ځايه نده — چه مستېږی دَ گلونُو له شميمه
بيم دَ هجر دَ چا سرَه جار وَزې — هيڅ عاشق به خالي نه وِئ له دې بيمه
گل بلبل سرَه ښه وصل لَرې دريغه — که دا چارَ همېشه وئ مستقيمه
کله وصل دَ خپل يار کله هجران وئ — سرښته دَ عاشقی دَه دا قديمه
دَ بهار په وخت چه کښت دَ گلزار نکا — هغه څوک به اندېښنه لَرَي سقيمه

---

[1] په چاپي نسخه کښ څو ليکلي دي، په بله نسخه کښ پځو دي چه معني ئې حل طلبه ده.

[2] ولولم.

پە بلبلوُ د گل بوي لکه وصال دئ — که ئې رنگ پە سترگو ويني نديمه
هر ورق ئې معرفت دَ گردگار دَئ — و هر گل وته کاته وَکړه حکيمه
کله هر لوري ته گل دَ بهار گورې — کله نه وينې يو گل پخپله سيمه
يَو مى يار دوهم گلزار ساز و ساقي شته — نن مي کومه اندېښنه له غين و ميمه[1]
دَ گلزار پە اشتياق دَئ پە خزان کښ
پە خوشحال باندي کرم وکړه کريمه

سترگی دِ مستان دِي ځما زړه ښيبنه مهينه — پړوکی پړوکی مه شه چه ئې کنج پە کنج وهېنه
سپېن سبا دِ گوره دَ ټېکي پە شفق بند کړ — جگي جگي جگي رايي واخله له جبينه
کنبلي دي که گورې چه مخ پټ کله څرگند کا — گل دَ بهار ندِي را زېږِي له زمينه
واړه به سبب دَ بد اصلانُو دَ هنر وِئ — هر آفت چه گورې چه را پاڅِي له کمينه
مست پە بهار راغلې پە سرود دِ گوتي کښېښوې — څو به لا وبا سې ډېر دِ وياسته له دينه
چرته لوئېدلې نوم دِ خپور پە جهان نه وُ — غوغا وشوه پە ښهر چه ئې کوزه کړې له زينه
تل جام دَئ د شرابُو ستا پە لاس توبه پە شونډُو — دَ خلقو لړمون شين دَي که پوهېږې ستا له شينه[2]
حيات لايزال به دِ حاصل شي که باور کړې — دَ زره ليدوني[3]دواړه که روشن کړې له ياسينه
دَ عشق[4] دَ محبت دَ ناوي مهر ماسوا دَئ — اول ئې درته وايم چه ئې ورکړې له کابېنه
هر څو ئې که پټه، پە ټټر کښ وِي ساتلې — څه بده بلا ده نه پُټېږِی دَ زړه مينه
کله منت اخلِي دَ يوې گېډِي دَپاره — هر چه همت ناک دِي که پە کور لړِی جوينه
زانِي بتي گوره چه پە هر لوري غوغا کا — هيڅ درنه پوهېږم چه پە چوته يې شاهينه
هر چه دانايان دي پە امان امان تېرېږي — هي توبه له دوره الامان له دې آئينه
نوم به دِ هر گز پە ژبه وانخلي پە عمر:
دا يارِي دوستي چه ستا خوشحال ته شوه مبينه

سپېنه ږيره دَ مردانو کد خدايي دَه — دَ غاښونو پريوتَنه رسوايي ده
دَ سړی چه غاښ پە ځاي وئ ږېره سپينه — پدا هيڅ زوړوالي ندئ برنايی ده
دَ خضاب ځواني دَ چا ده دَ احمق ده — تر دا کله ږېره ښه پە ښه نايي ده
زوړ سړی دِ دَ زوړوالي اندوه نکا — که پە ځاي ئې دَ چشمانو بينايي ده
زاړه مرد لَره ليده دَ دلبر څه دئ — پە معنی دَ خوږو زړونو موميايي ده
شيخ به کله عاشقي له لاسه پرېښوه — لاس و دست ئې نه رسېږي پارسايي ده
که خوشحال له عمر ولاړ تر اَويا تېر شو — لا پە زړه کښ ئې دَ کښليو آشنايي ده
توری ږيرِی سره وصله ناداني ده — سپينی ږېري سره وصله دانائي ده
شيخ به ولي ننداره دَ کښليو نکا — چه دَ ده دَ زړه دَ خوږو موميائې دَه

---

[1] غين و ميم يعني غم.

[2] محشی ورته کښلی دی يعنی ستا له شين خاله.

[3] يعنی د زړه سترگی.

[4] د زړه د محبت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوړ خوشحال چه دَ دلبرو دیدن غواړي
دَ دلبرو په وصال کښ روڼائي[۱] ده

سر دَ سره بیا جنون را باندي زور شه — یا دَ میني لېونَی شوم خوي مي نور شه
که هر څو پندار کِوي پروا پرې نکړم — دا هنر مي و عالم وَته پېغور شه
دَ ساقی دَ میو هسي شان اثر دئ — په خمار کښ مي دستار له سره خپور شه
حریفانو په هاي هاي باندي نارې کړې — چه ساقي دَ میو داد کړ جام نسکور شه
هو دا کار دَ ازمیښت ندئ نور څه دئ — چه څما بلا څما دَ سترګو تور شه
که ګداي له لوږي مرِئ علاج ئې نشته — چه د دور د خواجه روزګار په پور شه
په خاطر باندیي مي ډېر داغونه جوړ وه — ولي ستا له لاسه داغ باندي انځور شه
خوب خندا دِ له خاطره فراموش کا — دَ هغو چه دَ ویشتلی په چم کور شه
هر کالی چه د رضا پکښي مونده شِي
دَ خوشحال خاطر مي ښهر دَ لاهور شه

ښایسته نه دئ بلا دئ آشنایی ئې دَه له غمه[۲] — آشنایی ئې دَه له غمه زه نارې وهم عالمه
زه نارې وهم عالمه، عشق یَو یم دَئ په موجونه — عشق یَو یم دئ په موجونه. الحذر له هسي یمه
الحذر له هسي یمه، چه عالم پکښي فنا دي — چه عالم پکښي فنا دئ، دا دریاب روغ دَی له دمه
دا دریاب روغ دَئ له دمه چه ساحل ئې لیده نشي — چه ساحل ئې لیده نشِي ډېر غرقاب دئ تر قلزمه
ډېر غرقاب دئ تر قلزمه، نه زیارتېږی نه کمېږي — نه زیاتېږي نه کمېږي، تر ابده تر قدمه
تر ابده تر قدمه، چه شنا کا پدا یم کښ — چه شنا کا پدا یم کښ، چه دعواي لَری محکمه
چه دعواي لَرَي محکمه، هغه دُر وړپسې غواړي — هغه دُر وړپسې غواړي، چه بهار لَرِي اعظمه
چه بها لَرِي اعظمه، هغه دُر ئې ښه جمال دي — هغه دُر ئې ښه جمال دي، چه خوبی ده باندِي تمه
چه خوبی ده باندي تمه، په جمال ئې زلفي مار دي — په جمال ئې زلفي مار دي، خبر دار ئې یم له سمه
خبر دار ئې یم له سمه، په څو قسم تور ماران دي — په څو قسم تورماران دي، څوک دَدم دِي څوک بې دمه
څوک دَ دم دي څوک بې دمه، هغه مار خوشحال خوړلي
هغه مار خوشحال خوړلي، چه ژوندی دَئ تر دې دمه

ښځه بویه هوسناکه، خنده رویه، مهرجنه — پاکیزه په زیست روزګار کښ په ښه بوي باندي مینه
دَ صحبت په رموز پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه — کم خوراکه خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه
په وصال دَ یار خوشحاله، یار ئې خوښ له قیل و قاله — چه له یاره نه جدا شِي، هم غمجنه هم خیرنه
له نېکانو همنشینه له بدانو په زړه خوړینه — له موروالي ئې توبه کا که ئې مور وِئ دروغجنه
دَ مېلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره — حق دَ چاري په ځاي راوړي، په رنځور باندِي پوښتنه
پاکیزه ئې د کور صحن، نه په غولي کښ نور لحن — پر ستاري ترې خوشنودي، ښه دَ هر چا په ساتنه[۳]

---

[۱] برنایی.

[۲] په دې بدله کښ صنعت د ردالعجز علی الصدر مراعات سوي دئ.

[۳] ستَنَه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دا هسي څوک پيدا شِي دَ خوشحال په لاسو راشيي
هيڅ تقصير به ئې ونکا دَ يارئِ په پالَنه

قربان دي تر نامه شم محمدَ (ص) پيغمبره   اول ثنا دَ خداي ښايي بيا ستا ثنا ده غورَه
ادم که دِ پدر دَئ په معني کښ ستا پسر دئ   تر وارُو مرسلانوُ مقدمَ مؤخره
دَ نوح نجات له تا وُ دَ طوفان له امواجونو   گلزار په خليل اور شو ستا له رويه اې سروره
چه خلاص شو له کشتنه اسمعيل مَړي قربان کړ[۱]   چاړه دَ ده له حلقه ستا اروا کړه لَره بره
موسی په کوهِ طور دَ تجلي طاقت را نه وړ   تا وليده دَ سر په سترگوُ خپل مولا بهتره
موسی ته څرگند نه وُ عِسی ته ښکاره نشو   په قاب او په قوسين په هغه اسرار خبره
ستا صفت به خوشحال څو کاندِي په ژبه
انه وانت المولا و افضل تره

نجومي چه قدم نږدي بې نجومه   موت و فوت و ناکامي مومي له کومه
چه گړي گړي دَ ورځو شپو تېرېږِي   پکښي راشِي په چا نېکه په چا شومه
ځان به خلاص نکا دَ بد ساعت له شره   نجومي ئې که خبر دَئ له علومه
نېك و بد ئې په قبضه کښ دَ قضا دئ   بېهوده خبري مه پېمه ور درومه
مقدر به په هيڅ رنگ مبدل نشي   هر سړی لَرَه ورځي بخره مقسومه
که په پوهه افلاطون دَ زمانې شِي   دقيقه به دَ قدر نکړِي مفهومه
گډُي[۱] چرگ تر زمکه لاندِي اُوبه ويني   ولی نه وينی په زمکه باندِی لومه
په تمځری نن دَ گانده حال معلوم دئ   ولي بند شِي دَ هلکوُ په کړکومه[۲]
ورځ و شپې سَرَه همه ندِي يکساني   نن يوه ده کانده بله شي معلومه
وَ سړِي ته وار په وار هغه رسيږي   چه دَ ده په پېشاني باندِي مرقومه
په خوشحال يوه هغه دَه بله دا شوه
بيا به گوره په قسمت پېښه شي کومه؟

که اغزي وي ستا له لاسه   تر گلونو دي دَ پاسه
د زړگوټي سر مي ته يې   که ياران لَرَم بې قياسه
چه به بل تر تا را تېر کړم   دا ويي دَ زړه و باسه
که دَ نورُو سَرَه خاندم   جهان نه دَي بې لباسه
له ماڼيه به دِ ومرم   څه خو مخ را وجار باسه
که څوک تا غندي ښکارېږي   څربښت ښېل دَي تر اماسه
تر هغه به نادان څوک وي   چه خرښه گڼِي تر آسه
دَ اغيارُو سَرَه خانده
په خوشحال تندر پرېباسه

---

[۱] ملا چرگ.

[۲] يو راز دام دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په هند کښې نشته سپینه   هوسی سترګه مه جبینه
خدایه ته وَ ماته راکړې   یَوَه سبزه نمکینه
به دوو زلفو عنبر پاشه   په دوو شونډو شکرینه
چه هر ځاي وَته ئې ګورم   ښایسته ګښلې مهینه
هوسناکه ښېوه ګره   شوخه شنګه زړه سنګینه[۱]
دَ یارې په علم پوهه   سخندانه نکته چینه
ورځ و شپه کا ځني چاري
په خوشحال دَ ګُښلې مینه

که هیڅ نه وائ چه ویل راشي له یاره   ټول دَ یار مهر په لاس راکړه ریباره
سره لاله په هغه محّکه شګفته شِي   چه خولې دِ باندِي اوري[۱] له رخسارهَ
دَ غمزې په تیغ مِي وژني زه دعا کړم   چه ځما په خون ئې مه نیسې دا دارهَ
چا وې خپل نتلي کښې چه ئې په یاد وِي   بخته وخت دَي چه ئې ونه وزم له شمارهَ
یوه شنه پاڼې خپل بخت په لاس را نکړه   خلق څو ګلوُنه وړِي له دِې ګلزارَه
په آرزو آرزو کښې هسې لېونی شِي   چه خبر شوم دَ عاشق سرِي له کارَه
که ئی درست په سیند کښې ډوب کړې هم به سېځي   چه شېځل ئې په نصیب شوله روزګارهَ
په وژو دَ عاشقانوُ هسې ځغلِي   نیم بسمل ئې په ځاَی پرېښوم له تلوارهَ
چه ئې ستا په کوي کښې ځاي ونیو نور مورِ شوُ
د خوشحال خاطر له باغه له بهارَه

که ګذر په خیر آَب آباد وَکړې نسیمه   یا دي ګشت وشي دَ سراي دَ سیند په سیمه
په وار وار سلام ځما ورته عرضه کړه   ور سرَه ځما دَ لوریه څو تسلیمه
اباسیند وته ناره وَکړه په زوره   وَ لنډِی ته وینا وَوایه حلیمه
کندي وې چه بیا مي ستاسِي جام نصیب شي   په ګنګا جمنا به نه وُ له قدیمه
که دَ هند له هوا زار کړم څو به زار کړم   دَ اُوبو بلا ئې لابده عظیمه
که دَ نهر اَوبه څښې ګلمې پرې باسي   هم دَ هر کوهی اوبه ندي بې بیمه
چه سرِې اوبه دَ غره نشته په هند کښې   ترې توبه که واړه ډک دَي له نعیمه
تل به هیڅوک نامید په جهان نه وئ   په کریابو کرم کېږي له کریمه
دَ ویشتلي وَ صحت ته امید وشي   دَ پرهار ئې چه کمي وشِي له ریمه
خدایه زړه مي په وصال دَ هغو خوښ کړه   دا چه اوس ورحئي لېري دَي دوه نیمه
عاقلان به هیڅ انکار ور باندي نکا   هر افعال چه صادر کېږي له حکیمه
همیشه به په هند نه اوسې خوشحاله
عاقبت به عاصي ووزي له جحیمه

که مردي دي په دستار ده په منډوسه   سکه مردي دي مبارک برېتونه پوسه

---

[۱] دلنشینه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشکی زه دَ نا مردانُو په شمار وَي   چه فارغ وَي له ارمانه له افسوسه
د لوهړ گلونه ښه دي تر نلگوس   ولي بيا چېري لوهړ چېري نلگوسه
چه ظاهر باطن ئې دواړه حبطه وئ   منافق سری بتر گڼه تر کوسه
په دروغ په نا راستی کښ ډېر غم دئ   دَ رشتيا روزکار کوه بې غمه اوسه
چه به هر کله جفا کړې وفا هم کړه   دَ اغزيو سَرَه گل لَري پلوسه[1]
په جهان کښ بد خويي واړه دوږخ دَه
د خوشحال له دله خوي دَ بدو يوسه

ستا له خويه نه مې خوړينه دَه اينه   ځکه هسي وهم کاڼي په سينه
که دِ زړه دَئ چه مي مينه در ښکاره شي   راشه وَنيسه وَ مخ ته آينه
چه دِ زه دَ وَر ملنگ شوم خز به څه کړم   راته توره شړئ بس دَه پشيمينه
کله کله راته گوره ستا نوکر يم   راته بس ده هم دا هونبره مهينه
خزينه دَ سرو مهرانو دَ شاهانو   ستا دَ راز لَرم په زړه کښ خزينه
وايې ته کله په مخ ځما ميَنَ شوې   ستا په مخ باندِي مين يم ديرينه
چه ځما سَرَه ئې ستا دَپاره کاندِي   خوښ يم ستا دَ رقيبانو په کينه
ماتېدل ئې هيڅ دشوار ندئ که گوري   چه وَ کاڼي ته ېيژدې شی آبگينه
دَ بادشاه په تخت و تاج پوري خندا کا   دَ درويش بوريا، ټوپیَ، پشمينه
انگوري ترخه شراب ور لَره بويه   ميخواران له گبينه لرِی گينه
ورځ هغه ښه دَه چه ته پکښي خوشحال شې
که شنبه که سه شنبه که آدينه

ښه ښه بخ بخ دلداره   وفا جويه غمگساره
چه کنم چه چاره سازم   چه دِ زړه[1] کړم را کناره
به که گويم از فراقت   چه مِی زړه شو پاره پاره
نکند بدل سرايت   که زاري کومَ بی شماره
تو چه سنگلدل نکاري   چه مِي ستا وَکړه نناره
به عاشق بې سروبا   ستم مکړه ستمگاره
به نگاه گاه گاهی   مهر کړه دَ خدای دَ پاره
اې نگار من حذر کن   دَ ويشتليُو له آزارهَ
نرود ز درگه تو!
که خوشحال شړې سل واره

لا منت لَرَم پدا هم له اسمانه   نناره دَ ابا سيند له مير کلانه
په تيراه په سوات په خوړه ور په ورشوم   بيا مي کوم لوري ته ته بيايې اسمانه
لکه گوي هسي په حکم دَ چوگان يم   درست وجود پرهار پرهار يم له چوگانه
سر نوشت مي له ازله مگر دا وُ   زه به څه لَره مانه کوَم له چانه

---

[1] يوه د غره اغزنه ونه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قديمي دَ پښتنو جهل خرتوب وَ اوس په طمعَ په حرص درومي له ميانه
که رشتيا وايم شير شاه دا هسي نه وُ لکه موږ يو نه پيدا له کوهستانه
پښتانه چه بې ننگي کا څوک ئې څه کا گورستان لَرَه به درومو له ارمانه
دَ ختکو دَ نفاق له ناپوهیَ يا چه غم لرَم له خپله خاندانه
چا وته وايم څو به کښم څه هونبره ندیٔ چه تمام شِي له مذکوره له بيانه
دا داغُونه چه خوشحال لَري په زړه کښ
رغېدل به ئې په تا کېږي سبحانه!

که غواړم نه يې مومم هسي تا غُندي مهوشه خنده رويه سنبل مويه گلعذاره پياله کشه
سمن بره قد عرعره مو کمره لب شکره آهو چشمه څړه خشمه مهرجنه منقشه
دلنوازه سرفرازه چشم بازه عشوه سازه تيز نظره غمزه گره په دوو زلفو مشوشه
سر بلنده خود پسنده[1] خود نمايه دلربايه د عاشق دَ ځان بلا په رنگ زيبا په خوي آتشه
طربناکه تل بيباکه گريوان چاکه تش تاپاکه[2] زړه ئې سخت لکه آهن په مخ يوه آينه بې غشه
د زلفينو سر ئې تاو لکه نخوش د ماهي گېر شو
کله وي چه خوشحال خلاص شي له دې هسي رنگ نخوشه

که دا ستا سترگي دا وچار باسم ځان ته له ښاديَ به نور شا کړم و جهان ته
يو زمان مي که دا ستا ليدل نصيب شِي نور به سترگي پورته نه کړم گلستان ته
طبيبان دِ خپل دارو ور څخه کښېږدي تا ويشتلي مينه نه کا و درمان ته
کفرستان د شاه د تورو زلفو گوره چه په څه رنگه تاوېږي و ايمان ته
چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق کښ خداي دِ هسي حال پېښ نکا مسلمان ته
په جورا[3] بورا به هم نکا وتنه عاشقان کله خالي دِي و سهمان ته
اول ښه شهپر پيدا دَ الوتو کړه بيا له پسه الواته کړه و اسمان ته
په فراق د ښو يارانو چه ډېر ژاړم دواړه سترگي مي پېغور کا و باران ته
چه پخپله افغاني ژبه نادان دَي په توركي خبري څه وايې افغان ته
ما ئې دواړه شونډي بيا موندې په کور کښ نور دِ لعلو لره درومي بدخشان ته
هغه شونډي چه ځايي بې پاېو سرې دِي هغه شونډي څه حاجت لري و پان ته
له خوشحاله ئې بهرام غُندي پيدا کړ
دم واهه نشي څوک څه وائي يزدان ته

ساقی بيا دَ ميو مهر کړه چه عيد شه دَ رندانو دَ ښاديو وخت جديد شه
په هر لوري يو آفتاب دَي ځلېدلي ښاپېرک ئې له جماله نه کور ديد شه
په هر څه کښ ننداره دَ هغه مخ کړم چه له ډېري پيدايیِ ناپديد شه

---

[1] هنر منده شکر خنده.

[2] تپاکه.

[3] دا بيت عېباً وليکل سو، په ټولو نسخو کي دغسي دي، اما معني ئې نسوه راته ښکاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم هغه دي همېشه ژوندُون موندلي — چه دَ مستي دَ غمزې په تېغ شهيد شه
زمانه په خلقو هسي ازمېښت کا — چه يوسف دَ قبطيانو زر خريد شه
واړه نخښی ئې په زړه وينم حضوري — که اشنا په ليري حد له ما بعيد شه
هر چه ستا دَور دَ سپيو په حساب وئ — په جهان کښ هم هغه سړی سعيد شه
خط و خال په ښه جمال باندي يو دود دئ — نه چه حسن دَ خوبا پدا مزيد شه
چه دِ نوم دَ خوار خوشحال په ژبه واخيست
په درست عمر کښ خو نن ورباندي عيد شه

سپين نمری[1] اغوستي په پښو سرې کوښې نو خطه[2] — څه رنګه را درومي لکه تکه سپينه بطه
سل دئ سره کښښېني واړه يَو تر بل بهتري — خداي ږوکه به زه کوم تا په واړو کښ غلطه
بخت غُندِي نا ګاهه ځما خوار کره سيده شو — راغله دِ په قصد وُ که دا راغلې بې نمطه
وايم[3] چه که واړه زاري زه راوړم خپل کور ته — څوک چه چا ته زار کا دَ دلبرُو له سخطه
راشه سر مي پرې کړه لا به ښه شم په وفا کښ — خود په دا پوهېږې قلم لا ښه شِي له قطه
ډېر په درياب کې شي واړه مټ کا دَ وتلو — څوک پکښې لاهو شِي ځني وريشي تر شطه
لوړي لنډي نورو ده خوشحال ده غوره کړې
نه لوړه نه لنډه په قد ښه روغه وسطه

سترګي ستا غرَوِي زړه — سترګي ستا پټوِي زړه
چه دا خوله خوځوِي دَی دَئ — ژبه ستا وېَوِي زړه
چه څه کار په لاسو پښې کړې — دا هم ستا ښوروَي زړه
اوريده په دواړو غوږو — هم پټا آروَوِي زړه
چه نېکي کړې يا بدي کړې — واړه تا سندوي زړه
چه خندا کړې يا ژړا کړې — خندَوِي ژړوِي زړه
دواړه کَونه لکه تن دي — کار دَ تن جوړوِي زړه
زړه بې چون و بېچګون دئ — څوک دا غوښه کڼی زړه
دَ خوشحال په زړه کښ يو دَئ
څوک ئې څه لټوِي زړه

ستا له خاله مي يو داغ دَئ په سينه — چه همېش را سرَه يار دَئ ديرينه
تا چه واغوښتې دَ خيال جامې رنګيني — بله ستا په ډَول نشته رنګينه
يو ګلزار پکښې ناګاهه شګفته شي — چه په مخ دِ مخامخ شِي آئينه

---

[1] يعنی کالي او لباس.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] وايمه چه واړه زاري ما راوړي خپل کورته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې پدا چه ښايسته وُو وته گوري   په بل ځيز مي له چا نه کېږي کينه
ساقي نن له لاسه څه خو باده پرېږده   چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشينه
دَ بادشاه دَ سره تاج ئې مخې ندی   دَ درېوش دَ سر ټوپی پشمينه
زه په عشق کښ مستثنا لکه مجنون يم   چه مي نشته په ډېر قرن قرينه
دا څه راز د ميني ندئ په کوگل کښ   دا مي ينبې دَه په زړه کښ گنجينه
مَی خورئ لَره شنبه خوښوِي خلق
وَ خوشحال ته څه شنبه څه آدينه

سا په غم کښ مي آرام له زړه بيرون شه   دَ غرڅه غُندي مي خوب په ځگر خون شه
همېشه په غاړي غرُونه سرگردان يم   پدا دور مي درست ډوَل دَ مجنون شه
عاشقي سړی رسوا کا هاله وَمري   ښه هغه چه مړ په تبه په طاعون شه
گوره څو عالم به لاندې کا تر چلو[۱]   چه روان مي تر دا دوو سترگو جيحون شه
هډيره ئې دَ شهيد په ځنگ کښ بويه   هر سړی چه مړ په توره دَ بيلتون شه
په گلونو به ئې ډغ کاندِي بلبلي   دا گلزار چه په بياض ځما زرغون شه
چه درست کال ئې بيا بيا وايم لا يو راز دئ   دا يو راز تر دفترونو نه افزون نشه
په زر ژبه ئې ستايه واړه يو راز دئ   عبارت که مختلف شه يو مضمون شه
عشق خوشحال وته يو هسې سبق ورکړ:
چه ئې زړه د قال و قيل له درسه ستون شه

شپه دَ بېلتانه ده پهر پهر کال پما شه   بانگ دَی دَ چرکانو په هزار هيله سبا شه
رايشي گلزار ته وار په وار ننداره کاندي   وار په وار پرې تېر شي اوس که گورې وار ځما شه
پېغام راوړي دَ وصل عجب ښه راځِي په مهر   هد هد دَ يار له لوريه نن پما باد صبا شه
په وخت دَ مشغولا دَ گلو کله آواز کاندي   چه دورمي له گلزاره په چيغار چيغار طوطا شه
په درست عمر ئې مهر د سکوت په خوله وهلي   ځما دَ زړه طوطي دَئ چه نن گورمه گويا شه
رنگ چه باندِي پرېوزي آئينه دَ زړه تبی شي
زړه دَ خوشحال گوره له هر زنگه مصفا شه

شيرازي که ښه خوراک وُ واوره تېر شه   ملوکي که ښه پوښاک وُ واوره تېر شه
که خپلوي دَ زن فرزند وه حال ئې دا دئ   که له خلقه زېست و ژواک وُ واوره تېر شه
که منصب وُ که خالي که سرداري وه   که په لاس ملك و املاک وُ واوره تېر شه
فرش فروش نقش و نگار دَ محلونو   که بستر مي عطرناک وُ واوره تېر شه
چه له ښکاره به په خيال راتلم وَ کور ته   سور به تل ځما فتراک وُ واوره تېر شه
خپل پردي نېکان بدان له هره لوريه   په دربار مي په بلغاک وُ واوره تېر شه
تار په تار دَ اکوړ خېلو کړی ولاړې   پدا ډغ مي ځان هلاک وُ واوره تېر شه
اوس ئې روخ دَ ملنگیَ دَ دوهې دَئ
دَ خوشحال چه سراي او تاک وُ واوره تېر شه

---

[۱] تر ځلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شل کارُونه پرېږده ننداره ئې دَ جمال کړه
دواړه کسي واخله په سپېن مخ باندي ئې خال کړه

کښېنه په انګړ کښ مخامخ چه ورته ګورم
تور لونګين د واړه چندڼ هار په سينه ټال کړه

راغلې و بازار ته درست وجود کړه لکه کسي
ګوره که ړوند نه ئې ننداره ئې دَ کمال کړه

تله دِي تېرېده دئ ښه له هر چا سرَه ښه دي
ونه دَ نېکی په دا باغ کښ نو نهال کړه

واړه ورکَول دَ جهان ګوره عاريت دئ
غم دَ بېلتانه ځما زړګيه په وصال کړه

بې دَ يار له ميني چه به کور دَ دنيا جوړ کا
واروه درته وايم خداي ئې ميني په زوال کړه

ته هغه رستم يې چه شاهان دِ طلبګار دي
چا درته تلقين کړ چه خدمت دَ پيرزال کړه

الف دِ دَي سريښې ستا په ميم چه درته ګوري
په دواړه لوريه زړه وړې په مخ دواړه زلفي دال کړه

نور خلق پخښو دي چه پرې بار نشته دَ ميني
بار لَري دَ ميني ناز و نياز په خوار خوشحال کړه

عيب جوي سرَه مي هونبره دَه کينه
و به نه نيسم وَ مخ ته آئينه

خداي دِ ما بېغمه نکا په دنيا کښ
زه او غم سرَه ياران يو ديرينه

ساقي څو خمار شکنی پيالې راکړه
چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشينه

دا يم زه ورپسې سر يم که ئې مومم
په دوران کښ مونده نشي خزينه

نن ئې مکړه تفحص وايه چه نن دَئ
که ئې بيا مومې په قرن قرينه

لاله ځايه چه خوشحال په جهان راغي
دَ لاله غُندي ئې داغ دَئ په سينه

فراق څه رنګ را اُوړده کړه پما نن شپه
دَ جوزا شپه ئې هلدا شي په غمجن شپه

په فراق کښ مي په سترګو خوب حرام شه
په هيچا باندي ورمشه دَ لېچن شپه

چه رېبار ورته پيغام دَ وصال راوړي
په هوس هوس تېرېږي په مَيَن شپه

دَ فراق په شپه اميد دَ وصال څه دَئ
که ئې ګورې په معني کښ ورکه ستن شپه

دَ دوهې ملنګ هم تېره کړه دوهې ته
که تېرېږی په تونګرو په برستن شپه

روغ عالم بې غمه خوب کا خبر ندئ
چه په څه غذاب تېرېږي په دردمن شپه

وَ وصال وته هجران دَئ ورنيولَي
ښخه شوې وه دَ ورځَي په لمن شپه

ورځ ئې ما ليدلې نه ده په درست عمر
خداي به نکا سپين سبا دَ دروغجن شپه

دا نن شپه چه په خوشاحل دَ فراق راغله
ور دِ نشِي هسِي سخته په دښمن شپه

که مي يَو ځله رسد وشي تر سيندهَ
نور دِ مه وينم په تورو سترګو هندهَ

نه به سترګي د سړی په چا خوږې شِي
نه ئې ما ته په اوبو شِي دَ جا تندهَ

دَ پېپلو پاڼي خوره په غره کي اوسه
نه چه پان د هندوستان خورې ځما جندهَ[۱]

په هغه بازار به څو سود و سودا کړې
چه کارګه پکښ قدري دَي تر شهندهَ

اې وروستيَ عقله دريغه که پخوا وَي
ما به ولي پخپل ځان کړه هونبره شندهَ

---

[۱] يعني ځما ګله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چه وشول هغه واړه در بخښلي
اوس خوشحاله په لاس مه نیسه ناپسندهَ

که عالم وته دلخواهه[۱] بادشاهي شوه
عاشقي وَ ما ته لا عالي جاهي شوه

دَ تقوا په کار و بار ډېر خبردار یم
ولي څه کړم چه نصیب مي گمراهي شوه

شاهدانو ته دَ خضر عمر غواړم
حیف دا دَئ چه دَ عمر کوتاهي شوه

چه له ځایه ئې گناه لَره پیدا کړم
که نظر وکړې ځما بېگناهي شوه

یار مي ولیده له ورایه شکر دا دئ
چه قبوله مي دعا سحرکاهي شوه

لکه ستا کسي په خوارُو برابر شي
دَ طالع تر روښا ښه دا سیاهي شوه

زه دَ یار په جفا هیڅ آهُونه نکړم
راته غم دَ رقیبانو بد خواهي شوه

ستا دَ سرو شونډُو په دَور مي حلال شول
ښه چه اوس روا دَ میو مناهي شوه

سربازي یا دَ پتنگ یا دَ عاشق ده
یا قسمت دَ مجاهد یا دَ سپاهي شوه

بخته دا ځله ئې راوله تر غاړِي
چه بېړۍ مي پدریاب کښ تباهي شوه

که خبر له حاله نه وَئ څه به ښه وُ
و خوشحال ته غم دا خپله آکاهي شوه

که په زړه کښې دِ د یار مینه ځایی ده
سکه ناحقه دِ له غېرو آشنایي ده

مخ ئې کله دَ یوسف غُندِي زیبا دئ
دَ یوسف تر مخ ئې زیاته زېبایي ده

چه ئې رائ دَ خپل خاطر وِي هم هغه کا
په دلبرو مسلمه خود رایي ده

که دِ زړه وي چه دا خوږ خاطر مي روغ کړې
دَ لبانُو مچه راکړه مومیایي ده

زه او ستا دَ دواړُو شونډو مَي هغو زده
چه ئې نن په لاس نیولې پارسایي ده

دَ معشوقي په ترخه کښ ډېر خواږه دِئ
چه ئې گورې نېکنامی ئې رسوایي ده

چه په خلقو کښ دوږخ دوږخ یادېږی
بل دوږخ په جهان نشته جدایي ده

په پېغور په تور په زور به ځني نه ځِي
دَ هر چا چه خپله بخره شیدایي ده

دَ افسون دَ سحر کار دا هسي نه وِئ
دَ خوشحال په زړه کښ دا مینه ځایي ده

که یو ځله مخ ښکاره کا له نقابَه
د ښایست نامه به واخلي له آفتابَه

لاله گل به ئې له مخه خوبي پور کا
په زلفینو به سنبل کاندِي بې تابَه

خلق څه لَرَه تهمت په زمانه ږدِي
په[۲] چشمانو ئې دنیا کړله خرابَه

د خمار په علامت ئې سترگي سرې دِي
که چا بې وخته بیداره کړله له خوابَه

د خاطر ویني ئې نوش په ځاي د مېو
بیا ئې نقل هم د زړونو له کبابَه

خاصه مرگ د معشوقې د مقتولانو
چه جنت لره به درومي بې حسابَه

ځما زړه قبله نما شو نه جار وزي
و بل لور ته ستا د ورځیو له محرابَه

په وعده ئې زړه خوشحال مکړه خوشحاله

---

[۱] بهتره.

[۲] چه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وفا طمع څوک نکا له حبابَه

که دیدن شوَي بې نصیبه   ما به ولیدې حبیبه
په پرهار مي اور بلېږي   دارو مه سېځه طبیبه
زه د یار یم یار ځما دي   تر منځ څه غواړې رقیبه
لېونی به لېونتوب کا   بې پروا دِي له ادیبه
و عاشق وته ناصحه   څه ویَل کړې بې تقریبه
تر فرهادَ تر مجنونه
په خوشحال پېښه عجیبه

که ناګاهه را ښکاره شِي هغه خوبه   زړه به یوسِي له عاقله له مجذوبه
رقیبان به سر نګون له غمه پرېوزي   که په راي کښ د خپل ېېر درومي محبوبه
هر زمان په نوی نوی غم اخته شوم   چه تل تل نوې شېوه کا دل آشوبه
د یوسف د مېني لاف واړه عالم کا   ولي بل پسې ړوند نشو بې یعقوبه
که لا څه درته د سر و مال وجود وي   په دا فکر به ور نشې تر مطلوبه
ته ئې تل په سر دعا کوه خوشحاله
که دِ نوم په ژبه نه اخلي محبوبه

که نیولې زرکه باز پرېږدِي له چنګه[1]   زه هم له لاسه پرېږدم شوخ و شنګه
ور په ور کلي په کلي پسِې ګرزه   درویزه که دَ دیدن مومې ملنګه
ګل که هر څو ښایسته دَئ پدا باغ کښ   که ئې وینې بیا اغزِي لَرِي له څنګه
چه دِ توان رسي په لوي دریاب کښ ګرزه   په بېله کښ دي زوال وینم نهنګه
عاقبت به ککرۍ وربانډِي کښېږدې   تر څراغ چه کینې وښَي ګرزې پتنګه!
پند ګویان چه عاشقانُو ته پند وائِي   دَ هوښیار په پوهه سر وَهِي له سنګه
تر سهار مِی د یاره سَرَه ناز وُ   درسته شپه راته کوتاهه شوه تر درنګه
هغه یار که په پالنګ را سَرَه نشته   دا هم شکر چه ئې بوي ځَي له پالنګه
چه ئې زړه دَ معشوقې په مینه مست شي   دَ هغه سړيُو څه له نام و ننګه؟
لېونی به لېونی نه وُ عالمه   که ئې بخره وَئ له عقل و له فرهنګه
که لیلې و نور عالم ته کښلې نه وه   پدا څه، چه وَ مجنون ته وه خو شرنګه
دَ عمزې په تېغ ئې خوږ ښه یې خوشحاله!
مَړَنَي په روغ صورت نه ځِي له جنګه!

مرد هغه چه زړه ئې ویښ سترګي په خوبه[2]   پخپل سپي[3] ئی ګمان شي د لېونتوبهَ
درویشان دي دعا کا زه ئی په ځَان کړم   که د زړه نه مي روان شي دا زهوبه

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کښ نده راغلې.

[2] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مخ ډېره ښايسته ئې نوم دي څه دئ — د عاشق د ځان بلا فتنه آشوبَه
که په توره ئې ځواب ورکړی مردي ده — که وجود دي څوک آزار کاندي په چوبَه
په هغه لاري چه پل ږدې هسي وايم — که بانو کړم د هغې لاري جاروبَه
که هر دم ورته ژړا کړم فايده نشته — سنگين زړه به ئې په چا نشي نروبَه
د دنيا سختی تل نه وي غم مکړه — په حلوا گندي بدل شي دا اتوبَه[1]
که په تور د عاشقی بنديخناه شي — د عاشق له دله نه ځي تلا توبَه[2]
که مي لاس ورباندي بر شې هېڅ مې ندي — ډېر سرونه به چت پت کړم په ميخ چوبَه
ستا په تش ديدن مي هسي زړه خوشحاله شي
لکه تړی په اوبه شي ښه خړوبَه

که رشتيني محبت لرې مه ناړه — په يوه ناره ښېل شوي يار وژاړه
دَ رسا ويشتلی کله توان دَ ږغ وئ — په فراق کښ نارې مه وهه له باړه[3]
په معني کښ جدائي نشته وصال دئ — دَ آشنا په غم کښ خوښ اوسه تل وياړه
په هجران کښ هغه هسي شان وصال شته — لکه څوک له خپله ياره لاس تر غاړه
دا ديدن لکه په پټو سترگو کېږي — دا ديدن له وازو سترگو نه مه غواړه
ليلا پلار کره په سل پردو کښ ناسته — مخامخ وه وَ مجنون وته وَلاړه
پسله مرگه هم جدا نه وِئ رشتيني — په يوه لحد کښ ورشي سرَه دواړه
دَ رشتيني ميني ډار د زوال مکړه[4] — چه رشتيني عشق لَري سلام په واړه
دَ يار غم د دَ خوشحال له دِله نه ځي
دَ فاني دنيا خوښي که لاړه لاړه

که مليح يې دَ زړه مينه په مليح کړه — که قبيح يې دروږمه چاری دَ قبيح کړه
دَ بهار گلونه ډېر دِی واړه گوره — چه دِ زړه وِئ هغه گل پکښې ترجيح کړه
که دِ زړه دَئ چه دَ مخ ثنا ئې وايې — دَ بلبلی غُندي خپل زبان فصيح کړه
مسيحا دَ رنځ وَ هر لوري ته ډېر دِئ — دَ خپل رنځ دوا دَ وخته په مسيح کړه
له ازله ئې رند رند زاهد زاهد کړ[5] — زه به ډکی پيالې اخلم ته تسبيح کړه
په حسد په رخه څه ځما پروا دَه — چه دِ پټه کينه کړه اوس ئې صريح کړه
زه که بد يم هم دَ يار دَ سترگو تور يم — و هر چا وَته ځما دَ عيب تشريح کړه

---

[3] يعني نفس.

[1] ليټی، اړوب، ړوز، د مېده اوړو هغه ليټی چې په اوبو کښ نرمه پخه شي.

[2] جوش او خروش.

[3] يعنی دَ گولی خراش او زخم.

[4] نشته.

[5] له ازله ئې زه رند ته ئې زاهد کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ گناه له تور يو ځان لکه صبيح کړه[1]　　دَ توبې درياب ئې تا لَره پيدا کړ

دا دَ سر په سترگو مه گوره خوشحاله ته
که دَ زړه سترگي لرې ښه ئې صحيح کړه

که نيمگړې پياله را کړې ساقي تا زده　　همگي مدار په نيت دَئ باقي تا زده
دَ شرابو په مستي بې خوده ولاړې　　که له سره نه دِ پرېوزي تاقی[2] تا زده
دَ بابا په رضا ځه جنت به مُومې　　روايت مي درته وکړ عاقي تا زده
زه دئ وخوروم په مار دَ تورو زلفو[3]　　حال مي خود وينې په سترگو راقي تا زده
دَ خوشحال غُندِي همېش په ځان ناچاق يم
ته چه تل په صورت چاق يې چاقي تا زده

که هوښيار دئ که نادان دئ که سادکه غله　　هيڅوک نه وينم دَ خپلي لاري صله
يو په غم شريك يار نه وينم په ملك کښ　　خلق تشي تسلې کاندِي په خوله
دَ مېړيو غُندِي يُون دَئ و دانو ته　　چه و ما وته عالم کا تله راتله
چه اميد دَ مېړي نه وِي وَ دانو ته　　وَ هغه لورِي ته نکاندِي هيڅ تله
خپل ويشتلې غرځه مه پرېږده خوشحاله
ځاي په ځاي ئې ويني توئيي دِئ په پله

گم گشته او گم گشته سرَه رفيق شه　　گم گشتن دَ دواړو تنو په تحقيق شه
دَ شرابو جام په لاس شاهد بازي کا　　شيخ دَ ښهر عبادت پرېښ زنديق شه
يو ئې اصل سرَه دوه اويا مذهبه　　خدايه څه بني آدم فريق فريق شه
عشق څه هسي آسان ندئ هونبره خلقه　　په بلخيو کښ خو يَو سړى شفيق شه
دَ اسمان دَ ستوريو هم و بله فرق دئ　　ځکه غوره په يارانو کښ صديق شه
چه توفيق ورسره مل شه کار آسان دئ　　کل مدار دَ واړو خلقُو په توفيق شه
آزاده به له چا طمعه اميد نکا　　چه به طمعه له چا کا کله عقيق شه
دَ غليم مهر په هيچا باندِي نه وئ　　يو فساد ورباندي کاندي چه شفيق شه
وَ خپل بخت وَته تسليم کړه چه غليم دئ　　همگي دَ غم په بحر کښ غريق شه
نور که سل پيالې آخلي دَئ دي سل څښي
چه خوشحال دَ باده نوشو په طريق شه

گوره دَ يار مخ ته بيا لېمه پرې ولوه　　زړونه دَ بد رنگو رقيبانو ويلَوه
دا دَئ هغه مخ چه په هجران کښ پسې ته مرې　　اوس ئې په وصال کښ دواړه لوريه کښلوه

---

[1] په توريو تور يې ځان صبيح کړه.

[2] طاقی.

[3] زه ئې وخورم په مار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لويه پېښکښې دَه په وصال کښ درته وايم　دُر ئې په لَمن کښ ورته گوره تلَوَه
زه دَ بېلتانه په حال خبر نه وم خبر شوم　خداي له خپله ياره نه هيڅ يار مه بېلَوه
تندر دَ رقيب په کور پرېوزی قهقه خانده　سپينه آئينه دَ ششت[۱] خپل يار ته ځَلوه
يو ځَله چه زړه دَ چا په مهر مينه بند کړې　شرط دَ يارئ دا دَئ زړه بل ځاي مه نښلوه
کډې دې دَ زړونو ستا دَ مخ په لور رواني　واړه ملك بوستان دَئ په هر ځاي ئې ملَوه
درسته دِله خپلو نمريو وَ ايستم خوشحاله
يو دَ غاړې هار مې دَ گلونو مه شلوه

لکه زه يم پيدا شوَي پدا مينه　دَ نور چا به هسې نه وِئ پيدا مينه
دَ قصاب چاړه په غوښو هسې نکا　لکه کا د ما په زړه دَ اشنا مينه
درست عالم را باندې غاو کا زه حيران يم　چه له زړه به په څو ليري کړم ستا مينه
په يوه تن کښ دا دواړه توکه نه وِئ　هم دَ حسن استغنا هم دَ چا مينه
نه به بوي دَ مښکو پټ شي په نافه کښ　نه به پاتو شي مخفي دَ شيدا مينه
ما په سحر په جادو تقصير وَنکړ　دَ ناترس خاطر ئې نشي په چا مينه
په ژړا مې به دوه سترگې وچې نکړې　که پما شوې دَ خپل يار په ژړا مينه
لور په لور ئې په همه عالم رسوا کړ
کشکه نه وَئ دَ خوشحال دا رسوا مينه

لکه[۲] ستا دَ زلفو تاب شته　په سنبلو کښ هم تاب شته
لکه ستا دَ خولو بوی دَئ　هسې هم په ملك گلاب شته
ستا دَ مخ ترې خال به بِه وِئ　په خطا که مشك ناب شته
لکه زړه ځما ستا شوندې　نه کباب شته نه شراب شته
که و نمر ته خاته گران دَئ　دَ زلفيينو ئې طناب شته
چه کاته دِ په حساب شول　دَ يارئ هم حساب شته
کښلي ډېر وه ما ته يار کړې　تل دَ گلو انتخاب شته
کل پما شهد شکر دَئ　که دِ قهر يا عتاب شته
مجنون مړ ندئ ژوندی دَئ　چه لا ما غُندې خراب شته
دَ هجران په شپه مرگ غواړم　ځما سترگو ستاسی خواب شته
چېری نه په بل مرگ وَمرم　دَ غمزو دی هم شتاب شته
چه مې وژني کوز به کورم　له اشنا سترگو حجاب شته
ما خپل خون ورته پل کړَي　که د ما د مرگ غذاب شته
دَ چا مَي مي په کار ندئ　چه مي خپل لبِ لباب شته
دروغجن يم که دا شعر　دَ ميرزا په درست کتاب شته
دا غزل چه خوشحال وَوې
نن ئې چا څخه ځواب شته

---

[۱] يو راز پسول دی، چه هنداره پکښې وی. په يوه نسخه کښ شست هم راغلی دی، چه مطلب گوتې ده.

[۲] د لکه پر ځای کله ښه ورسره لگېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حاله ئې خبر شه که شته شته که نشته نشته
قلاش و قلندر شه که شته شته که نشته نشته
که لَږه دَه که ډېره واړه ونیسه په تېره
په خوي دَ پیغمبر شه که شته شته که نشته نشته
دَ عمر څه اندوه کړې څه اندوه دَئ که ځان پوه کړې
ژوندَی تر گوره ورشه شه که شته شته که نشته نشته
بادشاه دَ بحرو بريې، که قانع په خشك و تر يې
دَ دهر سکندر شه که شته شته که نشته نشته
که دُر دِئ که گوهر دئ که گلوُنه که شجر دِئ
دَواړو بې خبر شه که شته شته که نشته نشته
بې وخته غواړې بد کړې بیهوده رخه حسد کړې
به صبر تونگر شه که شته شته که نشته نشته
مه ژاړه مه پرې ویاړه غم ښادي پرېږده دا واړه
واقف پدا سیر شه که شته شته که نشته نشته
بلا دئ چه ټولېږی په هیڅا نه پا تو کېږي
فارغ له سیم و زر شه که شته شته که نشته نشته
له یاره مهر غواړې که ئې نه مومې نور ژاړې
دَ یار په رضا سر شه که شته شته که نشته نشته
که وصل که هجران دئ دواړه ما وته یکسان دئ
آرام پخپل مقر شه که شته شته که نشته نشته
څو سعیَ څو طلب کړې اندیښنې په روز و شب کړې
په واړه برابر شه که شته شته که نشته نشته
لږ عمر ډېر غمونه په زړه هونبره ستمُونه
قانع په خشك و تر شه که شته شته که نشته نشته
پخپل هنر نظر کړه څو ژوندَی يې خپل هنر کړه
خوشحاله شیر نر شه که شته شته که نشته نشته

لکه مخ ځما د َیار دَئ نمر خو هسې وې کنه
لکه زه په عشق کښ زیر یم زیر خو هسي وئ کنه
دَ عالم ډېري خبري لور پَلور توري لښکري
زړه مې نه خوځې له ځایه غر خو هسي وئ کنه
بې دَ عشق له شور و شره چه هر گز ځما سَره
نه ځې نور څه هر څه درومي سر خو هسي وئ کنه
چه ئې رېبم عمل لا کا چه ئې ورک کړم ځان پیدا کا
ورَځ و شپه دا هسي کر کړم کر خو هسي وئ کنه
تا وې دروم‍ه نوم مې زبر کړه بل سبق له زړه بدر کړه
تل مي ته يې په خاطر کښ زبر خو هسي وئ کنه
و هغه ته مې سر کوز دَئ چه معلوم ورته رموز دئ
په خبره نه پوهېږي خر خو هسي وئ کنه
پدا باغ کښ يَوَه ونه تل تازه تره برخنه
چه ئې اُوړې ژمَی بر خورم بر خو هسي وئ کنه
چه آزاد مریي ور دروميِ خپل مراد ور ځني مومي
په هیڅا ندئ ترلَي ور خو هسي وئ کنه
په یوه زمان تر یاره ورشي راشي څو گزاره
دَ خوشحال خاطر تېز پردَي پر خو هسي وِئ کنه

لا یزاله پادشاهي که چا موندله
کیخسرو به وَ خسرو ته نه سپارله
جام دَ میو را پلاس کړه ساقي گوره
په هر لوري دا ځما دَ غم کرَله
په امان یوه لا تېره نه وئ
په زمان زمان ښکاره کا فلك بله
ډېر په باد ولاړَل د تا غُندِي باد وړي
ته ئې وروستو دُم کره يې ځما دله
جام و ساز ساقي بهار واړه اسباب شته
صراحي ولي خالي وینم له مُله
په جهان دَ نیکو نوم بویه خوشحاله
چه یادگار به وِئ تر تلو هم تر تله

لور ڤه لور مي په جهان گرېوان پاره شه
کور په کور مي دَ رندیه کار ښکاره شه
چه مي پټه په لستوني کښ نوشله
دَ هغې پیالې جهان په ننداره شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څه زړه ندئ چه اوس مهر پما کا — راته نرم هغه سخت سنگ خاره شه
چه دَ عمر څه مایه تر واړُو تېر شوم — دَ خوښۍ ملك ځما په اجاره شه
اوس به کوم ارمان کوم سوبه مي وشوه — چه رقیب دَ یار له وره آواره شه
دَ هغه قدر لرم ترې به ځارېږم — چه په غم کښ چاره جوي دَ بېچاره شه
اوده بخت وته مي ډېري ناري وکړې — وېښ له خوبه په وروستی نرې ناره شه
جدائي ورځني مرگ دَئ سرَی وَ مري — دَ بتانو وصل عمر دوباره شه
که خپل ځان هوښاره وِی هوښیار به نشِي
اوس خوشحال دَ لیونیوُ شماره شه

له تا نه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه — نه خوب نه مي خوراک دَئ نه آرام په ورځ و شپه
بل خیال فکر ئې نه وي بې د یار له رویه مویه — دَ زړه په حال خبر یم زه مدام په رځ و شپه
دَ مخ ثنا ئې وایم دَ زلفینو ئې صفت کړم — په خوله که په خامه وِئ صبح و شام په ورځ و شپه
یَو ښه نظر چه وکا، سرمایه مي دَ ژوندون شِي — کافي دَي خلوتي ته یَو بادام په ورځ و شپه
دَ مښکو دَ کافورو خوشبوئي به تر قربان کړم — که ستا له لوریه راشِي یَو پیغام په ورځ و شپه
دَ مښکو گل قندي به ئې خوشحال ترې صدقه کا
که ته مي سر فراز کړې په دشنام په ورځ و شپه

ما پټ درله[1] کوگل کښ همېشه اسرار دَ زړه — آخر ئې خوناب وکړ په هر لور پرهار دَ زړه
له پښې اغزي مشکل دَئ په حکمت له تلي خېژي — دانا طبیب بایده دَئ چه وَکاږي خار دَ زړه
دَ نورُو تونگري که دَ دنیا په سیم وزر شي — پدا به تونگر نشي بې دیدنه خوار دَ زړه
دَ شونډُو دارو ورکړه که ئې ته په روغول يې — په سترگو ئې علاج کړې، خو به مري بیمار دَ زړه
که ښه دَئ هغه زړه دَئ چه مین په هیچا ندئ — چه یَو ځله مَین شِي نور تر تلو زار دَ زړه
غمجن په ډار دَ هجر خوښ دَ وصل په امید کښ — په اور او په اوبو کښ کړ خداي څه روزگار دَ زړه
دَ یار مهر تر ما راغي د ما مهر تر یاره — رشتیا ده دا خبره چه دَ زړه ده لار دَ زړه
چه خپل اختیار ئې ټول دَ خپل اشنا په لاسو ورکړ — رحمت ئې پدا کار شه خو هم دا دَئ کار دَ زړه
خوشحال خسته به اوس دَ خاطر راز وَ چا ته وایي
چه ولاړ ورته ئې شا کړه دماغي ښه یار دَ زړه

ما د شیخ او د ملا حکایت نزده — ما بې میه نیه بل روایت نزده
چه ئې نوم دَ عاشقانو په شماره شو — دا هم ښه که بوالهوس محبت نزده
ته چه هسي په چمن کښ چمان کېږې — سبره تا ځما دَ یار په قامت نزده
عام عالم وته پخپله ځان نادان کړم — هسي مه وایه چه ما کنایت نزده
دَ درویش په زړه کښ درست کتاب مرقوم دئ — که په خوله ئې دَ عربو لغت نزده
وایې تا سره مي نیت دَئ دَ یاریه — هسِي هېښ یم گڼه ما په تش نیت نزده
نادان یار به صدقه تر هوښیار یار کړم — نادان یار دَ آشنایی قیمت نزده
عاقلانو څخه څو رنگه حکمت دَئ — لیونیو یو دَ عقل لو حکمت نزده

---

[1] در په کوگل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ عاشق ته نصیحت مکړه ناصحه! خود پوهېږي چه عاشق نصیحت نزده
دَ خدمت له نتیجې نه چه محروم شوم زه لایق نه یم که تا عنایت نزده
چه بې سته مېلمه کېږي هغه زه یم له آشنا مي دَ هندو غُندِي ست نزده
زاهدان چه نمونځ روژه کا جنت غواړي
ما خوشحال دَ مزدورئ طاعت نزده

ما په ننگ دَ پښتانه ځوانان قربان کړه بیا مي غوره غوره جمعَ ښه ځوانان کړه
دَ سرِي دَلاسه مړه وَئ څه به ښه وُ لېوني کوټه سپی مړه گوره شېران کړه
هونبره کوټي کوټي کوټي ارمانونه هر نفس ځي په ارمان ارمان ارمان کړه
په یوه ساعت ښادي په بل غمونه په لحظه لحظه تېرېږي د اسمان کړه
چه په شپه را سَرَه ټول ووُ په زرگونه په سبا ئې له ما واړه ځان په ځان کړه
ځني مړه ځني ژوندي له ما جدا شول زه جدا په غاړه غرنو په ارمان کړه
چه شاهان ځوانان مي ومړل هاله مرد یم که دَ هر یَوه مي ساري سل ډمان کړه
یو مهلت دَ عمر بل مدد دَ بخت وئ په دښمن باندِي مي وشوې پدا شان کړه
لوي ئې قتل، هلك بند، ښهرونه سوي مال اُلجه بندیان دِ کال واړه جهان کړه
چه نو ښهر مي واهه کوهاټ مي پریښ لا هاله ځما دا کړه وُ دَ نادان کړه
چه بد اصل سَرَه ښه کا کله ښه کا دَ موزي سَرَه څه سود دَي دَ احسان کړه
ښه خو دا په خوشحال وشوه بیا تر کاله
گوره څه رنگه ښکاره شی دَ سجان کړه

ما د نیت خبره ووې و ناکس ته[1] نور څه نه په نن ئې ووې و عسس ته
خوږې شونډي به ئې نه مومې وَهَه ئې سر په دواړه لاسه وایه و مگس ته
دَي پخپله د خپل ځان په سوختن دَي د گداز له حاله څه وائې ققنس ته
زه چه نن دا رنگینه خبري وایم پرې پوهېږم چه به پاتو شِي بیا پس ته
و طوطینو ته مي پرېښوې خبري دا مرداره جیفه پاتو شوه کرگس ته
یا ئې رنگ یا ئې آواز د ځان بلا شِي څوک چه اَچوِي مرغونه و قفس ته
گله نور عیب دِ نشته عیب دِ دا دَي چه په وازه سترگو گورې و هوخس ته
د غفا[2] د کال بهار گوره خوشحاله
چه د مړو به ئې هوا وشِي هوس ته

مه وَی هسی کلی چه دَ چرگو کولې خورینه شل خمبې۳ په کور کښ د نېستی له غمه مرینه
بل فکر ئې هېر دَی خو په غم دَ زرو پول دئ نر ښځي ئې واړه خو ټنگې ټنگې لرېنه
ډېر ئې ملکان دي پکښې ښه ملك هغه دئ هر چه بې ننگي کا دَ چا بډِی رشوت خورینه

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کي نسته، له یوې قلمي نسخې څخه نقل سوه.

[2] غفا د ابجد په حساب ۱۰۸۱هـ کېږي.

[3] خمبه: انار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېني په مسجد کښې دَ سودونو کا خبري یا دَ خور دَ لُور دَ وَلوَرونو وَیل کړینه
لس کالونه تېر کا په یوه جامه خېرنه کوز وجود برمنډ په سر ځیره کښېږدي زرینه
خاندي پروا نکا شرم نلَري د تېښتي ډېري بې شرمۍ دَ ژوندون دَپاره وړینه
جنگ لَرَه چه ورشي نور څه هیڅ نکا بې تېښتي جوړ چار وسله تبنتي سکه ورور ته نه دَرینه
هیچیری د شولو دَ سرِی برکت نه وئ شل شِي شول شِي شوم شِي چه همېش شولي کرینه
نوم دَ ودانئ ویران ښهر دئ خوشحاله
لا ترې ویران مشه ورځ په ورځ دَه کهترینه

ناز، نخرې، مهر خندا. فتنې، جنگونه دَ خپل یار سرَه هم تا زده دا رنگونه
کله کله خواپخوا غاړه غړی کله تښته په دوو پښو په غورزنگونه
چه ځما سرَه ئې ناسته په پالنگ وه اوس له ما په چرته لاړ په فرسنگونه
په لیدو پسې کچکول واخلي ملنگ شي مینه کا دا هسي چاری آهنگونه
په نصیب دَ روغو زړُونو فراغت دئ په قسمت دَ خوږو زړونو لهنگونه
عاشقي به هغه کاندِي چه تر شا کا زیست، روزگار، شرم، پېغور، وېره ننگونه
چه بوسې دَ جفا جویو دَ خولې اخلِي گنُدِي اخلِي دَ یاغیانو قلنگونه
څوک مایوس څوک په امید دَ یار دَ وصل څوک پراته غاړه غړي په پالنگونه
په لیدو به ئې دَ گور مړي سر هسك کا که پرې درومي دَ پایلو په ژرنگونه
که پستې پستې خبري دراز نکا دَ جنت دَ حورو مه وینم رنگونه
زه خوشحال دَ آهو چشم میني سر کړم
دَ غرڅه غُندِي په هسي گرنگونه

نن په سترگو ورځیو له ما خوار زهد تقوا وړه ناز و غمزې وکړه عقل و صبر مي سبا وړه
شیخ ملا قاضي مفتي صوفي سرَه یو ځاي دي پا څه ښېوه وکړه یو یو څېز می له هر چا وړه[1]
جور دَ اغزي وړي چه وَ گل وته هوس کا یار که ښایسته وي ته ئې هم جور و جفا وړه
دَور دَ اورنگ دَئ دَ ریا زاهدان ډېر دئ پټه په لستوني دَ شرابو ډک مینا وړه
تل چه عاشقان دِي پسې تعیین رقیبان دئ ته چه عاشقي کړې دَ وگړي شور غوغا وړه
مال دَئ که می ملك دئ څو لا مړ نه یم ژوندي یم هر چه ستا په خوا دئ هغه واړه لا پخوا وړه
ډېري دي نگاري ښایسته پري رخساري نورو لره نور څه ته ځما زړه په تنها وړه
شونډي دِ حلوا دِي عاشقان دَ حلوا وړي ښه په وړیو ځه په پَلو پټه دا حلوا وړه
تا ویل خوشحاله یو کالی به له تا غواړم
زړه دَي نور څه ندئ ښه در کړي مِي وَتا وړه

نن ئې بیا دَ دلبری خنجر تر ملا شه ښه چه سر ئې لا اوله په بارسا شه
ښه چه ژر دِ مختوری وشو رقیبه! هغه یار چه مَرور وُ بیا پخولا شه
ما وې بخت به یو ښه یار را کا وَ ما ته چه دَ درست جهان ناترس وُ یار د ما شه
گل پدا سبب ارزان درومي په بَیَه چه ئې ډېره بقا نشته بېوفا شه

---

[1] یو څه څزه له هر چا وړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلو باندي زېري دَ بهار کا   چه نرگس په هسي سخته ځله وا شه
راشه گل وَته نظر وکړه اَغزي ته   گل په هونبره زيبابيه يار دَ چا شه؟
دَ فراق شپه ئې چه هونبره اوږده نه وه
په خوشحال باندِي هزار ځله[1] سبا شه

نشته بانگ دَ مؤذن په درست تيراه   مگر واورې بانگ دَ چرگ په سحر گاه
که اورکزي ئې سراسر واړه گمراه دِئ   آفريدی دِئ تر گمراهو لا گمراه
دَ اسلام ارکان احکام حلال حرام شته   آفريدي اورکزئ ندي پرې آگاه
نه ئې نمونځ دَ جنازو نه ئې امام شته   نه زکوة نه سرسايه نه دَ زړه تراه
ښه هغه چه مستقيم په شريعت وِئ   بد هغه دِئ چه په شرعه وِئ تباه
دَ دنيا چارِي همه واړه فاني دِئ   که باقي دَئ خو يو نوم دَئ دَ اللّه
چه يکلخُته دَ دنيا په کار کښې غرق وِئ   له هغه غافله زويه نه آه آه
په اوبو سره گندگی له تنه درومي   په توبه په استغفار سَرَه گناه
موحد دَ تصوف دَ رسالو دَئ   مسئله دَ شريعت کښې گناه
کله کله چېري وَ وايي دا هونبره   ځني ځني لآ اِلهَ اِلا اللّه
چه گناه همېشه کا توبه ئې نه وِئ
له هغه قومه خوشحال غواړي پناه

نامرد مل دَ چا مل مشه   سر په بد نائي کل مشه
پی غوړي واړه مردار کا   دَ خپل کور پيشو غل مشه
يَو چه دوه ورته ښکارېږي   څوک په سترگوُ احوال مشه
چه يا سېب يا بهي کېږي   بصل مشه حنظل مشه
دَ غوټی غندي موسېږه   دَ ابرو تر منځ خل مشه
په ويَل که ډېر افضل يې
له خوشحاله افضل مشه

نسته هسي مينه د يارانو خاص الخاصه   چه يو ځبله ځارېږي په جهان کښې له اخلاصه
يو راز دَي پدا کار کښې که ته ښه فهم پرې وکړې   چه شمعَ سر جنبانه پروانه ورته رقاصه
له مرگ مي څه غم کړې چه دَ عشق په شريعت کښې   قاتل په شرعه خلاص دَئ له ديته له قصاصه
له لاس مي رقيبان په تېره توره سَرَه پرې کا   لَمن به دِ لا هم ځما له لاسه نشِي خلاصه
زاهد به په عشرت ځما له بزمه نه خبرېږي   دَ عامُو څه مجال دَئ چه خبرېږي له خواصه
چه وگورم و تا ته همگي په درُو پرُ يې
څه خېژي اې خوشحاله له محيطه هم غواصه

نصيحت دَئ که ئې اروې درته وايي بېچاره   نفس به ډېر څه درته وايي پسې مشې آواره
روحاني بخره دَ چا دَه چه ئې مينه په درويش وِي   نفساني بخره دَ چا دَه، چه جاهل وِئ هيچکاره

---

[1] هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وَهل خورل خورول کا، هغه باز دَئ یا شاهین دَئ — چه ئې سوړي لَره وړينه، یا مېږَی دَئ یا فاره
علم تا بیايي په پورته، جهل تا بیايي په کښته — یا عیسی لَره ور درومه، یا قارون ته ځان سپاره
چه ئې علم فضل نه وِئ چه په تخت دَ پادشاه کښېنِي — یا یو يَږ دَئ یا لېوه دَئ، یا ئې گاو و خر شماره
بېوفا دروغجن مشه، نا سپاس حق ناشناس هم — ره زني کړه بنگ شراب خوره څرخ وهَه په دو تاره
دَ نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وِئ — خپل کشکاب دَ خپل محنت خوره په سر راوړه پشتاره
که وعده په قیامت وِئ، هوس مکوه وَ پورته — څو توانېږي ښځه مکړه که په مخ وِئ ستاره
په هوا په هوس تللم، لا تر اوسه هسي زغلم — وا ویلا دَ نفس له لاسه گرېوان چا ته کړم پاره
څوک نېکخواه په جهان نه وه چه ئې ما ته هدایت کړي — چه خبر په قباحت شوم، پکښی ډُوب یم یکباره
لوی دریاب دَی توره شپه ده پکښی ځي ځما بېړیه — خدایه خضر را ښکاره کړه چه لاس را کاندي ښکاره

هنر هم پخپل مقدار شته، دانش هم شته پخپل قدر
که يَو بخت ور سرَه مل وِئ دَ خوشحال کړه ننداره

نه د ما د زړه لربر دِئ ښایسته — همېشه مي دَ زړه سر دِئ ښایسته
خپل ژوندون دَ ده دَ مخ دَپاره غواړم — له دننه مي خبر دِئ ښایسته
بت پرست دَ یوه بت یم نه دَواړُو — که بتان مي دَ آذر دِئ ښایسته
زه به مخ دَ یار مخَي نکړم دَواړُو — که گلُونه سراسر دِئ ښایسته
زه له ډېري ځلي یو پربېږدم بل گورم — سرَه يَو تر بل بهتر دِئ ښایسته
خال و خط به ئې دما له زړه ولاړ نشي — که بیرون مي تر بصر دِئ ښایسته
په وار وار ترې لعل و در دي را توئېږي — ستا ویل لکه سره زر دِئ ښایسته
په خطا که په ختن که په کشمیر شته — نه چه دا مي تر دلبر دِئ ښایسته

که هر څو دَ ځوانی عشق لَرِي خوشحاله
دَ زړو، نه مکدر دِئ ښایسته[1]

نه ئې ملك نه ئې لښکر نه ئې گنجونه — تر خانانو دماغي دي کښلي جونه
که خانان په زر په زرو په توره ناز کا — کښلِي مخ لَري ښېږي غنزې غنجونه
یا دَ کښلیو دَ زړه راي دَئ چه مي وکوت — یا دَ لوي دریاب په څو رنگه موجونه
څوک به روغ سلامت پرې نړدي په ملك کښ — بیا ئې باندي کړل تاختونو ته سرجونه
په رقیب شه، په غماز شه، په بد خواه شه — چه به کښلیو لَرَه ځي هغه رنځونه
بل سر مه ځَه په دلبرُو کښ ئې غواړه — اُوه ستوري دَ اسمان د وولس برجونه
زه نامي په دا خبره نه پوهېږم — چه عالم ئې راته کا په مخرجونه
په چا داد په لپه نمنځ کوې فلکه — په چا لونې په اوړیو په چجونه

دَ خوشحال خاطر ښېښه دئ مات د نشِي
ستا دَ سترگو مستي وري په څو کنجونه

نن دِ دور دَ خوببه دَي دماغ گړه — یا دَ یار په زړه مرهم ږده یا ئې داغ گړه
په خندا خندا راځَه غاړه غړي شه — د خپل یار خاطر له غمه نه فراغ کړه

---

[1] د زړونو په گذر دِي ښایسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو په تور تم کښ مِي زړه ورک شه　　چه ئې بيا مومم ښکاره دَ مخ څراغ کړه
دَ مخ خال دِ تور کارگه دَئ ځما زړه وړي　　دَ بازونو دَ شاهينو ښکار په زاغ کړه
دَ خلوت په مخ کښ ناست زاهدان ښه دِئ　　ساقي زه چه زاهد نه يم گښت دَ باغ کړه
ساقي لور په لور گلزار دَئ چه ليده شِي　　له توبې نه کړه توبه په لاس اياغ کړه
گوره کوم لوري ته لاړ دَي مونده نشي
دَ خوشحال دَ زړه پيدا چرته سراغ کړه

نيمي شپې مي په پالنگ راغله دلبره　　پريرويه، عنبر بويه، سمنبره
رنگينه جامې اغوستي زرنگاري　　سره درسته تجلي وه پا تر سره
په سپين والي دَ مخ سپين لکه مؤمنه　　په تور والي دَ طُرې لکه کافره
سر يې تور، ښيښه په لاس، باده څښلې　　دَ مستیَ پخپل ځان نه و خبره
دَ پائلو دَ څړيَ[1] ئې شرنگهار شو　　زه له خوبه را پرتاب شوم ډير په ويره
ما وې گوره ښاپيریَ وه، که حوره[1]　　چه دا هسِي شان په ما شوه برابره
توري ورځِي يې لينده بانه يې غشي　　غاښ ئې در قيمت بها په لب شکره
په خندا خندا ئې دا وَوې وَ ما ته　　چي و َما وَته نظر کړه بې بصره
ته ما نه پيژنې، زه هغه خوبا يَم　　بله نشته په خوبیَ تر ما بهتره
عاشقان ځما دَ خولې په کلِي ډير دِي　　بختوَر ئې، چه مي وَنيوې په غوره
څو بوسې ئې دَ لبانوُ و ما راکړې　　حقيقي پياله ئی راکړه له احمره
درسته شپه مُو سره راز په پالنگ وکړ　　دَ وصال خوښي ئې لا نه وه تر سره
چه آواز دَ مؤذن دَ اذان وَ شو　　په سحر له ما نه ولاړه ناز پروره
چي په ډير ارمان محبوبه ځِني درومي　　کشکي شپه دَ خوار عاشق وَي بې سحره
چه له هسِي محبوبا خوشحال جدا شو
دَ آتش لمبې ئې درومِي له بستره

نشته هسي سر چه به خالي وي له دماغه[1]　　کوم دَي هغه زړه چه به روغ پاتو دِي بې داغه
چرته پسې درومم په کوم لورِي به ئې مومم　　ورکه مونده نشِي بې رهبره بې سراغه'
مست يم مي پرست يم همېشه اياغ په دست يم　　يو ساعت چه ځِي راباندِي غم دَي بې اياغه
باغ دئ د هغه دَئ په هر چا چه دِ پېرځو دئ　　زه په ارمان تل وَ يوه گل يَم ستا له باغه
گل دَ عندليب دَئ په قسمت دَئ په نصيب دَئ　　درومه درومه درومه په جيفه گرزه کلاغه
تل هوا هوس کړه، تر اوله يَو په لس کړه　　ستا له غمه څه دئ که زه لاړم له فراغه
ورَځ وَرباندِي شپه دَه په تورتم کښ ئې ميشته دَه
کله به ليده شې د خوشحال دَ زړه څراغه!

وچ لرگي وبله کښېږده　　اور پرې پوری کړه نور پرېږده
په تېرو تېرو اَغزيو　　تا ته چا وَيل چه پښې ږده
پکښي ظلم ډېر ستم شِي　　له بيداده ښهر لېږده

---

[1] دا بدله په چاپي ديوان کي نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خزان سیلی راغلې لکه پاڼي هسي رېږده
تل هلکان دَ خپلو اوښیو دَ ګرېوان په اوښي بلېږده
په اعوذُ په لاحول سر آخله له سر وېږده
اوس پیري راغله خوشحاله
دَ ځوانۍ چاري پرېږده

وخت دَ نو بهار دَئ، زه جدا له خپله یاره
دریغه، دریغه، دریغه، چه بې یاره ځي بهاره
ژاړي غاړي غرُونه په احوال دَ عاشقانو
سیل د واوره ندَي چه را درومي له کهساره
اور دَ خوړو زړو دي[1] چي دَ غره په ونو بَل شو
شنې دېوزي خېژي له نښتره، له چناره
غواړې چه احوال دَ فراق جنو، در معلوم شي
ګوره هغه زاڼَي چه جدا ځِي له قطاره
دا څه معلومېږي چه جهان دَ ماتم ځاي دئ
شنې جامې اَغوستې دَ طوطیانوُ له چیغاره
نوري نارې نشته، خو نارې د بېلتانه دِي
راشه که ئې اروې دَ رباب له هره تاره
رنځ مي نه کمیږِي، په زمان، زمان زیاتېږي
زر راځه طبیبه ګڼه مرَم دَ خداي دَپاره!
مرګ دَ رقیبانو بل[1] ژوندُون د حبیبانوُ
خداى رِو په هنګام د وصل کېږي دا دوه کاره
څه شو که لا دم وَهِي په شمار دَئ دَ ژوندیو
رنځ چه لا دوا شِي، طمع پرى کړه له بیماره
پاتو سرِي نشول، چه دا ګرزي ددو دام دئ
ځکه ویره نشِي دَ دردمنوُ له آزاره
هسِي خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقی کښ
خپل دِئ که پرَدی دِئ راته نه ګورِي له عاره

وړاندِي وروستو دوه عدمه
پدا منځ کښی یَو دوه دمه
خو هم دا ئې چه لیده شې
که څه نور څه یې آدمه
چه دا دوه دمه دِ نه وِي
په حساب تر جیفه کمه
ستا غفلت وته حیرت یم
پخپل ځان باندِى ستمه
دَ حرص په وزر ګرزې
هم په غرونُو هم په سمه
که بادشاه دَ درست جهان شې
چار دِ تېره شِي تر جمه
بادشاهی به دي خلاص نکا
چه اجل درشِي له همه
څو روزګار هونبره ئې فکر
څو دنیا هونبره ئې غمه
په زړه یو درم یو داغ دي
دوه داغُونه دوه درمه
څو عالم سرَه ګډېږي
غم به مومي له عالمه
چه وَ هر څه ته ئې شا کړه
په هغو دَه مسلمه
چه نه څه اَروې نه وینې
زړه دِ خلاص دَي له المه
ته هم ډېر ښه یې خوشحاله
ولي ځار دِ تر قلمه

ودره چه څه خو په یارئ شې خبره
ګورُو[1] به چه څه شېوه په لاس واخلې دلبره
لا دِ[1] څه تر اوسه هغه قدر ندي لیدلَي
ځکه دَ خپل قدر په لافو سر یې صنوبَره[1]

---

[1] ګوره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځاي دَ چپ و راست چه د گافور دَ پاسه ندي   ته ئې څه سيالي له تورو زلفو کړې عنبره
څوک چه نظر وَکا هغه ښه کښلي دلبر ته   ځي له ډېري ميني دَ يوسف سوره کازبره
ته ئې چه دَ مخ سَرَه نن شپه برابري کړې   شمعي! دا دعوه تر سبا يوسه برابره
مينه هسي ځيز دَه چه په چا باندي مين شوې   ولي وينځه نه وي تر بې بې شي په تا بره[1]
لاړي دي بې شماره زر کوځې دي تر معشوقی   څو به پکښي درومې قدر مه يږده بې رهبره
مه پرېږده له لاسه کار و بار دَ عاشقی   چار دَ عاشقی تر هر څه دَه معتبرَه
هَرَه شپه چه درومې په خوشحال باندي دوږخ دَه
شپه د جدايیَ که رسېږي پيغامبره[1]

هر عاشق چه بهره مومي له حضوره   په هغه باندي سلام له ما مهجوره
ښه دِ قدر دَ وصال دَ ساعت زده کا   وَ ناظر ته تل جلوه نکا منظوره
اوس د ديو جونو وينځو په ځاي نده   درخانی اَدم خانَ کړه مشهوره
چه پدا هسي جمال ورځني زووې   بوره مور دِ ښاپېريه وه که حوره
يار به چا په يوه درنگ له لاسه پرېښ   جدائی له ياره نشي بې ضروره
صبر تا لمانه درست په کاته يووړ   بيا وَ ما وَته وَيل کړې نا صبوره
زه لا هسی په ياریِ کښ غوڅ نه يم   چه لَمن به دِ پرېږدم په تېره توره
لکه باد چه لوي نښتر وُلی په مځکه   هسي رنگ ور پسې ولوشتم بيخ پوره
دَ ښه يار ديدن دَ دراړو سترگو نور دئ   خداي دِ نکا دَ هيچا سترگي بې نوره
که اسمان او مځکه خوله وبله وروړي
دَ خوشحال خاطر به نه وِي بې سروره

هغه کار لکه په تور وه[1]   ما ليده چه په سپين نور وه
چا به مښك په كافور وركړه   ولي بيه نه وه زور وه
تل په شپه بازار خپرېږي   په روڼا گوره چه خپور وه
يا يو خوب وُ چه ليده شو   يا يَو خيال خالي بيور وه
چه ځگر خوري دَ خپل زويه   عجب ښه مهر دَ مور[2] وه
اوه غله[3] پرې حواله وه   څه ناتار شه يو څه په كور وه
لږ ئې راكړه ډېر ئې يووړل   پوروری ئې سود خور وه
ما ته وَليدې خوشحاله
چه دِ څو نبره زور و شور وه

هر سړی پخپل كنگاش پوهېږي ښه   پخپل زيست او په معاش پوهېږي ښه
بزرگر د كر د كيلی هنر ښه زده   بازرگان پخپل قماش پوهېږي ښه

---

[1] محشی ورته كښلی دی، چه مطلب له تور او سپينه تور او سپين وېښته يعنی ځلمی توب او زوړتيا ده.

[2] محشی ليكی چه مطلب ځنی مځكه ده.

[3] يعنی اوه ستوری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولول به ئې هغه کا چه ممسك وئ   په بازَنه ئې قلاش پوهېږي ښه
څوک دِ هیڅ ورته د مټ خبره نکا   عاشقان پخپل تلاش پوهېږي ښه
دَ شرابو صفت څه کوې نور چا ته   پدا کار رند و اوباش پوهېږي ښه
دَ عسلو په حلوا ماړه ناپوه دئ   گرسنه په نان و آش پوهېږي ښه
قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده   شمشېرزن پجنگ پر خاش پوهېږي ښه
وَ خوشحال ته وايي خلق ښه پوهېږې
ظن دَ خیر دَئ دَي کاش پوهېږی ښه

هر چه ستا دَ زړه رضا واړه هغه کړه   څو چه زړه دَ چا خوږېږي هغه مکړه
که د کسب و د روزکار نه يې نه مرد شته   دَ نامرده پوړی مه خوره ځان خفه کړه
یار هغه چه دَ تنگئې په وخت پکار شي   چه دعوا کا دَ یارئ حال ئې زده کړه
چه تنگځه دربانديي درشي که مېره يې   په تنگځه کښ دَ خواریه ځان ور مکړه
په خواري کښ زیست روزگار تر مرگ بتر دئ   یا دَ بل کېږه یا خپله گېږه بژه[1] کړه
له ځوانمرده هونبره غواړه چه د زیست شي   دَ نامرد خونه همه واړه الجه کړه
غلېواز دَ بل منگولي وته گوري   لکه باز لیري نېژدې خپله غوټه کړه
که دعوه دَ مړنتوب لرې په زړه کښ   آس دوند تلاښ په غشي په لینده کړه
یو هر بیت ئې دَ حلوا خوړه نمړئ ده
که مشتاق يې دَ خوشحال ویل مزه کړه

هر آفت چه په درست عمر را دو ځاروه   چه مي خیر کړ درست ځما دَ ژبي کار وه
چه وداني چاري وراني په ساعت کا   چه مي ولیده په چارو کښ تلوار وه
دَ هر چا یاري مي ولیده په سترگو   هم هغه راته بلا شه چه مي یار وه
نا هموارې به هر گز ورپېښې نشي   که پخپله اندېښنه سړی هموار وه
صبرناکو سرَه جور فلك نکا   دَ فلك جور له چا چه سبکسار وه
پدا باغ کښ مي ډېر گل تر نظر تېر دی   دَ هر گل تر څنگ ما ولیده چه خار وه
زړه په طمعه دَ وفا بې وفا کړه   پخپل ځان باندې پخپله ستمکار وه
که هر څو باندې مرهم ږدي نه رغېږي
دَ خوشحال په زړه دا څه دَ غم پرهار وه

هر گز به توبه نکړم دَ ښه دَ ننداړو زه   شیخان پیران دِ واروي دا یم وایم په ناروه زه
که ما دَ عشق خبره په ایما تر دا پخوا کړه   ښکاره به ئې اوس وایم په رباب په دو تارو زه
که نور عالم گلونه په دستور اوري خپل گور ته   راوړم دَ یار له باغه هَرَه ورَځ په پشتارو زه
زاهد وائي و ما ته راشه کښېښه تسبیحات کړه   یَوه مي ده نیولې نه یم هیڅ پدا شمارو زه
گداي غُندي جار وزم سینه سوي په طلب کښ   که ډېر لَرم په کور کښ هر قماش په انبارو زه
پرهار ئې دَ ښو دَ غشي لا بده بلا دَه   وتَلي یم دَ غشو دَ نېزو له پرهارو زه
خوشحال غُندي که سود لَري که زیان ځما قبول دَئ

---

[1] سید راحت دا کلمه په معنا دَ قرباني او خونرېزی را وړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عادت یم دَ غمونو دَ اندوه په اجارو زه

هم خداي غوارِې نادانه هم فاني دنيا نابودهَ — په څو به دِ روزي شِې فکر وکړه دا دوه سوده
چه سر په مځکه کښېږدې زړه دِ ډوب په اندېښنو شِې — په خداږو که خبر يې د خاصانو له سجوده
په زړه د کعبې مينه د کعبې په لور روان شِې — يو غول دَي په بيانان کښ بل[1]سر سر کا بې مقصوده
يو وهم دَي که څه دَي، چه په خلقو باندې پېښ شو — دنيا دنيا هيڅ نشته که نمود که نه نموده
سيلاب دَ پاسه راسي په غورځي په کښته درومي — موجوده د سېلاب دَ اوبو هم ده نا موجوده
اياکَ نعُبدُ لولې په سبع مثاني کښ — د زړه دِ څو هوا دِي، هغه واړه دِي معبوده
په صافه ائينه کښ هر چه ووينې په سترګو — په لاس اخيسته نشِي اَئينه په رنګ اَلوده
په څو رنګه کنجونه په هر لوري په جهان کښ — ته باد په لاس شناځ[2]شوې حبطه په هيڅ خوشنوده

خوشحاله ځواني ولاړه په پيرئَ کښ اوس مټ کړه
حاصل چه په ژوندون دي هغه چارو[3] ګڼه زوده

هيڅ خبره نه وه چه به ما تر خولې يسته — ستا دَ خولې تشبېه مي غوټۍ ولي راوسته
ستا دَ خوږو شونډو چه ساړه شي بيارته ګرزي — ځکه مګس سر وَهِي دا هسِي دود سته
زه او ته پدا دور تر واړونه افزون يو — څه حيران مجنون وُ څه ليلا خواره خسته
ستا دَ تورُو زلفو ځنځيرونه دِئ په پښو کښ — نه شم چرته تلَلي درته پروت يم پا بسته
هر زمان ستا خيال دَئ چه ځما په سترګو ګرزي — وينښ يم که اوده يم که وَلاړ که نشسته
ګل اوسي په حسن اما ګل مشي په عمر — راغله سر فراز شوم ستا له باغه ګلدسته
واړه هغه حسن لطافت دَئ ستا په مخ کښ — چا چه دَ يوسف (رض) قصه و ما ته وَلوسته
ګله سبروَنه هسي سَمَه ده په قد کښ — چا نامه دَ سبر ستا وَ قد ته اَخسته
ورَځِي دِ لينده دِئ تور بانه دِ تېره غشي — وله صرفه مکړه چه دِ ډکه ده درسته
تا ويل و ما ته څو ډېر غم غوارِې له ما نه — ستا په غم خوشحال يم څو را درومي پيوسته

زړه لري دَ کاڼي په خوشحال باندِي پوست نشو
څه شو که د خولې خبره کړې چېري پسته

هر تشنه چه دَ وحدت په سيند سيراب شه — نور همه جهان و ده وته سراب شه
چه په زړه ئې دَ وحدت ډيوه شوه بله — تجلي به ئي له مخه ځِي اَفتاب شه
چه دَ عشق دَ نافې بوي پرې لګيدلِي — درست صورت ئې سر تر پايه مشکناب شه
هر چه ولېږ له هستيه و نيستی ته — فراغت دَ دواړُو ګونو دَ غذاب شه
چه توروه ترخه قبول لکه درياب کا — هم هغه دَ قيمتي درُو ماَب شه
چه لمبه ئې دَ اَتش کړه په ځان تېره — له غه پسه دَ ګلابو ګل ګلاب شه
که په زړه کښ ئې سختي وه لکه پونډه — هم هغه دَ زمانې دَ اور په تاب شه

---

[1] تل سر سر کا.

[2] شناځ هغه ژي بولي، چه له بادَه ډک کي، او لامبو په کوي لکه د لامبو کډو.

[3] هغه چار ګڼه ته زودَ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ ډېرو اندېښنو نه ئې زړه ورکړ — په مثال لکه خسرِي دَ درياب شه
دَ شرابو خوښي هيڅ نه وِئ بې نقله — نقل څه دِئ معرفت عمر شراب شه
دَ کمال کسب پايه دَ سعادت ده — هغه ښه چه دَ کمال په اکتساب شه
ته هم زړه مراد وغواړه له عالِمه — چه په علم ئې عمل وکړ کامياب شه
چه دوستي دَ محمد (ص) لرې په زړه کښ — مينه دار ئې په اولاد او په اصحاب شه
چه له شرعي يَو قدم درومې بې روخه — وگو شمال وته تيار لکه رباب شه
په هغه مې زبرَی وکړ چه دفتر ئې — واړه ډک خاصه په کښلو دا ثواب شه
په حيات صورت به وگڼې ځان خاورِي
چه خوشحال غُندي خبر پخپل حساب شه

هر سرِی چه په لاس ونيسي غلطه — زمانه ورته پيدا کا ډېر سخطه
محبت محنت په خط کښ سرَه يَو شِي — محبت سره جدا شِي له نقطه
مه يکلُخته مرني شه مه غوولي — په دنيا کښ هره چار ښه دَه وسطه
مصلحت ئې په هر قط کښ دَ خوبی دَئَ — کاتبان چه قلم نه پرېږدِي بې قطه
د مرزي منگل گاوزي غواړي غويري[1] — د شاهين حمله په زانې دَه په بطه
بې ښه مخه به دئَ قدر و قيمت نه وِي — د ښه مخ قدر ښه زده کړه خال و خطه
چه مدد ئې مهتر خضر دَئَ خوشحاله
د هغه ببرِئِ ورسِي تر شطه

هو پدا قائل يم کښلي ډېر دِي لور پلور شته — خداي ږو که دَ حسن سپاره تا غُندِي يَو سپور شه
تا وې چه غم مکړه يوه ورځ به دِ غم وخورم — څه لَره به غم خورم چه مي تا غُندِي غمخور شته
ستا په سر سوگند خورم ته ځما و سر ته لورِي — ښه مهر دِ دا دَئَ که لا ښه مهر دِ نور شته
اې چه راته وايې عاشقي شرم پېغور ده — واړه مي قبول دِ که مي شرم که پېغور شته
خلق مې چه بولی ستا له مخه و گلزار ته — بل بهار به څه کړم چه مِي يو بهار په کور شته
حکم امر ستا دَئَ که مي بولې يا شړې مي:
څه به درته وايم دَ خوشحال بنده څه زور شته

يا ځما دَ بېنايىِ نظر نشته — يا پدا نېژدې ملکونو دلبر نشته
که اختر نه وِي دَ يار سرَه اختر دئَ — بې مَينَة که اختر دَئَ اختر نشته
شپينه خوله که را کَوِي په ځان اړ يم — معشوقې له ما نه زر غواړِي زر نشته
په اول وصلت[2] دَ عشق په توره لاړ شو — دَ عاشق سرِی په تن پوري سر نشته
که غوټې پسې وَهي په لاس به در شِي — چا وې دا چه په درياب کښ گوهر نشته
نور توروه ترخه که خورې گندِی پيدا شي — و طوطي ته هسِي وايه شکر نشته

---

[1] د مزري منگل گاوز غواړي يا غويره.

[2] وهلت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا غزا لَره به زه خپسر[1] کافر کړم — څه ارمان کړې چه څوک وژنم کافر نشته
په شامت ئې د ماترې[2] غر نړېږي — لا پدا دَ افریدیو بصر نشته
دَ شمال ښَیَنَه کا په جنوب درومي — دَ ښکاري سرې په ژمنه[3] باور نشته
که دَ جنگ پکار کښ ډېر دي حکمتونه — څو صابر نشي زلمیه ظفر نشته
څه عجب بادشاهي لکه خورشید کړم — یك تنها په جهان گرزم لښکر نشته
نن د وَاړو دلبرانو غوره ته یې — که دِ یَو لونگ په پوزه زیور نشته
دَ عنبرو بوي اَلوزي ستا په کوي کښ — واړه سَتا دَ زلفو بوي دَئ عنبر نشته
په څو غره په غره دَ باز غُندِي پرواز کا
بیا به وایې دَ خوشحال خټك پر نشته

یار مي بیا دَ رقیب یار شُو دریغه دریغه — په خبرُو دَ اغیار شُو دریغه دریغه
یو څو ورځَي ئې په زړه کښ مهر ځَاي وُ — بیا بې مهره ستمگار شو دریغه دریغه
هغه گل چه مي ساته دَ زړه په وینُو — مل دَ هر خس و هر خار شو دریغه دریغه
و قصدمنو ته کاته ځَما په قصد کا — دَ وژو مى روادار شو دریغه دریغه
بې له تا مي دَ ځگر ویني خوراک شوې — تېر مي عمر په دا کار شو دریغه دریغه
پسرلَي[4] چه تل بلبلو پر چیغار کړ — دَ خزان له لاسه خوار شو دریغه دریغه
بیچاره خوشحال په طمعه دَ وصال وُ
دَ هجران په غم گرفتار شو دریغه دریغه

یار مي غوښت چه مِې اندوه یوسي له دله — نه چه کا دَ ما په زړه دَ غم کرله
زړه مِي وسپاره وَ تا ته چه ساته ئې — نه چه ته ئې سَرَه وَ سرویه[5] په بله
یَو پیغام ئې دَ وصال را لَرَه راوړ — دَ جهان خوښې ئې ما وَته بخښله
له اوله عشقبازي راته بازي وَه — اوس همه راته را پېښه شوه مشکله
خدایه تا په ښایسته وو مبتلا کړم — چه له غمه ئې خالي نه یم هیڅکله
که همه دنیا ځَما په لاس و دست وَئ — ما به کُل دَ یار په زلفُو وَښندله
دَ هجران دَ تورِي هسِي شان گزار دئ — چه پرهار ئې بل ځَاي نه کیږِي بې دله
که دَ مستي دَ غمزې دَ تېغ مشتاق بې — لُمري خپله خون بها کړه ورته پله
که مي دا ځَله صورت له غمه خلاص شِي — نور توبه له عاشقی له حاصله
ما په هیچا محصل نه وُ گمارلي — تا وَ ما ته خپل خاطر را کړ پخپله
که یاري دي دَ خوشحال سَرَه هم دا دَه

---

[1] محشی ورته کښلی دی یعنی صورت او ځان.

[2] د یوه غره نوم دی.

[3] یا ځمنه یا زمنه یعنی وعده.

[4] غه بهار.

[5] یعني په شدت سره موښل او سولول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا یاري ئې[۱] سر تر پایه وَ لیدله

یوه بده زمانه شوه دریغه   دَ هر چا مي دَ خاطر مینه آمیغه[۲]
مهر، مینه، محبت له زړونو لاړ شو   سینې ډکی شوې همه له مکره ریغه[۳]
چه ئې ځاي په دواړُو سترګو باندي زه کړم   هم هغه مي هلاکت غواړِي بې تېغه
چه دَ دې دور فتنو وَته وَګورم   ولي کاڼي تیرِي نه ووري له مېغه
د زړه[٤] راز له بېدردانُو نه پټ ښه دئ   که له درده دي سینه شي سَرَه هېغه[٥]
په نوبت به د هر چا تر ځګر خېژي   د قضا نېزه و هر چا وته نېغه
که په تن شاه جهان دَ زمانې شې   هم دئ نه وینم خلاصی دَ مرګ له تېغه
که بازوان[٦] ئې پسې ورو کاندِي بندونه   دَ کرغول[٧] ئې علاج کوم دَئ بې کرېغه[٨]
فهم وکړه که خود بین او خود نما شې   زمانه به دي پایمال کاندِي تر زېغه[٩]
زورَور چه په لاس ونسِي ناسازي   هې توبه دَ زوروړُو له بلمېغه[١٠]
دا په خم ختلې غوا که هر څو لویشې   سیم وزر به ئې حاصل نکړې له لوېغه[١١]
تا به چېري هونبره کبر هونبره خیال کړ   که دِ وئ رنګ زیبا په صورت سېغه[١٢]

چه دِ ښه له خویه بویه خبر دار شوم
له خوشحال سَرَه یاری کړې په دروېغه[١٣]

یار ځما کَرَه دنَنه   زه ئې سر یم په غوښتنه
عجب حال راباندِي پېښ دَئ   دروِمه هېڅ مکره پوښتنه
دَ وصال لپه اوبه وَمري   اور چه ولګي په ینه

---

[١] مي.

[٢] دا کلمه حل طلبه ده.

[٣] محشي ورته لیکلی دئ فریب.

[٤] د زړه داغ.

[٥] دا کلمه حل طلبه ده.

[٦] که بازدار.

[٧] دا کلمه حل طلبه ده، په چاپي نسخه کښ ګرغول دئ، په یوه بله نسخه کښ داسي دئ: د کرغولي علاج څه دَي بې کوریغه.

[٨] دې کلمې ته په یوه قلمي نسخه کښ محشي تېښته لیکلې ده.

[٩] دا کلمه حل طلبه ده.

[١٠] دا کلمه هم حل طلبه ده.

[١١] دا کلمه په دوو قلمي نسخو کښ تویغ لیکلي ده، په یوه نسخه کښ محشي ورته کښلي دئ لوېشل.

[١٢] دا کلمه هم حل غواړِي.

[١٣] لکه په عربي په پښتو کښ هم په شعري ضرورت سره اماله راځي، دروېغه اما له د درواغ ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښې زیړ لیده شې ګنګونه یې کرکمنه
کوم ماتم در باندې پېښ دئ دَ اختر په ورځ خیرنه
خوشحال تل په غم کښې ښه دَئ
غم دِ نه ځِی له غمجنه!

یار مي کبرجن شو څه به وواېې و ما ته[1] دروَمه صبوري کړه نور به څه وایم و تا ته
صبر به هر ګز له هسي یاره وکړي[2] نشي دروَمه سکه دعا کړه چه دِ مینه شِي ترې ماته
تل دعا زاري کړم لا مي مینه پرې زیاتېږي ژاړه ژاړه ګُندي غوږ کا ستا ژړا ته
تل په ورتې ورتې[3] ژاړم لا ئې زړه په ما ښه کېږي لا په ورتې ورتې ژاړه چه ئې لا شِي خوښي زیاته
خوښ به لا هاله شِي که زه ومرم په ژړا کښې وَمره چه دا مرګ دِ لا بهتر دي تر حیاته
زه په مرګ راضي یم رقیبان به خوارایخ کا مخ دَ رقیب تور شه، ګوره ته دَ یار رضا ته
ښه په مرګ راضي خوشحال یوه خبره وایم
یار که مخامخ په وخت دَ مرګ کښېني وَ ما ته

یو قرین هسِي پیدا نشو را څخه چه دِ ما په زړه ئې نکړه منګل ښخه[4]
چه احوال دَ هر یَوَه راته معلوم شو هر یَوَه ته مي تیار کړل یو څو چخه
آشنایی دَ نا اهل عالم نه دئ په هر لوري تېرې تورې دِي نا څخه[5]
که په دو کښې چېري لړه بدري[6] وخورم له چا بله وینا وانروم بې اخه
دَ هر چا سَرَه چه کښېني ورته رام شِي نور و غاړي ته تیار کا لومه پخه[7]
کوته سګ دَ زمانې هر ګوره پېر شول لکه پزانګ[8] د زاوه ونیسه کړخه
چه رقیب ئې خوار زار په نظر کښېوت
دَ خوشحال خو هم په دا شوه سینه یخه

---

[1] لمړي مصراعونه پوښتني او دوهم ځوابونه دي.

[2] وکړه نشي.

[3] په ورته ژاړم.

[4] ښخَ یا شخَ دواړه لګېږي.

[5] محشي نېزه ورته کښلې ده.

[6] یعني غلطي او خطا وتل.

[7] محشي زندئ ورته ګښلې ده.

[8] دا مسرئ په دوو قلمي نسخو کښې دغسي دَه، عیناً ولیکله سوه، په بله نسخه کي (واوه) لیکلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی

آدم خېلی افرېدی دِي سرِي او سپيني   پکښي نشته ښايسته. په رنګ رنګيني
غټِي سترګي لوی بانه، فراخي ورَځِي   شکر لبي، ګل رخساري، مه جبيني
تنګِي خولې لکه غوټی، هوار غاښُونه   سر ئې ګرد په تورُو زلفو عنبريني
په وجود کښ لکه ها[1] له وېښتو خلاصي   پېښې کمکی غُنډِي پنډِی، پهن سرېني
ترنځی[2] کېږي، سينه وري، ملا نرئِ   قد ئې سم لکه الف، په تن سيميني
که دَ باز غُندی مِي ګښت په غرونُو کېږي   ښکار مي هم شوَي ښايسته زرکي ثميني
باز که چوز وِي که کرج[3] طلب دَ ښکار کا   لا تر چوز وِي دَ کرج غوټې مهيني
يا اُوبه دَ لنډِي سيند يا دَ بارِې دِي   چه په خوله مِي تر شربت لګي سيريني
دَ ما تري غاښي نېغ درومي اسمان ته   په خاته خاته لنډېږي باندِي سپيني
آدم خېلُو سرَه زه په تيراه راغلم   نور رخصت ورکړَي خوږ په زړه خوږيني
مينه واړه کار دَ اور لَرِي خوشحاله
که لمبه ئې پټوِي لوګي ئې ويني

ارتينې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سرَه سَم يې   دُوي له تا سرَه ناسمي
زر نېکی ور سرَه وکړه   په يَوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته ګټې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندئ   هميشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي
تا به ګرم په لږ ګناه کا   دوي په لوي ګناه نا ګرمي
څو ئې کج ورِې هونبره کجي   څو ئې درد ورِې هونبره خمي[4]
په هر کار کښ ديګر ګوني   په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښايسته دئ   په درون لکه ارقمي
نور څه مه وايه خوشحاله
تر وجود ښې دِي عدمي

آشنائي دِ را ښکاره شوه بې وفا يې   چه څما سرَه آشنا دَ بل آشنا يې
وَ بل باغ وته به سترګي ګړِې نکړې   چه څما دَ باغ بلبله يا طوطا يې
لا به کله څاي څما په سترګو وکړې   ته مَيَن د ما دَ دوو سترګو توتيا يې

---

[1] ډنګری چه چاغی او لوئی نه وی.

[2] يعنی هګی.

[3] محشی ورته کرېزی ليکلی دی.

[4] څو ئې ګنج ورِې هونبره کجی   څو ئې درد ورِې هونبره زخمی، يا څو ئې خيال ورِې هونبره خمی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه جدا له تا په سوز و په ګداز یم   ته په ګښت دَ ګلستان په لاس مینا یې
په لیدلو دِ خوښې در سرَه راوړې   لکه تللي یاغي باز راغلَی بیا یې
دَ امید غوټې مي واړه شګفته شې   چه دِ ووینم په ما لکه صبا یې
ستا په مینه پوري سل کا نخوالُونه   دَ خوشحال دِ له په چا باندِی شیدا یې
مسلمان به درته څوک وایي خوشحاله
دَ هوا ځینار[1] په غاړه یو ترسا یې

آئنې وته نظر کړه شېوه ګري   خود به ستا د حسن وکاندي خبري
دَ رِندو سترګو حاجت دَ رنځور نشته   په بد رنګي ناوي څه بولې سندري
مرجونا[2] په مټ پرده دَئ پدا نه دَئ   چه ئې راوړې مرعچچي مرغلري
چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت وي   له هغو بې درد وتښته لري لري
چه میوه ئې د کابل خوړلې نه وِي   د هغو تر فهم وځکي دِي کُر ګُرې[3]
پټه مینه دَ سړي ننه لړمون خوري   د وښو تر لمبې بد وِي اور د سرَي
زه که غره په غره جار وزم عیب کوم دي   تل مزري ګرزي په لوړِي په ژوري
په ختا ختن دَ مښکو قدر نشته   نه په هند کښ څه قیمت لَري شکري
حق باطل سرَه ښلېږي را بر سېر کړه   مځکې څو به دَ قارون خزانې نغري
چه دَ ننګ توره دِ واخیسته خوشحاله
درومه سوات ته څه ختِك څه ئې لښکري

افغان بچه شوخي! هر ګز په عاشق باندي   لطفي نکني رحمي، دا هم کله څوک کاندي
یك لحظه بیا بنشین، ما خوښ په ښه خندا کړه   قربان سرت ګردم، چه نوُر و وَته خاندي
ګل لاف لطافت زر چه ته په چمن راغلې   ازغایت خجلت شد، سر ګشته ستا دَ وړاندي
دکان شکر یعني ستا ښه خوږه خولګی   افشان شکر یعني ګاهي چه ته وخاندي
کبك دري و عنبر، دا دواړه حبطه شيِ   ګاهي که تو بخرامي، دوه زلفي آوېزاندي
خوشحال دلش شیرې ستا سترګي لکه شوي
ایواي که شد شېرې تر لکه شوي لاندي

اي دلبر لاهوري   بالله که برخ اوري
خوبان جهان پیشت   چون پیش مهي ستوري
پرواي شکر دارد   آنرا که تو مي زوري
خواهی که کنی شادم   یکخنده بدین لوریي
غمهاي تو بر جانم   چون ابر اسد اوري
عالم بتو می بینم   در دیدۀ من توري

---

[1] د زبار مغنن دی.

[2] دا بیت عېباً وکښل سو، په یوه قلمي نسخه کښ پرده لیکل سوې ده.

[3] په قلمي نسخو کښ په کاف او راء لیکل سوي، مګر په چاپي نسخه کښ ګُرګرِ دي. اما په خیال کُر صحیح دي ولي چه کور د غره بدخونده انګور دي او د دې کلمې املا په یوه قلمي نسخه کښ کور ده. ګرګرد غره بله مېوه هم ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي جنگی و می خندی اینهاست ز خمسوري
سوداي رخ خوبت اندر دل من ښوري
در کویتو چون روهي
صد شیفت سر توري

ازلي بخره چه چا راوړه له خدایي نوریدل به ئې په چا شی راته وایي
چه دِ زړه راضی دَ چا په آزار نه وِئ ته پخپله بخره خوښ اوسه همایي
دا ئې واړه دَ فراقه نه فریاد دئ چه په څو رنگه نارې اَروې له نایي
که په اصل دَ سید بادشاه زاده وِئ[1] چه هنر ور څخه نه وِئ مه ئې ستایي
که هر څو دِ زور قوت تر هر چا ډېر شي دَ خدایيِ دعوه ککړه که خدایي
یو ساعت چه په طاعت تېر کړې دا ښه دئ دَ دنیا له کر و فره هوي و هایي
کله گل غُندي نماي کله بلبل شې څوک به نه وِي لکه ته يې خود نمایي
بله بخره به په زور له چا وانخلِي
دَ خوشحال بخره چه توره ده له ځاېي

اوس خو کار د وار د پار دئ که د زویه که د پلار دَئ
یا د ما زویه دا شان دئ یا د هر چا دا روزکار دَئ
نه په حق نه په ادب دئ خبر نه یم دا څه کار دَئ
چه پخپل اولاد نازېږي هغه کس کله هوښیار دَئ
دَ اولاد په کار خبر شوم اولاد واړه لَړم مار دَئ
دیرش مي زویه په شماره دئ دَ نمسیو مي څه شمار دَئ
لوی هلك واړه خبر دِئ هر یَو جنگ وته تیار دَئ
اورنگ شاه وته نظر کړه چه یو څه خوني خونخوار دَئ
وروڼه پلار ئې وبله کښېښول بادشاهی کا شهریار دَئ
چه ژوندَی گرزې خوشحاله
لا منت دَ گردگار دَئ

اور ئې ولگي په خونه چه عاشق شي کور ئې خپور لکه د قیس او دَ وامق شِي
یَوه زړه لَره یوه مینه کافي ده څوک چه ډېري میني کا دَ غم لایق شِي
د مجنون له حاله څه وایم چه څه دئ په ژوندیو کښ به کوم تر ما فائق شِي
ډېر عالم دَ میني لاف وهي په ژبه مرد هغه چه په دا لافو کښ صادق شِي
چه ئې لار دَ خولې یَوه دَ زړه وِي بله یوه خدایه مخ دِ تور دَ منافق شِي
دَ راحت په وخت هزار یاران وِئ دَ محنت په وخت کښ یَو یو موافق شِي
دَ نیمگړو طبیبانو ادراک نشته
دَ خوشحال دَ رنځ علاج به په حاذق شِي

---

[1] که په اصل دئ سید یا شاهزاده وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اَه که یَو ځله مي یار راشي په دست کښي
لکه لوی ماهي دَ خوار صیاد په شست کښي

چه په هر زمان ئې ونیسي وَ مخ ته
دَ گلابو گل پیدا شي ستا په شست کښي

ناز غمزې شېوې چه تا زده نور چا نزده
سر یې نن دَ دلبری په بند و بست کښي

دا خوبی به دَ گلزار تر تلو نه وئ
ساقي ستا کومه خوبي دَه په نشست کښي

ساقي جام دَ میو مه پرېږده له لاسه
څو دَ عقل څه ذره وئ لا په مست کښي

دانایان فکرونه کا ور نه رسېږي
دَ دلبرو تنگي خولې په نېست و هست کښي

په بلند همت کښ پورته پورته درومي
کښته کښته گښته ځي سری په همت پست کښي

په طلب به ئې خوشحال تقصیر و نه کا
په مدد دَ طالع راځی په دست کښي

اې چه لافي دَ زنځور دَ رغېدو کړې
دَ خپل کلي رنځور روغ کړه ما به سو کړې[۱]

نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلې
خو که دا ځما گناه تر پښو کړې

یوه ورځ به په مرگي سَره جدا شو
یاره تل دَ بېلتانه خبري څو کړې

تور بانه راته ځنبي په دا پوهېږم
یوه ورځ مي به په دا تېرو نېزو کړې

د تیراه اوبه دِي وڅښې خوي دِ نور شو
اَفریدي غُندي خبری دَ الجو کړې

چه په زړه ئې گرزوم په تا معلوم دئ
توریتي[۲] غُندي وَیل ټوله دَ زړو کړې

ستا په خوي[۳] مي وېره شي ظالمان ځوان مري
له آزاده وېره وکړه ظلم څو کړې

که دَ غشی په ویشته سره خوږېږې
زه چه ستا په تیر زخمي[٤] شم ما بخښو کړې

وایې تا وته به وَکړم اوس ښکنځلې
لا به کله دا نبات په ما پېرځو کړې

دَ طوطا خبرې هم دا هسې نه وې
په بند بند و مشغولا وَیل ورو ورو کړې

ستا په ډېر مانې به حال دَ خوشحال څه شي
چه په لږ مانې ئې ډېر په اندېښنو کړې

برایه مي زړه خبري ستا دَ ناز وې
له خوښی به ئې یوه وینا باز باز وې

دَ هجران له دوکه مرم هغه مي وژني
چه به ما او تا جدا له غیرو راز وې

دوه په دوه به سَرَه ناست وُو تر صباحه
دَ یَوه راز مو انجام دَ بل آغاز وې

همگی په مثال شهد یا شکر وو
چه به تا راته ترخه ترخه ناساز وې

ستا له زلفو عقل سترگو ته فریاد کا
کله چا دَ غلو خبري په غماز وې

چه له یاره ئې بېلتون په ډېر ارمان وُ
دا غزل خوشحال په وخت دَ بانگ نماز وې

---

[۱] یعني ما به ژوبل او زخمي کوې د قندهار په محاوره ئې مصدر (ځکرېیل) دي.

[۲] دا کلمه دَ سید راحت په لغاتو کي داسي املا ده، ترویتي یعني نجومي ماخود له رویت یعني نجوم.

[۳] په مرگ.

[٤] زخمي شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا د عشق درياب را وخوت چلي چلي — عاشقان پکښ لاهو شول بلي بلي
که د سر ملاحظه نکړې[1] غواص شې — مرغلرې په درياب کښ تلي تلي
دَ پتنگ محبت لا پسې زياتېږی — چه دَ اور لمبې لېدې شي بلي بلي
ناگهان ئې مخ ښکاره کړ بيا ئې پټ کړ — په خندا ئې دا وېل چه جلي جلي[2]
ما وې چرته به وې کان د خوږوُ قندو — شاه وَ لب ته اشاره کړه دلي دلي
د عشق بخره عطايي لکه ايمان ده — مونده نشي په کوښښ په ځلي ځلي
چه دئ خوله له ما غوښته و تا مي درکړه — دا چه بيا له ما مانې کړې ولي ولي
همېشه پسې جار وزه شها غواړه — که دِ پښې دَ طلب نه دئ شلي شلي

زه خوشحال به بل دَيار برابر نکړم
په جهان که کښلي ډېر شي ډلي ډلي

بيا له کومه لوريه هسی را پيدا شوې — چه ځما زهد و تقوی لَره بلا شوې
ستا نظر لکه تور باز زړه مي تارو دئ — په تور باز دَ تور تارو غوښې روا شوې
په بار بار دِ دَ خندا منت را باندې — چه په ما دی نظر وشو پخندا شوې
په فراق دی ځما دواړه سترگي گوره — ورځ و شپه لکه څڅواکی په ژړا شوې
هغه شونډې چه درود و تسبيحات وې — راشه وگوره دَ ميُو دَ مېنا شوې
وَ هر چا وَته دِ مخ دَ لاله گل دئ — که ځما تر سترگو دا رنگه زيبا شوې

په باطن کښ دئ دَ زړه په سترگو وينِې
په ظاهر که له خوشحاله نه جدا شوې

بيا وَ ما وَته غمزې نگاري وکړې — دَ جلاد تر تېغ ئې لا خونخواري وکړې
چا ئې شمار دَ زلفو هيڅ نکړ تر سره — دَ تار تار ئې عاشقانو شماري وکړې
چه دلبري لَرَه درومي يوه لار ده — مشتاقانوُ پسې ډېري لارې وکړې
په نري آواز کانه دې نه خبرېږې — ځکه ما هونبره په زورو ناري وکړې
څوک چه سترگي غړَوې تر هغه واړوُ — ما په پټوُ سترگوُ ښې ننداري وکړې
څوک خبر ورځني ندي خو ما هم زده — چه ئې ما په دوو رخساروُ چارې[1] وکړې

ته چه ډېري آشنايې کړې خوشحاله
په هر لورې دې د غم اجاري وکړې

بې ياريه دِ دا خوار مري ياره وه ئې — رقيبان پدا خوارېږي خاره وه ئې
تا وې مخ به در ښکاره کړم صبر وکړه — نور مي توان دَ صبر نشته ښکاره وه ئې
زر فتنې را سرَه کړې زه ئې آخلم — که يَو ځَل چېرې غلط شوم شماره وه ئې
تر جمال ئې ډېر پتنگ غُندې ځارېږې — ستا دَ حسن کمې نشته ځاره وه ئې
چېرې نه چه سلامت له پرې ووزې — يو عجيب غارې غوڅه دې څاره وه ئې
منتونه دِ دَ خولې را باندې بار دئ — ستا تر سپينه خوله ځارېږم باره وه ئې

---

[1] که د سر ملاحظه کړې غواص مشه.

[2] يعني سوځه سوځه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ هر چا وته مرهم شه ورته خانده
گناهگار خو يَو خوشحال دَئ خواره وه ئې

ښې ښايسته دَ هيڅ مخ ننداره نشي   چه گل پرېوزي محبت له خاره نشي
دَ هجران دشوار دشوار تر هر دشوار دئ   د چا چا دِ په هجران دشواره نشيي
اندرون خاطر مي درشت پاره پاره شو   اوله خولې نه مي فرياد له ډاره نشي
ْدَ دې هسي رنگه رنځ علاج هم دا دَئ   چه زگېر وَئ مي په طبيب اظهاره نشي
دَ خاطر علاج می ژر وکړه طبيبه!   چه مي زړه پاره دَ خداي دپاره نشي
دَ هجران له دوکه وايم چه نارې کړم   ولي څو کړم چه زبون شوم ناره نشي
ما پخپل صورت دا کار دَي ازمېلي   له هر څه نه صبر شی له ياره نشي
په وَيل کښ فهم وکړه اې خوشحاله
چه دَ يار دَ ميني راز دِ ښکاره نشي

ښې دَ يار له مخه نه وينم په کسي   دواړه کسي ملك دَ نمر په شغلو کسي
زړه مي ستا په زلفو بند شو تا کباب کړ   څوک شهباز هم دَ کباب دَ پاره نيسي
خداي دي ستا دَ غاښو شونډُو امان وکا   لال و دُر په نظر مات کا بد حرصي
ما له خپلو شونډُو مه شړه بل لور ته   دَ حلوا له خوا نه نه درومي لوغسي
ستا دَ مخ په مينه سوځم لولپه شوم   دَ ٱتش لمبه هيڅ نه پرېږدِي د سَسِي
که ئې چېرِي دَ قدم خاوري مونده شِي
خوار خوشحال به ئې رنځور[١] لَره را نيسي

باد ئې لاس په پلَو کښېږدي سَرَه رېږدِي   گل ئې مخ وَته نظر کا خولې پرېږدِي
لاله ورايه رنگ و بوی ورته پېښکښ کا   چه په سيل دَ بهار دَ گلو پښې ږدِي
څو مي ستا مَړوَند دَ سر سروېږدَي نشي   سر به هيڅ کله کښېنږدم په سر ويږدِي
هغه کس چه مي داغ يښَی په خاطر دَئ   هم هغه به ښا مرهم ور باندِي کښېږدِي
څو خپل زړه نيسم دَ زلفو له سودا نه   راشِي بيا دوري درازي راته بلېږدِي
دَ خوشحال خاطر په مثل کاروان سراي دَئ
انديښني پرې کاروانُونه ملي لېږدِي

بېهوده ئې دَ دستار په شمله خيال دَئ   چه په وخت ئې دَ مرديه حال بل حال دَئ
مرتبې دَ هر چا نَدِئ سَرَه سَمِي   دَ خره بار دَ فيل په شا باندِي مثقال دَئ
څوک جرعه دَ ميو نه لَري په جام کښ   دَ چا جام دَ صافو ميو مالامال دَئ
دا گلشن دِ همېشه تر و تازه دِئ   چه ئې خېز دَ ښو گلونو کال په کال دَئ
په خوزه مېوه دَ وني قدر شناخت دَئ   دَ سړِي قدر د نيکو په خصال دَئ
په ناحق به گرم مانه له هيچا نکا   دَ بدانو غليم واړه خپل افعال دَئ
که جنت لَره څوک بيايِي يا دوږخ ته   بله نه وينم په منځ کښ خپل اعمال دَئ
کشکه پاته شي تر تلو دا وَ ما ته   په دنيا مي دَ هر چا سَرَه جنجال دَئ

---

[١] رنځو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ پلار او دَ نیکه هنر ئې نه وئ   هغه زویه پیدا شوي غیر سیال دَئ
ته چه لافي دَ مردانو دَ میدان کړې   په میدان دِ کوم راوړې استقلال دَئ
دَ شهباز تر ځایه کله باښې رسې   که راوړې ئې له ځایه پرو و بال دَئ
که همه خلق ئې سر شِې په غندنه
بېچاره خوشحال پخپل هنر خوشحال دَئ

بدبختان دَ مور په نس کښ بدبختان دئ   چه دَ مور له نسه پرېوزي هغه شان دئ
په دنیا کښ زیست روزګار په بدبختي کا   بل جهان لَرَه بد بخت شقي روان دئ
حمیده چاري چه کا پکښ ناخوښ دئ   څو چه شي په ذمیمه کښ دل شادان دئ
چه هوا ئې دَ خپل نفس په هغه لور ځي   پیروي ئې په هر کار کښ دَ شیطان دئ
که قدم چېري ثابت کښېږدي په لارې   په دوهم قدم بیا ژر په زړه پښېمان دئ
کتابونه دَ اسمان دَ مځکي لولې   په عمل ئې فرق دَ مځکي دَ اسمان دئ
په باطن ئې زړه ګمان سرَه لَړلَي   په ظاهر وَیل په ژبه مسلمان دئ
په خبرو کښ ئې فیض مونده نشې   مذبذب په قول، عهد په پیمان دئ
په طاعت په عبادت کښ که بلعم[1] شي   په آخر دَ نس په نغته[2] بې ایمان دئ
زه خوشحال خټك بنده دَ هغه چا یم
چه ئې رو دَ زړه دَ خولې سرَه یکسان دئ

بخت دولت دا واړه توکي فلکي دي   نه پذات نه په ښایست په زیرکي دي
دم به نه وَهي په دم وَهل کښ زیان دئ   ننداره دِ دَ جهان کا چه ذکي دي
غم اندوه شدت هغه وړي خپل زړه ته   چه په کار دَ مشیت په زړه شکي دي
په یوه نسب کښ نېك و بد پیدا شي   محمد (ص) و بو لهب دواړه مکي دي
چه په عقل پوهه کم دِی تر هلکو   نن هغه دَ دنیا مال لَری لکی دي
دَ مردانو قدر ورک شو بلا دا شوه   چه په هر چا پوري ډېرې غینکي دي
چه دَ پلار په خوي پیدا دئ هغه زویه   چه دَ مور په خوی پیدا شول کوسکي دي
څوک په غم دَ نام و ننګ په جهان راغله   څوک په فکر دَ طباخ د شحنکي دي[3]
هیچا ما سرَه یاری نکړه تر سرَه   خټك واړه پوز پرې کړي بوڅکي دي
نه ئې بوي شته نه ئې رنګ شته نه ئې خوند شته حاسدان مي دَ سپلمُی خټکي دي
په زمان زمان ئې څرخ وِي وَ بل لور ته   اندېښني دَ زړه په مثل توتکي دي
کله یو سر کله بل سر لکه[4] کوډه   تدبیروُنه دَ هلکو مړدکي دي
رنګا رنګ ویل د خداي لَره خوشحاله
دا وَیل دِ لکه غشي ناوکي دي

---

[1] وايي چه بلعم باعور ډېر عالم یهودي و، چه آخر په هوا دَ نفس په مخالفت دَ حضرت موسی کافر سو.

[2] نغوته.

[3] څوک په فکر دَ طبق د ښانکي دِی.

کله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ئې واغوست سپین کمیس پټې پټې — باندې زلفې څنډوې لټې لټې
څوک به ستا سَرَه څه نرد کا دَ خوبیه — چه په هره منصوبه ګټې ګټې
وایې څوک به زړه د ما له لاسه خلاص کا — دربغه څه خبرې کړې کټې کټې
عاشقان به دِ له وره نه وانوړې — که هر څو ئې لکه سپی رټې رټې
چه نرې نرې سپېنسې غرم دَ شعر — په بیاض باندې ئې ږدم اټې اټې
دواړه شونډې مې عسل دې اې خوشحاله
په څه دود ئې په حرص څټې څټې

په خاطر باندې مې نه وئ پروتې لړې[۱] — څو خاطر مې لټوې[۲] هونبره مې کړې[۳]
په بل رنګ مې به زړګې باندې سوړ نشې — رقیبان شول دَ نوکونو تر منځ شپړې
و هر چا وته چه وګورم فریاد کا — یو زه نه یم د جهان دِئ سېنې خوړې
دا دوه توګه و هوښیار وَته یو راز دئ — د نامرد سرې برېتونه برېت د مړې
په جهان به هیڅوک نه وِی چه آزاد وِی — ځنی عشق اندوه بنده کړه ځنی لوړې
چه احمق سَرَه یارې کړې خبردار شه — یوه ورځ به په تا وکا کار دَ یړې
چه بې علمه تصوف وایې باور کړه — دا مې واړه[۴] بوس دانې سَره آغړې
هیڅ مذکور ور سره نه بویه نه ښه دَی — په نادان دې دَ دانش خبرې زوړې
چه دې لاس په ګیرړ نه رسې خوشحاله
و مزریُو وته څه لاسُونه مړې

په څه شان ئې دواړه زلفې کج په کج کړې — یکباره ئی دَ عالم مېنی په چج[۴] کړې
تورې زلفې ئې زنجیر مخ ئې کعبه دَئ — دا زنجیر په لاسو وَنیسه که حج کړې
که یَو دم دئ دا زنجیر په لاسو کښېوزې — همېشه به دَ خپل زړه په حال فرج کړې
بیا هاله دَ یګانګیُ له حاله لاف کړه — که دَ غیر اندېښنې له زړه خرج کړې
زه تر نام و ننګ تېر شوم ستا دَ پاره — ته به څو ځما دَ کار دَپاره بجْ کړې
قند و ګل چه یادَوم مقصود مې دا دَئ — څو بوسې که له ښکنځا سَرَه مزج کړې
ما خوشحال له خپله ځان نه خاطر موړ کړ
چه دا هسې دَ غمزې په تبغ حرج کړې

په ځوانانو پورې پیچمې[۶] کا ولاړې — ته په شپینه ږیره خوله ور ځنې غواړې
دَ ځوانی هوس مکوه چه زوړ شوې — اوس له تا نه ځوانِی چارې ولاړې

---

[۱] په خاطر باندې مې پروتې ندې لړې.

[۲] پټوې.

[۳] ئې کړې.

[۴] یعنې کورونه ئې ور غلبیل کړه. دا د پښتو محاوره ده.

[۵] یعنې ښته او ګواښل.

[۶] یعنې ریشخند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېر ساعت به دِ دَ عمر بیا رانشِي　　ورَځ و شپه که په زار زار ورپسې ژاړې
که ئې بیا له مځکې اَخلِي سود ئي کوم دَئ　　چه له خولې په مځکه پرېوزي دَ چا لاړې
د خوشحال ویل په زړه دَ اورېدو دِئ
چا ته نه کاندي........................

په هَره زمانه تر لیلا کښلې پیدا کېږي　　مجنون ور لَره بویه چه په مخ ئې شیدا کېږي
په رنگ په هنر نده نه دا کار په سحر و دم دئ　　یو سِر دي دَ زړه مینه چه په چا هویدا کېږي
چه څوک په مهر مینه سَرَه خپل پیوند محکم کا　　که سل توري را واخلِي[۱] سَرَه چېری جدا کېږي
یا حسن دَئ یا عشق دَئ دَ دنیا پدا بازار کښ　　په ناز او په نیاز سَره دا دواړه سودا کېږي
خوله ونغاړه ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې　　ښه مخ وته مه گوره وایه دا به په ما کېږي
په سر ترِلي ندئ نه اندوه دَ دوږخ کاندي　　دا کار چه عقشقان کا وایه کله په چا کېږي
به رب د ما سوگند دَي واړه گل په ما اغزي شي　　چه بې له زیبا مخه مي گلگښت په صحرا کېږي
خپل زړه مي لوي مفتي دئ روایت ورځني غواړم　　چه صبر کړم له یاره وائِي کله روا کېږي
یاري چه تازه وکړې صبر فهم پکښې بویه　　په ورو ورو نوي یار په هنرونو اشنا کېږي
انبار انبار پراته دِئ عاشقانو ته غمونه　　پېغور دَ عاشق دا دئ چه ئې غم وَته شا کېږي
که ناز کا که خیالونه واړه وړه دَ دلبرانو
خوشحال چه مین شوې که ئې نوري بلا کېږي

په څه دود ئې ځاي نېولَي ستا تر څنگ دئ　　دَ رقیب خبره مه منه بدرنگ دئ
زه چه ډېر ډېر ستا له ډېره جوره ژاړم　　تر دوو چشمو مي چشمه بحر د گنگ دئ
ښاپېریه دِ په هورته هورته گرزي　　نن په دا لوري دَ شاه د باهو شرنگ دئ
لاس ئې مه پرېږده له لاسه خوله ئې واخله　　پرېوتلی په یاغی راجا قلنگ دئ
په زړه مهر محبت په خوله ښکنځل کا　　څه عجب زیبا دَ دوو مینو جنگ دئ
لکه سپی دَ خپل څښتن جور و جفا وړي　　خوار عاشق تر معشوقه پوري بې ننگ دئ
په رو رو باندي قدم کښېږده خوشحاله
خداي دي بل دَ جا خطا نکا گړنگ دئ

په زړه سخت بې مهره یار یې　　جفا کار و دل آزار یې
که هر څو په کوکو ژاړم　　ته لا خوښ ځما په کار یې
تا ویشتلي یم فریاد کړم　　که خبر په خپل گزار یې
زه مرهم کړم له تا طمعه　　ته مي مالگه دَ پرهار ئې
زه به تل ژاړم و تا ته　　که ته خوښ ځما په زار یې
زړه دِ وسپاري و غم ته　　دَ هغو چه ته دلدار یې
څوک به څه وائِي و ما ته　　ته یو څرنگه نگار یې
چه پخپله عاشق وژنې　　هم ئې ویر کړې په چیغار یې
کوم گناه دي عاشق کړې　　چه ئې خیره په ناتار یې
کله درد کله دوا شې　　کله خار کله گلزار یې

---

[۱] سل توري ور واخلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوشحال دِ غم نازل کړ
چه اغیار سرَه کنار یې

په کاته کاته مي سترګي په خاته شي — چه خبر دِ دَ راتلو را باندي وشي
ته خو اوس له ما نه ولاړې مروَر شوې — دا ځما یاري دِ هم ګندي په زړه شي
ګوره تا را باندي کومي کوډي وکړې — که په ښو در ځَني درومم زړه مي نه شي
چه دیدن دَ مَین وکړمه تازه شم — لکه کښت چه په باران سرَه اوبه شي
دَ ښه یار بېلتون دَ ستوني پرېکوَل دي — په یرغ به ستوني چېري پرېکاوه شي
په ارمان د هغه وخت یَم درېغه درېغه — که دَ زني سبب ئې بیا د ما په خوله شي
دَ خپل یار د جدایی هسي کار دَئ — لکه ساه چه له وجوده په واته شي
بخته هونبره مدد بیا را سرَه وکړه — چه په غېږ کښ مي بیا تللي یار اوده شي
دَ خوشحال سلام په واړو ښو یارانو
ګوندي بیا مي په لیدو و سرَه زړه ښه شي

په ښه مخ به څو تابان یې — ښه تر میاشتي دَ اسمان یې
که پرون وې زړه او سترګي — راشه نن ځان دَ جهان یې
لکه سیوره په ښو پروت یم — زړه هورې چه ته روان یې
خداي په ښه جمال یوسف کړې — په ګروړونو هم ارزان یې
که دِ دوه کونه قیمت شي — په دوه کونه رایکان یې
دواړه شونډي دي یاقوت دي — مرغلری په دندان یې[۱]
په رشتیا وَیل بد مه وړه
خوشحال ستا دَي ته دَ ځان یې

په وار وار دِ د خندا منت را باندي — چه له ورایه را ښکاره شې راته خاندي
چه ئې زړه تر کاڼي سخت دَي پر مین شوم — لاس دِ نشِي دَ سرِي تر کاڼي لاندي
چه بل مخ وته نظر کړم د هِداد شم — توري زلفي ئې دُرې دِي آوېزاندي
چه ئې توره د غمزو راته تېره کړه — اوس خو بِهَ شهیدي دَه ستا دَوراندي
رنګ و بوي دِ د خپل ځان هسي پیدا کا — که په رنګ د یاسمین دَي ګل دَ سپاندي
زه به څه لره له نوره خلقه زار کړم — په ما واړه چاري زړه دي چه ئې کاندي
اوس خوشحال خټك خپل یار په غېږ کښ ونیو
رقیبان دِ سترګي اړوِي نغلاندي[۱]

پښتانه که آدم زاد دي — په خویونو کښ هناد دي
نه حکمت لَري نه عقل — خوښ هر ګوره په فساد دي
نه دَ پلار په وَیل کار کا — نه په نغته دَ استاد دي
چه په دیو ګښ یو ښه وي — دَ هغه دَ سر جلاد دي

---

[۱] په خبرو دُرافشان یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو دَ بل په کمي ناست دي ‌‌ ‌ ځکه تل په بلا یاد دي
اول زه دا نور له پسه ‌ ‌ ‌ څو شته واړه دَ هیداد دي
په نفاق ئې واړه ورک کړل ‌ ‌ ‌ که شجاع دِ که جواد دي
نه ئې قدر شته نه پدل ‌ ‌ ‌ ډېر تر مور او تر جراد دي
دا لا شکر کړه خوشحاله
چه بنده نه دِي آزاد دي

په گرد کوي توگشتن مراد ځم دئ ‌ ‌ ‌ بود که روی بینم که کعبه ما دئ
من این جمال ترا خود مثال کي یابم ‌ ‌ ‌ که خود جمال تو از ماه و مهر پیدا دئ
منم که غیر ترا در جهان نمی بینم ‌ ‌ ‌ خلاف نیست خبردار حق تعلی دئ
نمی شوم متحمل بروز وعده وصل ‌ ‌ ‌ بیا بیا که دلم خوار زار بې تا دئ
جدا زروی تو چونم بگویم ای مه من[۱] ‌ ‌ ‌ چناچه تشنه وَ اوبو ته نا شکیبا دئ
گمان مبر که بگردد ز عشق تو خوشحال
چرا که بررخ خوب تو ډېر شیدا دئ

په نیکي به له بدانو نه خلاص نشې ‌ ‌ ‌ بویه دا چه لکه دُوي وِي هسي ته شې
دَ غنمو په لذت به نه پوهېږي ‌ ‌ ‌ دَ هر چا چه زیست روزگار وِي په اوربشې
دَ غلیم سترگي به ټاگښی خسرِي ‌ ‌ ‌ که په زړه کښ ورته کسي دَ لېمه شې
دَ بد خواه د بد خواهیه خلاصي نشته ‌ ‌ ‌ که اسمان ته الواته وکړې مرغه شې
په پاکی کښ به دِ گډی کا میتاځي ‌ ‌ ‌ په صفت کښ که بد ذات سر اوبه شې
دروغجن به دِ بیا لیري کا دَ زړه نه ‌ ‌ ‌ که هر څو ئې په رشتیا پورِي په زړه شې
د بد گویو له ویلو خلاصي نشي ‌ ‌ ‌ په پاکي که تر فرښتو نه ورته ښه شې
آفتونه په گډون کښ دِي خوشحاله
ښه خو دا چه که دا یم غرڅه دَ غره شې

په ښایست کښ دي څوک نشته دَ سپالِی ‌ ‌ ‌ که دِ څه خو مهر هم وي نتیالِی
ورځ په ورځ دي دَ خوبی گل غوړېږي ‌ ‌ ‌ ته لا اوس دا نوي بوټي په زالِی
په پسا له به مینه کا چه رنگ ئې نه وِي ‌ ‌ ‌ ته گلرنگه څه محتاجه د پسالِی[۲]
ستا دَ مخ سپاهیان همه توري پرې باسي ‌ ‌ ‌ ولي دوه سترگي دِ لا دِي جنگیالی
زه چه ستا دَ وَر په تورو خاورو پروت یم ‌ ‌ ‌ راته خس دي دَ بخملو نهالِی
دَ پایلو په آواز سرَه دِ وېښ شِی ‌ ‌ ‌ چه پرې دروميې تصویرونه د قالی
ته خو اوس دَ زهد لاف کوې زاهده ‌ ‌ ‌ که ئې وَوینې زړه ټینگ کې مرد هالی[۳]
زه به نیت درباندي وهارم باور کړه ‌ ‌ ‌ که دِ ځای دي د هاتی په انبالی

---

[۱] به آرزویتو چو نم.

[۲] پساله یې.

[۳] هاله یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ امن دَ خوشحال دَ سترگو وکړه
په خندا خندا چه ځې په خوشحالی

په دانا مي دَ ناپوه دیدن الم دَئ — د ناپوهو د صحبت نتیجه غم دئ
چه دانا مي دَ نادان سرَه ګډون کا — دا ئې واړه پخپل ځان باندي ستم دئ
بد سړَی که په ظاهر سړَی لیده شي — په باطن کښ نور څه ندئ مار لړم دئ
دَ بدانو په صحبت کښی دین دینا ځی — شك پدا خبره مه وکړه قسم دئ
د ناپوه سرَه په جشن حاضر مشې — دَ دانا سرَه قبول کړه که ماتم دئ
که بې عقل تر یوسف ښایسته روغ وي
دَ خوشحال خټك په پوهه یو صنم دئ

پدا قول دَ درست خلقو اتفاق دئ — ګُله ستا خو څو ورځې طمطراق دئ
که دَ رنګ خوبي ئې ستا يې بود ئې نشته — په جهان کښ که باقي دئ خو اخلاق دئ
هسي یار دِ غوري خداي را ګړ په غېږ کښ — چه په نونس توکه دئ په حسن طاق دئ
لکه تړي و اوبو ته په تلوار دئ — خسته هسي دا خپل یار د مخ مشتاق دئ
سلامت دِ ارزاني وِي په شیخانو — ملامت ئې بخره کړي د عشاق دئ
چه یَو ور په سړی وترړي بل وا کا — رزق به هر چا ته رسیږي خداي رزاق دئ
ګه ئې سر له تنه درومي نور به نشي
دا خوشحال چه دَ خپل یار سرَه میثاق دئ

په ورو ورو څه خو خبر شوم ستا له میني — لکه اور لیدلي نه لوګي ئې ویني
پردېسي حیران برېشان له خلقه تشي — دا پتا پسې جوګي شوم که مي وینې
چه په تا پسې ژړا کَوم دَ اوښیو — عاقبت به دا ژړا وکړم په ویني
چه هغه ساعت په یاد کړم لولپه شم — چه به تا راته خبري کړې شیریني
څوک به تا غُندي پیدا په جهان نه وئ — هوسی سترګي، عنبر موئي، مخ نسریني
هغه وخت را څخه ولاړ چه مي به کښل کړې — دواړه ستا میګوني شونډې شکریني
که خمتا واغوندې لا ښه شې تر نورُو — که څو رنګي جامې واغوندې ورېښمیني
ته مي پاس د زړه په سر باندې میشته يې — نوري واړه یو سر بل سر دلنشیني
ستا په خوي پوري حیران یم خوي دِ څه دئ — په ثنا را سرَه جنګ کړې نازنیني
لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه وُ — نه فرهاد هسي مَیَن وُ په شیریني
عشق تنها څه په لیده دَ سترګو ندئ — لا دَ خولو په صفت هم کاینې خوړیني
دَ خوشحال د زړه دَ خوني لکه څراغ ئې
لا به کله را ښکاره شې مه جبیني!

په دریاب کښ چه جهاز بیائي نا خداي دئ — چه ساتي ئې دو بَوي ئې هغه خداي دئ
بادشاهي ئې په نصیب او په قسمت وئ — چه سایه دَ چا په سر کاندي هماي دئ
څوک چه طمعه له چا کا په حقیقت کښ — که بادشاه دَ درست جهان شي لا ګداي دئ
درته چا وې چه پرې مه پرانزده غوټیه — تأمل دَ هر سرِي ګره کشاي دئ

یا د ښو زویو سندري وي د زړو[1] یا د توري په میدان کښ هوي و های دئ
د هغه دَ غلطی اندوه نه وئ چه رفیق ئې په سفر کښ رهنماي دئ
وچ ککړ ټټر داغداغ په منځ کښ هیڅ نه چه نارې دَ جداییه وهي ناي دئ
خوي خصلت وته ئې هم نظر دَ کړو دئ که جمال ئې په څو رنګه دلرباي دئ
په هزار ژبه ئې ستایه بلبله ګل پخپله دَ خپل حسن خودستاي دئ
که باغونه که راغونه که څه نور څه
چه دِ زړه پکښي خوشحال شو هغه ځاي دئ

په هر ځاي چه قدمونه په خرام ږدي سل منته پدا مځکه په هر ګام ږدي
زه به چېري آزادي ور ځني مومم چه دلبره راته تل دَ زلفو دام ږدي
که تر نوم او تر ننګ تېر شوم غم ئې نشته عاشق هر کله قدم په ننګ و نام ږدي
نه بهار شته نه ساقي شته، نه مینا شته اوس به څوک ځما په لاس دَ میو جام ږدي
څُوک ئې نه پسندي پما هسي بدنام شوم دَ نیکې نام چه څوک په ما بد نام ږدي
په صحیح سالك هغه دئ پدا لار کښ چه قدم دَ ترقی په مقام ږدي
زه د کښلیو په پښو سر ږدم که نور خلق خپل سرونه دَ پیرانو په اقدام ږدي
ستا دَ خیال فکر نه درومي له دله په زړګوټي مي داغونه صبح و شام ږدي
راشه ګوره دَ خوشحال دَ خاطر ویني
په بیاض باندي چه هر حرف د کلام ږدي

په ناحق په ما منت کاندي وګړي ما دا هسي منت ندئ دَ جا ورَي
زه له ځایه دماغي په جهان راغلم ما دا هسي دماغ اوس ندئ را ورَي
که درست باغ دَ میو ډک و ما ته کښېږدي تر همت پوري مي څه دئ یو خسرَي
په یوه ببلك[2] ئې نن تر هر چا به کړم بل ئې هم دئ په سبا راته نومرَي
هغه کوم سبق د ناز او د نیاز دَئ چه و ما ئې په ایځي[3] ندئ را کړي
په خوږه خندا دَ خضر عمر را کا په ماڼي سرَه مي بیا کا لکه مړي
یو څه بند مي دَ غماز په غاړه پربووت لا تر اوسه ګرزوم دَ غاړي پړي
له اصلي فولاده هاله تېغ رغېږي په وار وار چه ځني لاړ شی اوسپن خړي
دَ جهان په واړو ونو نظر وکړه هَرَه ونه خپل خپل خوند لَري خپل زړي
زه د یار غمونو درست په زړه رنځور کړم لا مي نه دئ دَ زړه حال و چا ته سپړي
دَ تازیانو په میدان باندي غوټې دئ کوته هم ورپسې زغلي لبغړي
چه و چا وته شمار یا ئې بیان کړم هونبره غریو مي له فراقه ندئ نغړي
هغه مخ ئې پخپل کور په پالنګ ښا موند
چه خوشحال وُ په طلب ور پسې سترَي

---

[1] یا د ښځو ئې سندري. یا د ښوزوېو سندري د زووو دِي.

[2] محشی ورته غشی لیکلی دي.

[3] ایځګی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سینه کښ مي اوده مینه پهر جا کې[1]   ځما ستا محبت گوره کیسي لا کې
دَ رقیب وینا ئې یاده شوه که څه شوه   سپینه خوله ئې په خندا راوړه پهر باکې
په بازي بازي وژلي کټل نشي   ځکه ما په مسخرو وژنې بیجا کې
زه خوشحال چه لا له ورایه ور ښکاره شوم
په خندا خندا ئې وې چه اَو میرا بیرا کې

په دا کلی کښ ډېر کښبلي   چونې چونې خلق دِي وکښبلي
ما په دواړو کښ یو یار کړ   نور مي شمار کړل لکه کښبلي
هغه هم هسي بد خوي دَئ   چه په زور را سره نښبلي
که د ده له چارو وایم   را ئې هېڅ ندي برېښبلي
ولي څه کړم پرې مَین شوم   چه څه کا واړه بخښبلي
خو مَین په هیچا مشې   په بلا دی مین لښبلي
گاه کباب په جدائي کښ   گاه په وصل زړه وکښبلي
عاشقان دِي سینه سوي   له اندوه سَرَه اَخښبلي
په خمار هغه پوهېږي   چه شراب ئې دِي نوښبلي
په دنیا کښ به هر چا وِئ   په ارمان لاسونه مښبلي
چه و ما وته ئې فاش کړل   څه رازَونه دِي پوښبلي
دَ خوشحال غُندي په عشق کښ
نشته نور په رنگ ځبېښبلي

پښتانه په عقل پوهه څه ناکس دي   کوټه سپي د قصابانو د جوس[2] دي
بادشاهي ئې د مغل په زرو بایله   د مغل د منصبونو په هوس دي
اوښ له باره پخپل کور کښ ورغلي   په اولجه د اوښ دَ غاړي د جرس دي
دَ نفرین لایق په نام سره بنی دئ   له اوله که دا نور ورپسی پس دي
بې ننگان دَ بې ننگِی کار و بار کا   ننگیلالي د ننگ پکار کښ هر نفس دي
سر ئې هوري قندهار بل ئې د مغار دي
تر دا منځ همه میشته واړه عبس دي

په هر کسب کښ چه يې حبیب الله ېې   که له خدایه له رسوله نه آکاه ېې
په محشر به له تا عدل ایمان غواړي   که په تخت دَ پاسه ناست دَ ملك بادشاه يې
نفسه تا دا هسي زه مذبذ بین کرم   هم توبه هم گناهونه څه گمراه يې
نور څوک څه لَره بد خواه گڼې ناپوهه   چه پخپله دِ خپل خوي، دَ ځان بدخواه يې
زمانه به دِ بد رنگ کا غره شمه   که هر څو پخپل جمال کښبلي تر ماه ئې
په خاته کښ ئې هیچېری ثقل نشته   تل چه پورته کښته کېږي یوه ساه يې
که پخپل گمان کښ ځان و تا ته کوه دئ   و قضا وته پمثل لکه کاه يې

---

[1] د دې بدلی د پای کلمې هندی دی چه ذواللسانین صنعت پکښی مراعات شوی دی.

[2] محشی ورته کښبلی دی: غولی او انگې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال وېسا په سخت ساعت په تا ده
اې چه ته دَ درمانده وُو پشت پناه یې

په دا څه که دَ بنگښ راته ړنگ ړنگ دئ   زه هم ښه یم د ما هم برغو[1] تر څنگ دئ
عقل زور دَ غوریه خېل تر بنگښ زیات دئ   غوریه خېل را سَرَه هم وَلاړ په ننگ دئ
د بنگښ نه هونبره زور وینم نه توره   دا په کوم توکي له ما سَرَه په جنگ دئ
غوریه خېل که په ناکام ور سَرَه زیست کا   په رضا ورته بنگښ نیولی تنگ دئ
غوریه خېل او بنگښ دواړه مغلي دي   همېشه ورته مغل وهلي لنگ دئ
که زه گورې[2] دُرد آشام ورسره شمار یم   خوار هغه چه ئې لما سَرَه آهنگ دئ
هر ملخي دَ سر بازیه هنر څه زده   چه پدا هنر کښ سر ښندي پتنگ دئ
لا تر اوسه ئې ماغزه په قرار ندي   چا چه ما سَرَه وهلي سر په سنگ دئ
د کینډیو[3] په ځگو کښ ئې گولی دئ   که لیدلَي چا د ما دَ ښکار تفنگ دئ
لا په خوب کښ په لرزه پرېوزي له کټه   چه د چا تر غوږ د ما د توري شرنگ دئ
که پدا دَرومي گورې هغه زه یم   چه مي داغ په خاطر یښَي د اورنگ دئ
درست جهان مي و مغل وته خېبر کړ   ځاي په ځاي ئې پښتانه وَته قلنگ دئ
ځني څه لوئي دعوې لَرم په زړه کښ   ولي څه کړم چه پښتون واړه بې ننگ دئ
خو طالع را سَرَه هسې مدد نکا   گنې تېر مي تر فریدونه فرهنگ دئ[4]
د خوشحال دَ زړه د حال ننداره وکړه
که په تخت دَ پاسه کښېني هم ملنگ دئ

تا په دوو سترگو مکحولي   چه ئې واړوې ملولي
په حیرانو عاشقانو   سل بلاوې کړې نزولي
نه ئې شمار نه ئې حساب شته   خلقې دِ کړې مقتولي
راز مي هیچا ښکاره نکړ   ځما اوښی دِ پدولي
نه په سر یم نه په مال یم   نه په ملك یم نه په پولي
پوه په نام و په ننگ نه یم   په فروغي په اصولي
چه دَ عشق الا بلا دِي   همگي مي دِي قبولي
لاف مي ستا دَ پالنگ وکړ   که رسېږم تر مقبولي
هیڅوک نشته چه پرې پوه شِي   ښې خبري دِي معقولي
چارې واړه په قسمت شي   نه په ځَلي نه په ځَولي
بخت په کور ورکړه خوشحاله[5]
تار په تار زلفي مختولي

---

[1] د دې کلمې معنی حل غواړي.

[2] که زه گورې درد آشامو سره مل یم.

[3] دا کلمه حل غواړي.

[4] گنې تېر می تر شېر شاه بادشاه فرهنگ دی.

[5] بخت به کور درکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته په څو دَ دنيا ميني مبدل کړې فکر نه رسي هورې پسې جدل کړې
هره ورځ دَ دې فاني دنيا دَپاره زر فتنې الا بلا دغا دغل کړې
که دِي خپله مدعا پکښې درستېږي بې صرفه به اور دَ پلار په خونه بل کړې
که کافر درته دَ سود خبري وکا دَ خپل سود دَپاره ځان د کافر مل کړې
که دِي سل چارې دَ زړه واړه پوره شي په حرص به دوه سو نورو ته تګل[١] کړې
چه دَ عمر بقا نشته واړه هيڅ دئ که ګنجُونه دَ قارون په کور کښې تل کړې
چه په دواړُو سترګو روند په غوږو کوڼ شوې لال په خوله غفلت په لاسو پښو هم شل کړې
په پنځه کښې دي دَ ځان رستګاري دَه ته پدا کښې هم په څو رنګه خلل کړې
که څلور دئ که پنځه که شپږ اُوه دئ له اصلي چارُو ئې واړه معطل کړې
ښې خوږې چارېې دَ دين درته ترخې شوې نفس ترخې چارې وَ تا وته عسل کړې
عاقبت به دئ دَ ګور په خاورُو خوب وئ چه ئې اوس په نهالي او په بخمل کړې[١]
ستا پخوا هم دَ دنيا طالبان نور وُ چه[١] ئې مېنې تار په تار خورې اجل کړې
بهشت ځاي دَ پرهېزګارُو دَئ خوشحاله
ته بهشت وَته هوس په کوم عمل کړېې؟

ته چه سترګي توروې خود به پوهېږې لونګين چه ښوروې خود به پوهېږې
سر تر پايه جامې واغوندې ګلګونې ځان چه هسې جوړوې خود به پوهېږې
تور سنبل دَ باد وَ مخ وَته وَلاړې چه په ګل ئې خوروې خود به پوهېږې
په ورځ سل ځله آشتي کړې هم جنګونه هر دم خوي چه نوروې خود به پوهېږې
هم په لاس د ميوه جام را کړې چه نوش کړه بيا مې جام نسکوروې خود به پوهېږې
خپله څه دَ درست جهان فتنې نازُونه چه عاشق ته پوروې خود به پوهېږې
مګر لږ دِی دَ خوشحال دَ زړه غمونه
باندې نور تندوروې خود به پوهېږې

تورې سترګې ستا دِي اې زيبا نګارې مستې تور نرکس شهلا دِي اې زيبا نګارې مستې
تا چه بوسه را کړه زه پرې بې حسابه مست شوم شونډې دِ صهبا دِي اې زيبا نګارې مستې
ما چه ستا دا ښه کنبلې بارخو په سترګو ځېر کړه ګل د لاله دا دِي اې زيبا نګارې مستې
خوله[١] به دِ آخلې چه پر ستا دَ خاطر مينه ډېر په تا شيدا دِي اې زيبا نګارې مستې
هر چه ستا له ظلمه و نور چا وته فرياد کا واړه بې وفا دِي اې زيبا نګارې مستې
خوب کاندې بې غمه يا ئې چېرې قرارې شې؟ څوک چه بې له تا دِي اې زيبا نګارې مستُې
چارې په ما وکړې وائې چارې ځما ندې ستا نَدِي د چا دِي اې زيبا نګارې مستې
تا ووې خوشحال ته نورې لا تر ما زيبا شته
څوک تر تا زيبا دِي اې زيبا نګارې مستې

---

[١] خوله به دِ هغه خورې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چه هسې حکم ناز کړې په وګړي   په تا څه دَ چا پوره دَ چا نيمګړي
دَ درياب سَرَه درياب وي يو څو وخته   بيا په هر لورى پراته وي اوبو وړي
چه ئې څو په پورته لوړي لوړي وَړي   د هغو مانړى وګوره چه لوړي
لکه ته يې بېهوده ياوه باد وړي   جهان څو دا هسې ياد لَري باد وړي
طمطراق دَ جهان کل واړه عبث دئ   هوښيارانو وته کم دَي تر خسړي
دا چه تا وته ژوندى دئ ژوندي ندئ   دا وَ ما وته ښکارېږي لکه مړي
چه خوږې مېوې لري خوشبوي ګلونه   پخپل باغ کښ دي کښېښووې هغه زړي
په آواز سَرَه سرى بنديخانه دئ   د ښاروي علاج په ترکېږي په پړي
جنتي دوږخي پټ ندئ ښکاره دئ   خپل عمل دِي په نوم نوم واړه نومړي
زلزله په جهان ګډه شوه خوشحاله
دَ اسمان له شدتونو کنډي رغړي

ته چه خيال په زر زري جامو کړې غچي[1]   د اسمان ستوري بهي نشِي په دا تچي
که بادشاه دَ مملکت شِي په تخت کښېني   چه به تل په جهان نه وِي دا په پچي
ځان چه کم ګڼي تر بله هغه لوي شِي   دَ سليمان ګُتې پدا راغله په خچي
ځما ستا په خوله به مرګ کا توري خاوري   که ته هر کله حلوا خورې زه خمچي
وداني دَ درست جهان په محبت شِي   راشه ګوره محبت دَ مچ دَ مچي
زه خوشحال که خپل مين په ژړا موم
په ژړا به پسې نه کړم سترګي وَچي

ته هغه ليلى يې چه دِ تل په بخره ناز دئ   زه هغه مجنون يم چه مي تل سر پسې نياز دئ
ما وې خو يو زه يم نن شهره په عاشقي کښ   لا تر ما د نور وګړي لاړ ليري آواز دئ
زه تر عشق ځارېږم تر هغو چه عاشقان دئ   واړه عشق پکار دئ حقيقت دئ که مجاز دئ
رايشى له کومه ځاي په څو وکا په زړه کښ   هېڅ پرې نه پوهېږم عشق يو څه سوز و ګداز دئ
هې دَ خداي دَپاره تفحص را پسې مکړه   پلار ته وايه نشي عشق يو هسې مخفى راز دئ
توري توري زلفي کبود خال لکه کوتره   راشه که ئې ګورې پرې بندي يو څه شهباز دئ
سکښي د زړه ولي چه په شونډو کښ موسېږى   تېغ ئې دَ غمزې دا ځله لا څه تېره ساز دئ
هر څوک يو يو بت لَري خپل بت وته سجود کا
بت دَ خوشحال ته يې تل ئې تا وته نماز دئ

تمامه شپه دَ ژمي په هي هي پما تېرېږي   چه ته د ما طبيب ئې رنځ به لا ځما زياتېږي
دا سحر دَئ که مينه که څه لا بله بلا ده   که هر څو ئې له دِله هېرَوم نه را هېرېږي
خپل زړه وته نظر کړم پدا هونبره محبت کښ   يَو هسي مستسقي شو چه په بحرنه اوبېږي[2]
يوسف د زمانې دئ درست جهان په روشندلي   دا يو جهان لا پرېږده چه په دوه جهان پېرېږي
دنيا لکه حلوا دَه، ښه شيرينه مزه ناکه   حريص ئې لکه مچ دئ باندِي غورزي نه مړېږي

---

[1] په دې بيت کښ دَ غچ او تچ معني جوته نسوه، سيد راحت ليکلي چه غُچي يو تکيه کلام دي چه په اصل کښ (خو چه) وُ، دا بيت حل طلب دي.

[2] نه سرږېږى.

چه ننګ کا ننګیالی دئ ورته یښي دي وه کاره
یا کام دَ ننګ حاصل کا یا دَ دوي مینه سپېرېږی
که مښك[1] وُ که ګوهر وُ همګي ولاړل خوشحاله
و ځان وته وګوره چه اوس څه عمر تېرېږي

توري سترکي ستا دِئ بیا په تورو رنجو کړې
دوه توري بلا دئ پرې مي وژني بابا مرې
وخاندې و ما ته شونډې بوڅې په ناخوال کړې
دا فتنې ښښوې دِ بیا له کومه دِې راوړې
زر دِ که په وَر مري په هیجا دِ زړه سوي نشي
زړه لرې دَ کاڼي بیا خپل ځان بولې ښه زړې
هیڅ در نه پوهېږم که رشتیا وایې که پېڅمي
ما وته دِ خوله دَه په خندا خندا نومړې
پټي پروتي ښې دِې څه به دم وهم و چا ته
ما څه هونبره ندئ ستا فتنې ناسازې وړې
ما وې چه ځما ده موزي یووړه سیه چشمه
څه شو کوټه نېسي دَ پرې هوسیه سترې
ته پدا خیالونو په ښېوو غمزو موجونه
سیند دَ اباسیند سوې چه څو څو ښېرئِ نغرې
څه لَره خوشحاله تا دَ زړه کیسې ښکاره کړې؟
ستا دَ ظلم ندي ما و چا ته کیسې سپړې!

تر هر چا نه د رشتینو کار اول دئ
خداي پخپله دَ رشتینو سرَه مل دئ
په معني قلپه روپي زه مخ ئې تور شه
هر سړی چه په یاری کښ په زړه غل دئ
دَ بد بویو بد بوئي به پټه نشي
که په سل پردو ئې ونغاړې بصل دئ
که دَ زړه سترګي دِ شته نندارە وکړه
دَ جهان په واړو چارو کښ خلل دئ
ابا سیند وَته نظر کړه وَدرېږه
ستا دَ عمر دَ اوبو غُندي چل چل دئ
که دَ خولې وَیل دِ ښه دئ پدا څه شِې
چه ښکاره دِ و عالم وته عمل دئ
نه به زوړ پرېږدي نه ځوان نه نن زوولي
چه ناڅاپه ناتارُونه کا اجل دئ
بد کردار به نیك ګردار نشي خوشحاله
دَ شیطان لښکروُ لاندي کړ قبل[2] دئ

تا یاری له ما نه پرې کړه که پښېمان ئې
بیا را درومه هغه زړه یې هغه ځان یې
همېشه د ما دَ باغ زرغون طوطا وې
اوس خبر نه یم طوطا دَ کوم بوستان یې
زاړه هم کله ځوانان وه وار ئې تېر شو
په زړو پوري خندا مکړه که ځوان یې
یو جهان دا د ظاهر بل د باطن دئ
راته ووایه دَ کوم یَوه جهان یې
که طامع په سریر پاس کښېني ګداي دئ
که وَاَز وَته دِ شا کړله سلطان یې
په بل ځاي مي پېرځو نه یې دَ یار غمه
ته د ما د زړه د مات کودي[3] ریحان یې
غم الم به دِ وَ نه رسیي وَ زړه ته
که دَ خپلي ژبي هر کله پاسبان یې
ته جوهر دَ لویی نه لرې خوشحاله
د کم شناختو په بازار هسي ارزان یې

---

[1] محشی ورته لیکلی دی چه مطلب له مشك وا ګوهره تور وېښته او غاښونه دی.

[2] محشی حصار ورته کښلی دی.

[3] دا کلمه عیناً ولیکه سوه تصحیح او حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا چه دانا سازي چاري دي را کړي — لا دِ خوار سره نده بابا مري
چه مي هسي شان په خوارو سترګو ګورې — ما دِ دا ناسازي نه دئ چا ته سپړي
ته پدا حسن دَ ګل غُندِي پيدا يې — بوريٰ[1] مور که ښاپېرئِ يې را وړې
راته وايې صبوري در څخه څه شوه — تا په تورو سترګو نده له ما وړې
بيا په کوم توکي دا هسي بې قولي کړې — تا وَ ما ته سپينه خوله نده نومړې
دَ تقوا سپاهيان چه ستا په کوڅه تېر شي — دَ عمزې په تېغ ئې کښښوي پڅړي
دَ خوښئِ مفرح را عنايت کره — تا دَ غم ګولئِ ډېري دئ را نغړي
ګوره کوم به دِ په بخت په طالع مومي — خلقې دِئ په طلب در پسې ستړي
په پله پله در پسی ځم دَ پرېښو نه يې — ځايګهي ويشتلي درومي له بغړي[2]

چه مَيَن شوې درست دَ يار په رضا درومه
اوس که خپله رضا کړې خوشحاله پرې[3]

تر دا دوو سترګو مي اوښي بهېدلې — په فراق کښ تر لَمنی څڅېدلې
ستا دَ وصل اش رمق دَی راته پاتُو — وايې څه رنګه بې ما نه پائېدلې
ستا په غم کښ مي دَ زړه ننداره وکړه — بکښي واړه سرې لمبې وې بلېدلې
دا هم بخت چه په بالښت دَ خسته راغلې — وی دي اوس په زکندن ئې خندېدلې
زه نه ګرم نه ملامت نه مې حؤک يار کړ — ته په کوم توکي دا هسې قهرېدلې
ځاي په ځاي درته بلبلُو مېشته وکړه — لا دئ اوس دَ باغ غوټئِ غوړېدلې
اوس دِ يار په غېږ کښ ونيوه هوس کړه — چه ئې ډېر په بېلتانه کښ رنځېدلې[4]
ځکه تل دَ باد له لاسه خوري څپري — چه له قد سَرَه دِ سرو سمبېدلې
اوس ئې جور و جفا وړه دا دئ سزا دَه — فکر وکړه چه په چا مين کېدلې
دَ رقيب ګونه چه نده شوه لېده دئ — چه وَ ما ته په تېولی کښ موسېدلې
په زړه ياد لَره دا اور چه دئ را بل کړ — يَو تر شا نظر دئ نه کړ تېرېدلې
بې دَ يار له مينی واړه لکه باد دئ — چه په زړه مي ډېري ميني ګرزېدلې

چه په تلل شوې له خوشحاله لکه عمر[5]
که ئې ډېره بلا کړه نه درېدلې

تورو زلفو دِ په غوړو دئ خولې ښښي — په څو تار په تار پرېشاني سَرَه نښي[6]
دا ځما دَ پرېشانيه نه څه وائې — که ئې لا نوري اوړدې دِي درته بلښي

---

[1] بلی.

[2] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[3] مخفف دی د پريي يعنی ملامت هستی.

[4] پخسېدل.

[5] لکه عمر له خوشحاله.

[6] تشی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نندارچي چه ورته گوري کټ کوټ کېږي		دَ مخ نخښي دِ بلا دِي کوښي گوښي
تر لبانو دِ خجل آبحیات دئ		په بانه په سترگو سهم و تېر کښي[۱]
چه مین شي قبلوي مکر دروهونه		په یاري مي قبول کړي که بنگښي[۲]
زه خوشحال دِ دَ بدئ نېکي گواهي لم
دَ ښایست مخي دِ نشته په خوي وشي[۳]

ته چه دا دماغ لرې		څوک به څه فراغ لرې
توره شپه دِ د دواړه زلفي		پکښي مخ څراغ لرې
دا د خال دَ ورځیو ندئ		دا دَ زړونو داغ لرې
واړه باغ دَی په گلونو		یو څه کښلي باغ لرې
که ساعت دئ ساعت دا دئ		چه په لاس ایاغ لرې
چه طوطی دِ دَئ په لاس کښ		څه نظر په زاغ لرې
بیا و کوم لوري ته ورک شو
دَ خوشحال سراغ لرې

ته چه دا ښکلې چهره لَرې نگاري		ځکه تا په عاشقانو وَکړې چاري
چه دِ لاري دَ دیدن راباندي بند کړې		د ما اوښي په گرېوان ځي لاري لاري
چه گهي گهي دِ وَوَینم له ورایه		دا لا هم بې بخته نه یم شکر باري
هره ورَځ تازه ماڼَي تازه جنگونه		تَل دِ ما ته تېرې تورې دِي تیاري
که دِ غاښ و شونډِي گورم دُر مرجان دي		که دِ مخ وته نظر کړم مه رخساري
دریغه نور نور سحرگر په ملك پیدا شوي		چه دا ستا سحر ئې مات کړَي سحر کاري
خو په ما باندِي چه راشِي ځان نادان کا		گڼه نشته نوري تا غُندِي هوښیاري
په کوڅه ئې باد گدر نکا خوشحاله
ته له کومه ساز وې ورته ریباري

ته چه سر تر دېوال هسك کړې سرې گوري		د کس تا ونخښي دِ نشته تر وا نوري
که دِ زړه د غیږ په عشق نه وِي بایللَي		په واده په وېر څه هر لوري ته ښوري
پرده پوښي په ضرور وزي لمانځه ته		سترگي وازي په بازار گرزي سر توري
یا ئې نیت د کاسیرئ[٤] یا د مېره وِي		هره کنُډه چه لاس سره کا سترگي توري
په هغې باندي گواهي دَ بدئ وله		چه ئې گښت په نورُو خونو خپل وَر پوري
د مېره په رېږه نه خاندِي نور څه کا		چه دَ بل سَرَه خبري کا خمسوري[٥]
دَ خوشحال وَیل به بې مضمونه نه وِي

---

[۱] تیر کښ یې.

[۲] بنگښ یې.

[۳] وش ئې.

[٤] فاحشگي یا قحبه والی.

[٥] آسان، آزاد، بې باک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چېري نه چه ئې مزاقو سرَه شموري

تر مکې تر مدينې ولاړې حاجي لا دَ نفس له خويه هيڅ نه يې ناجي
صفائي دَ زړه په کار ده نه دَ ږېري څو په ږېره گرزوې شانه عاجي
صوفي لافي دَ سلوک کا هم دا لافي سراسر گنه دَ ده بې منهاجي
په ملا توره تياره شوه چه حق پوش شو که په لاس ئې فتاواي وِئ سراجي
علم څه دئ په معني کښ گبينه دئ کاسه هم ور لَره بويه خراجي
دا تاراج لکه شيخان کاندي په مکر افريدي ندي دا هسي تاراجي
دا ئې سحر دَ بابل د مځکي راوړ چه درست اوښ په کُت کښ ومانده حاجي
نور به وساتم خپل رخت پخپل صندوق کښ پدا ملك دَه دَ ښه رخت بې رواجي
نه جيحون دَئ نه سيحون دئ لا افزون دئ دَ خبرو درياېونه مواجي
که صاحب په لاري پلی نفر سپور ځي خو هم بيا صاحب صاحب پاجي پاجي
له اوله تر آخره په جهان کښ دَ سيد غُندي حؤک نشته معراجي

زه خوشحال ختټك په حب دَ اهل بيتو
خارجي او رافضي کړم اخراجي

تور وربل به ئې وَ چا وَته غوړېږي په وصال به ئې دَ جا ټټر سرېږي
دَ شونډانو له بوسې به ئې بس نکړم په خوږو نباتو کله څوک مړېږي
نور به کومه آرزوي لَري په زړه کښ چه ئې سترگي کښلي مخ وَته غړېږي
عاشقان تر تورُو خاورو لاندي نه مري پدا سپين وېښته به څرنگه زړېږي
بيا به توري بلا لا توري بلا کا چه ئې تور رانجه وَ سترگو ته اوړېزي
دَ ښو ناوک ئې نه دري تر زغرو څوک به هسي ناوکيو ته برېږي
دَ فراق غمجن په مرگ تر ژوندون خوښ دئ چه په غم کښ په آه آه سرَه سرېږي
دَ جهان عمارتونو ته نظر کړه: ځني نوي نوي شي ځني نړېږي
ما وې نن دَ زمانې ژبه ورزه يم يوه کس وته د ما ژبه اړېږي

د دې باغ گلونه لړ ندئ خوشحاله
تازه تر تر تازه ترو نور غوړېږي

تازي سپی چه په نمږئ مومې وېړيا دئ سپين و سره باندي ښنده که په بهار دئ
په کوټه باندِي دا دواړه حبطه دئ چه دِ تش په غولی گرزي هم بلا دئ
که ئې ته په منت مومې دا يې مخله که دَ چا په باغ کښ بوټی د کيميا دئ
بخت چه کوړ شي يوه تن ندئ راوړي چه د خداي باندي پېرځو دِئ د هر چا دئ
دَ اسمان پېرې دائِم نه وِئ يکساني که ئې څرخ دئ نن پتا کانده په ما دئ
يوه ورځ به ئې دا رنگ زېبائی نه وی راشه گوره چه گل څه رنگه زېبا دی

دَ هر چا ياران دا هسي بې وفا دئ
که خو يار دَ خوشحال هسي بې وفا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دِ تل اوسې پدا شهر یاری کښې	که زه عمر تېروَم پدا خواري کښې
غم دَ یار دَ جفا هیڅ را سرَه نشته	خداي دي ما بې پته نکا په یاري کښې
هغه یار دي خداي له هرَه رنځه ژغوري	زه که پروت یم همېشه په بیماری کښې
په زاري زاري به ما په ځان مَیَن کړ	که ئې مینه زیاتېدلای په زاری کښې
لکه باز دَ زړه په وینو آموخته شو	بل به نه وِئ هسي ترُک په خونخواري کښې
دَ رېبار منت ئې ډېر را باندِي بار دئ	چه مي یار مونده دَ ده په رېباري کښې
خداي په ما باندي نادان کړ بخت مي تور دئ	که وېښته چوي په ډېره هوښیاري کښې
نا قرار دَ خوشحال زړه همېشه ښه دئ
یو زمان دِ نه وِي بند په قراري کښې

جهان شرم نام و ننگ دئ	که دا نه وِي جهان رِنگ دئ
چه وفا ور څخه نشته	گل به څه کړِې چه خو شرنگ دئ
چه ئې عشق تر سرَه کړي	نور حوُک نشته خو پتنگ دئ
د ښایست کمی ئې نشته	ولې یار می په زړه سنگ دئ
ترښکنځلو ئې ځارېږم	بیا ئې چا سرَه دا جنگ دی
په ښاغلیو جهان آرت	په غوولیو باندِي تنگ دئ
ښه چه راغللې په غېږ کښ	بیا مي لېرې دَ زړه زنگ دئ
چه خوشحال باندي ناستې کا
دا پوزَي ندئ اورنك دئ

چه پخپل عیب بینا شي	سړی هاله درست دانا شي
ناداني ئې پټه نده	چه له ځانه ئې ثنا شي
دَ بلا اندوه به نه کا	چه له خداي سرَه اشنا شي
په دنیا به دین حاصل کا	چه خبر په لَن تنا شي
په جهان باور پیدا کا	چه رشتینې ئې وینا شی
چه غني په قناعت شو	له هر چا ئې استغنا شي
ابدي ژوندُون به خپل کا
چه خوشحال غُندي فنا شي

چه توفیق ورکَوي رب العالمین دئ	له آزاده په ستنه اوسه درست دین دئ
په هر لور چه غورزوي سړی هوا ده	دَ هوا فرس وَ هر لوري ته زین دئ
څوک چه خوښ نه وي له ځانه هیڅوک نشته	هر سړی خپسر دانا گڼي یقین دئ
په بهبود دَ خپلې چاري هر څوک مټ کا	پخپل زړه کښ هر تنگ خرخ بالا نشین دئ
دَ دستار دَ سیوري رنگ واړه یکرنگ دئ	که دستار په سر یا سوریا تور و سپین دئ
حبشي که په ځان نوم د کافور کښېږدي	سر تر پایه و هر چا وَته مبین دئ
ازمېښت دَ دهرو گوره خوشحاله
چه ملك دَ شیاطین سرَه قرین دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه خون په غاړه کېږي له دې کاره څه خو غم دئ
یاران ځما په کور کښ زه په کور کښ یم ستم دئ

چه هونبره ښه مخونه پدا خاورو کښ په گور دئ
چه د یو لَره درومم گور و ما وته ارم دئ

پیري داغله زبون شوم که څه نور څه علالت شو
چه زه کړم هغه نشې هغه ملك هغه عالم دئ

که ښه وایم وَ چا ته هم ئې بد نیسِي په زړه کښ
یا بخت دي دَ مغلو یا ځما څه عقل کم دئ

نه بخت دي دَ مغلو نه زه هیڅ په عقل کم یم
دا کل واړه پېړي ده چه مي کار برهم درهم دئ

مغلو ته چه گورم هغه هسي مغل نشته
د تورو وار ئې تېر شو اوس وړپاتو یو قلم دئ

پښتون په زرو نیسي په فریب په ټېټالونو
په ما ئې اثر نشي لا په ما دَ خداي کرم دئ

نه مچ یم نه کارگه یم چه په کړو مرو کرزم
یا باز یم یا شاهین یم پخپل ښکار می زړه خرم دئ

که ما غُندي نور هم وَئ پدا کار به ډېر خوشحال یم
چه ما غندي څوک نشته ځکه پروت را باندِي غم دئ

ایمل خان دریا خان دواړه په ښه رنگ تېر شول په ننگ کښ
دَ دواړُو په فراق کښ ځما تل آه و ماتم دئ

چه تا گورم حیران شم چه ته څه رنگه بشر یې
زووَلي یې له حوري که سرِی پرې پیکر یې

د ماء و طین له میانه څوک دا هسي پیدا ندئ
پدا حسن جمال تر میاشت و نمره لا بهتر یې

چه شونډو ته دِ گورم تر یاقوتو لا تېرَي کا
چه زلفوو ته دي گورم په عنبرُ معنبر یې

که هو څو دَ لاله گلُونه ښه دِي په چمن کښ
په دواړو اننگیو داغ دَ واړو دَ ځگر یې

که خوار دِي هغه خوار دِي چه محرم دي له دیدار دي
که سخ دَي د هغو دَي چه ئې ته نورالبصر یې

که آه نالش مي وکړِ مسلمان نه یم کافر یم
را واخله تېره توره که مشتاق دَ ما دَ سر یې

په حسن په ښایست کښ دِ څوک سیال په جهان نشته
که دا عیب دِ نه وَی چه په زړه لکه حجر یې

زه ستا له ډېره غمه همېشه په آه واوه یم
په څو په آسایش بې غمه پروت پخپل بستر یې

خوشحال وته دِ ووې چه بې ما به په څو پایې
په څو به ژوندَی پایم ته مي خود په حال خبر یې

چه دا هسي بې نیازي کوې دا ښه کړې
زه به نور یاران پیدا کړم ته به څه کړې

دَ بل څراغ غُندي په شپه دَ هجران راشه
چه په راغله مي روښان د واړه لېمه کړې

خوله ما نه نوره مکړه دَ زړه مینه
نور مي کل واړه منلي دِئ چه څه کړې

د ما زړه ورځني صبر وُ چه گنگ دئ
نن ځما طوطا یو څو خبري وکړې

په ژوندون له ما نه مه ځه دَ یار غمه!
ته به سم د ما له ساهي سرَه تله کړې

گوره بیا دِي څه په زړه کوم مي گناه دئ
چه لیدو لَره دِ درشم ځان اُوده کړې

دَ غمزې توره دیِ ماته شه په ما کښ
غم می دا دَئ پس له ما به نور پر مره کړې

وایې ستا په عیادت د ما رضا ده
مگر ومرم هاله سر د ما په وره کړې

چه تر خولې د بېلتانه دَ ویَل وباسی
د خوشحال خټك روزگار په اور اوبه کړې

چه دَ پلار په نصیحت نکا ږغري
دَ هغه زویه دانه شه په مري

دَ پرُون ورځي به نن حلاوت نه وئ
که ئې گورې ورځ په ورځ ده کهتري

لکه موږ دَ بابا زویه وُو په نغته
اوس په دا دور له چا طمعه لَري

که له پلاره زویي مومي په راي دورمي
گنه نکا زیست روزگار دَ پسپري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ئې واړه سربښتې برهم درهم شوې   خو په ځای دَه سربښته د نوکري
دا هم هیڅ حق دَ نمك ته نظر نکا   په نایافت کښ بهانه غواړي نري
اوس په سپینه ږیره زر غواړه خوشحاله
که په زړه لرې دعوې دَ سر دري

چه په خیال په زر زري جامو کښ درومي   که نظر په خوار وکړې ثواب به مُومي
بکښې ځرنگه هوښیار مرغونه بند دئ   ستا دَ ورځیو خال دانه دي زلفي لومي
ستا دَ شونډُو سره به ولي هسي نه وي   چه پرې هر کله دَ زړونو ویني شومي[1]
زه به تا غلطه نکړم په ټولی کښ   که هر څو دَ خلقو[2] جونه شِي هجومي
دَ مجنون مینه یواځې په لیلي دَه   تر نظر پوري ئې نوري دي معدومي
ناز نخرې ښېوې غمزې فتنې خیالُونه   پدا کار به وِي تا غُندِي څوک سلومي
دَ ښایست سرَه هزار کارُونه نور دئ   چه ئې ته لرې، نه نوري بروسي شومي
چه رضا ئې په جفا وي نور مي ستایي   دَ دلبرُو خرخښې دِئ را معلومي
و خوشحال ته چه دَ نورُو نوم آخلي
بې له تا[3] به مینه ما ته شِي په کومي؟

چه په سب دَ ابوبکر د عمر دئ   که په خوله کلمه لولي هم کافر دئ
دَ هغو په مرگ ثواب گټلَي بویه   چه بدگوي دَ ذي النورين دَ حيدر دئ
رافضي خارجي دواړه باور وکړه   تر سگانو تر کوسانو[4] لا بتر دئ
تر مهدی پوری یوولس دِی یا دوولس   چه همه زویه نمسی دَ پیغمبر دئ
همه واړه امامان وه دَ خپل دور   همه واړه دَ دنیا دَ دین سرور دئ
له اوله تر آخره که گروهېږي   دَ بي بي اولاد مي واړه نور بصر دئ[5]
چه دوستي ئې دَ سید نه وِئ په زړه کښ   دَ هغو سریو تل خاوري په سر وئ
تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم   لا رانجه مي دَ پله خاوري دَ بوذر (رض) دئ
په سرو زرو کښ کمي دَ قدر نشته   صحابي دَ پیغمبر واړه سره زر دئ
زه خوشحال خټك هغه سني مذهب یم
چه یاران را باندِي واړه برابر دِئ

چه په سپینه ږیره کا ځواني نکاري   پخپل ځان باندِي به و کا ځَني جارِي
که په خوله دَ زاړه یار تر سر جارېږي   په زړه ندی ځواني هیڅ دَ زاړه یاري
نیك و بد پدا جهان کښ پیدا کیږي   نیك و بدي دَ زاړه نه دئ وېزارِي
خو ښه ځوان د ځواني ښځې په غرض دئ   که بادشاه وِي دَ زاړه نه وِي آزاري

---

[1] د زړه ویني پشومي.

[2] د خلقو خونه.

[3] بې له تا ئې مینه.

[4] دې کلمې ته محشی د خربشوی ترجمه لیکلې ده.

[5] د بتول اولاد دی واړه تور بصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کم ذات په اصیل هیڅ ندئ راغلي ښځي واړه دَ ښه کار دِي طلبگاريِ
زوړ دِ ځواني ښځي نکا که ئې کاندي فکر بویه چه له ښه ځایه دي باريِ
له ښه ځایه له ښه کوره ستر پوښي په حیا په شرم ننگ وِي خبرداريِ
چه په پلار نیکه دَ ننگ و ناموس نه وِي هغه ښځي قباحت ته دِي تیاريِ
اوس پخپلو زَړو خوښ اوسه خوشحاله
دا د دَور ځواني مکرِه ناپکاريِ

چه خداي په بت مین کړم که دا عیب دَي هم وِي دي سجود که دوښن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
عالم وائي عاشق شوې زه سوگند خورمه چه کله درست خلق دروغجن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
که نور خلق خپل زیست کا زه سر تور مسله لنگه په ملك گرزم دیدن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
کافر یم که ئې وباسم هغه ساعت له ژبي ستا نوم چه زکندن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
که ستا کوڅه جنت سَره څوک سَمه راته کنښېږدي کوڅه به دِ وطن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
تحسین لره بل نه لرم چه هونبره ډېره مدحَ د خپل شعر سخن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
چه ځوان وم دا یم زوړ شوم په رشتیا رشتیا خبره عالم د ځان دښمن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
شیخان او زاهدان واړه پټ پسې شا ویل کا په مخ ئې منبرهن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي
که نور په صهبا مست دِي زه خوشحال په خرابات کښ
مستي ئې په دیدن کړم که دا عیب دَي هم وئِ دي

چه مي ولېیدې دا ستا سترگي خونخواري چه تر اوسه لا ژوندَي یَم شُکر باري
په یاریَ به دِ هېښ وِي چه غلط شِي چه څلور پیسې لَرِي دَ هغه یاري
ما یَوه دَ زړه په غوره دهَ نیولې که هر څو په جهان ډېري شِي نگاري
وې[1] ئې څو لرې گلې ځما زړه کښ تر حساب و تر کتاب تېري بېشماري
دَ مېړي چه وزر نه وِي هونبره ښه وي قباحت دَي تجاوز له خپلي چاري
اوس به ولي په غلا غلا دَ میني کار کړم چه په حال مي خلقې شوې خبر داري
په خاطر به دِ قراره قراري وِي که دا خپلي سترگي ونیسې قراري
بې اثره به دا اوښي پاته نشِي چه مِي ورځ او شپه په مخ ځَي لاري لاري
نه یواځَي دَ لاله په زړه کښ داغ دي په دا باغ کښ سینې ډېري دِي داغداري
په خوشحال ئې عندلیب غُندِي اور بَل کړ
چه پلَو له مخه واخیست گل رخساري

چه صحبت د ملوکانو سره کاندي بویه دا چه ویل نه کا لاندي باندي
په رشتیا وَیل دِ هسي باوري شِي چه پیدا کا خپل عزت د ده دَ وړاندي
که ئې دواړه پېښې تناکي په خدمت شِي د خدمت منت د نه[2] کا په ده باندي
حاسدان به ئې زوال د دولت غواړي همېشه دِ لوگوي[3] و ځان ته سپاندي

---

[1] وایي څو لرې.

[2] وَنکا.

[3] یعني دُودَوي.

د غضب په وخت دِ لیري ځَني گرزي   د خوښی په وخت دِ عیش ور سَره کاندي
چه نادان ته نصیحت وایې خوشحاله
دا دِ واړه ناداني دَه په ځَان خاندي

چه نظر دِ په اغیار هورې دلې وئ   ځما اوښي په بارخو ولې ولې وئ
ته چه هسي ښایسته یې گرم خو نه یم   که مي تل در پسې هسي وا ویلې وئ
چېري نه چه څه دِ ورسي خاطر ته   که له چا سَرَه مي تشي تسلې وئ
یو ځَل بیا سر توره مسته را ښکاره شه   چه گیسو دِ په سپین مخ شملې شملې وئ
ته به وایې دَ گلاب په گل شبنم دئ   چه بارخو دِ د نماستې په وخت خولې وئ
دَ رقیب له ویری بل لوري ته سترکي   او دَ زړه مي ستا وَ مخ وته حملې وئ
په عاشق باندِي دَ پلار نصیحت اور دئ   اوس به چېري د دي نور خلق په خولې ویړئ
چه له سترگو می[۱] غرېږی غنم رنگه   جدائې ئې لکه قحط دَ غلې وئ
د ناپوهي خوبا ټول مهر په یار شي   دَ هوښیارې په سر څو تېري ماملې وئ
زه خوشحال به دِ وانوړم له لیدنه
په دربار دِ که هر څو پروتي کلې وئ

چه دانا نه کړې گردش دَ زمانې   نور به زده نه کړې دانش د زمانې
زر پېرې لَري دَ سترگو په ځَنبل کښ   خبر دار شه په روش د زمانې
په یوه زمان دِ شاه بیا دِ گداې کا   څه باور په نوازش د زمانې
په خزان کښ دَ بوستان په ونو راشه   څه وُ څه شو بیا پوشش د زمانې
کله مځکه سپېره ډاگ کله گلوُنه   څه امید په آرایش د زمانې
د سفله غُندي ئې ورکړل را نیول دئ   غره مشه په بخشش د زمانې
د حلوا سَرَه ئې زهر هلاهل دئ   که لذت لَری خورش د زمانې
پت امید دِ پلار دَ زویه سَرَه پرېکا   څوک دِ نه غواړي سازش دَ زمانې
شاه جهان بادشاه دَ چا په بند بندي دئ   راشه گوره آزمایش د زمانې
حقیقت ئې سر تر پایه را معلوم شو   راته مکره ستایش د زمانې
زر علته زر فساده زر عیبونه   پیدا کېږي په کاوش د زمانې
چه ئې شا کړه دَ دنیا وَ آسایش ته   هم هغه کا آسایش د زمانې
چه دا هسي ئې گردې دَ زړه پیاد وئ
لا خوشحال لري خواهش د زمانې

چه دا هسي ورَځَي غوټه کړې خبرې   بد خواهان به زړه را یخ کا شېوه گرې
یا ځما تر فهم ښه شوې، عاشق ړوُند دَي   یا څوک نشته په ښایست تر تا نادرې
ستا تر شونډوُ تر غاښونو به ئې ځَار کړم   که یاقوت دِي که سره لال که مرغلرې
دا څه جام دَ میو نه دَي چه ئې ته څښې   دا مي ویني دَ عاشق دِي چه ئې نغرې
هغه کار لکه دوه تورُو سترگو وکا   هسي کار نشِي په توره[۲] په لښکرې

---

[۱] ئې.

[۲] په تورو په لښکرِ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه قدمه بېلتون هم له یاره مرگ دَي　　څوک په څوْ[۱] پايي ژوندَي له یاره لرې
دَ ښو ناوک ئې ښوَي درومي تر زړونو　　دَ ترکانو غَشي ښوَي درومي تر زغرې
دواړه شونډي يي د خوشحال خټك په خوله کړه
د طوطیانَو ور کِوَي خلق شکرې

چه مې زړه پسې مېښ مېښ شي　　صبر و هوښ پسې لېښ لېښ شي
د هغو شونډو شربت به　　يا نصيب چه کله چېښ شي
په پرهار مي ظلم کېږي　　چه توبري ځَني وکېښ شي
په خزان کښ نوري وني　　توان لري چه سبر سرېښ شي
زه ئې ناسته په پالنگ يم
که خوشحال له خوبه ويښ شي

چه ژوندی دي غم دئ نکاندي د لوږي　　شنه طوطي لَرَه شکري نه دِئ لږي
په شکروُ په نباتو ئې[۲] سود نشِي　　چه په چا [۲]شوې ستا دَ خولې خبرى زوږي
په لحظه لحظه دي ووينم قهر قهر　　په ځَايي خصلت دا هسي خوږې[۲] خوږي
ستا په لبوْ[۲] به لباب شم په دا خوښ يم　　که هر څو مى دَ اوره غُندي آغږي
دا چه اوس درته حاضر دئ ښه ئې گوره　　په هجران به ئې آخر لاسُونه مږي
عقل و هوښ ئې و سرې وته پيدا کړ　　دا چيچل داړل دَ پړانگ دئ يا د يږي
دا ببېدرد که په ظاهر سرې ليده شِي
وَ خوشحال ته مج مېږي دئ ماشي سپږي

چه ما کړى په جهان کښ رڼا سترکي۲　　بې له تا مي خوږې نشوې په چا سترگي
که ستا[۳] له مخه وگورم بل مخ ته　　په قطع دئ ړندې شِي ځَما سترگي
ښکاري چه غرڅه وُلي ورته گوري　　ته يو سر بل سر مکړه له ما سترگي
هر گور[٤] مي له هيبته وار خطا شې　　چه[٥] واړوې دَ ما ته شهلا سترگي
خوشحال غريب په در درته وَلاړ دئ
ته هم کله و ما ته کړه وا سترگي

---

[۱] به څو.

[۲] سترگه مفرد او جمع ئې په اوسنی املا سترگي په معروفه یا راځي، مگر چه په اصلي نسخو کښ د گاف په زېر وُ نو موږ پر خپل حال په دغه ردیف کښ پرېښو.

[۳] که زه ستا.

[٤] هر گوره له هيبته.

[٥] چه ته واړوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مزري خپلي منگلي نه کا کښلي هونبره نه وئ څربي غوښي ورته تلي
مرجويا[1] دَ دُر مرجان هاله اُلجه کا چه قبول کاندِي دَ بحر خوني گلي
عاشقان چه تر سر تېر شِي هاله کُښل کا دَ دلبرُو پستې خولې لکه بخملي
باز چه والوزي له ځالي هاله گورِي دَ کبکانُو ښايسته سترگي کجلي
چه دَ اور بڅری باد سرَه رفيق شِي بيا هاله کا په ملکونو لمبې بلي
چه سيلاب دَ غره دَ سرَه نه روان شِي بيا هاله بيا يې په مخ ډېري خځلي[2]
په تحصيل پسې ئې ځکه[3] کوښښ بويه که قسمت به دَ چا زيات نشي په ځلي
خبر هنر له لاسه مه پرېږده خوشحاله
خوره خوره وه وه واړه غصې خورولي[4]

چه و باز ئې ورکوَلې تېريې نوکی تر ټټو به ئې يستې دَ زرکي څوکي
دا باښې نظر دَ چتیْ[5] په لکیَ د شهباز نظر د ميور[6] په څونکي
دَ کارگه توره مشُوکه دَ گندگی دَه قند لايق دَئ دَ طوطي دَ سرې مشوکي
د گلرنگو ناز په هر کله دَ ورو دَئ بيهوده بې ځايه ناز کا رنگ املوکي
يا به سر دَ خپل ورمېږ په وينو رنگ کرم يا به کُښل کرم دغه ستا شونډی ملوکي
آفرين دِ په دا تورُو شهلا سترگُو چه ئې کښلي دَ کشمير کړلې مملوکي
لا به کله هغه گل په چمن راشِي دَ نرگس گلُونه گورِي سترگي بوکي
دَ هجران له غمه هيڅ سرَی خلاص ندئ څوک په ورو ورو ژرا ژاړِي څوک په کوکي
چه توبه دَ مُلو کا، په وخت دَ گُلو پرې ښايي که دَ هغو په ږيره توکي
يا د ښو زلميُو ږغ دَي په ميدان کښ يا دَ ښو دلبرُو ځي په جهان کوکي
دَ زاړه خوشحال ځوانی په بوسه نکا
پښتنې جونه بخيلي بد سلوکي

چه يَوه مي دَه نېولې په رشتيه مي ده نيولې
لکه يو يو مرد ئې نيسي هم هغه مي ده نيولې
څوک دِ هيڅ ملامت نکا عجب ښه مي ده نيولې
اوس به نه درومي له ما نه چه له زړه مي ده نيولې
په هيڅ رنگ به پرېښوه نشي چه تر پښه مي ده نيولې
گُندي وِي را باندِي راشِي سر پره مي ده نيولې

---

[1] يعني غواص.

[2] يعني خس او خاشاک.

[3] ځله.

[4] دا مصراع حل تلبه ده، په نسخو کښ ئې املا مختلفه ده مثلاً (خوره، خوره دواړه غصې خورولي يا خوره خوره وه وهه واړه غصې خورولي.

[5] د شتی په.

[6] يعني طاوس.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې نه وینم په سترګو ښایسته مي ده نیولې
ګُندي سَمَه شِي عالمه که کړه مي ده نیولې
د خوږو هیله خوشحال کړم
چه ترخه مي ده نیولې

چه یو ګړَي په جمعَ زړه ښه مخ وته وګورې — که درسته دنیا ستا شِي هم څه نده دا تر پورې
دا خوي ځما قدیم دَي چه[١] ما اوس ندَي راوړي — چه بې له زیبا مخه راته خس وې چارې نورې
دَ خلقو تهمت یَو سر دَ هجران غمونه بَل سر — هم ته مي به له هسي رنګه سختي بلا ژغورې
دا اور چه په ما بَل دَي دَ خپل یار له جدایی — نه ګرم نه ملامت یَم که تل ویني ژاړم تورې
آشنا ته وایه نشِي نا آشنا به څه خبرېږي — دا راز چه له ما نه دَي اروېدلي خپلي سپورې[٢]
ناوک ئې د مژګانو دَ ابرو په کمان جوړ کړ — ما نه زده د چا تر زړه به ووزي پوري وورې
ښه باز دِ دَ خوشحال خټك خاطر په لاسو کښېووت
په قدر ئې خبر شه چېري نه په لږ ئې پلورې

چه ئې هسي لايعقل ولاړم په شومي — دا پياله دَ چا دَ لاسه دَه څه نومي
خدایه څه دِ یو باد وَرَي زرګي را کړ — چه همېش دَ عشق دَ باد په مخ کښ درومي
پېدا هم لا رقیبان کا په ما رخه — چه مي زړه دَ یار په یاد وُ راحت مومي
ما لا حرف نه وُ له یاره بدل کړي — دَ سحر خروس دِ وویشت شي په کومي
بیلتانه دَ ما په قصد چاړه تېره کړه — د قصاب دلسوزي نشي په ورغومي
واړه دوک مي دَ اشنا دَ بېلتانه دئ — په دروغه سر ترم بهانه د دومي[٣]
چه ئې بې له ده بل خیال نشته په زړه کښ
دَ خوشحال دلبره کومه ده څه نومي؟

چي دَ عشق په ګرانه لار کښ ډېر خطر دئ — هر قدم چه پکښ اخلم ډار دَ سر دئ
که سینه مي سَرَه چاک کړې و به وینې — چه مي ستا له غمه وینی درست ځګر دئ
ستا دَ مهر باران نه اوري چه شین شي — ما په زړه کرلَي ستا دَ میني کَر دئ
ستا په راز به ژبه هم نکړم خبره — تَل تر ژبی رسېدلَی راز سمو دئ
زه له عشقه خبر نه یم چه عشق څه دئ — هونبره اَروم چه له حسنه ئې اثر دئ
چه ئې عشق تر سره کړي هغه کم دئ — پېدا کار کښ لاف وهلي یوه هر دئ
صبر مه غواړه له ما د عشق په کار کښ — جو دانه صبر پر ما باندې لوي غر دئ
عاشقي لا زه ته نه وو چه پیدا وه — نه چه ما وتا ګډ کړي دا هنر دئ
خو ځما طالع ښه ندئ یار جفا کا — ګټه کوم یو په وفا تر ما بهتر دئ
د عشق غم له خلقه پټ لَره خوشحاله
څه ئې پټ کړم چه جهان ځني خبر دئ

---

[١] څه.

[٢] مور.

[٣] یعنی زکام او یخ وهل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه پیدا شوه جدائي کشکه نه وَی اشنائي
دَ بلبلي بخره نول ده د گل بخره زېبائي
تا چه شان د لیلې واخیست که مجنون شم را ښائي
د لیلې دَپاره سر شو خوار مجنون په گدائي
چه عاشق شو قبلوی دې پېغور رُونه رسوائي
ستا په در دوهان[١] وهلي درته ناست یم دوائي
که پل بل لوری ته واخلم ته مي بوله هر ځَائي
چه به زه بې تا نه پایم بې چیچي لوښې پائي
چه ئې ولیدې په سترگو
خوشحال ځکه تا ستائي

چه ئې درې څیزه حاصل وئ دَ هغه خوښ به تل وئ
اول خپل صورت ښاغلي بیا ئې ښه صورت واصل وئ
غه دریم وایم چه کوم دئ دَ دنیا دولت ئې خپل وئ
چه پدا کښ ئې یو نه وئ پرېشاني به ئې په دل وئ
چه ئې یو وِئ پدا درې کښ غم به تل باندي نازل وئ
هر چه درې واړه ئې نشته که چا مړ کړ هم د گل وئ
دَ خوشحال ویل معقول دِي
پرې به خوښ شي چه عاقل وئ

چه بندي د یار دَ زلفو په کمند دئ بهانه ئې د خلاصَی دغه بند دئ
سر مي یار وَته پېښکښ کړ لا شرمېږم دَ نادارو عذر پټ ندئ څرگند دئ
نه شکري دئ نه قندي نه نبات دئ دَ شهی د شونډو لا گوښي بل خوند دئ
څه صفت دَ هسی حسن په غزل کړم چه په نونس بابه کل شکل پسند دئ
څه به غم د مال و ملك د دین و دل کړم چه لا ستا له غمه روغ گرزم انند دئ
یَوه زړه لَره یوه اشنائی بس ده نور به دېري یاریٔ نه کَوم سوگند دئ
پخپل زړه مي به دا هسي شندي نکرې کله هم دَ عاشقِی کار پسند دئ
د خوشحال ختك دِ ستا په سر شوگند وئ
که ئې بې تا په نور څه زړه خورسند دئ

چوهري دَ خپلي خوني په بوي خوښ وئ ولي بوي ئې په چمیار باندِي آتش وئ
نور وگړی دَ چمیار له خوني تښتي په چمیار دَ خپلي خوني بوي دلکش وئ
هسي رنگه دَ هر چاري تفاوت دئ یو تر بل پوري مطعون او مشوش وئ
دَ دهقان فهم په پاله[٢] یا په یوم دئ
دَ سپاهي نظر په توره په تیر کش وئ

---

[١] دو نهـ.

[٢] یعنی دَ یوی تبش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دلبره دلربا ده هغه ته يې   چه خود رايه خود ستا ده هغه ته يې
چه دَ کبر دَ فتنو دَ خرخښو ئې   په همه عالم غوغا ده هغه ته يې
چه مشتاق دِ دَ خندا دَئ هغه زه يم   چه دِ تل وَ ما ته شا ده هغه ته يې
په جهان که ښاېسته وه بې حسابه   چه په واړو دی خندا ده هغه ته يې
دَ پسرلي گلُونه څه دِي چه ئې ستايم   تر گلونو چه زېبا ده هغه ته يې
ستا د مخ مي په څراغ نشته وتَنه   چه دَ توري شپې روڼا ده هغه ته يې
خپل عاشق سَره وعده نکړې تر سَره   چه په عهد بې وفا دَه هغه ته يې

که هر څو دِي دَ خوشحال معشوقې ډېري
چه ورتېره تر هر چا ده هغه ته يې

چه ايرو غُندِي ئې پروت په دربار نه وِئ   دَ هغو به وَ اسمان وَته لار نه وِئ
عندليب چه په گل رايشي ناري کا   وائِی دا چه يَوه ورځ به گلزار نه وِئ
دَ زړه چاک مي به په هيڅ سَره ور نشي   څو گنډلي ستا دَ زلفو په تار نه وِئ
ستا د زلفو نوم به نور په خوله وانخلم   دَ هوښيار پاړو تور مار سَرَه کار نه وِئ
تر هندوي مه شه کم دَ يار په پت کښ   چه ئې هيڅ له بله اوره نه ډار نه وِئ
په ما هر زمان اختر دَئ چه يار وينم   بې اختره به هاله شم چه يار نه وِئ
په کوم ځاي مي به مرهم کښېږدې طبيبه!   چه دَ يار دَ غشي نخښه پرهار نه وِئ
په هغه دَ عاشقِی نوم حرام دَئ   چه په يار پسې ئې درست صورت خوار نه وِئ

هيڅ مانه له ياره مه کوَه خوشحاله
دَ دنيا ساعت به تل په قرار نه وِئ

چه په زلفو عنبر ساده هغه ته يې   چه په شونډُو شکر خاده هغه ته يې
چه نازک ئې دئ اندام دَ گل تر پاڼې   په قد ښه تر عرعر لا ده هغه ته يې
که هر څو شِي په جهان محبوبې ډېري   چه خوشرنگه تر هر چا ده هغه ته يې
له عذابه له وبا له دِ ترس نشِي   چه پدا دور ترسا ده هغه ته يې
چه اثر مي دَ ژړا ورباندِي نشي   چه پدا زړه حجر آسا ده هغه ته يې
چه تمامه شپه دِ خوب په ما حرام کړ   چه دَ ستر سحر بلا ده هغه ته يې

چه له ميني ستا په سر لوړي خوشحال دئ
چه دَ ده دَ سر قضا ده هغه ته يې

چه ئې عمر دَ ښارويو سَرَه تېر وِئ   زيست روزگار دَ هغو هم په هغه څېر وِئ
چه سلطان غُندي رانده شي څوک ئې څه کا   که هر څو ور څخه علم هنر ډېر وِئ
ځوانان واړه برابر ندي په وزن   ځني من، ځني نيم من ځني نيم سېر وِئ
که په زړه باندِي پراته دِئ زر غمونه   چه مي يار په نظر کښېوزي واړه هېر وِئ
دَ شکر و تر حلوا به ئې لا ښه خورم   که دَ يار له لاسه زهر يا گنډ هېر وِئ
دَ ښه مخ په ننداره به لکه روغ ځم   که په تن مي پرهارُونه دَ شمشېر وِئ
هر عاشق دِ عاشقی ته هوس نکا   دَ عشق لاف دِ هغه ځوان کاندِي چه شېر وِئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دربغه بیا را سَرَه ژر غاړه غړي شوي   چه فلیل په زلفو پوري دَ اجمېر وئ
دَ خوشحال خټک خو کښلي مخ په کار دئ
که د سوات که دَ پکلي که دَ بنېر وئ

چه په زړه ئې ستا دَ غم غشي سیده شي   قراري به ئې له دله رمېده شي
همېشه به ئې سریښی په زنگون وئ   په فکرت به ستا دَ زلفو خمېده شي
توري سترگي توري ورځي سَرَه زیب کا   بیا په تېره چه و سمه پر کښیده شي
په ټټو باندِي ئې خط دَ وېښتو ندئ   دا ئې سیوري دَ څړی ده چه لیده شي
ستا خوبي ځما په پوهه ډېر تېري کا   دَ یوسف خوبي که هر څو اروېده شي
په ښو باندِي مي پښې په احتیاط ږده   چېري نه چه مي بانه پرې خلیده شي
ځان و زړه مي هغه لور وَته پرواز کا   هغه ځاي چه ښه دلبره شنیده شي
زه پدا سبب په دوو سترگو مَیَن یم   چه چهره دَ ښو یارانو پرې لیده شي
له قسمته زیاتي مه غواړه ناپوهه!   و هر چا ته خپله بخره رسیده شي
لاس په لاس ئې گرزوي هنر آموزي   چه ښکاره دَ هنرمندي کښیده شي
په ژړا مي به و نه غلوې خوشحاله
که دئ سرې ویني رواني تر دیده شي

چه ښېرې وَ ما ته وکړې ژونده وې مي   چه مي یاد کړې په ښکنځلُو نهاله وې مي
دا چه وایې راته ځیر گوره چه موړ شې   که تمام عمر دئ گورم مړه وې مي
غمازانو اَغزي توي دَ غمازئ کړل   چه دَ دوي په وینا غوږ کړې پرې څکوې مي
ما خپل زړه وَته وَیل چه اې بد خویه   څه په هر صورت مَین شې سوړه وې مي
وئې عمر مي پدا بد خوئي تېر شو   څه دا اوس راته ویل کړې اړه وې مي
که می سر په عشق کښ دورمي هم دِ لاړ شي   خپل وژلی راته شماري وېره وې مي
که دَ زهرو پیاله راکړې هم به وایم   خداي دِ خیر وَ تا درکا ژونده وې مي
چه گهي په مخه رایشې کنکس[١] خورې   یو تر شا نظر وَنکړې ځوره وې مي
کشکه زه درباندِي نه وَی مَین سوي   تا ناداني مینه نه زده پخه وې مي
ما خوشحال څخه په ذات دورنگي نشته
دَ زړه حال مي در معلوم دَئ ویه وې مي

چه دورمي په انگي کښ درست انگي سَرَه یو گل شي   د مښکو بوي را پاڅي چه دِ تار په تار کاکل شي
چه سترگي کړې ور پورته په نرگس شي بلا سازه   چه زلفي کړې نمودي حبطه واړه سنبل شي
دَ ملا دَ وېښته فرق به دِ هیڅ یَو سَرَه و نکا   که واړه دانایان می په دا فکر تأمل شي
عالم وایی و ماته له ښه مخه صبر وکړه   حیران یم له ښه مخه په څو صبر و تحمل شي
دَ خوشحال خاطر ئې هسي ځني یووړ تورو سترگو
کله صید دَ شاهینو تر مښکو تر منگل شي

---

[١] دا کلمه عیناً ولیکله سوه، راحت زاخیلی گنگوسی په معنی د پټه خوله والی او خاموشی او سر گوشی را وړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا به راکړ په پالنګ دا هسي کښلې — که مي نه وَئ په ازل په قسمت کښلې
شیخ دَ حورو صفت کا زه دَ دلبرَو — دا ځما هغه دَ ده دعوا پرېښلې
عاشقان ئې صد هزار دِئ په هر لوري — سر ګښته حیران پرېشان ګونه ځبېښلې
په دربار ئې سنا سي شه ورته کښته — تار په تار دَ سر وېښته ایرې موښلې
که هر څو دَ خلقو جونه ښایسته دئ — ما یَوه ده غوره چوڼ پکښې وکښلې
لا به کله ننداره دَ هغه مخ کړم — چه مي ګډه دَ خاطر ده پسې لښلې
دَ هغې پیالې مستي لَرم په سر کښ — چه پرون مي دَ ساقي له لاسه څښلې
نه د مښکو پټېدنه نه دَ عشق شته — په ازل ئې نه دِئ دا پردې پوښلی

چه مي تل دَ مخ ثنا وایې خوشحاله!
په صله مي سپینه خوله درته بخښلې

چه ګلرنګه معشوقه لَرې په کور کښ — دَ صحرا سیل دِ وسېځی په اور کښ
په هجران کښ مي ژړا هغه خندا شوه — چه مي یار سَرَه خندا وه په بیور کښ
لکه لوند خرڅوړي تا وکړې نم ئې نه وئ — بېلتانه هسي پخوړ[1] کړم پخپل زور کښ
دَ عشق ښور دِ دَ عاشق له دله نه ځِي — په جهان ئې فیروزی دَه پدا ښور کښ
په هر ځاي چه دَ رندانو مجالس وئ — تر قیامته به یادېږم په څلور کښ
شور و شر به دَ رانجا[2] په جهان نه وُ — که د هېر صورت پیدا نه وَئ په شور کښ
که خبر به دَ دُرخاني د مخ نه وئ — آدم خان به ځَني څه غوښتل په کور کښ
پښتنې جونه دِ زلفی باد ته نیسي — چه شمال ئې بوي راوړي په رنتهبور کښ
دَ عاشق له نام و ننګه سرَه څه دئ — څه مي غم که آشنا موړم په پېغور کښ

دَ خوشحال دَ زړه مي ښه ننداره وکړه
سمندر غُندي بازي کا په بل اور کښ

چه له ورایه را څرګنده مسته شاشي — دَ جمال ئې په څو رنګه تماشا شي
چه پلَو په مخ کښ وَنیسي ماښام کا — چه پلَو له مخه لیري کا سبا شي
دَ جمال خوبي ئې زیاته دَه تر نمره — چه دیدن وته ئې غټ ګورې په چا شي
تر یانه پوری ئې ګوډه سي کوتره — تر وَیل پوري ئې ګنګ ګویا طوطا شي
حبشي زلفي ئې پاس په سینه زانګي — یماني بارخو ئې ګل غُندې نما شي
مرګ می سل ځله قبول بېلتون دِ نه وِئ — دَ دې هسی یار بېلتون تر مرګ بلا شي
په مانې ئې مرده شو یو کرَه عید وئ — په خندا ئې جوهري لرَه ژړا شي
توري خاوري دَ رقیب په سر کا توئې — چه ګله له منځه وباسِي پخولا شي

چه په نه لیدو ئې نه ومرې خوشحاله
ځکه هسِي دا جهان بلا په تا شي

چه محبت په ځان قبول کا نور راحت شي — چه عارف دَ مصیبت شي عافیت شي
که فلك ئې دَ مزری په خوله کښ ورکا — خداي دئ نکا چه عارف پکښ غارت شي

---

[1] ښتېځلی او په تکلیف اخته.

[2] رانجا او هېر په هند کښ دوه مینان وه چه په هندی کښ ئې قصه مشهوره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه باد کله ئې مخ کله ئې شا دَه — بیهوده غرور دَ هر چا په دولت شي
یو لاله په غوړیده بل رژېده کا — شګفتن دَ باغ د ګلو په نوبت شيِ
دَ یوه مانۍ شي سر دَ بل نړېږي — په جهان کښ نوی نوی عمارت شي
وا ویلا ژړا ناره ساړه آهونه — خو هم دا په ورځ و شپه په هر ساعت شي
دا همه چاری دَ ده دِئ چه را کېږي — يَوه خدایه کور دِ وران دَ محبت شي
هغه شان لکه په توروُ اوس په سپین دئ
د خوشحال مجاز به کله حقیقت شي

چه راغلی په حیله دَئ — عقل ځکه عقیله[1] دئ
که مثال ئې له ما غواړې — عشق مزري عقل نیله دئ
آشنائي ئې دا جمال ده — چه مین په جمیله دئ
پرواز نه پرې پرپرې کا — اور څو بل په فتیله دئ
خوار مجنون دَ عشق په کار کښ — سپك په قام په قبیله دئ
هم خالق ته هم مخلوق ته — واړه کار په وسیله دئ
دَ خبرې په میدان کښ
نن خوشحال خټك قبله دئ

چه ښکاره په آرایش کښ شګفته شي — صلوات ئې په جمال باندې ګفته شي
آشفته کاندي روزګار دَ پرهېز ګارو — چه ئې زلفی په عذار و آشفته شي
چه ئې نه وینم زه هسي ځلباند شم — لکه ګل له عندلیبه نهفته شي
چه دَ غوړو دُر ئې نه وینم په سترګو — دُر ګوهر مي په هر هر بانه سفته شي
دَ وصال په وخت هم خوب دَ عاشق نه وِئ — ترو بې وخته په هجران په سوخته شي
ښه خو دا چه ئې برقع په مخ پرَته ده — او که نه پرې به وګړَي الپته شي
زړه مي وائې چه ورتلي په درئې اېل کړَي — په هر ځاي چه ښه محبوبه شنفته شي
وَ خوشحال ته د دې باغ غنچه ښکاره وه
چه به دا رنګه ګلونه شګفته شي!

چه ادب لَرِي سړَی سړَی هاله شي — بې ادب سړَی سړَی کله باله شي
څه پتونه ئې په شمار په حساب ندئ — که په چا د آشنایۍ پت پاله شي
چه همت دَ سړی څو قدر ئې هونبره — دَ تمیز په تله هر سړَی تاله شي
دولتمن سړَی هغه بللَي بویه — چه له سینده ئې جدا دَ چا واله شي
هر سړی چه دولتمن شي که دانا وِئ — په هر کار کښ دې نظر پخپل کاله شي
که دَ توري کار دَ ځوان دَئ یا د نور څه — مصلحت دَئ دَ هغه چه په زاله شي
دولتمن دِ په هنر په علم مټ کا — که هر څو ښایسته مخ وِئ بیا پساله شي
څوک دنیا وته مریونه دي خوشحاله
شاه زلمیو ته دَ لوبو چنغاله[2] شي

---

[1] یعنی پېښېتړ، هغه شی چه د اوښ پښه په تړی.

[2] چنغاله هغه نجلی بولی، چه مېړه ئې معلوم سوی او نامزده شوې وِی، اما واده ئې نه وی سوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ړانده وته اسمان ښئي یا ستوري
وایه ړُوند به ئې په کومه سترګو ګوري
روڼا ورځ په ښاپیرک باندې تور تم شوه
روښنایي دَ نمر ښکارېږي په هر لوري
که ځښتن ورته زورل[۱] کا یا ښکنځل کا
مریی هم په زړه کښ هسي ځښتن زوري
بیا به شنې په پاڼیو نشي وچي ونې
که باران د ښنکال په شپږو ووري
زور قوت دَ هر چا سم برابر ندئ
څوک له ځایه زوروَر شول څوک کمزوري
راشه نن د د نخاس ننداره وکړه
یو کالَي په بها پېري بل ئې پلوري
چا دَ سر دَ پاسه سور مندیل تړلي
ځني هسي خوار حیران ګرزي سر توري
دَ چا حکم دَ چا لاس دربانديِ نشته
پخپل بخت پخپل قسمت پریوزې غوري
په تلوار په اضطراپ چه صبر نه کا
دَ خوشحال خاطر سیماب شو سرَه ښوري

چه مي خپل مَین نیولَی تر آغوش دئ
دَ جهان هوس مي واړه فراموش دئ
ساقي زه څه هوښیار نه یم باده راکړه
لېونتوب دَ لېونیو پرده پوش دئ
چه پرُون ئې اهانت دَ مي خور وکړ
نن هغه دَ میو ډک سبو په دوش دئ
ساقي ترس دَ محتسب دَ دُرې نشته
چه بابا ئې دَ مجلس سرَه مي نوش دئ
هدایه وقایه څه لولې وَ ما ته
چه ځما دَ ناي و نَي په آواز ګوش دئ
دا ګلګون شراب دَ کومي میخانې دي
چه صوفي ئې په جوعه سرَه مدهوش دئ
دَ بهار په وخت به څه له میو اوَړم
چه سرود دَ مغني په نوشانوش دئ
بیا به دا ګلوُنه نه وئ میخوري کړه
دَ بلبلو په آواز کښ دا سروش دئ
ډېر دَ باد سپاره په خیال تر ما تېرېږي
همېشه پدا بازار کښ پوشا پوش دئ
چه په ډېر ارمان دَ یار له مخه بېل شو
دَ خوشحال په بخره هر کله خروش دئ

چه لرې پخپله خونه کښ خوشخویَ
دَ جنت هوا به هم کړې درې شويَ
دین دنیا ئې دواړه کښېوتل په لاس کښ
چه په کور کښ ده خوشخویَ هم خوش رويَ
دَ بلبلو غوغا تل په هغه ګل وئ
چه صفت ئې شي له رنګه هم له بويَ
زه دلې له غمه مرم چه جدا کېږې
په شانه سرَه د شاه دَ زلفو مريَ
چرته وېر چرته سندري په جهان کښي
که ئې ګوري دهر نه دَئ بې هاي هویي
ګلدستې دِ دَ بهار را لَره راوړې
پیکه ښه راغلې په وخت دَ یار له سويَ
په جنت کښ پراته چېري چرته درومي
چه خوشحال شړي عالم د ېیر له کويَ

چه په آن و آن په مځکه په اسمان دئ
په غمونو په ښادیو کښ انسان دئ[۱]
دا یوه شمڅه دَ ځان وینی بلا شوې
چه سړی سرَه ئې غم په هو زمان دئ
دَ نامرد دَ مرد پدا تفاوت وشو
په نامرد شرم آسان دی په مرد ګران دئ
کشکه ته پدا دنیا همېشه پائې!
په احتیاط احتیاط کښی ډېر خلق طوفان دئ

---

[۱] زورې کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ ځان که دَ ایمان بد خواه می ډېر دی   ما په خدای باندِی سپارلی ځان ایمان دئ
ببگیالی چه دَ اخلاص توره په لاس کا   ډېر لښکر ئې تر همت پوری کاروان دئ
له اوله تر آخره څو روزکار شته   چه عالم باندِی غوغا کا دا جهان دئ
په ښادی سَرَه شریك دی اولسونه
غم یواځِی دَ خوشحال خټك دَ ځان دئ

چه وربل دي په سپین مخ آشفته کېږي   په ماښام کښ رونا ورځ نهفته کېږي
که د مخ ښایست ئې دا دَئ چه لیده شي   لا به ما غُندي پرې ډېر الپته کېږي
په بڼو ئې اوښي ندئ آوېزاندي   همگي دُرو گوهر دئ سفته کېږی
یو ئې رنگ یو ئې نگهت یو ئې وِی پانِي   پدا باغ کښ عجب گل شگفته کېږي
په ژړا مي به پوهېږې خوب و نه کا   هغه څوک چه په گیسو ئې خفته کېږي
دَ خوشحال دَ خولې خبري خوشي ندئ
دا همه دَ یَوه حاله گفته کېږي

چه مور پلار ځني آزار شِي هغه عاق دئ   دَ عاق زویه ځاي دوږخ په اتفاق دئ
هغه مور او پلار به خلاص نه وِئ له غمه   چه فرزند ځني زوولي بد اخلاق دئ
هغه زویه به آخر په خواري خوار شي   چه ښکاره ئې دَ خپل پلار سره نفاق دئ
دَ اورنگ بادشاه په دور رسم دا شو   چه هر زویه دَ خپل پلار دَ سر مشتاق دئ
نن هغه قطب آفاق گڼي خپل خپسر   چه گواه ئې دَ عاقوالِي درست آفاق دئ
ناخلف زویه په گور خلف دِ غواړِي   هر پدر چه دَ پسر په اشتیاق دئ
دا ځما همه گله ده دَ ټټوانو   را ئې وَښیه چه کوم پکښې تفچاق دئ
دَ ټټوانو نه همه ټټوگي زېږي   که الغېر[1] ئې دَ عرب یا دَ عراق دئ
دَ هغه اسلام اسلام ندي خوشحاله
چه بهتر ورځنی گبر په میثاق دئ

چه دَ خولې ویَل ئې نور دَ زړه ئې نور وِئ   دَ هغه به مخ په دواړه لوریه تور وِئ
دَ ناپوه سَرَه راضي نه یم په باغ کښ   دَ دانا سَره قبول لَرم که اور وِئ
که په لاس کښ ئې ډک جام کښېږدې څه سود دئ   دَ هغه چه له ازله جام نسکور وِئ
نالایق زویه دِ خداي دَ چا لوي نه کا   چه په ځان دَ ده له خویه پلار او مور وِئ
ښه لایق زویه مور پلار په ښکي یاد کا   نالایق دَ پلار آزار دَ مور پیغور وِئ
یو لایق زویه دَ پلار کرهَ لوی ښه دئ   نالایق په څه شمار که درې څلور وِئ
دَ غوولي زویه شور وِی پخپل کور کښ   دَ ښاغلی په جهان کښ شر و شور وِئ
که هر څو دَ سرِي ډېر زویه پیدا شِي   بیا په واړو کښ خو یو زویه انځور وِئ
هغه زویه خو په گور ښه دَئ خوشحاله
چه بهرام غُندي یواځِي دَ خپل کور وِئ

---

[1] په ځني نسخو کښ د دې کلمې املا (ایغر) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي سحر ګري سترګي ستا دئ   په ناحقه دَ تقوا لافي ځما دئ
ښښتني جونه مي ولېدې په سترګو   څوک چه تُرکي دَ خطا ستائي خطا دئ
ښاپېریه که هر څو ستائي وګړي   ستا تر حسنه تر جمال په شمار د چا دئ
تا چه وَویني مَین در باندي نشي   هغه زړونه غندي کاڼي دَ ښېديا دئ
واعظان چه یادَوي دَ جنت حوري   ما پدا سترګو لیدل په دنیا دئ
یا به ستا زلفیني ونیسم په لاس کښ   یا به سر درباندِي بایلم دوه وینا دئ
دَ ناموس خبري مکوه خوشحال ته
عاشقان له نام و ننګه بې پروا دئ

چه مي کړي هر آثام دئ   که په خوله که په اندام دئ
اوس له واړو توبه ګار یم   په اخلاص مي دا کلام دئ
تر کرم را باندِي وکړ   ستا کرم په هر چا عام دئ
په دوه سترګي مي منلي   چه دَ شرع هر احکام دئ
واړه امر مي قبول دئ   ترې توبه چه نهی نام دئ
استقلال دَ توبې راکړ   دَ شیطان دَ بلا دام دئ
ما ساته دَ ده له شره   نفس مي مدعي خود کام دئ
په توبه کښ ثبات راکړه   لکه حکم دَ اسلام دئ
پخپل لاف به هیڅ ونګړم   که زه لافی کړم لاف خام دئ
چه توفیق له تا نه وِئ   دَ زاهد زهد حرام دئ
په هغه لاري مي بیایه   چه پرې یښَي نبي ګام دئ
نور به څه کرم ډېر خواستونه   دا یَو ما لَره تمام دئ
چه ثابت وَلاړ په دین دَئ
دَ خوشحال باندي سلام دئ

چه په زړه ئې ګرزوې ورې ورې[1]   یَوه ورځ مي به له وره وشړې
چه په تا پوري ئې زړه نه وِئ ترلي   په هغه پوري زړه څه لَرَه ترې
که مي وړمي ساړه ډېر وِئ قبلوه ئې   مرې ایرې دَ نغري څه لَره لړې
چه ځَیر ځَیر ئې مخ ته ګورم نه مرېږم   دا ځَما سترګي به کله شي مړې
ستا خوږې شونډي نبات دي رقیب مچ دي   ښه خو دا چه ئې له شونډُو وَشړې
څو ځَوانان دِ پخپل ځَان دِ کښېنولي   لا به څو در باندِي کښېنوې زړې
یاره ته چه له اغیار سرَه خندا کړې
دَ خوشحال په لړمانه درومي چړې

چه د بخت د تالو سپین دئ تور به نشي   چه شیرین دئ له ازله شور به نشي
هر چه غوږ دَ محبت لَري په زړه کښ   که پرې زر کالونه تېر شي سپور به نشي
د دې نورو بازارونو خپرېدل شته   یو بازار دَ محبت دَئ خپور به نشي
خو چه وَزېږِی له موره چه بدذات وی   په وروری ئې غلط مشه ورور به نشي

---

[1] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه له یاره سَرَه کښېنم رقيبان مې — تل په بد نظر کاته کا کور به نشي
څوک چه زور سَرَه ښکاره کا وزيانېږي — که پخپله بوسه را کا زور به نشي
هسی نه چه زور مي نشته زړه دَ ګورم — نه پخپله مهر وکړه زور به نشي
و هر چا وته رسېږي خپله بخره — چه ئې پلي په ازل کړ سپور به نشي
لاس په لاس سودا بهتره تر هر څه ده — مسافر په لار ولاړ يم پور به نشی
که هزار ځله حکمت هنر تدبير کا
دَ خوشحال په باب چه شوِي نور به نشي

چه په حسن په ښايست دِي زوروَرِي — دَ هغو وائي بدلي يا سندري
رغبده ئې ستا دَ خولې په دلاسا دئ — دَ رنځورُو دارو ندئ له تا ليري
ما چه ستا دَ خوږو شونډو و لذت بيا موند — نه مي شهد په غرض دِئ نه شکري
عقل خپل فوزونه تار په تار خپاره کا — چه پرې رايشي دَ عشق خوني لښکري[1]
دَ ښو په تير ئې بيا سَرَه پاش پاش کا — که خپل زړه وته پوښم دَ صبر زغري
تريانه دِ دَ خطا آهو خجل شي — چه په شين شين يون کړې ښېوه ګرِي
يو نظر په درست صورت علامت وکا — په مثال لکه بڅرى وچى سري
تر خوږه خندا دِ ځار شم راته خانده — چه پرېوان کړې په ما لعل و مرغلري
چه څوک بې عشقه څه وائي باور وکړه
لکه باد دِي په خوشحال هغه خبري

چه دَ خپل عقل وَيل کا هغه کله خردمند دئ — چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم دَ عقل بند دئ
چه مى فهم فکر وکړ پدا خپله دانائي کښ — بل نادان را ښکاره نشو که نادان دَئ خود پسند دئ
تر مشرقه تر مغربه چا دا هونبره جهان وَغوښت — عقل علم هم دا هسي په جهان کښ چند در چند دئ
ګل شه وغواړه باغونه په هزار رنګه مېوې خوره — راشه راشه راته وايه سَم دَ واړو لذت خوند دئ؟
لعل الماس دي په جهان کښ دُر مرجان شته دي مشکښى — واړه هيڅ پوشيده نه دي دَ هر چا قدر څرګند دئ
هر سړى چه محنت نکا هغه کله راحت مومي — راشه راشه رنځ قبول کړه که ته ګنج غواړې ښه پند دئ
که ته راشې له اسمانه جبرئيل شې پدا څه شي — خوف رجا راوړه اې ځانه کاردَ توري يا دَ شخوند دئ
څوک چه حکم رياست کا سياست دِ کا په شرع — اوس لا بلکه خلق بد شه په توره عمل هم سند دئ
ډېر به ښه ښه زويه راوړي دا نه پلاره څلور ميندي[2]
نن په واړه پښتانه کښ يو خوشحال لايق فرزند دئ

چه اميد پدا ايام لي — دا اميد ئې نا تمام لي
عافيت غغوښتل له دهره — دَ سبا هيله له شام لي
کل اميد خامى تکيئې دئ — څوک به څه تکيه په خام لي
په سراب دَ تږي خوى دئ — دَ اوبو ګواهي مدام لي
زه له غمه جار باسم — دئ را وړاندي شي سلام لي
په هيبت دي ناست و خېز کا — چه مزري څخه مقام لي

---

[1] چه پرې رايشي تنها دَ عشق لښکرى.

[2] نه پلاره او څلور ميندى، نه اسمانه او څلور عنصر دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه خون په خپله غاړه — چه دَ بیم په ځاي آرام لي
دَ خوشحال بلا هغه شو
چه سوګند دَ ده په نام لي

چه پخوا مي په خاطر نه وې لیدلي[1] — فلك ډېري ننداري را وښیلې
وار په وار می واړه ولیده اغیار وه — چه همېش ئې دَ یارئ لافي وَهلې
په بخښښ ئې نر ناحقه غلطي کړې — وار په وار به جهان واخلي واړه خپلي
چه خبر له ځانه نه وه ما خبر کړه — له هغوی څو خبری واروېدلې
نه هغه شته نه په خوله کښی هغه غاښ شته — چه به ما په اننګیو وه چیچلې
چه په خوله مي کښلول پرې نازېدلم — دَ هغو دَ خولې مي واروېدلې ښکنځلي
چه ئې نن وکړ په چا کانده په تا شي — ویریاندي چاري واړه دِئ په تللی
چه همېش به په تسلیم راته وَلاړ وه — دَ هغو مي څو ناسازی دِئ زخغملي
دَ جهان ګلونه واړه بې وفا دِئ — بیهوده ورباندي میني کا بلبلي
کشکه زه یو خر غځکي وَئ سړی نه وئ — هونبره چاري سړیتوب را ونمایلې
دوه رفیق دِي دَ یوه په وَیل ږغ کړم — دا دوهم را باندي غرپ وهي چه غلې
نه د دین نه دَ دنیا دي ځني نوري — دَ یاغي دَ اہل په منځ کښ و بلښلې
چه اوربشي کړي کله غنم وشي — پټه نه ده چه کړې هغه آخلې
یو ئې ټوله په محنت ګا بل ئې یوسي — راشه ګوره چا اولجه کړه چا ساتلې
یا دارو دَ لېونتوب وکړه خوشحاله
یا ناحقه دروغ خلقه سرَه ملې

چا ئې راز د خولې تحقیق ندئ موندلي — که صفت ئې واړه خلقو دَئ ویلَي
په چشمانو کښ ئې سحو دَ بابل دئ — په ملال ملال کاته کښ ما لیدلَي
یَو نظر ئې راته وکړ نور په تله شوه — د ما زړه ورِي دَ ښو په تار پېیلَي
و چمن لَره چه دروموم تللَي نشم — د مخ باغ ئې تر لَمني یم نیولَي
په هر لوري کښلي ډېر دِي خلق وائي — څوک دِ یَو راته ښکاره کا هسي کښلَي
چه و مرګ وته مي مینه ستا غمزه کا — خداي دِ ستا له لاسه روغ کا د ما څلَي
تر جلب نیولَي تل باندِي سپارلي کا — زړه مي پټ مړني سپور دَئ خال دِ پلَي
چا به بې دَ عشق له کاره بل کار نه کړ
د خوشحال دَ خولې ویل که چا منلي

چه سړی تر عقل تېر شِي مخبط شِي — زیست روزګار دَ مخبط سرَه غلط شي
دَ حرص دریاب تر شرقه دَئ تر غربه — حریصان پکښ غوټې خوري لکه بط شي
نن ځما بېړی لاهو شوه په دریاب کښ — لا به کله دا لاهو بېړئ په شط شي
دته درزي جامې قدر قیمت ډېر وئ — دَ اَغوستي سر و پاي قدر وسط شي
غاښ وتلی ږیره سپینه ازموینبت دی — لا د ما و عاشقی وته نمط شي
جاودانه خوښي دا ده په جهان کښ — چه دِ زړه دَ عشق په کار کښ منسبط شي

---

[1] چه پخوا په خاطر نه وې ما لیدلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښايسته ياران مي هسي ملك ته ولاړل   چه نه ځاي دَ پيغامونو نه ئې خط شي
دَ خپل يار وَ تېغ ته سر کښېږده خوشحاله
دَ قلم خوبي هاله ګڼه چه قط شي!

چه د لويو کتابونو دانشمند وِي   دَ هلکو کتابونو په کار بند وي
چه خرما ئې دَ بلوڅ نه وِي خوړلې   و هغو وته پټوي[1] خرما خوند وي
چه دَ هند په شکر قندو خبر نه وي   و هغو وته ګسځري شکر قند وي
دَ اټك په مناره به نظر نه کا   چه هغه ته دَ دهلي ملك څرګند وي
هر سړي دَپل وطن ثنا صفت کا   د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وي
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته   ما چه وليده دانا محتاج دَ پند وي
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وينم
د هر چا چه بده پوهه غلط سند وي

چه ئې مخ تر ګل زېبا دَئَ يار ځما دئ   چه په مخ ئې عندليب شوم کار ځما دئ
چه ئې تش په کوڅه تېر شوم لېوني شوم   که ئې ووينم په سترګو زار ځما دئ
که واعظ مي له ښه مخ له ميني نيسي   که مي لاس ورباندي بر شي پلار ځما دئ
بې له کښليه زېبا مخه که ګلزار دئ   چه هر ګل وته نظر کړم خار ځما دئ
چه هر لوري وته درومم په غم اوړم   ته به وايې غم يکلخته ښکار ځما دئ
همېشه به په ما وار دَ رقيب نه وُ   بيا له خپله بخته خوښ شوم وار ځما دئ
دَ خپل يار سَرَه دوږخ ځما قبول دئ   که بې ياره جنت مومم نار ځما دئ
بت پرست کله دَ بت له ميني اوړي   زه که مينه دَ يار پرېږدم عار ځما دئ
زه خوشحال چه دَ منصور په مذهب خوښ شوم
اوس څه غم چه زه دَ دار يم دار ځما دئ

چه دَ خلقو نېکخواهي لَري په زړه کښ   مبارک شه بادشاهي لَري په زړه کښ
که ئې غوږ دَ دانشمند په نصيحت وئ   څه عجبه آګاهی لَريی په زړه کښ
دَ ناصح په نصيحت به اصلاح نشي   هر سړَی چه تباهي لَري په زړه کښ
دَ مردانو په معراج به ورتلي نشي   که دَ سعِي کوتاهی لَري په زړه کښ
مختورن دَ دواړُو کونو نه دئ څه دئ   چه هر چا سَرَه سياهي لَرِي په زړه کښ
نېك بختان به اندېښنه کاندي دَ نېکو   ګمراهان به مناهي لَري په زړه کښ[2]
په هغه هنر کښ ټينګ اوسه خوشحاله
هر هنر چه سپاهي لَري په زړه کښ

---

[1] دا کلمه حل غواړي.

[2] نېك ګردار سره به فکر وی د نېکو   بد بختان به ګمراهی لری په زړه کښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي اوښې هسې آلا شوې　　دواړه سترګې مې سره لال شوې
چه په نور څه پسې ندې　　واړه ستا دَ مخ په خيال شوې
ليونَی شوم خوب مي نشي　　راته ته پري مثال شوې
نور مي محو شول له دله　　چه مي ته په زړه نهال شوې
دَ زړه داغ دِ مبارک شه　　چه مَيَن دَ شاه په خال شوې
خلق خوښ ګرزي هوس کا　　د ما زړه ولي بد حال شوې
مګر نول دَ بېلتانه دئ　　په ناله کښ لکه نال شوې
نور څوک هم شته دَئ اې غمه
که يواځې دا خوشحال شوې

چه ئې تل کښېښوې په سر دَ خيال درې　　تور وېښته شو دَ هغې سپينې ورې
دَ روانو اوبو کار دَ عمر يَو دئ　　بيا به ورځ و شپې را نشي دَ نرې
محبت بې خدايه واړه که ئې ګورې　　دَ درياب په مخ دَ خليو پل ترې
ته پدا حسن جمال چه درته ګورم　　نه پوهېږم ښاپېرئ يې که سرې
بې مدد دَ باد نه رسم مراد ته　　که هر څو روانوم دَ زړه بېړې
ستا دَ زلفو له ښاماره وېره نکا　　چه تر خوله ئې ستا دَ ميني شي جړې
دَ خوشحال زړه په تقوا کښې لکه غرؤ
ستا په مينه بکباره شو و ووړي

خداي راکړه په غېږ کښ د رويبار منت را باندې　　سپينه خوله سرې شونډې دواړه زلفې اوېزاندې
يار را سَره يار دَي د هر غم مي غمګسار دَي　　غم اندوه مي نشته چه رقيب را رخه[2] کاندې
پرېږده چه پرې سوځي ستا د مخ بلا آخلې　　عشق دِ لکه اور دَي عاشقان دِ لکه سپاندې
دا څه بارخونه دي، نه پرېشاني توري زلفې　　پروتو دِي په ګلو د سنبلو پاڼې تاندې
زه ور پسې دروممَ دَ يوه نظر په طمعَ　　بيارته نظر نکا هسې درومې مخ په وړاندې
بخت نه دِي نور څه دَي په دا هونبره ډېره مينه
ژاړي رخه کړوني چه خوشحال خټك ته خاندې

څو بېړئِ پدا سيند کښ ډوبې ولاړې[3]　　چه تخته ئې مونده نشيی که ئی غواړې
فراق هر څه ته لمبې دئ لګولې　　لکه لوند لرګی په اور يبښې څو ژاړې
غم ښادي سَرَه ترلي دِي له ځَايه　　هغه هونبره به وژاړي څو د وياړې
چا ئې نوم راته وا نه خيست چه دَ چا دئ　　منارې مي ډېرې وَليدې وَلاړې
په زرو رنګه غموُنه دَ جهان شته　　په زرُو رنګه نارې واوره دَ خراړې[1]
لکه راي ځَما دَ زړه هغه لا نور دئ　　خلق څو خبرې کاندې غاړې غاړې
دا طومار څه هسې نه دَئ چه تمام شَي　　غوړَوِي ئې پټوي ئې، لولي نغارې

---

[1] محشی ورته کښلی دی يعنی سرې.

[2] حسد او بغض.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا لَرَه په کا و خپله کرده ده — لوند وِي حلق د هر سړي پخپلي لاړې
چه بې غمه بې وبا له ئې خواړه دِي — د بادشاه تر خوا نه به ګنم خځاړې
غافلان په غوږ کاڼه دِئ نه ئې اروي
دَ خوشحال ختک دَ خولې خبري لواړې

څو چه مینه دَ دنیا پرېوزی په زړه کښ — هونبره غم شدت بلا پرېوزي په زړه کښ
څوک له ځایه پاکیزه ځني ناپاک دئ — دانا پاکو بد په دا پرېوزي په زړه کښ
په یوه ښیښه کښ شاش د قارورې دئ — او دَ بلي ښه صهبا پرېوزي په زړه کښ
چه څه نه ویني نه اَوري نه څه وائې — دَ سړي هغه هوا پر ېوزي په زړه کښ
چه څه ني ویني نه اروي نه څه وائي — وایه کومه تمنا پرېوزي په زړه کښ
نېك و بد پخپل قسمت وِئ له چا نه وئ — په ناحق کینه له چا پرېوزي په زړه کښ
نه په پند ځَي نه په بند ځَي نه په نور څه — چه مزه دَ ناروا پرېوزي په زړه کښ
چه صحبت دِ له چا کېږِي هسي ته شې — هم هغه خو یو نه ستا پرېوزي په زړه کښ
دَ بلبل محبت یو دَئَ له بلبل وئ — چه د ګل ئې هر سبا پرېوزي په زړه کښ
نا آشنا عالم دَ چا په فکر ګرزِي — اندېښنه خو دَ اشنا پرېوزي په زړه کښ
د بهار په وخت دا درد وِئ دَ دردمنو — چه ئې سیر دَ صحرا پرېوزي په زړه کښ
د خوشحال غندي به بېل شي له عالمه
د هر چا چه دا سودا پرېوزي په زړه کښ

څوک په لوري دَ کعبه ځِي په هی هی — څوک دیورې لَره چلېږی په جی جی
دواړه توکه په معني په حقیقت کښ — په هر لوري غوزوي واړه دی دی
عاشقان ئې سل هزار یَوه معشوقه — په هر لوري ورپسې دئ په پی پی
څوک په کور دننه ناست ور سره کښل کا — حؤک همېش ور پسې ګرزي په لی لی
مېخانه یَوه هزار پکښې خمونه — دَ مستانو ئې نارې دِي چه می می
که همای دئ که کجر دئ که کرګس دئ — دَ هر چا مي خپل خپل شان دئ خپل فی فی
که څوک وصل د خپل اصل پسې غواړِي — چه نارې دَ خدایی وَهي نی نی
زه خوشحال چه دَ وحدت په میو مست شوم
وایم دا چه کاوس کله وُ کی کی؟

څوک به ستا د مخ نقاب کارتي پتي — څوک به ستا په اننګیو کښېږدي کوتي
که دِ بیا نوي شېوې په خاطر نه دِي — د وُربل غوتی دِ څه له ده اَرتي
مظلومانو وته څه خو نظر وکړه — په دربار دِ فریادي دِي ځیري ختي
چه ئې پسي شاله ما هونبره ویل کړه — مخامخ د هغو ولي ژبي نښتِي
پخپل یار به ئې کېدې دا هسي شندي — چه همېش د رقیب خبري نغوتي
یار په هر لوري جلوه کا ورته ګوره — که دِ نه دئ د لیدلو سترګي تتِي
په نوروز کښ دا غزل واخله مطربه — په آواز به دِ بلبلي شِي ساکتِي
ګل ته چا دا هسي زېب و حسن ورکړ — چا ئې هسي تِه په تِه پاڼي پرانتِي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال په پالنگ بیا راغله سر شاره
په زعفرانو په چووه[1] لړلې ختې

ځما مرگ هغه زمان دی چه رشتیا دَ یار هجران شي — که هجران له منځه ووزي نور به هر مشکل اسان شي
زه به ځان جهان ښندمه، په اشنا پسي به ځمه — پرې به پاسه قدم ږدم، که دښتونه بیابان شي
تا زړه ورکړ یوه هرنه یوه هر یوه بشر نه — لکه اوبه دَ جوي له سَرَه هورې ځي چه ښېل وان شي
یَو خدنگ ئې وَویشمه وائي بل به دِ هم ولم — ورته پروت سر مي نېولَي چېرې نه پدا پښېمان شي
ما دَ شاه دَ خولې سودا کره په کروړونو ئې بها کړه — خوله ئې لنډه دَ هر چا کړه مگر دا په شاه جهان شي
له یو هسي مي روزگار دَئ، چه گه یار کله اغیار دئ — په همه کاره هوښیار دئ خو په ما باندې نادان شي
دَ خوشحال خاطر سوخته دَئ ستا په جور آموخته دئ
درد و غم ئې اندوخته دئ هم دا درد ئې بې درمان شي

ځما مَیَنه یاره چه نن ناست ځما په کټ یې — مونډلی مي په بخت یې که مونډلی مي په مټ یې
آرام شته دَ زړه کام شته دَ چمن لاله غوړېږي — په دَور دَ شرابو ساقي ولې هسي لټ یې
نه دین لَرم نه دل لَرم نه صبر شته نه عقل — په دواړو سترگو ورځیو تا لا کړوني دَ درست هټ یې
چه مخ وته دِ گورم لکه نمر هسي ځلېږې — قربان دِ تر جمال شم په معني تر نمره غټ یې
چه ته را څخه نه وې یو کنگال[2] دَ زمانې وم — پادشاه دَ درست جهان یم چه له ما سَرَه لټ پټ یې
پېرې به په گلزار کړې که بلبله دَ گلزار یې — گندگی لَره به درومې که په اصل تور گونگټ یې
دوه درې حجانه څه دئ چه ئې ته په مخ کښې نېسې — په زر پردو کښې کښېنه بیا د ما وته په چپټ[3] یې
په خوب په بیداري کښې همېشه په فکر ستا دَئ
اورنگ وته خیبر دَئ وَ خوشحال وته کوهټ یې

ځما زویه دَ ننگ ندي نمر پټار[4] دئ — پرې پوهېږم چه همه واړه مردار دئ
نه ئې لویه اندېښنه نه ئې لوي کار شته — دَ مغلو وَ طباخ وَته تیار دئ
دَ منصب دَ اضافو خبري کاندې — په عزت په حرمت کله خبردار دئ
اتفاق یگانگي ئې سَرَه نشته — همگي روان په بېله بېله لار دئ
یَو څرگند قابل هر گز په دوي کښې نشته — که و دېرشو ته نیژدې د ما په شمار دئ
په الکش الکش[5] ئې ستري کرم ښکار نکا — د کوټه سپي کوکري پکښې سه چار دئ
یو څو دي پکښې هر گوره نا پکار دئ — دا نور زویه مي لا لړ او ډېر پکار دئ
نه دَ نوم دئ نه دَ شرم نه دَ ننگ دئ — اندېښنې ئې د ناکس دَ ناسردار دئ
نه له پلاره نه پیدا دئ نه له موره — خو صندوق بخچې ئې دواړه مور و پلار دئ
چه به تلل دَ نا قابل سرِی دَ وړاندې — څو دا هسي بېرقونه نگونسار دئ

---

[1] څو وه.

[2] په شیدو ککړ لوښی چه اوبه ولغړوی، کنگال یې بولی.

[3] دا کلمه په یوه نسخه کښې چټ لیکلې ده.

[4] برگ بروگ ځناور یا مار.

[5] په الکیش په الکیش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکایت له نورو مه کوهَ خوشحاله
چه خپل زویه هم په ننگ له تا وېزار دئ

ځما خرابه دله ته یو څرنگه خراب شوې   چه وو در څخه لاړل، په هر څېز پسې کباب شوې
دَ مښکو دور تېر شو دَ کافورُو دور راغي   چه نوم دِ د شباب وُ په نامه دَ شیخ شباب شوې
دَ باغ نرگس دِ هم لکه تازه وه هسي ندئ   دَ باغ دَ لاله گلو دِ هم پاڼي پیچ و تاب شوې
دَ خولې حقه دِ ډکه په گوهرو وَه خالي شوه   په حزن په حسرت دَ یوه هر درِ نایاب شوې
په باغ[۱] به دِ چه کښلیو ښایسته بلبلو ږغ کړ   یوه بلبله نشته ثمرې ئې دَ غراب شوې
بېږۍ دِ دَ سینې په زور چه پاسه تله په غرونو   غوټه خوري پکښ گرزي اوس خسرې دَ دریاب شوې
مزري به دئ له ترسه په هیبت وه په کوهسار کښ   نیژدې درته وېغ وېغ کا دَ گیدړو لا جواب شوې
چه ډکي په ښو مښکو په عنبرو هغه خولې وې   بد بوئ چار چوبې د زمانې په انقلاب شوې
په عمر چېرې وېښ وې بیا به هم چېري ویښېږې   هَي هَي دَ خوشحال بخته ولي دا رنگه په خواب شوې
پېرې لَرِي خوشحاله دَ اسمان نندارہ وکړه!
چه څه وې پکوم شمار وې دا زمان په څه حساب شوې

خلقې واړه دَ شاه د خولې په غم دئ   چه د شاهي خوله ئې کښل کړه هغه کم دئ
چه د شاه د زلفو خیال لَري په زړه کښ   هغه تل په زړه پرېشان په صورت خم دئ
که په زړه باندي ئې زر داغونه جوړ شي   چه دَ یار له داغه آه کا هغه گرم دئ
عشق یو څه عظیم بادشاه دئ که ئې گورې   چه گدا ئې له سلطانه محتشم دئ
ته دَ عشق سپروته سهل نظر مکړه   چه بې زرو بې لښکرو لکه جم دئ
دا دَ عشق د گدایانو هسي چار ده   چه د فقر په جامه کښ محترم دئ
دَ چندنِ دَ وني ځکه بوي روان شو   هر چه ولي ئې دَ عشق په اوبو نم دئ
چه له عشقه خبر نشول خداي ئې واخله   که ظاهر صورت بادشاه دَ کل عالم دئ
د آتش لمبه کړو لَره پیدا ده   په هغو دَ آَتش څه غرض چه سم دئ
که په زړه زخم لرې دارو طلب کړه
د خوشحال وَیل دَ خوږو زړو مرهم دئ

خلق فراغت کا زه تل ستا په غم نیولَي   څه بده بلا وې زړه ما نه وې پېژندلَي
له کبره ډېره خیاله به څه سم وایې و چا ته   دَ کلي د محلت سَرَه چه زیست کا نا نمنځلَي
له گوره نه به پاڅي رنگینه جامې اغوستي   دَ حشر په ساعت به هم څرگند وِئ تا وژلي
چه سترگي په رنځور کړې برنده کښېني خوري زلفي   چه غټ به درته گوري یویو مرد بویه بللي[۲]
هر گز به اروېدلي دَ لیدلو مخي نکړم   خوبی دَ یوسف اروم ستا جمال مي دَئ لیدلي
په ورځ دَ جدایيِ څوک څه وائِی و ما ته   مرده وته هم کله نصیحت دَئ چا ویلي
که پسله مرگه زړه دَ خوشحال وگورې په گور کښ
هر گز به دَ ښه مخ محبت نه وئ ځني تللي

---

[۱] په با غ کښ چه د کښلیو.

[۲] یو یو بویه مرد بللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلق نادیده دئ په خبرو پسې ځغلي
ځار تر عارفانو چه په حال دئ پوهېدلي

دو اویا مذهبه پکښې هونبره قال و قیل
واړه سر هوا پخپل مطلب پسې دئ تللي

ډېر دئ کتابونه مشتمل په دېرش حرفونه
کل واړه که ګورې له الفه دِئ زوولي

سل بهي سل سبېه چه ئې مات په یَوه ځائ کړې
سل به بلل نشي سَرَه یو دئ لا لیدلي

واړه نور دَ نمر دئ هم دَننه هم دَباندي
هر چرته دا نور دئ په هر ښهر په هر کلي

زه خوشحال ختِك یم دَ رندانو په مذهب کښ
نور وَیل مي نه زده مختصر دِئ ما وَیلي

خوله دئ غنچه ګل ده تور ګیسو دَ سنبل پاڼي
پښې دِ دِئ دَ زرکي سپنه غاړه دِ دَ زاڼي

شونډي دِ ژوندون بخښي په سترګو کړې خونونه
ژبه دئ شکري ده دننه په زړه پاڼي[١]

مهر دِ له دله لکه مو له مخه ورک شو
رایشه نا ترسی لُور دَ ترک که د پټاڼي[٢]

هیڅ پرې نه پوهېږم دا دِ زنې که مټه ده
خال دِ دَئ په زني که دانه ده د ممانۍ[٣]

ته په پالنګ پرېوزې زه حیران په فکر لاړ شم
پنډِ دَئ د ګلونو که دا ته په پټه په پاڼي

زه هغه خوشحال یم چه دِ راز لَرم ساتلي
ولي هسي وایې چه تا عشق نزده ناځاني[٤]

خندني هسي لر بر ګرزي برسېري
برابر په تورو ورېشي سر تېري

یَو مرغه په سر و په سپینو قیمت مومي
بل هزار حیله په توره پیسه پېري

په غوټه کښ ټپوس کله لکه باز دئ
که ئې خلق دَ منګلو ښتن شمېري

مړني لیوه حمله په ښکَر ورکا
د نامرد یا په ورغومی یا په لهتېری[٥]

دا دوه ښیزه پټوه په څه به پې شئ
د نامردو نامردي د ښځو نمبري[٦]

اوښتو لره پخه کوتر بایده دئ
دَ باز یو هنر هیڅ نزده کټمېري

په جاهل خلق کښ ورک شوه چه عاقل دئ
یو یو بیت به دَ خوشحال پېری په زېري

خسته زړه مي چه نګار هورې هورې وئ
هو بلبل مي چه بهار هورې هورې وئ

زه ئې ځکه دَ زلفینو په ارمان مرم
هر څوک وائي چه ګنج مار هورې هورې وئ

که ته یار غواړې ورځه رقیبان ګوره
د ګلابو ګل چه خار هورې هورې وئ

د ښادۍ خوان ئې نورُو ته کښېښ
غم ئې واړه چه دَ خوار هورې هورې وئ

په هیڅ رنګ ئې اوښته ورځنی نشته
لېونی منصور چه دار هورې هورې وئ

---

[١] مطلب ئې پان دی، چه خوله سره کوی.

[٢] پټان یې.

[٣] مېوه ده چه په غره کښ کېږی.

[٤] نادان یې.

[٥] دا کلمه په یوه نسخه کښی لېری لیکلې ده، دَ سیند خاوند کښلی دي، چه لتېره یعنی بله ګرداو بیهوده.

[٦] د ښځو حېض راتلل (دریاب، پښتو لغت) .

ټپوسي مي په مردارُو باندِي گرزي   و هندی[1] شهند چه ښکار هورې هورې وئ
په گلونو باندي گښت گاندِي بلبلي   پروانه غريب چه نار هورې هورې وئ
نه په باغ وِئ په راغ نه په بل لوري
د خوشحال خاطر چه يار هورې هورې وئ

ښځکي له ښځکي نه خوند اَخلي   همسايه له گاونډِی نه پند اَخلي
څه به غم دَ صغيره گناه هغه کا   چه په غاړه کبيره څرگند اَخلي
هوښياران دَ نېکخواهانُو وَيل نغوږي   ناپوهان دَ بد خواهانو سند اَخلي
دَ مظلوم آهونه کانِی د غره سېځي   ظالمان به آزارُونه چند آخلي
دَ هغه لاسونه مه سېځِي په اور کښ   چه له پښو دَ بنديانو بند آخلي
که په زړه کښي ډېر غبار دَ غليم پروت وئ   پرې خوروه چه غبارونه شخوند آخلي
خوشحال خپلو خوږو شونډُو وته پرېږده
چه طوطا خوږه مزه دَ قند آخلي

خوږې شونډِي دِ شکري ندئ څه دئ   کښلی غاښ دِ مرغلري ندئ څه دئ
بې له تا چه راته نور مخونه ستائی   دا و ما وته خبري ندئ څه دئ
چه تسخير په تورو سترگو کا دَ زړونو   سيه چشمي سحرگري ندئ څه دئ
چه د زلفو په خنځير ئې مزري بند کړل   هوسی سترگي زوروَري ندئ څه دئ
چه د باغ سبري ئې پستي تر قامت دئ   پښتنې په قامت ستری[2] ندئ څه دئ
وايې نوري ميني ليري کړه له دله   ستا دَ مخ په دور ليري ندئ څه دئ
چه لاشه[3] ئې دَ خوشحال په زړه څو ځېږي
سرې لښتی ئې سرې بنبوري ندئ څه دئ

خبر ور څخه نه وم په څه خيال راغله پېري   په لوړو په ژَورُو دم در حال راغله پېري
د سترگو په جوهرو مي په سی[4] کښ را ښکاره شوه   په مښکو په گوهرو مي په کال[5] راغله پېري
تر مرگ څه کمه نده ما ئې ښه ننداره وکړه   په زور او په قوت په ملك و مال راغله پېري
په زړه چه را په ياد شي دَ ځوانی تلاښونه   د وَاړو تلاښونو پايمال راغله پېري
دَ مخ ده که دَ تن ده که دَ لاسو که د پښو ده   د کل واړو خوبيو په زوال راغله پېري
اقبال په مثال گل دئ تن په مثل لکه بوټي   په تن باندي چه راغله په اقبال راغله پېري

---

[1] يعنی زننده.

[2] يعنی جگی او لوئی.

[3] لاشه يا لشه يعنی نېښ.

[4] محشی ليکی چه سی د ابجد په حساب ۷۰ دی يعنی پر اويا کالو می د سترگو ليده لږ سوه.

[5] محشی ورته ليکی چه مطلب له مښکو تور وېښته او له مرغلرو سپين غاښونه دی، او کال په ابجد ۵۱ کېږی چه پر دغه سن وېښته سپين او غاښونه وزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور درومه آئینې په یَوه کنج[1] دَ مخکې پرېوزه　　د کښلیو په جمال په خط و خال راغله پېرې
چه جونو وَته گورې خجالت ورځې پخپله　　په عشق او محبت کښ انفعال راغله پېرې
نه ښکار شته نه گزار شته اوس دِ جوړ سلامت گرزې
دَ تورو د غره بزونه، په خوشحال راغله پېرې

دا چه وایې چه ډېر مهر په فلانې کړې　　په یارې دِ رضا نده بهانې کړې
ستا وصال په دعا غواړم نه ئې مومم　　ما په ډېر ورتله راتله سترې ستانې کړې
زړه مې ستا وَ تیر ته نخښه دَئ قتال!　　پرې به کله جوړ دَ غشیو پر خانې کړې
چه جمال وَته دې گورم حیرانېږم　　خداې په ما باندِې یوسف دَ زمانې کړې
سحر گر په سحر تورې اوبه پرنِ[2] کا　　تا ځما اوښې په مخ دانې دانې کړې
زه چه شونډِې ستا په شونډُو باندِې کښېږدم　　وایم نوشې مې دَ مېو پیمانې کړې
ځما زړه لکه مزرَې وُ خاوند خداې مې　　ستا دَ سترگو وِ هوسیُو ته ژانې[2] کړې
دَ خوشحال په دود به ستا ورته پراته وِئ
چه په پښو ئې ستا دَ زلفو زولانې کړې

دا چه وایی چه دا بد کړې یا دا ښه کړی[2]　　که رشتیا وایم زه نه یم واړه ته کړې
چه په بین الا صبعَین[1] زه خبر دار شوم　　په لحظه کښ څه چارې په زړه کړې
په خطا باندِې عطا په طاعت قهر　　چه په وهم فهم نه وِې هغه وکړې
دا چه اوس وَ واړه خلقُو ته رسېږې　　چه دِې کړې په ازل دِئ هغه کړه کړې
دَ هر چا په باب چه شوِې هغه کېږې　　په هیڅ رنگ به خپل مبرم حکم نور نه کړې
چه ښگاه ډکې په شهد و په شکر دَئ　　په سبا دَ هغو خولو خاورې په خوله کړې
چه هر دم د العطش نارې وهینه　　په ساعت ئی د مقصود په رود اوبه کړې
په یوه مځکه یوه باغوان کَرَلې　　عباسې گلوُنه زیر و سپین و سره کړې
د سحر گټنه ډېره تر هر څه دَه　　ځنې ځنې ورته وېښ ځنی اوده کړې
چه په تور وېښته مغرور پخپل پرهېز شې　　دَ صنعان غُندِئ ئې خوار په سپین وېښته کړې
آلوده لَړَلَې درغَې درگاه ته
هیڅ مې نزده چه به حال د خوشحال څه کړې

دا خونِې سترگِې چه ته لرې دلبرِې　　په کشتن به خلقې کاندې ډېرِې
لا به کله ځما خوار طالع مدد کا　　چه به ستا سترگِې په ما شِې برابرِې
په حرام حرام راځه چه بوې ئې واخلم　　دواړه زلفې په عنبرو معنبرِې
په عارض دې دَ زړه داغ دَ لاله ورکړ　　یاسمن دې داَ پېغور کړل سمنبرِې
باز د جال کوتره وَوینیِ پر وَرشِې　　ټپوسې باندې پېرې کا لر و برِې
گوره چرته وې په چرته گرزېدلِې　　چه فراق کړې هونبره اُوښِې را خبرِې

---

[1] کنج د زنگ پرېوزه.

[2] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محتسب دِ ځَنِي ليري ليري کرزيِ
مست خوشحال څخه کوتك دَئ د ډنبريِ[1]

دا معنِي دِي زورَوري[1] سمِي چېرِي دِي خبري
څوک چه لب کا سره بيارته ځَنِي توئي شيِ سکري
څوک چه کښېوزي په ويَلو واړه وايي خاوري سَري
دَ مشکينو په بازار کښ تويى نه وي مرغلَري
خپلي خپلي شلومبې ستايي چه سلومبې پلوري گجُريِ[1]
هر هر سکنِي ئې وَگوره په هنر زَغيږِي زغري
ډېر دِ ښه ووی خوشحاله
بس کړه مه درومه ډېر ليري

دواړه شونډي دِ خوږِې شکر پارې دئ دَ گلابو گل د دِ واړه رخسارې دئ
دَ هغه خوني څه باک دَ چا له مرگه چه په تېغ ئې روغي شوي منارې دئ
چه دِ لاف دَ سپيني خولې کا هغه سر خوري په دربار دِ دَ سرونو انبارې دئ
د خپل يار کره دی گل نشته له باغه دَ اغيار کره پراته په پشتارې دئ
دَ دردمنو له آزاره وېره وکړه ورځ و شپه ئې ستا په وربانديِ نارې دئ
شيخه ته راته دَ پند خبري وائې چه مي غوږ وربانديِ ندئ شمارې دئ
پدا اور کښ دِ د ما لَمن و نه سوه په هر لوري رسېدلي شرارې دئ
حريفان ډکي پيالې اخلی له ورايه
د خوشحال خټك په بخره ننداري دئ

دَ الفت غُنديِ ئې ته په قامت سم کړې خداي ځما دَ زړه په سر بانديِ رقم کړې
مخ به چېرى راته سم کړې په ياري کښ که دا خوي به تل ځما دَ عمره سم کړې
دا گلزار دَ هيڅ گلزار سَرَه سَم نه دئ چه زلفيني په سپين مخ راته خم کړې
در پوهېږم چه مي سر وته په څو يې که هزار ځله ځما په سر قسم کړې
چه له دم سَرَه مي کښته پورته کرزې ته په ما بانديِ دا چاري په کوم دم کړې
هم دِي وَوژلم پخپله هم بيا گوره بيا په ما بانديِ ټټر وهې ماتم کړې
چه په زړه مي کرزيدې هغه خبرِي کور په کور په هر ديار خوري عالم کړې
دَ هجران ورځې چه کښې پشمار دَ عمر دَ قضا کاتبه عدل که ستم کړې؟
چه ويار وته تَل غندي رقيبَ! څه په دا به دَ يار مهر له ما کم کړې
چه دِي سر تر پايه درست په غم کښ ليو[1]کړم
راته وايې اوس خوشحال اوسه څه غم کړې

دَ ځوانی په خوبيه کښ څه شك دئ د پېرىِ عمر درست له عيبه ډک دئ
پرهارونه می په زړه تازه تازه شي د وروِلي په پرهار بانديِ نمك دئ
که څه ښه در بانديِ راشي پر خوښ مه شه په ښاديِ پوري هر کله غم لك دئ

---

[1]دا کلمه عيناً وليکله سوه، معني ئې حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیحُ فریار دَ چا د ظلم جور مکړه   په هر چا باندي چه شندي کا فلك دئ
غم ئې بې حکمته ندئ پیدا کړَئ   د نامرد دَ مرد په منځ کښ غم محك دئ
څو چه ډېر ډېر لذتونه ډېر غمونه   ښه هغه چه بس ئې ګېډي ته کنډک دئ
توره چا وته ترم چه زه ملنګ شوم   ښه خو دا چه مي په غاړه یو کوتك دئ
تفحص که څوک دَ خوږو زړونو کاندِي
د خپل قوم له لاسه ورک خوشحال خټك دئ

د عطار خوني عطار وته اظهار دئ   که جلاد ئې د خطا د د ملك تا تار دئ
خدایه ته مي په ښه مخ باندي مَین کړه   دَ عاشق دَ عاشقۍ سَرَه څه کار دئ
څوک ئې هونبره مینه کښېږدی په کوکل کښ   عندلیب چه په ګلونو مینه دار دئ
نه لیلی زده نه مجنون زده پدا منځ کښ   یو نازک لطیف رموز باریك اسرار دئ
د هر څه رموز مونده شي په جهان کښ   چه نظیر ئې مونده نشي ځما یار دئ
عقل صبر و دل و دین ولاړ شه په عشق کښ   خو را پاتو یو ژوندون شه پدا لار دئ
د دې ښهر دلبر واړه زړُونه سَم خوري   پل به نړدی پدا لوري چه هوښیار دئ
ساقي زه دَ جرعه نوشو غُندي نه یم   ډکي ډکي پیالې راکړه ځما وار دئ
که دِ وینم په سترګو ستا په یاد مي   شګفته تازه دَ عمر لاله زار دئ
چه سنبل ئې دَ زلفینو نمودار شي   هغه ځاي دَ تورو مښکو څه مقدار دئ
تا هر ګز دَ چا دَ زړه دلاسا نزده   چه پتا باندِي مَیَن شول تل ئې زار دئ
مګر ستا دَ زلفو نوسي ئې وکاږي   چه مي مات د بېلتانه په زړه کښ خار دئ
دَ سونډک مونډک سیلۍ آحري کېږي   په بلبلو خبر وکړ بیا بهار دئ
په وصال کښ ئې بادشاه دَ زمانې وُ
چه له کښلیو نه جدا شو خوشحال خوار دَئ

وایم له تا ولاړم که په ناسته مې ملال یې   کبر لوئي مکړه که هر څو صاحب جمال یې
ولاړم ستا له وره ستا په یادو به مشغول وم   ولاړم له ما نه ځِي دا چه ته مې په زړه نهال یې
زه غریب نامرد یم څه و ما وته ګواښېږې   قهر کړه هغو ته چه دِ سیل دئ یا ئې سیال یې
هېڅ ګناه مي نشته چه مي وژنې یا مي ولې   واړه دِ مستي ده نه ترلي په وبال یې
خدای خو خبردار دئ چه له تا به ئې دریغ نکړم   لږ و ډېر مشتاق ځما دَ سر که یا د مال یې
تل جور ستم کړه هغه نه یم چه زړه بد کړم
سل جور جفا کړه بیا لېمه د خوار خوشحال یې

د دنیا خاني میري په زور و زر شي   عاشقي په نور څه نشي پخپل سر شي
و عاشق ته نصیحت په مثال څه دئ   لکه اور چه په پوکلو تازه تر شي
کار ځما او دَ مجنون سَرَه یو رنګ دي   لکه دوه لرګي په اور کي سر په سر شي
چه په دار ئې آبدست کړ پخپلو وینو   کوم سړی به دَ منصور تر ځایه ور شي
څو به راز دَ زړه پنهان لَرم له خلقه   عاقبت به لوي هلك ځني خبر شي
په هر باد پسې پرېشان پرېشان جار وږم   که په بوي مي ستا د زلفو سوړ تېتر شي
خوار خاطر مي چه مقیم شو ستا په ورکښې   کله وئ چه ستا له وره ور په ور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله چه په مهر بوسه راکړې   ستا تر خوله دِ صدقه شهد و شکر شي
چه په غولي ئې نظر وکړم ستا له ورایه   خارو خس ئې راته گل د پیغمبر شي
زه به هیڅکله وانوړم ستا له کویه   کور او کلي که همه راته لښکر شي
که هر څو سړَی وېښته چوِی په پوهه   چه قضا وربانديَ راشي کور و کر شي
دَ یار غم له خلقه پټ لَره په زړه کښ   که لاله غُندي دِ ویني درست ځگر شي
چه ئې وروځې ور ښکاره کړې خلقو بویه
چه خوشحال ئې دَ کښتیِ قلندر شي

دریاب څه دَ جالې دَپاره نه ځي که څوک وائي   پخپله رضا درومي جاله هم ورسَرَه بیائي
په غرونو واوري اوري بارانونه په ملکونو   له هیچا خبر ندئ چه په موږه هم څوک پائي
په دوولس برجه گرزي نمر پوره په دوولس میاشتي   پدا خبر دار ندئ چه صیفي دَئ که شتائي
په درست جهان کښ گرزي باد حیران په څلور کنجه   په هر لوري چه گرزي نا خبر چه څه پیمائي
مېوه غلي گلونه ځني رنگ رنگ نعمتونه   له مځکي پیدا کېږي مځکه پروته گل ولائي
څلور واړه عنصر چاکران دئ اې خوشحاله
چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندي فرمائي

دَ دانا په حال نادان کله خبر دئ   چه پخپله نادانیِ کښ اوتر دئ
د لېچن په سترگو وځلېده ستوري   و عالم ته ئې نارې وکړې چه نمر دئ
دا داغونه مي چه ښښي په ځگر دئ   خو هم ما زده چه مي پوخ ځني ځگر دئ
که څوک خپلي سترگي وساتي غم نشته   چه په زړه تندر پرېباسي خپل نظر دئ
خداي دِ هیڅوک پدنیا کښ عاشق نکا   عاشقي پخپل صورت باندي لښکر دئ
لېونَی زړه مي پرون په خندا ولاړ وُ   راشه گوره چه نن بیا په ژړا سر دئ
چه د فکر مرجوښا له بحره وکیښ
راشه گوره د خوشحال کلام گوهر دئ

دَ چا به څه لره مانه له بله شي   نیك و بده په عمل موندله شي
هر چه وَکړِي هغه به وَرېښي   له خپله لاسه هره کرَله شي
دا خود نمایه محبوبه گوره   چه کله گل شي کله بلبله شي
کله غوغا کا په خرابات کښ   کله دَ ذکر په حلقه داخله شي
لون لون ښښې ئې ډېرې دئ   اول به کومه یَوه ویله شي
نورو خوښیو وته به شا کړې   که دَ یار دَ میني خوښي دِ خپله شي
شمعي چه ژبه په راز اوږده کړه   ځکه ئې هسي کله وهَله شي
چه زاهدان ئې په زهد مومي   دَ عاشقانو په آه گټله شي
جفا ئې واړه په وفا حساب کړه   دَ یار جفا په وفا نیوله شي
که اور در لگی چا ته مه وایه   چه اور را بل دَئ سینه مي سوله شي
خوشحال فهم کړه مجلس دَ عامو دئ
د منصور پیاله به په منصور نوشله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نه زهد پارسائی دي چه کېږي   په هر لوري رسوائی دِي چه کېږي
نصیحت دَ دانایانو لکه باد شو   دَ وګړي خود رایىِ دِي چه کېږي
هر ناپوه پخپله پوهه افلاطون شو   څه نابودي دانایىِ دِي چه کېږي
مخ بد رنګ زر و ګوهر زېور پرې پوري   څه بې ځایه زېبایىِ دِي چه کېږي
نه ئې داد نه ئې دهش نه ننګ نه شرم   دا دَ خلق کد خدایىِ دِی چه کېږي
دَ رشتیني میني بوي نشته خوشحاله
دَ دروغو آشنایىِ دِي چه کېږي

دَ دنی دنیا دا هسي قرارداد دَئ   چه ګهي ئې را نیول کله ئې داد دئ
عاقبت به دَ دنیا په غم غمجن شي   هغه زړه چه دَ دنیا په ښادي ښاد دئ
دَ دوشش ناري وهي دوه خال ئې پرېوزي   دا دنیا په مثال نر د سړي نراد دئ
له دنیا نه هیچا کام موندلي ندئ   که شیرین وُ که خسرو وُ که فرهاد دئ
دَ دنیا مثال که وګورې عاقله!   په حساب لکه اُوبه یا لکه باد دئ
نه اوبه په یوه ځاي کښ قراري کا   نه دَ باد په یوه ځاي باندِي اِستاد دئ
مبتلا ئې همېشه په زړه محزون دئ   طلبګار ئې هر زمان په بلا یاد دئ
تر وفا ئې د جفا خویونه ډېر دِئ
ځکه هسي دَ خوشحال ځني فریاد دئ

دَ عاشق په زړه دباندِي بار دَ یار وئ   خداي دِ نکا چه به لاندي تر بل بار وئ
یَو ځل بیا سر توره مسته را ښکاره شوي   چه ئې زلفی اَوېزاندي په رخسار وئ
ستا په نه لیدن ئې شمار نه ئې حساب شته   اندېښنې په زړه اړاندي صد هزار وئ
چه تا ووینم تازه غزل انشا کړم   پرې بلبلي فریاد کاندي چه ګلزار وئ
په درست ملك کښ چه څوک لافی دَ ښایست کا   همګي دِ لکه سپاندي ستا بخار وئ
ستا تر هر چاري ځارېږم بلا دا شوه   په ما خوار پوري چه خاندې څوک به آر وئ
تا وَیله چه خپل زړه و ما ته راکړه   دا خوار زړه مي ستا دَ وړاندي که پکار وئ
زه خوشحال دَ یار دیدن وته تلوار کړم
تل بلبلي ځلبلاندي دَ بهار وئ

دَ ښو غشي ئې کل واړه د لدو زدي   عاشقان دَ دغو غشیو غم اندوز دي
نن مي بیا په نظر کښېوته مهر شه   تر لباس ئې شرمنده اهل نوروز دي
په مثال ئې توره شپه دا توري زلفي   ګلعذار ئې څراغُونه شب افروز دي
په بارخو باندي ئې خرپ دئ د غاښونو   دا چیچل مي دَ عاشق نو اموز دي
اغوستن لره ئې پاښی د سوسن دئ   که دَ نورو جامې روغي شمند روز دي
د کوتری اشارت د دیو مرګ دئ   عاشقان تر کله تېر بازونه بوز دي
سر تر پایه په لمبه باندي ګذر کا
د خوشحال وَیل پدا سبب دلسوز دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نادان په یاري څه لره څوک ویاړي　　هر زمان ښکاره یاري را ځني غواړي
دَ یاریِٔ هنر هیڅ ورځخه نشته　　که پندونه ورته وایم راته ژاړي
هسي مست بې پروا یار ځما په کار دئ　　چه د خلقو پېغورُونه سَرَه نغاړي
دَ رقیب په بد ویل عاشق داړه شي　　لکه سپی پخپلو داړو سری داړي
ډېر می وګانډه ګرېوان د عشق پکار کښې　　نور په ما نشي وهل د ګرېوان نماړي
دَ وصال په وخت امان دَ رقیبانو　　دَ بهار په موسم ډېر ګرزی غوباړي[1]

هر شاعر څخه تازه مضمون دَ ځان دئ
د ښه لیندي صدقه خوري د ښکار شاړي

دَ همه خلقو نظر پخپل بهبود دَئ　　په هر څه کښ ورته څرمه خپل مقصود دئ
چه څه درد دَ عشق لري ترې به ځاربېږم　　که مؤمن دئ که کافر دئ که جهود دئ
چه خپل یار وَته نظر وکړم خوشحال شم　　تر جمال پوري ئې بل جمال مفقود دئ
دَ یار مخ که په ظاهر له ما جدا شو　　په باطن کښ هر زمان راته نمود دئ
دَ عاشق دَ آه له غشي بویه ویره　　چه توبري ئې تمامي زهر آلود دئ
دا آسمان چه سراسر کبود لیده شي　　پرې پوهېږې پورته لاړ دَ زړونو دود دئ
بیا ځما طالع مدد وکړ په خداړو　　چه رقیب دَ یار له وره نه مردود دئ
دَ جهان ښادیِٔ کل واړه ځما دئ　　غم مي کل واړه په بخره دَ حسود دئ

دَ خپل ور خاوري که ورکا ځان ئې واخلي
دَ خوشحال خټك پدا سودا کښ سود دئ

دَ خاطر مي له اندوهه نه څه ننګ دَئ　　که ئې زده چه دا ښادی ساعت یَو درنګ دئ
لا مي یو خدنګ له زړه وتَلي نه وئ　　بیا ځما په زړه نوبت دَ بل خدنګ دئ
هر سحر په ما له ورایه تبغ وکښلي　　خول په سر یېښي راځي په نیت دَ جنګ دئ
تر چشمانو مي اوره ګټه بې نمه　　تر محنت پوري مي غر لکه لا سنګ دئ
په خروار عیش و عشرت کاندي وګړي　　خو د ما دَ زړه په بخره عیش تنګ دئ
ما دَ زړه په سترګو رنګ د زړګي وکوت　　همګی دَ غم په سرو وینو کښ رنګ دئ
دا اسمان چه پاس په سر باندِي څرخېږي　　په چا چتر مرصع په چا پلنګ دئ

دَ دنیا په لوئې څه باور خوشحاله
پرُون دَور دَ خرم[2] نن دَ اورنګ دئ

دلربا خوبا وربل دِ تېر و ببر دئ　　هو هو تار ئې دَ عاشق تر زړه چاپېر دئ
دَ اوزبك تاړاک مي هم دا هسي نه وئ　　لکه ستا د سترګو تاخت په خوارو تېر دئ
د ما زړه چه دَ مزري تر زړه تېرَي کا　　ستا دَ سترګو وَ کبلَیوُ وته زېر دئ
هغه راز چه به ما تا سَرَه تنها کړ　　نه به هېر شي له خاطره نه مي هېر دئ
د غمزې په تبغ ومرم خوني مي ته یې　　بیا به وایې چا وهَلي په شمشېر دئ

---

[1] یعنی د خره مچ.

[2] خرم: شاه جهان، چه خپل زوی اورنګ بندی کَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال و مرگ ته څه توري وکاږي
دبڼو ناوک دِ هم ور لَرَه ډېر دئ

دا کلام مي دئ هغو ته چه په هوش دئ   نصيحت ته ئې نيولي دواړه گوش دئ
په ټکي ټکي جامو کښ که لويي ده   دَ سپلمۍ ملخي هم الا چه پوش دئ
دَ مردانو دَ خپل شرم کاروبار دئ   نور ئې هر څه له خاطره فراموش دئ
دَ زنانو په حساب دِي مردان مشه   چه له زېبه له زينته هم آغوش دئ
شړۍ ور پښتون به سل په ډکه يوسي   کشمېرۍ چه بغرگ شالونه ئې په دوش دئ
هوښيارانو څخه ډېره هوښياري ده   په مجلس کښ چه سامع نشته خاموش دئ
په هغو ئې دَ جهان ښادي پېرځو ده
چه په غم کښ دَ خوشحال سَرَه په خروش دئ

دا ويي ځما دراز دئ   دا منزل دور و دراز دئ
تازي سوار دئ پکښي پاتو   ځُه ټټو څه ټټو تاز دئ
دَ نائي ږېره ناسازه   دَ بل ږېرۍ وته ساز دئ
دَ دانش کښېدې بويه
نه دَ سرو زرو طراز دئ

دَ کمال لافي دِ نکا نا درستي   چه تلقين ئې دا کامل نه وِئ آخستي
دانشمند دَ معما په علم پوه دئ   دَ ابجد په حساب څه خبر نا لوستي
هيڅ کمي و ځان ته نه پرېږدي په ژبه   دَ کردې په کار کښ غوڅ په گيسو سکښتي
دَ دانا تر سر مي دُر گوهر نثار کړي   دَ نادان په سر مي پنډ دَ خاورو لوستي
ارادت ئې بر سېرن په وړاندي نه ځي   دَ خپل پير په عيب سر شه يقين سستي
دَ ململو قدر چا وته ښکاره دَئ   چه ململ ئې همېشه په تن آغوستي
په هغې يارۍِ څه باور خوشحاله
چه پيوند ئې په وېښته سَرَه آمستي[1]

دَ يار غم کله اغيار وته وَلاړ دَي   دَ يار غم خو هم خپل يار وته وَلاړ دئ
د هغه بادشاه له ملکه عالم تښتي   چه د ظلم و آزار وته وَلاړ دئ
بې همت سړی له هر کاره غرېږي   همت ناک سړی هر کار وته وَلاړ دئ
د هغه شاعر مخ تور شه چه په طمعه   و هر وَر و هر دربار وته وَلاړ دئ
خلق هيڅ را خبر ندي چه په عشق کښ   څو فکرونه و ما خوار وته وَلاړ دئ
چه دِ توري زلفي ووينم حيران شم   په حيرت سړی تور مار وته وَلاړ دئ
په بورجل باندي دِ هسي نا قرار شم   لکه څوک چه و گلزار وته وَلاړ دئ
ليوني خوشحال په نن دَي ديدن ورکړه
د سبا فکر هوښيار وته ولاړ دئ

---

[1] محشی ورته ليکلی يعنی تړلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ستم چه خپل آشنا دَئ په ما کړئ | نا آشنا سړی به نه وئ په چا کړئ
په یاریٔ دِ ئې هیڅوک غلط نشي | وار په وار ئې درست عالم دي تر شا کړئ
گوره سر به ئې په رندکه په زاهد شي | د غمزې خنجر ئې اوس دئ تر ملا کړئ
دَ مخ خال ئې تور تارو دَئ په گلزار کښ | دَ زړه باز مي دَئ نظر پسې وا کړئ
خدایه ته ئې دَ زړه مهر په ما وکړه | چه دِ زه په ظالم یار یم شیدا کړئ
دَ فراق غمونه هسي را پسې دئ | درسته شپه ئې و ما خوب ندَئ را کړئ
زه به ولي دَ ښه مخ ننداره نکړم | ننداره لره ئې زه یم پیدا کړئ

یَو وصال دَ ښو یارانو بل هجران دَئ
چه خوشحال ئې په خندا په ژړا کړئ

دَ تقوا لافي وهي دَ صادقی | په قاضي ئې گواهان تېر دَ فاسقی
په رشتیا خبرُو هم متردد یم | په وسواس کړم دَ عالم منافقی
دا چه وائي څوک به هست کړم څوک به نیست کړم | سکه دعوا کاندي سړی دَ خالقی
که عذرا په ملك کښ شته مخ دِ ښکاره کا | زه په تن کښ زړه لَرم دَ وامقی
آدم زاد په تفاوت سَرَه پیدا دي | یَو په بل تېري لَري دَ فایقی
دَ بزرگانو په مسند هغه تېرَي کا | چه لري واړه اسباب دَ لائِقی
ننگیالیو سَرَه وېره دَ سر نشته | سر سړی پرېکا دَ خره په سارقی

نمر په گوته پټاوه نشي خوشحاله
هېڅ منکر مه شه دَ خپلي عاشقی

دَ هغو چه گرزېدَنه ستا په تل شي | ستا په تل به ئې آخر سرُونه تل شي
ستا چشمانو مي زړه یو بڼو قبل کړ | دَ هغو به څه احوال وِئ چه قبل شي
دَ وصال دَ ناوي مهر څه دَئ غم دَئ | هغه هم واړه یکباره معجل شي
عشق یو څه دَ مزري برېت دی په کوگل شي | دَ رنځور ئې په څو ورځې رنگ بدل شي
ښایسته که هر څو لافي دَ ښایست کا | چه ئې ته په نظر کښېوزې نور خجل شي
یو گلزار په یوه درنگ کښ شگفته شي | چه ئې زلفي په بارخو باندې وَلَول شي

تر هرر حرف ئې دَ خطا نافې ځارېږه
آفرین دِ د خوشحال پدا غزل شي

دا چه گرزي کښېني پاڅي پایځې لنډې[1] | شانکي وَهِې در بلي څربې لنډې
دا همه واړه زهزن د طریقت دي | خپلي خوني لَرهَ ورِې پردیٔ گنډې
نیك و بده چه و چا وته رسېږي | پخپل ځان تري دا دواړه په ړوندې[2]
د عالم رخنې تړه په سبا دَې مره | خبر نه دَي دا گیدي[3] له خپلي انډي

---

[1] دا بدله عیناً وکښله سوه اکثر ابیات ئې حل طلبه دي.

[2] په بله قلمي نسخه کي ړوند کښلي دَي.

[3] گیدي سید راحت په معني دَ خره راوړي دي یعني دا خر له خپله انډي (بار) خبر نه دَي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنځور ته ورکوه صحت په نذر[1] کښلي زوي[2] په دروغ ورکړه و شنډي
قتلولَي ورکولَي باور وکړه چه هم دا دِي په دنيا کښ دَ دين خنډي
چه به بې خداي يقين په نور څه کاندي د هغو دَ ايمان يو وړې شيطان ونډي
عالم کفر ته وباسه په زمان کښ دَي تر خپل ايمان وتلي لا په څنډي
شرعَ منډ۰[3] د بني ده چه ولي دَي يو قدم په بل سر نه درومي له منډي
دا ئې ذکر دَ کامل نه دَي اخستي لکه خرونه نارې شوري[4] وهي ترنډي

لا به کله دا سګان وژني خوشحاله
چه به دا ثواب حاصل کړې پنډي پنډي

دا سړی خو په ادب سره سړَی دئ چه ادب ور سرَه نه وئ نور څاروی دئ
چه وفا ور څخه نه وئ سړَی نه شه تر هغه نه په وفا کښ بهتر سپی دئ
عادلان مى دَ جنت دَ ګلزار ګل دئ ستمګر مي دَ دوږخ دَ اور لرګي دئ
سپى چه چا سره آشنا شي چه بر وَخوري و هغه ته ئې تم نه وِئ څو ژوندي وئ
دَ انصاف د څښتن غم دَ دوږخ نشته دَ انصاف مي تر طاعته لا پرخی[5] دئ
په ښه خوي دَ سړی قدر قيمت کېږي بد خصلت سړی يا د يو دَئ يا پېړی دئ
چه ئې علم هنر نه وِئ ځني تښته بې هنر سړَی که وګورې لا شي دئ
چه په پند په نصيحت دِ بندي نشه تور زنجير ور لَره بويه که مزري دئ
په روا په ناروا دَ ملحد څه دئ په مذهب دَ ملحدانو کوکري ورَی دئ
دَ راحت په وخت دَ يار تجربه نشي چه محنت در سره واخلي يار دِ دَئ دَئ

هر زاهد چه زهد واخلي بې مرشده
دَ خوشحال خټك په پوهه تش ملخی[6] دئ

دواړه شونډي دئ شراب پرتګالي دئ په سره والي له ياقوتو په سيالي دئ
په سپين والي په ښايست په زېبايَی واړه غاښ ئې مرغلري لآلي دئ
په ښېوه ښېوه چه پل کښېږدي په لاري کښلي پښې ئې دَ ګلزار په پايمالی دئ
په کاليو سرَه مخ ښايسته کېږي ستا په مخ ښايسته ستا دَ مخ کالي دئ
په طلب په استغنا چه تجربه شول عاشقان معشوقي دواړه جنجالي دئ
نن هغه سړی که غواړم مونده[7] نشي چه خوشحال د ما دَ زړه په خوشحالي دئ
هره چار ئې قبلوه که پرې مېَن يې ښايسته کله له خياله نه خالي دئ

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کښ نظر راغلې ده مګر ندر به صحيح وِي.

[2] کښلي زوي ورکوه دروغ د شنډ.

[3] دې کلمې ته محشي لار ترجمه کښلې ده.

[4] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري.

[5] د ضرورت نه زيات (درياب، پښتو لغت)

[6] پلی دی.

[7] نه ئې مومم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ورېښمينو نهاليو دِ نور خوب کا — دَ کوڅې خاوري ئې ما ته نهالي دئ
دَ فراق په وخت د ما سترګو ته ګوره — په ژړا ژړا شېږې ښنکالي دئ
تل ژړا نارې بلغاکي خوب په څو کا — چه ميشته دَ فراقجن په حوالي دئ
زه دَ مستي په پېزواند باندِي مَين يم — که دَ مخ کالي ئې غوره غوټيالي دئ
نوم ئې مه اخله خوشحال وته په ژبه
مخ ئې تور که په ياري کښ ټېټالي دئ

دَ هوښيار دَ نادان هونبره تفاوت دئ — څو دَ مځکی دَ اسمان په منځ کښ وت[۱] دئ
نادان څورب فراغت ګرزي خوښي کا — هوښيار تل تر اندېښنو لاندي چت پت دئ
که په ما باندي څرخ خوری پروا ئې نکړم — د هر هر کله دانا سره په ښبت دئ
که حاتم شي يا رستم شي خوله ئې ګوره — چه ئې لافي د خولې وکړې نور انډت دئ
عشق يو مست هاتي وَلاړ سَرَه ښورېږي — دا په ځان خوني عاشق ئې مهاوت[۲] دئ
چه دِ کم اختر پرې وشو لوي به هم کړې — چه خيرن در څخه نشي دا يوخت دئ
څوک د بل د کورته[۳] خوري ور پسې ګرزي — چا خوړلي به درست عمر ښکار د ګورت دئ
د تحصيل او د ترتيل بلا په ده شه — چه ملا د حق ګويی په کار ساکت دئ
حاجي ولاړوُ و مکې ته راغي ده مي — په دروغو په حرص ډک کړئ کت دئ
چه ديدن ئې دَ ګلرويو سَرَه کېږي — مي دِ خوري نوروز دِ کا بهار ئې نت[٤] دئ
چه په کور کښ ئې کښېږدي په چا ئې نه خوري — خدايه مال ئې و ما راکړه چه معنت[٥] دئ
چه کردار ئې موافق د ګفتار نه وئ — همېشه دَ دروغجن په ږېره ډت دئ
دَ باطن په سترګو ګوره هغه مخ ته — ظاهري نظر دَ نمر په ليدو تت دئ
دَ خوشحال کلام شيرين دئ تر نباتو
چه په خوند ئې خبر نه دئ ورته کورت دئ

دَ سوخته وو، يو وصال دئ — چه هجران پکښ محال دئ
دَ يار غم چه معشوقه شي — نور ئې وصل لا يزال دئ
که هزار پردې تر منځ وي — هغه واړه اتصال دئ
چه راځي دَ يار له لوريه — ورته بس هغه شمال دئ
چه په عشق کښ ئې سوخته وئ — ور ښکاره هغه جمال دئ
دَ هغه بيلتون له کومه — چه تل خوښ دَ يار په خيال دئ

---

[۱] يعنی سوری او درز او فاصله.

[۲] دا کلمه هندی ده يعنی فيلبان.

[۳] يو قسم پخکرې چه د اربشو د اوړو او شوملو نه جوړېږی (درياب، پښتو لغت)

[٤] يعنی غنيمت.

[٥] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ځنو نسخو کښ مغت راغلې ده تحقيق غواړی که داسی سی معنا ورکوی، مال ئې و ما را کړه غنيمت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ دَ یار گوره په تیل[1] کښی
دَ خوشحال خټك مثال دئ

دَ فساد فکر نشته خداي حاضر دئ — خپل ساعت به تېروم عمر آخر دئ
اطاعت دَ اولو الامر ځکه نکړم — خلیفه د زمانې په زړه کافر دئ
پلار ئې ووژي په بند وروڼه په توره — په آزار دَ مومنانو بهادر دئ
دَ ابلیس غُندي مکرونه ئې په زړه کښ — په فریب کښ تر ابلیسه لا ماهر دئ
په باطن ئې ودانی ته نظر نشته — په ظاهر که ودانئِ ته ناظر دئ
دَ چا زړه به ځني روغ په دنیا نه وئ
د خوشحال خټك چه چاود ځني خاطر دئ

دا دنیا ده چه پدا کښ څه موجود دئ — دَ دنیا سَرَه همه واړه نابود دئ
بد هغه چه ئې نظر په سود و زیان دئ — ښه هغه چه نه په زیان نه ئې په سود دئ
نه محمود شته نه ایاز دور ئې تېر شو — په جهان پاتو خبري دَ محمود دئ
د خپل دین د خپل ملت سیله ثنا کا — مؤمنان دئ که ترسا دِئ که جهود دئ
تربیت ئې له فلکه دَئ موندلَي — که پوهېږې چه دا درې واړه موجود دئ
که آفتاب دئ که ماهتاب که واړه ستوري — ورځ و شپه په عبادت کښ دَ معبود دئ
پخپل حکم به ئې بیا سَرَه تازه کا — دا هډونه چه په مځکه کښ فرسود دئ
آغوستن که ئې زربفت وِئ که شریه — پدا دواړه توکه ښه سرِی خوشنود دئ
که دَ لیري که نیژدې شمارونه مکړه — چه به درومي یا را درومي واړه زود دئ
په قیامت په بل ژوندون چه شك گمان کا
شگ پرې مه راوړه خوشحاله چه مردود دئ

دَ هوښیار غلطي نه وِئ او که وئ خو دَ خندا شي — پخپل عقل غره مشه که غره شې حیف دا شي
دَ دنیا مینه ډېر مکړه دَ دنیا مینه څو ډېر کړې — و زړه ته به دِ هونبره ډېر غمونه را پیدا شي
قربان ئې تر همت شم ځني هسي لیوني شته — که تخت د سلطنت وِئ پرې دَ دوي کله پروا شي
چه ستا نصیب قسمت دئ که طلب ور پسې نکړې — په غیږ کښ به دِ واړه خواه ناخواه در لَره راشي
دَ یار دَ زړه ساتنه په مثال دروغ کالي ده — هیڅ حال د کالي نه وئ که پیوند دَ کالي بیا شي
چه باز دِ پرواز وکا په طلب ورپسې گرزې — که بخت مدد کاري کا چه ئې ونیسې بیا ستا شي
نادان دئ که هوښیار دئ له هر چا نه عقل اخله — یا تور عشي خطا کا دَ هلك غشي رسا شي
چه دئ وخوړ هغه ستا دئ مال چه نخورې[2] بلا دا شي — په مرگ یا په ژوندون به په نصیب گوره دَ چا شي
مدد د طالع بویه چه هنر سَرَه همراه وئ — هنر به سود ونکا دَ طالع که درته شا شي
په زړه کښ خپل غرض دئ چه هیڅوک ځني خلاص ندئ — یا یافت دئ یا نیافت دئ چه خندا شي یا ژړا شي
خپل ځان وته ئې وائي خوشحال دا خوږې خبري
حلوا ده د نباتو که تر خوله دِ دا حلوا شي

---

[1] تیلې یعنی اورلکیت یا کوگړ (دریاب، پښتو لغت)

[2] تحویلدار یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنيا بده بلا ده چه و ما وته ښکارېږي — په دې له خپله پلاره سکه زويه وېزارېږي
چه ځوک و بله خپل دئ ولي فهم فکر نکا — چه مرگ شته په دنيا کښ سره ولي نه ځارېږي
په هر لوري چه گورم و عالم وته حيران شم — وينا د هيچا نده په دنيا سرَه خوارېږي
و بل ته توره واخلي پدا کار کښ ډېر حيران شي — چه خپل دِ په بدي شي ستا وَ جنگ ته تيارېږي
چه بخت را سرَه مل وُ مار به مار ته ځومبنکی شو — چه بخت و ماته شا گړه ځومبنکی راته مارېږي
دنيا دَ مست هاتي په خوي خصلت ده که ئې گورې — چه يو مهاوت ومړ بل ئې شاته تيارېږي

عالم عالم غمونه چه خوشحال وينی له خپلو
غم خور ئې که پيدا شي خپل پردي ته به شمارېږي

دَ ناکس دَ تربيت سرَه څه کار دئ — دَ سنگير دَ زراعت سرَه څه کار دئ
که خپل پلار ئې په ډېر مهر ورته وائي — دَ نادان دَ نصيحت سرَه څه کار دئ
که تر ملا ډکه درسته په ښه آس سپور شي — دَ نامرد دَ شجاعت سرَهَ څه کار دئ
وُرځ و شپه دِ په آرام باندِي تېرېږي — دَ بې ننگ دَ حميت سرَه څه کار دئ
په پالنگ که درته کښېني کنبلې حوره — د نامرد د ښه صورت سره څه کار دئ
د گاوزو ور مېږونه مزري نموري — د گيدړو د قوت سرَه څه کار دئ
چه هوسيه په ميدان وهي تازيان دئ — دَ کوته د دې حالت سرَه څه کار دئ
فصاحت دَ باغ بلبلو څخه غواړه — دَ کارگه دَ فصاحت سرَه څه کار دئ
چه له ځايه يې په بخره سلامت شو — د زاهد دَ ملامت سرَه څه کار دئ

دروِمه هر لوري ته گښت کوه خوشحاله
دَ رندانو دَ خلوت سرَه څه کار دئ

دا دروغ دَئ چه په ستوريو سود و زيان شي — سود و زيان واړه په حکم دَ سبحان شي
که دَ رنگ خوبی ئې شته لوئي له کومه — دَ کاغذ گلونه هم دَ گل په شان شي
زمانه په طبيعت دَه دَ هلکو — هلك تل چه و چا ورکا ژر پښېمان شي
دَ دنيا اقبال چه مخ کا وَ نادان ته — دانشمند ئې دَ خبرو نه حيران شي
دَ منصب سرَه دَ ما خبري دُر وې — اوس راضي يم که په چا باندِي مرجان شي
گوره کومه چار به کانده مخ ښکاره کا — دَ عالم خبري ډېري تر دا ميان شي
دا دنيا لالچ څو ډېر اندوه ئې ډېر وِئ — چه ئې ډېره ټولَوي ډېر پرېشان شي
دانشمند څخه چه مال دَ دنيا نه وِئ — وَ عالم وته په مثل دَ نادان شي

زه خوشحال ختَك هغه يم قدر نشته
دا مي واړه له افغانو نه افغان شي

دا مستي به دي تَل نه وِي څو به گرزي — په خمار سره اَوُښتي سترگي سري
که بې شماره خزانې کړي سرَه ټولي — دَ دنيا ارمان به بيا وَگور ته وري
ستا پخوا دَ طبيلو څښتن وگوره — چه په کور باندِي ئې گرزي غوا و خري
همېشه وايي فاني دنيا گنده دَه — که گنده دَه ولي نه تېرېږې ترِي
په دنيا څو ډېر مين هونبره غمجن شِي — جگي جگي راشه مکړه مينه پري

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَو غفلت بل جهالت دريم شهرت دَی
دَ خوشحال دَ خان بلا دِي هم دا دري

دا يم راغلم پدا عمر چه می ويني   زلمی توب را څخه يوور ړېری سپيني
يَو دا ښکار بل دَ کتاب بل دَ دلبرُو   په جهان کښی نوری نشوې دا درې ميني
دَ همت جامه مي سپېنه پاکښيزه ده   پرې دوستی دَ زرو څه وه لکه ويني
شېخ ملا زاهد عابد ور خبر ندئ   چه په زړه کښی دَ عاشق دي دلنشيني
که تېتر وَهې له تيږی گمان مکړه   چه به مهر په تا وکا زړه سنگيني
دا دوو گَونو مراد کل درکا په غېږ کښ   په خندا چه در کنار شِی مه جبيني
نور به کوم ارمان دا گنج دَ کنجينې کا
چه په غېږ کښ ئې نيولی تن سيميني

دَ باطن په تجلي ظاهر صفا وِئ   دَ بد ذات په آشنائي کښ سل جفا وِئ
لکه نوم چه دَ کيميا دَ عنقا اروې   تر دا دواړو نه نايابه لا وفا وِئ
د ناکس سړی نه زر خبري واروې   په يَوه وينا ئې کله اکتفا وِئ
د دې دور په يارانو غلط مشه   مخامخ ئې درته مخ قفا قفا وِئ
دَ هغه طبيب طلب کَوه خوشحاله
چه دَ مخ په تجلي کښ ئې شفا وِئ

د ما کومه انديښنه ده که ما پرېږدي   ته به نوم د بې وفا په خپسر[1] کښېږدي
زه يو هسي يار لرم که مي روزي شِي   که صفت ئې درته وکړم و به ربړدي
ته سړی يې که څاروي يې رنگ دِ ورک شه   د بهار په سرو گلونو باندِي پېښې ږدي
ما په ډيرو ستو اور دَي لگوَلَي   په دا څه که څو خسړي باندي کښېږدي
زه چه ستا په دا اُوږدو زلفو مين شوم   لا به څو دور او درازي راته بليږدي
د خوشحال خاطر په مثل سجنجل شو
واړه ته د خپل جمال نخښي بکښې زدي

دا څه بارخو دي ستا دَ تورُو زلفو لاندِي   پروتي دي په گلو د سنبلو پاڼي تاندِي
تل ئې په طلب وم آخر خوښ له خپله بخته   هسي يار مي بيا مونده چه عالم ئې کيسې[2] کاندِي
قيس وُ که وامق وُ که فرهاد وُ که خسرو وُ   هر چه عاشقي کا[3] سل رحمت په واړو باندِي
نور خلق فاني دِي که باقي دِي هم هغه دِي   هر چه په فاني دنيا يادېږي ورد ستور ړاندِي
نوري کيسې څه دي و خپل ځان ته نصيحت دَي   شمع ته نظر کړه خود[4] به وژاړې چه خاندِي

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، په يوه قلمي نسخه کښ محقي ځان ورته کښلي دي، ممکنه ده چه مخفف د "پخپل سر" وي.

[2] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، يا به کيسی وي په معني د معما او چيستان، يا به مفغن د قصې وي.

[3] هر چه عاشقان دِي.

[4] خو به وژاړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته گوره په چرته، زه خوشحال په کوم ملکونو
پاس په زړه پرتې دي ستا د تور وربل پياندې

دواړه سترګې مي چه ستا په لور دوخته شوې   په لَمني کښ مې اُوښي اندوخته شوې
په ماڼې ماڼې ئې خوره مزه ئې اخله   ته ځما دَ زړه په وينو آموخته شوې
په لکونو په کروړونو دِ بها دئ   دَ يوسف غُندي په سهل فروخته شوې
ما وې ته ځما دَ توری شپې ځراغ یې   ولي تلې په بله خُونه افروخته شوې
چا دا اور در لَګوَلَي دَئ خوشحاله
چه لاله غُندي دا هسې دلسوخته شوې

ډېر مئَن په تازه مينه سرَه تېر شيَ[1]   په هجران ئې خوږ ژوندون زهر ګنډېر شي
لا يو غم مي تمام نه وِئ څه نصيب دَئ   چه ناڅاپه نور غمونه را برسېر شي
زه په وير دَ معظم په غم کښ ډوب وم   خبر نه وَم چه طاهر به تېر و ببر شي
لکه ډېره دَ طاهر نوې په زني   دَ هر هر وېښته ئې غم را باندې ډېر شي
خدايه هسي غم بل ما ته پيدا مکړه   چه په ده مي طاهر خان له دله هېر شي
"طاهر وَ مړ په شباب کښ" دا تاريخ دئ
چه به کال دَ ده وَ مرګ ترې را برسېر شي

راستي لاره ده بادشاهي   پکي نشته ګمراهي
دَ رشتينو پروا نشته   دَ جهان په بد خواهي
دَ رشتينو سرَه مَل وِي   تل نصرت دَ آلهي
دَ رشتينو ځاي جنت دئ   دَ قرآن په ګواهي
بيا به نه مومې خوشحاله
په راستي کښ تباهي

رفتار ئې مستانه دئ   په غمزه کښ يګانه دئ
دا پسر په لب شکري   چه هر غاښ ئې دُر دانه دئ
که په سترګو ئې نظر کړې   کل له نازه همخانه دئ
که و مخ وته ئې ګورې   لاله ګل ئې نښانه دئ
پدا پېچ و تابو زلفو   چه دَ مښکو خزانه دئ
لا ئې پی ځاځي دَ شونډُو   په هر کار کښ فرزانه دئ
ځما ځان تر ده فدا شه   چه هم ځان هم جانانه دئ
نه چه زه په ده مئَن يَم   دَ همه خلقو ستانه دئ
خپل صورت ستائی پخپله
دَ خوشحال زبان بهانه دئ

---

[1] دا بدله خان دَ خپل زوی طاهر په مرثيه کښی ويلې ده، په آخر بيت کښی "ظاهر و مړ په شباب کښی" دَ ابجد په حساب (۱۱۳۰) راځی، چه دَ مړينی کال ئې دَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګ دِ ورک شه بده روې   را پسې يې سينه سوې
له يوې فتنې دِ خلاص شم   را پيدا کړې بله نوې
ستا غمونه هسي ټوغ کړم   وکښې نه شمه سيلوې
چه اوده وې هونبره ښه وې   کشکه تل وَې اوده شوې
پرې به کله باران وشي   چه به و ټوکېږي سوې
فصل نه کوي خوشحاله
څو پټې نشي په يوې

را ښکاره دِي د دې دور لنډ لستوني   پردي مال وته اوږده لاسونه موني[1]
که په باغ ئې دَ يتيم دَ کنډي ګډ کړې   دَ انګورو به خواږه ږنکوري چوني
دَ خوږو مزه پوښتي بزه ئې هېره   ښې ځربي لنډي وهي ور باندي سوني
کله سر په سينه ومنډي سږګي شي   کله سر موږي دَ مار لکه سربوني[2]
چه په ښهر په اولس کښ ساده هېښ وئ   ورځ و شپه پرې حواله وئ لکه کوني[3]
پخپل ځاي لکه شا خوږي خر خوله خشکه   په بل کور لکه آس په راتب پوني[4]
که څه کار دَئ دَ رندانو دَئ خوشحاله
چه ظاهر باطن ئې دواړه دئ مخ روني

راشه ګوره نامردان بلا وَهَلِي   دَ بري ميدان پرېږدي لري ته زغلي
دَ اسمان دَ پاسه ګنبت ننداره نکا   کوز د مځکي د تلی په منځ کښ ملي
کم دليل دِ دَ سر دواړه سترګي وخوري   په تور تم د جنازې سره څملي
مړه هغه چه نه ئې نوم نه ئې نښان شته   تل تر تله په ژوندون پائي ښاغلي
څوک پخپل پټي کَرل کا دَ اغزيو   چا پخپل پټي ګلونه دِئ کرلي
پسينه کرله هونبره فائده نکا   چه په وخت کرله وکا بر آخلي
دَ کرلو وخت آخر شو تخم لَړ دئ   خوار هغه چه ئې له کره لاس ختلي
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي   رنځ و ګنج سَرَه دا دواړه دِئ تړلي
چه لذت شهرت ترک نکا ولي ندئ   اولياء ندئ دَ نفس په خوښي تللَي
دَ هوا ترکَول عروة الوثقی دي   دروېشان پدا وَيل دِي پوهېدلي
چه دَ نفس د ظلماني کوهي را ووزي   دَ هغو سترګو ملکونه دِي ليدلي
درخانی پکښې يو آدم خان خوښ کړ   يوسف زئِي ځوانان ډېر وه سپاره پلي
څو مخلص تمام خالص نشې خوشحاله
خطر ونه دِي چا پېر در جار وتلي

---

[1] سرمايه، رقم.

[2] موش خرما، خړ رنګه ځناور چی د مار سره جنګ ئې ډېر مشهور دی.

[3] ګنځی.

[4] ميده شې، ووړ شې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر مین وه چه ئې لافي کړې د میني　　په ارمان و بله تېر شول که ئې ویني
څوک چه یار په اوښیو ژاړي ژړانده　　ژړا دا ده چه ئې وژاړي په ویني
دَ رشتیني میني کار خو دا خپل زړه دي　　دروغجني میني غواړي توري سپېني
دَ مجنون او دَ لیلی مینه رشتیا وه　　دَ پروېز او دَ فرهاد او دَ شیریني
ستا په رنگ به په جهان راغلي نه وي　　په جهان که ډېرې تېرې دِي رنگیني
توري سترگي دئ شهلا نرگس دا باغ دئ　　تورې زلفی دِ سنبل دي مخ نسریني
له د یو خاورُو نه چه گل زېږي خوشحاله
دا پدا چه تل ور درومي مه جبینې

راشه گوره څه کارُونه درنگ په درنگ شي　　په ساعت دَ دنیا چارې په بَل رنگ شي
واړه وَسوځي په اور کښ خبر نه یم　　بیا له کومه را پیدا هونبره پتنگ شي
لا به کله مخامخ را سَرَه خاندې　　چه کاته ئې گه گهي راته په څنگ شي
چا وَیل دَ کښلیو جنگ پسې آشتي وئ　　ولي ما سَرَه آشتي نکا په جنگ شي[1]
په هر چا باندې ئې زړه دَئ لکه ژاوله　　خو په ما باندِي چه راشي زړه ئې سنگ شي
حال دئ وگوري د ما بیا دِ آهنگ کا　　دَ هر چا په عاشقی ته آهنگ شي
په فراق دَ مهوشانو لا چینه دئ　　که روان څما له دواړو سترگو گنگ شي
تا په خپله رضا وینو په غوره
اوس دِ ولي دَ خوشحال دَ یارئ ننگ شي

راشه لېونی شه چه دئ نور خلق غم خور شي　　څو چه هوښیاري کړې غم به لا درباندې زور شي
هیڅ پرې نه پوهېږم چه دَ چا وَیل رشتیا کړم　　سل رنگه خبري پدا منځ کښ لور په لور شي
صبر دَ دردمنو زړونو هر کله اثر کا　　خدایه لا به کله دَ غماز سرې مخ تور شي
زر هنر وکړه نصیحت په کوم حساب دئ　　هر چه ځائي خوي دِئ فکر مکړه چه به نور شي
یو هندو بلا دَئ چه په مکر ټیکه کښېږدي　　څوک به ترې خلاصېږي هغه ځاي چه درې څلور شي
سپین جمال دِ گوره ښایسته په تور خالونو　　تل په کښیده باندي ټکئ دَ انځور شي
درسته شپه مي تېره په فریاد او په نارو کړه　　شپه ئې دَ هجران وه سور پالنگ په ما سور اور شي
غیر بېگانه چه اخلاصي شي ورور هغه دئ　　ورور چه بېگانه شي راته وایه کله ورور شي
ډېر دِي په دا چم کښ چه پټ پټ دَ میني لاف کا
ولي اوس یوازي وَ خوشحال وَته پېغور شي

را ښکاره چه دَ دلبری وَ مخ خال شي　　لکه ښکار دَ ښکاري ولگي خوشحال شي
په څو ژبي شاعري په جهان کېږِي　　دَ هر چا ثنا صفت دَ ښه جمال شي
دنیا دار کره چه نه وِئ ښې دلبري　　اور دِ پوري دَ دنیا په ملك و مال شي
په وصال دَ سمنبرو زړه تونگر شي　　چه ئې نه ویني په سترگو خوار کنگال شي
چه عاشق دَ معشوقې په عشق کښ غرق شي　　جدائې له منځه ولاړه تل وصال شي
ارمان دا دَي چه به زه همېشه نه وم　　همېشه به سره گلونه کال په کال شي
دَ گلونو وخت تېرېږی ساقي گرم یې　　که دَ جام په راکوَلو دِ اهمال شي
لکه باغ چه په گلونو مالا مال دئ
د ما جام دي په شرابو مالا مال شي

---

[1] تل ئې ما سَرَه آشتی ده که په جنگ شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ یارانو بې غمي　　　هونبره مهر هونبره مینه محرمي
زه دا هسي په فراق په اشتیاق کښ　　　حقیقت ئې راته نه کړ قلمي
اسمان لېږي مځکه کروره عاشقان دي　　　چه په څو رنګه غمونه تل زغمي
ما پدا جهان کښ غوښته مونده نشوه　　　که په بل جهان پیدا شي خرمي
څوک چه دم دَ همدمی وَهي ترې سوړ شوم　　　چه مي ولیده دَ خلقو همدمي
چه په هیڅ ساعت خالي نه وِي له غمه　　　مګر غم لَره پیدا دَي آدمي
هیڅ طبیب نشته چه حال ورته معلوم کړم　　　چه په کوم زحمت کښ پروت یم المي
ته چه ما ته عربي خبري وایې　　　دَ عربو ژبه څه زده عجمي
که خبر په دا مثال یې وئې وایه　　　چه په ګوته یوه ګوته دوه غمي
بادشاهان به ئې مېږ کم نکا خوشحاله　　　که یو خداي دَ سړی نشي په کمي

که قدم دِ دَ وفا په لاري ټینګ کړ
دَ خوشحال په پوهه دا ده رستمي

راشه ګوره خلقه نصیب په څو خوري　　　توري نور ځوانان وهي منصب صد وخوري
په غارونو کښ مزري څټي منګلي　　　په تیاره د ګردې و ازدي پیشو خوری
هغه ډک طباخ په سپی خوړلي ښه دئ　　　چه تر څنګ ئې دَ عورتو پر سوپر وخوری
لکه څوک چه ډک چلم څکوي په غم کښ　　　فواقجن هسي لوګي دَ اندېښنو خوری
دَ فلك د نا قابل سَرَه عیرت دئ　　　نا قابل به دَ نباتو حلوا څو خوری

لا به کله هغه ګنج ورکوې بخته!
چه خوشحال به ئې په پلیو په سپرو خوری

را ښکاره شوې دَ جهان بې وفایی　　　نور مي را څکاوه قلم په آشنایی
لکه اور په بوټی ولګي بیا نه وئ　　　یو څو ورځې دَي ارمان دَ جدایی
روښنائی دَ معرفت تر نمر والا ده　　　څوک دِ و نه وزي له هسي روښنایی
له یوه څاڅکي نه څه صورت پیدا کا　　　هم په خداي ښائي کارونه د خدایی
تا هاله و ګل خبل زړه ورکړي بلبلي　　　که ئې تل وَئ دا بازار د زېبایی
په ګلزار کښ ناستي هم دا هسي نه وئ　　　چه خبر شوم ستا له قدره تنهایی
چه پخپل کوښښ بهبود دَ دنیا غواړې　　　تا ته هېڅ نه دئ دَ خلقو دانایی
چه ځما دَ درد علاج لَره پیدا دئ　　　زه له چا غواړم دا هسي مومیایی
چه بلا ورسره وصله دَ فراق ده　　　دَ دلبرُو حسن څه لَره ستایی
چه ګوهر تر خر مهرو په قدر کم دئ　　　مګر نشته جوهري دَ بینایی

چه په چرته ښه صورت هوري ئې زړه دئ
څو ثنا کړم دَ خوشحال دَ پارسایی

رحمت په اکوړی شه چه ئې ونیوه ځاي سراي　　　چه ښه فهم ئې وکړې باور وکړه ځاي دَئ ځاي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور غر ئې د هوډۍ دئ تر تیراه پورې سم تللي — نیلاب و لنډۍ دواړه عجب سر ینبي په پاي
پرې سازه لویه لار دَ هندوستان و خراسان ده — گذر ئې دَ اټك دي چه ترې ترس کا شاه گداي
هر فیض دِ دَ جهان څه چه یادېږی پرې را درومي — که ملك ئې باراني دَئ څه بهار لري هاي هاي
که سوات که اشنغر که بېښور دَئ دا ملکونه — رجوع لَري وَ ده نه فیض ور درومي دَ هر ځاي
په هر لوري ئې ښکار شته دَ شاهین دَ باز دا هر څه — واه واه کاله باڼه ئې چه ئې ښکار دئ دلرباي
ځوانان ئې چاق درست چست و چالاک دئ په هر کار کښ خوښ سترگي سپین او سره بلند بالا دئ په نماي
پکښې میشته مي زویه خېلخانه نمسي اولس دئ[1] — چه څوک پکښې میشته دي په امان اوسه دَ خداوي

اسمان ځني جدا کړ لاس دَ چا رسي اسمان ته
خوشحال له سرایه ندئ جدا شوي پخپل راي

زلفي د دلداري چه زنار فرمائي — څه لَره و ما ته څوک بل کار فرمائي
سهل دَي دا امر که مي سر و مال قبول کا — څوک به دا وَیل کا چه دشوار فرمائي
څه لَره اې عقله ډېر له صبره راته وایې — زه بنده دَ عشق یم دَی تلوار فرمائي
څو راته ناصحه نصیحت کړې لېوني مي — کله هسي کار کا چه هوښیار فرمائي
ما ترې توبه وکړه چه دَ عشق په شریعت کښ — دین مذهب هغه دئ چه دلدار فرمائي
قطع لېوني دي چه دَ یار دَ مخ په دَور — څوک وَ ما ته سېر د گلزار فرمائي

خپله رضا پرېږده که رشتیني ئې په عشق کښ
کړه هغه خوشحاله چه دِ یار فرمائي

زوړ سری چه د ځوانی هوس کاندې — ورته وایه چه د څه په کُنه خاندې
چه په کال کښ ئې زرتوب وي هم ځواني وي — د سري تر کاره ښه دَي کار دا سپاندې
لکه هسي په ځوان موړ شي چه ئې نه خوري — کله ځوان ته سترگي اَړوِي نغلاندې
په نیتونو په صوتونو په لاسونو — خلقې دِي سَرَه یو تبله هړاندې
اوس په سپینه ږېره څه له مرگه ډار کړم — یاران توري ږیري ولاړل تر ما وړاندې
چه د مځکي مخ ئې لاندې وُ تر حکم — راشه وگوره هغه تر مځکې لاندې
دا عالم رېگ روان دَي که ئې گورې — خو هم هسي سَرَه اَوړي لاندِ باندې

د قضا تنور ما ولیده په سترگو
ما خوشحال چه پکښ سیځې وچي تاندې

زه چه ستا دَ مخ گلزار گورم په کور کښې — دَ بهار گلونه وسېځم په اور کښې
ما پدا تندي اخیستي ستا دَ پاره — که زه تا غُندي یار مومم په پېغور کښې
دَ بتولی په مخ کښ ځَي په شین شین — لکه مست هاتي چه یون کاندي په بور[2] کښې
اوس په هر چرته جهان په بلا ډک شو — که پخوا به لباسي وه په لاهور کښې
په قراره قراري کښ عالم خوښ دئ — ما دِ خداي لَري دَ عشق په شر و شور کښې
که رستم دَ زمانې شې گمان مکړه — زمانه به دِ پرېښږدي پخپل زور کښې

---

[1] کړ زویه که نمسی که خېلخانه ده که اولس دی.

[2] هغه رودبار چه څنډی ئې زنگل وِی، دَ قندهار د جنوب و خوا ته یَو رود هم په دغه تقویب بوری بولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سلیمان په گوتې کښلې دا وینا وه   چه دا تخت به دَ سلیمان نه وي په گور کښې
د خوشحال دِ له هغو نه لاس په سر وئ
چه به ځای د گوتې غواړې په څلور[1] کښې

زه خو شرابي یم شیخه څه را سَرَه جنګ کړې   بخري ازلي دئ کشکي ما دَ ځان په رنګ کړې
ښه وایې واعظه برکت شه ستا په ژبه   ښه یې په وَیَلو دَ دریاب اوبه کرنګ[1] کړې
ولاړل و جنت ته چه په پوهه خبر نه وُو   ولاړل وَ دوږخ ته چه ئې لافی دَ فرهنګ کړې
پند دَ محمد (ص) دَ ابو جهل پکار نه شو   څوک به ئې صیقل کا چه ئې خداې اَینې زنګ کړې
کښېنې په خلوت کښې شیخه سود ئې راته وایه   ولې پخپل ځان دا هسې ارت جهان تنګ کړې
زه خو دَ زړه درد غواړم په هر یوه مذهب کښې   تا زده ستا خبرُو چه نقلونه رنګا رنګ کړې
رایشه مطربه! دَ نوروز سرود آغاز کړه   ښې نغمې زړه سوزې په رباب په نئ و چنګ کړې
هر لوري ته گل دئ شقایق نرگس سنبل دئ   بې گلزاره بد که وَ بل لوري ته آهنګ کړې
چا در پسې ډېرې توښې واخیستې طلب کا   ځنو مسلی دَ بې ننګی در پسې لنګ کړې
کاشکې[1] دَ عمل تله درنه په قیامت شي   موم په رقیبانُو په عاشق باندې زړه سنګ کړې
مرګ لَرَه ئې واړه دَ دهلی لښکر راغلَي:
ته لا دَ خوشحال په مرګ ځان روغ نه کښې ننګ کړې

زلفی ئی سبب دئ د عاشق دَ پرېشانی   ننداره ئې بهانه ده دَ بېحدې حیرانی
درد مې سرشته ده دَ هزار رنګه دارو وُ   غم ئې لا تېرې کاندې تر ډېرې ښادمانی
زخم ئې مایه دَ لاربزاله حیاتګي دي   ورانَي ئې دَئ موجب په جاودانه ودانی
محتسب چه احتساب لَره ور ځي مجال ئې نشته   که دَ برندو سترګو مست ئې همېشه کاندې ورانی
ما په عشق کښ رسَولی دَې خپل کار تر هسې حده   لکه څوک په مېڅ د توري سزاوار شي دَ خانی
زه خوشحال خټك د عشق په کار هونبره خوشحال یم
څو سلطان غره پخپله بادشاهي او سلطانی

زه او عشق بې قراري   دم په دم ژړا زاري
تېغ وکښلې را ښکاره شوه   خوار عاشق دِ ځان سپاري
چه هر دم په ما ستم کړې   ستا دا هسې ده یاري
ستا له مهره ستا له لطفه   زه لَرم امید واري
دا یم ستا دَ غم ورَی وړم   شرط دَ عشق دَئ بردباري
خاکپاي اوسه خوشحاله
لوی به کاندې خاکساري

زه اول در خبر نه وم چه دا هسې بې وفا یې   په ورځ سل سوګنده وکړې بیا له واړویې پروا یې
ما چه زړه و تا ته درکړ خلقې را باندې غاو کا   ولې هسې خبر ندئ چه ته څه رنګه زیبا یې
اې چه ما وته وَیل کړې چه په کښلیو نظر مکره   څوک به ستا په وَیل غوږ کا چه دَ مرګ خبرې وایې

---

[1]محشی ورته لیکي چه مطلب څلور یاران (رض) دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ما یو وېښته د خپلی معشوقې تر حوري ښه دي ملا څه په هر زمان دَ جنت حوري راته ستا یې
د گلونو قدر هر زاغ و زغن نزده طوطا زده هسي مه وایه نادانه چه په څه صورت شیدا یې
دا څه توري سترگي ندئ چه ځما زړگي ئې یوور دا څه لا نوري بلا دي خدایه ته دا نابینا یې
دانه خال نه زنخدان دَي نه پرېشانی توري زلفي دا یو راز آلهي دَئ که ته پوه پدا وینا یې
دا دَ خلقو ملامت دَئ که پېغور دَئ د وگړي دا همه ځما قبول دئ خو که ته له ما پخولا یې
نن به څراغ په کور کښ نه ږدم چه گمان هیڅوک ونکا دا نېژدي دَ چم وگړي چه نن ښه مېلمه ځما یې
ما وَیل چه د زړه غم به درته وَوایم چه راشې غم به څه وایم و تا ته چه په راغله غم زدا یې
چه دَ زلفو نافې تل تل څنډوې دَ باد و مخ ته
خوشحال خود په تا پوهېږي چه هوسیه دَ خطا یې

زړه به ستا له جوره ظلمه په څو ځان وړي غم دَ درد به دِ تر کومه پدا شان وړي
ما دا هسي رنگ هندو لیدلَي نه وُ چه په حسن دین و زړه دَ مسلمان وړي
هغه لاس چه دِ کوتاه دَئ تر لمني هر زمان ئې په ډېر غم کښ تر گریوان وړي
دَ هغه عمر څه حال حلاوت نشته چه ئې بې له تا په غم کښ په پایان وړي
چه هرس دَ هغو شونډُو غاښو کاندې دَ ارمان گوتی هر دم پخپل دندان وړي
ستا دَ زلفو و َچوگان وته حیران یم چه دَ زني گوي دِ څرنگ په میدان وړي
پکښي بند زړونه وگاېږي که ئې گورې چه دَ سر زلفیني تل تر زنخدان وړي
چه دِ زړه په ما هغه حکم فرمان کړه د ما زړه به د تا هر حکم فرمان وړي
دَ خاطر خوښي مي هر کله پدا ده چه دا ستا غمونه هر کله پرېوان وړي
دَ نور چا په ما څه کار دَئ زه پرې خوښ یم که مي دین و زړه همه واړه تبان وړي
دَ وفا خصلت چه خداي ندئ ورکړي څوک به څه لَره په کښلیو دا گمان وړي
دَ زړه مینه ئې په کښلیو ماته نکړه
خوار خوشحال به له دنیا نه دا ارمان وړي

زر ځما تر لاسه نه راځي وېرېږي که هر څو مي دلاسه ور سره کېږي
ځما لاس ورته تر اوره هم بتر شو لا په اور کښ ئې یَو درنگ ساعت تېرېږي
زه او زر سَرَه له ځایه غلیمان یُو په جهان کښ غلیمان سَرَه رغېږي؟
چه غلیم دَ مرني بپه نظر کښوزي نور ئې زړه دَ ده و مرگ وته پر کېږي
شاه زلمی به خپل غلیم کا تر ځان وراندی و نامرد وته به سل حیلې درېږي
په قرآن کښ ستا اصوال په غلیم یاد دئ بل به کوم حجت تر دا قوي یادېږي
کانې زر که سَرَه وگورې یو رنگ دئ فرق ئې دا دَي چه په زرو زړه رغېږي
هغه زر تر کانی لوټه لا بتر دئ چه ئې وَمندې په مځکه نه خرڅېږي
چه اوبه په ځای حصار شي نور خسا شي صفائي ئې هم پدا ده چه بهېږي
تل دِ لاس په غلیم بر اوسه خوشحاله
غلیمان دِ شرمنده تر تا ځارېږي

ساقي گل شگفته کېږي خس له باغه رفته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ باغ خوښي په زر شي   دَ راغ هسي مفته کېږي
دُر گوهر ځما بې میو   په مژگانو سفته کېږي
که ئې پټ لَرم له خلقه   راز مي نه نهفته کېږي
باد دِ زلفي آشفته کا   ځما زړه آشفته کېږي
هغه راز چه به ما تا کړ   په محفلو گفته کېږي
دَ خوشحال بخته بیدار شه
تَل څوک کله خفته کېږي

ستمگر به همېشه په دنیا نه وئ   پس له مرگه به لعنت لعنت په ده وئ
هسي خوښ دَ ظالمی په کار وَلاړ دئ   ته به وایې مرگ ئې نشته تل به ژوئ
ظالمان په نور څه هیڅ راغلي ندئ   خو دنیا وته ځوئېږي لکه روي
چه د خپلي کامرانی په کار راشي   که عالم ته وبا لا شي پرې ئې زړه وئ
په گفتار کښ دَ فرښتو سرَه سیالي کا   په کردار کښ شیطانان ترې پوري څه وئ
که په سول ئې دَ دنیا مقصود حاصلېږي   دَ مکې په وره به هم پوري کا سوئ
پخپل زویه ورور یې زړه نه وئ ترلي   دَ خپل پلار و مرگ ته هم موږي[1] ورغوي
په هغه چاړه قلم روغ کا قرآن کښ   په هغه چاړه دَ وروره مري سکومي[2]
په رکوع کښ تسبیحات دَ مال و ملك کا   په سجود کښ خپل حشم غواړي که ښه وئ
که نېکخواه ورته دَ پند خبري وکا   چه دَ بدو خصلت پرېږدي زړه ئې چوي
زه خوشحال چه دَ اورنگ بادشاه نوکر یم
که وَ زویه ورکَول کړم زړه مي نه وئ

ستا له جوره ظلمه هیڅ نکړَي ژړلي   چه له وره دِ په څو گرزم شړلي
همېشه ځما دعا په غوږو اروې   یَوه ورځ دِ په ښکنځا نه یم زېږلي
رقیبان دِ لکه سپي په کوڅه غاپي   هم ترې څېرې جامې وروهم هم خوړلي
چه به ته دَ هغه ټال په پریو زانگې   هغه پړي دَ ورېښمو وئ غړلي
قافلې دَ همراهانو شوې رواني   ما هم بار دَي دَ خپل کوچ پسې تړلي
حاسدان بې غمه خوب کا دریغه دریغه   چه په کور ئې دَ بلا نفیل نړلي[3]
د خوشحال ئې و کرم وته امید دئ
که هر څو په گناهونو دَي لړلَي

سا دَ کښلی مخ په خال مي زړه په داغ دئ   پدا داغ مي له عالمه زړه فراغ دئ
سخ چه ناست یم دَ گلونو په چمن کښ   بیا ساقي راته نیولي ډک اياغ دئ
یا د ښو زلمیو خیال دي په شمله کښ   یا دَ ښو جونو دَ تور وربل دماغ دئ

---

[1] ژویی.

[2] یعنی پرې کول او پوستول.

[3] نړلی یعنی غوغا کول او دربول او ډَبَول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زلفينو په تور تم کښ به ئې غواړم　　دا ورک زړه که را ښکاره کا مخ څراغ دئ
چه دَ کښليو دَ جمال نندارہ کاندي　　وَ هغو ته سپېره ډاګ سير دَ باغ دئ
په سپين مخ ئې تازه خط نوی ټوکېږي　　زه به زړه ورځني ژغورم روږد[۱] دي زاغ دئ
دَ ګلونو په بوي ځي په ګلزار ورشي　　دَ ګلونو بوي بلبلو ته سراغ دئ
نه په اصل هونبره ښه نه ښايسته يې　　تا په کوم توکي راوړي دا دماغ دئ
دَ خوشحال سترګي هورې چه ښايسته وي
خلقه زړه ئې نه په باغ دَئ نه په راغ دئ

ستا وصال لکه درياب دَئ زه ماهَی　　په هجران دِ هر زمان دَئ په ماهی
په ژړا هی ځني خواست دَ شپېښي خولي کړ　　په خندا ئې وې چه څه کا دا سړی
ويې څوک يې چه ځما په کوڅه ګرزې　　ښه حاضر ځواب مي ورکړ ستا مريَی
هم په څو رنګه ناله هم په تن نال شوم　　ببلتانه را باندي وکړ کار دَ نَی
دَ ځوانی بهار څه ښه دَي دربغه دربغه　　دا بهار که همېشه په دنيا وَی
ګل، سنبل، نسرين، نرګس لاله غوټيه　　دَ مقدم سَرَه دِ راوړه[۲] درست پسرلَی
چه ئې ونيسم په غېږ کښ راته ګوري　　لکه مست دَ مور په پيو کم کبلَی
دا شيرين ياران به نه وينم چه وَمرم　　خدايه ما په جهان تَل لرې ژوندی
غم خو ستا دَ رسوائی کړم نه دَ سر کړم　　که مي دا اندېښنه نه وي تا کتَی
هسې ستا دَ ببلتانه په آتش سوځم　　لکه څوک په لمبه کښېږدي وچ لرګَی
ډېر صفت دَ ښاپېريُو اَرويده شي　　ولي ستا دَ مخ څوک نه وينم مخَی
په ښايست کښ هيڅ لقب دربادي نشته　　که دِ څه خو دَ عاشق نمنځه کړَی
اورنګ زيب به د کابل دَ خلل غم کا　　ساقي وخت دَ نوبهار دَي راوړه مَی
چه زړه سوَی دِ دَ خوشحال په فرياد نشي
په سينه کښ دِ سندان دَي که زړګَی

ستا په غم کښ لکه زه يم بل به نه وئ　　دروغجن يم که بل هسې لکه زه وئ
ستا له غمه مي ځګر له وينو ډک شو　　چا ته وويَلي نشم زړه مي چوئ
تا ويل ځما ديدن قيمت بها دئ　　زه حيران يم ستا دَ مخ بها به څه وئ
سر به درکړم په بها کښ ديدن را کړه　　په سودا کښ خلل مکړه که دِ زړه وئ
هسي ګل دَ ګلستان په منځ کښ نشته　　هر چه ستا رنګ و بوي پوري په ده نه وئ
که تل تا لَره درځم ملامت مکړه　　دَ بلبلو تل و ګل وته ورتله وئ
د ښه ځيز پوښتنه مه کوَه له اصله　　دَ يو هر دوکان چه وِي کالي دِ بله وئ
که صورت ژغورې له غمه کاته مکړه　　زړه هاله په غم اخته شي چه کاته وئ
زه خوشحال چه آشنا وينمه[۳] خوشحال شم

---

[۱] روږد يعنی آموخته او بلد او آشنا.

[۲] راشی.

[۳]ووينم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه گل چه تازه شوي په اَوبه وِئ!

سړی هونبره څو ئې نیت وئ   جامه هونبره څو قامت وئ
ګرګډن ګردن دَ فیل خوري   څه مېړی څه ئې قوت وئ
نه هر خره دَ عیسی بار وړي   نه هر سر سَرَه دولت وئ
وَ صورت ته نظر مکړه   په ګرده دَ مرد قیمت وئ
زه مرَیَي دَ هغه کس یم   چه صورت وِئ هم سیرت وئ
که صورت سیرت دِ جوړ شول   سر تر پایه عنایت وئ
دَ خوشاحال په وینا غوږ کړه
په ویَل کښ ئې لذت وئ

ساقي تل به دئ دا ست وئ که به نه وئ   له جهانه به مهلت وِئ که به نه وِئ
راشه ډک دَ میو جام په مي ناب کړه   تل به هسي فراغت وِئ که به نه وِئ
هر هوس چه دَ صورت کړې نن ساعت دئ   ګوره کانده به صورت وِئ که به نه وِئ
په رشتیا وَ ما ته وَوایه طبیبه!   چه دَ رنځ مي به صحت وِئ که به نه وِئ
دَ وصال وعده دِ وکړه ستا سوګند دئ   پدا کار کښ به غفلت وِئ که به نه وِئ
که په تا پسې ملنګ دَ مسلې شم   شاه په تا مي به قیمت وِئ که به نه وِئ
سپینه خوله که بې ریباره ور پښکښ کړم
په خوشحال به مي منت وِئ که به نه وِئ

ستا په تور مي مال تالا مانۍ نړېږي   راشه ګوره که پدا دِ زړه سرېږِي
ستا غمونو لَره هر کله ژوندون وئ   پدا لږ عمر مي زړه کله مړېږِي
وایې ما وېشتلي څه کا حال ئې څه دئ   په کوڅه کښ دِ لا دم وَهِي غرېږي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ   وائي مالګي مي په سترګو کښ دوړېږي
لا به ګوره څه شان شان غوټۍ وا کا   دَ ښایست بهار ئې اوس نوَي غوړېږي
ما به هیڅ په ورتۍ ورتۍ نه ژړل عالمه   ولي څه کړم چه مي ننه زړه ژړېږِي
دَ رشتیا خبري خېر و برکت دئ   په قاضي دَ دروغجن ژبه اړېږي
دَ خوشحال ختټك په کار پوري حیران یَم
مینه لا وربانډی زور شوه څو زړېږِي

سخ د آئینې دئ چه دِ مخ وته تل ګوري   سخ دَ لونګین دَئ چه دِ پاس په ټټر ښوري
نه دِي ستا دَ غوږو غټي غټي مرغلرۍ   وصل دِئ په میاشت پوري یو سر بل سَره ستوري
روغ مي کړې له رنځَه چه د خولې ښېرې دِ اورم   شهد و شکر را ګرې چه مي ستا شونډې وزوري
ظلم دِ دَ سترګو پما خوار هر ګوره ډېر شو   څه کړم توان مجال دَ زور وَر لَري کمزوري
زه که ډوب په غم یم تل دِ ډوب وم چه عاشق یم   تا دِ خداي معشوقه تل هَري بلا ژغوري
ما وته ارزان دِئ ډېر په مښکو په عنبرو   څوک به توري خاوري ستا د پله په بها پلوري
تل ځَي ستا وَ لور ته په ارمان کاته کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین ئې په کاته شي دَ خوشحال دَ سترگو تورې

ساقي راکړه وَ ما می　　یَو څو جامه پیاپَی
دا هم ظلم دَئ که گورې　　چه بې میُو ځَي پسرلَی
هغه ځاي چه گل و مل وئ　　ورع څو کاندي سرَی
گوره څه وایي پر غوږ کره　　چه آواز کا چنگ و نَی
بیا به تېر شاعت را نشي　　آه ارمان ارمان هَي هَی
دَ دنیا ژوندون هم ښه دئ　　که تر تلو همېش وی
چه تر تلو همېش ندي　　نور ئې وگڼه لا شَی
دېر مَین ئې و بله تېر کړل
فلك نه لَري زړه سوَی

ستا په زړه د دنیا ځلې[1]　　دَ دوږخ لمبې دِئ بلې
چه دَ گور لَړم ماران دئ　　هم دا ځلي دئ پېیلي
که دِ یَو ځله ځان خلاص کړ　　غم دِ نشته هورې ولي
دا لَړم شلوه له دِله　　که دِ نه وِئ لېچی شلي
چه به وه تسپې په لاس کښ　　مخ ئې تور بېرې ئې کلي
ته اصیل ځان دِ مریَي کړ
هي توبه خوشحاله ولي؟

ساقی چه مهربان شِي په پیاله کښ مَي زیاتېږی　　چه مَي ور ځَني اخلِي دَ رقیب ښیښه ماتېږي
قربان ئې شم تر سترگو په طالع کښ زورور دئ　　چه هر کله ئې سترگي په زېبا جمال لواتېږي
بوسه دَ سپینِي خولې راکړه بد مه وړه مستحق یم　　دَ حسن له نصابه دِ څو توکه زکاتېږي
آفت دَ هلکوالي وُ جمال دَ هغې تُرکي　　چه کال باندي تېرېږي آفت لا څه تازه[2] کېږي
ژوندون دَ عاشقانو دَ معشوقي په وصال دئ　　چه بیل شي له معشوقه ژوندي ندي وفاتېږي
چه اوسپني تر خېژي هغه کانې رنگاررنگ دئ　　ترخې خوږې ترې خېژي څوک فولاد ترې مراتیږی
دَ چا خوني چه وَ مرِي پسله مرگه شي مېراتي
دَ چا خوني خوشحاله په ژوندُوني مېراتېږي

سترگی دِي که ورځَي که ئې زلفي که اوربل دئ　　څو توري بلا دي چه مي زړه پکښي قبل دئ
چرته به خلاصېږي دا بلا تر زړه چاپېري　　مخ ته ئې که گورې لا په سرو لمبو اوربل دئ
خیال ئې دَ زلفینو عقل و صبر و دین و زړه وړي　　نه پرېږدي په کور کښ ښه کالي دَ خوني غل دئ
نور عالم لا پرېږده چه عاشق وته څه وایي　　پلار که نصیحت کا و عاشق وته خجل دئ
قیس وُ که وامق وُ بیا فرهاد ورپسې نور وه　　ما را ورِي ندَئ دا دَ میني دود اول دئ
مینه الستي شته لباسي شته نفساني شته　　مبنك شته دئ هم هوړه نفساني لکه بصل دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښی نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

[2] آفتیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چرته یو مخ دَئ که په سترګو احوال نه یې — یو چه ورته دوه شي خود پوهېږي چه احوال دئ
جام بینا ته ورکړه چه ئې ډک یوسي تر ځایه — جام ورکړه رانده ته هسي ووایه چه تل دئ
عشق دئ نور څه ندئ چه غواص په دریاب ډوب کا — ځان سوځي په اور کښ ښځه عشق ور سَرَه مَل دئ
ځاي په ځاي چه ګورم زه خوشحال ورته حیران یم[١]
بله غوغا نشته همګي دَ عشق کل کل دَئ

ستم دِ دَ عینینو یاره عین عنایت دئ[٢] — بند دِ دَ زلفینو دَ خلاصِی کنایت دَئ
په شپه ځما وَیل کله آمېز وُ له هستی — په ورځي ځني دور یم هغه حرف چه شکایت دئ
خبري دَ مجنون او دَ لیلا ولاړې زړې شوې — ځما و ستا خبره تازه نوی حکایت دئ
دَ ما او ستا خبري دِي پټ راز څه هسي ندئ — چه چا ته ئې پیدا یا بدایت یا نهایت دَئ
په مخ چه ښایسته شوې که په پسول پسللی نه وئ — ساده دَ ورځیو خال دئ د درست حسن کفایت دَئ
هېڅ کله له مرګه دَ خوشحال اندېښنه مکړه
چه وې وژنې دلبري خون ئې روغ په روایت دئ

سر په بېدي بېد یا ونیوي ژړلي — په صحرا دَ ونو پاڼي پټ خوړلي
که اشنا که نا اشنا واړه لیدل شي — دَ همه واړو په ډېره ورخړلي
چه دَ قام دَ خېلخانې په حال خبر شوم — څه روزګار به پکښې شي په غم لړلي
په ناحق مي آزادۍ ته تلاښ کړ — په زندان دَ اورنګ زېب ښه وم تړلي
خپل پردی چه دَ دنیا شکر خواره دي — لکه مچ هسي له ځانه وشړلَی
دَ ما حال به و هغه وته معلوم وُ — که دا هونبره ډېر آهونه چا نغړلي
که خوشحال پنجهزاري کا مه ئې وینه
دَ مغل له نوکری دئ اغېرلي[٣]

شین مرزي چه ګېډي داړي — باند نخېژي خسي زاړي
څه عظمت[٤] څه مهموتي دئ — چه په مرګ به ئې څوک ویاړي
دَ ښادی سترګي دي ووزې — پرېږده دَي ور پسې ژاړي
په یَوَه غوټه یَو نیسي — باز نه دوه تارو ونغاړي
عابد خان ځما شنقار دئ — په غوټه وهي دوه ځاړي
هم شنقار مي هم شاهین شته — هم ښه باز لَرم لك غاړي
وخت دَ ښکار دَئ سهیل وخوت — خپل خپل ښکار به پسې غواړي
زه په ښکار یم دَ سر خابو — وړاندې زاغ راځي مرداري
خرقه څېري دَ زاهد شوه — رنګ ئې نه وینم دَ نماړي

---

[١] شم.

[٢] دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نسته.

[٣] یعنی قی وهل، بد هضم کېدل.

[٤] عظمت خان او مهموتی او ښادی خان د خان معاصرین وه، چه په دې بدله کښې یاد سوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژر به ورک شي مدعي مي   يو څو مچ دئ دَ غوباړي
ازميښت گوره دَ دهر   راته ليندي شول اوس شاړي
تېغ پرې سور مکړه خوشاله
چه لايق دِئ دَ څو باړي

شفاعت دَ محمد (ص) ثابت په نص دَئ   دا په دا چه دَئ دَ درست جهان اخص دئ
دَ موسی دَ عيسی کله دا صفت وُ   دَ لولاک نعت پده باندِي مختص دَئ
اولياء ئې دَ امت واړه ممتاز دئ   هر ولي ئې په ارشاد کښ مرخص دئ
سر حلقه دَ اوليا وُ هغه شماره   چه شيطان ئې بندي کړي په قفس دئ
دَ رستم دَ مړنتوب خبري هيڅ شوې   ذوالفقار چه ئې ياد شوي په قصص دئ
دوستداران دَ اهل بيت له اوره خلاص دئ   بې دوستيه ئې عالم کله مخلص دئ
په وِلا که دَ علی رافضي کېږِي
سکه خوشحال ئې په وِلا کښ مشخص دَئ

ښې ښې شپې شي ځَني پېښي   غېږ په غېږ شي شفت حُبېښي
ځښي ځښي ښيښې تشېږِي   نن به شي بخښني ښې ښې
چېن چېن څوني ځِي په شين   بتي زشتي فتنې پېښي
شي په چين تشي پوښتني   چين چين څوني پښتنې شي
هسي ځِي په شين شين   نخښي نخښي ختي پښې ښې

ښه سر راست ټوپك دئ چه نظر ځَني لر بر شي   گوره چه گزار دَ کم خطا په چرته شر شي
ولي هسي نه وئ چه وېښته چوي په عقل   بيا چه درې ځلور مصلحت وکاندی ښه چرشي
څوک چه مخه ولی ليندی ډېر و بله کښېني   کله په سپينکي دَ هلك غشی برابر شي
نوري لولی هيڅ دئ دَ نسب که دَ نور څه دئ   ښه لوئي هغه دَه چه لوئي ئې په هنر شي
ډېر دَ سروریِ دعوا کاندي په جهان کښ   يو سړی په زرو کښ په بخت سَرَه سرور شي
آس تر کته لاندِي شا په څو ځَايه زخمي وئ   ځَاي دَي دَ حيرت په رابتونو ساته خر شي
يو توريتي نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم   کله به د ما دَ بخت دَ ستوري لا اثر شي
زور لرې که عقل پدا دواړه مه نازېږه
بخت راوړه خوشحاله چه دِ کار لکه سره زر شِي

ښه هغه چه ولاړ بې خوده په خيال ستا دئ   که اشغال دئ په جهان کښ اشغال ستا دئ
ښه مي وليدل په سترگو واړه کښلي   چه تر واړه لا تېرَي کا جمال ستا دئ
دَ دنيا په مخ به ډېر وِئ ښه مخونه   چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دئ
دواړه زلفي دِ حلقه کړې لکه لومي   چه دانه دئ پدا لومه کښ خال ستا دئ
دواړه پښې گلگوني سرې پدماغ درومې   گوره بيا څونبره وگړي پايمال ستا دئ
ته کشتن دَ غمزې کړه مه وَدرېږه   مقتولانو قبول کړي وبال ستا دئ
تا خو نوم دَ جنجالي را باندِي کښېښ   که په زړه کښ مي جنجال دَئ جنجال ستا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

که همه دَ خلقو کښلي سَرَه ټول شِي   خسته زړه مي په ټولی کښ لېوال ستا دئ
چه دِ څوک په کوڅه تېر شي نور مئَن شي   چه تمام له عشقه روغ دَي ديوال ستا دئ
که مثال دَ صورت غواړې گوره مياشته   چه پوره دَ دوو هفتو شي مثال ستا دئ
چه سبا بېگا ئې لوند لَرم په اُوښيو   ياد گاري را څخه پاتو رومال ستا دئ
څو ريبار در سَرَه نه بيايې دَ وړاندې   چه په چم به ئې تېرېږې مجال ستا دئ
که په قهر ئې شړې په لطف ئې برلې
چه ئې نه پرېږدې په هيڅ کښ خوشحال ستا دَئ

ښاپېرک که په هوا ځي په تور تم کښي[1]   په راتله دَ رټُا ورځي دَئ په غم کښي
لکه چتي درسته ورځ دورمي په پورته   هغه هونبره باز شاهين دورمي په دم کښي
د چندڼ او ښوانه[2] فرق سَرَه هيڅ نه وُ   که چندڼ تر ښوانه ښه نه وِئ په شم کښي
چا له ډنډه دُر گوهر نه دِئ وکښلي   قيمتي لولو لالا غواړه په يم کښي
که گيدړ په خم کښ رنگ شو پدا څه شي   خو بيا هم هغه گيدړ دئ په شيم کښي
زاهدان شيخان مي وليدل نامرد دئ   مرد عالم رباني دَي په عالم کښي
څرخ مي ځکه په سر لوني گلونه   چه ئې خاوري غُندي پروت يم په حرم کښي
که هاتی دَ بادشاه ومري غم ئې نشته   چوهړي دَ سپی په مرگ دئ په الم کښي
عشقه واړه ستا د غمونه خرخښې دئ   چه په سوات را سَرَه گرزي هم په سم کښي
گوتي وَمنډه په غوړو ترې تېرېږه   ذاکر زر ذکرونه کا زړه په درم کښي
که خوښیِ د وصال ورسَرَه نه وئ   عاشقان کله خوښېږي په ارم کښي
هغه چر   دواړه گوټو ته نظر کا   چه ئې وِئ سترگي نيولي په صنم کښي
آفرين دِ په وَيَلُو شه خوشحاله
چه دَ تورو رژول کړې په قلم کښي

ښه هغه چه ښه ئې رنگ ښه ئې جمال دَئ   ښه هغه چه په قوت دَ هر چا سيال دئ
ښه هغه چه په ميراث خاني مېړي کا   فراغت بې غمه ناست صاحب اقبال دئ
ښه هغه چه که احمق وئ که جاهل وئ   په طالع په تخت صاحب دَ ملك و مال دئ
ښه هغه چه په رشوه قاضي گري کا   په مسند دَ قضا ناست په قيل و قال دئ
ښه هغه چه ډېر لښگر ورپسې دورمي   ډېر ئې کبر ډېر ئې جاه ډېر ئې جلال دئ
ښه هغه چه په مجلس دَ ملوک ناست وئ   تمامي عمر ئې زيات روزگار ټېټال دئ
په عالم کښ بدي نشته واړه ښه دئ
چه وَ بدُو وته روغ دئ يو خوشحال دَئ

ښاروني دِ غواشينِ پسې غواړې   باز دَ غره ښايسته زرکي سَرَه نغاړي

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] راحت زاخيلی ښوون په معنی د زيتون دَ وَنی راوړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښې لکه غلوځه[1] هسې روغ دئ   دَ خوړو هیله وَمکړه له غوباړي[2]
یو آواز دَ ښو آسونو دَ ششنا دئ   بل آواز د ګنده خرونو دئ چه ناړي
څوک ژړا دَ آخرت دَپاره کاندې   څوک د دې جهان دَ سود دَپاره ژاړئ
دَ ګزار دَپاره لیندي په څو ناست دئ   دَ قطرې په حرص ګرزي پسې شاړي
مرتبې دَ دواړو ندئ سَرَه سمې   څوک دَ ځایه باز شهند څوک چوړي ځاړي
که دَ څنګ پرونه ئې هر څو کنبلي روغ دئ
دَ بازونو پرواز مه غواړه له ځاړي

ښه سړی ګڼه هغه چه په زړه صاف وئ   همېشه ور څخه شرم هم انصاف وئ
چه دا څو توکه ئې نه وئ سړی نشه   هر چه کاندي نور د کا هغه معاف وئ
په دنیا چه دا عالم سَرَه خلاف کا   لکه سپی چه په مراده ئې خلاف وئ
نوشیروان چه مخ په عدل په انصاف وُ   که ئې ګورې تر قیامته ئې اوصاف وئ
که دانا سړی بدرنګ وِی پدا څه شي   که د ښه توري ساز شوي بد غلاف وئ
دَ هیچا غرض پدا خوبرو نشته   قلپ سره چه سره پېژنی صراف وئ
جوهري به ئې خود کار سَرَه ښکاره کا   تر یاقوتو که شبه په رنګ شفاف وئ
دَ یاری دپاره ګرزم نه ئې مومم   چه وفا لري هغه په کوم اطراف وئ
دَ بخملو په اودل به خبر نشي   په شماره که د اودنیو بوریا باف وئ
عشق په حق په باطل هیڅ ندئ راغلي   تر کعبه ئې ډېر وَ بت وته طواف وئ
ښایسته هر ګوره ډېر شول پرې وېریږم
ما خوشحال چه دَ تقوا وهلي لاف وئ

عاشقان که ستا دَ لاسه په جفا مري   باري شکر چه په عهد په وفا مري
ببېلان مي دَ هجران په تېغ قتیل وي   دا یَو حرف دَئ چه په توره دَ قضا مري
زه مرده وم ستا دَ جام په ګوټ ژوندي شوم   چه ئې دا جرعه نوشلې غه په چا مري
زړه مي ستا طرې طراري ته هوس کا   ځان مي ستا غمزې بیماري ته رشتیا مري
اې تازه ګله بلبلي ته نظر کړه   په نوا کښې ستا له شوقه ببېنوا مري
خوار خوشحال په مرګي حال دَئ ځګندن کا
راشه ګوره په ارمان دَ لیدو ستا مري

عاشقان له بېش و کمه آسوده دئ   له وجوده له عدمه آسوده دئ
دَ ساقي له لاسه ډکې پیالې اخلي   په مستي کښې دم تر دمه آسوده دئ
بت پرست دئ دَ مغان په خرابات کښې   خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دئ
ورځ و شپه باندې تېرېږي په ښادي کښې   هر زمان مي له ضمه آسوده دئ
تل ساقي دَ میو داد کا بې منته   کریمان مي له کرمه آسوده دئ

---

[1] یعنی د شاتو مچی.

[2] د خره مچ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه شونډي دَ جام په مورگه[1] ينبي   په خاطر له جام جمعه آسوده دئ
بادشاهان که خزانې و بله آسپي   دا گداي مي له درمه آسوده دئ
په درياب گښ ئې دَ عشق دَيئ غسل کړی   له حدوثه له قدمه آسوده دئ
اې خوشحاله که نظر درباندي وکا
ډېر ئې تا عُنډِي له دمه آسوده دئ

عاشقان چه دَ معشوقي دلداده دئ   له همه واړه غمونو آزاده دئ
په يَوه لحظه کښ هست په بله نيست شي   که ئې گورې عاشقان په زړه ساده دئ
مگر زه له ځَايه غم لَره پيدا يم   په هر دم راته غمونه آماده دئ
نه يو زه دَ نظام پور په گوټ گښ پروت يم   سوختگان ئې په هر لوري افتاده دئ
په درون دَ عاشقانو نظر وکړه   دَ لاله غُنډِي دَ داغ سَرَه زاده دئ
ترک تاجيك عرب عجم عاشقان واړه   مست بې خود دَ ديو خمرو په باده دئ
دَ هوا خدايان دِ ليري کا له دله   يَوه خداي وته چه ناست په سجاده دئ
چه تر خپلی رضا تېر شي اولياء شي   اولياء له هَرَه غمه آزاده دئ
غوبانه شپانه ظاهر سړی ليدل شي   په معني کښ دَ پاده سَرَه پاده[2] دئ
شيخه ته چه ډېر طاعت کړې جنت غواړې   و جنت وته ورتله په اراده دئ
عاشقان که معشوقه په تېغ ورژنی   ور مېړونه ئې و تېغ ته نهاده دئ
چه دَ ننگ په چارُو نر نه دئ خوشحاله
که ئې نر وينې په سترگو هم ماده دئ

عمر هر زمان گداز کا لکه واورې   يا به ستا له مرگه واورم يا به واورې
هغه تېر ياران به بيا بيارته[1] را نشِی   که په سر باندِی را لونم توری خاورې
بربوکی[1] چه پوزې واخلی پورته درومی   نه پوهېږم چه به کوم لوری ته ماورې[1]
زور دَ چڃ د وړلو نه لری نادانه   نه پوهېږم چه دا دروند وری په چاروې
په سمن دَ شهلا نقش دَ سيور زېب کا   په شېوه چه سترگی کوزی له حيا ورې
دواړه سترگی مِی چه ستا په مخ دوخته شوی   عجب ښه له ځَانه دوه قبله نما ورې
دَ خوشحال غُنډِی به ډېر دا هسی نور وئ
ته چه هسی رنگه زړُونه رو نما ورې

ارتبې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سَره سم يې   دُوي له تا شره نا سمي
زر نېکی ور سره وکړه   په يوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته گښې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندي   همېشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي

---

[1] يعنی کناره.

[2] دې کلمې ته محشی ليکلی دی: يعنی چارپای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاس به گرم په لږ گناه کا　　دوي په لوي گناه نا گرمي
ځو ئې کج ورېږ هونبره کجي　　ځو ئې درد ورېږ هونبره خمي
په هر کار کښ دیگر گوني　　په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښیسته وي　　په درون لکه ارقمي
نور څه مه وایه خوشحاله
تر وجود ښې دي عدمي

غم آخر شو دَ ښادۍ روزگار راغَي　　چه موسم سو دَ گلونو گلزار راغي
په تلوار ئې تیاري دَ سیل کاندي　　و بلبلو وَته وایه بهار راغي
پدا هسي خاصه وخت دَ ښو گلوُنو　　دَ مطرب دَ ساز آواز مي په کار راغي
دا ئې واړه له خزانه نه فریاد شي　　چه گلونو ته طوطي په چیغار راغي
دَ هجران مشقت ډېر وُ خداي آسان کړ　　بیا مي سخ دَئ چه عشرت د دیدار راغي
که په نوُرو باندي هر کله اختر دَئ　　په ما دا زمان اختر دئ چه یار راغي
لون لون کالي بیا پېري خواجه شو
چه خوشحال دَ یار دَ مخ په بازار راغي

غم ښادي چه په چا وېر شي[1]　　لکه وېر شي هسي تېر شي
سر رشته ئې مونده نشي　　گوناگون دَ دور پېر شي
چه په خوا په خاطر نه وِئ　　هسي چاري په تا دېر شي[2]
په هجران کښ غم دَ یار دَئ　　چه همېش تر زړه چاپېر شي
هر چه وَواته له سترگو　　عابت له دِله هېر شي
چه به سخه په خوشحال کا
گُندِي ژر دَ ده په څېر شي

غنیمت گڼه گلُونه میخوري کړه په چمن کښي　　چه به پس له هفتې نه وِی دا گلونه په گلشن کښي
په غنچه چه تطاول کا صبا دا کله باطل کا　　دَ بلبلو کام حاصل شی[3] دَ گلزار په شگفتن کښي
وطن ښه دَئ که غمخور وِي ښه یاران دِ لور په لور وي　　ځو چه شته که هونبره نور وئ لا غریب یم په وطن کښي
هم مانې شته هم عتاب شته هم ترخه تروه خواب شته　　نه ئې شمار نه ئې حساب شته څه خوښي ده په دیدن کښي
اور اوبه نده نور څه ده چه په تله یا په راتله ده　　په راتله په اور اوبه ده اور را بل کا په رفتن کښي
که ئې تل په ظلم زړه وئ که مي زړه له غمه چوِي　　خداي دِ نکا دا به نه وِئ چه ئې خوږ کړم په گفتن کښي
چه بلبلي وته گوري له آوازه ژبه ژغوري　　د بلبل په آواز ښوري هونبره ژبه په سوسن کښي
چه جدا شی وَ دِ مرینه له غمونو چه خلاص شینه　　څوک چه بې یاره پائنه سود ئې کوم دَئ په زیستن کښي

---

[1] وېر شی د قندهار په محاوره (ورشی) مگر دا کلمه په یوه نسخه کښ ډېر شی لیکلې ده.

[2] دیر شي یعنی درشی.

[3] حاصل کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ سپی غُندِي ئې ولي په رو روبه پسې زغلي
خوار خوشحال به ئې اَخلي څو چه ځان لَري په تن کښې

ګله ته چه په بلبلو هونبره خیال کړې   دا خیالونه همګي پخپل جمال کړې
دا جمال به دي جاوید په جهان نه وِي   ښه خو دا ګڼه چه شکر په دا حال کړې
دَ انصاف په سترګو ښه ننداره وکړه   جهان څو کښلي چهره هسي پایمال کړې
ډېرِي خوني دَ هجران په لمبو وسوې   ما لیدې چه تجلې ئې په وصال کړې
دا بهار ګلزاره ښه یې خوي دي بد دَئ   چه راتلَنَه یَو څو ورځَې په درست کال کړې
تر قدرت به دي ځاړېږم ذوالجلاله   رنګارنګ ګلونه ښه[1] هسِې نهال کړې
دَ بلبل دَپاره تَل وَي په چمن کښ   د پسرلي ګله تله ولي دم در حال کړې
که دي سترګي دَ عرفان شته مبارک شه   دَ ګلزار په ننداره چه استقلال کړې
ګل ته هسِي رنګ و بوي ورکړيَ چا دَئ   دَ لاله دَ ګل چا هسي پاڼي لال کړې
چه ګلونه دَ ګلشن همېشه ګوري
لکه خضر هونبره عمر دَ خوشحال کړې

که په زغرو په چپَو کړی نېزې څورِي[1]   چه نیکي در څخه نشته واره کوړي[2]
دَ هر چا سَرَه خوږه ژبه بایده دَه   په خوږه ژبه ما هم وزی له سوړي[3]
واړُو دُوړو سَرَه فوج دَ سپرو نه وئَ   په جهان کښ لړي نه دِئ تشی دوړي
یاوه ګوي دراز زبان مه شه که ګورې
بیهوده خبري مکړه پوچي بوړي[1]

که په زړَه کړې دَ خوشحال خبري زبري   دَ دانش له کاره نه دِي لري بري
خلایق په تفاوت سَرَه پیدا دِئ   پوهی نه دِي سَرَه واړه برابري
په زرګونوُ کښ یَو دوه سرِي خبر دَئ   نوري واړه خلقې دِي ناخبري
لکه کار دَ خوي خصلت په تفاوت دِئ   هسي زېبرِي په ښایست سَرَه دلبري
دَ سیرت زیبایي ښه دَه تر صورت
چاري واړه د باطن دي معتبري

ګه مي یاد که مي نایاد کاندِي مخدوم دئ   دَ چاکر مي له څښتنه حجت کوم دئ
دا ګدا ئې وَ وصال ته څه هوس کا   چه بادشاه ئې له لیدنه نه محروم دئ
په عاشق چه ستا له لوریه ظلم وشو   اوس په هر لوري چه دَئ درومي مظلوم دئ
همېشه ئې سوړ سوړ آه وِئَ ګونه زېړه   دَ ویشتلو حال که نه وایې معلوم دئ
په جهان کښ چه څه رنځ وُ څه محنت وُ   هغه واړه سَرَه ټول شول عشق ئې نوم دئ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[2] محشي ورته لیکي یعني عیجن او دروغ.

[3] سید راحت لیکي، چه بطزي کزي ته وائي، په قندهار کي بُري بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه يار چه وفا دار دَئ مونده نشي   په جهان کښ دَ وفا هنر معدوم دئ
دَ خاطر ويني مي خوري په ننکي ننکي   له گناهه وېره نکاندي معصوم دئ
که يار سر غواړِي له ده نه نه به نکا   هر چه پوه دَ عاشقیِ په رسوم دئ
چه په عشق کښ موافق نه وِئ اې دِله   دَ هغه ليدَل په څه گورېِ چه شوم دئ
دَ دوږخ لمبې به نه رسي عاشق ته   چه دَ عشق په توره مړ شو غه مرحوم دئ
ما خوشحال ته ستا دَ خولې اسرار مکشوف شو
که دا راز دَ چا له سترگو نه مکتوم دئ

که مِي نوم په ژبه نه اَخلې هيچري   په تش نوم به دي هم سود کوم دلبري
دَ زاهد دَ سترگوُ آب هونبره په ځاي دَي   چه ئې سترگِي باندِي[1] نه دِي برابري
دَ ښاديیِ نوم پرې زور[1] دَي تَل تر تله   چه په زړه ئې ستا دَ غم شيتي[2] شي سري
زه به څه ځني مانه کړم يَو زه نه يم   په غمزه ئې خلقې کړلې ډېري
دَ ښو سپوره ئې خار[3] په پښو څرخېږي   له حيا چه کوز کوز گوري ناز پروري
شونډي ستا لکه نبات هسي خوږې دِي   تريخ ويل ځنِي نه ښايي لب شکري
وايي شته په چين ما چين کښ کښلي ډېري   خداي دِي نه کا چه تر تا به وِي بهتري
بې خبر له ځانه ډېر ورته[4] پراته دِئ   ته يې هم په حال خبر شه بې خبري
دَ ختا دَ ملك نافي واړه خجل شِي   چه د تا زلفي ښکاره شِي معنبري
که دي چېري دَ آشنا په لور گذر شِي
دَ صبا باده! ځما سلام پر وري

که يَو دم دَ يار په غم فراغت کښېني   پدا دم به له عالم فراغت کښېني
که دِ کار دَ محبت وينو په لاش کښ   پدا کار به خوښ خرم فراغت کښېني
که گداي شي دَ مغان په خرابات کښ   همېشه به لکه جم فراغت کښېني
ډېر و لږ دَ زړه زحمت دَئ که عاشق شې   ته به تل له بېش و کم فراغت کښېني
که اختر دَئ که نوروز دَئ خو هم دا دئ   مخ په مخ چه له صنم فراغت کښېني
که په کوي کښ ئې مقام وکړې زاهده   په خاطر له ارم فراغت کښېني
لاس په لاس بهشت دا دي خوشحاله
چه خپل يار سرَه يېو دم فراغت کښېني

که دا عقل دَ همه خلقو يکسان وَئ   سکه بايده وَ چه همه سړی لقمان وَئ
د دې لال قدر به نه وُ په عالم کښ   که دا کاڼي واړه لال دَ بدخشان وئ
په پخسر[4] به دَ هر چا کرَه پراته وُ   که دا دُر مي دَ ژلیِ غُندي ارزان وئ

---

[1] په قلمي نسخو کښ زوږ ليکلي دي داسي: نوم پر زوږ دي تل تر تله.

[2] شتي.

[3] دِ خار.

[4] دا کلمه عيناً وليکه سوه په ځنو نسخو کښ پېخر راغلی دی تحقيق غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هيڅ حساب به ئې په هيڅ جنگل کښ نه وُ   که درمې[1] واړه کني دَ هندوستان وئ
په خوراک به خرو غويو نه قبلولې   که ډېره دَ وني پاڼې واړه پان وئ
دا ټپوس به هم په لاس دَ بادشاه ناسست وُ   که دَ باز او دَ شهند غُندې ئې شان وئ
دَ ليلى او دَ مجنون مينه به هيڅ وه   که همه خلق لېلى او مجنونان وئ
ما خوشحال دَ حقيقت په ژبه ووې
دريغه دريغه که څوک پوه پدا زبان وَئ

که صورت وته دِ گورم په صورت کښ يو حيوان يې   که معنو وَته دِ گورم شاهزاده دَ کل جهان يې
چه ظلوم جهول يادېږې کنت کنزا هم پوهېږې   ته و دا ته نظر مکره چه دا غوښې استخوان يې
چه مسجود وُ دَ ملکو ځاى ئې پاس وُ په فلکو   ته خلف دَ هغه هسې خليفه پدر نښان يې
غوښى هډِ څه په کار ندى داد گاو دَ خره هم وئ   دَ گداى په گند کښ پټه ته يو څرنگه سلطان يې
چه ئې ستا په حال پېغور شو تر ابده ئې مخ تور شو   دَ چا نوش يې دَ چا نېښ ئې د چا درد دَ چا درمان ئې
د دنيا عقبى باغونه پکښې واړه نعمتونه   واړه ستا دَپاره جوړ دِئ ته مقصود دَکن فکان يې
که هر څو گلونه ډېر دِئ تر حساب تر شماره تېر دئ   دَ فطرت په حديقه کښ نو باوه دَ گلاستان يې
نور به څه وايې خوشحاله له دې حاله له احواله!
هم دا هونبره وَيل بس دئ که پوهېږې نکته دان يې

که په باغ کښ رنګارنگ گلونه ډېر وِئ   هسى نه چه دَ گلاب دَ گل په څېر وِئ
آشنايې دَ گبينه دَه که شکرې   چه خواږه ئې په څو رنگه را برسېر وِئ
ستا دَ ور دَ سپيو څو ثنا صفت کړم   چه تر پيره ميره زړه وته را تېر وئ
آرزو به دَ حيوان دَ اوبو نکا   عاشقان دِ چه دَ خولې په ميو سېر وئ
چه په عشق سَرَه ژوندي دي مرگ ئې نشته   که په گور کښ تر دا تورو خاورو زېر وئ
دَ غمزې توره ئې هر چرته وژل کا   لور په لور ئې شهيدان په دا شمشېر وئ
تل ئې لوبې دي د ما د زړه په وينو   ستا دَ سترگو آهو ما ته لکه شېر وئ
ستا دَ زلفو هر هر پېچ وته چه وگورم   همگې په رنگ و بوې لکه کستېر[2] وئ
په خوشحال دِ يو زمان ليده وَ نکا   يو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ
مگر هيڅ ئې دَ زړه حال ور ښکاره ندئ
چه ليده ئې دَ خوشحال سَرَه ډېر ډېر وئ

گه دَ لويو کتابونو دانشمند وئ   دَ هلکو کتابونو په کار بند وئ
چه خرما ئې دَ بلوټ نه وِئ خوړلې   و هغو وته پټوي[3] خرما خوند وئ
چه دَ هند په شگر قندو خبر نه وئ   و هغو وته گاځري شکر قند وئ
دَ اټك په مناره به نظر نه کا   چه هغه ته دَ دهلىَ ملك څرگند وئ

---

[1] يعنی نل.

[2] دا کلمه عيناً وليکه سوه، معنى د مشکو به وی يا يو قسم خوشبو دار گل.

[3] د مېزرى دانه او تخم (درياب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر سړی دَ خپل وطن ثنا صفت کا　　د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وئ
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته　　ما چه ولیده دانا محتاج دَ پند وئ
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وینم
دَ هر چا چه بده پوهه غلط سند وئ

که راضي مي په جفا[1] او په وفا يې　　نور را درومه چه زه ستا يم ته څما يې
بې له ما که جهان ستا شي په اوربشه　　چه زه ستا شم که اوربشي خوړې دارا يې
که دِ طمعه دَ مخلوق له وره پرېکړه　　بادشاهي دِ مبارک شه که ګدا يې
غاړي غرونه خبر دار دئ چه مجنون يم　　که جهان پدا خبر دَئ چه ليلا يې
ستا دَ غم په توره مړ په وردِ پروت يم　　کله کله راته ګوره مسيحا يې
جګي جګي په ليمه مي قدم کښېږده　　چه رِندې سترګي مي روغي شي طوطيا يې
کله ما و تا روزګار په يوه ځاي کړ　　بر بر راشه دَ يار سپيه چه اشنا يې
چه ياري له ياره کړې دَ سود له مخه　　په خاوند مي دِ سوګند وِي بې وفا يې
چه دَ يار سَرَه پخپل غرض ياری کړې　　دَ ياری بلا په تا شه يار دَ چا يې
چه دِ بولم معطل مکړه را درومه　　که دَ باز غُندِي حاضر په بِغ دَ بيا يې
په دربار مي چوتري دي دَ سرونو　　راشه واروه چه پخپل وَژل شيدا يې
چه دِ خوي خصلت دَ رنګ سَرَه جوړ ندئ　　رنګ دي ورک شه که هر څو په رنګ زېبا يې
پدا هسي ښايسته جمال چه ستا دَئ　　غم شدت فتنو اَفت لَره پيدا يې
په اميد دِ دَ ليدو په ور کښ پروت يم
ګه ته هر څو له خوشحاله بې پروا يې

کله خپل بشر دَ ګل غُندِي نما يې　　کله کله دَ بلبل په ژبه وايې
چه هر هر زمان په هر شکل جلوه کړې　　عجائبه دلربايه خود نما يې
په يوه وېښته دِ نه ارزي دوه کَونه　　په غايت لکه ګوهر قيمت بها يې
دَ خپل درد دوا به زه له چا نه غواړم　　چه هم ته محبوبه درد يې هم دوا يې
کله ناز کله ښکجځل کړې کله مهر
له خوشحاله مَروره که پخولا يې

که ئې لري له جماله نه جلباب شي　　حبطه به ئې تر مخ پوري آفتاب شي
که ئې بوي دَ پېچا پېچو زلفو ورشي　　په خطا کښ به بې قدره مشکباب شي
څو بوسې که له دشنام سَرَه آمېز کا　　شماتت به ئې په قند و په ګلاب شي
که هر څو له زېبا مخه خاطر نيسم　　زړه مي بيا په اضطراب لکه سيماب شي
يکباره ئې قرارَي له ما نه واخيست　　درسته شپه په ما احرام شه که مي خواب شي
دَ هغو طاعت قبول ندي نور څه دئ　　چه سجده ئې تل دَ ورځيو په محراب شي
دا پياله چه څما نوش دَه زه پرې مست وم　　دا مستي مي نه په بزم دَ شراب شي
دَ رندانو دَ شرابو هسي کار دئ　　چه زاهد ئې هم په بوي سره خراب شي

---

[1] په جفا هم په وفا يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نا محرم مي و صحبت ته څه هوس کا — چه ځما له محرمانو هم حجاب شي
که يو ټول دَ ښايسته وَو سَره کښېني — خو هم بويه دَ همه وُو انتخاب شي
غه روپي چه دَ ټنگ سال له لاسه نه وئ — و صراف وته ظاهره په هر باب شي
دروغجن غشي که هر څو ثابت روغ کړې — خو به بيا دَ هلوکانُو تېر پرتاب شي
دَ خرما وَنه خو سازه کړې له مومو — دَ خرما غُندې به کله ترې دوښاب شي
ما خوشحال چه په پښتو شعر بيان کړ
دَ پښتو ژبه به اوس په آب و تاب شي

که په عشق کښې زړه دَ نورُو په ليده ځي — ځما زړه په اورېده تر ليده ښه ځي
نوري ميني ئې ځما له دِله يووړې — يکباره مي په ليدو پسې لېمه ځي
هسي ياد بويه چه يَو ځله يار ياد کړې — نور دِ ويني لکه باز تر هر وېښته ځي
پکښې خيال دَ سبر قد و دَي پالم ئې — چه مي هر کله تر دوو سترگو اُوبه ځي
که په زړه شوي زه به اوس دَ يار سَرَه وم — چا وې دا چه پښې هورې درومي چه زړه ځي
نه په زړه ده نه په پښو دَ خداي په کړه دَه — دا غريب سرَي همه دَ خداي په کره ځي
که دَ مال وه که دَ ملك وه که د زر وه — وار په وار مي دَ زړه مينه له هر څه ځي
دَ دنيا مينه په زړه باندي لوي بار ده — آزاده به بار په زړه و گور ته نه ځي
روغ به خوب دَ بې غمی کا خوشحاله
چه څه خوب دَ زړه لري خوب د هغه ځي

که ميوه دَ چندنِ نشته هسي شنډ دئ — لا ئې ښه تر ميوه دارُو ونو ځنډ دَئ
وايې زه به په تا وکړم ځني چاري — زه دَ دې چاري ارمان لَرم ډېر ځنډ دئ
که مي ځان ځي که جهان پرې به ئې نږدم — ما نيولی اوس دَ عشق دَ سپرو منډ دئ
پدا لار دَ شهسوارانُو ختل گران دَي — گوډه څو به باندې خېژې ملکښ[1] دئ
زه او دا دَ هر ناکس سازي ناسازي — که رشتيا وايم خپل ځان را باندې پنډ دئ
که مثال ئې په دنيا غواړې له ما نه — چه الا بلا پکښې وې هغه ډنډ دئ
دَ چرې دَ لاره کار نشته ناپوهه — چه تېرُونه پرې ماتېږي هغه خنډ دئ
يا سبا دَئ يا غرمه دَه يا ماپښين دَئ — مازديگر دَ ښکار تکل کړم ساعت لنډ دئ
څوک دَ حج، څوک دَ تلقين څوک دَ مکتب شول
يَو خوشحال په واړه خلقو کښې لونډ دئ

کام دَ زړه که هر څو ښه دَئ — تر ايمانه نه ښه نه دئ
چه ئې دا انديښنه نه وِئ — هغه کس سرَی په څه دَئ
اعتبار پدا دنيا کښې — دَ سرِی لکه لېمه دئ
دَ هر چا چه لېمه نه وِئ — که بادشاه دئ خوار په زړه دئ
سپی به ښه کړم تر مزري نه — سپی دَ کور مزري دَ غره دئ
خرکه بد دئ بيا وري وري — بد سرِی بتر تر خره دئ

---

[1] دا کلمه په يوه نسخه کښې جلا ليکلې ده مله کنډ يعنې مه ځه چه کنده په مخ کښې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ئې ويښ وينې په سترګو　　غافل ويښ ندئ اوده دئ
په رشتيا کښ زوال نشته　　دا د ما کلام په وله دئ
اوليا بللي بويه　　چه حلال په خوله په زړه دئ
ته ئې سست وينې په سترګو
دَ خوشحال اختيار تېره دئ

که په حسن دَ کشمير خوبا اوښار دي　　يا د چين او دَ ماچين يا دَ تاتار دي
ښښنې جونه چه ما په سترګو ځير کړې　　هغه کل واړه خجل دَ دُوي تر کار دي
په ښايست باندې ئې ختم دا وينا ده　　چه په اصل دَ يعوب قوم و تبار دي
هېڅ حاجت نشته دَ مښکو دَ ګلابو　　په پنځه وخته لمانځه عطر عطار دي
که ټيکه که کټماله که نور سنګار دي　　دا همه تر تورو زلفو پوري خوار دي
که اوړنی[1] مقيش دوزي که سالو[2] دي　　دا همه واړه تر سپين پروني ځار دي
تر صورت ئې دَ سيرت خوبي افضل ده　　تر ظاهر ئې دَ باطن خواړه بسيار دي
کل روزګار ئې سر تر پايه پرده پوښ دي　　نه ګرېوان تر نامه څيرى په بازار دي
له حجابه پورته غټ کتلي نشي　　نه آموخته په ښکنځلو په پايزار دي
ما خوشحال له ډېرُو لرِ دي څه وَيلی
له دې حاله ګوي مګوي وَيل بې شمار دَي

که رند غُندي ملا واقف دَ راز دَئ　　دَ کتاب دَ مسلو زبان دراز دَئ
زه مريَي دَ هغه چا يم ترې ځاربېږم　　چه دَ زړه سرَه ئې جوړ دَ خولې اواز دئ
چه ئې رَو دَ خولې دَ زړه سرَه يَو نه وي　　که په هر لمانځه اودس کا هم بې نماز دئ
وار په وار ځما په زړه کا هسې چارې　　که دَ سترګو ئې غمزې دئ که ئې ناز دئ
لا به ډېر ګلوُنه وا شی پدا باغ کښ　　دَ ګلزار دَ غوړېدلُو ئې آغاز دئ
څوک به نه وئ چه به غاو ورباندې نکا　　د َهر چا وَ ملامت ته عاشق ساز دئ
ځان و تن سرَه مثال کړه دواړه توکه　　محنت که حقيقت دَئ که مجاز دئ
چه عزت ترې پيدا کېږي قناعت دئ　　چه خوارى ور ځَنى زېږي هغه آزاد دئ
زه خوشحال له خپله بخته دلګير نه يم
چه ځما ستوري ځائي دښمن ګداز دَئ

که هر څو پخپله پوهه کښې سقيم يې　　دَ حکيم په حکم کار کړه نور حکيم يې
که په خوله په غوږ په سترګو څه زده نکړې　　نور ور درومه ازلي سيه ګليم يې
دَ سيرت خوبي پيدا کړه چه جوهر دَه　　په صورت خو هډ وغوښه وينه ريم يې
پير اوستاد مرشد به واړه درته شا کا　　که په جهل مرکب کښ مستقيم يې
عاقبت به د په بخره ندامت شي　　چه دا هسي دَ جاهل سرَه نديم يې
دا دانش چه دَ هندو دَ شمار حساب دئ　　که ته دا دانش کښې لئَيم يې

---

[1] پرونی، چادر.

[2] که شالونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخاوت په روایت په روخ په رنګ کړه نه چه درسه دنیا وَ بازيِ کریم یې
همېشه په زړه خوشحال اوسه غم مکړه
په اخلاص چه وَ دانا وَته تسلیم یې

که هر څو په هوا پرونه وَهِي چتي بیا ئې زړه وِي په ډکي دَوني نښتي
شاه زلمی توري[١] نېزيِ خوري تردد کا په برېښنا دَ توري تښتي تېر اَرتي[٢]
سترګه ور اور اورکي ویني چه برېښي نويِ میاشت په سترګو نه ویني سترګ تتي
ناسوتي عالم په څو په دنیا شخ دئ هلك تل دَ مور په تي پوري وئ نښتي
دَي دَ خپلي ګوتي غم کاندي که نه وئ په شګون کښ عالم ښه ګڼي شپږ ګوتي
په هر ښکار به بې خطا چورب اَلوزي ما خپل باز دئ په پهرو پهرو پرانتي
که ئې بل له بد بويِ سېږمې نیسي دَ خپل بوي په بد بوئي خوښ وئ خسا ګوتي
څوک به څه لَره خوشحاله ته نصیحت کا
عاشق نه دئ نصیحت دَ چا نه نغتي[٣]

که هر تار ئې دَ کوڅې مشك تا تار دَئ دَ کوڅې تر تار ئې ښه دَ زلفوو تار دئ
هغه ځَاي چه مي دَ زلفو بازار جوړ شي هغه ځَاي مي دَ ماتیو[٤] تش بازار دئ
چه لذت دَ تورُو زلفو را تر زړه شي دَ ماتیو زیست روزګار کله په کار دئ
دا خبره څه عجب دَه چا ویلې چه دَ تورو زلفو بد سوي تاتار دئ[٥]
چه دَ تورو زلفو خیال ورځخه نشته توري خاوري ئې په سر عمر ئې خوار دئ
که همه دنیا پريِ وَښندي هم هیڅ ده هغه کس مي چه دَ زلفو خریدار دئ
خوار خوشحال چه ډېر صفت کاندِي دَ زلفو
په قیمت دَ تورُو زلفو خبردار دَئ

که هزار ځَله هنر کا هیلي بیلي[٦] څوک به نکا دَ ازل چاري تبدیلي
دَ ازل حکم په مثل دَ هاتي دَئ دَ سرِي فکر مثال پرِي دَ ډیلي[٧]
دَ حیات اُوبه سکندر په هیلو غوښتې حضر بیا مونده عبث شويِ دَ ده هیلی
یَوه څرنګه خونرېزه لار دَ عشق ده پکښې ډېري قافلې شولې قتیلي

---

[١] توری تېرې خوری.

[٢] په برېښنا دَ توری تښتی تېز اَرتی یا په پرېښنا دَ توری نشی تېز اَرتی.

[٣] نغوتی.

[٤] دا کلمه په یوه نسخه کښې ماتویو لیکلې ده یعنی څوڼی چه یوې خوا او بلی خوا ته وی.

[٥] ناتار دی.

[٦] خپلی سیلی.

[٧] یو راض چمنی وابښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق يو هسي پوديرشم توري را زده کړ　　چه په دېرش توري څکوم دَ قلم کيلي[1]
عاشقانو ته اندک دَ دنيا مال دَئ　　تر همت پوري کثيري دِي قليلي
دا دلبري چه په دا کشور کښ نن دي　　په کشمير کښ به ئې نه مومې عديلي
هغه تُرکه چه ځان جوړ کا را ښکاره شي　　تر جمال ئې حوري هم ندئ جميلي
په ارمان ارمان مي ځان راغي په شونډو　　تا دَ شونډُو دارُو نه راگړه بخيلي
بيا هاله دَ محبت په کوڅه پَل ږده　　که دِ ويني لکه ما کړلې سبيلي

خپل پردی به دِ هيڅوک سيله وَ نکا
اې خوشحاله که دِ بخت نشي په سيلي

که خاطر دِ دَ خوشحاله نه دلگير دئ　　په خوشحال باندي هم ستا دَ ماڼي وير دئ
دَ بيمار ساهه په شونډُو باندِي راغله　　دارُو گر ئې لا علاج ته په تدبير دئ
دَ موسی په معجزه به څه گروهېږي[2]　　دَ فرعون چه هامان غُندي وزير دَئ
يار ځما په پالنگ ناست زه ولاړ په خوب يم　　سرا سر ځما له لوريه نه تقصير دئ
ما خپل سر تر فلك وليده په پورته　　د دې خوب مي معبره کوم تعبير دئ
بيا مي کينه سترگه لاندي باندي راپي　　مگر بيا مي زړه ياریِ وته خير دئ
په وفا سړی دِ يار دَ هيچا نشي　　چه دايم ئې په ياری کښ تزوير دئ
په ژړا پوري مي خاندِي چه مي وکوت　　دا همه واړه د ما د بخت تاثير دئ
هيڅ يَو مخ به ئې مخي دَ ښايست نکړم　　ما چه ستا جمال ليدلي په ځېر ځېر دئ

د ما زړه دَ يار زلفيني سَرَه گوره
ليوني په ليونتوب کښ په ځنځير دئ

که پکار دِ ده دَ خداي پېژندگلي　　پير وي دَ محمد (ص) کړه دَ علي (رض)
هر آيت چه به راته پاسه له عرشه　　لا په عرش به ئې علي وُ متلي
محمد چه هغه راز ئې په معراج کړ　　يکايك وُ و علي وته جلي
په محشر به هغه تور مخونه پاڅي　　چه ئې نه دِی توري خاوري دَ تلي
محمد علي چه دوه ويني په سترگو　　پدا کار کښ احولي دَه احولي
دَ زړه زنگ په بل صيقل نه ليري کېږي　　په دوستي ئې دَ علي ده مصقلي
که دا هوبنره وَيل کا ورته رخصت دئ　　محمد دي پيغمبر علي ولي
چه په بغض دَ علي يا د عمر(رض) دي　　رافضي دي خارجي دَي خللي
دَ علی دَآل دوستي دَ ايمان زړه ده　　څوک دي شك پدا په زړه نه راولي
چه تر منځ دَ چار يارانو بد وَيل کا　　په مذهب کښ دَ هغو ده درغلي

دَ علي دَآل په مدح کښ جنت دَئ
دَ خوشحال ختك پدا دَه تسلي

---

[1] يعنی خط او د گاړیِ د عربې خط.

[2] يعنی منل او گرويدن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که رُویت ئې نا ممکن وَئ په دنیا کښې — دَ اَرنی وَیل به نه وُ په موسی کښې
چه موسی وته ځواب لن ترانې وُ — څه عجب جلوه لیدله شي پدا کښې
چه په ملك په ملکوت کښ مونده نشي — هغه هسې ځېز ئې اېښې دَئ پما کښې
زه حېران یم پدا خلقو نه پوهېږم — ترې مرې ولاړ تر حلقه په دریا کښې
چه په لا احصی وَیل ئې خبر دار کړم — چا د ما ژبه گویا کړه په ثنا کښې
دَ عاشق دَ معشوقې سرَه یو راز دئ — چه هیڅوک ترې خبر ندئ په دنیا کښې
چه لیلې کړه دَ مجنون کونډئ[۱] ماته — خوار مجنون ئې سر افراز کړ په هر چا کښې
نور که هر څو پاکیزه زه گناهگار یم — غم مې نشته بیا مې ځاې دَئ په ماوا کښې
دَ خوشحال دَ هغو لار سرَه جدا دې
چه ئې غواړې په مسواک په مصلې کښې

که چرگان کرکره[۲] دار دي — بیا و باز وته ناچار دِي
نه یَو باز دَ ښکار دَپاره — نه که چرگ چرگې هزار دي
دَ معشوقې ښېوې واړه — دَ نور چا ندې دَ یار دي
عاشق عشق لَره پیدا دئ — کفر دین ئې څه په کار دئ
عاشقان دَ معشوقې دي — نه دَ مور دِي نه دَ پلار دي
دَ خپل وَر عاشقان گوره — چه په څو پراته خاکسار دي
په هغو دَ خداې نظر دئ — چه مَین په ښه دیدار دي
عشق ناپوه وَته اسان دئ — ورته گران دئ چه هوښیار دئ
په خوشحال به عیب نکا
چه په حال ئې خبر دار دي

که اسمان دَ چا په حکم جار وتلې — ځنې څه چارې به وشوې تا کتلې
په رندو باندې لا هسې توره شپه دَه — که همه عالم ئې وینې نمر ختلې
هم ئې هیڅ راته پرې نښول هم بیا وائې — چه ډاډه اوسه لا هیڅ نه ئې نتلې
بیا ئې شکل په څه شان راته ښکاره کړ — لکه باز وِي له کرېزه را وتلې
چه ادب ور څخه وِي صحبت هغه کا — بې ادب له مجالسه وِي یستلې
هغه یار مې لکه باز په پرواز ولاړ شو — طالع بیا ځما تر لاسه را وستلې
ځان چه نن تر مَین ځار نکړې خوشحاله
ځان به تا وي وَ نور چا وته ساتلې

که په کور کښ دِ سر دې دَ بدخشان وئ — یا ږنکورې دَ انگورُو یا رمان وئ
چه ئې زړه ور څخه مور وِي نه ئې گورې — دَ ورِ سترگیو ورته څو رنگه ارمان وئ

---

[۱] دا کلمه تحقیق غواړې ممکنه ده چه گونډه وي، یا به کونډيَ وي یعني په مقابله کې دَ گا دریدل.

[۲] یعنی طره او کاکل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ به څه پوښتې له نغن[1] چه نغن څه دي   وږي سپی خوړلي نغن ته نگران وئ
کله کښلي معشوقې ته نظر نه کړې   کله کوڅي درته هم راحت جان وئ
په ساعت ساعت کښ حال باندي نوربږي   چه مي ولیده سړی کله یو شان وئ
دَ سړی فکر په مثل دَ سیماب وئ   اضطراب ئې هر هر خوا ارمان ارمان وئ
کله کله ښاېسته شي په گلونو   گله کله لکه باغ باندِي خزان وئ
کله کله دَ خوښی په صحبت کښېني   کله کله په غمونو کښي حیران وئ
چه دایم په یَوه حال دَئَ هغه خداي دئ   چه حالونه پرې ور درومي دا انسان وئ
آخر تله دي له جهانه باور وکړه
که هر څو خوشحال ژوندی پدا آوان وئ

که هر څو یې پدا خپل حسن کښ لويَ   دَ یارئِ حق هم پېژندلی بويَ
ما به زړه لتا نه وتاړه په بله   که موندي شوي هسي تا غُندي دلجويَ
دَ شرابو په خوړو کښ فهم وکړه   چه دِ نه شي دا پیاله له لاسه نويَ
چه مکان ئې نا پیدا نښان ئې نشته   څوک به څه غواړي دَ شپېنُو بازو هويَ[2]
د تشنه خودَ اوبو سرَه مقصود دئ   که اُوبه ئي دَ دریاب وِئ یا له جويَ
عاقبت به برخوردار پخپل مراد شِي   که دَ پلار په نصیحت کښ درومي زويَ
دَ خوشحال وَیل خواږه تر نیشکر دي
که په خوند ئې خبردار شې وئې ژويَ

که ته خوله و ماته نه راکړې ملکی   بلي هم راته نومړې دَه خولکیَ
په غمونو کښ دي هسي ځنځیري[3] شوم   لکه اوړکی چه زبون شي په بلکیٓ[4]
په کړکتیو[5] کښی دِ ډېر زړُونه پراته دي   پدا دوه زلفو دَ زړونو یې غلگیَ
چه څراغ ورځني دورمي پتنگ خوار شي   یو زمان له ما نه مه درومه دلکیٓ[6]
ما دَ ښو مخونو ښه ننداره وکړه   نشته تا غُندِی زیبا بله جلکیَ
ما ساده پښتانه څه زده چه ئې وائي   په پارسي پارسي خبرو مغلگیَ
جدائي ئې هسي سخته په خوشحال دَه
لکه ځي دَ چا له ځانه نه سلگیَ

---

[1] یعنی د تبی پوډئ.

[2] ها یا هوی یعنی هگی او بیضه.

[3] زنځیری شوم.

[4] د وړو ماشومانو د ستونو مرض.

[5] پړکه، دام، جال.

[6] د دل اسم تصغیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که اشنا که نا اشنا دئ بولاق واړه بې وفا دِئ
که ئې خوښس کړې یا ئې خپل کړې شاهي بیگ غُندی بلا دئ
چه آصف خرم ښه نشه نور خرم په یار دَ چا دئ
خوشحال که یار غاروه هم دَ ده نه دا غوغا دئ
که ئې ځان کړم یا ئې زړه کړم ځان و زړه کله ځما دئ
نه ئې ننگ شته نه ئې شرم نه پخپل قول وینا دئ
چه گوتك ورته ښکاره کړې لکه بنځې واړه ستا دئ
پخپل سود پخپل مقصود دئ بند په خپله مدعا دئ
د سیالانو خوي ئې ندَي په بېکار خصلت پیدا دئ
مخامخ و تا ته خپل شي
پردی واړه پس شا دئ

که په فضل شي څه غم دَئ که په عدل شِي ماتم دَئ
له گناهه به خلاص نه وِئ چه په نوم بنی آدم دئ
چه ظلوم جهول ئې یاد گړم که پوهیږې ډېر کرم دئ
په لاتقنطوا تکیه دَه گڼه اور ووري تور تم دئ
زه هغه ناتوان ضعیف یم چه مېږې تر ما محکم دئ
پدا ضعف هغه بار وړم چه ترې تښتي درست عالم دئ
که لویئِ ته مي گورې میاشت و نمر دَ ما پرچم دئ
اسمانونه مي خیمې دِي پرې دَ ستوریو زینت تم دئ
لا مي نور باغونه نور دِي کمکي باغ مِي دَ ارم دئ
غم مي هیڅ نشته خوشحال یم
که خپل بخت را سرَه سم دئ

که دَ یار دَپاره غم شدت څوک مومي په خندا خندا دِ مخي ور درومي
دَ هغه سرِي یاري څه یاري نده چه بې یاره ئې اوبه درومي تر کومي
زه له ورایه ورته گورم یار مي گوره دَ اغیار سرَه دَ میو پیالې شومي
ما به څه پوښتې د ما دَ یار له نومه یو بې رحم بې وفا بې مهر نومي
نه ئې زه یوازي قتل په غمزو یم څو ئې ما غُندي په ورکښې دي لړومي
په فراق ئې دَ ما اُوښي هسي تله کا لکه څوک چه اخته سوَي وِئ په دومي
دا دواړه بدان نه گوري له کسته په ښه مخ باندِي و مشه دانې سپومي
که تازه یاریِ ښې نه دي خوشحاله
څوک به نه خوښوِي غوښې دَ ورغومي

که سړی په مصلحت کښ لَربر نشي زه ضامن چه دَ ده کار به ابتر نشي
و هغه ته سړی مه وایه چه پوخ[1] وئ آراسته څو سر تر پایه هنر نشي

---

[1] چه پوچ وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو مشکل کارُونه درته پېښ شي　　فکر مکړه چه آسان به په زر نه شي؟
ما چه ولیده خو زر دِي پدنیا کښ　　خو سَړی دِ ئې په مینه کافر نشي
زویه یار که لاف کَوي باوري ندئ　　څو په ډېري حادثې دِ باور نشي
دَ رستم دَ مړنتوب خبري اَروم　　ولي څوک به بې لښکره صفدر نشي
چه دَ مرد دَ نامرد شناخت ور څخه نه وئ　　بد صاحب څخه دِ هیڅوک نوکر نشي
دَ خوشحال خبري واړه نصیحت دئ
مګر خر وِي چه په زړه ئې اثر نشي

که تا وته حیران دئ دَ لیلی حکایت کړوني　　و ما وته په ځان دئ دَ مجنون روایت کړوني
د هر وېښته په سر لَړم زه تا سره زر کاره　　خبر ندئ له حاله دا بې کار نصیحت کړوني
څه ښه وشول طالع وې چه ئې ولیدې په سترګو　　تر ما پوري خجل شول دا د ما ملامت ګړوني
دَ حسن یغما چه دِ الجه راوړي دَ زړونو　　پځك دِ ستا وَ سترګو ته بېل کا قسمت کړوني
چه درد لَري په زړه کښ دَ هغه دارو موندل شي　　هیچا لیدلي ندئ دَ بېدرد طبابت کړوني
چه زه دَ بت سجود کړم مخامخ راته حاضر دئ　　څه څیز ویني حیران یم دَ مسجد عبادت کړوني
کوم ملك دَئ له ما پاتو چه مي پل ندئ پریښي　　هر ځای به ورته یاد کړم که څوک سته سیاحت کړوني
چه دو اویا مذهبه راته یو شول صلح کل یم　　دَ کوم یوه مذهب دَي اوس ځما عداوت کړوني
په هسي ځاي مین یم چه ئې نوم واروي وګړي
نور تښتي تار په تار شي دَ خوشحال حمایت کړوني

که هر څو په سر د خیال د ستا زرین ږدې　　عاقبت به سر دَ خاورو په بالین ږدې
دَ سلیمان غُندي هم پرېوتل له تخته　　په فرس باندِي به څو دَ زرو زین ږدې
دغه پښې به دِ خوراک شِي دَ چمجیو　　چه ئې اوس په شین شین په قالین ږدې
په ارمان به خالي لاس ورځني درومې　　که په کور کښ په هر لوري سره اوسپین ږدې
په الا بلا که ټول دَ دنیا ګنج کړې　　پخپل زړه به داغ په دم واپسین ږدې
چه کردار ئې دَ ګفتار سرَه سَم وِي　　تش ګفتار واړه په ځان نابدي نفرین ږدې
تا په زړه کښ سل خدایان دِي کښېنولي　　راته وایه سر و چا ته په زمین ږدې
دَ غفلت تسپې په ورځ و شپه جار باسې　　څو منت به په کرام الکاتبین ږدې
هر آیت ئې دَ معنو په سترګو ګوره　　دَ صورت سترګي تر کومه په یاسین ږدې
یو قدم که په رشتیا له دنیا واخلې　　خداي ږو بل قدم په پاس په علیین ږدې
که اسلام دَ خلقو دا دَئ اوس خو بویه　　چه هندو غُندِي ټیکه پخپل جبین ږدې
زمانې څه نا انصافه را ښکاره شوې　　پانیاتونه پدا دور آخرین ږدې
شاه جهان غُندِي بادشاه په بند بندي کړې　　په اورنګ باندِي خطاب د محی الدین ږدې
دَ مچۍ لاشه هم جوړه ور سرَه وړې　　په هر حلق کښ چه خواړه دَ انګبین ږدې
دَ خوشحال خټك کوم جرم کوم ګناه دئ
چه په زړه کښ ئې آهونه آتشین ږدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که منصور غُندي کافر دَ محبت شيِ — ته به هاله مستقيم په شريعت شيِ
دَ هوښيارُو مجالس به ورته هيڅ شي — که دَ عشق دَ لېونيو په صحبت شيِ
دَ جهان خواږه به تا وته ترخه شي — که خبر دَ يار دَ مينی په لذت شيِ
فراغت به دِ هاله وَ زړه ته ورشي — که له خلقو کناره کنج و خلوت شيِ
دَ جهان په خزانو به دي خندا شي — که تونګر په خزانو دَ قناعت شيِ
که نظر دَ کيمياګر در باندِي وشي — که ته خاوري ئيِ تر زرو به قيمت شيِ
دَ بيِ آبي مرغلري هيڅ قيمت وِي — په ښيا سيرت به قدر دَ صورت شيِ

اې خوشحاله بتخانې دِي زړې[۱] ېوندي
خليلي ناره پريِ وکړه په همت شيِ!

که په مخ باندِي خالُونه عنبرين ږدي — [۲]هونبره داغ به په خاطر د ما مسکين ږديِ
دَ پېالې اُوبه خوږيِ شي تر نباتو — په پياله باندِي چه دواړه لب شيرين ږدي
خدايه زړه په ما دَ ګښلېو مهربان کړيِ — ته په زړه کښ دَ بتانو مهر و کين ږديِ
دواړه زلفي چه وَلوَل سرَه حلقيِ کړيِ — په هر وَل کښ ئيِ ګلونه دَ نسرين ږديِ
خدای دِ نکا چه ئيِ يَو سر کړم يا بل سر — که تل مي په دا چشم جهان بين ږديِ
ستا دَ پله خاوري رنځُور غُندي آخلم — په هر ځَاي چه قدمونه په زمين ږديِ
ستا تمامه خندا بخت دَئ څوک ئي مومي — په دا نيمه خندا طعن په پروين ږديِ
چه ليدليِ دي دَ عشق قمار خانه دَه — په لمړۍ بازي به يار ته دل و دين ږديِ

آفرن دِ په وَيَلُو شه خوشحاله
په بياض باندِي عجب شعر رنګين ږديِ

ګله ته چه ښيايی د ديِ چمن يې — خار و خس وته په څه په خنديدن يې
دَ خپل ځَان په قدر ولي نه پوهېږيِ — پدا باغ کښ خو يَو ته نازکبدن يې
دَ بلبلو ږغ به تل در باندِي نه وِئ — کښليه ګله په وفا کښ مبرهن يې
پخپل بوي دَ بلبلانو خاطر خوښ کړه — يَو څو ورځي چه تازه پدا ګلشن يې
که جفا و چا ته وايم شمار ئيِ نشته — پدا هونبره ستمونو جان من يې
چه دَ يار له جوره چا وته ژړا کړيِ — دَ يارۍ بلا په تا شه دروغجن يې

په ياري پوري دِ پېچمي کا خوشحاله
فکر ښه وکړه په چا باندِي مين يې

ګل کرَم اغزی تريِ ښېږي — نوشدارو مي زهر کېږِي
چه مي څراغ په اوبو بل وُ — اوس په تېلو نه بلېږِي
که ئيِ مخ وِي که ئيِ شا وِي — پخپل بخت هر څوک پوهېږي
هرَه ورځ که سل غمونه — له جهانه را رسېږِي
ځما زړه پدا ډاډمن دئ — غم ښادي واړه هرېږي

---

[۱] دا کلمه په ځنو نسخو کښی زړ ېونډِی ليکلې ده، يعنی نسل، خټه، نسب.

[۲] دا بدله په نورو نسخو کښی نسته، له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم خزان هم به پسرلی وي   چه اسمان په سر څرخېږي
ځما اُوښی گرمي ندئ   که سیلاب غُندي بهېږي
په حضور دیدن ئې ویني   ظاهر خان ځني بېلېږي
اوس خو اور په خوشحال بل شو
بیا به څرنگه سړېږي

که هر څو دئ پښتني جوني طنازي   دا دَ هند سکښي هم نه دِئ بې نیازي
نه ئې جنگ نه ئې ماتی نه ئې هوډُونه   څړه[1] مهري څړه مېښي څړه نازي
خو یوه زره پړه[2] نا سازه در کا   په مانې کښ نه دعوې کاندي آغازي
په خدمت کښ تر صباحه لکه شمعه   په یوه قدم ولاړي ځان گدازي
په غمزو په کرشمو په مکیزونو   فرخ بخشي، غم تراشي، دلنوازي
په ادب په ظرافت په رموږ پوهي   دَ صحبت په علم څو رنگه ممتازي
که هزار جورو جفا ویني له تا نه   بیا له تا سرَه خندا کا په خوله وازي
نَوِي نَوِي شېوې کا درته جوړېږي   په څو رنگه جلوه کا جلوه طرازي
د بنو څوکي ئې نېغي ځي تر زړونوُ   چه تېره تېره کاته کا لکه بازي
په جیو جیو درته پسې خبرې وایي   هر زمان له تا په څو رنگه همرازي
عجب سرې په پانو شونډې درته خاندي   میخي غاښ په مسي تور عشوه پردازي
غټې غټې لکه انار په ملا نرئ   سر تر پایه دَ اوُمو ورېښمو سازي
دَ صورت په لطافت بې مثله روغي   په قامت تر سر وِئ وني سر فرازي
خرخښې ئې دَ خوشحال له دله نه ځي
که جدا دِي دماغي باریك مجازي

که مي سترگي د باور کړې سرَه لواتي[3]   په جهان کښ خو نېکي دَه نوري باتي[4]
که دِ لاس د نېکي نه رسي دَ زړه کړه   راشه واروه "الاعمالُ بِالنیاتي"
په جهان کښ که حجاج که نوشیروان وُ   هم دا داد، او دا بیداد شُو ځني پاتي
له قسمته به نه کم نه به څه زیات شي   دا دواړه اندېښنې دِي کم و زیاتي
که په څه هنر دِ هونبره توان رسېږي   چه به ته کړې د مرگي لښکري ماتي
بیا هاله په جهان خوښ گرزه هوس کړه   گڼه نوري اندېښنې دِي بې ثباتي
د دنیا وداني خوني چه لېدې شِي   عاقبت به ئې نوم شِي د نېکی پکښ پاتي
سر تر پایه د خوشحال سره لباس کړې
خداي دِ واخله لباسي دنیا کم ذاتِي

---

[1] سه مهري.

[2] منت.

[3] محشي پرانتي ورته لیکلي دئ.

[4] یعني نوري تشي خبري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس په لاس مو سَرَه وَکړې څه چارې[١]   چه پرُون مو تور منګور وژې په لارې
دواړه پېښې له تا نيوَل له ما اخستل   زه به پاس په سترګو کښېږدم ستا پايزارې
څه اغزي لرې په مخ کښ زړه مِې سکښې   اې په تور باڼه د ما د زړګي خارې
دَولت والي به ئې څو ثنا صفت کړم   چه صبا کړې دَ غنچې پاڼې وېزارې
چه مې پاس په غاړه پروتی څنډېدلې   ښې وِې ستا مختولې[٢] زلفي تار په تارې
چه په تا باندِې ئې جوړ کړم زړه مې ښه شِې   نوم دَ حورې دَ پرئِ اې نګارې
غړول ئې هم وتا وته ښکاره دي   چه دا تورِې سترګې ته لرې خونخوارې
څه کوَم، که ته ښکنځَل کړې لا خوشحال شم
چه کوَمه ستا دَ مخ زيبا ننداري

لکه يار را سره يار ووُ هسې ندئ   چه ډېر ډېر به مينه دار وُ هسې ندئ
که په څو رنګه به ما ور باندِې ناز کړ   چه دَ ناز مې به خريدار وُ هسې ندئ
دَ بهار بلبلې ژاړه څو په تا شې   لکه تل تازه بهار وُ هسې ندئ
شکر شکر چه ئې څه خو خوې بدل شو   چه يك لخته ستمکار وُ هسې ندئ
ستا دَ مهر دَ باران باندِې کمې شو   چه مې جوړ دَ زړه ګلزار وُ هسې ندئ
يا ئې وېره شې له خونه يا ئې هېر کړم   چه مې مرګ ته په تلوار وُ هسې ندئ
ډېرى مينې دَ خوشحال عقل تغير کړ
لکه نور کله هوښيار وُ هسې ندئ

لاله ګل ئې تر جمال پورى بد ررنګ دَئ   دَ زلفينو ئې دَ چين له مښکو ننګ دَئ
تورى ورځې ئې ليندئ باڼه ئې غشې   دَ عاشق تر زړه ئې تللې هر خدنګ دئ
دواړه سترګې ئې په تن تورې بلا شوې   همېشه ئې دَ عاشق له دِله جنګ دئ
ته به واېې حبشې شکرې پېرې   هغه خال ئې چه دَ دوو شونډوُ تر څنګ دئ
تجله ئې دَ جمال لکه مشال شوه   خوار عاشق پدا جمال باندې پتنګ دئ
چه له غوړو ئې مقصود د مومې لښتئ ده   چه له پوزې ئې مراد مومې لونګ دئ
په ښايست کښ ئې تقصير دَ صورت نشته   څه خو دا عيب لَرې چه په زړه سنګ دئ
دَ هر چا پخپل غرض پسې کوښښ دَئ
دَ خوشحال ئې په جمال پسې آهنګ دئ

لکه بځَن[٣] چه حلوا خورې   عاشق سپينه خوله دَ شا خورې
څوک دِ غاؤ وربانډِې نکا   واړه خپله خون بها خورې
زه ئې تل خورم خوږې شونډې   که دا نور من و سلوا خورې
دواړه تې ئې ناشپاتی دي   چه ئې يَو يَو امرا خورې

---

[١] دا بدله په چاپې ديوان کښ نسته..

[٢] دا کلمه په ټولو قلمې نسخو کښ دغسې ده، چه معنې ئې نسوه را ښکاره.

[٣] حريص (درياب).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هیڅ مرني ندئ — چه به توره په قضا خوري
هم عاشق مرِي ستا له لاسه — هم سوګند په سر د تا خوري
وږی څه پوښتې له حاله — چه روا که نا روا خوري
خوله ئې پټه خوره خوشحاله
باز دَ ښکار غوښې په غلا خوري

لکه قلپ مهر په لاس باندې برېښنا کړې — چه دَ اور په تاو کښ پرېوزي ځان رسوا کړې
هیڅ ځما په زړه کښ ستا اشنایي نه وه — کومي چاري لَرَه خداي د ما آشنا کړې
که دېر بد را سَرَه کړي په ښه ئې نیسم — خپلی میني راته ستا ترخې حلوا کړې
چه په تا باندې مین شوم حال مي ګوره — مګر خداي ځما خواری لَرَه پیدا کړې
که وعده دې دَ لیدو په ماخستن وئ — په بورجل باندې دِ ناست په ما سبا کړې
که د ما په دوکان ناست یې کالي ګوره — په زر سل ځایه په څو ځایه سودا کړې
کله مخ کله دَ شا وِی و بلبل ته — ګله ته چه ښاېسته شوی دا په دا کړې
په دا خوي دې اور د ما په کوګل بل کړ — زه د شمع غُندې ژاړم ته خندا کړې
چه وفا دې دَ خوشحال سَرَه ونکړه
راته وایه اوس به چا سَرَه وفا کړې

له شیخه خبر نه یم چه په کوم عمل مشغول دئ — چه عشق ئې را فرمائي هغه کار ځما قبول دئ
عشق لکه بادشاه دَئ زه په مثل دَ چاکر یَم — چاکر چه دَ صاحب په حکم نه وِي نا معقول دئ
دَ سبا نسیمه پاڅه په تلوار تلوار را درومه — په هغو مي سلام وایه چه په ور کښ ئې نزول دئ
بل استواځی دَ عاشق د معشوقې په منځ کښ نسته — پدا میدان کښ ګوره محبت دَ ده رسول دئ
دَ یار غم مي له خلقه پټ پنهم درله په زړه کښ — ولی څه علاج ئې وکړه چه مي رنګ دَ مخ پډول دئ
چه په تور دَ لېونتوب مي هر سړی په زَولنو شو — ګرم ئې خلقو مه کړي هم هغه ځما د کول دئ
هم هغه دَئ همېشه ژوندون موندلَي له باور کړې — چه دَ مستي دَ غمزې او د جلوې په تېغ مقتول دئ
دَ ګلونو پاڼې بویه ګه کمیس شِي دَ ملوکي — دَ وربښمو له کمیسه ئې نازک بدن ملول دئ
ګوره ښه جمال چه لا به کله ور ښکاره کا
دا چه همېشه دَ خوار خوشحال ور پسې نول دَئ

لکه زلفي دَ هغو چه سودا ستا وِئ — بویه دا چه ئې سروُنه تر پا ستا وِئ
لکه دَ سبر ونه لاف کا ستا تر قده — بویه دا چه دا په قدوبالا ستا وئ
هغه زړه چه تا ویشتلي زړه هغه دئ — تا ویشتلي زړه به تل په هوا ستا وئ
په خاطر کښ به ئې ځاي دَ نور څه نه وئ — په هغه زړه چه هوا تمنا ستا وئ
کله وِئ چه ستا له لاسه چا ته ژاړم — که هر څو بې حده جور په ما ستا وئ
که په سل رنګه زېبا دَ چمن ګل دَي — دَی به څرنګه په رنګ دَ لقا ستا وئ
د خوشحال غُندې به مست ګرزي په میو
چه هوا دَ برندو سترګو دَ چا ستا وئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله په سر جوړي کا دړی   بيا ټيکه په ورځيو ښښې[1] خونړی
جراوې حلقې په غوږ ښسر په پوزه   قيمتي دَ مرغلرُو دوه لړی
مرصع باهو په لاس گوتي په گوتو   ژر نگهار ئې دَ پايلو دَ ځړی
په ښېوه ښېوه عاشق ته ځان ښکاره کا   په غمزه ئې زړه کا وَو وړی
چه له هسي محبوبا ئې آشنايي وئ   پرې به کېږي پادښونه دَ نړی
په وصال به ئې په څو رنگه هوس کا   په هجران به ئې ساه راشی تر غړی
سر تر پايه آراسته شي په څو رنگه   په ليدلو ښاپېړی دَه نه سړی
دَ زلفينو ښاماران ئې هسي ندئ   چه خوړلي ئې رغېږي په جړی
خلقو زه دَ تورُو زلفو لېونی يم   لا مي ښه په خنځيرونو وتړَی
زړه ئې هسي دَ هجران غمونو موړ کړ
دَ خوشحال تر ستوني ندرومي نمړی

لکه زه په يار مين يم بل نه وِي مين هسي   لکه زه پسې غمجن يم بل نه وي غمجن هسي
هم مي ووژني پخپله هم پما باندِي ژړا کا   څه ښه يار دَئ ښه ئې مينه وژل هسي شيون هسي
مخ ئې درست سَرَه گلزار دئ رنگا رنگ لَرِي گلونه   تفرج دَ بهار گوره پکښې نشته گلشن هسي
زړه داغدار غرقه په وينو لاله گل وَته وگوره   هيڅ شهيد ندي راوړي له ازله کفن هسي
تورُو زلفو ته ئې گوره ښايسته دواړه رخساره   دَ جهان په مخ نه وِي[2] سنبل هسي سمن هسي
لکه زه ئې ننداره کړم ورځ و شپه پخپله خونه   خوار مجنون لېدلَي نه وُ په درست عمر ديدن هسي
که دَ گل پاڼي ئې خط کړې لا به هم باندِي څرخېږي   دا نازک بدن چه ستا دَئ دَ چا ندي بدن هسي
که ئې رسم يا ئې دود دَئ يا وفا دَ هندوگی   چه له ياره سَرَه کښېني حڅک به وکا سوختن هسي
چه څوک ټاپ در پسې وکا سَرَه ټك وهي لاسونه   دا ژوندُون دَئ مردن ندَئ که دِ وشي مردن هسي
دَ ارم آرام مي بيا موند ستا په غولي کښ خوشحاله[3]   خوښ له بخته له قسمته چه ئې را کړ وطن هسي
چه خوشحال ختك ئې وايي په پښتو ژبه خبري
په پارسي ژبه به نه وِئ که پوهېږې سخن هسي

له غمونو به خلاص شې دَ غم خوېش يې   که بد گوي و بد آموز بد اندېش يې
مه بد وايه مه بد اروه مه بد گوره   دروېشي دِ مبارک شه نو دروېش يې
ستا په زخم به دارُو مرهم نور کښېږدي   که په ځان مرهم دارُو دَ چا په رېش يې
که دِ ځان پخپله شمار تر هر چا کم کړ   نور ځما په پوهه ته تر هر چا بېش يې
يا به دد يا به منگور يا به لړم يې   که داړل کړې يا چيچل يا په چا نېښ يې
پخپل دين نظر لَره دينونه ډېر دئ   څه جاسوس دَ چا دَ دين دَ چا د کېش يې
که هر څو در ځنی غړېږم بده خويه   څه په هَره کوځه بيا وَ ما ته پېش يې

---

[1] کښېږدې.

[2] د جهان په باغ کښ نشته.

[3] خوشحال شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کردار توره مشکنې يې خوشحاله!
په گفتار سَرَه دَ سپينو درو وېش يې

ما ليدلی دِي په دا سترگو پوهړيَ[1] — لکه نخښي دَ هر چا غشِي ته بَرِي
په زړه څو ځايه وړتوپې ئې روغي — په خوله نر ناحق و هر چا وته زيري
په خندا خندا ئې اوښې ځي تر سترگو — لکه چرگه دَ مستی وهي چقړي
په سبا ښېگاه ئې فکر نور څه نه وِئ — تل ئې ذکر د ذکر دئ ولپړي[2]
هيڅ له خپله خويه نه اوړي په عمر — که ئې دَرِي په تندي کړې دړي وړي
همېشه سترگي نيولي و خپل ښکار ته — وغوتې وته وار ساز کا[3] لکه لگړي
بِرغ ئې ولاړ په درست جهان د بد کارئ — سور بيرغ د چټگي پوري په لگړي
په چووه په عطر غرقه سر تر پايه — دَ اجمير په فليل دواړه زلفي غوړي
د محل دننه ناستي زربفت پوښي — چوهړي ته ووزي پريوزي په غوشيړي[4]
که ئې پلار نيکه له ځايه بادشاهان وِئ — نه د پلار نه د نيکه په شرم اړی
مرِ هندو غندي په سر و لمبو کښ وسوئ
چه ئې ولېدې خوشحال دَ اور لوخړي

مخ ئې را څرگند گړ ويې هسي رنگ اَفتاب وئ — زلفی ئې نمود کړې ويې هسي مشکناب وئ
وې مي خپله عمره په شتاب له ما نه مه ځه — ويې که دِ عمر يم دَ عمر تله شتاب وِئ
هسي ئې بې اَبه دَ گلابو گل تر مخ شو — زرمنه که وسېځې حرام که پکښي اَب وئ
هجر مي وژلو ته تيار دَئ که خوله راکړې — هجر به هلاک شي زه به خلاص شم ستا ثواب وئ
مرم دَ عشق له لاسه نه دَ مستي په غمزه مرم — کار تېره چاړه کا لاس او زړه خو دَ قصاب وئ
هر چه ته ئې وليدې په تا ئې زړه باي نه کړِ — زه وايم سړی ندي هغه به هم دواب وئ
نن کانده هر گوره په آزار دَ زړونو مټ کړې — هسي فکر نکړې چه آزار دَ زړه عذاب وئ
نور به دَ خپل يار سَرَه څرگند مهر آغاز کړم — څو مي به له خپلو له پردَيُو نه حجاب وئ
ستا دا بې نظېر جمال چه وَوينم په ده کښ
تر زر سحر خېزئِ ښه خوشحال ته هغه خواب وئ

ما چه ستا په جمال سترگي کړې رُنې — کښلي واړه ستا دَ مخ دی د بنې
چه په داد و په فرياد مي نه رسېږي — دا دلبري بې پروا دِي که کنې
گنُدي وِي چه بيا مي راشي په منگل کښ — لکه باز دَ زرکي توې کا بنې
سپهنه زنه ئې منه سمرقندي دَه — گوره څوک به خوړ کا زړه پدا منې
که دِ سپين بارخو کبود کړم په چيچلُو — اوس مي نه گنې هاله مي به گنې

---

[1] بد لمني ښځې.

[2] وله پړ.

[3] و غوتې ته وار ساز کا.

[4] مردار ځاي.

بخته ته که دَ خوشحال سَرَه مدد کړې
دَ رقيب په سَر ئې وَشلوه پنې

ما خو توبه وکړه که زړه هم را سَرَه مل شي — عشق دَئَ چه همېش ئې په توبه باندِي يرغل شي
ډېر کاندِي فکرونه دا سړی په ډېر رنګونه — کاشکي دَ چا چارې پدا خپل فکر فيصل شي
ځو وايی پندُونه دروغه اې نصيحت ګويه — زه څه هغه نه يم چه و ما وَته اټکل شي
هومره رسوايیِ دم وهَل دَ پارسايی — راشه که ئې ګورې چه دا څه دغا دغل شي
کار دَ عاشقیِ څه آسان او سهل ندئَ — اوس چه پشيماني کړې دِله دا فکر اول شي
زهد په لاس واخلم چه به نه ګورم دلبر ته — خيال ئې دَ زلفينو راته بيا دَ زهد غل شي
زه وايم که تل دَ ښايسته وو ننداره کړم — شرم دَ پېرئِ تر دا منځ راته خلل شي
تل به په ارمان ارمان مګس موږِي لاسونه — ياد ئې چه په زړه دَ شاه دَ لام و بې عسل شي
اور دَ محبت دَئَ چه څما په زړه کښ بل شو — ګوره پدا اور به اور په ځو ځَايه نور بل شي
زه په ښلتانه کښ دَ وصال نارې وهمه — ځوک چه اوُبه واخلي و پاياب وته ئې زغل شي[1]
کښښېمه په طمعه دَ مَين دَ مخ په اور کښ — نور ځَايونه پرېږده که تنور راته بورجل شي
نه رسي تر ياره هر چه ډېري انديښنې کا — نوري کيسې پرېږده دَ عشق کار په توکل شي
ګډ شم په ګلشن کښ لَمن ډکه کړم دَ ګلو — بيا بې خوده ولاړ شم واړه ګل را څخه تل شي
هر چه بد غليم دَئَ ګرفتار په عاشقی شه — اور ئې پيدا نه ولي دَ ده سينه منقل شي
هومره دَ خوشحال ختِك تقوی زهد پرهېز شته
ستا چه توری زلفي په سپين مخ باندِي ولول شي

ملاحت چه صباحت سَرَه آمېز شي — دَ دلبرُو حسن هاله شور انګېز شي
خداي پخپله په ښه مخ باندي مَين دئَ — خداي ئې واخله چه له ښکليو په پرهېز شي
په زمان به د زاهد خونه اُلجه کا — که د سترګو دَ ترکانو ئې پرې خېز شي
دَ غمزې سمند ئې جوړ کړو جولان ته — ګوره بيا به ئې په چا باندیِ مهمېز شي
دَ دوږخ لمبې به هم ورځَني ډار کا — که دا اور مي دَ خاطر په حشر تېز شي
دَ عشق بوي مي به ولاړ نشي له هډُونو — که هر ځو په تورُو خاورو کښ رېز رېز شي
چه ګه ناز کا ګه عتاب کا کله مهر
دا ئې واړه له خوشحال سَرَه مکېز شي

مخ دِ آئينه دئ باندي ندي تر سېري — آه دا خوار عاشق دئ ډار ئې وکړه دَ چېري
سر تر پايه زېړي زعفراني جامې اغوستي — راشه توري زلفي فليل پوري اجميري
تا وې چه دَ مخ قدر قيمت مي پتا ځو دئ — ځو به درته وايم په ما دوه ګونه پېري
راز دَ خوار عاشق دَئ چه په شپه دَ جدايی — درسته شپه بې خوابه دَ اسمان ستوري شمېري
تا وَيل ځَېر ځَېر مي مخ ته ګوره ګُندي موړ شې — زه يَم هغه وږي څه له ما غواړې سېري

[1] په ځَنو نسخو کښ داسی دی: و پاياب ته ئې اړل شی. زغل به د زغستل مخفف وی، اړل په معنی د حرکت او رغبت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا سرَه په سیل دَ گلونو سهیلی هسې نمائي کا لکه بلبل دَ سبړي[1]
واړه را څرگندې دې دَ درست کلي دلبري ته گل دَ نرگس يې نوري گل دَ گنډېري
سترگي دِ بلا دِئ چه ئې واړوې ملالی زخم پیدا نه دننه زړونه خځیري
ته چه په ښه حسن جمال تیره تر لیلي يې
ځکه تر مجنون دَ خوشحال ږغ دَئ دَ تېري

مزري کله پرهېز گار دَئ خو راغلي په خپل ښکار دئ
خوره خوروه له خپلو لېچو مزري دا کا چه رویدار دَئ
چه په توره ترک تازي کا هغه هر کله کامگار دئ
چه اخلاص لري په زړه کښ هغه واړه ایمان دار دئ
چه ئې زړه نه وِي دَ توري هغه زړُونه څه په کار دئ
ننگیالي چه په ننگ راشي نه په زویه نه په پلار دئ
سل دَ ښکار تر تازي ځار شه کوټگان چه دَ بازار دئ
مور دِ نشي باندي بوره چه مېړُونه دَ کار زار دئ
څوک چه شته تر شرقه غربه د تورزنو خدمتگار دئ
سر دِ نه غړوِي خوشحاله!
دَ بلا نه چه سردار دئ

مخ دي په پلو کښ که څراغ دَئ چه بلېږي خوله ده چه وَيل کا که شکري دي تلېږي
سترگي دي که وروځي که په څو کښ تېر انداز دي شونډې دي که غاښ دئ که دا لعل دُر ځلېږي
زړه دَئ په کوگل کښ که دا کاڼي په سپین زر کښ قد دَئ که شمشاد دَئ چه تازه نوي څلېږي
مهر خندا پرېږده دَ دلبرو درته وایم تش خالي کا ته ئې هم په هیچا نه چلېږي
چا ئې چه په غولي باندې یښې چېري پل دئ بیا چه ځني درومي په ځاي پاتو شي شلېږي
تا ویشتلي گوره چه جدا له نوره خلقه سرې سترگي اوښتي په ژړا ژړا نخولېږي
ستغ لري هم ځوړ لري دَ غره غُندي سینه مي تل باندي دَ اوښیو کاروانونه دِئ چلېږي
څه حساب شمار کړې چه په سر گرزي دا ژونده څو عالم ئې دَل[2] کړ لا به څو عام دلېږي
لاف به مېړه نکا که ئې چېري تر خولې ووت بیا که نور وَیل کا نور دَ ده ږیره کلېږي
هیچا ئې صفت دَ مخ دَ موتر سرَه نکړ سل د سخندان په ورځ و شپه سرَه للېزي[3]
زه خوشحال پښتون چه په پښتو په پارسي طاق یم
لا مي په پښتو ژبه کښ ژبه در غلېږي

---

[1] وقف سوی ځای، دَ مسجد یا زیارت دپاره کوم ځای جلا کول، چه له هغه ځایه هیڅوک ښکار او نوره شخصي استفاده نسی کولای.

[2] یعني ووړ او میده.

[3] لل یعنی ویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما څه شونډي غاښ دَ هغه يار ندي ستايلي   راشه که ئې گوري لعل و دُر مي دِي پېيلي
هر چه عاشقي کا خوب خندا باندی حرام شيِ   نور عالم به څه کړي ما په ځان دئ آزميلي
ځني عاشقان هوا هوس کا په وصال کښ   څوک جدا له ياره په آه آه کښ زېږ ځېښبلي
يو مزي وېښته په طريقت کښ لوي حجاب دئ   ځکه قلندر ږېره بريتونه دِي خريلي
ما پدا جهان کښ بل استاد ندئ ليدلَي   پېر مرشد مي عشق دئ واړه عشق دي را ښيلي
سل سره بني دِ تر دا يو غزل ځارېږه
نن چه دا پښتو دَه گرلاني خوشحال ويلې

ما چه وکوت دَ دنيا خلق مختوري   قابوچي دي واړه گوري پتاو سيوري
چه ئې څه دَ دنيا سود څه ئې فايده وئ   دَ خپل زړه په يرغ نيسي هغه لوري
خپل ئې لا په بدي پاڅي تر پردَيُو   خو دِ خداي دَ بدو نکا دَ چا ستوري
يا دَ لېچو زور پکار دَئ يا دَ زرُو   خوار هغه شو چه په دواړه وئ کمزوري
سر تر پايه منافق واړه بد بوي دئ   که په سر ئې سپين منديل دَئ لکه اوري[1]
کال پل کال چه ورته وگورم نور نشه   دَ لاله دَ زړه په داغ ختلي غوري[2]
د ناپوه بخره ښادي دَ هوښيار غم ده   څوک به وران کا دَ ازل دَ قلم توري
دَ يوه گوله په خوله دَ بل په زړه کښ   په حساب لکه کړ وري[3] شه دوه موري
غل بې غمه ننداره کاندِي خوشحاله
په تهمت تړلي ساد[4] درومي سر توري

ما فراق دَ حبيبانو ژړَوِي   زړه په ما دَ رقيبانو سرَوِي
چه سيلاب ځما د اوښو را روان شي   عمارت د ما دَ صبر نړوي
عشق ځما په عقل وکړ هسي چاری   چه هلك مي په خبره واړَوِي
مه هجران وَي مه دَ ده ترخه غمونه   چه مي تل له خوږه عمره مَړَوِي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ   دائم مالگي مي په سترگو دوړَوِي
په پيغام ئې دَ وصال هسي تازه شم   لکه باد دَ گل غوټۍ غوړَوِي
يمه پوخ دَ عشق پکار لکه کَودري   نور مي څه دَ غم وَاورته کړَوِي
په ليدوُ پسې ئې مرم سخ دَ هغو دئ   چه وَ مخ وته ئې سترگي غړَوِي
که دَ زړه په محبت شيِ خوشحال ځوان دئ
پدا سپين وېښته ئې خلق زړه وِي

مښك افشانه په کاکل يې   عنبر بېزه په سنبل يې!
چه و مخ وَته دِ گورم   په مخ درسته لکه گل يې

---

[1] يعنی سپلنی، خردل، چه دننه تور او دباندی سپين دی.

[2] غور په معنی د پيغور ده.

[3] يعنی پسه.

[4] پاک، سوتره، ايماندار (درياب)..

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنګه خوله دِ غنچه ګل دَه　　په لبانو لکه مل يې
په رفتار کښ لکه زرکه　　په ګفتار لکه بلبل يې
پښتنه يې په بد جهل　　ستمګره تر مغل يې
پدا تورو شهلا سترګو　　هم شاهين هم ئې منګل يې
څو خوبئِ دَ جهان دِي　　آراسته په واړه ګل يې
لکه سبر په چمن کښ　　په قامت په تجمل يې
دَ خوشحال وَ مرګ ته ناسته
په غمزه په تغافل يې!

مار که هر څو پېچ و خم ځِي　　خپلي سوړي لَره سم ځِي
دَ غفلت له خوبه وېښ شه　　شېرين عمر دم په دم ځي
مرګ به هيڅ سرِی پرېنږدي　　وار په وار به درست عالم ځي
بې دليله به ځَان ورک کا　　مسافر چه په تور تم ځي
دَ پښو وار ئې خطا کيږي　　چه قاضي لَره څوک ګرم ځي
که قضا وَته تسليم شِي　　هم پدا له دِله غم ځي
دَ دوږخ دَ اور علاج کا　　چه سحر تر سترګو نم ځي
هغه عمر لکه باد دَئ　　چه په غم دَ بېش و کم ځي
چه تور مښك دِ حبطه کړل　　په کافورو څه ستم ځي
چه نه تول لَراي نه پوله[۱]　　هغه هر چرته خرم ځي
منډي پرې مړده خوشحاله
که دِ سر لکه قلم ځي

مست دَ هغه مخ يَم چه مخموري لري سترګي　　هسِي پرې غوڅېږم وايي تورِي لري سترګي
يار مي په ښايست کښ بې نظېره بې مانند دَئ　　لا په درست صورت کښ ډېر مشهوري لري سترګي
ډېري کښلي سترګي ما ليدلي دِي دَ کښليو　　تا غُنډي يَو يَو په بڼو پري لري سترګي
سل ځله دي شيخ ملا صفت ورځني کاندِي　　ښې به ستا تر تورُو سترګو حوري لري سترګي؟
ناست دي لکه څري[۲] رقيبان و خوار عاشق ته　　ځکه ستا له مخه هوري دوري لري سترګي
هر چرته چه ته يې هغه لور ته مِي نظر دَئ　　هر چرته چه زاڼي شاهين هوري لري سترګي
نشته په جهان کښ تل طلب ور پسې کړمه　　يو هسي منظور چه نن منظوري لري سترګي
نه ګوري و چا ته څو پخپل ښايست غره[۳] دَه　　ګوره دا خيال په څو مغروري لري سترګي
سخ دَئ دَ هغه چه خوښ خورم دَ يار په وصل　　هر ساعت دَ يار په مخ مسروري لري سترګي

---

[۱] چه نه پول لری نه پوله.

[۲] سيد راحت ليکلي، چه څرئ هغه لرګي ته وايي، چه د ستون پر سر ئې کښېږدي، او شهتېر پر واچوي مګر دغه معنا دلته ښه نه ورسره لګيږي.

[۳] وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه که ئې ګورې چه خوشحال په درد و غم کښ
ورځ و شپه بې تا په اوښيو پرې لري سترګي

مګر رسم دين آئين هسي لرې / چه دا خوار زړه مي غمګين هسي لرې
دا دَ زړونو مېني وراني پرتې ښې دئ / چه تل آس دَ جفا زين هسي لرې
عاشقان به لکه مچ وربانديې ګرزي / دواړه لب چه شکرين هسي لرې
څه نسرين[1] دِ دَ سنبل سرَه دسته کړه / چه دَ تورو زلفو چين هسي لرې
دا يو ستوري دَ اسمان دئ که تېکه ده / چه ئې ښې په جبين هسي لرې
کله کله به مرهم ورباندې کښېږدې / که همېش مي په زړه خوږن هسي لرې
لکه مخ ځما دَ يار دَئ اې باغوانه! / په درست باغ کښ يَو نسرين هسي لرې
په کوڅه کښې ئې څه ته ګرزې زاهده / که دا خپل عقل دوربين هسي لرې
مياشت به څه لَره اوس لافي دَ خوبی کا / ته دلبره چه مخ سپين هسي لرې
که هر څو ښايسته ډېر لري کشمېره! / لکه يار يَو نازنين هسي لرې
چه ئې پورته کړې ګلونه تر ښکاره شي / يو پلو دواړه آستين هسي لرې
دَ خوشحال په حال به چېرې ترحم کړې
مستي ته چه زړه سنګين هسي لرې

ښتر ستا دَ قد سيالي و نه کړه دنګي / اور ئې بل کړ پخپل ځان په ننګي ننګي
سرَه ښه دَ زړه خوښي کاندي همزولي / نه دَ لوی نه د هلك، وی[2] يار دا کنګي
په خيال خيال ئې تر پوې بدري[3] و مه خوره / وَ منديل شملې پرېښې سپور دَ منګي
دَ خوشحال وَيل و هر چا ته ښکاره دي
نه دَ مښکوُ بوي پُټېږي نه دَ هنګي

نصيحت دَ داناياتو دَ کتاب دَئ / دَ احمق ځواب هم نه ځواب ځواب دَئ
چه عيسی په غرونو تښ له احمقانو / دا تعليم ئې راته پاتو پدا باب دئ
لکه دد دَ صحرا ډېر دِي په هر لوري / په هر ځاي دَ احمقانو څه حساب دئ
سړي واړه سرَه سم ندي په عقل / يو آفتاب دئ بل مهتاب دَئ بل شهاب دئ
يَو په قدر شهنشاه دَئ په دنيا کښ / بل دَ دين په مرتبه قطب اقطاب دئ
دَ هوښيار چه له نادانه زيست روزګار شي / که ئې ګورې دا هم سخت ګنده عذاب دئ
دا سړی دئ چه اغزی دئ سر تر پايه / دا سړی دَئ چه همه ګل ګلاب دئ
ما خوشحال چه ځان له خلقه کناره کړ
دا پدا چه نادان ډېر دانا ناياب دئ

---

[1] نسترن دی د سنبل سره دسته کړه.

[2] دِی.

[3] په ځنو نسخو کښ بودری ليکلې ده يعني نوک خوړل او خطا وتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه د عشق مدار یواځې په دیدن دئ　پدا کار کښ لا په هورته شنیدن دئ
ښه چه شپه دَ جدایۍ خداي آخر کړه　سبا کېږي اوس دَ صبح دمیدن دئ
تل په ستغ په خوړ دَ اوښیو قاصدان دي　چه طلب ئې دَ دلبرُو دَ دیدن دئ
دَ خطا آهو په بوي دَ نافې ښکار شي　راته بس دَ هغو زلفو شمیدن دئ
دا ستم په عاشق هغه کا نه نور څوک　چه و کښلیو ئې ورکړي دا دَیدن دئ
کله کله به آرام د ما دَ زړه شي　که یك لخته ئې زده کړي رمیدن دئ
خوند دَ شهدو دَ شکرُو راته هیڅ دئ　څو مي یاد دَ هغو شونډُو مکیدن دئ
نور دارُو ور لَره مکَوَه طبیبه!
چه خوشحال ور پسې مري هغه دیدن دَئ

نفس شیطان دواړه بلا دئ　را پسې څرګند په غلا دئ[۱]
ځني چاري لَرِي پټی　ځني چاري ئې ملا دئ
دَ هغو جزا سزا کا　چه په جهل مبتلا دئ
خداي ئې خلاص لَره له عُجبه　څوک چه ناست په مصلی دئ
دَ دنیا دَ هوا چارِی　سر تر پایه ابتلا دئ
جاه به چاه شِی وَ هغو ته　چه دَ جاه په تولا دئ
دَ دنیا ښادیِ واړه　که باور کړې واویلا دئ
اندیښنې ګوره خوشحاله
چرته سري په قلا دئ

ناقرار زړُونه قرار شوي　د زړه غم ئې تار په تار شوي
دَ هجران غموُنه لاړي　بیا دَ وصل دندو کار شوي
هغه لاس چه بې حنا دئ　بیا حنا سَرَه نګار شوي
شانه ورغلې تر زلفو　رانځه سترګو سَرَه یار شوي
دَ پایلو دَ څړیِ　په هر لوري ژر نګهار شوي
په ګنګو دِ زیږ پروني　په څو وه سَرَه خالدار شوي
وار دَ غم دَ ژړا لاړي　وار دَ بوس او د کنار شوي
په عذار دَ مهوشانو　بیا کبود کبود پرهار شوي
چه خوشحال ور پسې مرینه
ور ښکاره هغه دیدار شوي

نن ځما کره مېلمه عزیز دَ خداي دي　چه ئې پاس ځما په سترګو باندي ځاي دئ
پخپل ځاي نادِي قائم دَئ لکه قطب　همېشه دَ ګم ګشته وُو رهنماي دئ
چه پرې څه خو توجه دَ فکر وکا　یَو زه څه چه دَ هر چا مشکل کشاي دئ
چه ګذر ئې پدا غولي باندِي وشو　سعادت ئې ور سَرَه راوړ همای دئ
ما پرې اوس د غلطِی کرښه وکښه　پخپل راي مي چه منلي دَ ده راي دئ

---

[۱] را پسېالا الا دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ پادشاه ښخه ئې مه غواړه چه نشته — هغه گنج لکه په کور کښ دَ گداي دئ
تناونه به ئې ورسي تر نمره — لکه زلفي چه ئې سرېښي په پاي دئ
دَ ښه حسن به ئې څوک کاندي ستاينه — چه دَ خپل حسن پخپله خود ستاي دئ
لکه عمر لارغه[1] رايشي ژر درومي
په هجران ئې دَ خوشحال خټك هاهاي دئ

نن دَ يار دَ لاسه بيا يو تير راغلي دئ — بد رسا دَ ځان په وړلو خير راغلي دئ
زه چه دو اسپه له عشقه تنبم پټېدلم — بيا را پسې گوره گير اگير راغلي دئ
ښه چه پکښي بند شو وَئې مشلوه له زلفو — زړه مي ليوني دئ په خنځير راغلي دئ
چرته يې اې عشقه چه وربوز ئې راته مات کړې — بيا گوره چه عقل په تدبير راغلي دئ
څو نبره ښايسته يې چه دَ مخ په ننداړو دِ — درست وگړي مات شه ما وې پير راغلي دئ
ټول محبوبه راغلې سمن بوئي سيه چشمي — ما وې چه ته راغلې درست کشمير راغلي دئ[2]
څوک که جهان نيسي په لښکرُو هغه ترک مي — گښي ځان دَ زړونو په تسخير راغلي دئ
زړونه ئې زخمي کړه چه ئې گوتې په بم کښېښوې — غوږ باسه له بمه اوس په ځير راغلي دئ
وچولي چه تر يو کړې ورته نه گورې په مهر
وايه له خوشحاله کوم تقصير راغلي دئ

نادانان پخپلی چاري ښه پوهېږي — داناياں که ئې په چارو اندوهيږي
چه نادان ئې په مخ وخوري هاله پوه شي — گنه هونبره په خبره نه گروهېږي
کانې بوټي وچ لانده هر څه پر مخ وړي — مشيت لکه درياب دَي چه بهېږي
چه سرې اوبه ئې کښېوزي په نظر کښ — کله ترې له سرو اوُبو سهېږي
په هغو خوړو پېښ مشې چه ئې نخورې — سرَى هسي په ليدو ورته سوهېږي
که وَيل ئې په هزار رنگه سودمن دِي
دَ خوشحال په وَيل کله حؤک گروهېږي

نن ځما په خېلخانه کښ څونبره غم دَئ — چه حيران ځموږ په کار پوري عالم دَئ
ناخلف زويه اغزي کړي خپل پلار ته — د خلف زويه گلزار له عمره سم دئ
نا قابل زويه دوږخ غُندې پيدا دئ — ښه قابل زويه په خونه کښ ارم دئ
ښه فرزند دَ پلار په خونه څراغ بل شي — بد فرزند دَ پلار په خونه کښ تور تم دئ
په لوي والي کښ ئې خوي د دام وَ دد دَئ — اوس دَ زويه خوبي هونبره وِئ چه کم دئ
نالايق زويه ننگ نام دَ بابا ورک کا — که ولاړ ئې دَ نيکه دَ پلار علم دئ
دَ قابل سرَه به غم دَ نام و ننگ وِئ — ناقابل په غم نيولي دَ شکم دئ
چه دا هسي رنگه سپي ځَني پيدا شول
لا په شك يم چه خوشحال كله آدم دئ

---

[1] يعنی رهرو، او مسافر او پر لاری تلونکی.

[2] ما وې چه په راغله ئې کشمير راغلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور څوک نشته لاندي باندي — واړه دَي دَي چه څه کاندي
د ده حکم به نور نشِي — که ژړا کوي که خاندي
دَی قادر دَي باندِي ښايي — که کيميا کا گل د سپاندي
څو سينې ئې کړې قراري — چه په غم وې ځلبلاندي
څو رِې بيا ورباندي پاس کړل — چه پراته وُو تر بل لاندي
خلقې ئې دِي که گورې — سَرَه يو تر بل هراندي
په ليدو دَ يار مرې شوې
دَ خوشحال سترگي نغلاندي

نه مي زړه په سردارۍ درست خوشحال دئ — نه ځما دَ خپلخانې څه حال احوال دَئ
دَ ختك اُولس په ننگه نه پوهيږي — کار ئې درست دَ ناديده وو په خصال دئ
پښتانه لکه مگس ورباندي گرزي — ورته ښيي دَ مغل دَ حلوا تال دئ
نور ئې واړه تکيې تار په تار خپرې شوې — اوس په منځ کښی يو کرم دَ ذوالجلال دئ
ايمل خان دريا خان واړه خورد بين ولاړل
اوس خو پاته و مغل ته يَو خوشحال دئ

و سري وته دا خپل عيب وښته دَئ — دَ بل عيب ورته لا کته تر غره دئ
پخپل ځان پسندنه نېکه په بل بده — دا مذهب دَ مؤمنانو مذهب نه دئ
هنر وريې نيك سير يې لوړ اختر يې — که بل تا وته تر خپله ځانه ښه دئ
چه مي يَو ځله اخلاص ور سَرَه وشو — يار که سل ځله جفا کا تور لېمه دئ
بيا دِ خپل مَيَن د ما له سترگو نه ځي — که په سترگو کښ مي څرخ لکه بانه دئ
چه غمونه درته راوړي سترگي غوړ دَي — چه دِ ځان دَ بل مريَي کا هغه زړه دئ
که خواره خوري که اوبه څښي پدا څه شی — مرده دل که ژوندي وينې شمار په مړه دئ
د ما زړه تر کاڼي کلك وُ ښوي ترې پرېووت — تر الماس ئې دَ غمزې غشي تېره دئ
که ياران مي تر حساب تر شماره تېر دي — په کوگل کښ مي زړه يَو دَئ دَ يوه دئ
دَ سړی دَ صورت کار دا هسي نه وئ
چه ئې زړه دَ خوشحال يووړ لا نور څه دئ

و څراغ ته دَ اور پښتي حال معلوم دئ[1] — په دا منځ کښ دَ خبري حاجت کوم دئ
يو د بل له حاله نه کاندِي پوښتنه — دَ دې ښهر په عالم کښ بد رسوم دئ
يا يك لځته هغه يار واړه جفا زده — يا له ما سَرَه جفا کا بخت مي شوم دئ
نن چه زه باندِي مَيَن يم په ډېر رنگه — درئې وښيَم چه کوم دَي څه ئې نوم دئ
يَو په حسن بل په دا چه عاشق وژني — په دا دوه توگه په درست جهان کښ سلوم دئ
نندارچی ئې دَ جمال دئ نور څه ندئ — چه په هر لوري هر ځاي خلق هجوم دئ
چه گلُونه دَ بهار باندِي ليدل شِي — دَ بلبلو سير تل په هغه بوم دئ

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به هر يَوه ته حال وايې خوشحاله
دَ لېمو په حال خبر کله ادوم دئ

واژګونه شوې همګي دَ دنيا چاري[1] چه ليدې مي هَسيي نه دِي واړه لاري
زوی ئې پلار سَرَه کا رُونه دَ غليم کا لُوڼې مور ته لکه بَنې دِي تياري
چوهړې[2] پلا وشولې خوړه حلوا خواري په سيد باندې حلالي دِي مرداري
باوري دَ بادشاهانوُ لکه غله شول رهزنان ئې په دربار کا ځني چاري
بلبلان طوطيان حيران په بيابان ګرزي په ګلزار باندې کارګان کاندې چيغاري
په وښو د عراقيانو ژواک ژوندوُن دَئ راتبونه[3] وهي زويَ داَ حماري
نادان خوش بې غمه خوب په فراغت کا په هوښياروُ باندې راشي شل دشواري
په ښتنو باندې حکم کا مريوُنه تر مېرمنوُ تَل وينځې دِي روېداري
په دوران دَ عالم ګير بادشاه خوشحاله
خانه زاد ئې واړه بخرې لَرې خواري

ورځ په ورځ دَ باغ غنچې دِي چه غوړېږي دَ بلبلو وږي سترګي پرې مئږېږي
چه ښه مخ وته نظر کاندي لازم دئ که ئې سترګې وَ بل مخ وته غړېږي
جګي جګي ماڼي مکوَه پخولا شه چه پما دَ رقيبانُو زړه سرېږي
دَ عاشق خاطر په مثل دَ نافې دئ که کالُونه پرې تېرېږي نه زړېږي
زه جدا له ياره خوب په شپه و نه کړم وايې مالګه مي په سترګو کښ دوړېږي
روغ عالم خندا خوښيي هوا هوس کا پرهار ژلي په غمونو کښ نرېږي[3]
نور عالم ئې تار په تار تښتي له غشيو
يو خوشحال دَئ چه ئې غشيو ته برېږي

وايم خلق نه دري زړه مي يوړ يَو مزري
دا خبره چه زه وايم تر وېښته ده لا نرئ
چېري نه وئ لېوني شم چه په خوب وينم پرئ
زه له ياره سَرَه څه يم دَ يوه مزي مرئ
چه ئې خوند دَ ميوې خوړ وي هم هغه بوټې کري
ته هم خر ور سَرَه مشه که څوک خر شي په خري
په کهترو دِ نظر کا څوک چه غواړي مهتري
بله نه ګوري بل مخ ته تل دَ سترګو کړم ړغري[4]

---

[1] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[2] مزدور او خاوري پاکونکي.

[3] ژړېږي.

[4] ړغول او ژغول يوه معنا لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وروشتي پسرلي نرگس دئ
دَ خوشحال قدر لَري

و ښه مخ وته نظر دَئ هر چا کړي
نه دا دود دَئ په جهان کښ ما راوړي
زه به هيڅکله له عشقه نه وانوړم
که هر څو راته وَيل کاندي وگړي
ما وَيل چه زړه به نه ورکوَم چا ته
ولي څه کړم چه بد زړه لَرم و ووړي
دَ عاشق دَ رښتينيِ نخښبه دا دَه
چه په عشق کښ سر حساب کاندِي خسرِي
په يو گوټ به ئي دَ عشق دَ ميو هېر کړي
که دِ واړه دَ جهان لذت دئ نغري
چه په ښاخ باندي ئې اوري ژمي گل وئ
خداي ځما په زړه کښ نهال کړ هسي زړي
چه به بيا په څه علاج په لاس کښېوزي
دَ خوشحال خاطر ئې ندی هسي وړي

و مجنون ته دَ ليلا له شونډُو وايَ
لال و دُر ياقوت وَ نورُو وَته ستايَ
دَ مجنون له ودانی سَرَه څه کار دَئ
هر چه ورانه ويراني هورې ئې بيايَ
چه به بله انديښنه کاندې اغيار دئ
يار دِ څوک دَی چه دِ نه ووزي له رايَ
درست جهان دِ تېرې توري درته واخلي
يَو وېښته به دِ کنډَو نکا بې خدايَ
ما دا هسي دماغ اوس ندئ راوړي
زه دا هسي دماغ راغلم له ځَايَ
وايې کانده به خپل مخ درته ښکاره کړم
زه په کانده مانده نه يم نن ئې نمايَ
دَ دولت شهپر کارگانو څخه نشته
که ئې غوارې خو ئې غواړه له همايَ
ته دَ زړه اَغزي په کوم طبيب وکاږي
چه و کښلي ئې اَغزَي ندي له پايَ
دَ منصور په حال خبر نه يې خوشحاله
درته چا وې چه دَ راز خبري وايَ

ورته گوره ځما يار څه ننداره دئ[1]
لکه اوړمکی په ستوريو کښی ښکاره دئ
څو عاشق په معشوقې باندِي مَين شي
هونبره دَئ و معشوقې ته بېچاره دئ
ما وې عشق خو يَو ښه څېز دئ خبر نه وم
چه دَي لا تر مست هاتي نه خونخواره دئ
چه نصيب ئې دَ ښه مخ ننداره نشوه
هغه څوک ځما په پوهه آواره دئ
غم ځما له دِله نه درومي بل لور ته
ته به وايي چه ځما په اجازه دئ
عقل، علم، هنر مه يادَوَه ما ته
چه مي وليده مدار ئې ستاره دئ
هغه زه يم چه دَ اوښ وري په شا وړم
دَ غوا وري ځما په پشتاره دئ
چه علاج ئې په چا نشي څوک ئې څه کا
چه په ما باندِي ئې زړه سنگ خاره دئ
غم په نورُو يَو ځَل وَريشي بيا تېر شي
خو پما باندِي که گورې سل باره دئ
چه ئې هېڅ دَ ښايسته وُو مينه نه وئ
رنگ ئې مه وينې چه نفس اماره دئ
دَ ښه مخ ننداره نکا خلوتي شو
زاهد ځان ژاري بې ځَايه هيچکاره دئ
بادشاهان دِ هم سيالي ور سَرَه نکا:
خوشحال ستا دَ ور مريبو په شماره دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښ نه وه، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړم قلندر شوم دا مي حال دا مي احوال دئ
مات کچکول په لاس کی بل مې ګند دَ دنيا مال دئ
وران وګړي ګوره په څو قلب کاروُنه کاندې
واړه اقبال غواړي ولي لابقا اقبال[۱] دئ
زه تر هغه ځار شم چه ئې راکړه تر ځان ځاره
ځار تر ما هغه شه چه ځار شوي تر مثقال دئ
هيڅ په منځ کښ نشته په خالي دکان غوغا دَه
ما چه فهم وکړ واړه وهم خوب و خيال دئ
يَو په ګور کښ ښخ کا، بل په ګور کښ نکا فکر
درې ورځې ماتم وي څلورمه ورځ بل حال دئ
ما خو لاس په غوږ کړل ځَني تښتم که خلاصېږم
خلق پر خوارېږي شهوت څه عظيم جنجال دئ
نور عالم به څه کړي دَ خپل ځان په خلاصي مې کړه
لاندې يې خوشحاله دا يو څه دَ بلا جال دَئ

وې مې که زه درشم ستا تر ځايه خوله به را کړې؟
وَې سکه هزار سَرَه لَرې چه دا وينا کړې
وې مي چه په مخ دِ توري زلفي تور ښامار دئ
وَې تروسکه، څه لَرَه ښامار وته ويسا کړې
وې مي چه په کوم توکي به تا وته نزدې شم
وَې چه که سر له تنه بې تيغه جدا کړې
وې مي چه په تا هر ګوره لېوني يم
وَيی چه په دا عقل به لا صورت رسوا کړې
وی می چه ما تا سَره خندا په يوه وخت کړه
وَيې هغه څوک وُ چه ئې تا سَرَه خندا کړې
وې مي چه هر ګوره کبريا شوې خداي دئ ويني
وې چه که کبر کړم ستا څه دَي چه غوغا کړې
وی می چه دَ سپينی زيبا خولی عاشق دی زه يم
وَې چه خداي څه دا عاشقیِ هم ويړيا کړې
وې مي چه له نتي دي چارګل په پوزه زيب کا
وَې دا خبري کړه هاله که چا په تا کړې
وې مي که زه ستا په کوي کښ وَمرم ستا رضا دَه
وَې کشکي خلاص له دردِ سَرَه سپی ځما کړې
وې مي چه په رنګه خوشحال په تا مَين دَئ
وَې دَ ختِك سرِی دَ ميني څه ثنا کړې

همېشه مي تر پرهار ويني بهېږي
که هر څو باندې دارو ږدم نه لږېږي
که فرياد له درده کړم ملامت نه يم
چه پرهار په پرهار وشي خو خوږېږي
همېشه مي دَ يار ياد دَ زړه سبق شو
چه ډېر ډېر ئې يادَوم زړه مي خوږېږي
زړه مي ګل دَ نيلوفر مخ ئې آفتاب دَئ
نيلوفر مي و آفتاب وَته کږېږي
دَ خوشحال دَ خوشحالی وخت هم دا دَئ
چه رباب سرينده جوړ سَرَه غږېږي

هېڅ صفت ئې نه ځائېږی په تحرير کښ
چه دَ زلفو مښک عنبر کړم په نظير کښې
ستا دَ مخ دَ شونډوُ مثل را معلوم شو
لکه نهر دَ جنت شهد په شير کښې
نه چه خوله دَنه زړه مي هم په خوږ شي
چه دِ نوم دَ شونډوُ واخلم په تقرير کښې
ما چه ستا دَ څهرې ښه ننداره وکړه
څوک به ستا په حسن نه وئ په کشمير کښې
زړه مي ستا په زلفو بند شو پرې خوشحال شوم
ليوني ترلي ښه دَئ په خنځير کښې
که هوا دَه که سودا دَه پکښې ستا ده
بل خيال فکر مي هيڅ نشته په ضمير کښې
زه چه ستا په تير زخمي شوم فراغت شوم
چه عجب دارو دي ينښې وه په تير کښې

---

[۱] د "اقبال" حروفونه چه قلب شی لابقا شی يعنی چه پاتېده نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه بوي دَ يار دَ زلفو دَئ عطاره   هسي بوي نشته په مښکو په عبير کښي
محبت مي هډ و پلو سَرَه مخلوط شو   ناصحانو راته شا کړه په تدبير کښي
چا به هونبره دَ عشق گنج را عنايت کړ   که مي نه وَئ خپله بخره په تقدير کښي
دَ خوشحال ويل په نورُو کښں څرگند دئ
لکه ږغ دَ ويره ژلي په گڼ وير کښي

همېشه مي له ښه مخه گفتگوي شي   چه په لوښي څه دِئ هغه ترې توي شي
دَ بلندي په قامت باندِي مَيَن شوم   هر چه لوئې چاري کاندي هغه لوي شي
چا خپل يار په غېږ کښں ونيوه خوښي کا   لا دَ چا ورپسې هسي جست و جستجوي شي
دَ منصور غُندِي به غل دَ خاص و عام شم   که ښکاره مي و عالم ته گوي مگوي شي
په زړه هونبره پروتي ندئ چه ئې شمار شه   اوس ئې چا وته سپړ نه موي په موي شي
خارو خس سَرَه ئې څه مهر پيوند دَئ   دَ بلبلو مينه تل په رنگ و بوي شي
نه به زهد وِئ نه علم نه څه نور څه   که څرگنده مي عالم ته پدا روي شي
ځَکه هر کله خوشبوي او معطر دئ   دَ صبا ئې چه په چم کښں تگ و پوي شي
دَ ناپوه ياري په مثل دَ ډک جام دَه   له هر څو ئې ښه ساتم را څخه توي شي
دَ خوشحال ژړا څه نر ناحقه نده:
چه ئې تېره درسته شپه په هاي و هوي شي

هر دم تر نقاب لاندي   و عاشق ته شېوه[1] کاندي
تازه اوربل اودلَي   توري زلفي اَوېزاندي
انگڼ ئې ښايسته کړ   چه را وَوَته دباندي
ځما په مرگ دِ زړه دَي   چه بې درودو سَره خاندي
څه ظلم څه ستم کړې   چه پلو نيسې دَ وړاندي
څه عجب غزل ئې ووې
آفرين په خوشحال باندي

ءهر گناه چه په توبه په استغفار ځِي   دَ هغه گناه به څه په زړه کښں ډار ځِي
ساقي راشه سره شراب راکړه سرې شونډي   تر چشمانو دِ ځارېږم چه بهار ځي
په هر چين کښں ئې دَ څوښو مښك دَ چين دئ   لخلخې ځَني توئېږي چه په لار ځي
دَ خپل زړه خبري واړه ويراني کا   يار هغه چه همېشه په زړه دَ يار ځَي
جهان ځَاي دَ خوښی ندئ وَ ناورين دئ   چه طوطا له گلستانه په چيغار ځي
په وار وار چه په دنيا باندي راغلي   عاقبت به ځَني واړه وار په وار ځَي
که له درده مي خبر ندئ وگړي   چه مي سرې ويني تر سترگو په رخسار ځَي
دَ هغه طبيب نوم څه اخلې په ژبه   چه بيمار ور لَره رايشی بيمار ځَي
که مي پېژني هغه ليونَي زه يم   چه نادان را لَره رايشي هوښيار ځَي
دروغجن به همېشه وِئ په خزان کښں   دَ رښتينو په مخ هر کله بهار ځَي

[1] جلوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رقیب خلل به نه ووزي له میانه   وخت نېژدې راغي دَ وصل دندو کار ځي
چه محروم ئې دَئ له میو یَو خوشحال دَئ
گڼه واړه حریفان ځني سر شار ځي

هره مینه چه په خال په زخه کېږي   هغه واړه دَ ښه مخ له مخه کېږي
زړه[۱] دلگیر مشه دَ خلقو په جفا کښې   په عاشق دَ رقیبانو رخه کېږي
خاوند خداي دِ سر زنش دَ هغو وکا   چه په جال ئې دَ دردمنو سخه کېږي
غه مرغه به له همایه څه پرواز کا   چه لا اوس ئې تن وجود په پخه کېږي
که هوس کوِي خوشحال هوس ئې نهېل[۲] شه
غه هوس چه به بې ستا له مخه کېږي

هر زمان چه دَ فلك مهر بنیاد شي   نا مرادي د مانې[۳] پخپل مراد شي
په هر شام پسې سحر شته نظر وکړه   عاقبت چه څوک غمجن شي بیا به ښاد شي
ساقي نن دَ سر شارئ شراب راکړه   محتسب چه حاضر ندئ څه هداد شي
چه نه مَئ نه معشوقه پسرلی رفتن کا   نن ځما له خپله بخته نه فریاد شي
یَو له بله زده کَوي دَ جهان دود دَئ   له اوله چه شاگرد شي بیا استاد شي
یار به مخ راته ښکاره کا لکه شمعه   عاقبت[٤] به دَ رقیب خو را نامراد شي
یا ډېر زر بویه یا بخت بویه یا توره   چه په سپینه ږېره څوک دَ چا داماد شي
دَ ملحد په زړه به نه لگي خبري   که وَیل دِ ورته تل دَ نون و صاد[٥] شي
زمانه به ئې پربېږدي و ثبات ته   په هوا چه دَ حباب غُندي پر باد شي
صورتی عمر فاني دَئ باقي دا دَي   چه ئې پسله مرگه نوم دَ نېکو یاد شي
عقله ته له عشقه لیري لیري گرزه   مخالف چه سَرَه وریَشي فساد شي
دَ هغه سړی په مرگ ژړا هیڅ مکړه   چه دَ بدو نوم ئې خپور په هر بلاد شي
په هر ځاي باندې ئې زړه دَئ لکه ژاولي
په خوشحال باندي ئې زړه لکه فولاد شي

هر سړی که رشتیا گوي وئ   نه دَی مړ که سرئې گوي وئ
دَ لویی لافي به نکا   چه په اصل هنر جوي وئ
که ئې نغاړې پټ به نشي   په هر ځاي چه رنگ و بوي وئ
چه خپل یار له ما بېلتون کا   د ما سترگي پسې جوي وئ
په بېلتون دَ مَیَنانُو   زړه تر دوو سترگو را توي وئ

---

[۱] ته دلگیر مشه.

[۲] مایوس، نا امید، محروم (دریاب).

[۳] نامرادی د نړئ، یا مراد دَ زمانې.

[٤] عاقبت به د رقیب په سر مراد شی.

[٥] نون و صاد یعنی نص چه په اسلامی احکامو کښې اساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه قیمت دَ کالي څونبره   پسی هونبره جستجوي وئ
څو جفا کا زه خوشحال شم
یار دِ هر کله بد خوي وِئ

هر ناپوه زلموټی څه زده، چه څه دَه دَ عشق بازي   ترو څه مچ څه ئې مجال چه په هوا کا پروازي
هر قلاش چه خپل صورت په عشق کښ باي کړ که باور کړې   په مذهب دَ عاشقانو هم شهید وئ هم غازي
که دَ یار به غم کښ وَمري خاصګي ژوندون هغه دَئ   که په پښو ئې تندي کښېږدي هم دغه دَه ممتازي
حقیقي سجده هغه دَه چه دَ یار په لور[1] ئې کړې   د کعبې ته چه سجده شي دا سجود دِي مجازي
تورُو زلفو ئې په باد کړه ډېر سرُونه دَ مظلومو   توري سترګي ئې په زړونو کا همېشه ترکتازي
اې خوشحاله چه عاشق شوې اوس له خپله سَرَه تېر شه
دا ځما خندا خندا ته بازي مه ګڼه بازي

هغه دم چه مي دَ یار سره صحبت وئ   دَ فرښتو آواز په ما باندي زحمت وئ
ګه له یار سَرَه باده خورم په خلوت کښ   باده! ستا دِ له غه ځایه نه رخصت وئ
ښه یاران چه سَرَه ناست وِئ محبت کا   چه اغیار وَرباندِي راشي قیامت وئ
تل ګدای په بادشاهانو مَیَن شوئ   نه دا کار به له ما خواره نه بدعت وِئ
عاشقي مي خداي له ځایه خوي خصلت کړه   هم هغه کاندي سړی چه ئې خصلت وئ
ستا د شونډُو تر لذت به نه رسېږي   که هر څو مي دَ شکرُو زیات لذت وئ
ما به زړه د معشوقې له لاسه خلاص کړ   ولي دریغه که له عشقه اجازت وئ
دَ زنخ دَ څا دَ بند فراغت غواړم   په تنور کښ پراته کله فراغت وئ
ښه صورت خو هم هغه چه زړه ئې یوړ   نه چه کړه اووړه ئې ښه وی ښه صورت وئ
ما به سترګي لکه باز درلې اندرتي[2]   که مي زده وئ چه دَ سترګو بد شدت وئ
خو به مه راځه په ملك ځما دَ سترګو   ګڼه ځان به دِ په وینو کښ لت پت وئ
شیخ به ولي دَ رندانو عیب نکا   تل له مرد سَرَه نامرد په غم غیرت وئ
ستا په زلفو کښ مي خوار خاطر ښاد نشو   دَ مومن په کفرستان کښ څه حرمت وئ
مګر واړه جوهري په مرګ تام شول   چه تر دُر به دَ ژلیِ زیات قیمت وئ
بل جنت ئې شیخه تا وَته بخښلي
دَ خوشحال دِ هم دَ یار کوڅه جنت وِئ

هغه مخ چه ښایسته دَ ننداروئ[3]   چه ئې وینې دَ هر چا پسې هو هو وئ
دَ بلبلو له بلغاک نه دلګیر مشه   هغه ځاي چه رنګ و بو وي ګفتګو وئ
که هر څو ښایسته ډېر دي ګمان نکړم   چه به بله لکه ته پاکېزه رو وئ
تور ګیسو پر همګي صورت خپاره کړه   چه دِ درست صورت همه دَ مشکو بو وئ

---

[1] په لوری کېږی.

[2] پټې (دریاب) .

[3] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه وکښل سوه په نورو کښې نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به سترګي ستا له مخه نه وانخلم مخامخ که تیر انداز راته یو څو وئ
قاصدان ځما دَ اوښیو کښته پورته همېشه دَ کښلي مخ په جستجو وئ
نن چه ته لمانه ځې زړه مي خوشحال کړه یاره ستا وعده به کله دَ راتلو وئ
کاتبان به ئې په کومو ګوتو کښینه غه خبري چه سوځونکي تر لمبو وئ
دَ سحر په بلا ته یاد شې اې چرګه! ستا په ږغ دَ عاشق زړه په پرهرو وئ
دَ خوشحال ختك له حاله خبر دار شوي
چه په زړه به ئې دَ عشق داغونه څو وئ

هغه څه دَي روغ صورت دئ چه بهتر تر سلطنت دئ
دَ دنیا دولت که ښه وئ یَو دولت نه ښه عزت دئ
چه ډېر ښه دئ تر توقیره یَو عفت بل صداقت دئ
چه سړی له غمه خلاص کا هغه څه دَئ قناعت دئ
په طاعت که ته لوئي کړې حبطه هغه طاعت دئ
چه فایده لري بې شماره هغه څه دئ، مصلحت دئ
په منت چه ورکول کا هغه کله سخاوت دئ
چه دوږخ دئ په دنیا کښ دَ ناپوه سره صحبت دئ
خپل نیت ښه لره خوشحاله
که څه ښه دَئ خو ښه نیت دئ

هغه یار که په ظاهر له ما جدا دَئ په باتن کښ هر زمان را هویدا دَئ
دَ ژوندیو یو سرَه ګرزي په علم کښ خوار عاشق په معشوقه باندي فدا دئ
کښت چه وسیځي باران وورباندي مشه که په خوارو به کرم کړې ساعت دا دئ
که ئې غواړم په کوګل کښ مونده نشي زړه مي ولاړ دَ ښایسته وو په سودا دئ
خدای به امن دَ هر چا له سترګو وکړه یو عجب صحبت دَ مینی ابتدا دئ
زه به زار ګوم له دِله نه له یاره چه په څو په بې پروا باندي شیدا دئ
خپله مینه په عاشق باندِي سور اور شوه چه پرې سیځي خبر دار باندي خدا دئ
ګوره څو قرنه کالونه باندِي تېر شوه چه فرهاد په بې ستون کښ لا صدا دئ
زه خوشحال به چا ته څه وایم له حاله
دَ زړه حال دَ مخ په رنګ پوري پیدا دئ

هر سړی چه دَ اخلاص په لاري درومي که هر څو په غرونو درومي نه به نغومي
نومیدي د ښه بادشاه په درګاه نشته هر سړَی چه خدمت کا نتیجه مومي
د ما زړه دَ ټول دلبرو تر میان ورک شوم نوم دَ کوم یوې آخلم چه څه نومي
ښه چه زه په عاشقی کښ شهید شوم پدا لاري کښ څه لږ ندئ لړومي
ما دَ سویو ښکار کاوه هوسی ښکار کړه د ما زوق به کله تله دَ بل تر کومی
نور دِ صافي پیالې خوري نصیب ئې غم دئ
که خوشحال په درد و دوک کښي پیالې شومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه يار چه له ما ليري په هواد[۱] دئ　　همېشه راته حاضر دَ زړه په ياد دَئ
دَ وصال خوښي ئې هم لا هونبره نده　　چه مي زړه دَ ده له خياله سَرَه ښاد دئ
بېهوده له ياره زار کوَم وَ چا ته　　دَ خپل يار له جوره چا موندلي داد دئ
پما واړه چارې وکړې آشنايی　　په ناحق مي له بېلتونه نه فرياد دئ
چه مي هيڅ اثر دَ آه ورباندې نشي　　دا ناترس خاطر ئې کاڼی که فولاد دئ
دَ خطا هوسی په بوي دَ نافې ښکار شِي　　راته بس دَ هغو زلفو بوي مراد دئ
ته چه ما وته ارشاد کوې په عشق کښ　　کله غوږ دَ عاشقانو په ارشاد دئ
چه په هيڅ توکې د ما له زړه نه ځِي　　دَ خپل يار دَ مينې څه محکم بنياد دئ
يو زمان ورځَني خلاص نه يم په عمر　　په ما خوار باندې دَ عشق جور معتاد دئ
څه عجب ښه بوې راځِي دَ يار له لوريه　　نن ځما دَ زړه دمه دَ صبا باد دئ
تل گرېوان په اوښيو لوند ساړه آهُونه
چه خوشحال مَين کېده دا ئې هِداد دئ

هر خاطر چه نا قرار شِي　　قرارې ئې په ديدار شي
چه خپل زړه و چا ته ورکا　　هغه څه په خوارې خوار شي
هسې سيند لَرم په سترگو　　چه جمنا ورته رودبار شي
يَو څه راز لَرم په زړه کښ　　هيڅوک نشته چه راز دار شي
هسي ژاړم له بېلتونه　　چه غليم را سَرَه يار شي
زه هم عار لَرم له خلقه　　که دَ خلقو له ما عار شيي
واويلا علاج ئې څه کړم　　پرهارونه په پرهار شي
هونبره ډېر پيران شيخان دِئ　　نشته يَو چه مدد گار شي
په بېلتون دَ خندا مخو
دَ خوشحال ژړا آزار شِي

هوسی سترگي لب شکري　　په غاښو يې مرغلري
تا به ستايم په څو رنگه　　ستا ثنا دَ مخ دلبري
چه جمال وَته دِي گورم　　حيرانېږ َم سمندبري
خوي دِي نن را سَرَه نور دَئ　　دَم واهَه نشِی له ويري
ذکر ستا د تنگی خولې دَئ　　رنگينه پرې پېکري
زړه چه ستا سَرَه ياري کړِي　　سلامت به اوسِې چري
شور دِي گډ کړ په وکړِي　　صبر ورُوني شور و شري
صبر وړې چه له تا دور شِي　　طربناکي ناز پروري
ظاهر نن له تا جدا يم　　عينِ ما ته برابري
قامت سَم لرې تر سرو　　کچ کلاهي قد عرعري
ليرِي مه درومه له ما نه　　مخ په ما کړه مخ قمري

---

[۱] هيواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور به ستا له وره نه ځم   وينا دا ده پرده دري
هر چه ستا رضا هغه کړي
خوشحال وَينوې په غوري

هي هي توبه لتانه ستا له خويه بويه تښَي   د ما خاطر دِ وريت کړ لکه سيخ په لمبو يښَي
له سترګو ورځيو زلفو له بڼو به دئ ځان څه وړم   دَ مخ سپايان دِ هسي راته جوړ لښکر زه ګښي[1]
د ما په بخره نياز دئ چه عاشق يم زه به نياز کړم   دَ ناز اسباب مي واړه معشوقې وته پريښيَ
په مخ دَ مهوشانو چه څه خال و خط ليده شي   بلا دَ ځان دَ زړه دي که ئې ګورې ګښي ګښيَ
عاشق په انديښنو کښ دَ تازي غُندي نس نغښتي   غافل په بې غمي کښ دَ سنډه غُندي بد غوښيَ
بد خواه دِ په قصد کړې دَه خوشحاله ملا محکمه
څه وېره څه اندوه کړې ته هم ورونه يې چابلښيَ

هر چرته چه ته کښېنې هغه ځاي دَ ګلو باغ شِي   چه درومې په چمن کښ دَ لاله شينه داغ داغ شِي
چه باد دِ توري زلفي په سپين مخ کاندي پرېشاني   دَ مښکو دَ عنبرو بوي پرېشان په هر دماغ شِي
په زلفو کښ دِ ورک د ما زړګي شو مخ څرګند کړه   دَ ورک کالي غوښتنه تل په توره شپه په څراغ شِي
چه ما مزه موندلې ستا دَ شونډو دروغځن يم   که دا مزه به هم مونده دَ ميو به اياغ شِي
پيغام ځما اې باده تر شيدا بلبلو وروړه   لا شك چه پدا باغ کښ دَ ګل بوي د ګل سراغ شِي
يَو دم دَ خوار خوشحال سرَه ته هم فراغت کښېنه
چه زړه ئې له د يو دېرو انديښنو څه خو فراغ شِي

يا ما زده يا مي سترګو چه نن شپه را باندې تېر دئ   يا ما زده يا هغو زده چه وهلي په شمشېر دي
دارو ئې د درد مکړه نه ئې روخ دَ رغېدو دئ   چه خود په زړه داړلي دَ خوبا دَ چشمو شېر دي
له درده نه خلاصېږم چه طبيب پسې طلب کړم   ګنه هيڅ کمي ئې نشته طبيبان په جهان ډېر دي
عاشق دِ لا دوخته خپله زېرمه دَ کفن کا   چه تور بانه ئې غشي و کشتن وته دلير دي
عاشق ته ښکارېږي لکه مخ په آئينه کښ   دَ شاه دَ جمال نخښي که تر زر نثقَ تېر دي
څه ته و ما ته وايې اې ناصحه چه عشق هېر کړه   چه بې دَ عشق له کاره مي نور ټول کارونه هېر دي
خوشحال ختك چه بيا مونده لذت دَ يار د شونډُو
و ده وته نور واړه دَ جهان خواږه ګنډ هېر دي

يا خو مکړه لېوني سرَه ياري   يا دَ ګند د پهوړی[2] کړه تياري
چه په نور څه ئې حساب ګڼی هغه زده   زه بې ياره عمر کل ګڼم خواري
چه دَ يار دَ راغلو زېري په ما وکا   تر هغه سرِی به زه شم بلهاري[3]
په خرام کښ د هوسی علامت ګوره   دَ ګزار وار ئې خطا کړ دَ ښکاري

---

[1] زه کښی.

[2] پهوړی يا پوهړی يعنی بوريا.

[3] محشی ورته قربانی ليکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځما حال به و هغه وته معلوم وِئ   چه تمامه شپه بيدار ستورِي شماري
خداي دِ تا په جهان تل لَرِي اېِ باده   چه ځما دَ يار تر منځ کړې رهباري
معطر دَ شاه دَ زلفو نه را درومې   ستا له بويه نافه ځار شه تاتاري
چه وعده دَ يار دَ وصل نېژدې کېږي   دَ عاشق له زړه نه درومي قراري
که ئې ستا د وروځيو خال په نظر کښېووت
دَ خوشحال شِي نور له غمه وېزاري

يَو قدم چه په خلاف دَ نفس روان شي   په هغه زمان ولي هغه انسان شي
چه دَ نس په حکم درومي هغه خوار وئ   سړی توب ور ځخه مه غواړه شيطان شي
دا سړی چه فربنته دئ هم شيطان دَئ   که سړی و خپل عمل ته نګران شي
يو په بد عمل کښ ځي تحت الثراي ته   بل په ښه عمل کښ پاسه په اسمان شي
دا سړی دی چه په عقل کښ سړی دئ   دا سړی دئ چه په عقل کښې ددان شي
دا خونونه په ټوپك په توره نشي   دا خونونه چه دَ خلقو په زبان شي
تربيت که دَ باغوان له لاسه مومي   په هر ځای باندِي ګلونه دَ بوستان شي
هوا ستا د سَرَه چه کښېني يَو څو ورځي   دَ هغه هنر په ده کښې نمايان شي
دَ نېکانو په صحبت کښ به ښه کېږي   اوليا له اوليا نه را عيان شي
چه مغلو سَرَه کښېناسته مغل شه   دَ افغان سَرَه که کښېنی نور افغان شي
دَ خوشحال سَرَه که کښېنی يَو څو کاله
دا دَ غره خټك به واړه شاعران شي

يا په تخت باندِي بادشاه وَئ   يا درويش دَ خانقاه وَئ
چه په لار دِي هغه ډېر دئ   يَو څو ما غُندي ګمراه وَئ
زه هر دم په بسم اللّه يَم   که ياران په بسم اللّه وَئ
چه ئې کار دَ مېړه نه وئ   هغه نه وَئ مېړه داه[۱] وَئ
په شماره مي زويه ورک دِئ   که يو څو بکښي واه واه وَئ
غاړي غرُونه ځني ډک دي   سر انجام که دَ سپاه وَئ
ابلقي په کار کښ هېڅ وئ   يا درست سپين وَئ يا سياه وَئ
توره شپه دَه دَ غمونو   دَ ښادئِ صبح ګاه وَئ
په خوشحال به ئې بد نه وې
ګه ئې څوک په حال آګاه وَئ

لمړی ټوک بشپړ سو

[۱] محشی ورته وينځه کښلی دی، يعنی خدمتکار.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library